

В. А. Р.

II
195800

ОПИСАНІЕ
ГРЕЧЕСКИХЪ РУКОПИСЕЙ

МОНАСТЫРЯ
СВЯТОЙ ЕКАТЕРИНЫ
НА СИНАѢ.

Томъ I:

Замѣчательныя рукописи въ библіотекѣ Синайскаго
монастыря и Синаеджуванійскаго подворья (въ Каирѣ),
описанныя архимандритомъ Порфиріемъ (Успенскимъ).

Изданіе Императорской Академіи Наукъ,
исполненное на завѣщанія ей еп. Порфиріемъ средства,

подъ редакціей и съ дополненіями

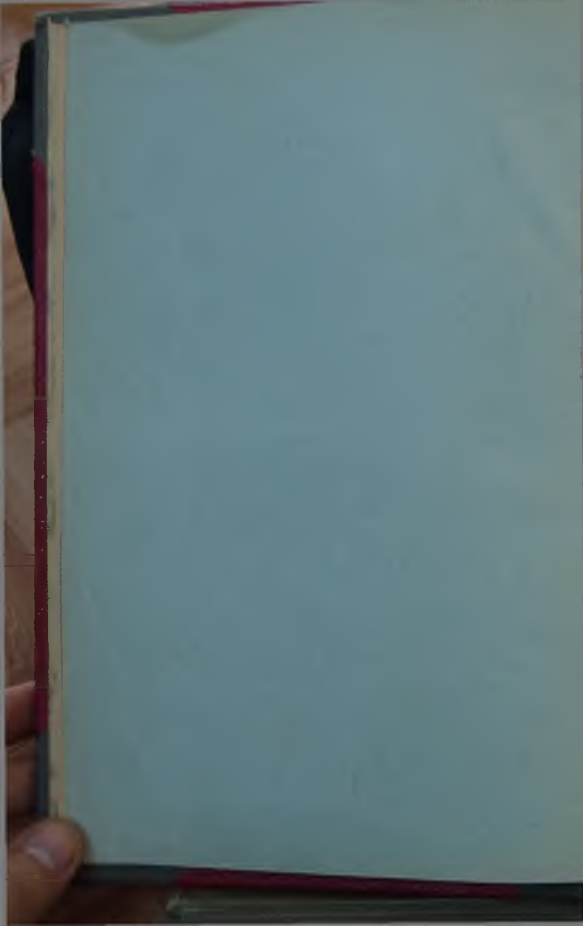
В. Н. Бенешевича.

С.-ПЕТЕРБУРГЪ.

1911.

Цѣна 3 рубля; 7 Мрк.

488-17

Описание греческихъ рукописей
монастыря Св. Екатерины на Синаѣ.

Томъ I.

Catalogus codicum manuscriptorum
graecorum qui in monasterio Sanctae
Catharinae in monte Sina asservantur.

Tomus I.

CATALOGUS
CODICUM MANUSCRIPTORUM GRAECORUM
QUI IN MONASTERIO
SANCTAE CATHARINAE
IN MONTE SINA ASSERVANTUR.

Tomus I:

Codices manuscripti notabiliores bibliothecae monasterii
Sinaitici ejusque metochii Cahirensis, ab archimandrita
Porphyrio (Uspensio) descripti.

Auctoritate Academiae Scientiarum Imperialis Petropolitanae
sumptibus legati Porphyriani

Porphyrii descriptionem in ordinem redactam atque supplementam edidit

V. Benešević.

PETROPOLI.

1911.

ОПИСАНІЕ
ГРЕЧЕСКИХЪ РУКОПИСЕЙ

МОНАСТЫРЯ
СВЯТОЙ ЕКАТЕРИНЫ
НА СИНАѢ.

Томъ I:

Замѣчательныя рукописи въ бібліотекѣ Синайскаго
монастыря и Синаеджуванійскаго подворья (въ Каирѣ),
описанныя архимандритомъ Порфиріемъ (Успенскимъ).

Изданіе Императорской Академіи Наукъ,
исполненное на завѣщанія ей еп. Порфирія средства,

подъ редакціей и съ дополненіями

В. Н. Бенешевича.

С.-ПЕТЕРБУРГЪ.

1911.

I 715. 177.

Печатано по распоряженію Императорской Академіи Наукъ.
Январь 1911 года.
Временный Секретарь Академикъ *Сергей Ольденбургъ*.

Типографія В. О. Киршаума (отдѣленіе), Новоисакиевская, 20.

Предисловіе.

Безъ сомнѣнія, вплоть до второй половины XIX вѣка исторія библіотеки Синайскаго монастыря есть по преимуществу исторія ея расхищенія; интересъ къ этой исторіи, самъ по себѣ значительный, вызывается еще и тѣмъ, что она помогаетъ объяснять намъ исторію образованія рукописныхъ собраній Европы¹⁾.

Съ давнихъ поръ извѣстно было западно-европейскимъ ученымъ, что въ монастырѣ св. Екатерины на Синаѣ есть много рукописей на разныхъ языкахъ²⁾.

¹⁾ Предлагаемый ниже несовершенный опытъ указателя греческихъ рукописей Синайскаго происхожденія не дастъ, конечно, полнаго представленія о количествѣ и качествахъ всей массы вывезенныхъ съ Синая кодексовъ. Едва ли и удастся сдѣлать полный указатель ихъ, такъ какъ очень много безъ всякихъ формальностей и отытоковъ вращались въ библіотекахъ восточныхъ патріархатовъ и частныхъ лицъ (вродъ князей валахскихъ, молдавскихъ и др.) и легко переходили въ чужую собственность. Нужно пожалѣть, что не былъ посланъ и на Синай Арсеній Сухановъ!

²⁾ Путешественники и поклонники XV—XVI вѣковъ подѣли греческія р-си м-ря, какъ видно, наприм., изъ записей въ №№ 422(432) и 395, а также и латинскія книги и рукописи (наприм., есть помѣтки

А) на латинской рукописи богослужебнаго содержанія:

1) *In nomine Domini amen. Anno Domini 1425 die nona martii die veneris, ego Fr. Antonius de Fano ordinis minoris sui primus et in cepi celebrare missam in ecclesia majori ante caput sanctae Katherinae virginis, quae sit oratrix semper pro nobis christianis amen.*

2) *In nomine Domini nostri Jesu Christi amen. Anno 1553 die 6 mensis februarü die lunae, ego Antonius et valis Neria s presbiter sui hic per dies 14 et non potui celebrare quia non erant necessaria paramenta et vidi corpus sanctae Katherinae.*

В) на печатной итальянской книгѣ:

и съ XVII вѣка начинаются попытки агентовъ французскаго правительства, занимавшихся на Востокъ скучкой древностей для королевской библиотеки и для частныхъ лицъ, проникнуть въ монастырь для того, чтобы увезти въ Парижъ хоть часть тамошнихъ рукописныхъ богатствъ. Въ 1670 году интрукціи, данная путешественнику Laisné, между прочимъ рекомендовала:

S' ils revenoient par la Mer Rouge, ils verroient en passant le Mont Sinai, qui n' est qu' a deux journées du Tor, petite ville sur la côte orientale de cette mer. Ils pourroient intéresser les caloyers et, pour de l'argent, avoir une partie de leurs livres qui sont enseveliz sous la poussière et qui, pour peu qu' ils en ayent, sont tous originaux, par le grand soin que prit Justinien. au raport de Procope, d'en fournir leur bibliotheque.

И въ интрукціи отъ 17 марта 1671 года отправлявшемуся на Востокъ знаменитому Wansleben указывалось почти тѣми же словами:

Il pourra encore intéresser les caloyers au Mont Sinay et acheter une partie de leurs livres qui demeurent enseveliz sous la poussière, quoique bons et originaux; Procop remarque le soing que prit l'empereur Justinien de fournir leur bibliotheque d'excellents livres.

При отправленіи на Востокъ въ 1679 г. Galand получилъ интрукцію отъ Кольбера:

Hic venit Georgius Hwez et beatae Chaterinae virginis corpus vidit oculis propriis anno 1540 mens. februar.

C) на печаткомъ Missale Romanum:

- 1) Ego fr. Gerardus Rana ordinis minorum regularis observantiae provinciae Flandriae veni huc . . . anno 1603 . . .
- 2) Ego fr. Bernardus a Ferula ordinis minoris regularis observantiae provinciae Siciliae veni huc . . . anno 1624 . . .
- 3) 1624 anno fr. Benedictus Gallus ordinis minoris . . .
- 4) 1635 anno. Andreas ordinis minoris huc perveni et in capella sanctae Catherinae multoties celebravi.

Изъ сборника еп. Порфирія Пяп. Акад. Наукъ. 90 стр. 33—34, 36).

Faire en sorte d'avoir les livres qui sont . . . au Mont-Sinaï entre les mains des religieux, lesquels sont fort pauvres.

Однако, ни одному изъ указанныхъ путешественниковъ не удалось добраться до Синая: въ 1747 году попытался на свой страхъ предпринять путешествие на Синай Сl.-L. Fourmont въ надеждѣ на une ample moisson de livres, но недостатокъ средствъ помѣшалъ ему въ этомъ. Предполагалось дѣйствовать и болѣе рѣшительнымъ образомъ: для того, чтобы добыть съ Синая рукописныя сокровища, считали возможнымъ воспользоваться даже услугами и вліяніемъ официальныхъ представителей Франціи. Посоль въ Константинополь, маркизъ de Nointel, путешествовавшій по Палестинѣ въ 1674 году, предполагалъ захватить и на Синай, но былъ отозванъ великимъ визиремъ изъ Палестины въ столицу. Sevin въ 1729 г. высказалъ мысль, что

le consul du Caire viendroit facilement à bout de tirer les livres en question des mains des moines si peu dignes de les posséder; un consul sensé et adroit est plus propre pour ces sortes d'expéditions que le plus sçavant homme du monde.

Эта мысль явилась вслѣдствіе того, что чуждые слухи о богатствѣ рукописнаго матеріала на Синаѣ какъ разъ незадолго передъ тѣмъ нашли себѣ авторитетное подтвержденіе со стороны ученаго іезуита Claude Sicard, знавшаго арабскій, греческій, египетскій, еврейскій и другіе языки и побывавшаго на Синаѣ около 1725 года; онъ рассказывалъ самъ о своихъ впечатлѣніяхъ французскому консулу въ Триполи, который писалъ въ 1729 году:

Peu le R. P. Sicard, jésuite, . . . m'a fait souvent la relation des beaux livres qu'il avait vû dans la bibliothèque . . . du Mont-Sinaï chez les religieux grecs, qui ont grand nombre de livres très beaux et très curieux; on lui permit de les visiter

les uns après les autres, mais non pas d'en emprunter aucuns, comme il en avoit grand desir, pour les traduire. . . . Le P. Sicard pria instamment ces religieux . . . de luy laisser prendre le titre des livres de leur bibliothèque, mais ils refusèrent encore cela, en lui disant qu'on lui avoit fait assez de grâce de permettre qu'ils les visitât tous . . . Ces livres sont fort anciens et en diverses langages, mais il faudroit un second P. Sicard pour les traduire.

Можетъ быть, подѣ впечатлѣніемъ словъ ученаго іезуита консуль добавляетъ:

Il est à remarquer que tous ces religieux vivent dans une profonde ignorance; ils sont jaloux de leurs livres sans les connoître, c'est une perle précieuse dans le bec d'un coq, dont on tirerait bien des lumières s'ils pouvoient tomber entre les mains de nos sçavants de France. Si un consul pouvoit se transporter aisément dans ces endroits là, on ne lui refuserait pas tout cela¹⁾.

Но самъ Sicard рассказываетъ очень спокойно, безъ озлобленія и съ любопытными подробностями, о своей удачной все же попыткѣ ознакомиться съ монастырской бібліотекой, находя даже, повидимому, образъ дѣйствій братіи вполне понятнымъ:

Après avoir visité tous les lieux du Monastere, nous desirions particulièrement entrer dans le Bibliotheque, pour l'examiner à loisir. Les Religieux avoient quelque peine à nous l'ouvrir, parce qu'ils prétendent que c'est toujours avec perte de quelques-uns de leurs livres qu'ils la font voir. On dit en effet qu'ils en ont beaucoup perdu: malgré cependant les pertes dont ils se plaignent, leur Bibliotheque est encore très nombreuse, elle est riche surtout en manuscrits grecs, Russiotes, Arabes, Syriaques, Abyssins et autres; mais tous ces Livres, soit manuscrits, soit autres, ont été si souvent remués, qu'ils sont aujourd'hui dans une confusion générale. Il nous eut fallu plus de temps que nous n'en avions pour en prendre une connoissance

¹⁾ H. Omon, Missions archéologiques françaises en Orient au XVIIe et XVIIIe siècles. Paris, 1862 pp. 33, 59, 192, 207, 242—243, 500, 524—525, 800.

parfaite; mais ce que nous en avons pu connaître, nous fait juger que des hommes savans qui possèderaient les langues orientales, feraient de riches decouvertes, en lisant avec attention ces anciens manuserits¹⁾.

Какому-то польскому монаху все же удалось, наконецъ, сдѣлать около 1729 года каталогъ около 300 греческихъ и латинскихъ²⁾ рукописей и печатныхъ книгъ, хранившихся какъ въ самомъ монастырѣ св. Екатерины на Синаѣ такъ и въ Капрскомъ его подворьи, называемомъ Джуватія. Этотъ каталогъ былъ посланъ составителемъ одному изъ жившихъ на Востокѣ французскихъ іезуитовъ J.-B. Souciet (род. 1684. † 1738), который въ письмѣ къ брату отъ 20 октября 1729 г. такъ характеризуетъ его содержаніе:

Ce catalogue contient donc, outre l'Écriture Sainte, les ouvrages des principaux Peres grecs, et de leurs autres auteurs ecclésiastiques, surtout depuis le schisme, les anciens philosophes et mathématiciens, avec leurs interprètes, les historiens, orateurs, et plus célèbres poètes, des grammairiens, sophistes, lexicographes, polymathes etc.

Къ сожалѣнію, дальше Souciet даетъ только выдержку изъ каталога:

Voici maintenant les livres qui m'ont paru plus rares, sur lesquels j'ai tiré quelques lumières de M. Malaki: mais comme j'ai parcouru fort légèrement le catalogue avec lui, et que je suis forcé de vous écrire, je ne sçait si la plupart des choses qu' il m'a dites me reviendront. Je suivrai l'ordre alphabétique:

1) Ἀντιρόησις πρὸς Νεῖλον τὸν Θεσσαλονίκην περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Πάπα.

¹⁾ Sicard, Lettre au P. Fleuriau изъ Lettres edif. et curieuses, V, 310—311 (Toulouse, 1810).

²⁾ Этотъ монахъ видѣлъ въ монастырской библиотекѣ и много арабскихъ, сирійскихъ и другихъ восточныхъ рукописей, но не могъ описать ихъ, не зная восточныхъ языковъ.

- 2) Ἄσκη ἀσμάτων ἀσπέρων ἐξηγητῶν.
- 3) Le même expliqué par Eusebe de Pamphilie.
- 4) Ἀρμονία ὀριστικὴ τῶν ὄντων. Ce sont, dit-on, les définitions de diverses choses.
- 5) Ἀρποκρατίων; je ne sçai ce que c'est.
- 6) Ἀετίου Ἀμιδῆνου βιβλίον ἱατρικόν.
- 7) Ἀρμανόπουλος; c'est, dit-on, un juge ou un jurisconsulte de Thessalonique.
- 8) Βαρίαι, 4; ce sont, dit le s^r Malaki, des espèces de Lexicon.
- 9) Βασιλείου Μακέδονος καράκια παρηνετικά.
- 10) Βασιλείου μητροπολίτου Θεσσαλονίκης; on ne sçait ce que c'est.
- 11) Γεωργίου τοῦ Σχολαρίου καὶ Γρηγορίου τοῦ Παλαμῆ.
- 12) Γαβριήλ Φιλαδέλφειας καὶ Μελετίου Ἀλεξανδρείας; je crois que ce sont des schismatiques, bien que Grégoire de Thessalonique, dont on a marqué différents discours sur les saints.
- 13) Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου λόγοι, χειρόγραφοι.
- 14) Γερασίμου Ἀλεξανδρείας λόγοι διάφοροι καὶ εἰς τὰς ἡμερωτικὰς εορτὰς.
- 15) Du même, κυριακοδρόμια; c'est à dire sermons sur les dimanches de l'année.
- 16) Γρηγοριανοῦ κλεινῶν ἀείων; on dit que c'est le calendrier gregorien.
- 17) Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου μετὰ σχολίων, χειρόγραφοι.
- 18) Εὐαγγέλια τὰ κυριακὰ λεγόμενα διὰ στίχων εὐαγγέλων.
- 19) Ἐφραῖμ ἑλληνικόν; ce sont peut-être les ouvrages de St Ephrem.
- 20) Εὐαγγελίου ἐξήγησις εἰς τὴν Γένεσιν.
- 21) Θεοφάνους Τυρομενίας τοῦ Κερυμῆως κυριακοδρόμιον.
- 22) Des homelies du même pour tous les dimanches de l'année.
- 23) Ηηκαράς; M. Malaki m'a dit quelque chose de particulier de cet ouvrage, dont je ne me souviens plus.
- 24) Le 3e livre de saint Thomas *contra Gentes*, en grec.
- 25) Κωνσταντίνου τοῦ Ἀρμανοπούλου.

26) Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου.

27) Μελατίου τοῦ Συρίου; je crois que c'est un chismatique, comme plusieurs autres que j'omet, dont les livres n'ont gueres été imprimez que dans le Levant, à Constantinople, en Valachie ou Moldavie.

28) Vient ensuite une Apologie de Méléce d'Alexandrie touchant la piété des Chrétiens, adressée aux Juifs.

29) Puis, Μιχαήλ τοῦ Γλουά.

30) Explication de la sacrée liturgie par Nicolas le Bulgare.

J'en mets quelques uns en françois pour aller plus vite:

31) Collection de paroles et enseignements des SS. Peres. par Paul moine.

32) Πεδακίου Διοσκορίδου.

33) Συμεών Θεσσαλονίκης; c'est un furieux schismatique.

34) Recueil de tous les conciles orthodoxes et des hérétiques jusq'au huitième sous Photius et à l'union du pape Jean: cela est schismatique.

35) Σύνοδος ἡ ἐν Φλωρεντία.

36) Συνταγματικὸν νόμιμον.

37) Διάφορα κεφάλαια Σεβαστοῦ Τραπεζουντίου.

38) Ἐορτολόγιον τοῦ αὐτοῦ.

39) Περὶ τῶν ἀχραντῶν μυστηρίων.

40) Τι τοῦ, πρεσβυτέρου Μαρτινεγγίου, ποιήματα ἐλληνικά.

41) Τετραβάγγελα.

42) Ψαλτηρίου ἐκήγησις Εὐφελίνου.

43) Un semblable τοῦ Συρίου.

Voilà ce qui m'a paru plus particulier dans ce catalogue, si vous le souhaitez, je vous l'enverrai lui même.

Кромѣ того, Souciét передасть слухъ о томъ, что незадолго до составленія каталога монастырь одолжилъ много греческихъ рукописей валашскому князю Николаю Маврокордато, который едва ли когда-нибудь вернетъ ихъ, если только онъ не

погибли во время пожара въ княжеской библіотекѣ 27 июля 1729 года ¹⁾.

Россіе, видѣвшій библіотеку м-ря въ 1738 г., удостовѣрялъ, что въ ней нѣтъ рѣдкихъ манускриптовъ. И впоследствии, повидимому, или не всякому путешественнику монахи показывали все свои книги, или не всякій желалъ и умѣлъ добиться этого. Одни, какъ, наприм., Burckhardt, видѣли только арабскія, сирійскія и коптскія рукописи: другіе, какъ Turner въ 1815 г., принуждены были довольствоваться нѣсколькими греческими библиейскаго содержанія: третьи, какъ Bankes около 1811 г., благодаря настойчивымъ розыскамъ, получали возможность не только видѣть всю библіотеку, но и ознакомиться съ характеромъ книгъ: Bankes насчитываетъ въ ней всего около 2000 томовъ, изъ которыхъ $\frac{3}{4}$, т. е. около 1500,—рукописи, въ томъ числѣ громадное большинство (около 900) на греческомъ языкѣ, по преимуществу богословскаго содержанія. Изъ числа болѣе «интересныхъ», т. е. обыкновенно изъ числа или содержащихъ произведенія классической древности или украшенныхъ миниатюрами, путешественники старались — и не безуспѣшно — увезти нѣкоторыя съ собою на родину.

C. Tischendorf во время своей первой поѣздки на Синай въ 1844 году нашелъ 53 рукописи въ двухъ шкафахъ въ Каирскомъ подворьѣ Синайскаго м-ря, называвшемся Джуванія, и описать ихъ иногда довольно подробно въ (Wiener) Jahrbücher der Literatur, 1845, CXII, Anz.-Bl., 31—40. Въ самомъ монастырѣ онъ видѣлъ около 300—400 рукописей на

¹⁾ Н. Omonl, Missions archeologiques françaises, 733—736. Вѣроятно, весь каталогъ польскаго монаха окажется гдѣ-нибудь въ бумагахъ Société, хранящихся въ библіотекѣ іезуитовъ (Paris, rue Lhomond, 14bis) подъ цифрой Levant 5.

разныхъ языкахъ, главнымъ же образомъ на греческомъ, но, указавъ въ общихъ чертахъ содержаніе всѣхъ греческихъ, подробнѣе остановился только на 12 полныхъ кодексахъ и отрывкахъ (ib., CXIV, Anz.-Bl., 45—56). Кроме того, имъ вывезено было тогда съ Востока много рукописей полныхъ и отрывковъ рукописенныхъ, которыхъ значительная часть, если не большинство, происхожденія несомнѣнно Синайскаго¹⁾.

Во время двукратнаго пребыванія своего въ Египтъ и на Синаѣ въ 1845 и 1850 гг. архим. Порфирій (Успенскій) успѣлъ при содѣйствіи Петра Соловьева, Николая Крылова и архимандрита Феофана широко воспользо­ваться рукописными сокровища знаменитой бібліотеки монастыря св. Екатерины и особенное вниманіе обратилъ на греческія рукописи, хранившіяся тогда частью въ самомъ монастырѣ, частью въ Джуванійскомъ его подворьѣ въ Каирѣ²⁾:

1) Изъ этихъ рукописей имъ выписано было очень много любопытныхъ въ различныхъ отношеніяхъ текстовъ, которые теперь хранятся въ Имп. Академіи Наукъ среди бумагъ Порфирія въ различныхъ книгахъ и частью уже изданы какъ самимъ Порфиріемъ, такъ и послѣ его смерти (сравн. *II. Сырку* Описание бумагъ епископа Порфирія Успенскаго, по-

¹⁾ Описаны въ 1) *Anecdota sacra et profana ex oriente et occidente allata*. Editio repetita, aucta. Lipsiae 1861 (1-е изд. въ 1855 г.); 2) *Die Manuscripta Tischendorfiana in der Universitätsbibliothek zu Leipzig, mit Einschluss der übrigen von Prof. Dr. Tischendorf von seiner orientalischen Reise mitgebrachten und theils der Königl. Dresdner Bibliothek, theils der Leipziger Universitätsbibliothek übergebenen Manuscripte in griechischer, arabisch-drusischer, georgianischer, aethiopischer Sprache* (Serapoum. Zeitschrift f. Bibliothekwissenschaft, Handschriftenkunde und ältere Literatur, herausgg. v. R. Naumann, 1847, № 4 SS. 49—61, № 5, SS. 65—78); 3) (*Wiener*) *Jahrbücher der Literatur*, 1845, CX, Anz.-Bl., 1—11.

²⁾ Объ этомъ подворьѣ смотр. у Порфирія, Путешествіе по Египту и въ монастыри святаго Антонія Великаго и преподобнаго Павла Фивейскаго, въ 1850 году (СПб., 1856), стр. 109—115, 292—293

жертвованныхъ имъ въ Имп. Академію Наукъ по завѣщанію. СПб. 1891);

2) сняты на кальку и бумагу и отчасти сфотографированы болѣе замѣчательныя миниатюры и украшенія, а также образцы почерковъ разныхъ вѣковъ (картаны 1—3 въ Имп. Публ. Библіотекѣ);

3) составлена значительная часть своеобразной «греческой палеографіи», содержащей отрывки изъ подлинныхъ древнихъ кодексовъ (описаны *В. К. Ернштедтомъ*, *Н. А. Вычковымъ* и *В. Г. Васильевскимъ* въ Отчетѣ Имп. Публ. Библіотеки за 1883 г. и приложеніяхъ къ нему);

4) кромѣ того, тогда же предпринять и выполненъ весьма полезный трудъ общаго обзоренія, по видимому, всего извѣстнаго Порфирію состава греческихъ рукописей на Синаѣ, подъ заглавіемъ: «Замѣчательныя р-си въ библіотекѣ Синайскаго монастыря и въ архіепископскихъ кельяхъ тамъ» (сборникъ Имп. Академіи Наукъ № 136). Очевидно, первоначальный планъ труда былъ очень широкъ, такъ какъ сюда включены печатная книга (№ 329) и глаголическая псалтырь (№ 68) и двѣ грузинскія рукописи (№№ 66 и 67), но на самомъ дѣлѣ вышло все же описаніе однихъ только греческихъ р-сей; при этомъ, однако, описаны не только «замѣчательныя», но и такія, о которыхъ прямо сказано, что онѣ «ничѣмъ не замѣчательны» или «не заслуживаютъ вниманія» (№№ 91—93, 144—158).

Въ 1856 г. Тиншендорфъ обратился къ русскому правительству съ просьбой исходатайствовать ему отъ патріарха Константинопольскаго и архіепископа Синайскаго письменное разрѣшеніе брать изъ монастырей восточныхъ какъ все тѣ рукописи, которыя больше не употребляются и не служатъ ни особеннымъ украшеніемъ, ни документами для обоснованія

какихъ-либо правъ, такъ и всѣ обрывки или отрывки рукописные: за это Тишендорфъ обѣщаль привезти правительству важныя для науки рукописи на разныхъ языкахъ или по крайней мѣрѣ составить catalogue raisonné. Благодаря содѣйствию министра нар. просв. А. С. Норова и другихъ вліятельныхъ лицъ, Тишендорфъ добился въ 1858 г. отъ правительства согласія на свое предложеніе и совершилъ самую поѣздку на Востокъ въ 1859 г. Среди привезенныхъ имъ тогда греческихъ р-сей ¹⁾, конечно, очень многія были взяты изъ Синайской бібліотеки, но очень трудно обнаружить ихъ происхожденіе, такъ какъ нигдѣ помѣтокъ объ этомъ не сдѣлано.

Н. Сохе видѣлъ въ 1858 году только девять греческихъ рукописей, которыя находились тогда вмѣстѣ съ печатными книгами въ Капрекомъ подворьѣ Синайскаго м-ря, называвшемся Джуванія; всѣ онѣ очень кратко описаны имъ въ Report to His Majesty government on the greek mss yet remaining in the libraries of the Levant ²⁾.

Во второй половинѣ XIX вѣка возникаетъ мысль о томъ, что бібліотека Синайскаго м-ря заслуживаетъ вниманія не только въ качествѣ источника

¹⁾ Notitia editionis codicis bibliorum Sinaitici auspiciis Imperatoris Alexandri II susceptae. Accedit catalogus codicum nuper ex oriente Petropoli perlatorum. Item Origenis scholia in Proverbia Solomonis partim nunc primum partim secundum atque emendatius edita cum duabus tabulis lapidei incisus. Lipsiae 1860. Всѣ рукописи, привезенныя Тишендорфомъ и купленные отъ него, вошли въ Catalogue des manuscrits grecs de la Bibliothèque Impériale Publique. St.-Petersbourg 1864, подъ №№ II, IV—XIII, XV—XIX, XXII—XXIX, XXXI, XXXIII, XI^a, XXXIV—XXXVIII, XLI—XLIV, Va, XLV—XLVIII, L—LI, LIV, LX—LXIII, LXVIII, LXX, LXXV, LXXXVII, LXXXII, LXXXIII, LXXXV—LXXXVIII, XC, XCII—XCVII, XCIX, CVI, CVII, CIX, XXXVna, XLIIa, XLVa, CX, CXII, CXIV, CXIX, CXX, CXXIV, CXXV, CXXIX.

²⁾ Идано и подъ заглавіемъ: „Греческія книгохранилища Востока и ихъ рукописи, осмотрѣныя однимъ англійскимъ путешественникомъ въ 1858 году“ (Чтенія въ Имп. Общ. Ист. и Древн. Росс., 1870, кн. IV); смотр. стр. 6—7.

обогащенія рукописями еврейскихъ книгохранилищъ и должна быть охраняема отъ дальнѣйшаго расхищенія. Честь практическаго осуществленія прямыхъ выводовъ изъ этой мысли принадлежитъ главнымъ образомъ русскимъ ученымъ; впрочемъ, и высказана она ранѣе всего тѣмъ же русскимъ ученымъ, который самъ особенно много вывезъ съ Синая¹⁾. Архимандритъ Порфирій въ одномъ изъ официальныхъ своихъ писемъ предложилъ еще въ 1858 г. рядъ соображеній, которыя должны были найти примѣненіе и къ архіепископу Синайскому: 1) попросить пискому рукописей не продавать и составить имъ подробную опись; 2) отправить на Востокъ трехъ русскихъ ученыхъ для приведенія въ извѣстность всего рукописнаго матеріала; 3) важнѣйшія рукописи взять съ надлежащаго разрѣшенія для воспроизведенія и затѣмъ непременно возвратитъ ихъ обратно²⁾.

¹⁾ Не въ оправданіе, а для объясненія возможности образа дѣйствій Тиссендорфа и Порфирія надо принять во вниманіе много обстоятельствъ: и трудность пути на Синай въ прежнее время, и отсутствіе такихъ вспомогательныхъ средствъ, какъ фотографія, и страсть къ собиранію рукописей, и выгоды, отъ него получаемыя, и т. д. Но едва ли не самое главное побужденіе заключалось въ томъ, что сама братія относилась безъ должнаго вниманія къ своимъ книгамъ: инвентарь и нумерація на р-сяхъ отсутствовали; пергаменные листы употреблялись на кошички для тушенія свѣчъ, какъ это видѣлъ еще архим. А н т о н и ѣ: старецъ скевофилакскъ Поликарпъ разсказывалъ мнѣ въ 1908 г., что знаменитая Синайская Библія лежала долгое время въ кельѣ у тогдашняго скевофилакса на полочкѣ надъ дверью, и на нее ставились гостями его пустыя чашки изъ-подъ кофе! А еще въ самое недавнее время, рѣшивъ освободиться отъ «хлама», встопили печь для хлѣбовъ старыми книгами, среди которыхъ были и рѣдчайшія изданія! Въ настоящее время надо радоваться тому, что рукописи на Синай входятся въ хорошею помѣщенію подъ блгательнымъ надзоромъ гостепріимной братіи, и путешественнику теперь уже было бы стыдно привести съ Синая малѣйшій рукописный клочокъ безъ доказательства законности его приобрѣтенія.

²⁾ Матеріалы для біографіи св. Порфирія Успенскаго. Томъ II (СНБ. 1910) стр. 683—684.

Архимандритъ Антонинъ (Капустинъ) поѣхалъ на Синай въ 1870 году со спеціальной цѣлью произвести подробный осмотръ всѣхъ древнихъ рукописей монастырской библіотеки и, если можно, составить имъ каталогъ¹⁾. По просьбѣ и при содѣйствіи братіи монастыря²⁾, онъ составилъ на греческомъ языкѣ описаніе 1310 греческихъ рукописей и одинъ экземпляръ его оставилъ въ монастырѣ, а одинъ подарилъ въ библіотеку Имп. Правосл. Палест. Общества. Этотъ трудъ³⁾ до сихъ поръ не утра-

¹⁾ «Кромѣ личнаго моего въ этомъ занятіи высокаго интереса, меня влечетъ къ нему и чувство жалости, а отчасти и признательности къ обителю. Нѣтъ ни малѣйшаго сомнѣнія, что въ теченіе столькихъ вѣковъ забытаго, такъ сказать, существованія монастыря книжныя сокровища его расхищались на широкую руку и, кромѣ расхищенія сторопяго, подпадали еще и домашнему истребленію, варварскому съ точки зрѣнія археологовъ и законному, чуть не святому, по понятіямъ самихъ хозяевъ ихъ. Пора спасти то, что еще уцѣлѣло и отъ своихъ и отъ чужихъ, сдѣлать оное извѣстнымъ всему міру и прежде всего самому монастырю, и закрѣпивши номерами каталога, такое удобство представляющаго всѣмъ и каждому для повѣрки книгъ во всякое время. На насъ, русскихъ, лежитъ какъ бы сугубый долгъ оказать эту услугу обителю: длинная и довольно запутанная процедура пріобрѣтенія нами знаменитаго Синайскаго кодекса Св. Писанія, въ концѣ концовъ получившая форму поднесенія драгоценной рукописи монастыремъ Е. В. Государю Императору, связываетъ насъ неотрицаемою признательностью передъ нимъ за этотъ актъ его великодушія».

Слѣдуетъ упомянуть, что въ числѣ рукописей арх. Антонина, какъ пожертвованныхъ въ Церк.-Археол. Музей при Кіевск. Дух. Академіи (смотри *Н. Петрова*, Описаніе р-сей . . . въ прилож. къ Трудамъ Кіевск. Дух. Ак. за 1874—8 годы), такъ и проданныхъ въ Имп. Публ. Библіотекѣ (описаны въ Отчетъ за 1899 годъ. СПб. 1903, стр. 6—89), не удалось найти ни одной, привезенной съ Сивая.

²⁾ Въ помощь Антонову назначенъ былъ бывшій питомецъ іерусалимской школы Св. Креста послушникъ Николай (въ монашествѣ Никандръ), «на которомъ лежала вся письменоводственная (и, вѣроятно, тайно-полицейская) часть дѣла»: другой послушникъ, Аѳанасій, «долженъ былъ нести тяжесть перевозки книгъ, встряхиванія пыли, установка на мѣсто, приготовленія закладокъ и пр.»; случалось также, что и «у кого былъ досугъ изъ братства обители, наклеивали бѣлѣтнки».

³⁾ Самъ Антонинъ между прочимъ такъ характеризуетъ свой трудъ: «Каталогъ нашъ подвигается быстро и обѣщаетъ быть дѣльнымъ».

тить своей цѣнности и заслуживаетъ полнаго одобренія за свою точность и достаточную подробность въ указаніи содержанія рукописей и характеристикъ ихъ внѣшнихъ особенностей, а также за осторожность и внимательность въ датировкѣ. Изданіе этого каталога и въ настоящее время было бы для науки весьма желательнымъ приобрѣтеніемъ.

Общій обзоръ всего состава библіотеки и описаніе нѣкоторыхъ кодексовъ, а также и хода самой работы даны арх. Антониномъ: «Изъ записокъ синайскаго богомольца» (Труды Киевск. Дух. Академіи, 1873, мартъ, 389—424, апр., 325—356); по его словамъ, около 150 греческихъ рукописей въ самомъ м-рѣ и около 300 въ Каирскомъ подворьи оставлены неописанными¹⁾.

Конечно, у меня не было и теперь вѣтъ въ виду составлять настоящій ученый, еще менѣе — прагматическій каталогъ, въ чемъ я теперь же спѣшу оговориться и извиниться. Предоставляю это кропотливое занятіе потомству: я только пролагаю дорогу ему* (стр. 406).

¹⁾ «Около 150 номеровъ осталось, еще, какъ я уже упомянулъ выше, разныхъ учебниковъ, выписокъ, школьныхъ и домашнихъ упражненій и пр. изъ XVII и XVIII ст., которые у насъ навѣстны были подъ общимъ названіемъ «Коридалеви» . . . Ни времени ни охоты не было у насъ пересматривать ихъ и занимать ихъ пустымъ содержаніемъ: оставляемъ ихъ потомкамъ нашимъ на досужее изслѣдованіе. Пусть пробѣдетъ еще сотня другихъ вѣтъ. Бѣлые листы ихъ пожелтѣютъ, чернила порыхлѣютъ, сырость положитъ на нихъ безглазныя пятна и морщины, а непрошенный изслѣдователь — червь подточитъ ихъ снизу и сверху, всего же болѣе со стороны переизлета, и онъ получитъ вполнѣ заманчивый *l'air d'antiquité*» (I. c., апрѣль, 347—349). «По вечерамъ и въ рѣдкія минуты дневнаго отдыха я занимался разборомъ рукописей Джувавійскаго Синая. Потому ли, что это дѣло надобно еще тамъ на Горѣ Божіей, или потому, что Джувавійскія рукописи вообще не представляютъ большого интереса, я не рѣшился брать на себя новый трудъ составленія и нѣкъ особеннаго каталога. Все онѣ суть только обрѣзки Синайской библіотеки. Наберется ихъ, можетъ быть, не менѣе 300 номеровъ, изъ каждаго каталогическаго отдѣла по нѣскольку экземпляровъ. Между ними вѣтъ ни одной мембраны: все, до послѣдняго разрозвеннаго листа пергаментнаго, увязано для большей сохранности «ни гору»: на бывшихъ мѣстахъ мембранъ теперь видятся одиѣ пустыя полочки. Вполнѣ сочувствую этой благородной мѣрѣ Синайскаго братства и се-

Впервые стало извѣстно всему ученому міру о греческихъ рукописяхъ Синая изъ труда, озаглавленнаго: *Catalogus codicum graecorum Sinaiticorum scripsit V. Gardthausen Lipsiensis (Oxonii e typographeo Clarendoniano MDCCCLXXXVI)*. Здѣсь, не замѣтно никакихъ слѣдовъ пользования даже печатными трудами еп. Порфирія, по рукописнымъ экземпляромъ описанія архим. Антонина Гардтгаузенъ пользовался¹⁾. Тѣмъ удивительнѣе недостатки его работы²⁾, которые настолько велики, что нельзя повѣрить, чтобы она принадлежала лицу, незадолго до того (въ 1879 г.) издавшему *Handbuch der griechischen Paläographie*; и притомъ не понятно, почему имѣлись въ виду только 1223 рукописи, а не больше, т. е. не 1310, описанныхъ Антономъ.

Отдѣльныя греческія рукописи изслѣдованы и описаны длиннымъ рядомъ ученыхъ, до и послѣ Гардтгаузена побывавшихъ на Синаѣ; и особенно потрудились здѣсь тоже русскіе. Краткій общій обзоръ всѣхъ греческихъ рукописей и подробное изслѣдованіе интересныхъ для исторіи византійскаго искусства даль

годия умолялъ его и остальные рукописи препроводить туда же, а бывшаго сотрудника своего по составленію каталога просилъ пересмотрѣти и переписать ихъ всѣ до одной, во давнему примѣру, и послѣ внести въ общій каталогъ Синайскихъ рукописей. Напрасно я мечталъ отыскать въ Джуваніи «цѣлый ящикъ» разрозненныхъ листовъ рукописныхъ, о которомъ слышать на Синаѣ, и въ немъ донесаться окончаніи житія св. Николая: ни о какомъ такомъ ящикѣ въ Джуваніи никто не слышалъ» (I. с., 397).

¹⁾ *Numeri, quibus codices notavi, si sunt quos ipsi prae se ferunt libri, quibusque notati sunt in catalogo manuscripto bibliothecae Sinaiticae quem monachum Russicum olim fecisse dicunt. Quo libro ut uterer semel per singulam diem mihi concessum est.*

²⁾ Лучше всего и уже давно эти недостатки раскрыты *А. А. Дмитриевскимъ*, Путешествіе по Востоку и его научные результаты, 120—148: въ настоящее время наличие ихъ настолько можно считать общепризнаннымъ, что и отмѣчать ихъ при описаніи отдѣльныхъ кодексовъ значило бы совершенно лишнее загромождать свою работу.

Н. П. Кондаков: «Путешествіе на Синаѣ» (Одесса, 1882 = Записки Имп. Новоросс. Университета, т. XXXIII), ѣздившій весной 1881 г. Рукописи литургическаго содержанія широко использованы въ трудахъ *А. А. Дмитриевскаго*: а) «Путешествіе по Востоку и его научные результаты. Отчетъ о заграничной командировкѣ въ 1887/88 году съ приложеніями» (Кіевъ, 1890 = Труды Кіевской Дух. Академіи, 1889, май—іюль, ноябрь, декабрь; 1890, январь); б) «Описаніе литургическихъ рукописей, хранящихся въ бібліотекахъ православнаго Востока». Томы I—II (СНБ., 1895, 1901); и *Л. А. Карабинова*: «Постная Трїодь» (СНБ., 1910), бывшаго на Синаѣ въ 1906 г. Наконецъ, довольно много житійныхъ (№№ 519, 523—549) описалъ въ 1902 г. *А. А. Васильевъ*: «Замѣтки о нѣкоторыхъ греческихъ рукописяхъ житій святыхъ на Синаѣ» (Визант. Врем., 1908, т. XIV, стр. 276—333). Что же касается иностранныхъ ученыхъ, то болѣе широкіе замыслы С. R. Gregorou и H. Grégoire потерпѣли неудачу, кажется, но ихъ же винъ, вѣдѣтвіе недоразумѣній съ монастырскими властями, и въ общемъ приходится встрѣчаться на Западѣ лишь съ отдѣльными случаями пользовапія греческими рукописями Синайской бібліотеки. Говорятъ, что описаніемъ всехъ греческихъ рукописей въ 1905 году (смотри: *R. Weill, La presqu'île du Sinai, Paris 1908, стр. 336*) занимался спеціально для этого присланный изъ Греціи г. Волидисъ (Θεοδοζιάς Βολιδής), но о результатѣ его работъ мнѣ не удалось добыть никакихъ положительныхъ свѣдѣній.

При такомъ положеніи дѣла представлялось въ высшей степени своевременнымъ опубликовать трудъ еп. Порфирія, придавъ ему удобный для пользовапія и болѣе соответствующій современнымъ требованіямъ видъ. Состоящая при Имп. Академіи Наукъ

коммиссія по изданію трудовъ еп. Порфирія поручила мнѣ сличить нѣкоторыя выписки и описанія еп. Порфирія съ подлинниками во время моей поѣздки на Спай дѣломъ 1907 года, предпринятой специально лишь для изученія рукописей каноническаго содержанія. Руководясь каталогомъ Гардтгауцена, я немало нашелъ соответствующихъ описаніямъ Порфирія рукописей. Между тѣмъ ближайшее разсмотрѣніе всего труда еп. Порфирія убѣждало въ томъ, что онъ видѣлъ много любопытныхъ рукописей, не попавшихъ въ руки Гардтгауцена, но извѣстныхъ и Тишенидорфу и Антошцу. Такъ какъ уже архим. Антошинъ видѣлъ болѣе 1310 (около 1760!) рукописей, то очевидно, въ монастырѣ должны были найтись въ достаточномъ количествѣ рукописи, въ печати никому не извѣстныя. Поэтому вторая моя поѣздка дѣломъ 1908 г. была предпринята съ надеждой на находку. Дѣйствительно, оказалось, что, кромѣ 1223 описанныхъ у Гардтгауцена рукописей, въ библиотекѣ монастыря находятся еще 927, пронумерованныхъ и поставленныхъ на полки въ 1903—4 гг. однимъ изъ книголюбцевъ среди монастырской братіи, о. Павломъ Ѳ. Благодаря чрезвычайно доброжелательному отношенію ко мнѣ братіи монастыря во главѣ съ провѣщеннымъ настоятелемъ его архіепископомъ Порфиріемъ II, мнѣ удалось сдѣлать описаніе всѣхъ 927 новыхъ рукописей и сфотографировать то, что казалось мнѣ заслуживающимъ вниманія. Среди вновь найденныхъ оказалось 66 такихъ, которыя можно узнать въ описаніяхъ Порфирія. Изученіе 245 кодексовъ изъ числа описанныхъ Гардтгауценомъ позволило распознать еще около 100, описанныхъ Порфиріемъ. Къ сожалѣнію, оказалось, что каталогъ архим. Антошина, бывший въ рукахъ Гардтгауцена и другихъ, въ м-рѣ гдѣ-то затерялся, и уже по возвра-

щеніи въ С.-Петербургъ мнѣ удалось воспользоваться имъ, и комбинируя его данныя съ указаціями Гардтгаузена, приурочить еще нѣсколько описаній Порфирія къ опредѣленнымъ кодексамъ. Нѣтъ сомнѣнія въ томъ, что во многихъ случаяхъ, когда ими отсутствуютъ или слишкомъ кратки у архим. Порфирія характеристики рукописей, нельзя будетъ найти теперь самыя эти рукописи. Однако, большинство (около 100) тѣхъ, которыя до сихъ поръ не удалось найти, охарактеризованы достаточно, и ихъ содержаніе настолько интересно, что поиски оставлены быть не могутъ и должны увѣнчаться успѣхомъ. если у насъ будутъ передъ глазами какъ подробное описаніе всего состава греческихъ рукописей Синайскаго монастыря, такъ и обзоръ всѣхъ тѣхъ отрывковъ и цѣлыхъ рукописей, которыя были вывезены съ Синая еще Порфиріемъ и Тишендорфомъ, а затѣмъ и другими.

Самъ еп. Порфирій подготовилъ свой каталогъ къ печати, закончивши переписку его начисто 28-го ноября 1866 года въ Кіево-Михайловскомъ монастырѣ. При печатаніи этотъ трудъ и былъ положенъ въ основу, поскольку дѣло шло о распредѣленіи материала по отдѣламъ и о характерѣ описаній отдѣльныхъ кодексовъ; пришлось лишь въ нѣкоторыхъ случаяхъ собрать въ одно мѣсто части одного и того же отдѣла, находившіяся случайно въ разныхъ мѣстахъ; удержаны и указанія о мѣстахъ нахождения отдѣльныхъ рукописей, въ настоящее время практическаго значенія не имѣющія, такъ какъ и Дзуванійскаго подворья не существуетъ и всѣ рукописи перевезены въ самый монастырь. Не добавлено никакихъ библиографическихъ указаній потому, что они сильно увеличили бы объемъ тома, задержали бы его выходъ на долгое время и будутъ болѣе умѣстны въ концѣ всего

труда. Что же касается самого текста описаний, то онъ провѣренъ мною прежде всего непосредственно по рукописямъ, а затѣмъ по черновикамъ самого еп. Порфирія. Такъ какъ оказалось, что Порфирій дѣлалъ выписки не всегда аккуратно и читать рукописи не всегда удачно, то пришлось орфографію его сильно исправить даже и тогда, когда для этого не было подъ руками подлиннаго древняго текста: оставить все безъ исправленія можно было бы лишь тогда, когда бы совершенно не было произведено сравненіе съ оригиналами.

Самъ же еп. Порфирій намѣтилъ и составъ приложений къ своему каталогу, но изъ нихъ только I-е и II-е напечатаны по его копіямъ: всѣ остальные исправлены по подлинникамъ, при чемъ въ V-мъ исправлена безъ ущерба для текста орфографія подлинника. Можетъ быть, было бы правильнѣе помѣстить въ качествѣ приложений и всѣ тѣ тексты, которые въ описаніяхъ отдѣльныхъ р-сей приведены пѣшпкомъ и тамъ рискуютъ затеряться; было бы особенно досадно, если бы это случилось по отношенію къ напечатанному на стр. 330—331 разсказу объ обращеніи болгаръ въ христіанство, и потому позволю себѣ привести здѣсь указавшую миѣ А. А. Шахматовымъ другую болѣе полную редакцію его по рукописи Моск. Синод. Библи. 263 (=407 Влад.) лл. 237^b—239^a.

Διήγησις καλαία ἀπὸ τοῖαν ἀφορμήν ἐγένοντο οἱ Βούλγαροι χριστιανοί.

Οἱ Βούλγαροι ἦσαν πρῶτα ἄνθρωποι ἄθεοι καὶ ἐπίστευαν εἰς
 ζῦλα καὶ ἀστρο καὶ δένδρη καὶ εἰδῶλα καὶ ζῶα. εἰς δὲ σφοδρὸς
 5 ἄνθρωπος Ῥωμαῖος καὶ ζωγράφος ἐξέβη ἀπὸ τὴν Κωνσταντινού-
 πολιν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Βουλγαρίαν νὰ ἰδῆ τοὺς τόπους. καὶ ὡς
 ἐ(λ. 238^a)πῆγεν, ἠκούσθη, ὅτι ζωγράφος ἔναι, καὶ ἐστειλεν ὁ βασι-
 λεὺς τῶν Βουλγάρων καὶ ἐπῆρεν το(ν) καὶ ἠρώτησέν τον καὶ ἐνεδέ-
 χθη τον, καὶ εἰδείξεν τον τὰ παλάτια του, νὰ τα ζωγραφίσῃ, καὶ νὰ

ποιήσῃ πολέμους καὶ παλαιὰς ἐξηγήσεις καὶ ἄλλο εἴ τι τον φα-
 νῆ διὰ εὐμορφίαν τοῦ παλατίου. καὶ ὁ μὲν ζωγράφος εἶβαλεν ἀρ-
 χὴν καὶ ἐζωγράφιζε, ὁ δὲ βασιλεὺς εἶχεν ἄλλας δουλείας ἄλλα-
 χοῦ εἰς ἄλλας χώρας καὶ ἐπῆγε νὰ τὰς διορθώσῃ. εἰς ἓνα δὲ
 τόπον εὐμορφον, ὅπου ἦτον καὶ εἰς πρόσωπον καὶ εἰς τὰ ὀμμάτια¹⁾ 5
 τῶν ἀνθρώπων εὐκολὰ νὰ τὰ βλέπουσιν, ἐζωγράψισε τὴν κρίσιν,
 ἔχον τὴν δευτέραν παρουσίαν, καὶ ἐποίησε τὸν Χριστὸν καθή-
 μενον ἐπὶ θρόνου μετὰ τῶν δώδεκα ἀποστόλων καὶ ἀπὸ τοὺς πό-
 θας τοῦ ἐξεβάνει ποταμὸς πύρινος, καὶ τοὺς δικαίους καὶ πάντας
 τοὺς ἁγίους διαβαίνοντας εἰς τὸν παράδεισον, τοὺς δὲ ἀπίστους 10
 καὶ ἁμαρτωλοὺς μετὰ τῶν δαιμόνων εἰς τὴν κόλασιν, καὶ τὸν ζυ-
 γὸν τῆς κρίσεως καὶ τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν. καὶ ἐποίησεν τὰ
 πολλὰ ἔντευγμα καὶ εὐμορφα. καὶ ὡς ἦλθεν ὁ βασιλεὺς ἀπέξω,
 ἐστράφη καὶ εἶδε²⁾ καὶ ἐξενίσθη καὶ ἐθαύμαζεν καὶ ἐμεινεν ὡσάν
 ἐόλο, καὶ ἐθεώρει το ἕφερε δὲ τὸν ζωγράφον ἐμπροσθέν του 15
 καὶ ἠρώτησε νὰ μάθῃ, τί ἔναι ἐκεῖνο τὸ ζωγραφισμένον· ὁ δὲ³⁾
 ζωγράφος ἦτον σοφὸς ἄνθρωπος καὶ (π. 238^b) φρόνιμος, καὶ ἤρ-
 ξατο⁴⁾ ἀπ' ἀρχῆς καὶ διηγείται, πῶς ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἄν-
 θρωπον, καὶ ἐξηγήθη του πᾶσαν ὑπόθεσιν τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς
 καὶ τὰ θαυμάσια, ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐξ ἀρχῆς. καὶ ἦλθε με- 20
 χρι τῆς γενήσεως τοῦ Χριστοῦ, καὶ πῶς ὁ θεὸς ἐγένετο ἄνθρω-
 πος καὶ πᾶσα παράδοξα καὶ μεγάλα σημεῖα ἐποίησε, εἶτα τὸ Εὐ-
 αγγέλιον καὶ τὴν παράδοσίν του, καὶ τὸ πῶς ἐσταυρώθη παρὰ τῶν
 Ἑβραίων, καὶ ἐτάφη, καὶ ἀνέστη, καὶ ἀνελήφθη εἰς τοὺς οὐρα-
 νοὺς· πῶς ἀπεστάλησαν οἱ ἀπόστολοι εἰς τὸν κόσμον καὶ ἐκήρυ- 25
 ξαν τὴν θεογνωσίαν, καὶ πῶς μέλλει πάλιν νὰ καταβῆ νὰ κρίνῃ
 τοὺς ἀνθρώπους, νὰ τοὺς δώσῃ κατὰ τὰ ἔργα τοὺς. ὁ δὲ βασι-
 λεὺς ἤκουε πολλὰ γλυκεῖα τοὺς λόγους του καὶ ἦλθεν εἰς ἐνθύ-
 μησιν τῆς κρίσεως καὶ τῶν ἔργων του, καὶ ἐκάθεζε μετὰ τοῦ
 ζωγράφου καὶ ἐσυνώχαινε καὶ ἐμάθαινε τὰ μυστήρια τῶν χρι- 30

¹⁾ ὀμμάτια cod.

²⁾ εἶδε (изъ ѣе переправл.) cod.

³⁾ ὁ μὲν (изъ ѣе переправл.) cod.

⁴⁾ ἠξήσατο cod.

στιακῶν. τότε ἀπέστειλε εἰς τὸν βασιλέα Κωνσταντινουπόλεως ἀποκριταρίου καὶ ἐξήτησεν, νὰ τον στείλῃ ἐπισκόπους καὶ ἱερεῖς καὶ λογίους, σοφοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἀπέστειλεν ἑναρέτους καὶ ἁγίους ἀνθρώπους καὶ σοφοὺς· καὶ ἐδέχθη τους μετὰ τιμῆς, καὶ ἐδίδαξαν καὶ ἐβάπτισάν τον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ ἐποίησάν τον χριστιανὸν ὀρθόδοξον, καὶ ἐβαπτίσθη πᾶσα ἡ σύγκλητος καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ σατραπαί¹⁾ (λ. 239^ο) καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Βουλγάρων μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων καὶ τὸ κοινὸν τοῦ λαοῦ ὅλου, καὶ ὁ θεὸς εἰδείξε θαύματα φοβερά, διὰ νὰ πιστεύσουν, ὅτι μεγάλη ἔναι ἡ πίστις τῶν χριστιανῶν· καὶ ἔκτισεν ἐκκλησίας φοβεράς καὶ ἔστησαν σταυροὺς ἀπάνω εἰς τοὺς πύργους· ἐγκαινίασαν τοὺς ναοὺς· καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες του ὅλοι ἐφοροῦσαν ἀσπρόχρυσα καὶ εἰς τὰ δεξιὰ τους χέρια ἐβάπτιον σταυροὺς καὶ εἰς τὰ ἀριστερὰ λαμπάδας μεγάλας ἀφθούμενας²⁾, καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη· καὶ κατὰ χώραν καὶ κάστρα ἐχειροτονήθησαν ἐπίσκοποι καὶ ἱερεῖς Βούλγαροι, διὰ νὰ ἀκούουσι τὴν θείαν Γραφήν, καὶ ἀπὸ τότε ἑστερεώθη ὁ χριστιανισμὸς εἰς αὐτούς, καὶ ὁ ζωγράφος ἐγένετο ἐπίσκοπος Βουλγαρίας καὶ ἐταλεύθησε θαυματουργὸς ἅγιος.

Въ заключеніе считаю должномъ принести сердечную благодарность за оказанное мнѣ всяческою едѣльствіе Его Высокопреосвященству архіепископу Синаія и Рапѣы Порфирію II и братіи монастыри, а также всѣмъ, чыми совѣтами, указаніями и трудами я пользовался; съ особенно теплымъ чувствомъ должень упомянуть здѣсь о помощи въ дѣлѣ издѣдованія коллекцій Тишендорфа и Порфиріи, оказанной рукописнымъ отдѣленіемъ Имп. Публ. Библіотеки. Если и въ дальнѣйшемъ мое предпріятіе встрѣтитъ столь же сочувственное отношеніе, то скоро появятся томъ III (№№ 1224—2150) и затѣмъ томъ II (№№ 1—1223).

В. В.

¹⁾ Далѣше текстъ писанъ рукою XVI вѣка.

²⁾ ἀποθρῦμας cod.

Объясненіе сокращеній.

A = арх. *Антонина*. Каталогъ р-сей Синайскихъ.

B = *Васильева*. Загѣтки...

G = *Gardthausen*. Catalogus...

*Д*¹ = *Дмитріевскаго*. Путешествіе по Востоку...

*Д*² = > *Евхолова*.

K = *Кондакова*. Путешествіе на Синай.

Въ [ ] заключены добавленія мои (безъ буквъ) и чужія (съ соответственными буквами).

Форматъ рукописей обозначенъ въ миллиметрахъ, при чемъ первое произведеніе относится къ длинѣ и ширинѣ рукописи, а второе — къ длинѣ и ширинѣ текста.

Отмѣчаются особо лишь случаи письма въ два столбца, а во всѣхъ остальныхъ молчаніе означаетъ, что рукописи писаны въ одинъ столбецъ.

Жирнымъ шрифтомъ напечатанныя цифры означаютъ тенершія шифры рукописей въ библіотекѣ монастыря.

Дополненія и поправки.

Стран.	Строка	Должно быть:
19	12 св.	150×110
27	10 »	Ἰωάννου
»	11 »	ἀγία βασιλεῦ
»	12 »	Ἰωάννου
29	1 сн.	XII вѣка.]
66	20 »	91 Γ'αμ.
79	11 »	начинается:]
»	7 »	[Послѣ
92	17 »	Ἀχαικοῦ
93	1 »	213×155; 140×88;
111	7 »	fol. 30 ?]
114	6 св.	Γέννησιν αὐτοῦ σοῖς
»	11 »	νῦν ἔχων παρρησίαν
»	19-20 »	εὐαγγέλιον τοῦτω, ^Ο _N ἀμὴν
»	26-27 »	ἐπληρώθη σύν
115	8 »	θεῷ τῷ εὐαγγε
»	5 сн.	260×210; 185×126
»	5 »	245×200; 185×137; по 25 строкѣ
116	5 »	μεγάλῃ
124	13 св.	ἐξαισχίλιω-
125	20 сн.	ἀπολοτικός
130	16 »	Библ. 405
142	2 »	363
143	12 »	строкѣ, XV вѣка.
165	4 »	μητροπο-
179	1 св.	333
184	9 »	Πτολεμαίδος
197	4 сн.	τοῦ
199	7 св.	по 31 — 36 строкѣ. Одинъ листъ въ собр. еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 327; смотр. табл. 48. Рукопись содержитъ:

Стран.   Строка
209 17-18 св.

212 14 сн.

215 18 св.

219 10 сн.

» 1 »

233 9 св.

235 7 сн.

248 6 »

336 10 »

382 1 св.

» 12 сн.

383 1 св.

» 2 »

» 9 »

» 19 »

384 1 »

» 5 »

385 1 »

386 1 и 2 »

387-391 1 »

392 1 и 15 »

393-400 1 »

Должно быть:
въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ.
Библи. нѣтъ].

Λέον(τος)

Ἐκκλησία:—]

ἰνδικτιώνος η'.

Евангелія.]

м-рю.]

ἀμίν:—]

εὐτελοῦς

сборщика

№ 527^a (2022)

№ 527^a (2022)

528 (1736)

527^b (2021)

527^c (2023)

528 (1736)

529 (2015)

530 (1801)

531 (1605)

Отдѣлъ 1.

Священное Писаніе.

№ 1.

Въ кельяхъ архіепископа.

Ἡ θεία Γραφή. Часть книгъ Ветхаго Завета, и весь Новый Заветъ съ посланіемъ Варнавы и книгою Ермы Пастырь = *Ποιμή*: рукопись весьма древняя. Смотри мое двукратное описаніе ея 1) въ напечатанномъ первомъ Путешествіи моемъ на Синай [СПБ., 1856, стр. 225—238] и 2) въ моемъ печатномъ Мнѣніи объ этой рукописи [СПБ., 1862], впереди сюда.

НВ. Нынѣ хранится въ Императ. Публичной Библіотекѣ въ С.-Петербургѣ [№ 259].

№ 2 (1).

Παλαιά Διαθήκη на пергаментѣ, [X—XI вѣка] [X вѣка Г] [XII вѣка К], in folio [290 × 190; 250 × 130. Два почерка, по 42—43 строки:] [тетрадей 29 и 4 лл. пергаменные и 5 лл. бумажные,] [но есть бумажные лл. и внутри тетрадей А]. Тутъ 18 листовъ писаны буквами, похожими на наши церковно-славянскія. Рукопись нынѣ [начинается со словъ //// εἶπεν αὐτοῖς κατὰ σχοποιεῖσθε Бытій 42,9 Г] кончается книгами Царствъ [словами: ἐπὶ τοῦ βιβλίου αὐτοῦ εὐρεῖται Χελκίας ὁ ἱερεὺς ἐν οἴκῳ IV Царствъ 23,24 А] [словами: ἐβασίλευσεν τὸν IV Царствъ 10,36 Г]. Ни главъ, ни стиховъ нѣтъ. [Текетъ дѣлится на главы: Бытіе—150, Исходъ—88, Левитъ—63, Второзаконіе—69, Исусъ

Навинъ—30, Руонъ—1, I Царствъ—66 и II Царствъ—63 А.]
Конецъ потерянь.

Эту рукопись рассматривалъ помощникъ мой іеромонахъ Іерусал. миссія нашей Теофанъ. Самъ я не заглянулъ въ нее по недостатку времени. Теперь жалко объ этомъ.

[Къ переплетной доскѣ приклеенъ 1 листъ р-са, а другой свободенъ. Позднѣйшій реставраторъ XVI вѣка счелъ эти два листа принадлежащими къ переплету и началъ съ самаго начала книги Бытія; но и онъ реставрировалъ уже послѣ того, какъ это дѣло было сдѣлано къмъ-то въ XV в., дописавшимъ много листовъ. Послѣ приписокъ этихъ двухъ реставраторовъ идутъ пергам. лл., продолжающіе текстъ первыхъ 2-хъ листовъ. Въ концѣ третій реставраторъ XIV—XV в.

I. 1^b начин. съ [ἐπίσει] πῶτον πᾶσιν τοῖς πασίῃ αὐτοῦ καὶ ἐμνήσθη τῆς Бытія 40,20. Первая встрѣчающаяся цифра ρλ'. 'Εξῆλαθε δὲ Ἰωσάφ . . . Бытія 41,47.]

№ 3.

Παλαιά Διαθήκη, рукопись не полная. Начало и конецъ — на бумагѣ, а середина на пергамнѣ.

И эту рукопись отмѣтилъ оный же Теофанъ, а я не рассматривалъ ее.

№ 4 (2).

Въ библиотекѣ Синакс-Джуванійскаго подворья въ Каирѣ.

Παλαιά Διαθήκη, Ветхий Заветъ [съ прежней шифрой Παλαιά ἀρχαία. 67] съ толкованіями разныхъ писателей, помѣщенными на поляхъ сего маускрипта, написанъ на пергамнѣ [лл. 209 А] in 4° maj. [302×228; 168×127]. хорошій почеркомъ круинонатымъ [по 22 строки А] въ началѣ XIII, или въ концѣ XII вѣка. Последнее вѣроятіе, потому что буквы по виду кажутся квадратными. [XII или XI вѣка Ж] [X вѣка А.]

Рукопись эта въ настоящемъ составѣ своемъ [на тетра-

дяхъ отъ σ до λ] содержитъ только: 1) часть книги Бытія съ 5-го стиха 16-й главы [ῥέ]θωικα τὴν παιδείαν . . .), 2) книгу Исходъ и 3) книгу Левитъ [кончается перечисленіемъ главъ этой книги Δ].

Толкованія и объясненія священнаго текста замѣтнованы изъ твореній разныхъ писателей. Вотъ имена ихъ, означенныя въ рукописи:

Иосифъ Флавій, Филонъ Еврей, Аквила, Симмахъ (очень рѣдко), Θεοδοτιῶν, Иринеѣ (ἱρηναιος), блаженный Мелитонъ епископъ Сардіійскій, Филонъ епископъ, Дидимъ, Оригенъ, Григорій Нисскій, Евсевій, Василій епископъ, Сукенъ Диокесарійскій, Епифаній Кипрскій, Іоаннъ Златоустъ епископъ Константинопольскій, Авакіи Кесарійскій, Θεοδωρῶν, Θεοδωρῶν Κυρρεκίτην, Διοδωρῶν, Евсевій Емисскій, Кириллъ Александрійскій очень часто, Κύριλλος ἐπίσκοπος ἐν πνεύματι λατρείας, Севиръ Антиохійскій (толкованія взяты изъ словъ его, напр.: 49-го, 115-го), и кто-то безъименный. Всего 24.

Главный между ними — Θεοδωρῶν Κυρρεκίτην. Вопросы и отвѣты его въ книгѣ Бытія начинаются уже съ 53-го. Слѣдовательно 52 потерины вмѣстѣ съ текстомъ сей книги или валяются въ другомъ мѣстѣ, гдѣ я не былъ. А толкованія разныхъ писателей начинаются въ указанной книгѣ уже съ ρα' (101-го) [съ ρβ'. Τοῦ αὐτοῦ. Διὰ τὴν δὲ καὶ τοὺς οὐκ οὐκ αὐτοῦ ἀτάξει . . . Δ].

У ρβ' (102-го) толкованія надписано имя Емисскаго епископа Евсевія.

ВЫМЪТКИ.

Текстъ книги Бытія съ 5 стиха 16 главы: [ῥέ]θωικα τὴν παιδείαν εἰς τὸν κόλπον σου. Ἰδοῦσα δὲ ὅτι ἐν γαστρὶ ἔχει, ἤπιμασθη ἐκάντιον αὐτῆς. κρῖνα: ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ. εἶπε δὲ Ἀβραμὶ πρὸς Σάραν· οὐ ἡ παιδεία σου ἐν ταῖς χερσὶ σου; χρῶ αὐτῆ, ὡς ἂν σοὶ ἀρεστόν ἦ ἐν ὀφθαλμοῖς σου. καὶ ἐκάνωσεν αὐτῆν Σάρα, καὶ απέθρα ἀπὸ προσώπου αὐτῆς, εὖρα δὲ αὐτῆν ἄγγελος Κυρίου ἐπὶ τῆς πηγῆς ἐν τῇ ὁδοῦ Σόορ . . .

Κοινὴν αὐτῆς βιβλίου: . . . καὶ ἐτελεύτησαν Ἰωσήφ ὡν ἔτων ἑκατὸν θέξα. καὶ ἔθαψαν αὐτὸν καὶ ἔθηκαν αὐτὸν ἐν τῇ σορῶ ἐν Αἴγύπτῳ.

Γένεσις.

Во всей книгѣ Бытія нѣтъ ни оглавленій текста вверху и внизу на поляхъ, ни стиховъ, ни отдѣленій (περικλοπῶν), означаемыхъ буквенными цифрами, кои увидимъ въ книгахъ Исходъ и Левитъ. Стало быть, книга эта списана съ какого-то особаго изданія.

Толкованія:

Быт. 14, 17, 18.— | ρι' = 110-е толкованіе Εὐσεβίου ἐπισκόπου Ἐρυθραίας.— Ὅτι: ἡ Σαλαίμ, ἧς ἦν βασιλεὺς ὁ Μελεχισεδέκ, οὕτε Ἰερουσαλήμ ἦν οὕτε Συχεμ, ἡ Γραφή ἐλέγχει φησί γὰρ αὐτὴν εἶναι ἐν τῇ Κοιλᾷ ἐν Συχεμ εἰς τὸ πεδίον τοῦ βασιλέως.

Быт. 15, 13.— | ρκγ' = 123-е толкованіе безыменнаго: Οὐ μάχεται τοῖς ἐνταῦθα τὰ ἐν τῇ Ἐπόδῳ γεγραμμένα· ἐκεῖ γὰρ εἴρηται μετὰ ὅλ' ἔτη ἐξῆλθεν ἡ δύναμις Κυρίου ἐκ γῆς Αἴγύπτου· ἐνταῦθα δὲ μετὰ ὅ' φησί. Ἄλλ' ἐπίστασαι δὴ ὅτι οὐκ ἐρρέθη ὡς πληρωθέντων τῶν ὅ' ἔτων ἐξῆλθον, ἀλλὰ μετὰ ὅ' ἔτη, ὅπερ ἐμφάνει καὶ τὰ τριάκοντα.

Быт. 15, 18.— | ρλβ' толков. Φίλωνος ἐπισκόπου.— Στεῖρα ἡ τοῦ ἔθνους μήτηρ εἰσάγεται . . . τὸ γὰρ στεῖραν οὖσαν ἀποδέειν οὐ γενήσεως, ἀλλὰ θείας δυνάμεως ἔργον ἦν.

Быт. 15, 19, 20.— | Замѣтка на полѣ рукопися: Κινναίους, κεκτημένους. Κεναζαίους, κτήσιν αὐτῶν. Κελμωναίους, ἐμπροσθίους. Χετταίους, ἐξισταμένους. Φερεζαίους, διασκοθάζοντας. Ραφαεὶμ, ἰωμένους. Ἀμμοραίους, λαλομένους. Χανααίους, ἡτοιμασμένους ταπεινώσει ἢ σαλευομένους. Γεργεσαίους, παροικίαν ἐμβεβληκότας. Эта замѣтка слѣдуетъ послѣ приведеннаго толкованія епископа Филона. Итакъ, не оиъ ли составилъ еврейско-греческій лексиконъ, которымъ пользовалъсь нѣѣ греческіе толковники?

Быт. 17, 14.— | ρμς' = 146-е толков.: Εὐσεβίου ἐπισκό-

που Ἐμψήσης.— Ὁ Σύρος οὕτως ἔχει «πᾶς ὁσὸν περι-
τέμνει, ἐξολοθρευθήσεται. Καὶ ὁ Ἑβραῖος «πᾶς
ὁ μὴ περιτέμνων». Εἰκότως οὐ γὰρ τὸ νέπιον δεῖ πρὸ τού-
του κολλάζεσθαι, ἀλλὰ τοὺς γονεῖς.

Быт. 18,8.— | ρνδ' = 159-e толков. неизвестнаго (сряду
послѣ толкованій Авакуя Кесарійскаго): Οὕτω λέγει ὁ προφή-
της, ὅτι ἔφαγον ὡς τρεῖς ἄνδρες οὕτε γὰρ τῆ φύ-
σει ἄνδρες ἦσαν· ἀλλ' ἐδόκουν εἶναι τῆ ὄψει τῶν
ὀρώντων, ἀναλισκομένων τῶν προπιθεμένων αὐτοῖς, ὡς εἰκός,
κατ' ἀνέργειαν θεῖαν.

Быт. 19,21, 22.— | ρνδ' = 194-e толков. Εὐσεβίου ἐπι-
σκοποῦ Ἐμψήσης.— Τὴν Σιγώρ ἐπηγγείλατο ὁ θεὸς δι' ἀγγέ-
λου μὴ καταστρέφαι διὰ τὸν Λώτ. ταύτην δὲ ἀλλαχθὲ τῆ Γραφῆ
Ζώωρα καλεῖ. ὁ δὲ Σύρος, «Ζωβρῆ καὶ Βαλά, ταυτέστιν,
τῆ καταπιούσα». Καὶ ὁ Ἑβραῖος οὕτω πως λέγει «ὡς τῆς
καταπιούσης παρὶ τῆς Σιγώρ», ὡς ἐν πλείοσι κατοι-
κόντος πόλεσι τοῦ Λώτ ταῦτα λέγεται.

Быт. 19,38.— | σβ' = 202-e толкованіе неизвестнаго: Οἱ
Ἀμμωνῆται καὶ οἱ ἀπὸ τῆς Ἀραβίας ἐκράτησαν τὰ μέρη
Φιλαδέλφειας, ἧτις Ἀμμῶν καλεῖται παρὰ τῶν ἐγγχωρίων:—
λαὸς ἡμῶν. Два послѣднія слова даютъ разгнѣть, что эготъ,
неизвестный, толковникъ жилъ и писалъ за Иорданомъ, вѣ-
роятно, въ Флადельфійи.

Τοῦ μακαρίου Μελέτωνος ἐπισκόπου Σάρδεων.— Ὡς γὰρ
κρίως ἐδέθη (подраз. Ἰσαάκ)· φησί δὲ περὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ. καὶ ὡς ἀμνὸς ἐκάρη καὶ ὡς πρόβατον ἐπισφαγήηται
ἔχθη καὶ ὡς ἀμνὸς ἐσταυρώθη, καὶ ἐβάστασε τὸ ξύλον ἐπὶ τοῖς
ὤμοις αὐτοῦ ἀγόμενος σφαγήηται, ὡς Ἰσαάκ ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐ-
τοῦ, ἀλλὰ Χριστὸς ἔπαθεν, Ἰσαάκ δὲ οὐκ ἔπαθεν· τύπος γὰρ
ἦν τοῦ μέλλοντος πάσχειν Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ ὁ τύπος τοῦ Χρι-
στοῦ γινόμενος ἐκπληξεν καὶ φόβον παρεῖχε τοῖς ἀνθρώποις· ἦν
γὰρ θεάσασθαι μυστήριον καινόν, οὐδὲν ἀγόμενον ὑπὸ πατρὸς ἐπ'
ὄρους ἐπὶ σφαγῆν, ὃν συμποδήσας ἔβηκεν ἐπὶ τὰ ξύλα, τῆς καρ-
πώσεως ἐτοιμάζων μετὰ σπουδῆς τὰ πρὸς τὴν σφαγὴν αὐτοῦ. ὁ
δὲ Ἰσαάκ σιγᾷ πεπεδημένος ὡς κρίως οὐκ ἀνοίγων τὸ στόμα οὐδὲ

φθεγγόμενος φωνῇ· τὸ γὰρ ἕξφοι οὐ φροβηθεῖς, οὐδὲ τὸ πῦρ προ-
ηθεῖς, οὐδὲ τὸ παθεῖν λυπηθεῖς ἐβάστασας καρτερῶν τὸν τύπον
τοῦ Κυρίου. ἦν οὖν ἐν μέσφ προκειμένος Ἰσαὰκ πεπεδημένος ὡς
κρίος καὶ πατήρ παρεστῶς καὶ κρατῶν γομνὸν τὸ ἕξφοι καὶ αἰ-
δοῦμενος φρονεῖσαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ.

Μελίτωνος Σάρδεων. — Ὑπὲρ Ἰσαὰκ τοῦ δικαίου ἐφά-
νη κρίσις εἰς σφαγήν, ἵνα δεσμῶν Ἰσαὰκ λυθεῖς ἐκεῖνος σφαγῆς
ἐλυτρώσεν τὸν Ἰσαὰκ. οὕτως καὶ ὁ Κύριος σφαγεῖς ἔσωσεν ἡμᾶς
καὶ δεθεῖς ἔλυσε καὶ τυθεῖς (ἡ πολλῆ τυπωθεῖς) ἐλυτρώσατο ἡμᾶς.

Εὐσεβίου ἐπισκόπου Ἐμέσης. — Τὸ κατεχόμενος
τῶν κρατῶν, ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος κρεμάμενος, ψησί, ὡς
σαφέστερον τυποῦντα τὸν σταυρόν· ἀλλὰ καὶ τὸ κρίσις τοῦτο ἀκρι-
βοῦ· οὐ γὰρ εἶπεν ἀμνός ὡς Ἰσαὰκ, ἀλλὰ κρίσις, ὡς ὁ κύ-
ριος τέλειος. ὡσπερ δὲ φυτὸν σαβὲκ τουτέστι ἀφέσεως ἐκάλεσε
τὸν ἅγιον σταυρόν, τὸ ἐκτυποῦν τὸ ἅγιον βάπτισμα. δύο οὖν ἔστι
τὰ ἄφασιν ἁμαρτιῶν χαριζόμενα, πάθος διὰ Χριστὸν καὶ βά-
πτισμα.

Τοῦ αὐτοῦ. — Ὁ Ἕλληνα σεμνότερον ἐρμηνεύει· ὁ γὰρ
Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος αὐτὸ λέγει τοῦ ἀνδρός τὸ τεκνοποιῶν
ὄργανον. κλεθεῖ δὲ ἐκεῖ θεῖναι τὴν χεῖρα, ἵνα κατὰ τῆς περι-
τομῆς ὁμολογῆ τῆς τοῦ θεοῦ διαθήκης. Ἄλλως. Δικαίῳ καὶ σώφρο-
νι μέλος οὐδὲν αἰσχρὸν, τῷ δὲ ἀδίκῳ καὶ ἡ ψυχὴ μεμύεται.
ὅθεν φησί· ὀρθίζω σὲ τὸν δεδωκότα μοι τὴν σφραγίδα ταύτην.
ἦδει γὰρ Ἀβραάμ, ὅσον ἀπαρέσκει τῷ θεῷ ἢ πρὸς εἶθνη συ-
νάφεια.

Быт. 36, 24. — | Καὶ οὗτοι υἱοὶ Σεβεγῶν Ἀτὲ καὶ Ὀνάν.
οὗτός ἐστιν ὁ Ὀνάν, ὃς εἶρε τὸν Ἰαμείν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτε
ἔνεμε τὰ ὑποζύγια Σεβεγῶν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

На полѣ рудописи: Ὁ Σύρος λέγει· πηγῆν τοῦτον εὐρηκέναι.

Вопросы Кирскаго епископа Θεοδωριτα:

— 55-й. Δια τί τῶν πατριαρχῶν αἱ γυναῖκες σταῖραι;

— 56-й. Δια τίνας μαθεῖν ἠθέλησεν ἡ Ῥεβέκκα τὰ περὶ
τῶν κοσφορουμένων παιδίων; — Τινές φασὶ πρὸς τὸν Μελίτι-
σεδὲκ αὐτὴν ἀπεληλυθέναι. Α Θεοδωριτὴ ἀγμαλὴ, что она

ходила къ какому-либо жертвеннику, воздвигнутому Авраамомъ.

—64-й. Δια τί τὸν λίθον αἰείφει ὁ Ἰακώβ;—Οἷς εἶγε τὸν μεγαλόδωρον ἡμεῖψατο Κύριον; ὀρθώσας γὰρ τὸν λίθον, ὃν ὑπέθηκε τῇ κεφαλῇ, κατέχευεν αὐτοῦ ἔλαιον. τοῦτο δὲ καὶ νῦν ἔστιν εὑρεῖν παρὰ πολλῶν γυναικῶν τῷ Κυρίῳ πεπιστευμένων γιγνόμενον εἰώθασι: γὰρ ἐν τοῖς θεοῖσι σηκοῖς ἐλαίῳ χρίειν τὰς τῶν ἀνακτόρων κικλιδίας καὶ τῶν ἁγίων μαρτύρων τὰς θήκας. δηλοῦσι δὲ τοῦτο τῆς ψυχῆς τὴν εὐσέβειαν. δέχεται δὲ καὶ τὰ μικρὰ ὁ φιλόανθρωπος Κύριος ἀποδεχόμενος τὸν τοῦ γινομένου σκοπόν.

Вѣсхъ толкованія сего Θεοδωριτα 86. А послѣ сказанія о продажѣ первородства Цава весьма мало толкованія и Θεοδωριговыхъ и другихъ. Текстъ писанъ безъ нихъ.

Книга Исходъ.

Ἔξοδος.

— Начинается такъ: Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τῶν εἰσπορευομένων εἰς Αἴγυπτον ἅμα Ἰακώβ τῷ πατρὶ αὐτῶν. . .

— Оканчивается такъ: . . . νεφέλῃ γὰρ ἦν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἡμέρας καὶ πῦρ ἦν ἐπ' αὐτῆς νυκτὸς ἐναντίον παντός Ἰσραὴλ ἐν πάσαις ταῖς ἀναξογαῖς αὐτῶν.

Ἔξοδος. στίχοι γω' (=3800).

Оглавленія, выражающія содержаніе книги Исходъ, написаны на поляхъ манускрипта въ слѣдующемъ порядкѣ:

Περὶ τῆς ράβδου τῆς στραφείσης εἰς ὄφιν.

Πρώτη πληγὴ τοῦ αἵματος.

Δευτέρα πληγὴ διὰ βατράχων.

Τρίτη πληγὴ διὰ σκιφῶν.

Τετάρτη πληγὴ διὰ κυνομοίας.

Πέμπτη πληγὴ θάνατος κτηνῶν.

Ἑκτὴ πληγὴ φλοκτίδες ἀνάξουσαι.

Ἐβδόμη πληγὴ χαλάζης.

Ὁδόση πληγή ἀκρίδες.

Ἐνάτη πληγή σκότος.

Περὶ τοῦ πάσχα νόμος πρῶτος. Περὶ ἀζύμων πρῶτος νόμος.

Δεκάτη πληγή τῶν πρωτοτόκων.

Περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Νόμος τοῦ Πάσχα.

Περὶ τῶν ἀγιαζομένων πρωτοτόκων α' νόμος.

Περὶ ἀζύμων δεύτερος νόμος ὑπὸ Μωϋσέως.

Πρῶτος πειρασμός.

Περὶ τοῦ κατακλισμοῦ τῶν Αἴγυπτίων.

Περὶ δικαιοματίων καὶ κρίσεων καὶ πειρασμοῦ.

Δεύτερος πειρασμός.

Περὶ δέκα πηγῶν καὶ οἱ φοινίκων.

Ἐν τισιν περὶ ὀρτυγομήτρας καὶ τοῦ μᾶνα.

Τρίτος πειρασμός.

Τέταρτος πειρασμός.

Περὶ σαββάτου.

Πέμπτος πειρασμός.

Περὶ τῆς χρυσῆς στάμνου.

Ἐκτος πειρασμός.

Περὶ τῆς κατακλιθείσης πέτρας ἐν Χωρήβ. Τὰ κατὰ τὸν Ἰοθάμ.

Περὶ τῆς ἐν Σινᾷ νομοθεσίας.

Περὶ δεκαλόγου. Περὶ ἐορτῶν.

Περὶ τοῦ αἵματος τῆς διαθήκης.

Περὶ πλακῶν τῆς νομοθεσίας.

Περὶ κατασκευῆς τῆς σκηνῆς, καὶ κιβωτοῦ.

Περὶ ἱλαστηρίου καὶ χερουβίμ.

Περὶ τραπέζης καὶ τρυβλίων καὶ θυσιῶν καὶ σπονδαίων καὶ

κωάθων καὶ τῆς λυχνίας.

Περὶ τῶν λύχνων καὶ περὶ τῆς σκηνῆς.

Περὶ τοῦ καταπετάσματος.

Περὶ τοῦ θυσιαστηρίου.

Περὶ ἐνδύματος ἱερέων.

Περὶ τῶν λίθων τῆς γλυφῆς.

Περὶ τοῦ ὑποδύτου, ποδῆρη καὶ τῶν κωθῶνων.

Περὶ πετάλου, κιθάρης καὶ ζώνης.

- Περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἱερῶν.
 Περὶ θυσιαῶν ἐντελεγισμοῦ.
 Περὶ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος.
 Περὶ λύτρων. Περὶ λουτήρος.
 Περὶ τοῦ ἐλαίου τῆς χρίσεως.
 Περὶ τοῦ θυμιάματος τῆς συνθέσεως. Περὶ Βεσσελεήλ.
 Περὶ πλακῶν διαθήκης.
 Περὶ μωσχοποιίας. Περὶ τοῦ ἱλασμοῦ Μωυσέως. Περὶ συν-
 τριβῆς πλακῶν.
 Περὶ τῶν ἀνελότων ἑαυτοῦς.
 Περὶ τοῦ πένθους τοῦ λαοῦ.
 Περὶ τῆς σκηνῆς τοῦ Μωυσέως καὶ λειτουργίας Ἰησοῦ.
 Περὶ τῆς πρὸς Μωυσέα ὀπτασίας.
 Περὶ δευτέρων πλακῶν.
 Διαθήκη πρὸς Μωϋσῆν.
 Περὶ τῆς δόξης τοῦ προσώπου Μωυσέως.
 Περὶ τῶν προσεγγιζάντων τὰ ἀραιρέματα.
 Περὶ τοῦ καταπετάσματος.
 Περὶ τῶν κατόπτρων τῶν νηστευσασῶν, ὅθεν γέγονεν ὁ λουτήρ.
 Περὶ τῆς ἡμέρας ἐν ᾗ ἀνίσταται ἡ σκηνή.
 В с б!

Отдѣленія текста, περιχοπαί, означены буквенными цифрами на полях рукописи. Вѣхъ ихъ 47. — Напримѣръ:

ς'. Ἐῶρων δὲ σὶ γραμματεῖς τῶν οἴων Ἰσραήλ ἑαυτοῦς ἐν κακοῖς λέγοντες· οὐκ ἀπολείψετε ἀπὸ τῆς πλινθείας τὸ καθήκον τῆ ἡμέρα. συνήντησαν δὲ Μωυσῆ καὶ Ἀαρῶν ἐρχομένοις εἰς συνάντησιν αὐτοῖς.

Послѣ этого 6-го перькона слѣдуетъ 12-й. Думаю, что краснописецъ забылъ выставить на полѣ цифренныя буквы Z', H', Θ', Γ, ΙΑ' *). Такъ точно въ еванг.-петербургскомъ Еван-

*) На оборотѣ предпоследняго полулиста 14-й тетради вверху на полѣ написано рукою краснописца:

+ Πρῶτος λόγος Μωυσέως καὶ Ἀαρῶν πρὸς Φαρσῶν +

Τὰδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ· ἐξαποστείλον τὸν λαόν μου ἵνα ἐορτάσωσι με ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ εἶπε Φαρσῶ· τίς ἐστὶν οὗ εἰσακούριμα· τῆς φωνῆς αὐτοῦ. . .

гелии Лубя не выставлены главы Евсевия послѣ 116 главы по забвению или недосугу краснописца.

IV'. Μωυσῆς δὲ καὶ Ἀαρὼν ἐποίησαν πάντα τὰ τέρατα ταῦτα. ἐσαλώρηγε δὲ Κύριος τὴν καρδίαν Φαραὼ καὶ οὐκ ᾔδελυσεν ἐξαποστεῖλαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου . . .

Дальше слѣдуетъ законодательство о Пасхѣ.

IV'. Καὶ παρελευσεται Κύριος πατάξει τοὺς Αἰγυπτίους, καὶ σφαιαί το αἷμα ἐπὶ τῆς φιλίας καὶ ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν σταθμῶν...

IV'. Отдѣленіе не означено буквенною цифрою или по забвению, или по разсѣянности краснописца.

IV'. Καὶ ἀγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν Αἰγυπτίων, ὅτι πέφεν γεν ὁ λαὸς καὶ μετεστράφη ἡ καρδία Φαραὼ καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ ἐπὶ τὸν λαόν . . .

IV'. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσῆν Τί βόας πρὸς με; κἀλήραον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ ἀναξευξάτωσαν καὶ σὺ ἔπαρον τὴν βάρβδον σου καὶ ἔκτεινον τὴν χειρὰ σου ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ βῆσον αὐτήν. καὶ εἰσελήθωσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς μέσον τῆς θαλάσσης κατὰ τὸ ξηρόν. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν Φαραὼ καὶ τῶν Αἰγυπτίων πάντων καὶ εἰσελεύσονται ὀπίσω αὐτῶν, καὶ ἐδοξασθήσομαι ἐν Φαραὼ καὶ ἐν πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς ἄρμασι καὶ ἐν τοῖς ἵπποις αὐτοῦ . . .

IV'. Ἦλθον δὲ εἰς Μερράν καὶ οὐκ ἐδύναντο πιεῖν ὕδωρ ἐκ Μερράς· πικρὸν γάρ ἦν· διὰ τοῦτο ἐπωνομάσθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκεῖνου Πικρία. διεγόγγυζεν ὁ λαὸς κατὰ Μωυσῆ λέγοντες· Τί πτόμεθα; ἐβόησε δὲ Μωυσῆς πρὸς Κύριον καὶ εἶδειξεν αὐτῷ Κύριος ξύλον καὶ ἐπέβαλεν αὐτὸ εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ἐγλυκάνθη τὸ ὕδωρ. ἐκεῖ εἶθετο αὐτῷ δικαιώματα καὶ κρίσεις· καὶ ἐκεῖ ἐπειράζειν αὐτόν καὶ εἶπεν Ἰδὼν ἀνοστὴ ἀκούσης Κυρίου τοῦ θεοῦ σου καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐναντίον τοῦ ποιήσης, καὶ ἐνωτίση τὰς ἐντολάς αὐτοῦ καὶ φυλάξῃ πάντα τὰ δικαιώματα αὐτοῦ . . .

IV'. Ἐκαστος ἐν τοῖς συσκήνοις ὑμῶν συλλέξατε καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ συνέλεξαν ὁ τὸ πολὺ, καὶ ὁ τὸ ἐλαττον καὶ ἐμέτρησαν τὸ γομὸν καὶ οὐκ ἐπλεόνασεν ὁ τὸ πολὺ καὶ ὁ τὸ ἐλαττον οὐκ ἠλαττώησεν . . .

IV'. Ἐβόησε δὲ Μωυσῆς πρὸς Κύριον λέγων Ἰδὼν ποιήσω τῷ

λαῶ τούτῳ; ἔτι μικρὸν καὶ καταλιθοβολήσουσί με. καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσήν· Προπορεύου τοῦ λαοῦ τούτου, λάβε δὲ μετὰ σεαυτοῦ ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ καὶ τὴν βάρβδον . . .

Κ'. Ἐξέστηθ' ἐπὶ Ἰοθὼρ ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς, οἷς ἐποίησε Κύριος αὐτοῖς. ἔτι ἐξέλειπε αὐτοὺς ἐκ χειρὸς Αἴγυπτίων καὶ ἐκ χειρὸς Φαραώ. καὶ εἶπεν Ἰοθὼρ· Εὐλογητὸς Κύριος . . .

ΚΑ'. Καὶ Μωυσῆς ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος τοῦ θεοῦ καὶ ἐλάλησεν αὐτὸν ὁ θεὸς ἐκ τοῦ ὄρους λέγων· Τάδε ἔρεῖς τῷ οἴκῳ Ἰακώβ . . .

ΚΒ'. Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ, οὐ γὰρ μὴ καθάρισθ' ὁ κύριος τὸν λαμβάνοντα τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ ματαίῳ . . .

ΚΓ'. ΚΔ. ΚΕ'. Отдѣленія по означены цифрами по невниманію краснописца.

ΚΖ'. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ἵνα φυλάξῃ σέ ἐν τῇ ὁδῷ, ὅπως εἰσαγάγῃ σε εἰς τὴν γῆν ἣν ἠτοίμασά σοι· πρόσεχε σεαυτῷ καὶ εἰσάκουε αὐτοῦ· μὴ ἀπειθεῖ αὐτῷ . . .

ΚΖ'. Λαβὼν δὲ Μωυσῆς τὸ ἕμισυ τοῦ αἵματος ἐνέχεεν εἰς κρατῆρα, τὸ δὲ ἕμισυ τοῦ αἵματος προσέχεε πρὸς τὸ θυσιαστήριον. καὶ λαβὼν τὸ βιβλίον τῆς διαθήκης . . .

ΚΗ'. Καὶ ποιήσεις ἱλαστήριον ἐπίθεμα χρυσαίου καθαροῦ δύο πήχεων καὶ ἡμίσεος τὸ μήκος, καὶ πήχεος καὶ ἡμίσεος τὸ πλάτος· καὶ ποιήσεις δύο χερουβὶμ χρυσαῖα . . .

ΚΘ'. Καὶ τὴν σκηνὴν ποιήσεις ὀκτα αὐλαίας βύσσου κεκλωσμένης . . .

Λ'. Καὶ ποιήσεις μοχλοὺς ἐκ ξύλων ἀσπίτων, πέντε τῷ ἐνὶ στύλῳ ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους . . .

ΛΑ'. Τὸ δὲ εὔρος τῆς αὐλῆς τὸ κατὰ θάλασσαν ἰστία πενήκοντα πήχεων . . .

ΛΒ'. Καὶ ποιήσεις λόγιον τῶν κρίσεων ἔργον ποικιλτοῦ, κατὰ τὸν ρυθμὸν τῆς ἐπωμίδας ποιήσεις αὐτὸ . . .

ΛΓ'. Καὶ ποιήσεις κίδαριν βυσσίνην καὶ ζώνην ποιήσεις ἔργον ποικιλτοῦ . . .

ΛΔ'. Καὶ λήψῃ τὸν κριὸν τὸν δεύτερον καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ τὰς χεῖρας αὐτῶν . . .

ΛΕ'. Καὶ σπονδῆν τὸ τέταρτον τοῦ εἰν οἴνου τῷ ἀμύῳ τῷ ἐνὶ καὶ τὸν ἀμῶν τὸν δεύτερον . . .

Λς'. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν λέγων Ἐὰν λάβῃς τὸν συλλογισμὸν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτῶν καὶ ὁώσουσιν ἕκαστος λότρα τῆς φυγῆς αὐτοῦ τῷ Κυρίῳ . . .

ΛΖ'. Καὶ φυλάξουσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰ σάββατα ποιεῖν αὐτὰ εἰς γενεάς αὐτῶν . . .

ΛΗ'. Καὶ εἶπεν Ἀαρὼν πρὸς Μωυσῆν Μὴ ὀργίζου, κύριε, σὺ γὰρ οἶδας τὸ ὄρημα τοῦ λαοῦ τούτου . . .

ΛΘ'. Καὶ ἐγένετο πᾶς ὁ ζητῶν Κύριον ἐξεπορεύετο εἰς τὴν σκηνὴν ἕως τῆς παρεμβολῆς . . .

Μ'. Καὶ σπεύσας Μωυσῆς, κύψας ἐπὶ τὴν γῆν, προσεκύνησε καὶ εἶπεν Ἐὶ εὐρηκα χάριν ἐνώπιόν σου, συμπορευθήτω Κύριος μεθ' ἡμῶν . . .

ΜΑ'. Καὶ εἶδεν Ἀαρὼν καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸν Μωυσῆν καὶ ἦν δεδοξασμένη ἡ ὄψις τοῦ χρωτός τοῦ προσώπου αὐτοῦ . . .

ΜΒ'. Καὶ πάσαι αἱ γυναῖκες, αἷς ἔδοξε τῇ διανοίᾳ αὐτῶν ἐν σοφίᾳ, ἔσκαψαν τὰς τρίχας τὰς αἰγείας . . .

ΜΓ'. Καὶ ἐποίησε λόγιον ἔργον ὕφαντον παικιλίᾳ κατὰ τὸ ἔργον τῆς ἐπωμίδος ἐκ χρυσοῦ καὶ ὀακίνθου καὶ πορφύρας . . .

ΜΔ'. Καὶ ἔγραψεν ἐπ' αὐτὸ γράμματα ἐκτετυπωμένα σφραγίδος ἁγίασμα Κυρίῳ . . .

ΜΕ'. Καὶ ἐποίησε τὴν τράπεζαν τὴν προκειμένην ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ . . .

Μς'. Ἐγένετο χρυσοῦ τοῦ τῆς ἀπαρχῆς ἐνιέα καὶ εἴκοσι τάλαντα καὶ ἑπτακόσιοι καὶ τριάκοντα σίκλοι κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον . . .

ΜΖ'. Καὶ προσέειπε Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου . . .

(B c e).

Толкованія. Σχόλια.

Всѣхъ ихъ 72. Они писаны на поляхъ страницъ и означены цифрен. буквами, напр.: КΔ', ΚΕ', ΞΔ' . .

Θεοδωρήτου ἐπισκόπου Κύρου. — Πῶς νοητέον τὸ χρυδαῖοι ἐγένοντο; οὐχ ὡς τινὲς νενοήκασιν ὑβριστικῶς αὐτὸ τεθεῖσθαι, ἀλλὰ τὸ πλῆθος ἐδήλωκεν οὕτως γάρ, φησί, τρέψθησαν, ὡς κατὰ πάσης ἐκείνης ἐχρεώθηται τῆς γῆς. οὕτως καὶ οἱ περὶ τὸν Ἀκύλαν ἠρμήνευσαν. τοῦτο δὲ καὶ τὰ ἑστῆς ἀηλοῦσαι ἐπλήθυνε γάρ, φησί, ἡ γῆ αὐτούς.

12,35 Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰαραήλ . . ἤτησαν παρὰ τῶν Αἰγυπτίων σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ ἱματισμὸν ΚΓ'.

ΚΓ'. Αἰτιῶνται τινὲς τὸ προσεταχθέναι τὸν θεὸν τοῖς Ἑβραίοις αἰτῆσαι τοὺς Αἰγυπτίους σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ ἐσθῆτα, καὶ σκυλεῦσαι τοὺς Αἰγυπτίους. οὕτω γὰρ ὁ Σύμμαχος τὸ σκευάσασθαι ἔφησεν. πολὺν ἐν Αἰγύπτῳ πόνον ὑπέμεινεν ὁ λαὸς πλινθουργῶν καὶ τειχοποιῶν καὶ πόλεις οἰκοδομῶν. ἐβουλήθη τοῖσιν μισθὸν αὐτοῦ λαβεῖν ὁ δεσπότης θεός. διὸ αἶψα καὶ ταῦτα ὀρᾶσαι προσέταξε.

NB. — Περὶ τοῦ πάσχα. — Ταῦτα δὲ πάντα τῶν ἡμετέρων ἐστὶ μυστηρίων ἀνίγματα· χρίομεν γάρ καὶ ἡμεῖς τῷ αἵματι τοῦ ἡμετέρου ἄμνοῦ οὐ μόνον τὴν φλιάν, ἀλλὰ καὶ τοὺς δύο σταθμούς· κατὰ μὲν τὸ ὀρώμενον τὴν γλῶτταν καὶ τὰ χεῖλη καθαίροντές τε καὶ ἀγιάζοντες, κατὰ δὲ τὸ νοούμενον ἀντὶ μὲν φλιάς τὸ λογικόν, ἀντὶ δὲ τῶν δύο σταθμῶν τὸ θυμοσιδές καὶ τὸ ἐπιθυμητικόν.

14,20-21 Καὶ οὐ συνέμιξαν ἀλλήλοις ὄλην τὴν νύκτα. ΚΕ'. Ἐξέτεινε δὲ Μωυσῆς τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν θάλασσαν· καὶ ὕπηγαγε Κύριος τὴν θάλασσαν ἐν ἀνέμῳ νότῳ βιαίῳ.

ΚΕ'. Τινὲς φασὶ εἰς ἑβ' διαιρέσεις διαιρεθῆναι τὴν θάλασσαν καὶ ἐκάστην φυλὴν καθ' ἑαυτὴν διαβῆναι, καὶ τοῦτο νομίζουσι τὸν μακάριον Δαβὶδ εἰρηκέναι· «τῷ καταδιελόντι τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν εἰς διαιρέσεις». ἐγὼ δὲ διχῆ

νομίζω τμηθῆναι τὸ πέλαγος τοῦτο γὰρ καὶ ἡ θεία διδάσκει: Γραφή: «τὸ δὲ ὕδωρ αὐτοῖς τείχος ἐκ δεξιῶν καὶ τείχος ἐξ ἐπιπέδων». Египтине погонули за то, что дѣтеи еврейскихъ топили въ водѣ.

17,9 Καὶ ἐπολέμησεν Ἰσραὴλ ἐν Ραφιδείν AB'. Εἶπε δὲ Μωϋσῆς τῷ Ἰησοῦ Ἐπίλεξα σεαυτῷ ἄνδρας καὶ ἐξελέθων παράταται τῷ Ἀμαλὶχ . . .

AB'. Ποῖοις ὅπλοις ἐχρῶντο τὸν Ἀμαλὶχ πολεμοῦντες; τῶν Αἰγυπτίων ὑποβρυχίων γεγεννημένων ἐξεβράσθη αὐτῶν τὰ σώματα εἰς τὴν ἡθόνα μετὰ τῶν ὀπλων, ταῦτα σκυλευσαντες ἐχρῶντο τούτοις ἐν τοῖς πολέμοις.

20,2-4 Ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ θεός σου ὁ ἐξαγαγὼν σε ἐκ γῆς Αἰγυπτου, ἐξ οἴκου δουλείας. AZ'. Οὐκ ἔσονται σοὶ θεοὶ ἕτεροι πληρὴν ἐμοῦ. AH'. Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδωλον· οὐδὲ πᾶν ὁμοίωμα ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω . . .

AZ'. Πῶς νοητέον τὸ οὐκ ἔσονται σοὶ οἱ θεοὶ ἕτεροι; πληρὴν ἐμοῦ; οἱ μίαν οὐσίαν τῆς τριάδος ὁμολογοῦντες φυλάττουσι τὸν νόμον τῆς θείας φωνῆς· ἄλλο γὰρ τι παρά τὴν θεϊαν φύσιν θεοποιεῖν οὐκ ἀνεχόνται. οἱ δὲ τὴν Ἀρείου καὶ Εὐνομίου περιεχόμενοι λώβην τὸν θεῖον νόμον παραβαίνουσι, θεὸν μὲν τὸν υἱὸν ὁμολογοῦντες, κτιστῶν δὲ ἀποκαλοῦντες καὶ τῆς θείας οὐσίας ἀλλότριον τοῦ γὰρ θεοῦ λέγοντος οὐκ ἔσονται σοὶ θεοὶ ἕτεροι; πληρὴν ἐμοῦ. οὗτοι ἕτερον θεὸν ἐπεισάγουσιν.

AH'. Εἰδωλον καὶ ὁμοίωμα ποῖαν ἔχει διαφορὰν; τὸ εἰδωλον οὐδεμίαν ὑπόστασιν ἔχει, τὸ δὲ ὁμοίωμα τινὸς ἐστὶν ἰνδαλμα καὶ ἀπεικασμα. ἐπειδὴ τοίνυν Ἐλ-

ληνε· ἀναπλάττουσι τὰς οὐχ
ὑφαστάσας μορφὰς σφιγγίαις καὶ
τρίτωναις καὶ κενταύροις, καὶ Ἀί-
γύπτιοι· κύνοπρόσωποι καὶ βου-
κεφάλους, εἰδῶλα καλεῖ τὰ τῶν
οὐχ ὑφαστάτων μιμήματα. τὰ δὲ
τῶν ὑφαστάτων, εἰκάζματα, οἷον
ἡλίου, σελήνης ἀστέρων, ἀνθρώ-
πων θηρίων . . .

21,39 Ἐάν δὲ ἐπιτεκνομαίνων
ἦ, δώσει ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς,
σφιδαλμόν ἀντὶ σφιδαλμοῦ. ΜΗ'.

ΜΗ'. Τί ἐστὶν ἐπιτεκνομαίνων;
φασι τοῦ σώματος ἐν τῇ μήτρᾳ
τελείου διαπλασθέντος τότε ψυ-
χῶσθαι τὸ ἔμβρυον, καὶ γὰρ τοῦ
Ἄδὰμ τὸ σῶμα πρότερον ἢ ποι-
ητῆς διαπλάσας οὕτως ἀναφόση-
σε τὴν ψυχὴν. καλεῖται τοίνυν ὁ
νομοθέτης γυναικὸς ἐγκυμονούσης
ἀμβλωσάσης ἐν μάχῃ, εἰ μὲν ἐπι-
τεκνομαίνων ἐξέλθαι τὸ βρέφος,
τουτέστι μεμορφωμένον, φόνον τὸ
πράγμα καλεῖσθαι καὶ τὴν ἴσθμιν
ὑπέχειν τιμωρίαν τὸν δεδρακότα·
εἰ δὲ μὴ ἐξέλθαι μεμορφωμένον,
μὴ λογίζεσθαι φόνον ἐπειδὴ περ
οὐδέπω ψυχῶθεν ἐσημβλώθη, ἀλλὰ
ζημίαν τείνειν τὸν αἴτιον.

23,26 Οὐκ ἔσται ἄγονος οὐδὲ
στεῖρα ἐπὶ τῆς γῆς σου, τὸν
ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν σου ἀνα-
πληρώσω. ΝΖ'.

ΝΖ'. Πῶς νοητέον τὸν ἀριθμὸν
τῶν ἡμερῶν σου ἀναπληρώσω;
τὴν ὥρισμένην φασὶ τοῖς ἀνθρώ-
ποις ζωὴν, τουτέστιν εἰς γῆρας
μακρὸν εἶλθεῖν σε παρασκευάσω.

NB. — Ἐπέκειτο τῇ κεφαλῇ κίθαρις τὸν οὐρανὸν μιμου-
μένη· ἐκάλυπτε δὲ καὶ ταινία τῷ μετώπῳ, ἣν μίτραν εἶπον οἱ
ἐβραομήκοντα· εἶχε δὲ ἐν μέσῳ πέταλον αὐτῇ χρυσοῦν ἐγγεγραμ-
μένον, ἔχον τοῦ θεοῦ τὸ ἄφραστον τὸ ὄνομα, ὃ καλοῦσιν Ἐβραῖ-

οι τετραγράμμοι . . . . . Ἐξέλευσε δὲ αὐτῷ καὶ ἑφαστρίδια γε-
νέσθαι, ἧν ἐβρόμίζοντα ἐπωμίδια ἐκάλεσαν· ἐν δὲ ταῖς Βασιλείαις
εὐρίσκομεν ἐφοῦθ' αὐτῆν κατὰ τὴν Ἑβραίων γλῶτταν ὀνομα-
σμένην.

29,40 | Καὶ δέκατον σεμιδά-
λωος πεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ κε-
κομμένῳ τῷ τετάρτῳ τοῦ εἶν.
ΞΔ'. καὶ σπονδὴν τὸ τέταρτον εἶν
οἴνου τῷ ἁμῶν τῷ ἐνί.

ΞΔ'. Τι ἐστὶ τὸ εἶν, μέτρον
Ἑβραϊκὸν οἴνου καὶ ἐλαίου. δέ-
χεται δὲ, ὡς φησὶ ὁ Ἰώσηπος,
δύο γόας ἀπικούς, πιστευτέον δὲ
ἐν τούτοις αὐτῷ, ἀκριβῶς τοῦ
ἔθνους τὰ μέτρα ἐπισταμένῳ.

Книга Левитъ.

Λευιτικόν.

Начинается такъ: Καὶ ἀνεκάλεσε Μωϋσῆν καὶ ἐλάλησε Κύ-
ριος αὐτῷ ἐκ τῆς σκηπῆς τοῦ μαρτυρίου λέγων· λάλησον τοῖς υἱοῖς
Ἰσραὴλ· καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἐὰν προσ-
αγάγῃ δῶρα τῷ Κυρίῳ . . .

Оканчивается такъ: . . . καὶ τὸ ἄλλαγμα αὐτοῦ ἔσται ἅγιον οὐ
λυτρωθήσεται. Αὐτὰ αἱ ἐντολαί, ἃς ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μω-
ϋσῆ πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ.

Λευιτικόν.

ἔχει στίχους

ВѢ' (=2700).

Κεφάλαια τοῦ Λευιτικοῦ.

- α) Νόμοι περὶ δώρων προσαγομένων θεῷ.
- β) Περὶ θυσίας πρωτογεννημάτων.
- γ) Περὶ θυσίας σωτηρίου.
- δ) Περὶ θυσιῶν τῶν περὶ ἁμαρτίας.
- ε) Περὶ τῆς ἁμαρτίας τοῦ ἱερέως καὶ τοῦ λαοῦ.
- ς) Περὶ θυσίας ἄρχοντος ἐὰν ἁμάρτη.
- ζ) Περὶ φυγῆς μίας ἐὰν ἁμάρτη.
- η) Περὶ ὀρκισμοῦ καὶ ἀκουσίου ἁμαρτήματος.
- θ) Περὶ ὀρκου παρακαταθήκης.
- ι) Περὶ ἰλοκαντώσεως νόμος.

- (α) Περὶ θυσίας τῶν ἱερέων.
 (β) Περὶ τοῦ μὴ δεῖν θυσίαν τριτάτον ἐσθίειν.
 (γ) Περὶ τοῦ μὴ ἐσθίειν μήτε στέαρ μήτε αἷμα.
 (δ) Περὶ τοῦ ἀφαιρέματος τῶν θυσιῶν.
 (ε) Περὶ ἀρχιερατικοῦ χρίσματος.
 — Περὶ Ναβάζ καὶ Ἀβισούθ.

Π Τ.Δ. Π Τ.Δ.

Отдѣленія текста. Περιτοπαί:

- Α'. Καὶ ἀνακάλεσε Μωϋσῆν . . .
 Β'. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν προβάτων τὸ δῶρον αὐτοῦ τῷ Κυρίῳ,
 ἀπό τε τῶν ἀρνῶν καὶ τῶν ἐρίφων . . .
 Γ'. Καὶ προσοίσει ἀπὸ τῶν τρυγόνων . . .
 Δ'. Ἐὰν δὲ ψυχὴ προσφέρῃ δῶρον θυσίαν τῷ Κυρίῳ, σερμίδα-
 λης ἔσται τὸ δῶρον αὐτοῦ . . .
 Ε'. Ἐὰν δὲ προσφέρῃ δῶρον θυσίαν πεπεμιμένην ἐν κλιβάνῳ
 ἐκ σερμιδάλως . . .
 ς'. Καὶ διαθρήψεις αὐτὰ κλάσματα καὶ ἐπιγεεῖς ἐπ' αὐτὰ ἔλαι-
 ον· θυσία ἔστι Κυρίῳ. Ἐὰν δὲ θυσία ἀπὸ ἐσχάρας τὸ δῶρον σου,
 σερμιδαλὴς ἐν ἔλαιῳ ποιηθήσεται . . .

Π Τ.Δ. Π Τ.Δ.

Σ'. въ концѣ: Ἐὰν δὲ ἐπὶ τούτοις μὴ ὑπακούσῃτέ μου, ἀλλὰ
 πορεύσθε πρὸς με πλάγιοι . . .

ΞΑ'. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν λέγων· Ἀάησον
 τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ εἶρεῖς πρὸς αὐτούς· Ἄνθρωπος, ὃς ἂν εὐ-
 ξηται εὐχὴν ὥστε τιμὴν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ τῷ Κυρίῳ . . .

Толкованія. Σχόλια.

Толкованія Оригена, Кирилла, Кирилла Александрийскаго.
 Апостолнарія, Евсевія Емвесскаго, Севира Антиохійскаго и дру-
 гихъ писавшя на поляхъ пергамнина.

— Τίνας χάριν τὰς θυσίας προσφερεσθαι προσέταξεν ὁ θεός;
 Πολλαχοῦ μὲν ἡμῖν εἴρηται περὶ τούτων κἀν τοῖς πρὸς Ἑλληνας
 συγγεγραμένοις, κἀν τοῖς πρὸς τὰς αἰρέσεις, καὶ μέντοι κἀν τοῖς

πρὸς τοὺς μάγους, πρὸς δὲ τοῦτοις κἀν ταῖς τῶν προφητῶν ἑρμηνείαις καὶ τοῖς τῶν ἀποστολικῶν ἐπιστολῶν ὑπομνήμασιν. ἔρω δὲ αὐτὰ ἐν κεφαλῶν . . .

— Εὐσεβίου Ἑμίση: Ἄλλο ἁμαρτίας δῶρον καὶ ἄλλο πλημμελείας· ἁμαρτίαν μὲν γὰρ τὴν ἐν γνώσει λέγει, πλημμελείαν δὲ τὴν ἐν ἀγνοίᾳ.

18,21 | Καὶ ἀπὸ τοῦ σπέρματός σου οὐ δώσεις λατρεύειν ἄρχοντι, καὶ οὐ βεβηλώσεις τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον· ἐγὼ Κύριος ΚΕ' . . .

ΚΕ'. Τὸ Ἑβραϊκὸν τῷ Μολὸχ ἔχει, καὶ οἱ λοιποὶ δὲ ἑρμηνεύται τοῦτο τεθείκασιν. εἰδὼλον δὲ τοῦτο ἴν. ἀπαγορεύει τοίνυν τὸ τοῦς παῖδας ἱεροδοῦλους τοῖς εἰδώλοις προσφέρειν. ὡς δὲ τινες φασί, τὸ τοῖς ἄλλοφύλοις ἄρχουσι μὴ διδόναι τοὺς παῖδας, ὥστε εἶναι αὐτῶν οἰκέτας ἢ δορυφόρους. Толкование невзвѣтнаго.

Толкования Оригена, Кирилла и прочихъ писаны другою рукою въ XIII вѣкѣ весьма мелко и стенографически. А толкованія невзвѣтнаго, по большей части аллегорическія, преимущественно передаютъ смыслъ Священ. Писанія.

По окончаніи Книги Левитъ приписано:

— Ἐκ τῶν Εὐσεβίου — Διὰ τί Λευιτικῶν ἐκλήθη: α) Ἐπειδὴ ἰδικῶς τοῦτο τὸ βιβλίον πᾶσαν τῆς Λευιτικῆς λειτουργείας τὴν διατάξιν περιέχει· β) καὶ πῶς ὁ Ἄαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐκλέγονται ἐκ τῆς φυλῆς Λευὶ καὶ χρίονται εἰς ἱερεῖς. γ) πᾶσαν τὴν διαφοράν τῶν θυσιῶν καὶ τῶν προσφορῶν καὶ τὴν ποιότητα πᾶσαν τῆς ἐν τῷ ἱερῷ λατρείας καὶ λευιτικῆς καὶ ἱερατικῆς λειτουργείας ἀγγεῖται· καὶ τὸν νόμον ἑκάστης θυσίας, περὶ τοῦ σωτηρίου καὶ τοῦ ἁγίουσίου πλημμελήματος. . . . Конецъ (послѣ перечисленія нечестныхъ животныхъ): φανερόν μὲν γὰρ ἦν πᾶσι ταῦτα βδελυκτὰ εἶναι καὶ μισητὰ, ὅμως δὲ καὶ ἐμνημόνευσαν ἐν τῷ Δευτερονόμιῳ περὶ αὐτῶν. —

[Далѣе оглавленіе книги Левитъ (κεφάλαια τοῦ Λευιτικῶς) въ 38 главахъ съ припискою рукою XIII—XIV вѣка:

Επίχοι εἰς Θεοδώρητον τοῦ Εὐχαΐτων:

Ἐμοῦ ἱστορήσας |] διδασκάλους καὶ τὸν Θεοδώρη-
τον ἐν τοῦτοις γράφοις.

Пергаменные листы, служащие переплетомъ р-си, содержатъ почти 1½ тетради изъ богослужебной книги Παράκλη-
τική.]

17 января 1861 года.

Джуванія въ Каирѣ.

№ 5 (44).

Ψαλτήριον на пергаминѣ, 112½ года in 4°, [205 × 155;
150 × 100; по 20 строкъ на страницѣ:] съ Прогностикомъ в
Пасхалию, которая начпнается съ 6630 года и оканчивается
6643 годомъ.

Смотри у меня почеркъ этой рукописи въ греч. Палео-
графіи [одни листъ въ собраніи Порфирія Имп. Публ. Библи.
268; срани. табл. 56.

Тетради нумерованы отъ α' до κη' (въ κη' только 4 лл.)
[27½ тетрадей А].

[Содержание:

1) Съ л. 1^a (въ заст.) Ψαλτήριον τὸ τεῦρον εἰς θεὸν μέλος *
Μακάριος ὁ ἀνὴρ . . .

На л. 8^b тетради εβ' послѣ псалма 76-го есть миниатюра
грубая съ подписью: ἄρχεται μωσῆς τὰς πλάκας οὐρανῶθεν.

На тетрадяхъ α' — κη' всѣ псалмы.

На тетрадяхъ κδ' — ις' л. 2^a:

- α'. Ὄδῃ Μωυσέως ἐν τῇ Ἐβῶδω +
- β'. Ὄδῃ Μωυσέως ἐν τῷ Δευτερονομίῳ +
- γ'. Προσευχὴ Ἄννης μητρὸς Σαμουὴλ +
- δ'. Ὄδῃ Ἀμβρακίου τοῦ προσφῆτου +
- ε'. Προσευχὴ Ἠσαίου τοῦ προσφῆτου +
- ς'. Προσευχὴ Ἰωνᾶ τοῦ προσφῆτου +
- ς'. Προσευχὴ τῶν ἁγίων γ' παίδων +
- η'. Ὕμνος τῶν ἁγίων γ' παίδων +

- 8) Ὁσίη Μαρίας τῆς Θεοτόκου +
 Προφητεία Ζαχαρίου ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν ἀγίου εὐαγγελίου +
 Προσευγή Ἐζεκίου βασιλέως +
 Προσευγή Μανασσῆ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας +
- 2) Τετρ. κς' λ. 2^α—5^β. Τυπικά τῆς ἀριωτάτης καθολικῆς ἐκκλησίας τὰ κατὰ συνήθειαν ἡμερολογημένα: —
 Ὁ μονογενῆς υἱὸς . . .
- 3) Τετρ. κς' λ. 6^α — τετρ. κς' λ. 4^α. Календарь.
- 4) Τετρ. κς' λ. 4^β—6^β. Βροντολόγιον σὺν θεῷ τοῦ ἔλου χρόνου, ἀρχόμενον ἀπὸ μηνὸς ἀπριλλίου μέχρι μαρτίου μηνός: —
 α'. μηνὶ ἀπριλλίῳ. Ἐάν βροντῆ . . . всего 12 главъ.
- 5) Τετρ. κς' λ. 6^β—7^α. Εἰσὶν αἱ ἐναντία: ἡμέραι, αἱ ὀφείλει φυλάττειν ὁ ἄνθρωπος τῶν μηνῶν τοῦ ἔλου χρόνου αὗται: —
- 6) .I. 7^α—8^α. Διάγνωσις ἀκριβῆς περὶ τῶν ἀσθενούντων.
- 7) .I. 8^α. Περὶ τοῦ γινώσκειν τὸν ποιμενικὸν φῆγον τῆς σαλήνης.
- 8) .I. 8^β — τετρ. κη' λ. 2^β. Τριαδικὰ τῶν ὀκτῶ ἤχων.
- 9) .I. 2^β. Ἐξαποστειλᾶριον τῶν ὀκτῶ ἤχων ψαλλόμενον ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν νηστεῶν.
- 10) .I. 3^{α-β}. Ὁρολόγιον γνωρίζομενον ἀπὸ τῆς ἰδίας σκιᾶς.
- 11) .I. 3^β—4^β. Παρχάλια, ἃ ὀφείλομεν κρατεῖν καὶ εὐρίσκειν τὸ κατὰ καιρὸν γίνεσθαι: πάργα. Начиная съ 7χл' года и кончая 7χмг', послѣ чего карандашомъ помѣтка Порфирія: 1122.]

№ 6.

Ψαλτήριον на пергаментѣ, in 12°, 1198 года, краснописецъ Іоаннъ Дросиѣвъ въ Тосканѣ [какъ видно изъ записи]:

Ἐτελειώθη διὰ χειρὸς Ἰωάννου τοῦ Δροσινοῦ εἰς τὴν Τοσκάναν ἐνδοθέν κάστρου τοῦ Ὁρμιπεδέτου, μηνὶ μαρτίῳ κς' κςψς' ἡνδαιτιῶνος ε'.

№ 7.

Ψαλτήριον на хлопчатной бумагѣ, in folio, 1288 года. На

этой Псалтири приписано по арабски, что она принадлежит Синайск. м-рю, и намѣченъ годъ 6796-й.

№ 8 (94).

Ψαλτήριον на хлопчатной бумагѣ [л. 204; размѣръ 210 × 145; 149 × 98; тетради нумерованы съ α' до κς'.

На л. 203^a записъ:]

Ἐγράφη τὸ παρὸν ἡμῖν τῶν ψαλμῶν βιβλιοῦς: ἐγράφη μετὰ τοῦ πρωτοτύπου ἡμίσεως ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου ὄρους Σινά: χειρὶ μὲν τοῦ πτωχοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ καὶ ξένου ¹⁾, προτροπῇ δὲ τοῦ ἐν αὐτῇ τῇ μονῇ πανερωτάτου ἐπισκόπου Ἀρσενίου, μηνοῦ Σεπτεμβρίου δ': Ἰνδικτιῶνος δ' ἔτη ςωβ':

[Значить р-сь не] 1294 г., [а 1293.

Послѣ текста всѣхъ псалмовъ на л. 184^a помѣтка писца:

Ὅμοῦ ψαλμοὶ ρν': ὀβ'α: ε': καθίσματα κ':

а заглѣмъ на л. 184^a и слѣд. идутъ: φδὴ α'. Βοηθός καὶ σεβαστής ἐγένετό μοι . . . и слѣд., кончая ἤχος πλαγίου δ'. Αἱ γενεαὶ πάσα: ὕμνοις τοῖς πατέρας τιμήσωμεν αἴτιως:—]

№ 9.

Ψαλτήριον на пергаминѣ. И эта Псалтирь написана Еноксеомъ при Синайскомъ епископѣ Гаврилѣ въ сентябрѣ м-цѣ 6805 (= 1297) годѣ [. . . правильноѣ: 1296].

№ 10 (55).

Ψαλτήριον на чистомъ дѣломъ пергаминѣ. 1344 года, in 8° [175 × 117; 100 × 68; л. 272 въ тетрадяхъ α' — λδ'.

На л. 272^b записъ:]

Θεοῦ τὸ ὄψρον καὶ Χαρίτωνος πόνος: ἐτελειώθη ἐν ἔτει: ςωνβ' Ἰνδικτιῶνος ιβ': —

[Содержаніе:

л. 1^a—252^b всѣ 150 псалмовъ;

[¹⁾ Εὐξένος, вл. καὶ ξένος, читають Порфирий и Антонинъ. Правильно у Гардтгаузена: nomen scribae desideratur.]

л. 253^a—272^a Ὡδή Μωϋσέως ἐν τῇ Ἐξόδῳ. Ἄιτωμεν τῷ κυρίῳ ἐνδόξως γὰρ δεδύξασται:

Ὡδή α'. Ἴππον καὶ . . . θάλασσαν. Βοηθός καὶ σκεπαστής...
и слѣд., кончая: . . . Τοῦ καταθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς
οὐδὸν εἰρήνης:]

№ 11 (27).

Ψαλτήριον ἐξηγητικὸν κατὰ σειρὰν διαφόρων πατέρων [на-
писано на корешкѣ, а на верхней доскѣ переплетя: Ψαλτηρίου
ἐξηγητος: κατὰ σειρὰν διαφόρων διδασκάλων καὶ ρητόρων]. 1452
года, на бумагѣ, in folio [282×208; 205×140; по 32 строки:]
[л. 495 А].

[Начинается на] л. 1^a (заст.) Δαυὶδ τὸ πρῶτον ἄσμα τῶν
ψαλμῶν βᾶσις.

Μακάριος ὁ . . . οὐκ ἐκάθισεν. Ὁ ἅγιος Βασίλειος. Τὸ
μακάριος . . .

Толкования Василия Вел., Анастасия Алекс., Θεοδोरита,
Οριгена, Евсевия, Дидима, Исихия, Аполлиναрия, Ιεροнима,
Γριгория Богослова, Γριгория Писек. и друг.; иногда соостав-
ляются тексты Аквилы и Симмаха.

На последнемъ листѣ руко записъ:

Ἐπίγραμμα εἰς τὸν ψαλτήραν Δαυὶδ.

Ἄκουε Δαυὶδ τοῦ παρ' ἡμῶν Ὀρφέως.

Φύρμιγγα κίβει μουσικῆς μελωδίας.

Σιγᾶν δὲ ποιεῖ τῶν παθῶν τὰ θηρία.

Ὅταν σφαλεῖσα τοῦ πρέποντος ἡ φύσις.

Πρὸς θηριώδεις ἐκτραπῆ δυσμορφίας.

Καὶ τῶν χαμερπῶν ἔξαιστέ φροντίζων.

Πρὸς τὴν ἐν ἔργοις ψυχικὴν σωτηρίαν.

Τοῦ πνεύματος τὰ θεῖα τόξα καὶ τὰ βέλη.

Τείνας ὁ Δαυὶδ φαλμοκνήτω λόρα.

Ἄπασαν ὄντως προσβολὴν μὲν δαιμόνων.

Ψάλλει: τιτρώσκει καὶ διώκει καὶ τρέπει.

Πιστῶν δὲ πᾶσαν πρὸς θεὸν πτεροῖ φρένας.

Ἄγιε Δαυὶδ προφῆτα τοῦ Κυρίου·
 Τοῦ γράψαντός σου τὸ παρόντα βιβλίον.
 Μέννησαι πάντως τῶν πολλῶν μου σφαλμάτων.
 Τοῦ ταπεινοῦ τε ἁμαρτωλοῦ καὶ θύτου.
 Παπὰ δὲ Μάρκου ἐπίκειν Παυλοπόουλου.
 Ἐλαβε δὲ τέλος μηνὸς τοῦ Ὀκτωβρίου·
 Δὸς δὲ δέκα καὶ δύο τοῦ παρόντος.
 Καὶ τοῦ ἔτους τρέχοντος χιλίου τετρακοσίου·
 Καὶ πεντήκοντα τρέχοντος πρώτου τοῦδε: —
 αὐβ' Ὀκτωβρίου ιβ'.

№ 12.

Ψαλτήριον на бумагѣ, in 4°: αὐπς' ἔτ. = 1486 года. Почеркѣ некрасивѣ.

№ 13 (118).

Ψαλτήριον на бумагѣ, in 12° [156 × 104; 100 × 58; по 17 строкѣ], [гл. 311 A] 7088 = 1580 года. Писана въ Египтѣ. Почеркѣ хоронѣ.

[Написана на л. 1^а (заст.) Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ἀνεπίγραφος παρ' Ἐβραίοις α':

Μακάριος . . .

Копчается стихами (на 3^{1/2} лл.):

Ἐχώμιον εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον διὰ στίχων.

Ὡς μήτηρ τοῦ παντάνακτος υἱοῦ τοῦ ποιητοῦ σου.

Ἄκουσον δέησιν μικρὰν πρὸς σὲ καὶ τοῦ υἱοῦ σου.

. . . . .

Ἐκεῖ λοιπὸν ἀξίωσον πάντας τοὺς σὲ ὑμνοῦντας.

Οἱ τὴν βοήθειαν τὴν σὴν πάντοτε προσδοκῶντας.

Ἔ δόξα καὶ προσκύνησις Κυρίου τοῦ Θεοῦ μου.

Σὺν τῷ υἱῷ καὶ πνεύματι αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ μου:

и затѣмъ зашеи:

Ἔτους Ϛη^{οο} Ἰνδικτιῶνος η'. ἐτελειώθη ἀρχθὲν
 ἐν μηνί φεβρουαρίῳ Ϛ^α.]

№ 14 (91).

Ψαλτήριον на бумаге. 1648 года, in 8° [205 × 143; 150 × 85; лл. 204; по 18 строкъ]. Тутъ приписано:

1720 αὐγούστου 9 ἡμέρα τρίτη ἐκοιμήθη ὁ μακαρίτης Ἀθανάσιος ἀρχιεπίσκοπος Συναίου ὄρους.

[Начинается на л. 1* (заст.) Ἀρχὴ συν θεῷ ἁγίῳ τοῦ τοῦ ψαλτηρίου. Δαυὶδ προφήτου καὶ βασιλέως μέλος.

Ψαλμὸς α΄. Μακάριος . . .

На л. 204* записъ:

Τέλος и по словамъ этого слова: αὐγούστῳ 9, ἔρως. Μ α τ θ α ί ο υ ὄ ο υ ς].

№ 15 (133).

Ψαλτήριον на бумаге [207 × 150; 160 × 100; по 19 строкъ:] [лл. 149 А] 1650 года [безъ начала, со словъ не. XVIII 6 (л. 1*): ἐκ παστέῳ αὐτοῦ ἀγαλλιάσεται ὡς γίγας δραματῶν ὁδόν . . .

На гелсо послѣдняго листа записъ:

Τέλος καὶ τοῦ θεοῦ ἡ χάρις· μὴ γ'· μαρτίου κθ'. Ἀ ν τ ι ὄ ρ ο υ ἀμαρτωλοῦ ὄνομα σφαλτός].

№ 16 (108).

Ψαλτήριον [не] на пергаментѣ [а на бумаге] in 12° [141 × 87; 130 × 80]. Всѣ 150 псалмовъ уписаны на шести листахъ [въ два столбца по 66 строкъ] красиво, четко и безъ сокращеній словъ необыкновенно мелкимъ почеркомъ. Сиванты говорятъ, что эта псалтырь написана была монахиней Касією. А она жила въ IX вѣкѣ [и потому ей принадлежать псалтырь, не можетъ; письмо послѣдней не древнѣе XIII—XIV в. (смотри табл. 82). Замѣтка о принадлежности р-си Спн. монастырю.

Τὸ παρὸν ψαλτήριον ὑπάρχει τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ ὅστις ἔθελε βούληθεῖ ἀποτενωσάει τοῦ ἁγίου μοναστηρίου, ἔστω ἀφωρισμένος καὶ ἀσυγχώρητος ἀπὸ θεοῦ παντοκράτορος. Ἰωάνναρ τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ.

сдѣлана почеркомъ, совершенно отличающагося отъ основнаго. и принадлежить архіеп. Синайск. Іоасафу XVII вѣка].

№№ 17—19.

— Три древнія Псалтири на пергамнѣ, in 24°. Одна изъ нихъ написана отличнѣмъ мелкимъ почеркомъ.

№ 20.

— Древняя Псалтирь на пергамнѣ, in 16°.

№№ 21—27.

— Семь Псалтирей на пергамнѣ, in 8°. Одна изъ нихъ— весьма древняя и толстая.

№ 28 (42).

— Толковая Псалтирь на пергамнѣ [л. 1—4, 11—299, а лл. 5—15 бумажные XVI вѣка;] in 8° [194×143,] [по 28—29 строкъ А]. Текстъ Псалтири писанъ краснымъ черниломъ, а толкованія чернымъ. Почеркъ—мелокъ, но красивъ. Въ началѣ этой рукописи помѣщены отреченія патріарховъ Константинопольскихъ, Григорія и Іоанна. [Основная рука XII—XIII вѣка на лл. 11^a—28^b, 36^a—290^b, размеры текста: 132×88; лл. 29^b—32^b писаны рукой XIV вѣка, а лл. 291^b—294^b—другой рукой XIV вѣка; лл. 1—4, 296—299 взяты изъ другой пергаменной литургич. рукописи для замены переплета или обложки.

Содержаніе рукописи:

1) лл. 5^a—10^b Ὑποτύπωσις καὶ ἀκριβῆς ἐξηγήσεια ἐκ τῶν ἀπόρων τοῦ κοροῦ μοναχοῦ Μάρκου.

Ἰστέον ὅτι μίαν ἡμέραν τῆς ἁγίας μ' ἐπισκεπτόμεθα...

καὶ τὴν δόξαν ἐνὸς ἐκάστου. Ἐρρωσο τίμει θύτα.

съ арабской приниской.

2.) л. 11^а—28^б (безъ начала, потому что вырѣзаны 1 листъ) ἐγκαλενοῦμενοι . . . ἀπολεύσεώς τε καὶ μεταδόσεως· κἀν-
τεῦθεν ἔργῳ καὶ λόγῳ παριστάν ἑαυτὸν τὴν κρατίστην εὐδαιμονίαν
εὐράμενον καὶ τὴν ταύτη κεκληρωμένην μακαριότητα.

Затѣмъ л. 28^б большая половина и л. 29^а пустые.

3) л. 29^б—30^а Ἡ παραίτησις τοῦ πατριάρχου κυροῦ Γρη-
γορίου.

Ἐμὲ προεβίβασαν . . . πρεσβείαις.

4) л. 30^{а-б} Ἡ παραίτησις κυροῦ Ἰωαννοῦ τοῦ πατριάρχου.
Δέσποτά μου ἅγιε βασιλεῖ . . .

5) л. 30^б—31^а Ἡ συγχώρησις τοῦ αὐτοῦ κυροῦ Ἰωαννου
τοῦ πατριάρχου.

Δέσποτά μου ἅγιε βασιλεῦ . . .

6) л. 31^б—32^б Τοῦ κυροῦ Ἀθανασίου.

Ἐμοὶ συνέβη πατριαρχεῦντε . . .

Лл. 33^а—35^б пустые.

7) лл. 36^а—286^а Βιβλος ψαλμῶν ἤτοι ψαλτήριον. (надъ
этимъ заглавіемъ вверху: + Χριστέ προηγῶ + Χριστέ προ-
ηγῶ + Χριστέ προηγῶ).

Псалтырь съ толкованіями, при чемъ на л. 36^а—43^а
предисловіе толкователя, начин.: Ψαλτήριον κυρίως εἶδος ὀργά-
νου ἐστὶ μουσικῶν . . . ἀνέστη γάρ καὶ ζῆ εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

л. 43^а большая половина и 43^б пустые (съ позднѣн-
шими пометками);

съ л. 44^а—286^а самый текстъ труда Никифора Влем-
мида; слова псалмовъ кнѣварью, а толкованія — чернымъ;
начала не хватаетъ, и на л. 44^а находитея сразу толкованіе
пс. 2-го, повидимому, къ ст. 5:

Ὅποτε ἤλεγθεν ὁ Χριστὸς τοὺς Ἰουδαίους λέγων Ὁθαί
ὁμῖν γραμματεῖς. ἢ ἐν τῇ ὑπὸ Ῥωμαίων πολιорκίᾳ. ἢ
κατὰ τὴν μέλλουσαν κρίσιν.

затѣмъ ст. 6: ἐγὼ δὲ καταστάθην βασιλεὺς ὑπὲρ αὐτοῦ.

и толкованіе: προσώπου Χριστοῦ ὁ λόγος κατὰ τὸ ἀνθρώπινον
αὐτοῦ. и т. д.

8) л. 286^a—287^a Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου ἐκ τοῦ ἐλόγου τοῦ εἰς τὸν βίον τοῦ μεγάλου Κωνστατίνου κεφάλαιον ἐπὶ περὶ τῆς Σιβύλλης τῆς Ἐρυθραίας ἐν ἀκροστιχίδι τῶν τῆς μαντείας ἐπῶν, τὸν Κύριον καὶ τὸ πάθος δηλοῦσης. ἔστι δὲ ἡ ἀκροστιχίς ἰσ' χα' θϋ υἱός, σπρ' στρς.

Παρίστατο . . . ἐνεχ' ἡμῶν.

л. 287^a—290^b κεφάλαιον ἰδ', ὅτι ἡ περὶ τοῦ σωτῆρος μαντεία παρ' οὐδενός τῆς ἐκκλησίας πέπλασται, ἀλλὰ τῆς Ἐρυθραίας Σιβύλλης ἐστίν, ἥς τὰς βίβλους Κικέρων ὁ ποιητὴς πρὸ τῆς ἐπιδημίας τοῦ Χριστοῦ ῥωμάσι μετέφρασε, καὶ ὅτι Βεργίλιος μέμνηται αὐτῆς καὶ τοῦ παρθενικοῦ τόκου δι' αἰνιγμάτων, φόβῳ τῶν κρατούντων ὑμνήσας τὸ μυστήριον.

Καὶ ταῦτα τῇ παρθένῳ . . . παιδείαν μεταρρομένους.

9) л. 291^b зодіагъ II

л. 292^b—294^a объясненія какъ находить элементы его, при чемъ примѣромъ служить ἐν ἔτει ρωίς' μηνί ματῶ ιε', откуда можно думать, что псеецъ жилъ около 1308 года.

[I. 295 пустой, съ позднѣйшими номарками.]

№ 29.

— Псалтирь на пергаментѣ, in 8°, безъ начала и конца, писана унциально, похоже на наше церковнославянское письмо.

№ 30.

— Древняя Псалтирь на пергаментѣ, in folio. Почеркъ— крупный.

№ 31.

— Толковая Псалтирь на пергаментѣ, in folio grandi.

№ 32.

— Псалтирь на пергаментѣ, in 4°, съ замѣтками на поляхъ.

№ 33 (39).

Въ библиотекѣ Сивилскаго подворья въ Каирѣ, нынѣшняго
Джуванія.

Ψαλτήριον, Псалтирь на пергаментѣ. [д. 331.] въ малую
четвертку. [198×152; 148×120; по 17 строкъ;] писана
крупнымъ и красивымъ почеркомъ въ XIV [скорѣе въ XII]
вѣкѣ [XII вѣка А], но переписана была съ старинной рукописи
съ подражаніемъ ея въ боковой приставкѣ іоты къ нѣско-
рымъ словамъ; наиривѣрь: ἐπὶ τῷ θῷ ἤλπισα. Веѣ заглав-
ныя буквы во всеѣхъ стихахъ покрыты золотомъ. Эта Пса-
лтирь писана стихомѣрно. Каждый стихъ въ ней отдѣленъ отъ
другого.

[д. 1^{а-в}] Ὑπόθεσις Ἑρμεβίου.

Τῆς βιβλίου τῶν ψαλμῶν ἧδε ἂν εἴη διαίρεσις, ὡς τὰ ἀκριβῆ,
τῶν ἀναγράφων, αὐτό τε τὸ ἑβραϊκὸν περιέχει: οὐχ ὡς ἂν τις
ὑπολάβῃ πάντες εἶσι τοῦ Δαυὶδ ψαλμοί, ἀλλὰ καὶ ἑτέρων προφη-
τῶν ἐν τῷ ψάλλειν προφητευόντων διότι περ ἢ πᾶσα Γραφή παρ'
Ἑβραίοις οὐ τοῦ Δαυὶδ ἐπιγράφεται, ἀλλ' ἀδιορίστως βιβλίου ψαλ-
μῶν ὀνομάζεται:

····· Εἰς πέντε μέρη τὴν πᾶσαν τῶν ψαλμῶν βιβλίον παῖδε;
Ἑβραίων διακεῖται:

Πρῶτον εἰς τοὺς ἀπὸ Α' μέχρι Μ

Δεύτερον εἰς τοὺς ἀπὸ ΜΑ' μέχρι ΟΑ'

Τρίτον εἰς τοὺς ἀπὸ ΟΒ' μέχρι ΠΗ

Τέταρτον εἰς τοὺς ἀπὸ ΠΘ' μέχρι ΡΕ'

Πέμπτον εἰς τοὺς ἀπὸ Ρζ' μέχρι τοῦ τέλους τοῦ βιβλίου:

Ἀνατίτλας: ΙΘ' Ἐπιγεγραμμένα: ΡΑΑ'

Τῶν ἐπιγεγραμμένων αἱ διαίρεσις:

Τοῦ μὲν Δαυὶδ ΟΒ'

Τοῦ Ἀσάφ ΙΒ'

Τῶν οἴων Κορὰ ΙΑ'

Ἀιδῆμ τοῦ Ἰσραηλῆτου Β'

Σολόμωνος Α'

Μουσσεῶς Α'

Ἀνωνυμοῦ ΙΖ'

Τῶν εἰς τὸ ἄλληλοῦσα.

Εἰσι δὲ ἀνώνομοι, ὅσοι ἐπιγραφάς μὲν ἔχουσιν, οὐ μὴν θεῶν ἀηλοῦσι τίνος εἰσί:

[λ. 2^α—8^α] Содержание псалмовъ:

Α'. Προτροπή θεοσεβείας καὶ ἀπατροπή τοῦ ἐναντίου.

Β'. Προφητεία περὶ Χριστοῦ καὶ κλήσεως ἐθνῶν.

Γ'. Προφητεία γενησομένων ἀγαθῶν τῷ Δαυίδ.

Δ'. Προφητεία τῷ Δαυίδ περὶ ὧν πέπονθεν.

Ε'. Ἐκ προσώπου τῆς ἐκκλησίας ἡ προσευχή.

ς'. Διδασκαλία ἐξομολογήσεως.

Ζ'. Τῷ Δαυίδ ἐξομολόγησις καὶ προφητεία κλήσεως ἐθνῶν:

PMHΓ Ἕμνος σὺν θεολογίᾳ:

[PMΘ Ἐπικλήσεις ἕμνου καθολικῆς:

ὑπόθεσις τῶν ᾠδῶν:

α' Μουσείως ἐν τῇ Ἐξόδῳ βιβλίῳ δευτέρῳ τῆς ὀκτατεύχου:

ιε' Ἕμνος ἔθθνός:

λ. 8^b пустой.

Съ л. 9^α—302^b (заст.) Ὑπερήγιον τερπνὸν εἰς θεὸν μέλος.

Начин.: α'. Μακάριος ἀνὴρ . . .

Оканн.: ρμθ'. Ἄσατε τῷ Κυρίῳ ἄσμα κανόν . . .

πάσαι τοῖς ὁσίαις αὐτοῦ, ἄλληλοῦσα.

ρν'. Δίνετε τὸν θεὸν ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ . . .

ἀνεσάτω τὸν Κύριον:

δόξα: καθίσμα κ':

ψαλμοὶ ρν': καθίσματα κ':

δόξα ε': ἀντίφωνα ξη':

ἄλληλοῦσα:

οὗτος ὁ ψαλμὸς ἐπιγράφος τοῦ Δαυίδ καὶ ἐξῴθηεν τοῦ ἀριθμοῦ ὅτε ἐμονομάχησε πρὸς τὸν Γολιάθ:

Μικρὸς ἔμνην . . . οἰῶν Ἰσαάκ —

л. 303^α—328^α всѣ 15 пѣсней обычныхъ.

Л.л. 328^b—329^b пустые, но съ позднѣѣшими помарками.

Л.л. 330^α—331^b изъ другой псалтири XII псалма.

№ 34 (69).

Ψαλτήριον на бумагѣ, съ картинами, 1638 года [XVI вѣка *K Γ.*] [по 20 строкъ *A*]. in f^o [285 × 205 *Γ.*] [писецъ—іеромонахъ Анеимъ *A*]: не заслуживаетъ большого вниманія. [Съ рисункомъ, изображающимъ Давида и ангела *K;*] [съ тремя раскрашенными илліаторами и множествомъ подобныхъ украшеній *A*].

№№ 35—40.

— Шесть Псалтирей in 4°, новыя.

№№ 41—50.

— Десять Псалтирей на бумагѣ, 16 вѣка.

№№ 51—59.

— Девять Псалтирей на бумагѣ in 8°, 16-го и 17-го вѣка.

№ 60 (24).

Въ бібліотекѣ Сяналевскаго подворья въ Каирѣ, называемаго Джуваніи.

Ἑρμηνεία ψαλτηρίων [этого заглавія нѣтъ на корешкѣ и нагдѣ, а есть Ψαλτήριον μετὰ σχολίων]. Толкованіе псалтирей на пергаминѣ [л. 164] [л. 165 *A*] въ четвертую долю листа [295 × 225; 220 × 171], писана въ XIII вѣкѣ [скорѣе XI—XII вѣка] [X—XI вѣка *A*] почеркомъ мелкимъ, косвеннымъ, [по 36 строкъ]. Эта рукопись теперь не пѣсть и начала ни конца. Первая тетрадь ея начинается толкованіемъ 40 псалма [со словъ καὶ τὸν καθ' ἑαυτὸν διηγούμενος ὁ ἀνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τῆν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου . . .], а послѣдняя оканчивается изъясненіемъ 144-го псалма. Текстъ отличенъ отъ толкованій красною звѣздочкою *. Эта рукопись сличена мною съ другою [№ 23], подобною ей, хранящеюся въ той же бібліотекѣ, но сличена только съ 66-го псалма. Смотри сличеніе ихъ ниже въ два столбца.

Вышекии.

[л. 3^в] Ψαλμός μβ'. Ἑρμηνεία τοῦ μβ' ψαλμοῦ τῷ Δαυΐδ.
 'Ανεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. * Κρίνον με ὁ θεὸς καὶ
 δίκασον τὴν δίκην μου . . . * Ἐξαπόστειλον τὸ φῶς
 σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου· αὐτὰ με ὠδήγησαν καὶ
 ἤγαγόν με εἰς ὄρος ἁγίόν σου καὶ εἰς τὰ σκηνώ-
 ματά σου:— Ἐνταῦθα τὸν χρόνον ἐνήλλαξαν οἱ σ' καὶ ὡς γε-
 γενημένα εἰρήκασι τα ἐσόμενα· οἱ δὲ ἄλλοι σαφέστερον ἐποιή-
 σαντο τὴν ἑρμηνείαν. Ἀπόστειλον τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν
 σου, ἅτινα ὠδήγησαι με. Ἄξει με εἰς τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν σου καὶ εἰς
 τὰς σκηνώσεις σου. . . .

[л. 4^в] Ἑρμηνεία τοῦ μγ' ψαλμοῦ. Εἰς τὸ τέλος τοῦ
 οἰοῦν Κορὲ εἰς σύνεσιν.— Καὶ οὗτος πραγμάτων ἐσομένων
 πρόρρησιν ἔχων ἀναμεῖναι τὸ τέλος παρεγγυᾷ. πρόσκειται δὲ τῇ
 ἐπιγραφῇ, εἰς σύνεσιν, ἵνα συνιέντες ἐκείνοι τὰ γεγραμμένα περὶ
 ὧν ὁ προφητικὸς ταῦτα προθεσπίζει λόγος, τὴν ἐντεῦθεν ἀρπάζωσιν
 ὠφέλειαν. Προαγορεύει δὲ ὁ ψαλμὸς τὴν Μακεδονικὴν ὠμότητα καὶ
 τὴν Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς ἠυσεσβή καὶ θηριώδη γνώ-
 μην [л. 4^в] καὶ τὴν τῶν Μακκαβαίων ἀνδρείαν τε καὶ εὐ-
 σέβειαν . . . ἐκ προσώπου τούτου αὐτῶν ἢ προφητικῆ χάρις ὑπη-
 γόρευσε τὸν ψαλμὸν προδιδάσκουσα οἷς αὐτοὺς ἐν ταῖς κινδύνοις
 προσήκει χρήσασθαι λόγοις . . .

[л. 5^в] Ἑρμηνεία τοῦ με' ψαλμοῦ . . . Ἰστέον μέντοι ὡς τι-
 νες εἰς τὸν Γῶγον καὶ Μαγῶγ ὑπέλαβον εἰρῆσθαι τὸν προ-
 κείμενον ψαλμὸν, τινὲς δὲ εἰς τὸν Ἀχαζ, καὶ τὸν Φακεε, ἄλ-
 λοι δὲ εἰς τὸν Ἐζεκιάν καὶ τὸν Ἀσσύριον δεῖξαι δὲ φάναι
 ἢ κατὰ μέρος ἑρμηνεία, ὡς οὐδενὶ τῶν εἰρημένων ἀρμόττει ἢ τοῦ
 ψαλμοῦ διάνοια . . . προλέγει δὲ τὰς κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἐπ-
 αναστάσεις καὶ τὴν εἰρήνην ¹⁾).

[л. 11^в—12^в] Ψαλμός τῷ Ἀσάφ:— Ἄλλου χοροῦ ψαλ-
 μῶδῶν χοροδιήσκαλος οὗτος, ὡς ἢ τῶν Παραλειπομένων ἐδίδαξεν
 ἱστορίᾳ· τὰ μὲν γάρ ἀπὸ τοῦ τεσσαρακοστοῦ πρώτου προηρμηνευ-
 μένα οἱ Κορὲ οἱ κορυφαῖοι καὶ αὐτοὶ ἑτέρου γενόμενοι ἄδειν

[¹⁾ προλέγει δὲ τὰς . . . εἰρήνην я иѣ р-ен не отыскаеть.]

ἐνεχειρίσθησαν. ἔχουσι δὲ καὶ ἄλλους ψαλμοὺς τὴν αὐτῶν ἐπιγραφὴν ἔχοντας, οὓς, εἰ ὁ θεὸς ἐπιτρέψειεν, ἐρμηνεύσομεν . . .

Ψαλμὸς μθ'. * Θεὸς θεῶν Κύριος ἐλάλησε καὶ ἐκάλεσε τὴν γῆν ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι θυσιῶν. — . . . Τὸ δὲ θεὸς θεῶν οἱ γ' ἑτέρως ἠρμήνευσαν ἰσχυρὸς θεὸς λαλήσας ἐκάλεσε τὴν γῆν. οἱ δὲ οἱ θεοὺς ἀνομάζουσι τοὺς ἄρχοντας [λ. 12^α] καὶ κρίνειν πεπιστευμένους, ὑπερ ἴδιον μόνου θεοῦ . . .

[λ. 14^α] * Θυσία αἰνέσεως δοξάσει με, καὶ ἐκεῖ ὁδὸς ἦν δεῖξω αὐτῷ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ. — Τοῦτο δὲ ὁ Σύμμαχος σαφέστερον ἠρμήνευσεν: θυσιάζων ὑπὲρ αἰνέσεως δοξάσει με, καὶ τῷ εὐτάκτως ὀδευόντι δεῖξω σωτήριον θεοῦ: προσήκει γὰρ μὴ μόνον ὑμναῖν τὸν θεόν καὶ τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ τὰς θυσίας προσφέρειν, ἀλλὰ καὶ εὐτάκτως ὀδεύειν καὶ τὸν οἰκεῖον βίον διαρρυθμίζειν. οὕτω γὰρ δυνατόν τῆς παρὰ τοῦ θεοῦ σωτηρίας ἐπιτυγεῖν. κατὰ δὲ τοὺς οἱ τῆς θυσίας φησὶ τῆς αἰνέσεως ἐφύδομαί, καὶ ταύτην ἠγοῦμαι: ὁδὸν ἀρμόττουσαν καὶ διὰ ταύτης τὴν ἐμὴν ὁδὸν ὑποδείξω τῷ ταύτην προσφέροντι, ἧς τέλος ἡ παρὰ τοῦ θεοῦ σωτηρία . . .

Кв 51 psalmu: [л. 18^а] Ἐχει δὲ καὶ πρόρρησιν κατὰ ταῦτό τῆς Ῥαψάκου μανίας, ὡς ἐξ Ἑβραίων ὑμῶμενος, εἶτα γενόμενος ὀρυσάλωτος τῶν ἐξανδραποδισάντων Ἀσσυρίων, μεμάθηκε τὴν ἀσέβειαν, καὶ βλασφημίαις ἐχρήσατο κατὰ τοῦ θεοῦ λόγους καὶ ἀπατηλοῖς ἐπειράθη φενακίσαι ῥήμασι τῶν Ἰουδαίων τὸ πλῆθος: —

[л. 19^а]. Ἐρμηνεία τοῦ νθ' ψαλμοῦ. Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ μαελεθ συνέσεως τῷ Δαυιδ: τὸ ὑπὲρ μαελεθ ὁ Θεοδοτίων ὑπὲρ τῆς χορείας ἠρμήνευσεν, ὁ δὲ Σύμμαχος διὰ χοροῦ, ὁ δὲ Ἀκύλας, ἐπὶ χορεία. Τὴν αὐτὴν μέντοι διάνοιαν ὁ ψαλμὸς οὗτος ἔχει τῷ προτεταγμένῳ ἁμῶς: ὁ δὲ ἐστὶ καὶ ὁ τρισκαιδέκατος: καὶ γὰρ ἡ ὑπόθεσις ἀμφοτέρων μία: τῆς γὰρ τοῦ Σενναχηρείμ καὶ τοῦ Ῥαψάκου βλασφημίας κατηγοροῦσιν ἀμφοτέραι, προθεσπίζουσι δὲ καὶ τὸν γεγεννημένον τῶν δυσσεβῶν ὄλεθρον. οὗ δὲ χάριν καὶ χορείας ἔσχεν ἐπιγραφὴν, ἣν ἐποίησαντο πάντως οἱ τῆς σωτηρίας τετυχηκότες καὶ τὸν θεὸν ἀνομνοῦντες.

καὶ εἰς τὸ τέλος δὲ πρόσκειται. τῷ τῶν χρόνων ὕστερον εἰληφθῆ-
ναι τὴν προφητείαν τὸ τέλος: — . . . [1. 19^b] * Ὅτι ὁ θεὸς
διεσκόρπισεν ὅσα ἄνθρωπαρέσκων. κατησχύνθη-
σαν, ὅτι ὁ θεὸς ἐξουδένωσεν αὐτούς: — Ὁ Ἀκύλας
καὶ ὁ Σύμμαχος τὸ διεσκόρπισεν ὅσα ἄνθρωπαρέσκων οὕτως
ἠρμήνευσαν· ὁ γὰρ θεὸς διεσκόρπισεν ὅσα παρεμβαλλόντων περὶ
σε: — 1) . . .

54 Ψαλμ. — Τοῖς ὕμνοις ὁ ψαλμὸς ἐγκατελλεκται σκιαγρα-
φίαν τινὰ ἔχων τῶν δεσποτικῶν παθημάτων.

Ὅτι ἐξέκλιναν ἐπ' ἐμὲ ἀνομίαι καὶ ὀργῆ ἐνεκώ-
τουσ μοι. Σαφέστερον ὁ Σύμμαχος εἶρηκεν, ὅτι ἐπέριψε κατ'
ἐμοῦ εἰς ἀσέβειαν, καὶ μετ' ὀργῆς ἠναντιώθησάν μοι· πονηρὰ γὰρ
χρησάμενοι γνώμη τὸν ἐμὸν τυρεύουσι θάνατον.

Διμερίσθησαν ἀπὸ ὀργῆς τοῦ προσώπου αὐ-
τῶν καὶ ἤγγισαν αἱ καρδίαι αὐτῶν. Ὀργῆ γὰρ δουλεύ-
σαντες ἕτερα μὲν ἐμέμφοντο, ἕτερα δὲ ἐβουλεύοντο. οὕτω γὰρ ὁ
Σύμμαχος ἠρμήνευσεν· λειότερα βουτύρου τὰ στόματα αὐτῶν,
πολεμοῖ δὲ ἡ καρδία ἐκάστου αὐτῶν.

56 Ψαλμ. — Ἐλέησόν με ὁ θεός. . . ἕως οὗ παρ-
έλιθη ἡ ἀνομία. Σαφέστερον ὁ Ἀκύλας ἠρμήνευσεν· ἕως οὗ
παρέλιθη ἡ ἐπιβουλή. ὁ δὲ Σύμμαχος, ἕως ἂν παρέλιθη ὁ
ἐπηρειαστής. οὐ παύσομαι τοίνυν φησὶν ἱκετεύων, ἕως ἂν τῶν
ἐπιβουλεύοντων ἀπαλλαγῶ· τοὺς γὰρ ἐπιβουλεύοντας οἱ ὁ ἀνομίαν
ἀπὸ τοῦ πράγματος προσηγόρευσαν.

Ἐκοιμήθην τεταραγμένος. Τοῦτο ὁ Θεοδοσίωv οὕ-
τως ἠρμήνευσεν· ἐκοιμήθην μετὰ ἀναλισκόντων. ὁ δὲ Ἀκύλας,
μετὰ λάθρων. ὁ δὲ Σύμμαχος, μετὰ φλεγόντων. εἰκότως τοίνυν
ἐταραπτόμη, μεταξὺ τοιούτων καθεύδειν ἠναγκασμένος καὶ ὑπὸ τοι-
ούτων κυκλούμενος· τὸν Σαούλ γὰρ καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἀναλί-
σκοντας καὶ φλέγοντας καὶ λάθρους καὶ σκύμνους ὠνόμασε, τὸ ἠη-
ριῶδες τῆς γνώμης τοῦ τρόπου καὶ τὸ φονικὸν ἐξηγούμενος.

— Ἐποίη ἡ καρδία μου ὁ θεός, ἐποίη ἡ καρ-

[1] До сих поръ мнѣ свѣренъ списокъ Порфирія съ р-сѣю].

ἴα μου, ἄσομαι καὶ ψαλῶ. — Τοῦτο ὁ Σύμμαχος οὕτως ἠρμήνευσεν ἐδραία ἢ καρδία μου.

57 Ψαλμ. — Τὸ φαρμακοῦται φαρμακευομένη παρὰ σοφοῦ, ὁ Σύμμαχος οὕτως ἠρμήνευσεν ἐποστοῦται [?] ἐπωδαῖς τεσορισμένου, ὡς εἶναι ὀφλόν, ὅτι τὴν ἐπωδὴν ὠνόμασε φάρμακον.

58 Ψαλμ. Καὶ ἐξ ἀράς καὶ ψεύδους διαγγελήσονται ἐν συντελείαις, καὶ οὐ μὴ ὑπάρξωσι. — Τοῦτο σαφέστερον ὁ Σύμμαχος ἠρμήνευσεν συλλεγφθήτωσαν μετὰ τῆς ὑπερηφανίας αὐτῶν ἀραν καὶ ψεύδος λαλοῦντας συντέλεσον, θυμῶ ἀνάλωσον, ἵνα μὴ ᾧσιν ἐπειδὴ γὰρ συκοφαντίας ἐχρήσαντο, λέγοντες αὐτὸν προστεταχέναι μὴ δοῦναι καίσαρι κῆσον, καὶ ταῦτα ἀκηκοότες αὐτοῦ παρεγγυῶντος δοῦναι τὰ τοῦ καίσαρος καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ, καὶ ἀραῖς δὲ πολλαῖς καὶ λοιδορίαις αὐτὸν ἐβαλον, δι' ἐκείνας ἔφη τὰς ἀράς καὶ τὰς συκοφαντίας καὶ τὴν ἀμαρτίαν τοῦ στόματος ταύτην αὐτοῦς ὑπομεμενηχέναι τὴν συντέλειαν, συντέλειαν δὲ οὐ τὴν πανωλεθρίαν καλεῖ, ἀλλὰ τὸ μῆκετι αὐτοῦ λαὸν χρηματίζεσθαι θεοῦ ἐσκεδασμένοι γὰρ κατὰ τὴν οἰκουμένην καὶ Ῥωμαίους δουλεύειν ἠναγκασμένοι τῆς νομικῆς λατρείας ἐστέρησαν πόνῳ τῆς πολυθρύλτου διάγουσι μητροπόλεως, τῆς βασιλικῆς ἐρημοὶ κηδεμονίας γεγέννηται, ἱερατικῆς ἐπιμελείας οὐκ ἀπολαύουσι, τῆς προφητικῆς ἐγυμνώθησαν χάριτος, τὸ τοῖνον οὐχ ὑπάρξουσιν ἀντὶ τοῦ εἰς λαὸν οὐκ ἔστι φησὶ καθ' ἑαυτοῦς πολιτεύονται, μόνην οἰκοῦντες τὴν Παλαίστινῃν καὶ λαὸς θεοῦ χρηματίζοντες, συντελείας δὲ τὰς παντοδαπὰς καλεῖ τιμωρίας, καὶ γὰρ ἐπὶ Γαίῳ τοῦ τετάρτου καίσαρος κινδύνους μεγίστους ὑπέμειναν, καὶ μέντοι καὶ ἐπὶ Νέρωνος πολλαῖς περιέπεσαν συμφοραῖς, καὶ Οὐεσπασιανὸς τὰς πλείστας τῆς Ἰουδαίας ἐπολιόρησε πόλεις, καὶ Τίτος προσεδρεύσας τοῖς Ἱεροσολύμοις καὶ τὴν πόλιν ἐπόρησε καὶ τοὺς τὸν θάνατον διαφυγόντας ἐξανδραποδίσας θορυαλώτους ἀπήγαγεν, καὶ ἄλλοις δὲ μετὰ ταῦτα ἐπήγαγεν ἀλγεινῶς, καὶ νῦν δὲ ὡσαύτως ἐν αἷς παροικοῦσι πόλεσον, ἀφορμῆς τινὸς γινόμενης πολλάκις τὰ ἀνήκεστα πάσχουσι τῆς ἀράς καὶ τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ἀμαρτίας τοῦ στόματος ἀπαιτούμε-

νοι δέκας δι' αὐτῶν μανθάνουσι πραγμάτων, ὅτι τῶν ἀπάντων ἔστι κύριος καὶ δεσπότης ὁ σταυρωθεὶς.

— Αὐτοὶ διασκορπισθήσονται τοῦ φαγεῖν ἐὰν δὲ μὴ χορτασθῶσι, καὶ γογγύσουσι. Τοῦτο ὁ Σύμμαχος τῷ προτέρῳ ἀπέδωκεν, ἔφη δὲ οὕτως ἀνακαμπέτωσαν ἐσπίρας θορυβεῖτωσαν οἱ κύνας περιεργόμενοι πάλιν βρυβόμενοι, ἵνα μὴ ἀχορταστοὶ αὐλισθῶσιν, κατὰ δὲ τοὺς ὁ οὕτω νοητέον, ὅτι κυνῶν δίηκν καὶ οὗτοι κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐσκεδασμένοι τὴν πνευματικὴν ἐπιζητοῦσι τροφήν, οὐχ εὐρίσκοντες δὲ ταύτην διὰ τὸ μὴ πιστεύειν εἰς τὸν ἀπὸ πάντων προκεκηρυγμένον τῶν προφητῶν, τονθορύζουσι τὴν ἀχάριστον καὶ ἐν τούτῳ γνώμην ἐπιδεικνύντες. —

59 Ψαλμ. — Μωάβ λέβης τῆς ἐλπίδος μου. Τοῦτο ὁ Ἀκύλας οὕτως ἠρμήνευσεν Μωάβ λέβης τοῦ λουτροῦ μου, ὁ δὲ Σύρος κῆδος τῆς πλύσεώς μου, ἐπειδὴ γὰρ ἐν τοῖς ταυτοῖσι σκεῦεσι καὶ τοὺς πόδας ἀπορίπτειν καὶ ἀπορίπτειν τὴν ἐρρυπωμένην ἐσθῆτα εἰώθαμεν, τὴν ὑποταγὴν τοῦ Μωάβ διὰ τοῦ κῆδος τῆς πλύσεως παρεδῆλωσεν καὶ ὁ λέβης δὲ τιμωρία κείται παρὰ τῆς θεῆς Γραφῆς. οὕτω καὶ ὁ μακάριος Ἰεζεκιήλ διδάσκει, λέβητα προσταχθεὶς καλέσει τὴν Ἱερουσαλήμ, κρέας δὲ τοὺς ἐνοικούντας, πῶρ δὲ τὴν Βαβυλῶνα, ζυμὸν δὲ τὴν ἀναγκαίαν τροφήν.

61 Ψαλμ. — Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ Ἰδιθούμ, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. Ὁ δὲ Σύμμαχος οὕτως ἠρμήνευσεν ἐπινίκιος διὰ Ἰδιθούμ φῶη εἰς Δαυίδ, δηλοῖ τοῖνον, ὡς τοῦ μακαρίου μὲν Δαυὶδ ὁ ψαλμὸς, ἤθετο δὲ ὑπὸ τοῦ Ἰδιθούμ, ὡς γὰρ γροσὸν προστατεύων ἐν τῷ θεῷ καθ' ἑμνεὶ τὸν τῶν ὄλων θεόν, προθεσπίζει δὲ ὁ ψαλμὸς τὰς Μακεδονικὰς ἐπαναστάσεις καὶ τὰς Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς κατὰ τῶν Μακκαβαίων ἐπιβουλάς, καὶ διδάσκει τοὺς εὐσεβεῖς ἀθλητάς, ὁποῖοις προσήκει χρῆσασθαι λογισμοῖς ἐν τῷ τῶν ἀγώνων καιρῷ.

62 Ψαλμ. — Ποσαπλῶς σοι ἡ σὰρξ μου (= коль множицею къ тебѣ плоть моя). Ὁ Θεοδοσίωv, ποσαπλῶς, ὁ δὲ Ἀκύλας, ἐπεστάθη, ὁ δὲ Σύμμαχος, ἱμεριεταί, πάσας δὲ τέθεικα τὰ ἑρμηνείας διδάσκων ὡς οὐ δύο μέρη λόγου ἔστι τὸ ποσαπλῶς, διαιρουμένου τοῦ πῶς ἀπὸ τῶν ἀπλῶς, ἀλλ' ὅτι ἐν ἔστι

μέρος λόγου, τὴν ἐπίτασιν τοῦ πόθου σημαίων· συμφωνεῖ γὰρ τῷ ἔρωτι τῆς ψυχῆς καὶ ἡ σάρξ.

Εἰ ἐμνημόνευόν σου ἐπὶ τῆς στρωμνῆς μου . . . καὶ ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερόγων σου ἀγαλλιάσομαι. Τοῦτο δὲ ὁ Σύμμαχος οὕτως ἠρμήνευσεν· ἀναμνήσκομαι σου ἐπὶ τῆς στρωμνῆς μου· καθ' ἐκάστην φυλακὴν ἐμελέτων σε καὶ ἀκεπόμενος ἐν τοῖς πτέροις σου εὐφύμουν. φυλακὰς δὲ λέγει τὰς νυκτερινὰς· διαιρούμενοι γὰρ τὸν νυκτερινόν καιρὸν οἱ φυλάττειν πεπιστευμένοι τοῦτον ὄρωσι· σφᾶς αὐτοὺς διαδεχόμενοι, καὶ οἱ μὲν τριγῆ διαιροῦσι, οἱ δὲ τετραγῆ, καὶ ὁ Κύριος δὲ τετάρτῃ φυλακῇ τῆς νυκτὸς πρὸς τοὺς ἱεροὺς ἀποστόλους ἐλήλυθεν.

63 Ψαλμ. — Οἵτινες ἠκόνησαν ὡς ῥομφαίαν τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐνέτειναν τόξον αὐτῶν πρᾶγμα πικρὸν τοῦ κατατοξεύσαι ἐν ἀποκρούφοις ἄμωμον. Συκοφαντίας φησὶ βῆπτουσι εἰς τὸν κατ' ἐμοῦ πορευόμενοι πόλεμον, καὶ τὰτα μὴδὲ μίαν ἐμοῦ παρεσχίκατος αἰτίαν· ἄμωμον γὰρ ἐνταῦθα ἀναίτιον λέγει. τὸ δὲ πρᾶγμα πικρὸν ὁ Ἀκύλας ῥῆμα πικρὸν εἶρηκεν καὶ ὁ Θεοδοσίων, λόγον πικρὸν· καὶ ὁ Σύμμαχος· ἐπλήρωσε τόξον ἑαυτῶν λόγῳ πικρῷ. τὸ δὲ ἐν ἀποκρούφῳ κρυφῆ ὁ Σύμμαχος εἶρηκεν, τουτέστιν ἐν ἔδραις καὶ λόγοις κεκρημένοι.

64 Ψαλμ. — Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ψδθ'. Ἐν ἐνόις δὲ ἀντιγράφοις προσκικται φδθ' Ἰερεμίου καὶ Ἰεζεκιήλ καὶ τοῦ λαοῦ τῆς παροικίας, ὅτε ἤμελλεν ἐκπορευεῖσθαι. τὰτα μὲν οὔτε τὸ Ἑβραϊκὸν ἔχει· οὔτε οἱ ἄλλοι ἐρμηνευταὶ οὔτε οἱ ὅ ἐν τῷ Ἑξαπλῷ· ἀλλὰ τιν, ὡς εἶκαι, προστέθεικε τὴν ἐπιγραφὴν, οὔτε τῇ τοῦ ψαλμοῦ διανοίᾳ προσεσχηκώς οὔτε τὴν ἱστορίαν μεμαθηκώς· πρῶτον μὲν γὰρ ὁ Ἰερεμίας τῆς αἰχμαλωσίας οὐκ ἐκοινώνησεν, ἀλλ' αἰρεσιν λαβῶν διάγειν ὅπου βούλεται, τὴν ἐν τῇ πατρίδι διαγωγὴν ἀσπαστῶς κατεδέξατο. ἔπειτα ἡ διάνοια τοῦ ψαλμοῦ οὐ τοῖς ἐκπορευομένοις εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν ἀρμόττει, ἀλλὰ τοῖς ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ διάγουσι.

— Λόγοι ἀνόμων ὑπερεδονάμωσαν ἡμᾶς, ὁ δὲ Σύμμαχος· οὕτως· λόγοι ἀνόμων κατεδονάστευσάν με.

— Καὶ αἱ κοιλάδες πληθυνούσι· αἶτον κεκρά-

ξονται, καὶ γὰρ ὑμνήσουσιν. Οἶδαμεν οὖν, ὡς τινες τῶν συγγραφέων ἐξ ἐπιπολῆς νενοηκότες τὰ εἰρημένα τούτων ἕκαστον ἔφασαν γεγενῆσθαι μετὰ τὴν τῆς αἰχμαλωσίας ἐπάνοδον, εὐετηρίας αὐτοῖς πρὸς τῆ ἐλευθερίᾳ παρασχεθείσης καὶ ὑετῶν ἀφθόνων, ὡς καὶ τὸν Ἰορδάνην πλημμυρεῖν· αὐτὸν γὰρ ἔφασαν κεκλιθῆσθαι τὸν θεοῦ ποταμόν. ἐγὼ δὲ μηδὲν τοιοῦτον παρὰ τῆς ἱστορίας γεγενῆσθαι μεμαθηκώς (ἐν πολλῇ γὰρ διήγαγον ἐπιπλείστον πενία, ὡς Ἐσδρας ἐδίδαξεν), εὐρών δὲ καὶ τῆς τῶν ἐθνῶν σωτηρίας τὴν πρόρρησιν ἐν τῷ ψαλμῷ προφανῆ (πρὸς σε γὰρ ἔφη πᾶσα σὰρξ ἤξει· καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν ἢ ἐλπίς πάντων τῶν περάτων τῆς γῆς καὶ τῶν ἐν θαλάσῃ μακράν), ταύτην ἀκόλουθον τοῖς ῥητοῖς ἐκείνοις ὑπέλαβον διάνοιαν· οἱ δὲ τοῖς μύθοις χαίροντες καὶ τῆς Ἱερουσαλήμ τὴν οἰκοδομήν φανταζόμενοι καὶ καθάπερ ὄνειρους τοὺς οἰκείους λογισμοὺς ἐξηγούμενοι . . . γεγενῆσθαι ταῦτα, ἀλλ' ἔσεσθαι μετὰ τὴν τῶν Ἰουδαίων ἀνάκλησιν ἔφασαν πρὸς τὴν τῶν ἄλλων δογματῶν διασφοράν, καὶ τοῦτον προστεθεικότες τὸν μῦθον, οὓς ληρεῖν καταλιπόντες τῶν θείων λογίων ἀψώμεθα.

65 Ψαλμ. — Εἰς τὸ τέλος ψῆδῆς ψαλμὸς ἀναστάσεως. Οὐδὲ ταύτην τὴν προσθήκην τὸ Ἑβραϊκὸν ἔχει, οὐδὲ οἱ ἄλλοι ἐρμηνεύται, οὐδὲ οἱ ἐν τῷ Ἑξαπλῷ· ἀλλὰ καὶ ταύτην τινὲς ὡς εἰκεν προστεθείκασιν.

— Ὁ μεταστρέφων τὴν θάλασσαν εἰς ξηράν ἐν ποταμῷ διελεύσονται πόδες. Ὁ χρόνος ἐνταῦθα ἐνῆλλαται· τὰ γὰρ παρεληλυθότα ὡς ἐσόμενα εἶπεν. οἱ δὲ ἄλλοι τὸν χρόνον ἐφόλασαν. καὶ φησὶν ὁ Σύμμαχος οὕτως· μετέβαλε θάλασσαν εἰς ξηράν ποταμόν διέβησαν ποδὶ· οὗτος γὰρ φησὶν εἶσθαι ὁ θεός, ὁ καὶ ἡμῖν τὴν ἐπάνοδον καὶ ἡμῖν τὴν σωτηρίαν δωρούμενος, ὁ πάλαι καὶ θάλασσαν καὶ ποταμόν διαστήσας καὶ τοὺς ἡμετέρους προγόνους ἀνιδύνας διαβῆναι κελύσας.

Слпченіе

этой псалтири [№ 24] съ другою. подобною ей,

которая хранится в той же Джувашинской библиотеке. А написана эта псалтирь в XIII вѣкѣ [несомнѣнно XI вѣка]. [XII в. Г'] [X—XI в. А] на пергаментѣ, въ четвертую долю большого листа, in 4° maj. [302 × 224; 230 × 155; по 28 строкъ;] [на 35 тетрадахъ А]. Косвенный почеркъ съ крупень и размашистъ [съ : adser.]. Начала и конца нѣтъ. Рукопись, въ настоящемъ составѣ ся, начинается на 8-й тетради слѣдующими словами: [αὐτῶν ἀσεβείας Α] τῆς αὐτῶν ἀσεβείας, ἐπεὶ συνῆσαν αὐτοῖς Δανιὴλ καὶ Ἰεζεκιὴλ ὡς περ φωταγωγοί . . . [но сохранялась в тетрадь ζ', начин.: τῆς παροικίας ὅτε ἐμελλον ἐκπορεύεσθαι: Οὐτε τὸ ἐβραϊκὸν οὕτως ἔχει . . .], а оканчивается на 41-й (μα') тетради, послѣ изъясненія 141 псалма, словами: ἢ καὶ ἄλλως, πάντες οἱ ἐν σοὶ ἐλπίζοντες ἢ εἰς σέ: τοῦτους γὰρ λέγει. Текстъ псалтири обозначенъ пшцами , а различенія переводчиковъ, Акилы, Симмаха, Θεοδοτίουа и пр., — вотъ такъ: ~ ~. Составитель [толкованій къ] этой псалтири показываетъ сперва историческій смыслъ этой богодухновенной книги, а потомъ тавитвенный.

Паралелли.

первой и

второй псалтири.

66 Ψαλμ. [л. 39^в]. Οὗτος ὁ ψαλμὸς σαφῆ τὴν διάνοιαν ἔχει καὶ πολλῶν λόγων εἰς ἐρμηνείαν οὐ δεῖται προκινῆσαι: γὰρ τοῦ θεοῦ λόγου τὴν ἐνανθρωπήσιν καὶ τὴν σωτήριον ἐπιφάνειαν καὶ τῶν ἐθνῶν ἀπάντων τὴν σωτηρίαν.

то же

67 Ψαλμ. — [л. 41^в] Ὁ θεὸς ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι: [л. 13^в] γένηται ἕκαστον σε ἐνώπιον τοῦ λαοῦ σου, ἀναπαύσασθαι ἐν τῷ ἰδίῳ ἐν τῷ διαβαίνειν σε ἐν τῇ κλήρῳ. — Ἐν ἧ τῷ Ἐξαπλῷ

πρωια

ἐρήμω. γῆ ἐσεισθη· καὶ γὰρ οἱ οὐρανοὶ ἔστασαν.— Ταῦτα ὁ Σύμμαχος οὕτως ἠρμήνευσεν· ὁ θεὸς προσερχομένου σου πρὸ τοῦ λαοῦ σου βαίνοντος διὰ τῆς ἀοικῆτου, γῆ ἐσεισθη, οὐρανὸς ἔστασε . . .

Γέγονε δὲ τὸ μὲν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· τότε γὰρ ἡ γῆ ἐσεισθη καὶ αἱ πέτραι ἐρράγησαν. τὸ δὲ μετὰ τὴν εἰς οὐρανούς ἄνοδον τηνικαῦτα γὰρ ἐπεφοίτησεν ἡ τοῦ πνεύματος χάρις, οἷον τινας ἄρῶσου ψεκῆδας μιμουμένη τοῖς ἀποστόλοις . . .

[1. 42^a] ἵνα τί ὑπολαμβάνετε ὄρη τετυρωμένα τὸ ὄρος, ὃ ἠυδόκησεν ὁ θεὸς κατοικεῖν ἐν αὐτῷ:— Ὁ δὲ Ἀκύλας οὕτως· εἰ στηρίζεται ὄρη ὠφρωμένα, ὁ προφητικὸς ἀποτείνεται λόγος καὶ πρὸς τοὺς παρανόμους τῶν αἰρετικῶν συλλόγους, οἱ ἐκκλησίας σφᾶς ἑαυτοὺς ὀνομάζουσιν, φησί· τί ποτε ἐρίζειν καὶ παρισῶσθαι ἀλαζονεύεσθε τῷ ἄρει, ὃ οἰκητήριον ἀπέφηνεν ὁ θεός:—

* Καὶ γὰρ ὁ Κύριος κατασκηνώσει εἰς τέλος:— Οὗ γὰρ ὡς παρ' ὑμῖν, ᾧ Ἰουδαῖοι, ρητὴν τινα ᾤκησε χρόνον, οὕτως καὶ ἐν τούτῳ διάξει, ἀλλ' αἰώνιον ἐν τούτῳ σήξει τὴν οἰκῆσιν. τοῦτο γὰρ ἄηλοῖ τὸ εἰς τέλος.—

βτορια πσαλιπρ

ἡ περιοχὴ τοῦ ῥητοῦ οὕτως· ὁ βασιλεὺς τῶν δυνάμεων τοῦ ἀγαπητοῦ καὶ ὠραιότητι τοῦ οἴκου διελέσθαι σκῦλα, τῷ διπλασιασμῷ τὴν ἐπίτασιν τῆς ἀγάπης σημαίνων, ἀγαπητὸν λέγων τὸν Ἰσραήλ.—

Ἐὰν κοιμηθῆτε ἀναμέσον τῶν κλήρων πτέρυγες περιστερᾶς περιηργυρωμένοι . . . ὁ κύριος κατασκηνώσει εἰς τέλος. Τοῦτέστι καταπαύσωνται ὑμῶν εἰς τὴν κληροδοσίαν ὑμῶν, τὴν γῆν λέγων τῆς ἐπαγγελίας, οὕτως ἔσειθη πλυτελεῖς [1. 13^b], ὡς πτέρυγες περιστερᾶς ἀργυρῶ περιηργυρωμένοι. Οὕτως γὰρ ὁ Σύμμαχος ἐπέδωκε λέγει δὲ τὰς γυφίνας περιστερᾶς οἱ πλούσιοι τοῖς στέγασιν ἐφίστασι, θεῖγμα πλοῦτου τοῦτο ποιούμενοι. τοιοῦτοι δὲ ἀναφανέντες λοιπὸν καὶ βασιλεῖς ἑαυτοῖς τῆ τοῦ ἐπουρανοῦ θεοῦ ἀγαθότητι διαστελλεσθε, οὐκ ἔτι ὑπὸ τινος καταδουλούμενοι, οἵτινες βασιλεῖς παρ' ὑμῖν ἐκλεγέντες—τοῦτο γὰρ τὸ διαγγέλλειν σημαίνει—ἔσονται ἐν Σελμών, Σελμών τὴν Ἰερουσαλήμ ὀνομάζων. τοῦτο οὖν τὸ Σελμών, ἄτε θεοῦ χρηματίζον ὄρος, πλουσιώτατον ἔσται—τοῦτο γὰρ βούλεται τὸ πῖον—ἀλλὰ καὶ τετυ-

π-ρβαα

вторая псалтирь

* Τὸ ἄρμα τοῦ θεοῦ μυριοπλάσιον χιλιάδας εὐθηνούτων·—Οὐ γὰρ ὡς παρ' ἡμῶν, ὡς Ἰουδαῖοι, ὀλίγους ἔσχευ ἁγίους, ὧν ἐπέβη καὶ οἷς ἐνώκησεν, οὕτω καὶ τῶν στήρει· μυριοπλάσιοι γὰρ ἐκείνων οἱ τῆς θείας ἐπιβίσεως ἄγιοι καὶ ἀριθμοῦ κρείττους· χιλιάδας καὶ μυριάδας εὐθηνούτων καὶ καρποφορούντων τῷ θεῷ τὴν εὐδόθειαν ἢ νέα ἔχει κληρονομία, ἰδυνομένας καὶ τῶν στεφάνων ἄξιουμένας τε καὶ ἐπὶ τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως ἐπειγομένας·—

[λ. 43^α] Ἐπιστρέψω ἐν βυθοῖς θαλάσσης·—

То же во
второй
псалтири

Ὁ δὲ Σύμμαχος οὕτως εἶπεν· κύριος ἀπὸ Βασάν ἐπιστρέψαι ποιῆσαι ἀπὸ βυθῶν θαλάσσης· ἢ Βασάν δὲ ἐρμηνευομένη αἰσχύνῃ δηλοῖ· αἰσχύνῃ δὲ τῆς ἁμαρτίας καρπός· ἀπὸ ταύτης τῶν ἡμῶν ὁ τῶν ἄλων θεός ἐπιστρέψει καὶ ἀπὸ τῶν τῆς θαλάσσης βυθῶν· τίς δὲ ὁ τῆς θαλάσσης βυθός, αὐτός διδάσκει ὁ προφήτης βοῶν· Ῥυσθεῖην ἐκ τῶν μισούντων με καὶ τῶν βαθέων τῶν ὑδάτων μή με καταποντισάτω καταγίγῃ ὕδατος, μηδὲ καταπέτω με βυθός θαλάσσης, ὅπως ἂν βαρῆ ὁ πούς σου ἐν αἵματι· ἢ γλώσσα τῶν κυνῶν σου

ρωμένον, τούτεστι· συνεστώς· τοιοῦτον γὰρ ὁ τυρός ἀεὶ συνεστώς καὶ μὴ αὐθις εἰς γάλα ἀναλυόμενος· ἐπεὶ οὖν τοιοῦτον τοῦ θεοῦ τὸ ὄρος, μάτην τοῖς ἄλλοις ὄρεσιν ὑπολαμβάνειν τι, ἤτοι σπουδάζειν κατὰ Σύμμαχον καὶ καταφροῦσθαι·— οὕτω γὰρ Ἀκύλας τὸ τετυρωμένον τέθεικε· τοῦ θεοῦ τοῦ ὄρους καὶ καταπαίρεσθαι, ὃ μόνον εὐδόκησεν ὁ θεός, ἤτοι· τὸ Σελμών, ναὸν ἅγιον ἐν αὐτῷ γενέσθαι· βουληθεῖς, καὶ ἐν αὐτῷ μέχρι τῆς συντελείας κατασκηνώσει· οὕτω καὶ ταῦτα κατὰ τὸ γράμμα· ὡς δὲ ὁ Κύριος δῶ ῥῆμα τοῖς εὐαγγελιζομένοις τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἀλληγορεῖτωσαν καὶ ἡμᾶς συνετιζέτωσαν· Ἄλλως· Τότε, φησί, μετὰ τὴν κατάπαυσιν ἔσται ὁ ναὸς κοσμημένος ὡς περιστερά, ἧς τὰ περὰ ἀργύρου λαμπρότητι ἔσκειν, ὑπο- [λ. 14^α] χλωραίνεται δὲ τὰ μετὰφρενα χρυσίῳ σημαίνων, ὅτι πολλῷ χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ ὁ ναὸς κοσμηθήσεται διὰ πλοῦτου περιττότητα, ὅτε διαστείληται καὶ προστάξει βασιλεῖς ἐν αὐτῇ ἀναδείκνυσθαι· τὸ δὲ χιόνωθήσονται ἀντὶ τοῦ λαμπροῦ ἀναδειχθήσονται ἐν Σελμών ἤτοι Σαλήμ· ἐκεῖνο γὰρ ἔστιν, ὃ πλη-

πρῶται

вторая псалтирь

Το же во
второй
псалтири

ἐξ ἐχθρῶν παρ' αὐτοῦ:— Ὁ δὲ
Σύμμαχος σὺτως ὅπως ἂν
κατεάξῃ ὁ πούς σου μετὰ αἵμα-
τος καὶ λάβῃ γλῶσσο τῶν κυνῶν
σου ἀπὸ ἐκάστου τῶν ἐχθρῶν
σου . . .

[i. 43^b]. ✠ Ἄρχοντες Ἰουδα
ἡγεμόνας αὐτῶν, ἄρχοντες
Ζαβουλῶν, ἄρχοντες Νε-
φθαλαίμ:— Ἐκ τούτων γὰρ τῶν
φυλῶν τὸ γένος κατήγον οἱ λοι-
ποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ μὲν κα-
λούμενοι ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου,
τὴν Ἰουδα φυλὴν πάντως εἶχον
πηγὴν. Πέτρος δὲ καὶ Ἄν-
δρέας καὶ Ἰάκωβος δὲ καὶ
Ἰωάννης καὶ Φίλιππος ἀπὸ
Βηθσαϊδὰ τῆς κόμης ὄντες
ἐτύγγανον. Ματθαῖος καὶ Ἰά-
κωβος Ἀλφαῖος ἐν τῇ Κα-
περναοὺμ διάγειν ἰστόρηται.
Σίμων ὁ Ζηλωτῆς Κανανί-
της ὠνόμασται. ταῦτα δὲ πάν-
τα χωρὶα τῆς Γαλιλαίας
ἐστί . . .

ρωθῆσεται τῆς κατακίαις θεοῦ·
τοῦτο γὰρ καλεῖ πίστις, καὶ
τετυρωμένον ἀντὶ τοῦ πεποκνω-
μένον καὶ ἐστηριγμένον ἐν ἀγα-
θοῖς. καὶ μηθεὶς ὑπολάβοι τὰ
λοιπὰ ὄρη ταῦτα εἶναι ἐν τού-
τῳ γὰρ μόνῳ οἰκεῖν εὐδόκησε, καὶ
οὐ μόνον οἰκεῖν, ἀλλὰ καὶ χρονί-
ζειν· τοῦτο γὰρ τὸ κατασκη-
νώσει εἰς τέλος.— Ἄλλως:
Ἐὰν κοιμηθῆτε τὸ τῶν κλή-
ρων ὄνομα σημαίνει καὶ τοὺς
τῶν ὁδάτων ἀγωγούς ὡς ἐν Γε-
νέσει περὶ τοῦ Ἰσάχαρ· ἀνα-
μέσον τῶν κλήρων ἀνεπαύετο·
ἐκ δὲ τοῦ ἱστορικῶς νοουμένου
μεταβατέον ἐπὶ τὸ πνευματικόν,
κλήρων νοουμένων τῆς παλαιᾶς
καὶ καινῆς Διαθήκης· αὐτὰ γὰρ
ἄγουσι τὸν νοητὸν ταῖς ψυχαῖς
ποτισμόν. τούτων τῶν δύο κλή-
ρων κοιμᾶται τις ἀναμέσον, ἐνὸς
θεοῦ εἶναι αὐτὰς συγκατατιθέ-
μενος. κοιμηθεὶς δὲ πεπεροῦται
κατὰ τὸ ἅγιον πνεῦμα νοῶν, ἐπεὶ
δὲ καὶ κατὰ τὴν τοῦ Ἰλασμοῦ
ἡμέραν δύο προσήγοντο τράγοι
καὶ κλήρου δοθέντος ὁ μὲν ἐθύ-
ετο, ὁ δὲ εἰς τὴν ἔρημον ἀπε-
λύετο, ὃς καὶ ἀποπομπᾶτος ἐλέ-
γετο, σύμβολα δὲ ταῦτα ἀγαθοῦ
καὶ κακοῦ. δεῖ τὸν [π. 14^b] με-
ταξὺ τούτων τῶν κλήρων γενό-
μενον διακρίναι, καὶ τὸ μὲν ἀγα-

περὶ τὴν

ἱστορίαν ἡσαυτῆρος

θὸν τῷ Κυρίῳ ἱερουργῆσαι, τὸ δὲ κακὸν ἐκβαλεῖν ἀποπέμφαντα. περιστεράν δὲ καλεῖ τοῦ πνεύματος τὴν ἐνέργειαν διὰ τὸ ἀκέραιον, πτέρυγας δὲ περιηργυρωμένας τὸν λόγον πανταχοῦ γὰρ ἀργυρίῳ ἀπεικάζει τοῦτον, τὴν δὲ ἔννοιαν καὶ οἷον καρδίαν χρυσοῦ· ὅσῳ γὰρ τιμιώτερον χρυσὸς ἀργυρίου καὶ καρδία λόγου· οὐ γὰρ λόγος γεννᾷ τὴν διάνοιαν, ἀλλ' ἡ καρδία τὸν λόγον. πτέρυγες δὲ περιστεράς, τοῦ ἁγίου πνεύματος νοούμενου, οἱ ἐν παλαιᾷ καὶ καινῇ λόγοι. κατὰ μὲν τὴν ἐπιπόλαιον ἀνάγνωσιν, πτέρυξιν ὡσπερ κεκαλυμμένοι τογχάνουσι περιηργυρωμένας, ἐπεὶ τὰ λόγια Κυρίου ἀργύριον πεπυρωμένον, τὰ δὲ κατὰ βᾶθους ἐγκεκρυμμένα νοήματα ἔοικε μεταφρένοις τῇ αὐτῇ συνηρμοσμένοις γλωρότητι χρυσοῦ. λαμβάνεται δὲ τὸ μὲν χρυσοῦ ἐπὶ τοῦ ἀκραιφνοῦ νοῦ, ὃ ἔχει καὶ γλωρότητα ζωῆς σημαντικῆν· σύμβολον γὰρ ζώντων φυτῶν τὸ χρῶμα. κληροὶ δὲ οὗ, πράξις καὶ θεωρία, αἷς τοῖς ἐπαναπαυσασμένοις δοθήσονται πτέρυγες περικαλλεῖς, ἧτοι τοῦ πνεύματος χάρις, ὥστε μὴ φρονεῖν γήινα, ἀλλ' ἀναστῆναι χαμόθεν.—Ἐν τῷ δὲ α στέλλει ν: τοῦτο εἰς τὸν σωτήρα. ἐν τῷ διο-

πρωτα

вторая псалтирь

ρίζειν φησὶ τοὺς βασιλεῖς ἐπ' αὐ-
τῆς τῆς γῆς τίνας ὀφείλουσι πι-
στεύεσθαι τὸ κήρυγμα. Χιονω-
θήσονται ἐν Σελμών, ἀντί τοῦ
ἐν εἰρήνῃ καθαρθήσονται. Σελ-
μών μὲν γὰρ εἰρήνη, τὸ δὲ κή-
ρυγμα τῶν ἀποστόλων τὴν [π. 15^a] οἰκουμένην ἐλεύσανε, τὴν
δὲ ἑναρκον οἰκονομίαν ὄρος τε-
τυρωμένον, ὄρος μὲν, ὅτι πάσης
πραγματείας ἡ οἰκονομία ὑψη-
λοτέρα, τετυρωμένον δὲ ὡς τὰ
ἐσκορπισμένα συνάγουσαν καὶ τὰ
ὑδαρὰ πηγνύσαν, τί δὲ διαστα-
λεῖσι τοῖς βασιλεῦσιν ἐπακολου-
θεῖ, εὐθὺς ἐπήγαγεν ὁ λόγος εἰ-
πών· Χιονωθήσονται ἐν Σελ-
μών, ταυτέστι πληρωθήσονται
χιόνος· αὐταὶ δὲ εἰσιν ἀρεταὶ
πατίξουσαι τὸν νοῦν καὶ ἀναψύ-
χουσαι φλόγα τὴν τῶν παθῶν.
ποῦ δὲ χιονωθήσονται; ἐν Σελ-
μών, ὃ μεταλαμβάνεται εἰς τὸ
σκιὰ μερίδος, μήποτε οὖν, ἐπεὶ
οἱ διαστελλόμενοι βασιλεῖς (εἰσὶ
δὲ οἱ ἀπόστολοι) ἰουδαίαν ποτε
τηροῦντες τὸν κατὰ σκιάν νόμον,
μερίδος εἰσὶ σκιᾶς, ἔχοντες μὲν
τὴν πνευματικὴν μερίδα, πεπει-
ραμένοι δὲ καὶ τῆς σκιᾶς; εἰ δὲ
τὸ Σελμών εἰρήνη, σκιος δὲ εἰ-
ρήνης ἡ ἐκκλησία, τοὺς βαπτι-
ζομένους λέγει λευκανθίζεσθαι.
ὄρος δὲ πῖον ὁ θεός, ἐκανθρω-

πρῶτα

вторая псалтирь

πήσας δὲ καὶ σάρκα λαβῶν ἐκλή-
θη τετυρωμένον, οὕτω καλου-
μένης τῆς ἀνθρωπίνης γενεᾶς,
ὡς παρὰ Ἰωβ· Ἐτύρωσας δέ
με Ἰσα τυρῶ. εἶτα καὶ τετυ-
ρωμένος γεγονὼς ἀβλαβῆ φυλάτ-
τει τὴν θεότητα καὶ μετὰ τὸ τε-
τυρωσθαι, πῖον ὦν καὶ πρὸ τοῦ-
του καὶ μετὰ τοῦτο. ὄρος καὶ ἡ
ἐκκλησία, εὐτραφεῖς ἀπεργαζο-
μένη καὶ λιπώσας τὰς ψυχὰς
τῶν πιστῶν διὰ τοῦ γάλακτος,
τοῦ ἀπλουστεροῦ δηλαδὴ λόγου.
διὸ καὶ ἐπιτιμᾷ τοῖς τὰς τῶν
αἰρετικῶν ἐκκλησίας ὑπολαμβάνου-
σιν εἶναι τετυρωμένας. οὐδὲν
φησὶν ἔχουσι [1. 15^b] δυνάμε-
νον τρέφειν εἰς εἴην πνευματι-
κὴν. εἰς τί οὖν φησὶ τοῦτο ὑπο-
λαμβάνετε καὶ μὴ μᾶλλον τὸ
ὄρος ἐν ᾧ εὐδόκησεν; ὣδε γάρ
φησὶ κατοικήσω, ἅτι ἡρετισάμην
αὐτὴν πῖον, ὡς εὐὐδρον καὶ εὐ-
ανθές, τετυρωμένον ὡς συνεστη-
κός· οὐδὲν γάρ ὑδαρές ἐν ἐκκλη-
σίᾳ. εἶεν δ' ἂν ὄρος καὶ οἱ
ἀπόστολοι ὡς πολλὴν πιότητα
θεξάμενοι ὑπὸ τῆς θείας χάρι-
τος. τὸ δὲ ἢ εὐδόκησε πρὸς
τοὺς εἰς Οὐαλεντίνου οἰομένους
τασαύτας οὐσίας ὑποκεῖσθαι ταῖς
τοῦ θεοῦ προσηγορίαις, ὅσαι περ
αὐταὶ τυγχάνουσιν. ἕτερον οὖν
λέγουσι τὸν Χριστὸν παρὰ τὸν

первая

вторая псалтирь

Ἰησοῦν καὶ ἕτερον τὴν σοφίαν, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως ἔστιν ἐλλαβεῖν τὸ ἵνα τί ὁπο- λαμβάνετε καὶ πρὸς Ἰου- δαίους, καὶ οἶδε γὰρ λέγουσιν ἡμῖν· Τί ἐρίζετε παρισσοῦσθαι τῷ ἄρει, ὃ οἰκητήριον ἀπέφηνεν ὁ θεός· πρὸς οὓς ἐρωῦμεν· Ἄλλ' οὐ κατεσχίνωσεν ἐν αὐτῷ εἰς τέ- λος, ῥητόν δέ τινα χρόνον οἰκή- σας, ἀπόστατο εἰπὼν· Ἰδοὺ ἀφίσταται ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος, ἐν ἡμῖν δὲ αἰώνιον ἔξει τὴν οἰ- κησιν. За симъ непосредственно слѣдуетъ: Τὸ ἄρμα τοῦ θεοῦ μυριοπλάσιον . . . [λ. 16^a] ἐν πλημμυλείαις αὐ- τῶν . . . [λ. 17^a] Ὁ δὲ Σύμ- μαχος· κορυφὴν ἐντριχον ἀνα- στρεφομένην ἐν πλημμυλείαις αὐ- τῆς . . . [λ. 16^a] Κατὰ δὲ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν νέαν Διαθήκην, ἄρμα θεοῦ οἱ θεοὶ ἀπόστο- λοι, καὶ οἱ μετ' ἐκείνους διδά- σκαλοι· οἱ τῆ τοῦ βίου καθα- ρότητι θεὸν ἔχοντες ἔποχον εὐ- δηλοῦνται μυριοπλάσιως τοῖς ὑπ' αὐτῶν σφριζομένοις . . . .

Эта же самая мысль выра- жена и здѣсь. Смотри выше.

[λ. 44^a] ✨ Ἐπιτίμησας τοῖς θηρίοις τοῦ καλά- μου. Ἐνια δὲ τῶν ἀντιγράφων ὄρυμσῦ ἔχει, εἴτε δὲ ὄρυμός, εἴτε καλάμος, ἢ ἀκαρπία διὰ τούτων σημαίνεται . . . .

Ἐπιτίμησον τοῖς θηρί- οις τοῦ καλάμου. Ἐβγεται ἐπιτιμηθῆναι τοὺς νοητούς λέον- τας, οἱ ὡσπερ οἱ ἐν τῷ καλά- μῳ λέοντες (τόπος δὲ ἦν) ἐν- ἡρρευσον τοὺς δι' αὐτοῦ πρὸς

первая

вторая псалтирь

... *[faint text]* ...

[λ. 47^b] Ἑρμηνεία τοῦ ἔθ' ψαλμοῦ. Εἰς τὸ τέλος τῷ Δαβὶδ· εἰς ἀνάμνησιν εἰς τὸ σῶσαι με κύριον.—Τοῦτο δὲ ἐν ἐνίοις ἀντιγράφοις εὑρον οὕτε παρὰ τῷ Ἑβραίῳ, οὕτε παρὰ τοῖς ἄλλοις ἑρμηνευταῖς. συμβαίνει ¹⁾ δὲ ὅμως ἡ τοῦ ψαλμοῦ διάνοια· σωτηρίαν γὰρ ὁ προφήτης αἰτεῖ καὶ τῶν πολεμούντων ἀπαλλαγὴν. εἶρηκε δὲ τὸν ψαλμὸν ὁ μακάριος Δαβὶδ ὑπὸ τοῦ Ἀβεσσαλώμ διωκόμενος· εἰκότως δὲ τὸ εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐπιγραφῆς πρόσκειται· ἡ γὰρ μνήμη τῆς ἁμαρτίας αὐτὸν ἐκέντει τῶν πολεμίων σφοδρότερον . . . .

He

Ἱερουσαλήμ ἀναβαίνοντας, οὕτως καὶ οὗτοι τοῖς πρὸς τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ ἀνιοῦσιν ἐπιβουλεύουσι.

68 Ψαλμ. — Ἔδωκαν εἰς τὸ βρῶμα μου χολὴν . . . ὥς εἶναι τὰ ῥητὰ (подразум. ταῦτα) καὶ ἱστορίαν καὶ προφητείαν, καὶ πρὸς μὲν ἱστορίαν καθ' ὑπερβολὴν, πρὸς δὲ προφητείαν κατὰ ἀλήθειαν . . .

—69 Ψαλμ.—Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων τῷ Δαβίδ εἰς ἀνάμνησιν. Τὸ εἰς ἀνάμνησιν, ἀντι τοῦ εἰς τὸ μεμνησθαι διηλεκτῶς τῆς χάριτος μετὰ τὸ τυχεῖν· ἔστι γὰρ ὁ ψαλμὸς ἐξ αὐτοῦ τοῦ Δαβίδ εἰρημένος καὶ ὁ μετ' αὐτόν, ὁπηνίκα ὑπὸ τοῦ Ἀβεσσαλώμ ἐδιώκετο . . . ἢ εἰς ἀνάμνησιν, ἐπεὶ ἡ μνήμη τῆς ἁμαρτίας ἐκέντει αὐτόν καὶ πρὸς ἐπιστροφὴν ὑπέστηεν. δύναται δὲ καὶ ἀπὸ Χριστοῦ προσάγεσθαι ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος.

[λ. 32^b] . . . Ὅτι οὐκ ἔγγων γραμματείας, εἰσελεύσομαι ἐν δυναστείᾳ Κυρίου. . . ὁ θεὸς τίς ὁμοίός σοι;—Γραμματείας καλεῖ τοὺς ψήφους καὶ τοὺς

[¹⁾ XIX вѣка рукою переписана. въ сѣмъ значеніи.]

первая

вторая псалтирь

СЛH-

ЧЛЛЪ

я.

He

СЛH-

ἀριθμούς ἀπὸ τοῦ τοῦς γράμματα εἰδότες εἰς ταῦτα ἐνεργεῖν βούλεται γὰρ εἰπεῖν, ὅτι οὐδὲ ἀριθμῆσαι δύναμαι τὰ ὑπάρξαντά μοι ἀγαθὰ. ὁ δὲ Σύμμαχος σαφέστερον· οὐ γὰρ οἶδα ἐξαριθμῆσαι, [ἢ] ἤ ὅτι, εἰ διηλεκτῆ τὴν εἰς σὲ εὐχαριστίαν ποιῶμαι· οὐδ' οὕτως ἐξαριθμήσομαι [λ. 33^a] τὰς παρὰ σοῦ χάριτας. οἱ μὲν ὁ γραμματείας τοὺς τότε γραμματεῖς, οἷς ἔργον ἦν τὸ ἀριθμεῖν τὸν κατάλογον τῶν στρατιωτῶν, ὡς οἱ νῦν βασιλικοὶ νοτάριοι . . .

70 Ψαλμ. [λ. 30^b] . . . Ἐπί σέ ἐπεστηρίχθην ἀπὸ γαστροῦ· εἰ μὴ γὰρ θεοῦ δύναμις ἐφρούρει τὰ κατὰ γαστρός, οὐκ ἂν μετέσχε ζωῆς· αὐτός γὰρ ἐστιν [λ. 31^a] [ὁ τῆ] δημιουργῶ αὐτοῦ προνοῖα ἐξάγων ταῦτα εἰς φῶς. ἐν μόνῳ δὲ τοῦτο μάλλον ἀρμόσει Χριστῷ, [ἀνάλωτον ἀδούλωτον]

ἐσχηκίτι τὸν νοῦν ἐκ γαστροῦ, καὶ τέρας δεῖξαντι πολλοῖς, διὰ τὸ τοὺς μὲν δοκῆσει λέγειν [τὴν] ἴο ¹⁾ ἐπιφάνειαν, τοὺς δὲ φίλον ἀνθρώπον λέγειν αὐτὸν βλασφημοῦντας. τέρας δὲ αὐτοῦ καὶ ὁ θάνατος, ἀπιστουμένης τῆς ἀναστάσεως. ἀλλὰ καὶ ἡ γέννησις

¹⁾ [= π. τ. ε. Ἱεροῦ?] ἴος = θεός.

περὶ αὐτῶν

второй разлитии

καὶ τῶν

π

[λ. 48^a] Ἐρμηνεία τοῦ ὄψαλμοῦ τῷ Δαβὶδ. Ψαλμός τῶν υἱῶν (Ἰων) αὐδᾶ β καὶ τῶν πρῶτων αἰχμαλωτισθέντων ἀνεπίγραφος παρ' Ἐβραίοις:—Ὁμολόγησε καὶ αὐτός ὁ τὴν ἐπιγραφὴν ποιησάμενος μὴ εὐρηγέειν ταύτην παρὰ τῷ Ἐβραίῳ, ἀλλ' αὐτός αὐτὴν τεθεικέναι. ἰστέον μέντοι, ὡς οἱ τοῦ Ἰων αὐδᾶ β υἱοὶ οἱ πρῶτοι ἠχμαλωτεύθησαν . . .

[λ. 55^b] Ἐρμηνεία τοῦ ὄψαλμοῦ. Εἰς Σαλαμών. Ὅτι τῷ Σαλαμῶντι οὐδαμῶς ὁ προκαίμενος ἀρμόττει ψαλμός, ὅμαι καὶ Ἰουδαίους ἂν ὁμο-

αὐτοῦ [τ]ερμάσιον ἦν διὰ τὸ μὴ κατὰ φύσιν. τὸ δὲ ἐν σοὶ ἡ ὕμνησίς μου, τοιοῦτον ὁ ὁμολογῶν θεὸν ἔμπροσθεν ἀνθρώπων ἐν αὐτῷ αὐτὸ ποιεῖ, ἐν' ἀκολούθῳ καὶ αὐτὸς ὁμολογηθῆναι ἀπὸ τοῦ πατρός, ὄντος ἐν τῷ ὁμολογοῦντι αὐτόν. ὡς οὖν αὐτός ἐν τῷ μεταχομένῳ, οὕτω καὶ ὁ μεθεκτός ἐν τῷ μετέχοντι, καθὼ λέγομεν ἐν τῷ σπουδαίῳ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἀρετὴν ἐν τῷ σπουδαίῳ, ἄλλων οὖν ὕμνουμένων ἀρχοντες ἡ ἐμὴ ἐν σοὶ, καὶ οὐκ ἐν ἄλλῳ.—Γράφεται καὶ ἡ ὑπόμνησις: οὐ γὰρ ἐν ἄλλῳ δεῖ ἔχειν τὸν νοῦν, ἀλλ' ἐν θεῷ . . .

He

с.п.

часть я.

} А это и значит такъ же.

—[λ. 34^a] Εἰς Σαλομών ψαλμός. Ἀληθεύει ἡ ἐπιγραφὴ: εἰς γὰρ τὸν Σαλομώντα τείνει καὶ εἰς τὸ εἶς ἐκείνου γένους, δήλου ὄντος, ὅτι τὰ καθ' ὑπερβο-

перван

история неслити.

λογησαι τληθη λέγειν εθέλοντας, ήπου γε και τής πίστεως τους τροφίμους· πρώτον μὲν γάρ ουτε τῶν περάτων τής γης εκράτησε Σαλαμών, ουτε τὸν παρὰ τῶν ἐσπερίων και ἐφῶν ἐδέξατο φόρον· ἐπειτα ἀνθρωπων τὸν τῆ φύσει σύμμετρον διαβιώσας χρόνον τοῦ βίου τὸ τέλος ἐδέξατο, και τοῦτο οὐκ εδωκλεές, ὁ δὲ ψαλμός ἡλίου και σελήνης πρεσβύτερον δείκνυσι τὸν προφητευόμενον· ἀκριβέστερον δὲ ταῦτα ἡ τῶν ῥητῶν ἐρμηνεία διδάξει, και ἡ ἐπιγραφή δὲ οὐκ ἀνάρμοστος [I. 51^a] ἀτεχνῶς τῷ σωτήρι συμβαίνουσα· Σαλαμών γάρ εἰρηκός· ἐρμηνεύεται . . .

λήν εἰρημένα εἰς τὸν Χριστὸν ἀναφέρεται, ἐφ' οὗ τὰ πράγματα ἐξέλαμψεν· ἐπηγγειλατο μὲν γάρ ὁ θεός, ἀπέκρυψε δὲ και τὸ πρόσωπον και τὸν χρόνον, ὅθεν εἴ τινα εἶδον ἐκ τοῦ γένους λαμπρὸν τοῦ Δαβίδ, Χριστὸν ἐπεφήμεζον, ὡς Ἐζεκιαν, ὡς Ἰωσάαν, οὕτω και Σολομώντα διὰ τὴν πολλὴν σοφίαν, [I. 34^b] ὦ και ἔθνη ὑπετάγη και ὄωρα ἐπέμφθη ἐκ βασιλείως, ἐν σχήματι δὲ εὐχῆς αὐτὰ εἰσάγει, οὐ κατὰ προφητείαν τὸ μὲν γάρ παρακλήσεως ἐδόκει, τὸ δὲ ἐξ ἀλαζονείας, ἔοικε δὲ καθαρῶς εἰς Χριστὸν εἰρησθαι, ὃν ἡλίου και σελήνης πρεσβύτερον δείκνυσιν ὁ ψαλμός· εἰρηκός γάρ σημαίνοντος τοῦ Σολομών, Χριστὸς ἐστίν ἡ εἰρήνη ἡμῶν. Ὁ θεός τὸ κρέμα σου . . . γενεᾶς γενεῶν. — Ὡσπερ βασιλέα και υἱὸν βασιλείως, τὸ αὐτὸ λέγει, οὕτως και δικαιοσύνην και κρῆμα τὸ αὐτό· ἔθος γάρ τῆ Γραφῆ ἐν πρᾶγμα ὡς β' λέγειν εἰς πλείονα μνήμη τὸ ἀναγινώσκοντος . . .

He

עליו

чепо.

[I. 51^b] * Καταβήσεται ὡς ὑετός ἐπὶ πόκον . . . Διὰ τούτων σαφῶς ἡμῖν τὴν ἀνθρωπεῖαν αὐτοῦ ὑπέδειξε γέννησιν . . .

—[I. 35^a] Καταβήσεται ὡς ὑετός ἐπὶ πόκον . . . Τὰ τῆς σοφίας αὐτοῦ ῥήματα ἐμπειεῖται ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς ὄροσος εἰς γῆν ἀψώσαν ἢ ὡς

περвая

вторая часть

ὕετός ἐπὶ πόκον φυσικῶς κατα-
δεχόμενον τὴν ὑγρασίαν· ἢ διὰ
τούτου τὴν ἀνθρωπίαν Χριστοῦ
ὕπέδειξε γέννησιν ἀφορητὴ γε-
νομένην καὶ [λ. 35^b] λανθάνου-
τως καὶ μυστικῶς. ἕτερος δὲ
οὐ τὸ λανθάνον λέγει σημαίνε-
σθαι διὰ τούτων καὶ ἀνεπαί-
σθητον (ἔγνωστο γὰρ τῷ Γα-
βριήλ), ἀλλὰ καὶ τὸ συναφές
τοῦ λόγου πρὸς τοῦτο τείνει· εἰ
γὰρ καὶ ἀφορητὴ κάτεισιν ἐπὶ
πόκον ὁ ὕετός, ἀλλ' ἢ γε στα-
γῶν σὺν ψάφῳ πάντως ἐπὶ γῆς.
ἀλλ' οἶμαι, ὡς πόκος ἢ παρ-
θένος τῷ προπάτορι κατωνόμα-
σται, ὡς ἐκαίνων γένος, ὧν προ-
βάτου δορὰ τὴν γύμνωσιν περι-
έστειλε. καὶ ἐν' ἐπ' αὐτῇ τὸ
τοῦ τοῦ Γεθεάων τελεσιουργού-
μενον ἐκφανῆ . . .

[λ. 51^a] * Καὶ = ληθός εἰ-
ρήνης ἕως οὐρανῶν αἰρεθῆ
ἢ σελήνη:— Πάλαι μὲν γὰρ αἰ-
τοπαρχίαι καὶ αἰ καθ' ἕκαστον
ἔθνος διηρημένα· βασιλεῖαι συχ-
νοὺς πολέμοις καλαιπωρούμεναι
τοῦ δώρου τῆς εἰρήνης ἀπολαύ-
ειν οὐκ εἶχον· ἀθνητικῶς γὰρ τὸν
ὀπλητικὸν μετήθεσαν βίον. καὶ
τούτους τοὺς πολέμους πολλοὶ
καὶ Ῥωμαίων καὶ Ἑλλήνων
συνέγραψαν. διδάσκουσ· δὲ ἡμᾶς

He

C3H

первая

καὶ αἱ τῶν Μακκαβαίων ιστο-
ρίαι, ὅσα προὔξενουν αἱ τοπαρ-
χίαι κακά, μετὰ δὲ τὴν τοῦ θε-
οῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν ἐνανθρώ-
πησιν πέπαυται μὲν ἐκεῖνα,
μία δὲ βασιλεία τῆς καθ' ἡμᾶς
οἰκουμένης κρατεῖ· μόνη εἰρήνη
πολιτευομένη πολλὴν τῷ θεῷ
κηρύγματι δέδωκε τὴν ἰσχύον, τὸ
δὲ ἕως οὗ ἀνταναιρεθῆ ἡ
σελήνη, ἀντὶ τοῦ πάντα τοῦ
παρόντος βίου τὸν χρόνον· πε-
ριττὸν γάρ καὶ περὶ τοῦ μέλ-
λοντος λέγειν, καθ' ὃν εἰρήνη
ἀληθῆς πολιτεύεται: —

[1. 52^a] * Ἐνώπιον αὐ-
τοῦ προπεσοῦνται Αἰθίο-
πες· καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ
χοῦν λείξουσιν . . . . δῶ-
ρα προσάξουσιν:—Θαρσεῖς
τὴν Καρχηδόνα τὴν τῆς Λι-
βύης προκαθημένην καὶ ὁ μα-
κάριος Ἡσαίας καὶ ὁ θαυμάσιος
Ἰεζεκιήλ ὀνομάζουσιν. Σαβὰ
δὲ Αἰθίο [1. 52^b] πικρὸν ἔθνος·
ἀλλὰ Λίβυες μὲν οἱ καὶ Ἄφροι
προσαγορευόμενοι τὰ ἑσπερία
κατοικοῦσι τμήματα, Αἰθίοπες
δὲ τὰ ἑῷα καὶ νότια, Ἄραβες
δὲ τὴν μέσην ἤπειρον, οἱ δὲ νη-
σιῶται τῆς θαλάττης τὰ μέσα . . .

. . . [1. 52^b] * Πάντα τὰ
ἔθνη δουλεύουσιν αὐτῷ:—
βαίνει ταῦτα τῆ τοῦ πατριάρχου

вторая перлтырь

40

80

— . . . [1. 36^b] Ἐπεὶ δὲ
Αἰθίοπας εἶπε τοὺς ἐξωτέ-
ρω, λέγει ὅτι καὶ οἱ τὰ παρά
θάλασσαν οἰκῶντες δῶρα προ-
σοίσουσιν· Θαρσεῖς γὰρ τοὺς
παραθαλαττίους καλεῖ τόπους·
καὶ Ἰωνᾶς γὰρ κατέβη εἰς
Θαρσεῖς τοῦ ἐκπλεῦσαι, εἰπὼν
δὲ πάντα τὰ ἔθνη, νομι-
σθήσεται πρὸς ὑπερβολὴν λέγειν·
ἀλλ' εἶπον, ὡς οὐκ ἔστι μόνον
προφητεία, ἀλλὰ καὶ εὐχή, ὁ δὲ
εὐχόμενος οὐ κωλύεται μεγάλα
αἰτεῖν, καὶ μάλιστα, ὅταν ὑπὲρ
οἰοῦ ποιῆται τὴν εὐχὴν . . .

. . . [1. 37^a] Θαρσεῖς δὲ οἱ
μὲν τὴν Καρχηδόνα τῆς Λιβύ-
ης προκαθημένην, οἱ δὲ τὴν
Ταρσόον, εἰς ἣν ἔφυγεν Ἰωνᾶς,

первая

Ἰακώβ προφητεία: ὅτι αὐτός προσδοκία ἔθνων, ὁρῶμεν δὲ καὶ τὸ τῆς προρρήσεως τέλος, οὐδὲ γὰρ ἐστὶν ἔθνος τῶν εὐαγγελικῶν κηρυγμάτων ἀνήκουσ, ἀλλ' εἰσὶν ἐν ἑκάστῳ οἱ τῆς θεογνωσίας τὴν ἀγγλὴν δεξάμενοι: . . . —

. . . [1. 53^a] * Καὶ ζήσεται καὶ δοθήσεται αὐτῷ ἐκ τοῦ χρυσοῦ τῆς Ἀραβίας: — Ἀπὸ τῆς Ἀραβίας, Σαβὰ τεδείκασιν οἱ λοιποὶ ἐρμηνευταί, καὶ τοῦτο μέντοι κάκεινο τὰ ἀναθήματα προσεπίζει . . .

* Ἔσται τὸ ὄνομα [1. 53^b] αὐτοῦ εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας πρὸ τοῦ ἡλίου διαμενεῖ τὸ ὄνομα αὐτοῦ: — Τὸ εὐλογημένον παρ' οὐδενὶ κεῖται, οὔτε ἐν τῷ Ἐξαπλῶ οὔτε παρ' Ἑβραίοις . . .

вторая псалтирь

οἱ δὲ χρῶμα ὑακίνθινον, ὡς ἐν τῷ εἶδος θαρσεῖς. Σαβὰ δὲ πόλις Ἰνδίας, ἀφ' ἧς ἡ βασίλισσα Νότου ἦλθε πρὸς Σαλομῶν . . .

— . . . [1. 39^a] Ἄλλως ἔσται τὸ ὄνομα αὐτοῦ εὐλογημένον παρ' οὐδενὶ κεῖται . . .

Конецъ толкованія этого псалма.

. . . [1. 39^b] Ἐν πάσῃ τῇ γῆ ὄηλος ἔσται ὁ τῶν ὄλων θεός καὶ ὑπὸ πάντων δοξασθήσεται, διὸ καὶ ἐπαύχεται πέρασ τὴν προφητείαν λαβεῖν διὰ τοῦ γένοιτο, γένοιτο ἢ κατὰ τὸν Ἀκύλαν, πεπιστωμένος, ἀληθῆ φησι τὰ εἰρημένα καὶ δεῖ πάντως

первая

вторая псалтирь

πέρας λαβεῖν. ἐν δὲ τῷ Ἑβραϊκῷ ἀντὶ τοῦ γένοιτο ἀμήν, ἀμήν.

Ἄλλως: Ἐδλογητὸς φησι ὁ τοῦ διορατικοῦ γένους θεός, οὗ ὄνομα δόξης ἢ θεότης τυγχάνει. διὰ δὲ τοῦ ἐπιδιπλασιάζειν τὴν εὐχὴν δείκνυσιν, ὡς ἀδιστατάτως καὶ συνεχῶς δεῖ τοῦτο ποιεῖν: —

[л. 54"] Ἰερμηνεῖα τοῦ οβ' ψαλμοῦ. Ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ:— Καὶ ἤδη προειρήκαμεν, ὅτι καὶ τοῦτον τινὲς ψαλτογράφον ἔφασαν, τινὲς δὲ μελοποιὸν καὶ τῶν ἀδόντων χοροδιδάσκαλον, ἄλλοι δὲ τὸν μὲν Δαβὶδ εἶπον καὶ τούσδε τοὺς ψαλμοὺς εἰρηκέναι, τὸν δὲ Ἀσάφ γεγραφέναί. ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰ βούλεται τις, θεχέσθω· αὐτὴ μίᾳ γὰρ ἐντεῦθεν βλάβη τοῖς οὕτως ἢ ἐκείνως θεχομένοις φησεται. ἡμεῖς δὲ τοῦ ψαλμοῦ τὴν διάνοιαν, τῆς χάριτος φωταγωγούσης, ποιησώμεθα ὀψλον . . .

οβ'. Ἐξέλιπον οἱ ὕμνοι: Δαβὶδ τοῦ υἱοῦ Ἰεσσαί. Ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ:— Εἴρηται πολλάκις, ὡς διάφορος εὐρίσκεται τῶν ἐπιγραφάντων ἢ πλάνη ἀπολομένου γὰρ τοῦ βιβλίου καὶ κατὰ μέρος εὐρισκομένων ψαλμῶν, ὡς τῷ εὐρόντι ἐδόκει, ἐπέγραψεν, ὡς καὶ ὁ τὸν παρόντα Ἀσάφ ἐπιγράφας. δεῖ δὲ εἰδέναι, ὡς πάντες εἰσὶ τοῦ Δαβὶδ, καὶ οἱ μὲν ἐδίδοντο τῷ Ἀσάφ, οἱ δὲ τῷ Ἰθιθύμῃ· οἱ δὲ τοῖς υἱοῖς Κορέ, ὥστε ἀρμόσαι αὐτοὺς τοῖς ὀργάνοις ψαλτῶδους ὄντας καὶ κορυφαίους τῶν ὕμνων. εἴρηται δὲ οὗτος, ὡς ἐκ τῶν ἐν Βαβυλῶνι, μᾶλλον δὲ τῶν ἐν αὐτοῖς φιλαρέτων.

He

— . . . [л. 41"] Ἐν κόποις ἀνθρώπων οὐκ εἰσὶ· καὶ μετὰ ἀνθρώπων οὐ μαστιγωθήσονται . . .

первая

вторая псалтирь.

СХОΔ-

HO.

[λ. 56^b—57^a] Ἑρμηνεία τοῦ σγ' ψαλμοῦ συνέσεως τῷ Ἀσάφ· — Τὴν ἐσομένην τῆς Ἰερουσαλὴμ πανωλεθρίαν ὁ προφητικὸς προθεσπίζει λόγος ἐπιστῆναι καὶ συνίεναι κελεύει τοῖς ἐπιγυγάνουσιν τοῦ ψαλμοῦ τὴν διάνοιαν. τινὲς μὲντοι τοῖς ὑπὸ Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς γεγενημένοις προσήρμωσαν τὸν ψαλμόν, οὔτε τῆ ἱστορίᾳ προσεσχηκότες, οὔτε τοῦ ψαλμοῦ τὴν προφητείαν ἀκριβῶς νοσηκότες· ὁ μὲν γὰρ ψαλμὸς [λ. 57^a] ἔμπρηστον προλέγει τοῦ θεοῦ νεώ . . .

[λ. 41^b] Ἄλλως: Ἐν κόποις ἀνθρώπων οὐκ ἐξετάζονται. γηπονοῦντες καὶ τροφὴν ἐκ χειρῶν πορίζομενοι διὰ πέναν· τὸναντίον δὲ πλούτῳ περιρρεόμενοι· ἐντροφῶντες καὶ μηδὲν ὁμοίου πάσχοντες ἀνθρώποις τοῖς καθ' ἑκάστην μαστιζομένοις δι' ἐπιπόνου βίον καὶ μαχθηροῦ. ὁ γὰρ διὰ χειρῶν βίος οἶον μάλιστα δέδωται τοῖς ἀνθρώποις. ὁ δὲ Σύμμαχος· οὐκ ἐνεθυμοῦντο περὶ θανάτου· στερεὰ γὰρ ἦν τὰ πρόπολα αὐτῶν, ὡς ἐν ταύτοις ὄντων καὶ μὴ δεχομένων τὰ ἐπίχειρα, ἐκράτησεν αὐτοὺς ἡ ὑπερηφανία . . .

[λ. 46^b] σγ'. Συνέσεως τῷ Ἀσάφ. Ἐκ προσώπου τῶν Μακκαβαίων εἴρηται, ἡττηθέντων ὑπὸ τῶν τοῦ Ἀντιόχου στρατηγῶν καὶ δεομένων ἀπαλλαγῆς. ἡ γὰρ ἐν τοῖς ῥητοῖς περιπάθεια ταύτην εἶναι παίδει τὴν ὑπόθεσιν. παρορμᾶ δὲ ἡμᾶς ἐπὶ τὴν τῶν λεγομένων σύνεσιν τὸ προφητικὸν πνεῦμα, τὰ μέλλοντα ὡς παρωχηκότα διεξιόν, τὴν ἐσχάτην νοεῖν πολιορκίαν τὴν ὑπὸ Ῥωμαίων τότε γὰρ αὐτῶν παντελὴς ἀπόπτωσις γέγονεν . . .

Читая
вспом-
нил
Суккото

первая

вторая иерархия

... [λ. 57^h] * Όσα ἐπονηρεύσατο ὁ ἐχθρὸς ἐν τῷ ἁγίῳ σου: — Οὕτε ὁ Ἑβραῖος, οὕτε οἱ λοιποὶ ἐρμηνευταί, οὕτε μὴν αἱ Ο' ἐν τῷ Ἑξάπλῳ πληθοντικῶς ἐν τοῖς ἁγίαις τεθείκασιν, ἀλλ' ἐνεκῶς, ἐν τῷ ἁγίῳ, ὡς εἶναι ὀφθαλμῶδες, ὅτι περὶ τοῦ ναοῦ ταῦτα οἱ λέγοντες λέγουσιν ὀλοφυρόμενοι καὶ θρηναῖοντες τὰ ὑπ' ἐκείνων εἰς τοῦτο γεγεννημένα...

He

c.11-

4e-

110.

Этого иѣтъ

зпѣсь.

[λ. 48^a] Ἐθεντο τὰ σημεῖα αὐτῶν σημεῖα καὶ οὐκ ἔγνωσαν... Ἄλλως. Ἐθεντο τὰ σημεῖα αὐτῶν ἐπισήμως γνώρισμα κατὰ τὴν εἰσοδὸν ἐπάνω σημεῖα γὰρ τῆς νίκης αὐτῶν ἐπάνω τῆς πύλης ἔστησαν ἢ ἐνεκόλαψαν τὴν νίκην αὐτῶν θριαμβεύοντες.

вторая иерархия

— ... [λ. 50^{a-b}] Ὁ δὲ θεὸς βασιλεύς ἡμῶν πρὸ αἰῶνος εἰργάσατο σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς... μισούντων σε ἀνέβη διαπαντός. Τοῦτο τοῖς ἄνω συνήπται: ἐπεὶ γὰρ πρόκειται τῶν ἐχθρῶν ἢ βλασφημία λεγόντων, ὅτι ἀναρπάσωμεν τοὺς Ἑβραῖους, ὡς μήτε θεὸν ἔχοντας βοηθόν, μήτε προφήτην τὸν τὴν ἡμῶν καταμηνύοντα ἐφοδόν, διὰ τοῦτο ὡσπερ ἀναμνηστικῶν τὸν θεὸν τῶν εἰς αὐτοὺς γεγεννημένων θαυμάτων πάλαι, ταῦτα προφέρει λέγων, ὅτι αὐτοὶ μὲν ταῦτα ὀσφρήμως λέγουσι καὶ ἀπίστως, σὺ δέ, Κύριε, μνηθεὶς τῶν πρὶν σου θαυμάτων ὡς περιφανῶς ἔσωσας ἐκ μέσου γῆς Αἰγύπτου, ὡς τὴν βοώδη θάλασσαν ἔστερέωσας σχίσας τὴν ὑγρὰν οὐσίαν αὐτῆς καὶ τὰ ἐφ' ἐκάτερον αὐτῆς τμήματα ἐπισχών, ὡς τὸν

Φαραὼ σὺν τοῖς τριστάταις καὶ ἄρμασι συνέτριψας, ὡς ὄρακον-
 τείους κεφαλᾶς ἐπὶ τοῦ ὕδατος· ὡς τοὺς αὐτοὺς Αἴγυπτίους
 πλησιοχώρους Αἰθίοφιν ὄντας παρέδωκας [π. 51¹] αὐτοῖς εἰς κατά-
 βρωμα, αὐτοὺς καὶ τὸν 1) βασιλέα αὐτῶν ἠττήσας ἀπὸ προσώπου
 Αἰθιοπίων, ὡς πηγᾶς καὶ χειμαρρους ἀνεστόμωσας εἰς ἄφθονον
 τοῦ λαοῦ ποτόν, ὡς ἐξήρανας τὸ ἄλλος Ἡθάμ κατάρρυτον ὄν
 πάλαι, ἐν ᾧ τοῖς εἰδώλοις τεμένη κατεσκεύαστο· ὡς ἡμέραν καὶ
 νύκτα ἐδημιούργησας, ὡς ἔαρ ἔπλασας καὶ θέρος, ὡς πάντα τὰ
 ὥρατα τῆς γῆς· πάντα γὰρ ὑπέκειτο τῇ ἀμνησάνῳ σου ἰσχύϊ. τοῦ-
 των ἀπάντων ἀνακινήσας παρ' ἑαυτῷ τὴν ἐνέργειαν, μνησθητε τῆς
 συναγωγῆς σου καὶ στήπρον ἦτοι ῥάβδον βασιλείας σου, ἣν πᾶσι
 τοῖς ἔθνεσι ἔδειξας ταῖς περὶ αὐτὴν ἀντιλήψεσί σου, μηδὲ τοῖς
 βλασφημοῦσι σε παραδόξως θηρίοις ψυχῆν, εὐγνωμόνως τὰ εἰς αὐ-
 τὴν ὑπερηγμένα σοι δι' εὐχαριστίας σοι ἀνομινοῦσαν. ἐπίβλεψον
 δὲ καὶ εἰς τὴν διαθέτην σου, ἣν διέδου ἡμῖν, ἔθνος ἡμᾶς ἔσε-
 σθαί σοι περιούσιον ἐπαγγειλάμενος. καὶ ἡ μὲν ἐπαγγελία σου
 αὕτη, ἀλλ' οὐχ ἡμῖν, πρὸς τοὺς ἐχθροὺς δὲ ἡμῶν περιτέτραπται·
 ἡμεῖς μὲν γὰρ πτωχέομεν, οἱ τῷ φωτὶ τῶν θαυμάτων σου πά-
 λαι λελαμπρυσμένοι, οἱ δὲ ἐσκοτισμένοι τοῖς γηϊνοῖς φροντίσμασι
 πεπλήρωνται οἰκων, ἀνομιῶν μὲν, ἅτε ἀπὸ τῆς ἡμετέρας ἀπα-
 γωγῆς καὶ πλεονεξίας, ὁμως εὐθηνοῦνται καὶ ἐν πλούτῳ διάγουσι
 τὴν παροῦσαν ζωὴν. μὴ οὖν ἀποστραφῆς ἡμᾶς, ἀλλ' ἀναστὰς βοή-
 θησον ἡμῖν. πρὸς μὲν οὖν ἱστορίαν οὕτως, [π. 51²] πρὸς δὲ διὰ-
 νοίαν, ὡς ἂν τοῖς βουλομένοις φίλον ἐκλαμβανέσθω· οὐ γὰρ ἐστε-
 νοχώρηται τὰ τοῦ θεοῦ πνεύματος πρὸς τὴν εὐσεβεστέραν ἐν-
 νοίαν ἐκλαμβάνεσθαι. — Ἄλλως: Ὁ δὲ θεὸς βασιλεὺς· ὅν μὲν
 φησι ἀνακόπτει ἐξ ἡμῶν τῶν ἀγαθῶν τὴν φορὰν, πάλαι δὲ
 ἡμεῖς βασιλέα σε καὶ δεσπότην ἐπιγεγράμμεθα. καὶ τοσαύτην ἡμῶν
 ἐποιήσω σωτηρίαν, ὡς μηδένα λαθεῖν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς· τὸ γὰρ
 ἐν μέσῳ τῆς γῆς, ἀντὶ τοῦ ἐν φανερόῳ καὶ παρρησίᾳ, ὥστε ἐτά-
 κουστον γενέσθαι πᾶσι τὴν σωτηρίαν ἡμῶν. εἶτα καταλέγει· τὰ
 τῆς σωτηρίας. εἶη δ' ἂν ἀληθῆς σωτηρία ἢ διὰ τῆς αὐτοῦ ἀνα-
 στάσεως ἐν Ἱερουσαλήμ, ἀφ' οὗ τινες καὶ ὀμφαλὸν εἶναι τῆς γῆς

1) τῶν eod.

τὰ Ἱεροσόλυμα ἀπεφάνησαν διὰ τὸ κληθῆναι μέσον τῆς γῆς. διαγράφει δ' οὖν ὁμοίως τὰ τῆς παλαιᾶς σωτηρίας. αὐφάνει ὁ τὴν θάλασσαν διατεμών καὶ τὸ ὕδωρ ἐκατέρωθεν ὡς τοίχους ὄχρωσας, οὐ τοὺς Αἴγυπτίους (δράκοντας γὰρ τούτους διὰ τὸ τῆς γῆς πονηρὸν τροπικῶς ὀνομάζει) ἐπὶ τοῦ ὕδατος καταπόντισας. αὐτοὺς τε καὶ τὸν τούτων ἄρχοντα Φαραώ, ὃν καὶ αὐτὸν δράκοντα καλεῖ, καὶ ἦν ἐφ' ἡμῶν ἐκραταίωσας θάλασσαν, ἐν ἐκείνοις διέλυσας, καὶ τοὺς καταλιπομένους εὐλαώτους ἐποίησας* ἐπελθόντες γὰρ Αἰθίοπες τῇ χώρᾳ αὐτῶν πᾶσαν ἀπόλεσαν. ἢ περὶ τῶν Ἰνδικῶν τοῦτο ἄνθρωπον φησὶν, οἱ ἐπελθόντες ἐκβρασθέντας αὐτοὺς κατέφαγον, [1. 52^a] ἢ ὕδατος νοσομένου τῆς κακίας, ἢ τῶν ἀστάτων καὶ τεταραγμένων κομάτων τοῦ βίου, δράκοντες εἶεν ἂν οἱ τοῦ αἰῶνος ἄρχοντες τούτου καὶ ὁ τούτων ὑπερέχων, οἱ ἐν τῷ τοιοῦτῳ ὕδατι βλαπτικῶς ἐνεργοῦσιν. εἶτα ἐφεξῆς λέγει θαύματα* πηγὰς μὲν καὶ χειμάρρους τὰς ἐν τῇ ἐρήμῳ λέγει ρευσάσας, Ἡθαμ δέ, ὅτι τόπος ἦν ἀλωδῆς καὶ ὕδασι κατάρρυτος καὶ φυτοῖς κατάκομος, ἐν τῷ Σολομών πρὸς Θῆραν ἐξῆκε οὐ καὶ τὴν Ξηρασίαν ἐν τοῖς θαύμασι καταλέγει. οἱ δέ, ὅτι ὡς ἐπὶ ἰσοδείγματος τέθειται, ὅτι εἰ δὲ καὶ ποταμοὺς ἐχρῆν διαβῆναι ἀβατους, βατοὺς αὐτοὺς ἐποίησε ἡμῶν, ὡς ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου* Ἡθαμ γάρ, λέγει, σημαίνει νότον, ἐκ νότου δὲ κεῖται ὁ Ἰορδάνης τῆς Ἱερουσαλήμ. σημαίνει καὶ αἷμα καὶ βᾶτον, ὅτι ἐκεῖ ἰσούτων ἐξηράνθη τὸ αἷμα καὶ ἡ ἀκανθώδης ὅλη τῆς εἰδωλοκρατίας. ἀλλὰ τί θαυμαστόν φησι, εἰ τὰ ἐπὶ γῆς μετέβαλες, ὅτε αὐτοὺς εἰ ὁ τὰς νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας δημιουργήσας. . .

первая

второй псалтирь

— . . . [1. 57^b] Καὶ χοίρου δὲ προτομὴν οἱ Ῥωμαίων βασιλεῖς τοῖς τῆς πόλης ἐνεκοφαν λίθαις. . . .

* Ἀλλως δὲ προτομὰς λέγει χοίρων ἐγκαλᾶσαι τῇ πόλῃ τῶν Ἐπιφανῆ Ἀντίοχον ὑποκνίζοντα τοῦς Ἰουδαίους 1).

74 Ψαλμ. — . . . [1. 58^b]

* Σὺ διέρρηξας ποταμοὺς καὶ χειμάρρους: — Ὁ δὲ Ἐβραῖος καὶ οἱ ἄλλοι ἐρμηνεύσται πηγὴν εἰρήκασιν.

[1] Этого мѣста я не отыскалъ.]

первая

вторая псалтирь

Κάν τε δὲ πηγήν εἶπωμεν, κἄν
τε πηγᾶς, οὐχ ἁμαρτησόμεθα
τῆς ἀληθείας . . .

[λ. 59^b] Ἑρμηνεία τοῦ σὲ
ψαλμοῦ. Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις
ψαλμὸς τῷ Ἀσά φ. ὠδὴ πρὸς
τὸν Ἀσσυρίον. — Τὴν τοῦ
Ἀσσυρίου προσθήκην οὐχ εὐ-
ρον ἐν τῷ Ἑξαπλῶ, ἀλλ' ἐν
ἐπίλοις ἀντιγράφοις. αὐτὴν μένοι
ἔχει τὴν ὑπόθεσιν ὁ ψαλμὸς· τὰ
γὰρ κατὰ τὸν Σενναχηρείμ
προθεσπίζει καὶ τὴν ἐπενεχθεῖ-
σαν τῇ στρατιᾷ τιμωρίαν:—

. . . [λ. 59^b] * Φωτί-
ζεις σὺ θαυμαστῶς ἀπὸ
ὀρέων αἰωνίων: — Ὁ δὲ
Σύμμαχος οὕτως ὑπερφανῆς
ὑπερμεγέθης ὑπὸ ὀρέων θήρας·
ἐν γὰρ τοῖς ἡμετέροις ὄρεσι τῇ
θήρᾳ τοῦ θανάτου τοὺς δυσμε-
νεῖς παραδούς, ὑπερμεγέθης καὶ
ἐπιφανῆς παρὰ πᾶσιν ἀνεδείχ-
θης· φωτίζει γὰρ τῷ θάνατι
τοὺς ἀνοοῦντας καὶ διδάσκει,
ὅστις ὑπάρχει:

76 Ψαλμ. — . . . [λ. 60^b]

* Ταῖς χερσὶ μου νοκ-
τὸς ἐναντίον αὐτοῦ καὶ
οὐκ ἠπατήθην: — Ὁ δὲ
Σύμμαχος οὕτως· ἡ χεὶρ
μου νοκτὸς ἐκτέτατο διηρηκῶς.
νόκτωρ ἠουχίαν ἄγων τὰς χεῖ-

75 Ψαλμ. — . . . [λ. 56^b]

Ἦ τοῦ Ἀσσυρίου προσθήκη
οὐκ ἔκειτο ἐν τῷ Ἑξαπλῶ,
ἀλλ' ἐν ἀντιγράφοις ὑπόθεσιν
δὲ ἔχει ὁ ψαλμὸς τὰ κατὰ τὸν
Σενναχηρείμ καὶ τὰ ἐπενε-
χθέντα αὐτοῦ τῇ στρατιᾷ . . .

. . . [λ. 57^b] Ὁ δὲ Ἀκού-
λας· φωτισμὸς σὺ ὑπερμεγέθης
ἀπὸ ὀρέων θήρας, ἀπὸ τῶν πλη-
σίον ὀρῶν τῇ θήρᾳ τοῦ θα-
νάτου φησὶ τοὺς δυσμενεῖς πα-
ραδούς, ὑπερμεγέθης καὶ ἐπι-
φανῆς πᾶσι δειχθήσῃ. ἡ ὄρη
αἰώνια οἱ οὐρανοί· ἐκ γὰρ θείων
ὕψωμάτων τῇ τῆς θεότητος αἰ-
γλή τὰς τῶν ἀξίων φωτίζει ψυ-
χάς· ἡ αἰ ἀγγελικαὶ δυνάμεις αἱ
συναρροῦσιν ἡμῖν πρὸς τὰ [λ.
58^a] κρείττονα . . .

То же и здѣсь.

первая

ρας ἐξέτεινον τυχεῖν φιλανθρωπίας ἀντιβολῶν καὶ οὐ διήμαρτον τῆς ἐλπίδος· τούτο γὰρ σημαίνει τὸ οὐκ ἠπατήθην . . .

* Ἡ δολέσχησα καὶ ὠλιγοψύχησε τὸ πνεῦμα μου: — Ὁ δὲ Σύμμαχος οὕτως διελάλου ἐμαυτῷ καὶ ἐλιποθύμουν . . .

вторая псалтирь

Ὁ δὲ Ἀκύλας ἀνένευσε, τουτέστι παρηγορεῖσθαι ἀπηνήσατο ἢ ψυχὴ μου, καὶ ἀνθρώποις μὲν παρακαλοῦσιν οὐκ ἐπειθόμεν¹⁾.

[1. 64^b] Φωνὴ τῆς βροντῆς σου ἐν τῷ τροχῷ . . . οὐ γνωσθήσονται. — Ὁ Σύμμαχος, ἐν τοῖς τροχοῖς, βροντῆν γὰρ φησι ἐπαφείς μεγίστην, συνεπόδισας τοὺς τροχοὺς τῶν ἀρμάτων τῶν Αἴγυπτίων, ἵνα μὴ προβαίνειν ἔχωσιν, ἀλλ' ἅμα πάντες καταποντισθεῖεν· κατασχεθῆσαν γὰρ ἕως ἐπεκλύσθησαν. ἀστραπὰς δὲ ἐνταῦθα τὰς ἀπειλάς, τὰς καταπλήξεις, ἃς τοῖς Αἴγυπτίοις ἐπήγαγε . . .

[1. 65^a] Ἄλλως. Τῆς θαυματουργίας φησι τὸ φῶς δίκην ἀστραπῆς τὴν οἰκουμένην διέδραμε· τροχὸς γὰρ ὁ κόσμος, σφαιροειδὴς ὢν καὶ κυκλοφορικῶς κινούμενος, οὐ ἐντὸς ἄλλος τροχός, ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος. — Ἄλλως δέ. Τὸν τροχόν

[¹⁾ Этого отрывка я не отыскалъ.]

первая

ГО

пѢТЬ

здѣл.

вторая псалтирь

κύκλον ἡμῶν αἰθέριον ὑποβάλλει
 νοεῖν φησί, καθ' ὃν τὰ ἄστροα πε-
 ριδνεῖται, ὡς βόες περιελίττον-
 το ἄλωνα· σφαιροειδῆ γὰρ οὐρα-
 νόν, κατὰ τὸν θεῖον λόγον, οὐκ
 ἔστιν ἐν τοῖς θείοις λόγοις εὐ-
 ρεῖν, ἐν ᾧ πᾶρ γῆν τε καὶ ὑπὸ
 γῆν τὴν τροχοειδῆ φορὰν ἐννοή-
 σωμεν. ὕδωρ γὰρ ὑπὸ γῆν, οὐχ
 οὐρανὸν περιστῶσιν αἱ γραφαί,
 καὶ ὑπὲρ οὐρανὸν ὕδατα στέγους
 δίκην ἕρρεως ἐκτεταμένον [1.
 65^b] τρόπον· καὶ ὁ στήσας γὰρ
 τὸν οὐρανόν, οὐχ ὁ περιαγαγὼν
 κύκλῳ· καὶ διατείνας ὡς σκηνὴν
 οὐχ ὡς κύκλον περιελίξας . . .
 Φωνὴ βροντῆς ἐν τροχῷ,
 καὶ ἡ τῶν υἰῶν τῆς βροντῆς
 διδαχὴ ἐν τῷ κόσμῳ, ὅς ἐστι
 τροχός· τροχός δὲ καὶ ὁ αἰὼν,
 βροντῆ καὶ ὁ εὐαγγελικὸς λόγος
 ὁ κατακτυπήσας τὴν ὑπουρά-
 νιον.

[1. 62^a] Ἐρμηνεία τοῦ οὗ φάλ-
 μοῦ συνέσεως τῷ Ἄσαφ·—
 ☆ Τὸν παλαιὸν δεδωκὸς νόμον
 ὁ τῶν ἄλων θεὸς τοῖς υἱοῖς
 Ἰαραὴλ προσέταξε τοῦτον διη-
 νεκῶς καὶ αὐτοὺς ἐκπαιθεῖσθαι
 καὶ τὰ τέκνα διδάσκειν· καὶ μὲν
 ἄη καὶ τῶν ἑορτῶν τὰς αἰτίας
 τοῖς ἐκγόνοις ὑποδεικνύσαι, ὡς ἂν
 τὰς θείας εὐεργεσίας μανθάνοντες
 εὐγνώμονες γένοιεντο περὶ τὸν τὰ

[1. 66^a] οὗ. Συνέσεως τῷ
 Ἄσαφ· Νόμος ἦν ἀρχαῖος τὰς
 τοῦ θεοῦ μὴ κρύπτειν εὐεργε-
 σίας, ἀλλὰ διηγεῖσθαι τοὺς καθ'
 ἕκαστον τοῖς μετ' αὐτοὺς, ὥστε
 διαβαίνειν εἰς γενεὰς τῶν ὑπαρ-
 ξάντων ἀγαθῶν τὰς μνήμας καὶ
 ἐκ τούτου εἰς ἔλεον ἐφέλικεσθαι
 τὸν θεόν, ὡς εὐγνώμονες περὶ
 τὰ ὑπάρξαντα ἀγαθὰ, τοῦτω τῷ
 νόμῳ ἐπόμενος καὶ ὁ Δαβίδ

περναν

τοιαῦτα κεχαρισμένον διδάξεις.
 γὰρ αὐτά, φησί, τοὺς υἱούς
 σου...

Это

не

похоже.

Не

сли-

чено.

вторая часть.

νουθετεῖ τοὺς μετ' αὐτὸν οὕτω
 ποιεῖν καὶ καταλέγει τὰς θείας
 εὐεργεσίας καὶ τὸ τῶν δεξαμε-
 νων ταύτας ἀχάριστον. συνέσε-
 ως δὲ ἐπέγραψε παρορμῶν ἡμᾶς
 ἐπὶ τὴν σύνεσιν τῶν ἐπιφερο-
 μένων . . . .

. . . [л. 68^b] ἀντὶ δὲ τοῦ
 διέρρηξε πέτραν ὁ Ἀκύλας
 διέρρηξε πέτρους εἶπεν, δου-
 λεύσας τῇ Ἑβραϊκῇ γραφῇ, δι'
 ἧς παρίσταται οὐ μίαν εἶναι,
 ἀλλὰ πολλὰς. τὸ πλῆθος δὲ τῶν
 ὑδάτων δηλῶν ἄβυσσον ὠνό-
 μασε . . .

. . . [л. 70^b] Καὶ ὀργή
 τοῦ θεοῦ ἀνέβη ἐπ' αὐ-
 τοὺς . . . Ὀργὴν θεοῦ καλεῖ
 νῦν τὴν ἀπὸ τῆς γαστριμαργίας
 καὶ χολέρας φθορὰν τῶν Ἰσραϊ-
 λιτῶν.

NB. — Ἰστέον ὡς Ἑβραῖοι
 κοινομίαν θηρία φασὶ διάφορα
 καὶ ἀναμεμιγμένα. ἐρυσίβη δὲ
 κυρίως ἢ κοινορτώδης φθορὰ τοῦ
 σίτου¹⁾.

[л. 78^a] ση'. Ψαλμὸς τῷ
 Δαδὰφ. Ἀντιόχου τοῦ ἐπί-
 κλην Ἐπιφανοῦς τὴν κατὰ
 τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων μα-
 νίαν ὁ προφητικὸς προθεσπίζει
 λόγος, τὴν δὲ χρησμολογίαν εἰς

Это сходно

слово

Въ слово.

[¹⁾ Этого примѣчания (подъ зна-
 комъ NB) я не отыскалъ.]

первая

вторая псалтирь

εὐχὴν σχηματίζει, ὡς ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν τηλικαῦτα προσφερομένην. . . Ὁ θεός, ἤλθοσαν ἔθνη εἰς τὴν κληρονομίαν σου. . . .

[λ. 85^a] π'. Εἰς τέλος ὑπὲρ τῶν ληνῶν τῷ Ἀσάφ ψαλμός. Οἱ μὲν ἐπιγράψαντες ὑπὲρ τῶν ληνῶν εἰκόασιν ἐπιγράψαι, ὅτι ὑπὲρ τῆς συγκομιδῆς τοῦ οἰνικοῦ καρποῦ εἴρηται, μικροπρεπῆ τὴν ἐπιγραφὴν ποιούμενοι καὶ Ἰουδαϊκὴν τῷ ὄντι ἐλέγχει γὰρ αὐτοὺς ἡ ὑπόθεσις, ὅτι περὶ μεζόνων πραγμάτων εἴρηται· τὴν γὰρ ἀπὸ Βαβυλωνίως τοῦ λαοῦ ἐπάνοδον εὐαγγελίζεται . . . . δύναται καὶ τὴν κλῆσιν τῶν ἔθνῶν ὑποσημαίνειν, ὧν ὁ καρπὸς [λ. 85^b] ὡς ἐν ληνοῖς ταῖς ἀγίαις ἐκκλησίαις προσφέρεται . . .

Δηνοὶ η̄ здѣсь ἐκκλησίαι.

Ἄκουσον λαός μου καὶ διαμαρτυρήσομαί σοι . . . ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν.—Ὅτε φησὶ πρὸ πάντων τοῦτό σοι προσέταξα ἐτέρῳ θεῷ μὴ λατρεῖσαι (πρόσφατος δὲ θεὸς ὁ μηδὲν οὐσιῶσαι δυνάμενος), ἀλλὰ καίτοι μὴ εὐρεῖν δυνάμενος, τὴν κακόνοιαν ἐπεδείκνυσο. τοῦτο δὲ καὶ τὴν Ἀρείου καὶ Εὐνομίου παραπληξίαν ἐλέγ-

первая

вторая псалтирь

χει εἰ γὰρ οὐχ ὁμοούσιος ὁ
μονογενής, ἀλλότριος ἄρα, καὶ
εἰ ἦν ὅτε οὐκ ἦν, πρόσφατος καὶ
οὐκ αἰδίας. τὸ δὲ πλάτυνον
τὸ στόμα σου ἀντὶ τοῦ ὅτε
σοὶ καὶ τοῦτο προσέταξα, ὅτι
ὅσα θέλεις, αἰτησαι καὶ παρέ-
ξω σοι.

82 Ψαλμ. —

Та же мысль, но выражена
другими словами, не похожи-
ми на эти.

[Л. 90^b] πβ. Ψαλμός τῷ
Ἀσάφ. Ἐπινίκιος ἔστιν ὁ ψαλ-
μός κατ' ἐφόδου πολεμίων πολ-
λῶν συμμαχησάντων ἀλλήλοις
κατὰ Ἰσραηλιτῶν . . . Ὁ
Δαβὶδ προαγορεύει τοῦτον ὡς
ἐκ προσώπου τῶν Ἰσραηλιτῶν.
ἀμφιβάλλεται δὲ ὁ χρόνος· οἱ
μὲν γὰρ ἐπὶ τῶν Μακκαβαί-
ων, οἱ δὲ μετὰ τὴν ἐπάνοδον
τοῦτο λέγουσι γενέσθαι. (Bce).

[Л. 74^a] * Ἐπὶ τὸν λα-
ὸν σου κατεπανουργεύ-
σαντο γνώμην καὶ ἐβου-
λεύσαντο κατὰ τῶν ἀγί-
ων σου:—Ὁ δὲ Σύμμαχος
οὕτως· ἀντὶ τῶν ἀγίων σου κατὰ
τοῦ ἀποκρύφου σου. ὁ δὲ Ἀκύ-
λας· κατὰ τοῦ συγκεκριμένου σου.
οὕτω καὶ ὁ Θεοδοτίων. ἐπει-
δὴ γὰρ ἐξ αὐτῶν ἔμελλε κατὰ
σάρκα βλαστήσειν ὁ δεσπότης
Χριστός . . .

[Л. 74^b—75^a] * Ἀλλόφυ-
λοι μετὰ τῶν κατοικοῦν-
των Τύρον: — Ἀλλοφύλους

He

СЛH-

чeно.

— . . . [Л. 92^a] Ἀλλόφυλοι

первая

Φιλιστιαίους οἱ ἄλλοι καλοῦσιν ἐρμηνευταί, οὗς ἡμεῖς ὀνομάζομεν Παλαιστηνοὺς· οὗτοι γὰρ μόνοι καταλειφθέντες ἐκ τοῦ γένους τοῦ Χαναάν καὶ παρὰ τὸν Ἰσραήλ οἰκοῦντες εἰκότως ἀλλόφυλοι διαφερόντως ἐκλήθησαν. — * Καὶ γὰρ καὶ Ἀσοῦρ συμπαργένετο μετ' αὐτῶν: — [1. 75^a] Ἀσόριοι κατ' ἐκεῖνον οὐκ ἐβασίλευον τὸν καιρόν. ἀνίσταται τοίνυν ὁ λόγος τοὺς Σαμαρείτας, ἀποίκους Ἀσυρίων ὄντας, μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν δέκα φυλῶν ἐν ταῖς ἐκείνων οἰκήσαντας πόλεσιν: —

83 Ψαλμ. — . . . [1. 76^a]

* Καὶ γὰρ στρουθίον εὗρεν ἑαυτῷ οἶκίαν, καὶ τρυγῶν νεοσσὶν ἑαυτῇ, οὐ θήσει τὰ νεοσσὶα ἑαυτῆς. — Ὁ δὲ Ἀκύλας οὕτως· καὶ γὰρ ἔργασεν εὗρεν ἑαυτῷ οἶκον, καὶ στρουθία νεοσσὶν ἑαυτῶν, οὐ ἔθεντο νεοσσούς αὐτῶν . . .

Весь этотъ

псаломъ

утраченъ.

Выпалъ изъ

рукописи.

вторая псалтирь

δὲ οἱ Φιλισταῖοι, οὗς οὖν Παλαιστηνοὺς φάμεν. Ἀσοῦρ δὲ οἱ Σαμαρεῖται· οὐ γὰρ ἐβασίλευον τότε οἱ Ἀσόριοι . . .

He

случе-

но.

[1. 101^b] πρ'. Τοῖς υἱοῖς Κορὲ ψαλμὸς ψδῆς.

Οἱ θεμέλιοι αὐτοῦ ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς ἁγίοις. ἀγαπᾷ Κύριος τὰς πύλας Σιών ὑπὲρ πάντα τὰ σκηνώματα Ἰακώβ. . . . Ἠγοῦμαι· καλῶς μὴ προσκεῖσθαι

первая

вторая иσαλιτιρ

τὸ πῦος οἱ θεμέλιοι, ἀλλ' αὐ-
τοῦ, ἵν' ἐπιζητήσαντες εὐρωμεν
ἐν τοῖς ἑφεῖς τὸν λεγόμενον
τεθεμελιωμένα: τὴν Σιών ἄνθρωπα,
ὅς καὶ ἐγεννήθη ἐν αὐτῇ καὶ
ἐθεμελίωσεν αὐτήν: τοὺς γὰρ
θεμελίους τῆς πόλεως θεμελί-
ους θεοῦ καλεῖ . . .

. . . [l. 102^b] Ἄλλως:
Ἄγαπᾶ Κύριος τὰς πόλεις
Σιών: Ἐν τῷ Ἐξαπλῷ οἱ
οἱ οὕτως ἄγαπᾶ Κύριος
τὰς πόλεις Σιών ἐκ πα-
σῶν τῶν κατασκευησέων
Ἰακώβ . . .

88 Ψαλμ.— . . . [l. 79^b] *

Ὅτι τίς ἐν νεφέλαις ἰσω-
θήσεται τῷ Κυρίῳ; ἢ τίς
ὁμοιωθήσεται τῷ Κυρίῳ
ἐν υἱοῖς θεοῦ;—Ὁ δὲ Σύμ-
μαχος οὕτως: τίς γὰρ ἐν αἰ-
θέρι ἀντιπραθήσει τῷ Κυρίῳ,
ἔξιτάσει τῷ Κυρίῳ ἐν υἱοῖς θε-
ῶν; υἱὸς δὲ καλεῖ τοῦ θεοῦ
τοὺς υἱούς, ὡς υἱὸς ἀνθρώπων
τοὺς ἀνθρώπους . . .

Зидѣсь нѣтъ сего.

He

сличено.

То же.

89 Ψαλμ.— . . . [l. 115^b]

Τινὲς τῶν συγγραφέων τὸν μέ-
γαν ἔφασαν Μωυσῆν τήνδε ποι-
ῆσαι τὴν προσευχὴν, τινὲς δὲ
τὸν Δαβὶδ προσαρμόσαι ταύτην
ἐκείνῳ . . .

— [l. 119^a] γ'. Ἀνεπί-
γραφος παρ' Ἑβραίοις, ὡς
δὲ ἕτεροι, αἶνος ᾠδῆς τῷ

перлам

ιστορια πελατηρι

Δαβίδ: Ἀνεπίγραφος μὲν παρ' Ἑβραίων, ὡς μὴ παραδοξομένης τὴν ὀρθωτικὴν τῆς τοῦ Χριστοῦ θεοφανείας ἐπιγραφήν. ἤμῃν δὲ αἶνος ἐστὶν ᾠδῆς· πᾶς γὰρ αἶνος εἰς θεὸν τὴν ἀναφορὰν ἔχει, οἱ δὲ Ἑβραῖοι σιγῶσι τὸν αἶνον καὶ τοὺς αἶνοῦσι σιγῶν ἐγκαλεῦνται, κωλύειν τοῦ ἐπιχειροῦσεν ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ παθεῖν ἀνεῖν ἐπὶ ταῖς θλασματουργίαις τὸν Κύριον. δοῦσκει δὲ τῆς εἰς θεὸν ἐλπιδός τὸ ἄμαχον.

То же.

91 Ψαμ.—. . . [λ. 86^b] * Καὶ τὸ γῆρας μου ἐν ἐλαίῳ ὄντως· ἢ παλαιώσῃς μου, ὡς ἐλαία εὐδαλῆς· ἀνθήσω γὰρ καὶ τὸ γῆρας· ἀποθήσωμαι καὶ ἐλαίαν τεθιγλωῖαν μμήσωμαι, καὶ κατὰ τὸς ὁ ὄν τιν ἐλαίῳ πιανθήσωμαι τῇ θυμῶδα—

* Καὶ ἐπεῖθεν ὁ ὄψθαλμὸς μου ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου καὶ ἐν τοῖς ἐπανισταμένοις ἐπ' ἐμέ πορευόμενοις ἀκούσεται τὸ ὄς μου.—Τὸ ἐπεῖθε καὶ ὁ Σύμμαχος καὶ ὁ Θεοδωτίων, καὶ αὐτὸς ὁ Ἑβραῖος ἐπόψετα· εἶργκεν μελλόντων γὰρ πρόφρητας τὰ λεγόμενα, ἀλλὰ συνήδως οἱ ὁ τὰ γε-

He

Слнчсно.

He

Слнч-

перлам

γενημένα ὡς ἐσόμενα ἡρμήνευσαν, τὸ ἀναπύρητον τῆς προφρήσεως καὶ ἐν τούτῳ ὀρθωτικῶν· ὡσπερ γὰρ ἀδύνατον τὰ γενημένα μὴ γενενηθῆναι, οὕτως ἀδύνατον τὴν τοῦ πνεύματος πρόφρησιν ἀπέραντον διαμεῖναι...

ιστορια πελατηρι

He-

HO.

[λ. 126^b] γγ. Ψαλμὸς τῷ Δαβίδ περὶ τῶν σαββάτων. Τινὲς καὶ τοῦτον κατὰ Βαβυλωνίων ἐφῆρθε εἶρασαν, ὡς ἐφῆρομένου τοῦ θείου λαοῦ. αἱ ἐπαναστάντες αὐτοῖς οἱ Μηθδοῖ τῶν εἰς τὸν λαὸν πεπραγμένων αὐτοῖς, πλέον ἢ ἔδει ἐπιμωρήσαντο. ἄλλοι δὲ ἐκ προσώπου τῶν εὐσεβείᾳ συνεθροαγμένων κατὰ τῶν ποιητῶν συζώντων, ἐφ' οἷς ὑπ' αὐτῶν ἔπαρρον, ἀπεμπόλοντων τὸ δίκαιον, κωνδολιζόντων πένητας, . . . εἰσάγεσθαι πρὸς προνοίας λόγον ἐν τούτῳ ὁ θεὸς Δαβίδ . . .

[λ. 87^b] * Καὶ ἐχόμενοι ἀδελφὴν πάντας οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ:—Ὁ δὲ Ἀκύλας καὶ ὁ Θεοδοσίων ὀπίσω αὐτοῦ πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. τούτο γὰρ φησι τὸ σπυτήριον δεκασώνην ἐκάλεσαν. ἀκολουθήσουσιν οἱ καθαροὶ ἀπιστίας δάνασαν ἔχοντες, καὶ εὐθεῖς χρώμενοι λογισμοῖς. . . .

94 Ψαμ. . . [λ. 88^b] Ἐσαγγ-

πρῶτη

вторая псалтири.

μάστιγαι· ὁ ψαλμὸς ἐκ προσώπου τοῦ Ἰωσίου καὶ τῶν τούτου ἱερέων: —

[λ. 89^α—90^α] Ἐρμηνεία τοῦ κε' ψαλμοῦ, ὅτε ὁ οἶκος ὠκοδόμηετο μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν. ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραῖοις:— Οὐδὲ ταύτην ὁ μακάριος Δαβὶδ ἔγραψε τὴν ἐπιγραφὴν, οὔτε μὴ οἱ ἐξ ἀρχῆς τὴν προφητείαν ἠρμηνεύοντες. Ἄλλος δὲ τις ὡς ἔοικε τῆν ἐπιστολῆς διάνοιαν τοῦ ψαλμοῦ κατιδών, ταύτην τθεῖκε τὴν ἐπιγραφὴν. ἀρμόζει δὲ καὶ τοῖς ἐκ Βαβυλῶνος ἐπανελθούσι καὶ τὸν θεῖον δειμαμένους νεῶν ἢ τοῦ γράμματος ἐπιφάνεια, ἐπειδὴ περ ἐν αὐτοῖς ἐσκιαγραφῆθη πάντων ἀνθρώπων ἢ σωτηρία. προδεσπίζει: δὲ ἅμως τῆ προφητεία καὶ τὴν προτέραν καὶ τὴν δευτέραν [λ. 90^α] τοῦ θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν ἐπιφάνειαν καὶ τὴν ἐσομένην κρίσιν. . . .

[λ. 90^α] * Σαλευθήτω ἡ θάλασσα καὶ τὸ πλῆρωμα αὐτῆς: — Ὁ Θεοδοτίων καὶ ὁ Σύμμαχος οὕτως ἠγγίζοι ἡ θάλασσα συμ-

— . . . [λ. 131^α] Οὔτε ὁ Δαβὶδ, οὔτε τις τῶν ἠρμηνευτῶν τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην τθεῖκεν, ἀλλ' ἕτερός τις τὴν διάνοιαν τοῦ ψαλμοῦ κατιδών. ἀρμόζει δὲ καὶ τοῖς ἐκ Βαβυλῶνος ἐπανελθούσιν, ὅτε τῶν νεῶν ὠκοδόμησαν καὶ τὰ ἐγκαίνα ἐπετέλεσαν. ἀρμόζει δὲ καὶ τῆ τῶν ἐθνῶν κλήσει, ὅτε ἢ κατὰ Χριστὸν ἐκκλησία τθεῖκε μελίωτο. ὅθεν τοῖς μὲν Ἑβραῖοις ἀνεπίγραφος λέγεται, ἡμῖν δὲ φῶς ἐστίν. μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς αἰχμαλωσίας τῆς φύσεως τῷ θεῷ ἀσθεῖσα, ὅτε ἀνωκοδομήθη διαλυθεῖσα ἢ τῆς φύσεως ἡμῶν κατασκευὴ διὰ τῆς ἀναστάσεως· εὐθὺς γὰρ τὸ τῆς καινῆς Διαθήκης μυστήριον ἢ ψαλμῶδία ἐν προσομίσις εὐαγγελίζεται λέγουσα· ἄσατε τῷ Κυρίῳ ἄσμα καινὸν καὶ ἐνεγκατε αἱ πατρίαι τῶν ἐθνῶν. διὸ παρ' Ἑβραῖοις σεσίγηται.

первая

вторая псалтирь.

πληρώματι αὐτῆς . . .

[λ. 95^α] Ἐρμηνεία τοῦ ρ' ψαλμοῦ. Τῷ Δαβίδ ψαλμός. Ἐνια τῶν ἀντιγράφων ἔχει τετράδι σαββάτων. οὔτε δὲ παρά τῷ Ἑβραίῳ, οὔτε παρά τοῖς ἄλλοις ἑρμηνευταῖς, οὔτε παρά τοῖς ὁ ταύτην εὐρήκαμεν τὴν προσθήκην . . .

103 Ψαλμ. . . [λ. 103^α]

* Δράκων οὗτος, ὃν ἐπλασας ἐμπαίζειν αὐτῷ: — Διὰ τοῦ δράκοντος τὰ μεγάλα παρεδήλωσε κήτη, ἃ τοῖς μεγάλοις πελάγαι ἐμφιλοχωρεῖ. τὸ δὲ ἐμπαίζειν αὐτῷ, ἀντὶ τοῦ αὐτῇ τῇ θαλάσῃ ἄρρениκῶς γὰρ αὐτὴν ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος καλεῖ. οὕτως φησὶ ἐστὶν μεγάλη, ὅτι καὶ τὰ μυρία τῶν ἰχθύων περιέκνεται γένη, καὶ τὰ μέγιστα κήτη ἀδεῶς ἐν αὐτῇ νήχεται . . .

He

СЛП-

ЧЕНО.

106 Ψαλμ. . . [λ. 115^α]

* Καὶ ἐπλάνησεν αὐτοῦς

— . . . [λ. 140^β] Διάφορος ἢ περὶ τοῦ ψαλμοῦ ὅσα ὁ μὲν γὰρ ἐκ τοῦ ἐν Βαβυλῶνι κελύχθαι τοῦτον εἶπεν λαοῦ θεομένου τυχεῖν ἐπανόδου . . . ὁ δὲ τὴν τοῦ θαίου ἀρετὴν . . . ἄλλος δὲ τις τὸν περὶ προνοίας καὶ κρίσεως αἰεὶν λόγον φησίν.

He

СЛП-

ЧЕНО.

104 Ψαλμ. . . [λ. 158^α]

Πρῶτος ὁ παρῶν ψαλμός τυγχάνει τῶν ἐπιγραφομένων τὸ ἀλληλοῦσα, ὅπερ ἐστὶ παρακέλευσις μυστικῇ, πρὸς τὴν τοῦ θεοῦ ἡμνωδίαν τὴν ἀκοῆν διεγείρουσα. σημαίνει δὲ αἶνος θεοῦ . . .

первая

ἐν ἀβάτῳ καὶ οὐχ ὁδῶ:—
Ὁ δὲ Σύμμαχος οὕτως καὶ
πλανήσει αὐτοὺς ἐν μα-
ταιότητι διανοίας. ὁ θεὸς
οὐκ ἐπάγει πλάνην, ἀλλ' ἀπαγο-
ρεύει τὴν πλάνην, τοὺς δὲ μὴ
παιθόμενους ἀκυβερνήτους ἐᾷ...

108 Ψαλμ. . . . [l. 117^a]

* Ἐξερευνησάτω δανε-
στής πάντα ὅσα ὑπάρχει
αὐτῷ:—Ὁ δὲ Σύμμαχος
οὕτως: συγκρούσαι πρά-
κτωρ πάντα τὰ ὑπάρχον-
τα αὐτῷ. πράκτορες δὲ καὶ οἱ
Ῥωμαίων βασιλεῖς τὸν ἐπιχει-
μενον εἰσπραττόμενοι φόρον.
οὗτοι δὲ τὰ Ἰουδαίων διήρπα-
σαν ἅπαντα ἀκριβῶς ἐρευνήσαν-
τες . . .

[l. 125^a] Ἐρμηνεία τοῦ ρεῖ-
ψαλμοῦ. Ἀλλήλοῦβια: Ὁ
Ἐβραῖος καὶ οἱ λοιποὶ ἑρμη-
νεύται καὶ μέντοι καὶ ὁ Σύ-
μχος τοῦτον τοῖς προτεταγμένοις
συνάπτουσι: καὶ γὰρ τῆς αὐτῆς
ἔχεται διανοίας, καὶ τὸν ἑνατον
ὀκτῆ διελόντες τῆ τῶνδε τῶν
ψαλμῶν συναφεία τὸν ἴσον τῶν
ψαλμῶν φυλάττουσι ἀριθμῶν. τὴν
αὐτὴν δὲ ὁμῶς ὑπόθεσιν ἔχει:
οἱ γάρτοι τῶν ζώντων ἐκεῖ
μνημονεύσαντες καὶ τοῦτο τε-
θεικότα, ἀκροτελεύτιον, ἐνταῦ-
θα ἀρχόμενοι λέγουσιν:—

вторая псалтирь

— . . . [l. 194^a] Ἀλλή-
λοῦβια.—Ἐκ προσώπου Ἐζε-
κίου ἐστίν, εὐχαριστοῦντος ἐπὶ
τῇ ἀναίρεσει τῶν πολεμίων καὶ
ἐπιτιμῶντος ἑαυτῷ, ἐφ' οἷς με-
γάλα μετὰ νίκην ἐφρόνησε, καὶ
διὰ τοῦτο ἠρρώστησε, καὶ διὰ τοῦ-
το δεηθεὶς ἀπηλλάγη τῆς ἄρρω-
στίας, τινὲς δὲ τοῦτον τῷ πρὸ τοῦ-
του συνάπτουσι τῷ ἀκροτελευτῷ
ἐκεῖνου, καὶ ταῦτα ἐφαρμολόγοντες
ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα.
— . . . [l. 195^a] Ἀλλως.
Προηγείται τοῦ ἀληθῶς λαλεῖν

первая

Ἐπίστευσα διὸ ἐλάλη-
σα:—Ὁ γὰρ τοῖς τοῦ σώμα-
τος ὀφθαλμοῖς ἐκείνην ἐθεασά-
μην τὴν γῶραν, ἀλλὰ κατὰ ἡ-
λὸν μοι ταύτην ἡ πίστις πεποί-
ηκεν. * Ἐγὼ δὲ ἐταπει-
νώθη τὴν σφόδρα, ἐγὼ δὲ
εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου:
πᾶς ἄνθρωπος ψευστής:—
Ὁ δὲ Ἀκύλας οὕτως: ἐγὼ
εἶπα ἐν τῷ θαμβεῖσθαι:
πᾶς ἄνθρωπος διάψευ-
σμα, ὁ δὲ Θεοδοτίων πᾶς
ἄνθρωπος ἐκλείπει, ὁ δὲ
Σύμμαχος: καὶ εἶπον ἀθη-
μονῶν: πᾶς ἄνθρωπος
διαψεύδεται, οὐχ ἁπλῶς δὲ
πάσας τέθεικα τὰς ἐρμηνείας,
ἀλλὰ δεῖξαι βουλόμενος, ὡς τὴν
ἀνθρωπίνην εὐημερίαν ψεῦδος
καλεῖ, διαρρέουσαν ὅτι τάχιστα
καὶ διαρκῆς οὐδὲν ἔχουσιν τὴν
γὰρ ἀθρόαν ταύτην μεταβολὴν
θεασάμενος, καὶ τῆς προτέρας
ἡμῶν ἀναμνηθεὶς εὐημερίας,
καὶ τὰς ἐπαλλήλους ὁρῶν συμ-
φορὰς εἶπον ἀθημονῶν μόνιμον
οὐδὲν οὐδὲ σταθερὸν, ἀλλὰ δια-
ψεύδεται . . .

116 Ψαλμ.—(подразум. Ἀπό-
στολοι) [l. 126^a] πᾶσαν γῆν
καὶ θάλασσαν ἔδραμον: καὶ οἱ μὲν

вторая псалтирь

ἢ κατὰ θεὸν πίστις. οἱ γὰρ μὴ
οὕτως λέγειν ἀρέσμενοι, ψεύσται
πιστεύσας οὖν φησι πρότερον,
εἶτα λαλήσας καὶ κατανοήσας
τὴν ἀληθῆ σοφίαν καὶ θαυμά-
σας, ὅπως ἡ βραχεῖα ἀνθρώπων
φύσει τοσαύτης ἤξιώθη τιμῆς.
ἐταπεινώθη τε καὶ ἐξέστην,
καὶ τοῦτο ἀπεφηνάμην, ὡς πᾶ-
σα ἡ κατὰ τὴν κοσμικὴν σοφί-
αν δοκοῦσα ἀλήθεια ψευδῆς
ἐστίν. οὐ γὰρ ἐστίν ἄνθρωπον
ἀληθεύειν ἐκτός τῆς κατὰ θεὸν
πίστεως. Ἄλλως. Ὅτε πιστεύ-
σας ὑπερφυῖ ἐλάλησα καὶ με-
γάλα, τότε τῷ μηδὲν ἑμαυτὸν
ἰδεῖν ἐταπεινώθη, πᾶς δὲ ἄν-
θρωπος ψεύστης, ἐπεὶ κενὸν καὶ
διάψευσμα ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ
εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι, ὅτι καὶ
εἶναι δοκῶν οὐκ ἐστίν, ἀλλ'
ἐν εἰκόνι ζωῆς μάλλον, ἢ ἐν
ἀληθείᾳ στρέφεται. Ὁ δὲ
Ἀκύλας: ἐγὼ εἶπα ἐν τῷ
θαμβεῖσθαι πᾶς ἄνθρωπος [l.
195^a] διάψευσμα, ὁ δὲ Θε-
οδοτίων πᾶς ἄνθρωπος ἐκ-
λείπει, ὁ Σύμμαχος: καὶ
εἶπον ἀθημονῶν: πᾶς ἄνθρω-
πος διαψεύδεται . . .

περναία

вторая пернатия

Ἰνδοῦς, οἱ δὲ Αἴγυπτί-
 ους, οἱ δὲ Αἰθίοπας προ-
 ἤγαγον τῷ θεῷ. ὁ δὲ μακάριος
 Παῦλος [J. 126^b] διδάσκει
 συντόμως . . . ἀπὸ Ἱερουσαλήμ
 κολῶφ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ
 πεπληρωμένα: τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
 Χριστοῦ . . . Ἰωάννης ὁ πά-
 νυ τὴν Ἀσίαν τῆς προτέρας
 ἡλευθέρωσεν ἀσεβείας· οὕτως ὁ
 θεσπέσιος Ἀνδρέας τὴν Ἑλ-
 λάδα τὰς τῆς θεογνωσίας ἀκ-
 τῖαι κατηύρασαν. οὕτως ὁ θειό-
 τατος Φίλιππος Φρυγῶν
 ἑκατέρων τὴν πλάνην διήλεψεν.
 οὕτως ὁ μέγας Πέτρος ἀπὸ
 τῆς Ἱερουσαλήμ μέχρι τῆς
 Ῥωμαίων ἔδραμε πόλεως,
 ἅπασαι προσφέρων τὰς τῆς ἀλη-
 θείας ἀκτῖνας . . .

He

e.iii-

118 Ψαλμ. . . [J. 131^b]

* Ἐνούσταξεν ἡ ψυχὴ
 μου ἀπὸ ἀκηδίας. βεβαί-
 ωσόν με ἐν ταῖς λόγοις
 σου: — Ἡ συνεχὴς προσβολὴ
 τῆς ἁμαρτίας διαλύει πολλὰκις
 τὸν λογισμόν, καὶ ἀπαυθῆσαι πα-
 ρασκευάζει τὸν ἀθλητὴν, καὶ
 τὴν καλουμένην ἀκηδίαν ἐργά-
 ζεται. χαυνομένη δὲ τῇ ψυχῇ
 τὸν ὕπνον εἰσδέχεται. ὁ δὲ ὕπνος
 ἐπάγει τὸν θάνατον . . .

ye-

HO.

. . . [J. 134^a] * Διελο-
 γισάμην τὰς ὁδοὺς σου.

пернан

вторая псалтирь

καὶ ἐπέτρεψα τοὺς πόδας μου εἰς τὰ μαρτύριά σου:—Ὁ Ἑβραῖος δὲ τὰς ὁδοὺς μου ἔχει ὡσούτως δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἐρμήνευσαν ἐρμηνεύται, καὶ οἱ οἱ ἐν τῷ Ἑξαπλῷ¹⁾).

... [л. 134^b] * Μέτοχος ἐγὼ εἰμὶ πάντων τῶν φοβουμένων σε, καὶ τῶν φυλασσόντων τὰς ἐντολάς σου²⁾):—Ὁ δὲ Σύμμαχος ἀντὶ τοῦ, μέτοχος, συνημμένος, εἴρηκεν. Ὁ δὲ Σύρος φίλος...

... [л. 141^b] Ἑρμηνεία τοῦ ριθ' ψαλμοῦ. Ὡδὴ τῶν ἀναβαθμῶν:—Ὁ Θεοδοτίων ἄσμα τῶν ἁσμάτων³⁾). ὁ δὲ Σύμμαχος καὶ ὁ Ἀκύλας: εἰς τὰς ἀναβάσεις (изъ плѣна Вавил.).

Этого нѣтъ здѣсь.

126 Ψαλμ. . . [л. 145^b]

* Ὡσεὶ βέλη ἐν χειρὶ δυνατοῦ, οὕτως οἰοῖ τῶν

То же.

... [л. 230^a] Ὁ Ἀκύλας καὶ ὁ Σύμμαχος: εἰς τὰς ἀναβάσεις. Ὁ δὲ Θεοδοτίων ἄσμα τῶν ἀναβάσεων. τίνος ἕνεκεν οὕτως εἴρηγται: κατὰ μὲν ἱστορίαν, ὅτι περὶ τῆς ἐπανόδου διαλέγεται τῆς ἐκ Βαβυλῶνος: κατὰ δὲ ἀναγωγὴν, ὅτι εἰς τὴν τῆς ἀρετῆς ὁδὸν ἐξελέφθησαν...

He

¹⁾ NB. Итакъ составитель толкованій сей псалтири имѣлъ подѣ руками текеть не 70 толковниковъ, а другою.

²⁾ NB. Этого псаломъ раздѣленъ на три отдѣла (στίσεις).

³⁾ Ошибка! ἀναβάσεων.

вторая половина

κατανοητέον—Ο Θεός
ἐλάττωσεν ὡς δὴ ἐν χειρὶ
ἀνθρώπου, οὕτως ὡς νεώτερος,
καὶ πάλιν ἐν τῇ ἐκτίσει
καὶ ὁ Ἰσραὴλ καὶ ὁ Σύρ-
μαχος ἐφράδισαν. λέγει δὲ,
ἐφ' ἐφραδα τῷ θεῷ κατοιδότας
ὡς μόνον καλλί, ἀλλὰ καὶ δι-
αίτησιν, οἷόν ποτε βασιλὶ παρὰ δι-
αίτησιν τοῦ ἐφραδα...

127 Ψαλμ. [λ. 146*] *
Τοὺς πόρους τῶν χειρῶν
τοῦ φαραῶν—Ὁ δὲ Σύρ-
μαχος ἐκόπον χειρῶν τοῦ ἐφρα-
δα, ὡς εἶπεν ἄλλοι, ὅτι καὶ οἱ
οὐκ ἐφραδα οὐ τὴν ἐπιχειροῦν
ἐκίλευσαν, ἀλλὰ τὸ μέρος τῶν
χειρῶν...

151 Ψαλμ. [λ. 148*] Ἰδοὺ
ἐφραδα μὲν αὐτὴν ἐν Ἐφ-
ραθῇ ἐφραδα αὐτὴν ἐν
τοῖς πεδίοις τοῦ ἔβρου.—
Ἐφραθῆ δὲ ἢ ἐν κλιμα-
νῇ Βηθλεὲμ ὠνομαζέτο, ἐκεῖ
δὲ ὁ Δισπότης ἐπέχθη Χρι-
στὸς, ὡς τοῖς Ἰουδαίοις τὸ
οἰκεῖον σῶμα ὑποδείξει ἐφραδα
ἄσαστε τὸν ναὸν τοῦτον, ἔφρα-
δα δὲ πεδία καλεῖ τοῦ ἐν Ἐφ-
ραθῇ ναοῦ τὸν τόπον
ἐφραδα ὅπου καὶ οἰκοδομήσιν οὐκ
ἐφραδα [λ. 149*] ἐκεῖ γὰρ
τὸν ἐφραδα ἄγγελον διὰ τῆς
πρὸς θεὸν ἐκείνης ἐπισημῶν ὁ

слв-

че-

но.

не

слв-

чено.

первая

вторая половина

μετὰ Δαβὶδ, καὶ βωρὸν Ἰσρα-
ὲλ καὶ διείπεν προσφηγίαν...

134 Ψαλμ. [λ. 152*]
Ἀναγών νεφέλης ὡς ἐξ-
χάτου τῆς γῆς, ἀστραπὴς
εἰς ὑπερὸν ἀποκείρου, ὁ δὲ
ἐφραδα ἀνάμου ἐν Ἰσρα-
ὲλ αὐτοῦ. Ἄλλωσι ἐφρα-
δα. Ἐταροῦ ἐφραδα ἐκ
ἐφραδα. Ἄλλωσι ἐκ ἐφραδα-
τος, ὡς ἐφραδα, ἔπει ἐκ ἐφραδα
γῆς...

ἢ τῷ Δαβὶδ φησὶ
Ἐπιγράφεται μὲν παρὰ τοῦ
τῷ Δαβὶδ διὰ Ἰερραμίου
ὅτι ἐκ ἐφραδα, καὶ ἐπ' αὐ-
τῶν ἐστὶ τῶν ῥημάτων μεθεῖν.
Ἰερραμίου γὰρ τῆς εἰς Ἰε-
ραμίου αὐτοῖς ἀρχιμαλωσίας
οὐκ ἐφραδα. Ἰερραμίου
ὡς ἐστὶν, ὡς καὶ αὐτὸ δείκνυσθαι
ἐν προσημίας τὰ ῥήματα. Ἰερ-
ραμίου δὲ ἔσκον, πῶς μεταξὺ καί-
ται τῶν ἀπεισιῶν οὕτως, ἀρχι-
μαλωσίαν ἀφραδα, ὡς ἐφραδα
λαὸν τὸ μὴ κατὰ τῆν συνταθῆ-
σθαι τοῦ φησὶ, ἀλλ' ὡς ἐφραδα
ῥαῖν...

Этого нѣтъ здѣсь.

То же, но другими словами.

Этого

нѣтъ

здѣсь

[λ. 156*] Ἐφραδα τοῦ ῥαῖ
φησὶ. Εἰς τὸ τέλος, Ψαλ-
μὸς τῷ Δαβὶδ. Ἐν ἀνάσει ἀν-
τιγράφου πρόσκειται Ζαχαρι-
ου, εἰς τὴν δισκοποράν.—Τοῦ-
το οὕτως παρὰ τῷ Ἐφραδα,

не

слв-

πρώτη

вторая псалтирь

οὔτε παρὰ τοῖς σ', οὔτε παρὰ
τοῖς ἄλλοις εὐρον ἑρμηνευταῖς,
ἀλλὰ τις ὡς ἠβουλήθη νενοτηκῶς
τὸν ψαλμόν, τῆς ἐπιγραφῆς ἐποι-
ήσατο τὴν προσθήκην. ὁ μὲν-
τοι ψαλμός τὴν Ἰωσίου τοῦ
βασιλέως πρόρρησιν ἔχει . . .

ЧЕНО.

[л. 269^b] ρμ' ψαλμός τῷ
Δαβίδ. — Τοῦτον σί μὲν τὸν
Δαβίδ διωκόμενον ὑπὸ Σαούλ
καὶ ἐπικουρίας ἀξιούντα τοχεῖν
ἀναγράφαι φασί. σί δὲ ἐκ τῶν
ἐν Βαβυλῶνι ταριχευθέντων τῷ
πλήθει τῶν συμφορῶν καὶ ἀξι-
ούτων μὴ ἀπωσθῆναι . . .

[л. 161^b] Ἑρμηνεία τοῦ ρμ'
ψαλμοῦ τῷ Δαβίδ. Ἐν ἐνίοις
τῶν ἀναγράφων τῆ ἐπιγραφῆ
προσκειμένον εὐρον' πρὸς τὸν
Γολιάθ. οὔτε δὲ παρὰ τῷ
Ἑβραίῳ, οὔτε παρὰ τοῖς ἄλ-
λοις ἑρμηνευταῖς, οὔτε μὲν πα-
ρὰ τοῖς σ' εὐρον ἐν τῷ Ἑξ-
απλῷ. . . .

13 февраля 1861 года.
В. Кайръ.

№ 62.

Въ той же библиотецѣ.

Εὐθυμίου Ζυγαβίνου ἐξήγησις ψαλτηρίου. Рубрица
на пергаментѣ въ большой листъ, XIII вѣка, писана хоро-
шимъ, четкимъ почеркомъ.

Προίμιον.

Πατήρ τοῦ παρόντος βιβλίου. τὸ μὲν ὅλον εἶπεῖν. ὁ θεοῦ
παῖς . . . .

№ 63 (1927).

Въ тоѣ же библіотецѣ.

На бумагѣ вѣ 4°, XVII вѣка. [Содержитъ:]

Παράφρασις τῶν ψαλμῶν τοῦ Δαβίδ, ἧται ἐξηγήσεις εἰς κοινὴν γλῶσσαν ὅπου ἐξηγηθήκασιν παρὰ τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυροῦ Μελετίου τοῦ Συρίγου.

Διὰ τὴν μακαριότητα καὶ τελειότητα τῶν δικαίων, καὶ τὴν ματαιότητα καὶ ἀπώλειαν τῶν ἀσεβῶν ψαλμὸς πρῶτος.

Ψαλμὸς α΄. Μακάριος ἢμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος. Μακάριος ὁ ὅποιος δὲν περιπατεῖ τὸν δρόμον, ὅπου περιπατοῦσιν οἱ πολλοί, ὅπου πρῶτα ἀπακούουσι ταῖς κακαῖς συμβουλαῖς τῶν ἀσεβῶν. . .

Ἄλλ' ἐν τῷ νόμῳ κυρίου. Μάλιστα τὸ ἐναντιον, βάνωντας τὸν νοῦν του ὅλον ὄχι μόνον εἰς τὸ νὰ γροικᾷ, μὰ καὶ εἰς τὸ νὰ τελειώνῃ μὲ τὸ ἔργον τὸν νόμον τοῦ θεοῦ. . .

[Съ записью:

Τέλος καὶ τῷ θεῷ δόξα καὶ τιμὴ: —

и съ припискою владѣльца:

ἐκ τῶν Γρηγορίου Μελετισσηνοῦ τοῦ Κρητός.]

✓ № 64 (1907).

Въ тоѣ же библіотецѣ.

На бумагѣ въ большой листъ, 1696 года. На первой страницѣ внизу написано: Ἐκ τῶν τοῦ Κωνσταντίνου Καντακουζηνοῦ. А въ концѣ сказано:

Ἔλαβε πέρας τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς Μεγαλήλ τοῦ Βουζαντίου ἐν Βουκουρεστίῳ ἐν τῇ αὐθεντικῇ μονῇ τῆς ἁγίας Τριάδος τοῦ Ῥάδουλ Βοεβόδα, διὰ προσταγῆς τοῦ σοφωτάτου καὶ μεγαλοπρεπεστάτου ἄρχοντος στολνίκου κυρίου κυρίου Κωνσταντίνου τοῦ Καντακουζηνοῦ. Ἐν ἔτει ραχης' μηνι σεπτεμβρίῳ δ' +

[Содержитъ:]

Παντελεήμονος ἱερομονάχου τοῦ Χίου, τοῦ ἐν τῷ ναῶ Καρμηλίῳ ἐξηγήσεις εἰς τὸ ψαλτήριον. —

Толкование начинается съ 109 псалма. Итакъ — это вторая часть рукописи. Языкъ — новогреческій.

[Нач.: 1968 Ψαλμός ρθ'. «Ἐἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου κἀὐτοῦ ἐκ δεξιῶν μου». Ἀπὸ τοῦς Ἑβραίους ἄλλοι ἀναφέρουσι τὸν ψαλμὸν εἰς τὴν νύκτιν ὅπου ἔκαμεν ὁ Ἀβραάμ . . .]

№ 65 (2016).

Въ той же библиотекѣ.

Рукопись на бумагѣ въ осмью долю листа [210×150], XVIII вѣка, [содержащая]

Ἀπολιναρίου μεταφρασις εἰς τὸν ψαλτῆρα:—

[съ присоединениемъ впереди выдержекъ изъ Овиды:]

Ἀπολλινάριος Λαοδικεὸς τῆς Συρίας γεγωνὸς ἐν ἡμέραις Κωνσταντίνου καὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου, καὶ ἕως τῆς ἀρχῆς Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου. (Ἐκ τῶν τοῦ Σουῖδα)

[изъ Сократа и Созомена, а также стиховъ:]

Εἰς τὸν ψαλτῆρα παρὰ τοῦ Ἀπολιναρίου μεταφρασθέντα.

Παμβασιλῆι θεῷ λατρεύομεν, ἔστιν ἀνάσσειν καὶ θεὸν ὑμῆσαι κληῖρος ἀκηράσιος.

Εἰς τόδε πᾶς γέγονεν . . . . .

. . . θυμῷ παντὶ μέγνυ μέλφοντα φύλα θεόν:—

Ν γολώνιος.

Текстъ Аполинарія начинается:]

Ψαλμός ρ'.

Ὀλβιος οὐ πεπόμεναι δυσσεβῶν ἐνὶ βουλήν,

Οὐδ' ἔχνος ἐστήριξεν ἀλιτροτάτοιαι καλεύθοις . . . .

[Послѣ 150-го псалма слѣдуютъ обычные пѣсни съ поѣткою впереди:]

Τὰ ἐπόμενα μεταφράσατο Ν. γολώνιος:

Есть и запись псалма:

Ἐτελειώθη τὸ παρὸν Δαυίδου ψαλτῆριον. ὁσάσμενος ὁ θεὸς ἔστω νῦν τε καὶ αἰ': δέδωκε γάρ τῃ ἐμῇ ψυχῇ σὺν τῷ σώματι φημὴ ἅμα καὶ ψυχῇ εὐροστίαν ποθητήν. Μανουὴλ ἔστιν

οὗτος ὁ λαλῶν καὶ τοῦ χροσσοῦ χωνευτῆς καὶ ἀμαθῆς τῶν γραμμάτων ἀληθῶς λέγω ἐν χοριακαῖς ἅμα καὶ ἐν ἑορταῖς σχολῇ ἐν αὐταῖς εὐρῶν τὸ παρὸν ἐγράψατο: —]

№ 66.

Псалтирь грузинская, на папирусе in 4°. необыкновенно древняя. Изъ середины ея п съ конца утрачено много листовъ, но еще уцѣлѣли 84 листа. Эту замѣчательную рукопись я передалъ ризничему о. Виталию для хранения въ особомъ мѣстѣ. Смотри у меня образцы почерка ея [два листа въ Имп. Публ. Библиотекѣ въ собраніи Порфирія. Описана А. Цагарели, *Свидѣнія о памятникахъ грузинской письменности*. СПб. 1881. Вып. II, стр. 51—53].

№ 67.

№В. Мой іеромонахъ Теофанъ видѣлъ въ общей библіотекѣ монастыря шую грузинскую рукопись на пергаментѣ in folio.

№ 68.

Славянская псалтирь, писанная глаголитскими буквами на пергаментѣ in 16°. Есть начало, а конца нѣтъ. Последній псаломъ 137-й. Сходна съ нашею церковною псалтирью. Разницы мало; напр.: вмѣсто моленіе читается молитва. Всѣхъ листовъ теперь 177, а страницъ 354. [Изданная впервые Л. Гейтлеромъ, переиздается теперь Отдѣленіемъ Русск. Языка и Словесности Имп. Академіи Наукъ по фотографическому снимку, привезенному въ 1907 году мною].

№ 69.

Въ кельяхъ Сивайск. архіепископа.

Толкованіе на книги Евклидіаста, Пѣсни пѣсней и Іова, на бумагѣ in 4°.

№ 70 (2125).

Рукопись недавняя [XVI вѣва, лл. 86 + 23, размеры 203×140; разными почерками]. Она переплетена вмѣстѣ съ печатною книгою: Ἀμαρτωλῶν Σωτηρία [со стр. μζ' части I.

Содержаніе:]

1) [л. 1^а—38^б] Заμβηчательный апокрифъ: Ἰωάννου τοῦ ποτῆ Ἐβραίου εἰδήσις τῶν διαθηκῶν τῶν ἰβ' οἰῶν τοῦ πατριάρχου Ἰακώβ μεταφρασθεῖσα ἀπὸ Ἰουδαϊκῆν διαλέκτου (!) εἰς ἑλληνικῆν: — Ἡ διαθήκη των δώδεκα πατριαρχῶν οἰῶν Ἰακώβ τοῦ πατριάρχου:

2) [л. 41^а—45^а] Διήγησις πάνου ὠραία καὶ φρικτή: .

Κάποιος ἱερεὺς μετ' ἑναυ εὐλαβῆ διάκονον. . . ἀμήν:

3) лл. 45^а—49^б Περί τοῦ ἱερέως ὁποῦ ἐπόρευεν μετ' ἡν δούλην του καὶ ὕπερα εἰλείτουργαν. καὶ ὁ ἄγγελος τὸν ἀφόρισε καὶ ὁ ἱερεὺς τὸν ἄγγελον καὶ ἀπεπερωθήη καὶ ἔμειναν καὶ οἱ δύο δεμένοι: —

Ἐν τοῖς χρόνοις ὅπερ ἔμαρτύρησεν ὁ ἅγιος μεγαλομάρτυς Μερκούριος . . . ἀμήν: —

4) лл. 49^б—51^а Περί τῶν διδομένων λειτουργιῶν διὰ τὰ σαραντάρια τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἠσαίου μονάχου τοῦ πρεσβυτέρου (!) καὶ ἐγκλείστου: —

Ἐνας ἄρχοντας εὐρίσκατον ἀσθενῆς . . . τὸν πληρώσουν: —

5) лл. 51^а—57^б Ἀρχή τῆς ἀποκαλύψεως. διήγησις πανωφέλιμος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου: —

Πορευόμενός ποτε πινας τῶν ἁγίων πατέρων. . . ἀμήν: —

6) лл. 58^а—63^а Ἱστορία ἣν ἔχωσεν οἱ Ἰουδαῖοι ἐν τῷ τοῦ ἱεροῦ αὐτῶν κώδει τῷ ὄντι ἐν Τιβεριάδι. ἱστορήται: δὲ καὶ ὑπὸ Σουῖδα ἐν τῷ ἰ' στοιχείῳ. μαρτυροῦσα εἶναι τὸν Χριστὸν υἱὸν θεοῦ: —

Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς καὶ Θεὸς ἡμῶν. ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Ἰουστινιανοῦ γέγονεν ἀνθρωπός:

τις ἀρχηγός τῶν Ἰουδαίων Θεοδοσίος ὄνομα αὐτῶ, ὃς πλείστοις τῶν χριστιανῶν γνωστός ἐπῆρχε . . . ἐθάρρησεν: —

Τέλος τῆς ἱστορίας ταύτης: —

7) лл. 64^a—74^b Ἐγκώμιον ἐν ἑστὶν Синай, составленное патр. Герасимомъ.

8) лл. 75^a—83^b Ἡ παρούσα διήγησις ἔστι τὸ θαῦμα, ὃ ἐγένετο εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ τὸ ὄρος ὅπου ἦλθεν διὰ προσευχῆς τοῦ πατριάρχου τοῦ τότε Ἀλεξανδρείας καὶ ὑπὸ τινος μοναχοῦ τοῦ ποτὲ Γεαγκάρ: καὶ ἔστοντας νά μὴν εἶναι εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν μεταγλωττισμένα κάποιοι χριστιανὸς θεοῦ (!) ζήλω κινηθεὶς τὰ εὐρῆκεν εἰς ἀράβικον βίβλον τῶν Συριανῶν καὶ τὰ ἐμεταγλώττισεν εἰς τὴν βωμαϊκὴν γλῶτταν. καὶ ὁ ἀκούων θέλη φρίξῃ τὸ πνεῦμα τοῦ εἰς τὰ γεγονότα θαύματα: —

Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἦτον τις πατριάρχης τὸ ὄνομα Μη-
(ν)ᾶς . . .

9) лл. 84^a—85^a Περὶ τῆς ἀγίας κορυφῆς τοῦ ἁγίου ὄρους Сина: —

Πρὸ τοῦ μολυνθῆναι . . . ἀμῆν: —

10) лл. 86^a—86^b Διήγησις τοῦ θαύτου πατρὸς ἡμῶν Μακαρίου τοῦ Ῥωμαίου: —

Τρεῖς τινες ἡγιασμένοι γέροντες Σέργιοι καὶ Ὑγιὸς καὶ Θεόφιλος . . . ἁρμαίως ἔπεσαν εἰς τοὺς (обры-
вается текетъ).

Затѣмъ съ особой нумераціей

11) лл. 1—23 разнаго содержанія приписки.]

№ 71 (2123).

Въ ризницѣ Синайскаго подворья въ Кларѣ, называемаго Джувашин.

Хранится замѣчательная рукопись на пергаментѣ, въ осьмую долю листа [148×115; 129×86; по 48 строкъ въ два столбца; на 131 лл.] въ кожаномъ ненарядномъ переклетѣ. Она содержитъ Псалтирь въ двухъ спискахъ, весь Новый За-
вѣтъ, кромѣ Апокалипсиса, нѣсколько отрывковъ изъ твореній

св. Отцовъ, акаанствъ и канопъ Богоматери; а замѣчательна не столько древностію, сколько необыкновенно мелкими почерками и миниатюрною живописью школы Грекофлорентинской. Въ концѣ ея [на л. 131^b] послѣ стиховъ Симеона Логовита въ честь Богоматери приписано спиею краскою:

[*Ἡ ἐλπίς μου ὁ θεός· καὶ καταφυγή μου ὁ Χριστός· σκέπη μου τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον .*]

красною:

[*Ὅσπερ τάφος σου τὴν κλίνην βλέπειν θέλε· ἐπεὶ τάφος σε πρῶτον ὕστερον μένει!*]

и опять спиею:]

Ἐτους ρςψν'. Θεοδωρος ἀναγνώστης ἀραρτωλός ὁ Τριχᾶς: т. е. «Лета 6750=1242 Теодоръ чтець грѣшный, Трихась». Такая приписка доказываетъ, что эта рукопись только принадлежала сему Теодору, а написана была не имъ; иначе онъ по общему обычаю краснописцевъ сказалъ бы: «писалъ я, Теодоръ, и проч.» Да и почерки рукописи разновѣковые ¹⁾. Она принадлежала православному христіанину на островѣ Хіосѣ и почителю Синайскаго монастыря миссеру Зарзису изъ рода Комниныхъ, и имъ подарена была Синайскому архіепископу Кириллу 14 ноября 1781 года, когда онъ останавливался на сказанномъ островѣ, ѣдучи изъ Египта въ Константинополь. Объ этомъ гласитъ слѣдующая приписка на впереплетномъ блѣломъ листѣ спереди:

+ 1781, νοεμβρίου 14: παραγεγόμενοι εἰς βασιλευσάν εἰς Αἴγυπτον καὶ γενόμενοι κατὰ τὴν νήσον Χίον, ἐδωρίσατο ἡμῖν τὸ παρὸν ὁ ἐκεῖσε διατελὼν ἐπίτροπός μας μισέρ Ζαρζῆς Πατροκόμνηρος· τὸ ὅποιον ἐγράφη ἔτος ἀπὸ Ἀδάμ, ὡς φαίνεται ἐν τῷ τέλει, ρςψν', ὥστε εἶναι χρόνοι ἀπερασμένοι, ἀφ' οὗ ἐγράφη 542.

+ Ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου Κύριλλος.

Подробное описаніе этого дорогого манускрипта сдѣлано было мною въ подворьѣ 19 апрѣля 1850 года. Вотъ оно.

[¹⁾ Теодоръ несомнѣнно одинокъ изъ писцовъ р-си, и почерки принадлежатъ одному вѣку и одному времени]

Листокъ 1. На лицевой сторонѣ его написанъ разноцвѣтными красками образъ благовѣщенія архангела [αρχάγγελος: Γαβριήλ] Пресв. Дѣвѣ Маріи [ΜΡ ΘΥ], а на оборотѣ изображенъ только крестъ багрянаго цвѣта.

Листокъ 2. На немъ такими же красками написанъ глобусъ, т. е. шаръ земной. На оборотѣ листка нѣтъ ничего. Очертаніе этого глобуса, вставленнаго въ обручъ съ перекрещенными поверхъ его дугами, я отношу ко времени царя Іоанна Палеолога (1437 г.), котораго портретъ помѣщенъ въ рукописи.

Листокъ 3. Тутъ живописно изображенъ царепророкъ Давидъ въ Византійской коронѣ съ двумя висящими у ушей нитями изъ жемчужинъ и драгоценныхъ камней. Концы нитей имѣютъ видъ крестиковъ . . . . . Въ верхнемъ углу листка виденъ поленный ликъ Богоматери. Предъ нимъ стоитъ Давидъ, и правою рукою съ благословляющимъ перстосложениемъ, поднятою немного къверху, выражаетъ свое молитвенное благоговѣніе, а въ лѣвой держитъ хартію съ словами: ἀκούσον θύγατερ, καὶ ἴδε καὶ κλίνον τὸ ὄψι σου, т. е. «Слыши, дщи, и ввѣдь и приклоня уло твое». Одежда на немъ — царская.

Листки отъ 4 до 10-го. [=4^a—11^a] Послѣ изображенія Давида слѣдуетъ Псалтирь. Вся она написана на семи листкахъ (14 страничкахъ) необыкновенно мелкимъ почеркомъ, почти безъ сокращеній, тогда какъ моя Псалтирь 862 года in 8° написана на 300 листкахъ (600 страницъ). Это—не рукопись, а диво! Листки ея уже прочихъ листовъ на полногя: значить, она принята къ нимъ перендетчикомъ по волѣ владѣльца ея, а до того не входила въ составъ описываемаго манускрипта.

Листки отъ 11 до 36-го [=л. 12^a—29^b]. За этою Псалтирю слѣдуетъ другая. Она другимъ каллиграфомъ написана на 26 листкахъ весьма мелкимъ почеркомъ, отличнымъ отъ почерка первой Псалтири. Въ ней заглавныя буквы послѣ каждой точки, то лазуревыя, то красныя, въ перемежку. На оборотѣ 26 листка, на одной половинѣ его написано кино-

варья: сколько псалмовъ сочинилъ Давидъ, сколько Асафъ, и проч. [л. 29^a Ὑπόθεσις Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου. Τῆς βιβλίου τῶν ψαλμῶν ἦρθε ἂν εἴη ἡ διαίρεσις . . . ὁμοῦ ρν': —]; а на другой половинѣ [л. 29^b] живописать [смотри. табл. 33] Иліа пророкъ [ὁ προφήτης Ἰλίας], сидящій въ скалистой пещерѣ и смотрящій на ворона, который принесъ ему мясо въ клювѣ своемъ. [На самомъ дѣлѣ на л. 5^a—29^b есть только одна псалтирь, писанная однимъ писцомъ.]

Листокъ 37 [= л. 30^a]. Послѣ этой Псалтири на пергаментномъ листкѣ съ лица живо написанъ красками поясной портретъ [смотри. табл. 31] царя Михаила Палеолога [Μιχαὴλ ἐλέω θεοῦ πιστός βασιλεὺς Κωνσταντινουπόλεως καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Παλαιολόγος.], а на оборотѣ такой же портретъ [смотри. табл. 32] царя Іоанна Палеолога [+ Ἰωάννης ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστός βασιλεὺς ὁ Παλαιολόγος : вырѣзанный почти по контурамъ изъ другой рукописи и наклеенный сюда очень искусно]. Надъ первымъ портретомъ видна стенографическая надпись: но я не могъ разобрать ее даже при помощи увеличительнаго стекла [: кажется, она гласитъ: ἐγὼ ποτε ζῶντος μου τὸν ἄστατον βίον τοῦ [ ] πρὸς ἄνοσημον ἡρόμην τρόπον τῶν [ ] παρὸν [ ] οὐκ ἀπεσγόμενὴ κρίνας πρὸς τὴν [ ] νόστον: ἔβλεπετ' εἰς ἄλλοτρίους ἡμῖν ἐκτόπων τόπους [ ]; καὶ [κρίσι]μασιν' αἰσχροῦ γὰρ γὰλ[: —]

На листкѣ 38 съ лица [= 31^a] помѣщена роспись мѣсяцовъ, часовъ отъ 1 до 11-го, и какихъ-то чиселъ, а на оборотѣ [л. 31^b] изображенъ пророкъ Исаія [ὁ Ἰσαΐας προφήτης:] въ зеленомъ хитонѣ.

На листкѣ 39, съ лица и на оборотѣ [л. 32^{a-b}], продолжена эта же роспись. Не умѣю объяснить ее.

На листкѣ 40 [= л. 33^{a-b}] помѣщены евангельскія главы и сводные каноны, составленные Евсевіемъ, епископомъ Кесаріи Палестинской (+ 340 г.).

На листкѣ 41, съ лица [= л. 34^a], изображена Пресвятая Дѣва Марія [ΜΡ ΘΓ] безъ младенца Христа, сидящая на скамьѣ

и въ ширь простертая ручки свои, а на оборотѣ [=л. 34^b] написанъ Евангелистъ Матѳей [ὁ ἅγιος Ματθαῖος] обычно.

На 9-ти листкахъ, съ 42 до 50-го [= л. 35^a—43^a] уписано все Евангеліе Матѳея, [съ ὑπόθεσις и оглавленіемъ впереди. На л. 43^{a-b} находятся ὑπόθεσις и оглавленія, а затѣмъ] на оборотѣ 50 листка [=л. 43^b] начинается [и само] Евангеліе Марка.

На листкѣ 51-мъ, съ лица [=л. 44^a], изображены Іоаннъ Предтеча съ крыльями и хартією [на которой слова: μετανοεῖτε· ἡγγικε γάρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν], напоминающій пророчество о немъ Малахіи «Се азъ посылаю ангела моего . . .», и подъ нимъ пророкъ Давидъ, юный, безъ бороды, съ фиаломъ на головѣ въ знаменіе взлїнія на него дара Духа Святаго, и съ хартією [на которой слова: λίθος ἐτήθη ἐξ ὄρους ἀκρογωνιαίου]; оба они благословляютъ, какъ іерей. А на оборотѣ [= л. 44^b] написанъ Евангелистъ Маркъ (ὁ ἅγιος Μάρκος).

На листкахъ отъ 52 до 55-го [=л. 45^a—48^b, 50^a] продолжается Евангеліе его на четырехъ листкахъ, и предъ самымъ окончаніемъ прерывается вставочнымъ

Листкомъ 56 [=л. 49], на которомъ спереди изображенъ Евангелистъ Лука [ὁ ἅγιος Λουκᾶς], а сзади три отрока въ Вавилонской печи [οἱ ἅγιοι τρεῖς παῖδες], и подъ ними св. Григорій Богословъ [ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος] въ фелонѣ, съ Евангеліемъ, правѣе его св. Іоаннъ Златоустый [ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος] въ савкосѣ съ Евангеліемъ въ рукахъ: волосы на головѣ его острижены на подобіе такъ называемой короны Христовой, или вѣника съ гүменцомъ [, а еще правѣе Іоанна третїи святой. тоже въ архіер. облаченіи, вѣроятно, Василій Великій: ликъ и надпись стерлись].

На листкѣ 57, съ лица [= л. 50^a], уписано окончаніе Евангелія Марка [и начата ὑπόθεσις], а на оборотѣ [она кончена, помѣщено оглавленіе и] начато самое Евангеліе Луки, которое и закончено на слѣдующемъ листкѣ 58 вокругъ (= л. 51^{a-b}). Это Евангеліе почти все утрачено [; почти все

показалось утраченнымъ потому, что переплетчикомъ перенесено въ другое мѣсто (л. 54^a—61^b) и между лл. 50 и 51 не хватаетъ листовъ (л. 50^b кончается 1, в: τῆς ἐφημερίδας αὐτοῦ ἐναντι τοῦ θεοῦ κατὰ τὸ εἶδος, а 51^a начин. 22, в: λέγεις· καὶ παραχρημα ἐπὶ λαλοῦντος αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ . . .).

Далѣ слѣдуетъ [л. 51^b, 53^{a-b}] Евангеліе Іоанна. Предъ началомъ его на листкѣ 59-мъ, съ лица [= л. 52^a], вверху изображены рядомъ апостолы Петръ съ ключами [ὁ ἅγιος Πέτρος], Іаковъ [ὁ ἅγιος Ἰάκωβος], я, кажется, Андрей [надпись п отчасти злѣк стертась], а подъ ними св. Спиридонъ Тримнѳуитскій святитель [ὁ ἅγιος Σπυρίδων], св. Антоній Великій [ὁ ἅγιος Ἀντώνιος съ хартіей, на которой слова: εἶδον ἐγὼ τὰς παγίδας [ ] п, кажется, св. Николоай Чудотворецъ [надпись стертась], на оборотѣ же [л. 52^b] написалъ св. Іоаннъ Бого-слово [ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος] съ ученикомъ его Прохоромъ; [справа въ верхнемъ углу благословляющая десница].

Засимъ на 60 листкѣ [= л. 53^a] читается Евангеліи Іоанна начало [а продолженіе до конца на лл. 62^a—68^a].

Далѣ на 15 листкахъ, отъ 75 до 89-го [= л. 68^a—83^a] уписаны Дѣянія св. апостоловъ, но такъ, что послѣ первыхъ шести листовъ [съ л. 74^a—125^b] писалъ уже третій каллиграфъ немного покрунише. Въ концѣ Дѣяній [л. 83^a] онъ приписалъ лазуревую краскою:

Χε̅ ὁ εἰς αἰε̅ ἐλπίζων, οὐκ ἀποταχάνη ποτέ . . .

т. е. «Христе, уповающий на Тебя, не постыдится никогда».

На листкѣ 90-мъ, съ лица [= л. 83^a], окончена книга Дѣяній, а на оборотѣ уписано содержаніе [ὑπόθεσις] посланія къ Римлянамъ.

На листкѣ 91 спереди [= л. 84^a] написаны рядомъ св. мученики Дмитрій [ὁ ἅγιος Δημήτριος], Георгій [ὁ ἅγιος Γεώργιος] и Меркурій [ὁ ἅγιος Μερκούριος], а подъ ними Теодоръ Стратилатъ [ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στρατηλάτης], архидиаконъ Стефанъ [ὁ ἅγιος Στέφανος] в Теодоръ Тиронъ [ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Τήρων], сзади же [= л. 84^b] св. апостоль Па-

вель [ὁ ἅγιος Παῦλος], стоящій. Съ правой стороны его у ногъ виденъ мечъ, воткнутый въ землю.

Засявъ на 6-ти листкахъ, съ 92 до 97-го [= лл. 85^a—90^b], уписано все посланіе къ Римлянамъ.

Потомъ на 9 листкахъ, съ 98 до 106-го [= лл. 90^b—100^b], уписаны оба посланія къ Коринѳянамъ.

Далѣе на 26 листкахъ, съ 107 до 132-го [= лл. 100^b—125^b], уписаны прочія посланія Павла [къ Гал., Ефес., Филипп., Колосс., Θεσσαλ. оба, Тимоѳ. оба, Титу, Филим. и Евр.] и всѣ посланія соборныя. На оборотѣ 132-го листка [= л. 125^b] изображено осязаніе Θомы. [Между лл. 122 и 123 вырванъ 1 л., отъ чего II посл. Петра обрываетъ словами 1,10: τὴν κλήσιν καὶ ἐκλογὴν, а I посл. Іоанна начин. со словъ 1,6: [περιπα]-τοῦμεν. ψευδόμαθα . . .]

Наконецъ, на 6 листкахъ, съ 133 до 138-го, рукою второго каллиграфа написаны извлеченія изъ твореній св. Отцовъ и между ними Анастасія Синаита, акаѳистъ Богоматери и Еѣ же канонъ: «Отверзъ уста моя. . .» [А именно:

1) л. 126^a Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου πρεσβυτέρου Δαμασκηνοῦ: —

2) л. 126^a Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ:

Ἔτι ὁ δαίμοσι μνησικακῶν ἀνθρώποις . . .

Σωκράτης: — Πρίονα τῆς φυγῆς λέγει τὸν φθόνον:—

3) л. 126^a Τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἀναστασίου τοῦ Σινᾶ ὄρους: —

Οὕτε γὰρ σῶμα φυγῆς ἔρημον . . .

4) лл. 27^a—130^a Τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἀναστασίου τοῦ Σινᾶ ὄρους ἐρμηνεῖα εἰς τὸν с' ψαλμόν: —

5) л. 130^a—131^a Κοντάκιον τοῦ ἀκαθίστου τῆς θεοτόκου:—

ἦχος πλάγιος δ'. Τῆ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ . . . ἀνύμ-φευτε: —

Οἱ οἴκοι οἱ κδ': —

α'. Ἄγγελος πρωτοστάτης . . .

6) л. 131^a Στιχηρά τινα τοῦ ἁσώτου: —

ἦχος α'. Εἰς ἀναμάτητον . . .

ἦχος β'. Ὡ πόσων ἀγαθῶν . . .

7) л. 131^{а-б} Κανὼν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς ἀκαθίστασις: —

ὠδὴ α'. ἦχος δ'. Ἀνοῖξω τὸ στόμα μου . . .

8) л. 131^б Στίχοι τοῦ Λογοθέτου κερροῦ Συμεῶν κατὰ ἀλφαβῆτον: —

Ἀπὸ βλασφημιῶν δάκρυα . . . σῶσον ὡς σὸδας σῶσον: —

На оборотѣ 138 листка [= л. 131^б] въ концѣ синею краскою приписано:

Ἔτους ρσψν'. Θεόδωρος ἀναγνώστης ἀμαρτωλὸς ὁ Τριχας.

Листья 139 [= л. 132] и 140-й [= л. 133] съ живописью взяты изъ другой какой либо рукописи и припты переплетчикою. На одномъ изъ нихъ, съ лица, красками написана рука, держащая скипетръ [съ подписью τῆς βασιλευσσης], а на оборотѣ изображены Константинъ [ὁ ἅγιος Κωνσταντῖνος] и Елена [ἡ ἁγία Ἑλένη] держащiе крестъ; на другомъ листкѣ спереди — Византiйскiй двуглавый орелъ съ однопочерковымъ именемъ Иоанна Палеолога, а сзади поклоненiе волхвовъ [смотри табл. 34].

Вся эта рукопись написана такъ мелко и такъ сокращено подъ титлами, что читать ее весьма трудно. Нѣсколько живописныхъ изображенiй, помещенныхъ въ ней, отподоблены спутникомъ моимъ Петромъ Соловьевымъ чрезъ прозрачную бумагу, но по недостатку времени не раскрашены, кромѣ портретовъ Михаила и Иоанна Палеологовъ и кромѣ глобуса и скипетра Визант. орла и руки со скипетромъ, кои расписаны красками точь въ точь. Смотри эти изображенiя въ моемъ собранiи образцовъ книжной живописи съ 8-го вѣка до 16-го [среди снимковъ Порфирiя въ Имп. Публ. Библ. карт. 2 табл. 30—35 и карт. 3 табл. 12]. А образчикъ почерка первой вышепомянутой Псалтири смотри въ моемъ собранiи образцовъ древней греческой письменности [но въ собранiи еп. Порфирiя Имп. Публ. Библ. в Имп. Академиѣ Наукъ не находится].

[Описание миниатюр¹⁾] изъ рукописнаго сборника, составленнаго ранѣе 1242 года и хранящагося въ ризницѣ Синайскаго подворья въ Каирѣ.

1. Поклоненіе волхвовъ. Бож. Мат.: покровъ красный; башмачекъ красный, платокъ на шеѣ желтый... Вѣнецъ чернаго волхва бурый; сосудъ въ его рукѣ—темножелтый; антери красный; плащъ темнозеленый. У задняго: шапка желтая; плащъ красный; отворотъ плаща равный шайкѣ; антери свѣтлосиній... Что на колѣняхъ: верхнія одежды, какъ латы, темножелтыя; нижнія красныя; сапоги черныя; платье бѣлый... Св. Іосифъ—сѣдъ; что на колѣняхъ—сѣдъ; столпцѣй—черны; задній рыжіѣ. Платье св. Іосифа: плащъ желтъ, антери свѣтлосиній. Такое же антери у Б. Матери.

2. Божія Матерь. Антери свѣтлоголубой, покровъ красный; престоль темножелтый; башмачки красныя; фонъ темнозеленый.

3. Св. Ілія. Борода и волосы сѣдые; шуба красно-темная; нижняя голубая; лицо красно, съ глубокими тѣнями. Пещера темна, увнзана плющомъ; тѣнь камней черна; свѣтъ бѣлый и голубой. Надъ пещерою и подъ пещерою — зеленъ.

4. Св. Стефанъ. Стихарь бѣлый; орарь красный; рубашка фіолетовая.

5. Царскій скипетръ. Запястье золотое; скипетръ вызолоченный, съ бѣлымъ крестомъ; складки на рукавѣ вызолочены. Поле голубое.

6. Михаилъ Палеологъ. Всѣ краски гуще, но чище; лицо черное съ румянцемъ; волосы черныя; носъ и ротъ исправнѣе; по лосу бѣлая линия. Буквы красныя, пейзажъ темнѣе.

№ 72.

Καὶνὴ Διαθήκη, на пергаментѣ in 4°. Полная рукопись.

[¹⁾ На особомъ листѣ, рукою не Порфирия, но съ его поправками.]

№ 73.

Въ библіотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Капрѣ.

Книгѣ Διαθήκη, Новый Заветъ, на пергаминѣ въ 12-го дою листа, съ неудачными изображеніями евангелистовъ, написанъ въ XIII [судя по отрывку Имп. Публ. Библіотеки, скорѣе въ XI—XII] вѣкѣ очень мелкимъ, но красивымъ почеркомъ для домашняго чтенія. Но кто-то вполѣдствіи приписалъ суриковою краскою зачала церковныхъ чтеній. Эта рукопись перебѣлена съ изданіи ученаго.

Мои замѣтки:

— Тутъ въ Евангеліяхъ. Матѣя 2600 стиховъ, Марка 1600, Лукы стихы не показаны, Іоанна 2300.

— Дѣянія и посланія апостольскія, на верхнихъ поляхъ рукописи, исполнены оглавленіями, напр., въ Дѣяніяхъ:

Α. + Περὶ τῆς ἐξανάστασις, διδασκαλίαις Χριστοῦ καὶ ὁπτασίαις πρὸς τοὺς μαθητάς, καὶ περὶ ἐπαγγελίας τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος δωρεᾶς τε καὶ τρόπου τῆς ἀναλήψεως τοῦ Θεοῦ, καὶ περὶ τῆς ἐνδόξου καὶ δευτέρας αὐτοῦ παρουσίας.

Β. + Πέτρου διάλογος πρὸς τοὺς μαθητευθέντας περὶ θανάτου καὶ ἀποβολῆς Ἰουδαίου τοῦ προδότου.

Γ. + Περὶ θείας τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπιφοιτήσεως ἐν ἡμέρᾳ πεντηκοστῆς γενομένης εἰς τοὺς πιστεύσαντας.

Δ. + Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ θεραπείας τοῦ ἐκ γενετῆς χολοῦ, Πέτρου τε κατηχήσεως ἐλεγκτικῆς.

Ε. + Περὶ ὁμοφύχων καὶ καθολικῆς κοινωνίας τῶν πιστευσάντων.

Η. + Ἰουδαίων ἐπανάστασις καὶ σινοφανία κατὰ Στεφάνου, αὐτοῦ δὲ δημηγορία περὶ τῆς πρὸς Ἀβραάμ διαθήκης τοῦ Θεοῦ καὶ περὶ τῶν ἱβ' πατριαρχῶν.

Θ. + Περὶ διωγμοῦ ἐκκλησίας καὶ ταφῆς Στεφάνου.

Μ. + Περὶ διαλέξεως Παύλου τῆς πρὸς τοὺς ἐν Ῥώμῃ Ἰουδαίου (это послѣдний глава).

— За Дѣяніями слѣдуютъ соборныя посланія съ оглавленіями на поляхъ:

Ἰακώβου ἀποστόλου ἐπιστολὴ καθολικὴ Στίχοι 242.

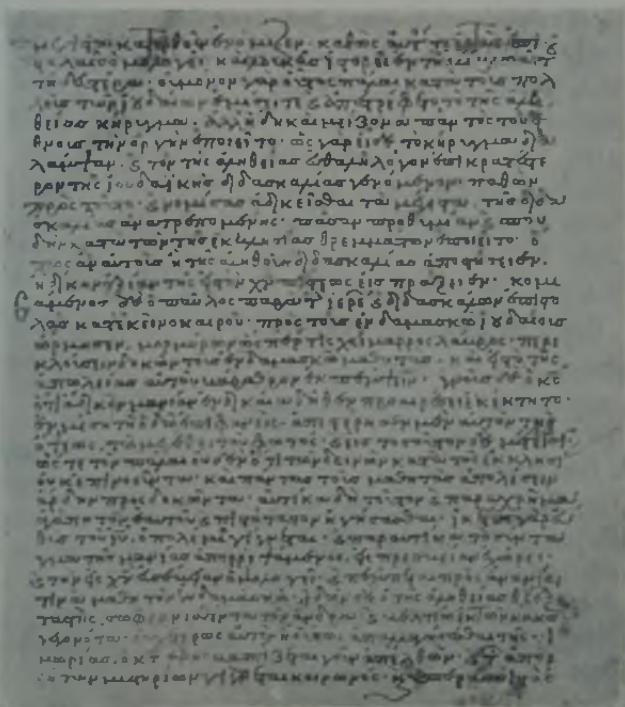
Πέτρου ἀποστόλου ἐπιστολὴ καθολικὴ α' ἐγγράφη ἀπὸ Ῥώμης. Στίχοι 236.

(1) второму послании его ничего подобнаго не сказано.

Ἰωάννου εὐαγγελιστοῦ ἐπιστολὴ α' ἐγγράφη ἀπὸ Ἐφέσου Στίχοι 274.

Ἰωάννου εὐαγγελιστοῦ ἐπιστολὴ β' ἐγγράφη ἀπὸ Ἐφέσου. Στίχοι 30.

Ἰωάννου εὐαγγελιστοῦ ἐπιστολὴ γ' ἐγγράφη ἀπὸ Ἐφέσου. Στίχοι 32.

ο) посланиѣ Ιуды ничеγο ποδοβηγαο ηε κκαζαοο.

— Ποσλѣ ετηχѣ σοβορνηχѣ ποσλανηη κλѣδѣυετѣ

+ Πρόλογος Παύλου ἀποστόλου προτασσομένης τῆς βίβλου: — на 4 1/2 στраницахъ γόορηстаγο πιασма:

«Τὸ φιλομαθὲς καὶ σπουδαῖον ἀγάμενος τῆς σῆς ἀγάπης, πάτερ τιμωτάτε, αἰδοῖ τε καὶ πειθοῖ εἰκων' στενωπῷ τινι καὶ παρεισδόσει τῆς ἱστορίας ἐμαυτὸν ἐπαφῆχα. τόνδε (τὸν) πρόλογον τῆς Παύλου πραγματείας συγγράφαι . . .

Смотри этотъ прологъ александрийскаго діакона Евθалия въ моемъ собраніи греч. почерковъ въ подлинникѣ [пять листовъ въ собраніи еп. Порфирія Ими. Публ. Библ. 320; размѣръ: 152×125; 104×87; по 33 строки].

+ Πρὸς Ῥωμαίους: ἐγράφη ἀπὸ Κορινθοῦ διὰ Φοιβῆς τῆς διακόνου. Στίχοι 3020.

+ Πρὸς Κορινθίους α': ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ Στεφανά καὶ Φορτυνάτου καὶ Ἀγαίτου καὶ Τιμοθέου. Στίχοι 870.

+ Πρὸς Κορινθίους β': ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ Τίτου καὶ Λουκᾶ. Στίχοι 590.

Предъ посланиемъ къ Галатамъ написано: Ἀὕτη ἡ ἐπιστολὴ υποδιαίρεσις τῶν ἐν αὐτῇ κεφαλαίων οὐκ ἔχει: διὰ τοῦτο οὐδὲ ἀριθμὸν διὰ κινναβάρεως ἔχει γεγραμμένον.

+ Πρὸς Γαλάτας: ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης. Στίχοι 293.

+ Πρὸς Ἐφεσίους: ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης. Στίχοι 312.

+ Πρὸς Φιλιππισίους ἀπὸ Ῥώμης δι' Ἐπαφροδίτου. Στίχοι 208 или 250.

+ Πρὸς Κολοσαεῖς ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Ὀνησίμου. Στίχοι 208 или 250.

+ Πρὸς Θεσσαλονικεῖς α' ἀπὸ Ἀθηνῶν. Στίχοι 193.

+ » » β' ἀπὸ Ἀθηνῶν. Στίχοι 106.

+ Πρὸς Τιμόθεον α', ἐγγραφή ἀπὸ
Λαοδικείας, ἣτις ἐστὶν μητρόπολις
Φρυγίας τῆς Καπατωανῆς Στίχοι 230.

+ Πρὸς Τιμόθεον, β', τῆς Ἐφεσίου
ἐκκλησίας ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα·
ἐγγραφή ἀπὸ Ῥώμης, ὅτε ἐκ
δευτέρου παρέστη Παῦλος τῷ καί-
σαρι Ῥώμης Νέρωνι Στίχοι 172.

+ Πρὸς Τίτον τῆς Κρήτης ἐκκλησίας
πρώτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα·
ἐγγραφή ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μα-
κεδονίας Στίχοι 97.

+ Πρὸς Φιλήμονα· ἐγγραφή ἀπὸ Ῥώ-
μης διὰ Ὀνησίμου οἰκέτου. Στίχοι 39.

+ Πρὸς Ἑβραίους· ἐγγραφή ἀπὸ Ἰτα-
λίας διὰ Τιμοθέου.

Ὅμοῦ πάντες στίχοι 5348.

— Апокалипсиса нѣтъ и не было. — Въ концѣ при-
писано:

+ Ὡς ἦδὲ ταῖς πλέουσιν ὁ εὐδὸς λιμὴν,
Ὡτως καὶ ταῖς γράφουσιν ὁ ἔσχατος στίχος.

+ Ἰωαννιῶνου μοναχοῦ
(τοιοῦ же рукою).

Во всей этой рукописи, на поляхъ ея, написано, изъ
какой ветхозавѣтной книги приведены изреченія или проро-
чества; напр.:

ΜΓ' ψαλμοῦ. — Καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἔαυτῷ ἤρρεσεν, ἀλ-
λὰ καθὼς γέγραπται: «Οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε ἐπέπε-
σαν ἐπ' ἐμέ». (Въ концѣ посланія къ Римлянамъ.)

Любопытно бы прослѣдить всѣ эти цитаты. Но у меня
нѣтъ времени. Господи! Дай мнѣ вѣчность на землѣ.

Четвероевангеліе, [хорошей сохранности А] въ четвер-
тую долю листа (in 4°) [190×130; 134×83; по 25 строкъ],

на пергаментъ [л. 208 А], писано по заказу Θεοδора магистра чината в епископа Колонія господина Гавры [о немъ замѣтка А. Н. Панадопуло-Керамевса въ Виз. Врем., 1905 XII, 132—127] и супруги его Иррины въ маѣ мѣсяцѣ 6575 = 1067 года, когда видѣть была ѿ-п, въ царствованіе самодержца Ромеевъ Константина Дуки. Это видно изъ слѣдующей приняски на немъ:

Ἐταλείωθη . . . ἐκ ἐπιτροπῆς Θεοδώρου μεγάλου ὑπάτου καὶ τῆς ἐπιόπτου [τοποτηρητοῦ Α] Κωνωνίας τοῦ Γαβρᾶ καὶ τῆς αὐτοῦ συναίνου Εἰρήνης, μητρί ματῶ ἑδουκτιῶνος εἰ ἔτους ς ς ς ς, ἐπὶ βασιλείᾳ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων Κωνσταντίνου τοῦ Δοῦχα.

[иначе — Ζαχαρίας ὁ Πραιποριώτης Α].

Въ этой рукописи помѣщены живописныя, современные, изображенія [евангелистовъ Марка, Дуки и Іоанна А] и другія [одно изъ которыхъ смотр. на табл. 37; образчикъ же почерка на табл. 53].

Эту рукопись видѣлъ и отмѣтилъ мой іеромонахъ Теофанъ, а не я. [Значить, Теофаномъ взяты изъ нея три листа, находящиеся теперь въ собраніи еп. Порфирія Имн. Публ. Библ. 291.] [Въ среднѣй евангелія отъ Іоанна пропали двѣ тетради, а въ началѣ отъ Матвея изображеніе этого евангелиста А.] [Въ настоящее время подъ

№ 172

находится въ библ.отекѣ совершенно другой списокъ Четвероевангелія, а не тотъ, который былъ взвѣстенъ арх. Антониму, и нужно думать, что замѣна произведена до времени составленія *Гардтгаузеномъ* каталога и до посѣщенія Спаса Н. Н. Кондаковымъ: оба изслѣдователя не оставили бы безъ вниманія столь замѣчательную рукопись, между тѣмъ какъ замѣнившая ее не представляетъ ничего особеннаго. Она пергаментная, X—XI вѣка, л. 291 (115×100; 84×65) но 19 строкъ; тетради α'—λη' позднѣйшей нумерація (въ λη' только 5 л., такъ какъ послѣдніе 2 вырѣзаны); есть заставки и инициалы. Л. 1^а пустой;

лл. 1^b—2^a Ὑπόθεσις τοῦ κατὰ Ματθαίου εὐαγγελίου:—

Κατὰ Ματθαίου. . .

лл. 2^a—5^b Τοῦ κατὰ Ματθαίου εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια:—
съ указателемъ евангельскихъ чтеній, и затѣмъ
съ л. 6^a самое евангеліе отъ Матвея;

и такъ для каждаго слѣдующаго евангелиста.

Л. 291^b обрыв. на словахъ Іоанна 21,19: . . . εἶπε ση-
μαίνων ποῖον θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦ].

№ 75 (152).

Τετραεὐαγγέλιον, 1346 года, [л. 489] на пергаминѣ [250×
199; 160×120] съ изображеніемъ четырехъ евангелистовъ.
Ихъ благословляетъ І. Христосъ, какъ священникъ діакона,
когда себѣ принимаетъ отъ него Евангеліе для чтенія. Еван-
гелисты поклонены.

[Впередѣ

лл. 5^a—12^b Δήλωσις ἐκκλησιαστικῆς τάξεως τῶν καθ' ἐκά-
στην ἡμέραν λεγομένων εὐαγγελίων. . .

лл. 1^b—4^b пугтые, приготовленные, вѣроятно, для обыч-
ныхъ арокъ съ таблицами; но только на л. 1^a начата одна
для Δήλωσις.

Запись:]

Ἐτελειώθη ἡ παροῦσα βιβλος τοῦ ἁγίου τετραεὐαγγέλιου, διὰ
χειρὸς ἐμοῦ Γεωργίου τοῦ Γαλησιώτου ἐξ ἐπιταγῆς τοῦ
περιποδήτου θεοῦ τοῦ κραταίου καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασι-
λέως, παντοκράτορος, κυροῦ Ἰσαακίου Παλασιόλογου
τοῦ Ἀσάν κατὰ μῆνα αὐγούστου τῆς τεσσαρεσκαίδεκάτης Ἰνδι-
κτιῶνος τοῦ ἑξακαιχλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ πεντηκοστοῦ τετάρτου
ἔτους:—

№ 76 (201).

Τετραεὐαγγέλιον, 1243 [1244 A π Γ] года на пергаминѣ
[л. 127 A] [265×165, съ записью]:

Ἐτελειώθη σὸν θεῷ τὸ παρὸν τετραεὐαγγέλιον διὰ χειρὸς
Ἰακώβου μοναχοῦ, συνδρομῆ δὲ καὶ πόνο Νεῖλου μοναχοῦ.

οὐ ἀνακρινώσκοντες εὐχεσθε ἀμφοτέροις διὰ τὸν κύριον + ἐγράφη:
 θεὸς ἐν ἔτει τῷ ρψνβ' ¹⁾ Ἰνδικτιῶνος α' + μὴν ἰαννουαρίῳ κα' +
 δόξα ὁ θεός, δόξα ὁ θεός, δόξα ὁ θεός.

[Образчикъ почерка на табл. 66; одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 396].

№ 77 (169).

Τετραεὐάγγελον, 1247 года, на пергаминахъ [л. 118 А] in
 4° [220×160 Γ] [съ записью]:

Ἐγράφη . . . μηνὶ ἀγούστῳ τοῦ ἐτους ρψνβ'
 [писецъ Βασίλειος υἱὸς τοῦ πατρὸς Καφορέακου.

Текстъ обрывается на словахъ Иоанна 11,51: . . . τοῦτο
 δὲ ἀφ' ἐαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἄρ Α].

Смотри у меня почеркъ этой рукописи [табл. 68; одинъ
 листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 308].

№ 78.

Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαίου, на пергаминахъ in folio, писано
 красиво буквами, похожими на церковнославянскія. Писецъ
 отмѣтилъ тутъ мѣсяць, день и часть, въ которой кончилъ
 переписку сего Евангелія, а года не прописалъ. Каковъ? Ну,
 кто же скажетъ ему, спасибо?

[Теперь это Евангеліе находится въ двухъ мѣстахъ: часть
 (л. 99, разм.: 300×235, 208×130), содержащая евангелія
 отъ Матвея и Иоанна, въ Имп. Публ. Библ. 33, а часть
 (л. 158), содержащая евангелія отъ Марка и отъ Луки, въ
 Оксфордской Bodleian. Misc. graec. 313; снимокъ съ л. 119^a въ
 изд. Palaeographical Society II ser., vol. I. London 1884—
 94, plate 7. Въ Имп. Публ. Библ. 33 на л. 51^b записи:

Τετέλεστα: ἀγαπητὸ ὁ κύριε Ματθαῖος ὁ εὐαγγελιστῆς μηνὶ
 ἀγούστῳ ε'.

[¹⁾ Здѣсь буква ρ написана очень сходно съ α, потому что и въ дру-
 гихъ мѣстахъ ρ-си то же написаніе β. Вѣроятноже предположить ошибку
 въ годъ, чѣмъ въ видиктѣ.]

а на л. 99^а другая:

Ἐτελειώθη ἡ δέλτος αὐτῆ μηνὶ νοεμβρίῳ κς' ἰνδικτιῶνος ἡ ἡμέρα ε' ὥρα β'.

Рукопись по почерку, несомненно, VIII вѣка и потому можетъ быть отнесена къ 710 или 755 году.]

Въ предѣлѣ Сергія и Вакха на свитомъ престолѣ лежатъ три рукописныя Четвероангелія:

№ 79.

— 1) *Τετραεὐάγγελον*, на пергаментѣ in 4^о, IX или X вѣка, съ краткими предисловіями Козмы Индоплатателя предъ каждымъ Евангелистомъ. Въ каждомъ предисловіи кратко говорится о самомъ Евангелистѣ и о содержаніи Евангелія его. Напр.: Евангелистъ Матѳей написалъ свое Евангеліе по-еврейски, а Іоаннъ Богословъ перевелъ его по-гречески.

№ 80.

— 2) *Τετραεὐάγγελον*, на пергаментѣ in 4^о, IX или X вѣка, написано превосходнымъ мелкимъ почеркомъ. Переплетъ его обложенъ пергаментнымъ листомъ, на которомъ унциальными буквами написанъ отрывокъ изъ Ветхаго Завета.

№ 81.

— 3) *Τετραεὐάγγελον*, на пергаментѣ, in folio. Рукопись древняя.

№ 82.

Τετραεὐάγγελον, на пергаментѣ in 4^о.

№ 83.

Τετραεὐάγγελον, на пергаментѣ in 8^о, съ изображеніями Евангелистовъ, кои однако стерлись. Въ концѣ помѣщено указаніе евангельскихъ чтеній въ недѣльные и праздничные дни.

№ 84.

Τετραευάγγελον, на пергаμινῆ in 8°. Рυκοπισъ древняя.

№ 85 (175).

Τετραευάγγελον, [XII—XIII вѣка, лл. 322] [XI в., лл. 324 A] на пергаμινῆ in folio minori [250 × 180, 165 × 110; тетради α'—λθ']. написано монахомъ Арсениемъ Μετολι-
γονκονισοιῦ [съ л. 4 до 319].

Лл. 1 и 322 пyстые при переплетѣ.

1) Лл. 2—3, 320—321 изъ какой-то р-сп X—XI в. при переплетѣ: на лл. 2^a—3^b

Ὁ θεῖος πάθος προσαναφλέγων τὴν καρδίαν
σου θεῖω ὁρασιμῶ σε ἐνόησε . . . . .

Κουφόρον σε κάρη ὡς εἰθεάσατο Ἐλισάβετ
δεσπότην: —

на лл. 320^a—321^b

πρόδρομος τοῦ φυτουργοῦ τοῦ παντός . . . . . μελοῦντι ἐν-
δον τοῦ ἱεροῦ καὶ τὰς νομι (обрыв.).

2) Лл. 4^a—5^b (для заглавія оставлены 2 строки) пред-
словіе Космы Индиконленста къ евангелію отъ Матѳея:
Ἦλθομεν λοιπὸν καὶ ἐπὶ τοὺς εὐαγγελιστὰς καὶ ἀπο-
στόλους καὶ δεῖξωμεν καὶ αὐτοὺς συμφώνως τοῖς παλαι-
οῖς . . . καὶ προκαταγγείλαντι περὶ τούτων θεῶν καὶ ἵν'
πληρώσονται καὶ πληροῦντι. ἀμήν:—

3) Запись:

ἀρεῖ
νης μοναχὸς ὁ μετ' ο
λήγον κό
νης +

+ ὅσοι ἀναγινώσκειται τὴν βίβλον ταύτην
εὐχασθαι ὑπὲρ τὸν γράψαντα.

4) Лл. 6^a—7^a Τοῦ κατὰ Ματθαίου εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια:—
всего 28; затѣмъ

л.л. 8^a—93^b + Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον +
 л.л. 93^b—94^a Τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια:—
 всего 83; затѣмъ

л.л. 95^a—150^a + Εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον*
 л.л. 150^b—151^b Τοῦ κατὰ (Λουκᾶν) εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια:—
 всего 83; затѣмъ

л.л. 152^a—246^b + Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν *
 л.л. 247^a Τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια:—
 всего 87; затѣмъ

(л. 247^b пусто)

л.л. 248^a—311^b + Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην *

5) Запись на л. 311^b:

ἀρσένιος
 μοναχὸς ὁ μετὰ
 λόγων
 κόνης +

+ ἀναξ ἀναρχε υἱὲ θεοῦ λόγε σκέπει φρού
 ρη φύλαττε τὸν γράψαντα τὴν δέλταν ταύτην.

6) л.л. 312^a—315^b Ἐκλογάδην τῶν δ' εὐαγγελιστῶν διὰ τε
 τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους τὴν περικοπὴν ἐκάστου εὐαγγελιστοῦ,
 ἅμα δὲ καὶ τὴν τῶν κεφαλαίων παρασημαίωσιν ἀκριβῶς διαγορευ-
 ὄν. περιέχει δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶ ἀγίῳ πάσχα, τελειοῦν ἐν
 τῷ μηνολογίῳ:—

7) л.л. 315^b—319^b Συνατάριον σὺν θεῷ ἀρχόμενον ἀπὸ μη-
 νὸς Σεπτεμβρίου μέχρι μηνὸς αὐγούστου ὅλου.

л. 319^b осталось еще пустое мѣсто (большая часть
 страниц).

8) На л. 319^b приписка 1281 года:

لى
 كانت نيابة انبا يوحنا يوم السبت
 الرابع من كانون الثاني من سنة ست
 الالف وسمعمائة + لينا ادم عليه
 +

السلام الرب يبيح نفسه ويغفر خطاياها

امين μὴν ἰακωβάριος

ἰακωβάριος: Δ.

т. е. «Было упокоение аввы Иоанна въ субботу въ четвертый день мѣсяца И кануна въ 6789 году отца нашего Адама (миръ съ нимъ!). Господь да упокоитъ душу его и да проститъ его грѣхп. ἰακωβάριος μὴν ἰακωβάριος ὁ».

Никакихъ *imagines evangelistarum* нѣтъ и не было!].

№ 86.

Ⲙ

Τετραεὐαγγέλιον, Четвероевангеліе на пергаминѣ in 4°, списанное въ X вѣкѣ съ древнихъ іерусалимскихъ списковъ. Въ этой рукописи буква ϩ писана вотъ такъ, а: это — признаки появленія рукописи ранѣе XI вѣка. Въ концѣ ея помѣщенъ

Κανονάριον συντάξων καὶ ἑορτῶν καὶ μνημῶν τῶν ἁγίων ...
ἔργον πάσαν ἀκολουθίαν.

Смотри этотъ Канонарій въ моемъ собраніи древнихъ мѣсяцеслововъ подъ буквою Ⲙ [въ бумагахъ Порфирія Имп. Академіи Наукъ № 130 лл. 112—123]

№ 87.

Ⲛ

Τετραεὐαγγέλιον, Четвероевангеліе на пергаминѣ in 4°, переписанное съ древнихъ іерусалимскихъ списковъ въ X или XI вѣкѣ. Въ началѣ этой рукописи помѣщены разныя статьи, напр: кратчайшія жизнеописанія всѣхъ пророковъ, разъясненіе родословія І. Христа по сказаніямъ евангелистовъ Матвея и Луки, порядокъ службы отъ дня Пасхи и проч. Въ концѣ Евангелія Матвея приписано крупными Александрійскими буквами, и черезъ строку греческими [сравни. кальку съ «почерка евангелія іерусалимскаго № 2 на Синаѣ X вѣка» въ

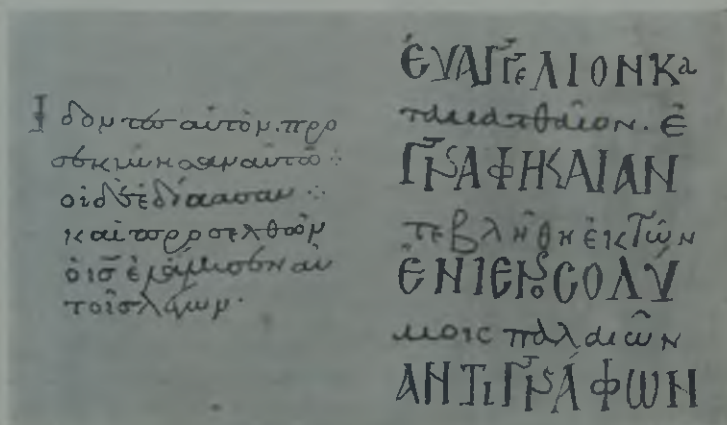
собрания еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. картоп. 1 на листѣ 9-мъ:]

Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαίου ἐγράφη καὶ ἀντεβλήθη ἐκ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις παλαιῶν ἀντιγράφων, τῶν ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει ἀποκειμένων, ἐν στίχοις βιβλῖ, κεφαλαίοις τνε'.

[и на л. 25-мъ другую, данную на епимкѣ № 1 въ Перв. пут. на Афонъ, ч. III отд. I.]

Въ концѣ Евангелія Марка приписано:

Εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον ἐγράφη καὶ ἀντεβλήθη ὁμοίως ἐκ τῶν ἐσπουδασμένων, ἐν στίχοις αργί, κεφαλαίοις αλ'.

№ 2.

Имп. Публ. Библ. кляпка Порф. карт. 1 л. 9
(къ № 87).

Подобныя приписки читаются и въ концѣ Евангелій Луки и Иоанна. На нижнихъ поляхъ всей этой рукописи намѣчены буквенными цифрами такъ называемые каноны Евсевія, легче сказать, сходныя повѣствованія всѣхъ четырехъ Евангелистовъ. Въ концѣ ея написанъ мѣсяцесловъ съ показаніемъ Евангельскихъ чтеній, прокимновъ, предпраздниковъ и проч.; смотри его въ моемъ собраніи древнихъ мѣсяцеслововъ подъ

буквою □ [въ бумагахъ еп. Порфирія Имп. Академія Наукъ № 130 л. 124—129].

Разночтенія Евангелія Іоанна

въ двухъ Синайскихъ рукописяхъ, X и XI вѣка, переписанныхъ съ древнихъ Іерусалимскихъ манускриптовъ:

Ⲛ	Κεφάλαιον α΄.	□
28) Ταῦτα ἐν Βηθαβαρᾷ ἐγένοντο . . .	—	idem.
33) Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃ τὸ πνεῦμα καταβαίνον.	—	idem.
40) Ἦν δὲ Ἄνδρέας . . . ἀκολουθησάντων τῷ Ἰησοῦ.	—	idem.
43) Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ εὑρίσκει Φίλιππον καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.	—	idem.
48) ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ πρὸ τοῦ . . .	—	idem.
Κεφάλαιον β΄.		
4) Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γόναί. οὐπω ἤκε ἡ ὥρα μου.	—	οὐπω ἤκει . . .
8) καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀντήσατε . . .	—	γεμίσατε τὰς ὑδρίας.
17) ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεται με.	—	idem.
23) . . . ἐν τῇ ἑορτῇ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα, ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων.	—	idem. ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων не читается.
Κεφάλαιον γ΄.		
2) ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νοκτός . . .	—	idem.

K

5) ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἀμήν ἀμήν λέγω σοι· ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἔξ ὕδατος, οὐ δύναται...

13) Καὶ οὐδεὶς ἀνέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.

Ha полѣ замѣчено: ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ οὐ κεῖται ἐν τισὶν ἀντιγράφοις Ἱεροσολύμων. Ἀπολιναρίου κεῖται [= κείμενον?].

19) ... τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς. ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα.

20) ... καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς. ἵνα μὴ ἐλεγχθῆ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ὅτι πονηρὰ ἐστίν.

25) ἐγένετο οὖν συζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν...

26) ἶδε οὗτος βαπτίζει· καὶ πλείονας ποιεῖ μαθητάς.

32—33) καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει, ὁ λαμβάνων αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν...

— ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἀμήν ἀμήν λέγω σοι· ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἔξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται...

— Καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν...

Такого замѣчанія
нѣтъ здѣсь.

idem.

idem.

— ἐγένετο οὖν ζήτησις...

— ἶδε οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν...

idem.

Κεφάλαιον δ'.

7) ἔρχεται τις γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας...

22) ... ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν.

Ha полѣ замѣчено: «ἐκ τοῦ μονογενοῦς ἐστίν ἐν ἄλλῳ χειρογράφῳ».

— ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας...

idem.

Такого замѣчанія
нѣтъ здѣсь.

41) καὶ πολλῶ πλείους ἐπί-
στευσαν εἰς αὐτὸν διὰ τὸν
λόγον αὐτοῦ.

idem.

42) .. αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν -- παρ' αὐτοῦ печитається здѣсь.
παρ' αὐτοῦ καὶ σῶσαμεν...

Κεφάλαιον ε'.

4) ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν...
καὶ ἔταρα ἄσσεατο τὸ ὕδωρ...

idem.

Однако несь этотъ ствхъ
оѳозначенъ скобками: =

30) Οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ
ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμ-
ψαντός με.

— Οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ
ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμ-
ψαντός με. Τοῦτο δέ ἐστὶν τὸ
θέλημα τοῦ πέμψαντός με πα-
τρός, ἵνα πᾶν ὃ δεδωκέν μοι
μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλ'
ἀναστήσω αὐτὸ τῇ ἐσχάτῃ
ἡμέρᾳ.

На полѣ написано иначе:

Τοῦτο δέ ἐστὶν τὸ θέλημα
τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶς ὁ
θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων
εἰς αὐτόν, ἔχει ζωὴν αἰώνιον.
καὶ ἀναστήσω αὐτόν ἐγὼ τῇ
ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

31) Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ
ἐμαυτοῦ, παρ' ὑμῶν ἢ μαρ-
τυρία μου...

— idem.

παρ' ὑμῶν, нѣтъ.

43) ἐγὼ ἐξελέλυθα ἐν τῷ
ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου...

— ἐγὼ ἐλέλυθα...

Κεφάλαιον ς'.

12—13) λέγει τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ ἀναγάγετε τὰ πε-

— λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ συναγάγετε τὰ περισσεύ-

Σ

=

ρισσεύματα καὶ κλάσματα, ἕνα μὴ τι ἀπομένῃται . . . . . ληται . . . . .
 . . . . . καὶ ἐξέμισαν δώδεκα κοφίνους . . . . .

На полѣ причисано: ἦν δὲ — idem.
 καὶ τὸ Ἰουδα κατὰ κρίμα . . . . . βασιτάζων τὸν κόφινον.
 τὸ γινόμενον, οὕτω πύχον βασιτάζοντι τὸν κόφινον.

16) ὡς δὲ ὀψίας ἐγένετο, κατέβησαν . . . — ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο . . .

58) ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. — idem.

60) σκληρός ἐστιν αὐτός ὁ λόγος . . . — idem.

На полѣ: δυσπαράδεκτος. На полѣ: δυσπαράδεκτος.

70) ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς: οὐκ ἐγὼ ἐξελεξάμην τοὺς δώδεκα . . . — ἀπεκρίθη αὐτοῖς: οὐκ ἐγὼ τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην . . .

Κεφάλαιον γ'.

35) Ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὐρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασποράν. — idem.

На полѣ замѣчено: οὐ κεῖται ἐν τοῖς ἀρχαίοις. κεῖται [= Таковъ замѣтки иѣтъ здѣсь. кеѣμενον?] Ἀπολιναρίου.

52—53) ὅτι ὁ προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγείρεται, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰερουσαλῆμ καὶ ἀπὸ τῆς Ἰερουσαλῆμ καὶ ἀπὸ τῆς Ἰερουσαλῆμ . . . . . οὐκ ἐγγίγεται . . . . .

Κεφάλαιον η'.

3—11) Все сказаніе Евангелиста о женѣ, взятой на мѣстѣ прелюбодѣянія, въ обѣихъ рукописяхъ этихъ, обозначено краснымъ черниломъ коромыслецами среди двоеточія ~ A

κ

=

βιβλῶν ἢα πολὺν πληροῦσαν: τὰ ὠβελισμένα ἐν τισὶν ἀντιγράφοις οὐ κεῖται, οὐδὲ Ἀπολιναρίου. ἐν δὲ τοῖς ἀρχαίοις ὅλα κεῖται. μνημονεύουσιν τῆς περικοπῆς ταύτης καὶ οἱ ἀπόστολοι πάντες, ἐν αἷς ἐξέθεντο διατάξεις εἰς οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας.

- 4) εἶπον αὐτῷ· διδάσκαλε, — idem.
αὕτη ἡ γυνὴ εἴληπται. . .
- 5) ἐν δὲ τῷ νόμῳ ἡμῶν. . . — ἐν δὲ τῷ νόμῳ ἡμῶν . . .
λιθάσαι· σὺ οὖν τί λέγεις περὶ . . .
αὐτῆς; . . .
- 6) ἵνα ἔχωσι κατηγορίαν κατ' — idem.
αὐτοῦ. . .
- 7) . . . ἀναβλέψας εἶπεν αὐ- — idem.
τοῖς. . .
- 9) καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ σῶ- — idem.
σα. . .
- 10) ἀναβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς — idem.
εἶδεν αὐτὴν καὶ εἶπεν· ποῦ εἰ-
σιν. . .
- 27) Ταῦτα λαλῶ εἰς τὸν κόσ- — Ταῦτα λέγω εἰς τὸν κόσ-
μον. . . — μον. . .
- 33) ἀπεκρίθησαν αὐτῷ Ἰου-
δαῖοι. . .
- 44) ὁμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ — idem.
διαβόλου. . .

Κεφάλαιον θ'.

- 16) τοιαῦτα ποιεῖν. . . — idem.
- 18) ἕως οὗ ἐφώνησαν τοὺς — ἕως ἔτου ἐφώνησαν. . .
γονεῖς. . .
- 38) πιστεύω κύριε· καὶ προσ- — πιστεύω κύριε· καὶ προσ-
εκύνησεν αὐτῷ καὶ εἶπεν· ναὶ — εκύνησεν αὐτῷ. (Дальнѣйшиѣ
κύριε, πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ — словѣ нѣтъ здѣсь.)
Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ εἰς
τὸν κόσμον ἐρχόμενος.

8

2

Κεφάλαιον ι'.

- 38) τοῖς ἔργοις μου πιστεῦ- — τοῖς ἔργοις πιστεῦσατε...
σατε...
40) τὸ πρότερον βαπτίζων... τὸ πρῶτον βαπτίζων..

Κεφάλαιον ια'.

- 7) λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐ- — idem.
τοῦ...
8) ἀποκτεῖναι Ἰουδαῖοι... — λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι...
16) τοῖς συμμαθηταῖς... — idem.
18) О разстояніи Вноаниа отъ Іерусалима на пятнадцать
стадіи замѣчено на полѣ въ оубъихъ рукописяхъ эпитк: ἕπερ
ἔστιν μίλια δύο.
54) εἰς Ἑφραῖμ... — idem.

Κεφάλαιον ιβ'.

- 13) Καὶ ἔκραζον λέγοντες ... — Καὶ ἔκραζον (λέγοντες,
Нѣтъ).
24) ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ — ... ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
θεοῦ... — που...
28) ἐδόξασα καὶ δοξάζω καὶ — καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δο-
πάλιν δοξάσω. — ξάσω.

Κεφάλαιον ιγ'.

- 2) ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους... — idem.
20) ὁ λαμβάνων τινὰ ὄν ἂν — ὁ λαμβάνων ἐάν τινὰ πέμ-
πέμφω, ἐμὲ λαμβάνει. — ψω, ἐμὲ λαμβάνει...

Κεφάλαιον ιδ'.

- 10) μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ — μέννατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ
ἐμῇ... — ἐμῇ.
25) ἐν τῷ ὀνόματι αὐτῶν.

Κεφάλαιον ιε'.

- 15) διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ
τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει.

N

Κεφάλαιον ε΄.

12) καὶ οὐκ ἔτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐν τῷ κόσμῳ εἰμὶ. καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν.

Κεφάλαιον ιθ΄.

3) περιέβαλον αὐτόν, καὶ ἤρ-
χοντο πρὸς αὐτόν καὶ ἔλεγον

Въ концѣ приписано: Ἐλ-
ληνιστὶ εἰς Ἑφρεσον μετὰ τὴν
ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου ἐπὶ Δομε-
τιανοῦ βασιλέως.

Στιχοὶ βσι'. κεφαλ. αλβ' =
232.

1850 года 27 июня
Синай.

№ 88 (277).

Ἀπόστολος, на пергаментѣ in folio, писалъ въ 770ε΄=1308 году, и въ Синайскій м-рь принесенъ Герасимомъ Халкевсомъ 12 ноября 7062=1554 [вѣриѣ, 1553] года.

[Содержитъ Дѣянiя, 7 соборн. и 14 ап. Павла посланiй съ предисловіемъ къ каждому изъ этихъ творенiй и съ общими указателями всего впереди. Рукопись изукрашена винциальными буквами и заставками и сохранилась въ полномъ видѣ; писана въ два столбца по 28 строкъ, на 225 лл.; писецъ — Θεόδωρος ὁ Ἀγιοσαβίτης .Α.]

№ 89 (279).

Ἀπόστολος [такого же содержанiя какъ № 277, но съ соединенiемъ Апокалипсиса и нѣкоторыхъ толкованiй къ тексту на поляхъ Α.] на бумагѣ [л. 278 Α] in folio 6848=1340 года. Въ концѣ его помѣщено изъясненiе Апокалипсиса.

[Дѣянія со схоліями на поляхъ, посланія безъ схолій; Апокаліпсисъ обрывается на словахъ 13,8: γέγραπται τὸ ὄνομα ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου Γ.] [Рукопись сохранилась въ полномъ видѣ А.]

№ 90.

Πράξεις τῶν ἀποστόλων, на пергаментѣ in folio minori. Черкъ хорошъ.

№№ 91—93.

Еще есть три рукописные Апостола, не заслуживающіе вниманія по новостн ихъ.

№ 94.

Πράξις ἀπόστολος, на пергаментѣ in 4°.

№ 95.

Πράξις ἀπόστολος, на пергаментѣ in folio, съ краткими изъясненіями. Въ концѣ приписано:

iste liber est fratris bonacfy bononiensis et ordinendi σαγος.

Эту рукопись видѣлъ и отмѣтилъ мой іеромонахъ Теофанъ.

№ 96 (202).

Истолкованіе посланій апостола Павла, начиная съ посланія къ Галатамъ, на пергаментѣ [XI вѣка А] in folio [лл. 360 А]. Священный текстъ писанъ въ среднѣхъ [обыкновенно по 12 строкъ А] крупными буквами, а на верхнихъ и нижнихъ поляхъ помѣщены толкованія, по краткія, и неизвѣстно чьи. [Рукопись вполне сохранилась и является продолженіемъ № 281. Кромъ посланія къ Гал., здѣсь помѣщены и къ Ефес., Филипп., Колосс., I—II Тессал., I и II Тимоѣ., Титу, Филм. и Евр., всѣ со схоліями тѣхъ же отцовъ, какъ и № 281, т.е. Идуменія, Севира, Геннадія, Теодорпта, Кирилла, Севиріана, Василія, Григорія Нисск. и друг. А.]

Ο ΑΤΙΜΑΖΩ
 ΠΕΝΗΤΑ ΔΙΑΡ
 ΤΑΝΕΙ, Ο ΕΛΕΩ
 ΔΕ ΠΤΩΧΟΥΣ
 ΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ +
 ΠΛΑΝΩ ΜΕΝΟΙ
 ΑΔΙΚΟΙ ΤΕ ΚΑΙ
 ΝΟΥΣΙΝ ΚΑΙ ΚΑ +
 ΕΛΘΟΝ ΔΕ ΚΑΙ
 ΑΛΗΘΕΙΑΝ ΤΕ
 ΙΣΤΑΙΝ ΟΥΣΙΝ
 ΑΓΑΦΟΝ ΟΥ ΠΙ
 ΣΤΑΝΤΑΙ ΕΛΘ
 ΚΑΙ ΠΙΣΤΙΝ
 ΤΕΚΤΟΝΕΣ ΚΑ
 ΚΩΝ + ΕΛΘΗΜΟ
 ΣΥΝΑΙ ΔΕ ΚΑΙ
 ΠΙΣΤΙΣ ΠΑΡΑ

ΤΕΚΤΟΣΙΝ ΑΓΑ
 ΘΟΙΣ + Η ΠΙΑΝΤΙ
 ΜΕΡΙΜΝΩΝ
 ΤΙ ΕΝΕΣΤΙΝ ΠΕ
 ΡΙΣΟΙ ΚΑΙ Η ΔΥΣ
 ΚΑΙ ΑΝΑΛΓΗΤΟΣ
 ΕΝΙΝ ΔΙΑΙΣΤΑΙ +
 ΣΤΕ ΦΑΝΟΣ ΣΟ
 ΦΩΝ ΠΛΟΥΤΟΣ
 ΛΥΤΩΝ + Η ΔΕ
 ΔΙΑΤΡΙΒΗ Α
 ΦΡΟΝΩΝ ΚΑ
 ΚΗ + ΟΥΣ ΕΤΑΙΤΥ
 ΧΑΣ ΕΙΣ ΚΑΙ ΚΩ
 ΜΑΡΤΥΣ ΠΙΣΤΟΣ +
 ΕΙΣ ΚΑΙ ΕΙ ΔΕ ΤΕΥ
 ΔΗ ΔΟΛΟΙ ΕΝ
 ΦΩ ΒΩΚΟΥ

№ 3.

 Имп. Публ. Библи. 52
 (из № 07).

Отдѣлъ II.
Богослуженіе.

№ 97 (8).

Паремейникъ, на пергаментѣ [X—XI вѣка А] [X вѣка Г] in folio [280×205 Г] [in 4°, л. 299, въ два столбца, по 18 строкъ А], писанъ унциальными буквами, похожими на славянскія. Начало утрачено [не хватаетъ первой тетради А] [тетради нумерованы отъ В' до М', не хватаетъ А'. Текстъ начинается со словъ Исаи 3,16 (?): *Táde léγει κύριος...* и кончается словами Иезекииля 40,1: *Ἐγένετο ἐν τῷ πέμπτῳ καὶ εἰκοστῷ ἔτη: τῆς αἰχμαλωσίας...* Въ концѣ присоединено нѣсколько столбцовъ минускульныхъ, писанныхъ монахомъ Антоніемъ Г]. [Судя по формату, надо думать, что изъ этой рукописи вырваны Тисендорфомъ четыре листа Паремейника Имп. Публ. Библ. 52, 287×210, 205×135, по 18 строкъ, а съ этой рукописью тождественъ по почерку и размерамъ обрывокъ листа въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Вибл. 324. Не отсюда ли и 6 листовъ Verolin. graec. fol. 30]?

№№ 98—100.

Еще есть три Паремейника на пергаментѣ in folio.

№№ 101—103.

И три Паремейника на бумагѣ.

№ 104.

Ψαλτήριον μὲ εὐχάς, на пергаментѣ in folio, вѣка X-го.

№ 105 (71).

Ψαλτήριον, 1550 года, съ тропарями и кондаками при каждой канонѣ, на бумагѣ in folio [285×203; 210×128; по 27 строкъ; съ надписью на корешкѣ: Ψαλτήριον ἔχων ἐν ἑκάστῳ καθίσματι γ' τροπάρια καὶ εὐχὰς κατανοητικὰς μ'.

Съ л. 1^а (заст.) идетъ конецъ предисловія:

ἄλλοι μὲν ἄλλα τῶν ψαλμῶν ἔχουσι λόγων εἶδη, ὁ δὲ παρῶν καὶ πρώτιστος εἶδος διττὸν ἐπέχει διδασκτικὸν σὺν ἡθικῶν καὶ τοῦτο σκοπητέον διδάσκει γὰρ ἀνάστασιν καὶ κρίσιν τῶν ἀνθρώπων καὶ μακαρίζει τοὺς πιστοὺς, τοὺς δ' ἄλλοις ταλαντίζει καὶ μάλιστα τοὺς ἀσεβεῖς καὶ τυραννικωτάτους, οὓς οὐδ' εἰς κρίσιν ὕστερον ἔξαναστῆναι λέγει, ἀλλ' εἰς κατάκρισιν αὐτῶν καὶ κόλασιν αἰῶνα τὸ γὰρ οὐκ ἀναστήσεται ὁ ἀσεβὴς εἰς κρίσιν, τοῦτο σημαίνει προφανῶς, ὡς ἀναστῆναι μέλλει πλὴν οὐκ εἰς κρίσιν ἀληθῶς ἀλλὰ πρὸς κατακρίσεις: —

а затѣмъ и самѣй текстъ:

Δευτὸ προφήτου καὶ βασιλέως μέλος: —

Μακάριος . . .

На recto послѣдняго листа запись:

Μνήσθητι κύριε τοῦ δοῦλου σου ἱερέως Σταματινοῦ καὶ συγγώρησον αὐτῷ πᾶν ἁμάρτημα ἐκούσιον τε καὶ ἀκούσιον:] ρσν'.
μηνὶ ἰουλίῳ κτ':

№ 106 (204).

Въ пельяхъ архіепископа.

Церковное Евангеліе, въ которомъ чтенія расположены по недѣлямъ и праздникамъ, начиная отъ перваго дня Пасхи. Оно крупно писано на тончайшемъ бѣломъ пергаментѣ [л. 197 А], въ два столбца, золотыми весьма красивыми буквами, совершенно похожими на славянскія. Въ каждомъ столбцѣ считается 16 и 17 строкъ [280×210 Г] [155×120]. Надъ словами есть привдыханія ударенія и знаки для чтенія Евангелій на расгѣвъ, кои называются каони-

стѣ, кремастѣ, сирматки, параклитиви, тѣли, иф-ень, кеп-
димата, апоетрофъ, и пр. Золото блеститъ такъ ярко, какъ
будто паложено недавно, а буквы выпуклы. Въ началѣ сего
Евангелія на пергамиѣ нарисованы яркими красками образа,
Спасителя, Богоматери [табл. 26], четырехъ евангелистовъ
[Маркъ на табл. 27] и преподобнаго Петра [табл. 28]. Жи-
вонисъ эта весьма хороша. Синапты говорятъ, что это Еван-
геліе было пожертвовано въ ихъ м-рь царемъ Θεодосіемъ Вели-
кимъ († 395 г.). Но такъ какъ въ приложенномъ къ нему
кратчайшемъ мѣсяцесловѣ, того же почерка, читается имя
Симеона Столника, жившаго гораздо позже сего царя, и
означены праздники Срѣтенія Господня и Воздвиженія Креста,
изъ которыхъ первый установленъ былъ царемъ Іустиномъ
въ шестомъ вѣкѣ, а второй царемъ Пракліемъ въ седьмомъ
вѣкѣ, то надобно относить его къ болѣе позднему времени.
И, судя по почерку и рисовкѣ буквъ, полагаю, что эту ру-
копись подарилъ Синаптамъ царь Θεодосій III, самодержавство-
вавшій въ 715—717 годахъ [; X вѣка А,] [X—XI вѣка К].
Смотри у меня образчикъ ея [въ собраніи еп. Порфирія Пми,
Публ. Вибл. картонъ 1-й л. 7 и картонъ 2-й табл. 1—7;
ср. *Порфирія*, Первое пут., 238—240 и Первое пут. въ
Ав. м-ри ч. II отд. I. 377; смотр. табл. 39].

№ 107 (213).

Изборъ евангельскихъ чтеній (*ἐκλογαῖον*) со дня Пасхи, въ
четвертую долю листа in 4° [215 × 165; 150 × 100], пи-
санъ въ январѣ мѣсяцѣ 6475 = 967 года Евстахіемъ пресвите-
ромъ на пергамиѣ [л. 340] [341 А] въ два столбца [по 19
строкъ] Александрійскими мелкими буквами, съ нотами для
чтенія на расгвѣхъ. Смотри почеркъ его въ моей Палеогра-
фій Египто-Греческой [одна л. въ собраніи еп. Порфирія
Пми. Публ. Вибл. 283; смотр. табл. 41 и *Порфирія*, Пер-
вое путеш. въ Ав. м-ри, ч. II, отд. I, снимокъ № 3.

1 л. впереди безъ нумераціи и пустой; л. 1^a тоже пу-
стой.

Записъ писца на л. 1^b]

Στίχοι εἰς τόν ἅγιον Ἰωάννην.
 Βροντῆς γόνον σέ Χριστός εἰκότος ἔφη·
 Ὡς τήν ἀναρχόν πατρός ἐξ ἀνακτίου
 Γέννησιν αὐτοῦ τοῖς θεσφθόγοις λόγοις
 Μέγιστα βροντίσαντα τῇ κτίσει πάση·
 Εὐαγγελιστά παμμάκαρ καί παρθένε
 Φωστήρ Ἰωάννη τε τῶν ἀποστόλων
 Καί πλείων αὐτῶν Κυρίῳ πεφιλιμένε·
 Ἄλλ' ὡς πρός αὐτόν νυνέχων παρρησιᾶ
 Ἐνωθεν αὐτοῦ τήν λύσιν τῶν πταισμάτων
 Ἐμοί δωθῆναι τῷ πόθῳ κεκτημένῳ
 Τήν παντός ὄλβου τήν δέ τιμιωτέραν
 Τῶν σῶν φαινῶν δογμάτων θεῖαν

Μνήσθητι κα	BI	τοῦ δούλου σου Εὐστα-
θείου πρεσβυτέ	B	ρου ἁμαρτολοῦ καί
ταπεινῶ τοῦ πό	A	θῶ γράψαντος τὸ
εὐαγγέλιον	O	τότῳ.
	N	ἀμήν.

[λ. 2^{a-b} двѣ арки съ канѡн ѿ ѱ канѡн дѣкатоу. Затѣмъ
 л. 3^a—340^a (заст.) Ἐκλογάδην σὺν θεῶ τῶν σαββατικῶν-
 ριακῶν καί μνημῶν τῶν ἁγίων ὄλου τοῦ ἐνιαυτοῦ.

Εὐαγγέλιον κατ' Ἰωάννην. Ἐν ἀρχῇ ἦν. . . .

На л. 340^b записъ:

ἐπληρώθη σὺν θεῶ
 τῷ εὐαγγε-
 λειῶν τουτῷ μνη-
 μοναριῶ εἰς τὴν λ'.
 ημερικῶνος ἑ ἑτοῦς ἀπό
 κτίσεως κόσμου
 πρὸς.

|| замітка:

+ τὸ παρὸν ἅγιον εὐαγγέλιον τῆς υπεραχίας θεοτόκου τοῦ
 ἁγίου ὄρου τοῦ Χωρήθ' ἐτέθη διὰ χειρὸς Μακαρίου τοῦ ἁγί-

ωτάτου ἀρχιεπισκόπου τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ. καὶ ἤτης τὸ ἡσπερήσει τὴν θεοτόκον· νὰ ἔχει τὰς ἀράς τῶν τῆς θεοφόρων πατέρων].

№ 108 (231).

[Изборъ евангельскихъ чтенiй] семейства Константинопольскаго, на пергаментѣ [л. 154 А] [въ два столбца] in 4° [250×210; 185×150; по 25 строкъ] 1033 года. Краснописецъ iеродиаконъ Герасимъ.

[Съ л. 2^a (заєт.) 'Εκλογάδην σὺν θεῷ τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου τοῦ ὄλου ἐνιαυτοῦ·

На recto 3-го съ конца листа записъ:

Τῷ συντελεστῇ τῶν βελτίων θεῷ χάρις +]

Οἱ ἀναγιγνώσκοντες εὐχεσθε τῶν κακημένων ταύτην τῶν τοῦ θεοῦ δούλων Συμεῶν καὶ Κοσμά τῶν Ἀζύκων καὶ συγγενῶν· καὶ τοῦ γράψαντος αὐτὴν μοναχοῦ Γερασίμου καὶ ἀκρωτίμου ὁμοῦ καὶ διακόνου Ἰ ἐπὶ βασιλείας εὐσεβεστάτων καὶ αὐτοκρατόρων τῶν Ῥωμαίων Μιχαῆλ καὶ Ζωῆς. ἔτους ἀπὸ Ἀδάμ ρσϛμα' Ἰνδικτιῶνος ιε'.

Ὅσπερ ἔνοι ἐγγίχοντα πατρίδα ὀπτρισιθῆναι, οὗτος καὶ οἱ γράφοντες βιβλίου τέλος. +

[Въ срединѣ, не хватаетъ нѣсколькихъ листовъ А].

[Л. 1^a и послѣдній пустыя и служатъ обложкой. Нумерация тетрадей начинается съ л. 2; есть и грузинскія цифры. Одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 288; смотр. табл. 45].

№ 109 (234).

Въ Синаго-Джуванійской библиотекѣ.

'Εκλογή τῶν εὐαγγελίων, 1119 года, на пергаментѣ [л. 173 А] въ четвертую долю листа [245×200], въ шелковомъ малинов. цвѣта переплетѣ, съ красными знаками для чтенія евангелій на расплѣтъ. Въ концѣ приписано современно: 'Εγράφη ἐν τῷ ςϞζ' ἔτει.

Смотри образчикъ почерка въ моей Палеографіи [однимъ

листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 297; смотр. табл. 55.

Содержаніе:

л. 1^а и слѣд. (въ заст.) * Τῆ ἀγία καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα. ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην:
Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος. . . .

Запись:

Νόμοις σοῖς καὶ δόγμασι
καὶ ὑποθήκαις:—
ταῖς ἐνθάδε κειμέναις.
ἄναξ ἀνάκτων:—
παρασκευάσον συν-
ἔναι καὶ εἰκεῖν:—
διακτερεῖν τε ἄχοι τέρ-
ματος ζωῆς:—
χθαμαλὸς Λεόντιος
δεῖται σοι ταῦτα:—
ὁ καὶ τῆς ἡδὲ κτήτωρ
σεπτηῆς πτωχίδος:—
ἦ τις καὶ ἐγγράφη ἐν τῷ ςϞϞ'
ἔπει εἰς δόξαν τῆς μακαρίας
καὶ πανομήτου τριάδος πατρὸς υἱοῦ καὶ ἁγίου
πνεύματος:—]

№ 110 (220).

Ἐκλογάδην τοῦ ἁγ. εὐαγγελίου, 1167 года, на пергаментѣ [л. 355 A] in folio [300×208; 220×130, двумя почерками, по 26 строкъ], съ красными знаками или полами для чтенія на расчитѣвъ. Краснописецъ Весплѣй Скивурѣ.

[На лл. 1^а и слѣд. (въ заст.) Σύνοψις τοῦ ἐκλογαδίου εὐαγγελίου: Τῆ ἀγία καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα: .

Этѣмъ заглавіемъ обрѣжено изображение Іисуса Христа.

На оборотѣ послѣдняго листа запись:]

Ἐπληρώθη τὸ παρὸν ἅγιον εὐαγγέλιον διὰ χειρὸς Βασιλείου ἀμαρτωλοῦ νοταρίου τοῦ Σκηνοῦρι, καὶ ἦ τις τῷ ἀναγνώ-

σκη, εὐχεσθαί μοι ψυχὴ σασαι (!) μαὶ τῷ ἁμαρτωλῷ, ἵνα εὐρω ἔλατι-
ως ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως· ὁμοίως καὶ οἱ ἀναγιγνώσκοντες αὐ-
τῷ σὺν τῷ αὐθεντῇ του τῷ τιμωτάτῳ καθηγουμένῳ τῷ ἐν τῇ
ἀγίᾳ Βιδλεέμ, ἐν τῇ σεβασμίᾳ μονῇ τῶν ἁγίων κελλίων, μηνὶ
φεβρουαρίῳ ἰνδικτιώνος 16' τοῦ μεγάλου ἔτους. †

Итакъ этотъ изборъ Еванг. чтеній — семейства Палести-
но-Иерусалимскаго. Его-то и надобно сличать съ другими из-
борами семейства Александрійскаго, Антиохійскаго и Кон-
стантинопольскаго, дабы знать, есть ли разница въ текстѣ,
или нѣтъ.

Замѣчательно, что краснописецъ сего избора нотарій Ва-
сплій, написавшій его ореографически, въ своей подписи подъ
нимъ, гдѣ означилъ и годъ написанія сего манускрипта, на-
дѣлалъ много ошибокъ въ греческомъ правописаніи, напр. ἡ
τις вмѣсто εἰ τις, εὐχεσθα: вмѣсто εὐχεσθε, ἔλατιως вмѣсто
ἔλατος и пр. Ужъ не диктовалъ ли онъ эту подпись какому-
либо мальчишкѣ? Но и многіе другіе краснописцы, какъ я
замѣтилъ, въ рукописяхъ, не знали правописанія, хотя и
правильно, ореографически, переписывали то, что имъ вѣрно
было переписать.

№ 111 (232).

Ἐκλογάδην, т. е. изборъ Евангельскихъ чтеній со дня
Пасхи, 1174 года, на пергаментѣ, [л. 143 А] in folio
[261×190; 195×140; въ два столбца по 35 строкъ;] съ
красными нотами, писанъ въ мартѣ мѣсяцѣ 6682 года Ва-
спліемъ нотаріемъ Сквиуромъ по привязанію іеромонаха Павла,
втитора св. великомученика Георгія (около Ввелеема?) [Но
Антонинъ указываетъ, что рукопись 1177 года и по 32 строки:
слѣдовало бы поэтому, допуская вѣрность этихъ указаній, пред-
положить, что была еще одна рукопись работы Василія Сквиура,
во времена Антонина обозначенная № 232, а теперь до 1880
года замѣненная; но гораздо вѣроятнѣе, что Антонинъ ошибся.
Тетради нумерованы позднѣйшей рукой отъ α' до ε' и содер-

жать разное количество листовъ въ каждой. Сохранилась прежняя цифра р-си: εὐαγγέλιον σαββατοκυριακον ρμγ'.

На лл. 1^а и слѣд. (заст.) + Εὐαγγέλιον ἐκλογάδην σαββατοκυριακᾶ (I) ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς μεγάλης κυριακῆς τοῦ πάσχα +

Ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην. Ἐν ἀρχῇ...

Копируется на л. 5^б съ конца, гдѣ запись:

Τέλος εἴληφεν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου (I) ἐκ προστάξεως τοῦ τιμωτάτου ἱερομονάχου κυροῦ Παύλου καὶ κτήτωρος τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου: διὰ χειρὸς ἐμοῦ Βασιλείου νοταρίου τοῦ Σκηνοῦρου καὶ ἦ τις τοῦτο ἀναγινώσκῃ, εὐχεσθε καὶ τὸν μοναχὸν κυρὸν Παῦλον καὶ ἐμὲ τὸν ἁμαρτωλὸν ψυχικόν σας: ἐτελειώθη μὴν μαρτίῳ ἰνδικτιῶνος η' τοῦ ρχπβ' εἵτους. + +

На л. 4^а—3^а съ конца Εὐαγγέλιον τοῦ ὁρθρου τῆς ὕψωσης: — и затѣмъ εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς ὕψωσης: а на лл. 3^б, 2^б и 1^б иррипски арабескія и греческія].

№ 112 (239).

Ἐκλογή τῶν εὐαγγελίων. [1373, а не] 1374 года, на пергаментѣ въ листъ [320 × 245] [тетради α'—μζ] [лл. 364 А]

[Запись:

Θεοῦ τὸ δῶρον, καὶ Ἰωάσαφ πόνος.]

Ἐτελειώθη ἐν εἵπαι ρχωπβ' ἰνδικτιῶνος ιβ' μηνὶ νοεμβρίῳ κδ'.

№ 113.

Въ Джуваніѣскомъ подворьѣ Синайскаго м-ря одинъ грекъ изъ Александріи 18 января 1861 года показывалъ мнѣ рукописный наборъ евангельскихъ чтеній со дня Пасхи, принесенный съ острова Сими. Я разсмотрѣлъ эту рукопись. Она черными чернилами написана на тонкомъ пергаментѣ in 4^о хорошимъ почеркомъ въ X вѣкѣ. Въ ней надъ строками и подъ ними нацѣчены киноварью знаки для чтенія Евангелія на распѣвѣ. Никогда не видать охъ, хозяинъ рукописи думалъ

видѣть въ нихъ Халдеѣскій переводъ Евангелія. Я вразумилъ его. Въ этой полной рукописи приложенъ мѣсяцесловъ. Въ концѣ ея читаются стихи:

- + Τὴν βίβλον, ἣν στίβουσαν ἄνθρωπε βλέπεις,
 Τῶν χρυσολαμπῶν γραμμάτων τῇ συνθέσει
 Εὐαγγελιστῶν ἡ διπλῆ δύαξ γράφει.
 Τί τοῦτο; διττοὺς ζωγραφῶσα τοὺς νόμους
 Τὸν τῆς παλαιᾶς καὶ νέας, πλήν τὴν χάριν,
 Ἦν τῇ νέα δίδωσιν, ἐξαίρει πλέον.
 Κοσμῶν ὁ χρυσοὺς τῇ γραφῇ τοῦ βιβλίου.
 Ἐν ᾧ τὰ πάντα πολλαχῶς ἐσπαρμένα
 Ἔς ἓν συνάψας ἐκ πόθου πολλοῦ Λέων
 Ψυχᾶς τροφήν δίδωσι τὴν καθ' ἡμέραν.
 Ἄνθ' ὧν ἐκείθεν σῆς τροφῆς γεγευμένος
 Βίβλω γραφαίη τῶν αἰεὶ ζώντων λόγων.
 Ἔργου τὸ τερπνὸν θερμὸν ἐμφαίνει πόθον
 Λέωντος ἀθροίσαντος εἰς βίβλον μίαν
 Εὐαγγελιστῶν τῶν σοφῶν θεῖους λόγους
 Τοὺς ἀκροατὰς εἰπῶν καθ' ἡμέραν.
 * Στίχους ἀριθμῶν, τοὺς ἀποστόλους νόει
 Τὸ τριπλοτετραριθμὸν ἄρμα τοῦ λόγου.

[Все это описание съ русскимъ переводомъ записъ Льва напечатано у Порфирия, Первое пут. въ Ан. м-рп, ч. II отд. I, 351—354, гдѣ выражено и предположеніе, что подъ Львомъ здѣсь надо предпологать императора Льва I (457—474).]

№ 114.

Изборъ на пергаминѣ in folio, съ красными знаками. Рукопись XI вѣка, хорошии. Въ началѣ ея красками изображены I. Христосъ и около него три Евангелиста съ Евангеліями въ благоговѣйномъ предстоіиіи. [По видимому, это

№ 221.

такъ какъ здѣсь на л. 1^о есть на золотомъ фонѣ изображеніе I. Христа, по правую сторону котораго Маркъ и Матвей.

а по лѣвую одинъ только Лука: изображение Іоанна върѣзано. Это рукопись пергаменная (съ прежней пифрофи: εὐαγγέλιον καθ'ἡμερῶν σιγᾶ) 1175 года, [л. 275 А] [310×230; по 28 строкъ. На л. 1^b есть приписка одного пѣт владѣльцевъ рукописи XIV—XV вѣка:

+ βιβλίον εὐαγγέλιον τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ μοναχοῦ Θεοδοσίου, καὶ ἐδόθη παρὰ φύλαξιν εἰς μετόχιον τοῦ Σινᾶ εἰς τοῦ ἀγίου Γεωργίου τὴν παλαιὰν γιστέραν εἰς ἐτυχαν[ ] +

Послѣ записи, на л. 8^a—2^b, считая съ конца, есть рядъ евангельскихъ чтеній, а на послѣднемъ листѣ помѣщено нисанное книоварью посланіе Евсевія къ Карніану.

Въ концѣ чтеній пѣт Матвея предъ чтеніемъ (заест.) τῆ β' τῆ; εἰς ἐβδομάδος ἀρχὴ τοῦ Μαρκοῦ + есть записи:

+ (1) θεὸς ἐλέησον τὸν κτήτορα· τὸν καὶ ταύτην τὴν ἱεράν βιβλίον ἀνάθημα δωροτάμενον πρὸς τὴν οὗτος ἐδοξίματα ἁγίαν καὶ γυναικείαν μονῆν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου +

На л. 9^a—^b съ конца другая записи книоварью:

+ Ἀπερτίθη καὶ ἀνετέθη ἀνάθημα ἡ παρούσα ἱερά καὶ θεία τοῦ εὐαγγελίου βιβλίος τῆ κατά Κρήτην ἐξωθεν τοῦ κάστρου ἐκ νέου δομηθείσα εἰς ὄνομα τῆς ὑπεραγίας θεοποιήσης ἡμῶν καὶ θεοτόκου γυναικεία μονῆ τῆς Ἐλεούσης κατὰ μῆνα φεβρουάριον ἑνδικτιῶνος ἡμέρας τοῦ ρχγ' ἔτους· τὸν γοῦν βουληθέντα καὶ ἐχειρισάμενον ἐξάραι αὐτὴν καὶ ἐξελεῖν τῆς τοιαύτης μονῆς εὐλόγησιν ἢ παραλόγῳ ἀφορμῇ ὅπερ Χριστέ μου μὴ γένοιτο· ἡ τετραδίου ἢ φύλλον ἢ μετώπιον ἐκκόψαι ἢ ἐξάραι ἐξ αὐτῆς· ὁποῖος ἂν καὶ εἴη, τῆς τῶν χριστιανῶν μερίδος ἐκπεσεῖται ὡς ὁ Ἰούδας τῆς δωδεκάδος· τὸ τῆς τριάδος φέγγος ὄραν μὴ ἀπωθείς. ἔξει δὲ καὶ ταῖς ἀραῖς τῶν ἀπ' αἰώνων προκεκοιμημένων ἁγίων ἡμῶν πατέρων· καὶ τὸ ἀνάθημα ἀπὸ Κυρίου θεοῦ παντοκράτορος· αὐτὴν δὲ τὴν θεομήτορα πόρρω (!) ποῦ τοῦ οἴου αὐτῆς καὶ θεοῦ ἡμῶν διώκωσαν ἐν ἡμέρᾳ δικαιοκρισίας αὐτοῦ καὶ ἀποκαλύψεως, τὸν δ' ἐκ πόνων αὐτοῦ καὶ ἰδρώτων κτητάμενον ταύτην καὶ ἀναθήσαντα ὡς εἴρηται τῆ ἑρρέθη γυναικεία τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου ἁγία μονῆ εὐχεσθε οἱ τυχόντες αὐτῆς +]

№ 115.

Ἐκλογάδην, на пергаментѣ in folio, съ красными знаками.
XI вѣка.

№ 116.

Ἐκλογάδην, на пергаментѣ in folio, въ два столбца, съ красными знаками.

№ 117.

Ἐκλογάδην, на бумагѣ in folio.

№ 118.

Ἐκλογάδην, на пергаментѣ in folio, съ живописными изображениями евангелистовъ Марка и Луки, который рисуетъ Богоматерь.

№ 119.

Ἐκλογάδην, на пергаментѣ in folio, съ красными знаками или нотами греческими.

№ 120.

Ἐκλογάδην, на пергаментѣ in folio, съ такими же знаками.

№ 121.

Ἐκλογάδην, на пергаментѣ in 4° majore, въ два столбца, съ такими же знаками.

№ 122.

Ἐκλογάδην, на пергаментѣ in 4°. Начало утрачено.

№ 123.

Ἐκλογάδην, на пергаментѣ in 4°. Рукопись древняя, но не полная.

№ 124.

Ἐκλογαὶ, на пергаментѣ in 8°.

№ 125 (293).

Ἀπόστολος, 1053 года, на пергаментѣ [л. 142 A] in 4° [въ два столбца по 24 строки A.] съ мѣсяцесловомъ. Красно-пивоцъ Васаліѣ. Запись:

Ὡσπερ ξένοι χεῖροντες ἴδην πατρίδα: οὕτω καὶ τοῖς γρα-
φοῦσιν βιβλίον τέλος.

Ἐπελειώθη ἡ δέλτος αὐτῆ δια χειρὸς Βασιλείου ὑπο-
διακόου πάλειω Δαλισάνδου μηνι Ιουλίω ἰνδικτιώνος ε' ἔτους
α' α' α' ἰνδικτιώνος ε'.

[Рукопись безъ начальныхъ листовъ; текстъ Дѣяній на-
чинается со словъ 3,21: αἰωσ πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θε-
ός... A.]

[На листа въ собраніи еп. Порфирія Ими. Публ. Библ.
318; смотр. табл. 51.]

№ 126.

Ἀπόστολος, на пергаментѣ in folio, съ красными полами надъ
строками и съ мѣсяцесловомъ, XI вѣка.

№ 127.

Ἀπόστολος, на пергаментѣ in folio, того же вѣка, такой
же, какъ и предыдущій здѣсь.

№ 128 .

Ἀπόστολος, на пергаментѣ in folio, въ два столбца. Пре-
красная рукопись, но, къ сожалѣнію, не цѣлая.

№ 129.

Ἀπόστολος, на пергаментѣ in folio minimo.

[¹] Этотъ видикъ не подходитъ къ году.]

№ 130—131.

Еще есть два Апостола на пергаминах in folio, но едва ли церковные. Ихъ видѣть и отыскать не я, а иеромонахъ мой Теофанъ.

№ 132.

Литургія Василія великаго и Іоанна Златоустаго, на пергаминах in 24°. [Повидимому, это

№ 1037.]

[Рукопись пергаменная, XIII вѣка, на лл. 169 in 32°, по 10—12 строкъ. Содержитъ литургію Іоанна Златоустаго, преждеосвященныхъ даровъ и Василія Великаго А.]

№№ 133—139.

НВ. Въ библіотекѣ я видѣлъ нѣсколько пергаменныхъ свитковъ старинныхъ, на которыхъ написаны литургіи, но не разсматривалъ ихъ.

А иеромонахъ Теофанъ видѣлъ 7 литургіи Златоустаго на бумагах in 4°.

№ 140 (1968).

Εὐχολόγιον, 1426 года, на тонкомъ пергаминах [лл. 488 Д²] [лл. 485 А] [215×133: 135×80; по 17 строкъ: тетради нумерованы отъ α' до λ' и отъ α' до ιδ'; остальные безъ нумераціи] начинаются литургіями [л. 1^а—21^б] Іоанна Златоустаго, [л. 22^а] Василія Великаго и преждеосвященною. Почеркъ хорошъ. [Два листа въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 323 и 348; смотр. табл. 76 и 77.

Записи:]

+ Ἐπελειώθη τὸ παρὸν εὐχολόγιον διὰ χειρὸς κάμου τοῦ ἀγαθοῦ ταπεινοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ Βαρθολομαίου τάχα καὶ ἱερέως τὸ ἐπίκλην Ῥόσου διὰ συνδρομῆς καὶ ἐξόδου τοῦ πανοσιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Μωϋσέως διακόνου καὶ οἰκονόμου τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς ἁγίας ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Λίκατερίνης

ἐν τῇ νήσῳ Κρήτῃ, καὶ οἱ ἐπιτυχάνοντες εὐχεσθαι ἡμῶν διὰ τὸν Κόραον. Ἐν ἔτει ἑξακισχιλίῳστῳ ἠλλ᾽ μηνὶ αὐγούστῳ ιε΄.

Приписка drugого рукою:

+ Τοῦτον τὸ εὐχολόγιον ἐρίνατο διὰ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου προσφύτου μεγάλου Μωυσέως καὶ τῆς ἁγίας ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Δίκαιτην διὰ ἐξόδου καὶ κόπου τοῦ ἐν μακαρία τῇ μνήμῃ γεννημένου ἀειμνήστου δούλου τοῦ θεοῦ Μωυσέως ἱεροδιάκονος ποτὲ οἰκονόμου ἐν τῇ νήσῳ Κρήτης. ὅστις δὲ ὑπερῖσαι αὐτὸ τῆς ἁγίας μονῆς νὰ ἔχει τὴν ἄραν τῶν ἑπτὰ συνόδων καὶ τοῦ ἁγίου Μωυσέως κατάδικον. Ἐγράφη μὲ τὸ ἑλλημαν τοῦ ἐπισκόπου ἀγιωτάτου Σάββα εἰς χιλίους τετρακοσίους εἴκοσι ἑνέα μηνὶ μαρτίῳ ἡ' ἔτους δὲ ἀρχῆς κόσμου ἑξακισχιλίῳστῳ τετρακοστῳ εὐδόμῳ: —

[срани. Порфирия, Второе пуг., 362—363.]

[Въ содержаніе вхождѣтъ:

- 1) л. 1. Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου.
- 2) л. 22. Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου.
- 3) л. 56. Ἡ θεία λειτουργία τῶν προηγιασμένων.
- 4) л. 62. Εὐχαί τοῦ λυχνικοῦ.
- 5) л. 67. Εὐχαί ἑωθινά.
- 6) л. 73^b. Ἀκολουθία εἰς λοχοῦσαν.
- 7) л. 76^b. Ἐτέρα ἀκολουθία εἰς τὸ κατασφραγίσαι παιδίον, λαμβάνον ὄνομα τῇ ὁγδόῃ ἡμέρᾳ τῆς αὐτοῦ γεννήσεως.
- 8) л. 78. Ἐτέρα ἀκολουθία εἰς τὸ σαραντῆσαι παιδίον μετὰ τῆς μητρὸς.
- 9) л. 81^a. Ἀκολουθία εἰς τὸ παιῆσαι κατηχούμενον ἡγῶν βαπτίσαι.
- 10) л. 98. Εὐχὴ εἰς τὸ ἀπολοῦσαι τὸν φωτισθέντα τῇ ὁγδόῃ ἡμέρᾳ.
- 11) л. 99^b. Εὐχὴ εἰς τὸ ἀποκουρεῦσαι παιδίον.
- 12) л. 101^b. Τάξις βαπτίσματος εἰς νήπιον κατεπειγόμενον ὑπὸ θανάτου.
- 13) л. 103. Εὐχὴ τῆς γονυκλισίας τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς.

- 14) λ. 115^b. Ἀκολουθία εἰς μνήστρα.
 15) λ. 136. Εὐχή τοῦ ἀποστεφανώματος.
 16) λ. 137. Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου ἐλαίου ἀγιαζομένου ὑπὸ
 ἑπτὰ πρεσβυτέρων.
 17) λ. 176. Ἀκολουθία τοῦ φωτισμοῦ τῶν ἁγίων θεο-
 φανείων.
 18) λ. 186. Ἑτέρα ἀκολουθία τοῦ μικροῦ ἀγιασμοῦ.
 19) λ. 196. Ἑτέρα ἀκολουθία τῆς κοινῆς παρακλήσεως.
 20) λ. 204. Εὐχαὶ λεγόμεναι ἐν τῇ λιτῇ τῶν δεσποτικῶν
 ἑορτῶν καὶ εἰς μνήμας ἁγίων.
 21) λ. 208. Εὐχή εἰς τὸ ἐπάραι παιδίον ἀπὸ τῆν ἐκκλη-
 σίαν.
 22) λ. 209. Εὐχή ἐπὶ θεμελίου ἐκκλησίας καὶ ἐπὶ σταυ-
 ροπηγίου.
 23) λ. 209^b. Εὐχή ἐπὶ θεμελίου ἐκκλησίας.
 24) λ. 210^b. Εὐχή ἀπολυτικῶν εἰς ἡμέραν ἑορτῆν τοῦ Προ-
 δρόμου.
 25) λ. 211. Εὐχή ἐν ἡμέρᾳ κατανύξεως.
 26) λ. 211^b. Εὐχή ἐπὶ τελευτήσαντος ἱερέως.
 27) λ. 212^b. Εὐχή ἑτέρα εἰς ἱερέα τελευτήσαντα.
 28) λ. 213. Εὐχή ἐπὶ οἴκῳ κτιζομένῳ.
 29) λ. 213^b. Εὐχή ἐπὶ εὐλογίᾳ οἴκου.
 30) Εὐχή ἐπὶ οἴκῳ περιεργαζομένῳ.
 31) λ. 215. Εὐχή ἐπὶ σεισμοῦ.
 32) λ. 215^b. Εὐχή ἐπὶ ἀνομβρίας.
 33) λ. 216. Εὐχή ἐν ἀπαρχῇ ἀπόρου.
 34) λ. 216^b. Εὐχή ἐπὶ θέρους καὶ ἄλκωνος.
 35) λ. 217. Εὐχή εἰς τὸ φύτευσαι ἀμπελώννα.
 66) λ. 218. Εὐχή εἰς μετάληψιν σταφύλης τῇ ἕκτῃ τοῦ
 αὐγούστου.
 37) λ. 218^b. Εὐχή λεγόμενη τῇ 16^ῃ τοῦ αὐγούστου εἰς τὴν
 κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου.
 38) λ. 219. Εὐχή ἐν ἀρχῇ τρύγης κοινῆς.
 39) λ. 219^b. Εἰς τὸ εὐλογήσαι οἶνον νέου.
 40) Εὐχή ἑτέρα ἐπὶ οἴνου νέου

- 41) λ. 220. Εὐχή ἑτέρα.
- 42) λ. 220^b. Εὐχή ἐπὶ ἀποδημούντων.
- 43) Εὐχή τῶν ἐξ ἐπιτιμίων λυομένων.
- 44) λ. 221. Εὐχή ἐπὶ μετανοούντων.
- 45) λ. 222. Εὐχή ἐπὶ ἐπιμολογουμένων.
- 46) Εὐχή ἐπὶ προπετῶς ὀμνούντων.
- 47) λ. 222^b. Εὐχή ἐπὶ χειμαζομένων ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων.
- 48) λ. 223. Εὐχή ἐπὶ ψυχὴν κρινομένην ἐν ὥρᾳ θανάτου.
- 49) λ. 223^b. Εὐχή ἐπὶ μιροφραγησάντων.
- 50) λ. 224^b. Εὐχή εἰς τὸ στῆσαι τοῦτ' ἄριον πλοίου.
- 51) Εὐχή ἑτέρα.
- 52) λ. 225^b. Ἐπὶ πλοίου μέλλοντος πλεῖν.
- 53) λ. 226. Εὐχή ἑτέρα εἰς τὸ κατασπᾶσαι πλοῖον ἐν τῇ θαλάσσῃ ἢ τοὶ ἀποπλεῖν.
- 54) λ. 227^b. Εὐχή ἐπὶ ὁρόσει φρέατος καὶ εὐρέσει ὕδατος.
- 55) λ. 228. Εὐχή ἐπὶ μικροῦ τινος πεσόντος εἰς φρέαρ.
- 56) λ. 229. Τῆτις γινόμενη ἐπὶ συμβῆναι μικρόν τι ἢ ἀκάθαρτον προσφάτως ἐμπασεῖν εἰς ἀγγεῖον οἴνου ἢ ἐλαίου.
- 57) λ. 230. Εὐχή μετὰ τὸ ἀναστῆναι τῆς τραπέζης.
- 58) λ. 230^b. Εὐχή ἑτέρα ἢ λέγεται εἰς λιτὴν καὶ εἰς ἐπιδρομὴν ἐθνῶν καὶ εἰς λοιμὸν καὶ εἰς φθορὰν τοῦ θανατικοῦ ἦ καὶ εἰς πᾶσαν αἰτίαν. . .
- 59) λ. 231. Εὐχή τῶν κολύβων.
- 60) λ. 231^b. Εὐχή τῶν μνημοσύνων.
- 61) λ. 232. Ἀκολουθία εἰς ρᾶσιν ὕπνιου.
- 62) λ. 235 двѣ молитвы безъ особаго заглавія, написанныя другиямъ почеркомъ.
- 63) λ. 235. Εὐχή συγχωρητικὴ λεγομένη ὑπὸ πνευματικοῦ πατρός (другиямъ почеркомъ).
- 64) λ. 238—488. Чтенія евангельскія и апостольскія на цѣлый годъ и на различные случаи [L²].

№ 141 (869).

Ὁρολόγιον μὲ εὐχάς, на пергаμνῆς [XIII вѣка A] [XIV в. F] in 4° [200×145 F] [л. 130, по 21 строка A]. Этому Часослову написанъ хорошимъ почеркомъ ранѣе 1375 года, какъ это видно изъ стѣдующей приписки въ началѣ его:

Ἐν ἔτει ζωπῆ ἰνδικτιῶνος γ' μηνὶ ἀπριλίῳ α'. ἐνεδύθημεν τὸ μοναχικὸν καὶ ἅγιον σχῆμα, ὁ ἁμαρτωλὸς Ἰσίδωρος, οὗ κατὰ κοσμικοῦς Ἰωάννης Γλαβᾶς ἡ κλησις, καὶ Ματθαῖος. Μιχαὴλ Λάσκαρις πρότερον ἀκούων:

а другою рукою добавлено:

Ὁ ἀνωτέρω ῥηθεὶς ἅγιος Ἰσίδωρος ἐχειροτονήθη Θεσσαλονίκης ματῷ καὶ τῷ ζωπῆ ἔτει ἰνδικτιῶνος γ'. Ἐκοιμήθη σὺν ὁ αὐτὸς ἀγιώτατος χρῆσῆ ἔτει ἰνδικτιῶνος δ' Ἰαννουαρίου ια' ἑτῶν ὄν υδ'.

№ 142 (880).

Ὁρολόγιον, 1466 года, [л. 244, по 24 строки A] на бумагѣ in 4° [210×140 F]. Почеркъ не хорошъ [; начала рукописи не хватаетъ A]. Писецъ иерей Константинъ изъ Пафа. Запись:

Ἐγράφη χειρὶ Κωνσταντίνου ἱερέως καὶ σκευοφύλακος ἐπισκοπῆς Πάφου ἐν μηνὶ νοεμβρίῳ τῇ ιζ' αὐτῆς Χριστοῦ.

№ 143 (877).

Ὁρολόγιον на бумагѣ [л. 319 A] in 4° [212×142; 140×78; по 21 строка], писанъ хорошимъ почеркомъ въ сентябрѣ мѣсяцѣ 6975=1467 [; вѣрнѣе, 1466] года, когда индиктъ былъ 15-й.

[Содержание:

1) лл. 1^о и слѣд. (заст.) Ὁρολόγιον сὺν θεῷ ἀγίῳ περιέχων τὴν ἅπασαν ἀκολουθίαν τοῦ τυπικοῦ τοῦ ἀγίου Σάββα: ἐπέχων καὶ τινὰς ἀκολουθίας τοῦ εὐχολογίου.

Начинается съ Μεσονυκτικὸν τοῦ σαββάτου:

Βασιλεῦ οὐράνιε . . .

2) На послѣднихъ 6¹/₄ лл. есть

Πασχάλιον τοῦ νέου ἔτους.

Πασχάλιον σὺν θεῷ ἁγίῳ ποιηθὲν καὶ εἰς ἐξήγησιν φανερῶς διεργασθὲν παρὰ τοῦ μακαρίου μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κηρῶ Ἰσιδώρου:

Ὁ χρόνος ἔχει μῆνας ιβ'. . . Τὰ βίσεκτα ἄρχονται ἀπ' ἀρχῆς τοῦ μαρτίου:—

Ἔτους ς' τοῦ Ἰνδικτ. ιδ'. ἡλίου κύκλος β'. . . Ἔτους ς' τοῦ Ἰνδικτ. ε'. ἡλίου κύκλος κγ'. σελήνης κύκλος γ'. . . χριστιανῶν πάσχα ἀπριλλίῳ κβ'. τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῆ δευτέρα τῆς διακαινησίμου. τῶν ἁγίων πάντων ἰουνίῳ ιε'. ἡ νηστεία τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἡμερῶν ια'. ἡ μνήμη αὐτῶν ἡμέρᾳ παρασκευῆς:—

3) За тѣмъ записи:

δόξα σοι ὁ θεὸς ἡμῶν δόξα σοι.

θεοῦ τῶ δῶρον καὶ Ἀλεξίου πόνοσ

τάχα καὶ πρωτοφάλτου Ἄρτης.

ἐγεγονει δὲ ἐκ συνεργείας καὶ ἐξόδου τοῦ

τιμωτάτου ἐν ἱεραμονάχοις κηρῶ Ἰακώ-

βου τοῦ Θαλασσινοῦ, τοῦ ἀπὸ τῆς νόσου

Κεφαλονίας. ἐν ἔτει ς' τοῦ Ἰνδικτιῶνος ιε'

μηνὶ σεπτεβρίῳ θ'.

μνήσθητι Κύριε τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου Ἀλεξίου σου καὶ συγχώρησον [αὐτῷ τὴν]¹⁾ ἁμαρτίαν διὰ τοῦ ἐλέους σου:—

4) На оборотѣ послѣдняго листа послѣ этой записи нисецъ доавилъ еще

Μεγαλονάρια τῆς ὑπαπαντῆς.]

№№ 144—158.

Еще есть 15 Часослововъ на бумагѣ. Не заслуживаютъ внимания.

[¹⁾ Слова въ скобкахъ прямыхъ пропали благодаря перенетанку р-су.]

№ 159 (595).

Въ кельяхъ архιεпископа.

Τέσσαρα Μηναῖα τῆς Θεοτόκου, [257×190; 180×132; по 30 строкъ; двумя почерками; тетради сохранились отъ γ до σ'] [гл. 96 А], 1049 года.

{Одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 350; смотр. табл. 49.

Содержаніе:

л. 1^а и слѣд. (заст.) Μηνὶ Ἰαννουαρίῳ α'. ἡ περιτομὴ τοῦ κυρίου.

Январьская служебная Минея.

Последнія 2½ страницы дописаны другою рукою XI вѣка, которая сдѣлала и записъ (послѣ текста I руки):]

Ἐτους μεφνζ' ἰνδικτιῶνος β' ἐγένοντο τὰ Δ' μηναῖα τῆς θεοτόκου τὰ τρίμηνα δώδεκα, διὰ χειρὸς Φωτίου μοναχοῦ (καὶ) πρεσβυτέρου συνεργεῖα Νικολάου μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου.

[а затѣмъ, по окончаніи своей прибавки, та же рука опять:

Μνήσθητι κύριε τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου Φιλοθέου μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου καὶ Νικολάου μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου τοῦ ἀσκηπάτου· τῶν τὰ Δ' μηναῖα εἰς ἀποτελεσάντων· ἀμήν:—

На оборотѣ послѣдняго листа, оставленнаго пустымъ, третья рука XII—XIII в. приписала:

+ Τοῦτο τὸ φύλλον ἐστὶν ἀπὸ τὸν κανῶνα τῶν ἁγίων μαρτύρων ἀναργύρων καὶ θαυματουργῶν Κύρου καὶ Ἰωάννου ἵτιο τῇ τριακοστῇ πρώτῃ τοῦ Ἰαννουαρίου μηνός + καὶ εἰ ἴσως ἐκβλήθη καὶ παραπέσει· ἐν τινι τόπῳ ἀπὸ τοῦ μηναίου τοῦ Ἰαννουαρίου μηνός διὰ τὸ εἶναι ἀπόλυτόν τε καὶ ἄσπετον, ἀντιστραφήτω καὶ τεθήτω πάλιν παρ' ὀπισθοσούν καὶ καταληφθῆ ἐν τῷ τέλει τοῦ μηναίου ἡγούον τοῦ Ἰαννουαρίου μηνός:—

четвертая рука XIV вѣка:

+ Τοῦτο τὸ δίφυλλον ἀργόν ἐνθάδε κεῖται· τὰ γὰρ ἐν τούτῳ γεγραμμένα ἐν τῷ κανόνι τῶν ἁγίων Κύρου καὶ Ἰωάννου ἡγούον ἐν τῷ τέλει τοῦ Ἰαννουαρίου τοῦ [ ] καὶ [ ] ἐν ἄλλῳ μηναίῳ Ἰαννουαρίου τόδε ὑφείλει τὸ δίφυλλον τεθῆναι:—]

№ 160.

Μὴν δευτέρου, на пергаминѣ in 4°. Мшней древняя.

№№ 161—164.

Четыре небольшие Мшней и Трїоды на пергаминѣ in 4°.

№№ 165—214.

Иеромонахъ Теофанъ видѣлъ въ общей библіотекѣ 5 Мшней на пергаминѣ, и еще 45 Мшней, но на пергаминѣ или бумагѣ, этого не отыскалъ.

№ 215 (754).

Τριῶδιον, на [пергаминѣ и] хлопчатной бумагѣ [всего лл. 325 А] 6685=1177 года: [260×195; тетради α^a—μα^a; счетъ которыхъ начинается съ л. 4-го, такъ какъ лл. 1—3 при перелетѣ: двумя разными почерками: одинъ въ началѣ, по 41 строкѣ, на пергаминѣ, другой потомъ, по 29 строкѣ, на бумагѣ. Два листа въ собраніи сн. Порфирія Имн. Публ. Библ. 297; смотр. табл. 59.

Содержаніе:

- 1) л. 1^a—2^b изъ помоканона правила чьи-то.
- 2) л. 3^{a-b} были пустой (занять арабской приниской).
- 3) л. 4^a и слѣд. (заст.) Τριῶδιον σὸν θεῷ τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς περιέχον τὴν ἀκολουθίαν πᾶσαν. τοὺς ἀποστόλους τὰ εὐαγγέλια καὶ τὰς προφητείας ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς κυριακῆς τοῦ τελῶνου καὶ τοῦ φαραισαίου μέχρι τῶν ἁγίων πάντων· ποίημα Ἰωσήφ καὶ Θεοδώρου.

4) На оборотѣ предпоследняго листа записъ:

+ τέλος διὰ χειρὸς Συμεῶν εἰς τ[ὸ] τ[ ] μ[ ] 9[ ]
 τοῦ μαρτίου μηνὸς Ἰνδικτιῶνος ἑ' ἔτους ρχπε': —
 и арабскія привѣски.

Помѣтка:

+ ἐτόπω τὸ βιβλίον ἐγράψην διὰ χειρὸς μου Γεργαίου ἀρχιεπισκόπου τοῦ ἁγίου ὄρους Σινά καὶ ἐτέθη εἰς τὸ με-

τάχιον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Κλήμακος· καὶ ἡ τῆς ἄρῃ
αὐτοῦ κα ἔχη τὰς ἀράς τῶν τῆς θεοφόρων πατέρων καὶ τὴν κατὰ-
ραν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Κλήμακος:—]

№ 216.

Τριφύδιον, на пергаминах in 8°, 6886=1378 года. На ней
есть подпись Синайского епископа Ιαкова того же года.

№ 217 (746).

Τριφύδιον, Τριῦδι, постная 1519 года, на бумагах [лл. 441
A] [тетради нумерованы α'—υε' Γ] въ листъ [310×215
Γ] [въ два столбца по 30 строкъ A]. Красноясець Георгί-
ου Солίου.

[Запись:]

Ἔτους κ'κλ' ἐν μηνὶ Ἰαννουαρίῳ εἰς τὰς ἰδ', ἡμέρα τρίτη, ὧρα
ἡ ἀτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ οἰκτροῦ Γε-
ωργίου Σολίου.

№ 218.

Τριφύδιον, на пергаминах in 4°. Рукопись древняя, но по-
черкъ ея некрасивъ.

№ 219.

Τριφύδιον, на пергаминах in 4°. Рукопись древняя. Почеркъ
мелкій.

№ 220.

Τριφύδιον, на пергаминах in 4°, съ нотами. Конецъ потерянь.
Смотри у меня почеркъ этой рукописи на листъ [повиди-
мому, въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 357, XI вѣка;
размѣръ: 230×183, 150×104].

№№ 221—222.

Двѣ Τριῦδι постная, на пергаминах in folio. Ихъ видѣть въ
отмѣткѣ іеромонаха Θεοφάνη. [Вѣроятно, это №№ 739 и 740.]

№ 221 [(739)].

Τριῦδι, начинающаяся съ нехѣли мытаря и фарисея и
кончающаяся чиноислѣдованіемъ великой субботы; полная

τα φουκεϊ μόνον· ζυμωτοῦσθε τὰ
 φουκεϊ μόνον· ζυμωτοῦσθε τὰ
 σημεῖον· τὸ μὲν οὖν οὐδὲν ἔστιν
 τὰ φουκεϊ μόνον· τὸ φουκεϊ μόνον
 αὐτῶν ἐκβόνοσθε μόνον· αὐτῶν ἐκβόνοσθε
 κεκοιμησάμενοι· τὸ φουκεϊ μόνον
 ὁ βασιλεὺς· ἀφ᾽ ἡμεῶν ἡμεῶν
 σῶσθε· ὁδοῦσθε τὸ μόνον· ὑπερῆμενοι
 ἐκείνοσθε· κυριεδοσάμενοι· ἡ πᾶσι
 εἰς τὸ μόνον· βαλλομένων· τὸ φουκεϊ
 ὡσπερ ἡμεῶν· καθ᾽ ἡμεῶν
 ἰσοσθε· αὐτῶν τὸ μόνον· σῶσθε

рукопись на пергаментѣ, XIII вѣка, лл. 135, in 1° min., по 43 строки А.] [270×190; XIV вѣка Г.]

№ 222 [(740).

Трїодь, начинающаяся съ навечерїа Рождества Христова и содержащая чтенїя въ навечерїе Крещенїа, чиновослѣдованїе въ недѣлю мытаря и фарисея и слѣд. вплоть до чиновослѣдованїа святыхъ Страстей, гдѣ и обрывается на словахъ ἀπέσταλε ἔς βφοῦς; затѣмъ слѣдуетъ Цвѣтная Трїодь, отъ которой осталось теперь только 7 листовъ. Рукопись на пергаментѣ, XIII вѣка, лл. 117, in 1°, по 43 строки. А] [320×140, въ два столбца; начала и конца рукописи не хватаетъ Г].

№№ 223—226.

Четыре Трїоди на бумагѣ въ листъ.

№ 227 (775).

Πεντηκοστάριον, на пергаментѣ [XIII вѣка, тетради α—κς' Г] [XII вѣка, лл. 164, по 41 строки А] въ листъ [265×190 Г] съ греческими нотами по мѣстамъ для пѣнія. Эта Цвѣтная Трїодь, написанная ранѣе 6912 года и принадлежавшая какой то обители въ Солунѣ, пожертвована была въ Сиваѣкїей м-рь іеромонахомъ Симономъ въ 1578 году.

№№ 228—236.

Пять Пενδικοσταρίη, или Цвѣтныхъ Трїодей, на бумагѣ въ листъ, и четыре на бумагѣ въ четвертую долю листа.

№№ 237—243.

Παρακλητική, на бумагѣ въ листъ, въ 7-ми экземплярахъ. Ихъ видѣлъ и отмѣтилъ іер. Теофанъ.

№ 244.

Ὀκτώηχος, съ греческими нотами на пергаментѣ in 12°. Рукопись древняя.

№№ 245—252.

Ὁκτώηχος, на бумагѣ, въ 8-ми экземплярахъ, in 4° et 8°. Два изъ нихъ безъ начала и конца. А въ концѣ одного [№ 648? 649? 659?] приписано:

Κλήμεντος ἱερομονάχου ἡγουμένου ὄρους Σινᾶ, 43⁹ ἔτους.
1514 года.

№ 253 (784).

Ἐροτολόγιον σὺν θεῷ περιέχων τὰ στιχηρὰ καθάρματα. Рукопись на пергаментѣ [л. 81 по 25 строкъ A] in 4° [235 × 185 Г]. Содержить

[вач. Τὰς ἑσπερινὰς εὐχὰς... Γ] «Вечерняя наша молитвы пріими, Господи», и пр.

№ 254 (660).

Ἀκολουθία, Службы пророку Моисею [съ тремя капопами A], св. Екатерины, св. отцамъ, избіеннымъ въ Равенѣ, Апостасію Синаиту и Георгію Арселапиту [а также другая служба пророку Моисею съ двумя капопами A], на пергаментѣ [л. 114, по 16—18 строкъ A] in 12° [in 16° A] [170 × 120 Г]. Ранѣе 1236 года [XIV вѣка AГ].

Въ концѣ приписано:

Τούτας τὰς ἀκολουθίας τῶν ἁγίων [ὁσίων A] πατέρων, Ἀναστασίου φημί καὶ Γεωργίου, ἐξεπόνησεν καὶ ἔγραψεν Ἀθανάσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης Ἱεροσολύμων, ὁπότεν ἦτον ἀρχιεπισκοπότης.

слѣдовательно, немного ранѣе 1236 года.

№ 255.

Ἐροτολόγιον на бумагѣ, въ трехъ книгахъ.

№ 256 (849).

Θεοτοκίριον [составленный Іоанномъ Мавроподомъ, митрополитомъ Евлантскимъ A], на пергаментѣ, 1304 года,

[л. 250 А] in 16° [154×115; 108×70, по 24 строки.
Начинается съ л. 1^а (заглавіе стерлось)

Σὸς ἡ τροπαιοθγος θεῖνὰ θεοπροπῶς . . .

На verso послѣдняго листа запись:

Θεῶ ἀνακτι: πρέπει τιμὴ καὶ δόξα:—
ἐτελειώθη τὸ παρὸν θεοτοκάριον
εἰς ἔτος ρωβ' ἰνδικτιῶνος β':—

№ 257.

Θεοτοκάριον, на бумагѣ in 16°.

№№ 258—270.

Еще есть 13 Θεοτοκάριη на бумагѣ.

№ 271 (1923).

Акакисть Божіей Матери, написанъ [in 8°] Леонтиемъ іеро-
монахомъ въ 1665 году. Почеркъ — красивъ.

[Заглавіе: Ἐγκώμιον εἰς τὴν κυρίαν ἡμῶν καὶ δέσποιναν Θεο-
τόκον:—

Запись:

Ἐγράφη τὸ παρὸν 1665 ἀγῶς. Λεωντίου ἱερο-
μονάχου.]

№ 272.

Στηχάριον ὅλου χρόνου, Стихирарь на весь годъ съ но-
тамп, писанъ на пергаминѣ [220×170; 170×120; по 22 строки]
Стефаномъ Доместикомъ въ честной обители Предтечи въ
6507=999 году. Это видно изъ слѣдующей современной при-
писки:

Ἐγράφη τὸ τοιοῦτο στηχαιάριον παρὰ Στεφάνου δο-
μestίχου εἰς τὴν τιμὴν Προδρόμου μονῆν μηνὶ μαρτίῳ α' ἰν-
δικτιῶνος β' ἔτους ρσφ'.

Смотри образчикъ этой рукописи въ моемъ собраніи по-
добныхъ образцовъ [одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Ими.

Публ. Библ. 362; смотр. табл. 43 и *Порфирия*, Первое пут. въ Ав. м-ри, ч. II отд. I, 383].

№ 273 (1218).

[Рукопись] 1177 года [на пергаментѣ, [л. 270 А] въ тетрадахъ α—λδ'; 296×221; 225×165; по 18—20 строкъ Содержитъ] *Συγγραμμον τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ* [начная съ 1-го сентября. По окончаніи текста въ концѣ записъ:]

Πάντων τῶν καλῶν Χριστὸς ἀρχὴ καὶ τέλος + Ἐγράφη ἡ παροῦσα δόξα διὰ χειρὸς Νικηφόρου ἱερέως διὰ συνδρομῆς καὶ ἐξόδου Νικολάου υἱοῦ Γεωργίου τοῦ Παύλου, βασιλεύοντος τῶν φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων Μανουήλ καὶ Μαρίας, τοῦ πανερωτάτου ἡμῶν μητροπολίτου κυροῦ Νικήτα μηνὶ Ἰουλίῳ ἡ' Ἰνδικτιῶνος ἑ' ἔτους ρ'χϛε'.

[Огньиъ листь въ собраніи еп. Порфирія Имв. Публ. Библ. 360; смотр. табл. 58.]

№ 274 (1231).

[Рукопись, л. 222 [лл. 224 А] въ тетрадахъ α—κη'; 336×225; 265×180; по 23 строки. Содержитъ]

Συγγραμμον ὅν θεῷ περιέχον τὴν ἅπασαν ἀκολουθίαν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ:—

съ нотами на ѳугаѣ въ большой листь. Огньнсанъ въ 1236 г., во дни Иерусалимскаго патриарха Аѳанасія, Неофитомъ іеромонахомъ в доместикомъ всечестной обители Латрііской.

Записъ:

Ἐγράφη τὸ παρὸν συγγραμμον διὰ χειρὸς Νεοφίτου ἱερομονάχου καὶ доместίκου τῆς σεβασμίας μονῆς τῶν κελιβάρων ἀπὸ τοῦ Δάτρου, δι' ἐξόδου τοῦ μεγαλοδοξοτάτου ἀρχιεπιστοῦ τοῦ Μηνῆ, ἐγράφη δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων κυροῦ Ἀθανασίου, καὶ οἱ ἐπὶ χεῖρας κρατούντες εὐχεσθῆναι μοι διὰ τὸν κύριον ὅπως εὖρω ἄφωσιν τῶν πολλῶν μου σφαλμάτων καὶ λέγεται θεὸς συγχώρησον ὅπου τὸ ἔγραψα. Ἄμην ἄμην ἄμην γένοιτο γένητο:— Ἐτους ρ'σϛμδ' Ἰνδικτιῶνος θ'. ὁῶσα ὁ θεός ὁῶσα ὁ θεός ὁῶσα ὁ θεός:—

Смотри образчикъ этой рукописи въ моемъ собраніи подобныхъ образцовъ [два листа въ собраніи еп. Порфирія Пми. Публ. Библ. 439; смотр. табл. 65].

№ 275 (1221).

Στιχεράριον съ нотами писанъ на пергаминѣ [л. 407 А] въ полулистѣ [in 8° А] [230×170 Γ] Мануиломъ Халкеопуломъ въ 1321 году на иждивеніе іеромонаха Вартоломея Коринθіота, иѣкогда Апостоли. Тутъ помѣщены стихиры на каждый день мѣсяца, а сочинители музыки не подписаны на пишѣ.

Запись:

+ Ἐτελειώθη τὸ παρὸν στιχεράριον διὰ χειρὸς ἐμοῦ Μανουὴλ τοῦ Χαλκεοπούλου; — μηνὶ Ἰαννουαρίῳ καὶ ἑνδεκτιῶνος δ' τοῦ ρωμ' ἔτους διὰ κόπου καὶ ἐξόδου ἱερομονάχου κοροῦ Βαρθολομαίου τοῦ Κορινθιώτου καὶ ποτὲ Ἀποστόλη +

Смотри образчикъ этой рукописи въ моемъ собраніи подобныхъ образцовъ [одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Пми. Публ. Библ. 366; смотр. табл. 64].

№ 276.

Ἐιρηολόγιον, Прологъ потный на бумагѣ in 4°, писанъ въ 1332 году Антоніемъ іеромонахомъ и domestikомъ кесномъ нареднимомъ. Запись:

ρωμ' ἔτους. Ἐτελειώθη τὸ παρὸν εἰρηολόγιον διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ἀμαρτωλοῦ Ἀντωνίου ἱερομονάχου καὶ domestikοῦ ξένου παρεπιδήμιου. ἐκ γῆς ὑπάρχων. ἐκ χώρας τῶν Ῥωμαίων, διὰ πόθου δὲ Γεωργίου ἀναγνώστου υἱοῦ Στεφάνου τοῦ Ἀντιοχίτου.

Въ этой рукописи помѣщена теорія знаковъ пѣнія и образцовыя піесы Кукузеллія, Лампадарія, Кукумы и Никодима Петропула. Итакъ, они жили ранѣе 1332 года.

№ 277 (1229).

Ψαλτικῆς στιχηράριον, на οὐμαγῆ [тетрадей 31: α'—ις, α'—γ' и α'—δ'] [л. 248 А] въ листъ [285×197; 213×135; во 27 строкъ] писанъ Ἰβνιῶσκιμъ митрополитомъ Θεοληπτομъ въ Δαμιᾶττῆ въ 1374 году и пожертвовапъ въ Синаϊσκιῶ μοναστηρῆ. [Одинъ листъ въ собраніи еп. Порφυρία Имп. Публ. Библ. 440: смотр. табл. 81. Запись:]

Ἐγράφη διὰ τοῦ ταπεινοῦ μητροπολίτου Διβύης Θεολήπτου εἰς τὸ Ταμιᾶθην ἐν τῷ κλωπῆ εἴη μηνὶ αὐγούστῳ ἡδοκτιῶνος ρβ' Γιεῖπαμμεδέοντος ἀνακτι Χριστῷ ὁδοῖα: Δόξα σοι κύριε πάντων ἑνακα:

Между этими строками прописано мелко:

ἔδωκε τοῦτο τὸ στιχηράριον ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Διβύης Θεολήπτος καὶ ὑπέρτιμος καὶ πρόεδρος Ταμιᾶθίου εἰς τὴν ἁγίαν μονὴν καὶ ὑπερδόξαστον καὶ ὑπερθαύμαστον τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ.

На нижнемъ полѣ слѣдующей страницы есть собственноручная подпись сего митрополита.

[Рукопись писана двумя почерками и раньше поспла обозначение: στιχηράριον σιν'. Два первыхъ листа служили обложкою и взяты изъ какой-то другой рукописи. Содержить:]

1) сь л. 3^а Стиχηράριον σὺν θεῷ ἁγίῳ ἀρχόμενον ἀπὸ μηνὸς σепτεμβρίου μέχρι τῶν ἁγίων πάντων:—

2) Τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου σαββάτου ἑσπέρας. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντίας τῆς Κύπρου λόγος εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν τοῦ Κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὸν Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ἀριμαθαίας καὶ εἰς τὴν ἐν τῷ πῶθι καταβασιν μετὰ τὸ σωτήριο πάθος παραδόξως γεγενημένην:—

Τὴ τοῦτο σήμερον...

3) Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου εἰς τὴν κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου:—

Ὅτε μελλούσης ἐκδημῆιν...

4) Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσσοστόμου εἰς τὸ βιβλίον τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου. Εἰστήκεισαν τῷ σταυρῷ... Κλωπῆ:— (Ioann. 19, 25).

Ἀναγκαῖον δὲ ἔστιν. . .

5) На послѣдней страницѣ рядъ выдержекъ изъ Висплія Великаго и Іоанна Златοуста.]

№ 278 (1262).

Κοντάκια καὶ Ἀκάθιστος ὕμνος, рукопись на ὄυμαγῆ, въ четвертую долю большого листа [280 × 218; 195 × 135], писана Григоріемъ Ἀλλιάτομъ въ Ἀθωνскомъ монастырѣ Εσφιγмена, а переплетена въ Ἀθωνской же Λαυρῆ въ 1437 году.

[Содержитъ:]

1) Ἀρχή σὺν θεῷ ἁγίῳ τῶν κοντακίων τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἰνδίκτου μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ αὐγούστου μηνός. ἐπισηθῆσαν μὲν παρὰ τοῦ δομestίκου ἐκείνου κυροῦ Μιχαήλ τοῦ Ἀνεώτου· ἐκαλλωπίσθησαν δὲ παρὰ τοῦ πρωτοψάλτου κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Γλυκέως· ὕστερον δὲ ἐγράφησαν καὶ παρὰ τοῦ μαίστορος κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλλη¹⁾ συντετηρημένα καὶ σαφέστατα· καὶ οὐ γὰρ πολλὰς εἶχον μακρολογίας.

2) Ἀκάθιστος τοῦ Γλυκέως сь нотами (ibidem).

3) Ἐτέρα Ἀκάθιστος τοῦ δομestίκου τοῦ Ἀνεώτου, ἐκαλλωπίσθη δὲ παρὰ τοῦ Κουκουζέλλη.

4) Ἀκάθιστος τοῦ Ἡθικοῦ Νικηφόρου.

5) Ἐτέρα Ἀκάθιστος τοῦ Κουκουζέλλη.

6) Ἐτέρα Ἀκάθιστος τοῦ Κορώνη.

7) Въ концѣ этихъ Ἀκαθιστωνъ приписано:

Τέλος τῶν ΚΔ' οἰκων τῆς Θεοτόκου· γραφέντες παρὰ τοῦ Γρηγορίου μοναχοῦ τοῦ καὶ Ἀλλιάτου λεγομένου, τοῦ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως.

8) Кромѣ Ἀκαθистовъ, есть пѣснь сь нотами: Ο τοῦτῆ ραδυεται.

9) На концѣ приписано:

+ Ἐγράφη τὸ παρὸν βιβλίον καὶ ἐσταχώθη παρὰ τοῦ ἁμαρ-

¹⁾ Этоъ старше Іоанна Глика, а этоъ старше Іоанна Кукузели.

ταύτου Γρηγορίου Ἀλλιάτου ἀπὸ τὸ ἀθηβόλαιον τοῦ μοσχρανῶς, τὸ εὑρισκόμενον ἐν τῇ μονῇ τοῦ Βατοπαίδου ¹⁾ τὸ μικρόν· Ἐγράφη δὲ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἐσφιγμένου, καὶ ἐσταχώθη ἐν τῇ Δαύρα, ἐρχομένου μου ἐνταῦθα. ὕστερον δὲ ἐξουήθην παρὰ τοῦ ἐν ἱερομονάχῳ πατρὶ κυροῦ Γερασίμου, τοῦ εὑρισκόμενου ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἀκαταλήπτου· Ἐγράφη δὲ ἐν ἔτει μ'ϠϠμζ', ἰνδικτιῶνος α'— ²⁾

[и подписи:

ἐλάχιτος ἐν ἱερομονάχῳ Γεράσιμος Ἀκαταλήπτου νόσ δομέστικος.]

№ 279.

Στιχηροναστασιμωδάριον весьма древния рукопись на пергаминах in 4°, кажется, XII вѣка. Почеркъ красивъ.

№ 280.

Στιχηράριον на пергаминах in 4°, весьма древній, не имѣеть ни начала, ни конца.

№ 281 (1227).

Στιχηράριον сь нотами п текстомъ на ѳлзомъ пергаминахъ [л. 267 A], in 8° [228×155; 158×100; по 21 строкѣ:] писалъ іеромонахомъ Θεοδουломъ. Прекрасная рукопись древняя [XII вѣка] [XIII в. A].

[Л. 1 взятъ изъ другоѣ р-си.

Л. 2^a, пустоѣ первоначально, заняты позднѣйшеѣ припиской:

+ αὕτη ἡ βίβλος τὸ στιχηράριον ὑπῆρχεν τοῦ κυροῦ Ἀντωνίου μοναχοῦ τοῦ ἀνατωλικοῦ, ἐπέδωκεν δὲ αὐτῷ ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου ὁρους Σινᾶ ἕνεκεν ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας. ἵτις οὐδὲν ἔαλει να το ξενώσοι ἀπὸ τὸ μοναστήριον να το ἰδιόπτη ἡμελήσοι

[¹⁾ Вь рукописи: βατοπαί.]

[²⁾ Рукой Порфирія добавлено: 1437.]

ἴνα κόψῃ ἀπ' αὐτῶ ἐν φύλλον καὶ μόνον, νὰ ἔχει τὴν ὀρχήν τοῦ
θεοῦ καὶ νὰ ἔνοι ἀφορισμένος ἀπὸ τῆς ἁγίας τριάδος καὶ ὑπὸ τῶν
τριακοσίων ἢ θεοφόρων πατέρων καὶ ὑπὸ τῶν ἑπτὰ ἁγίων συνό-
δων καὶ νὰ ἔνοι ἡ μερὶς αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ἰουδα τοῦ Ἰσχαρι-
ώτου καὶ Σίμωνος τοῦ Μάγου καὶ Ἄννα καὶ Καϊάφα.

+ παπεινός Συμεὼν ἐπίσκοπος.

Л. 2^в арабскій текстъ, вѣроятно, той же рукописи.

Съ л. 3^а подъ загл.: Ἀρχὴ σὺν θεῷ τοῦ στιχηραρίου περι-
έχοντος τὴν ἅπασαν ἀκολουθίαν:

до конца идетъ Стихирарь полный съ записью:

+ ὁ ἐν ἱερομονάχοις ἐλάχιστος Θεόδουλος ὁ ἀμαρτωλός +
дальше нѣсколько строкъ выскоблено].

№ 282.

Στιχηράριον на пергаментѣ въ четвертую долю большого
листа (in folio 4°), не пмѣть на начала, на конца. — Смотря
образчикъ этой рукописи въ моемъ собраніи подобныхъ образ-
цовъ [одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ.
363, XI вѣка, размѣръ: 310×230; 217×170; по 23 стро-
ки; откуда слѣдуетъ заключить, что имѣется въ виду

№ 1219,

содержащій] [на л. 152 in 1° A] [310×240 Γ] [по 23
строки, стихирарь на свѣтый годъ, начинающійся съ конца пѣсно-
пѣній 6 октября со словъ:

τὸν ἀντίπαλον ἐχθρόν...

и оканчивающійся стихирами Самуилу пророку 20 августа до
словъ:

... λυτρωθῆναι ἡμᾶς καὶ καταβαλε θράσος,

такъ какъ въ началѣ и въ концѣ вырваны листы A].

№№ 283—287.

Еще есть пять Стихирарей на бумагѣ, въ листъ. Пѣсно-
творю въ нихъ не поименованы.

Рукопись, содержащая:

Συγχρά κιθωρονικά συν τοῖς ἀναγραμματισμοῖς ποιηθέντα

Handwritten Greek text with musical notation (neumes) and large initial letters A, P, and B. The text includes phrases such as 'ταῖς τυχῶν βίβλας', 'καὶ τὰς τῶν τερμινχαρ ἀσ. μαστρίκων σιωτρι', and 'Πρὸς τὸν λαόν. καὶ τὸν θεόν. καὶ τὸν κόσμον.' The musical notation consists of neumes placed above the text, with some letters like alpha (α) and pi (π) used as clefs or structural markers.

№ 5.

Имп. Публ. Библ. 365
(кв. № 282).

παρά χειροῦ Μανουῆλ τοῦ Χρυσάφη καὶ Ἰωάννου Λαμπραδρίου, на бумагѣ in 8°. — Впрочемъ, тутъ надписаны и другіе пѣснотворцы и ихъ прозведенія в методы:

1) Въ день Анны праматери Ποίημα Κωνσταντίνου τοῦ Χουμελίου.

2) Въ день Преображенія Господня: ἕτερον στιχηρόν. Ποίημα Γρηγορίου τοῦ Ἀλιάτου.

3) Въ день Успенія Богоматери: ἕτερον στιχηρόν. Ποίημα Μανουῆλ Γαζή.

4) Ἔτερον θεοτόκιον. Ποίημα Ἰωάννου Αασχάρι.

5) Ποιήματα τοῦ Κορώνη, τοῦ Λατρινοῦ, τοῦ Κουκουμά, Ἰωάννου τοῦ Γλυκέως.

6) Διδασκαλική καὶ δισκολική μέθοδος τοῦ στιχηραρίου ποιηθεῖσα τῷ Κορώνη.

7) Μηνὲ μαρτίῃ καὶ ἀναγραμματισμὸς εἰς τὸν Ἑθαγγελισμὸν, τοῦ μαΐστορος τοῦ Κουκουζέλλη.

8) Ἡ εὐφθία. Ποίημα τοῦ Καμπάνη.

№ 289 (1251).

Ψαλτικῆς μαθηματάριον [рукопись на корешкѣ названная Стиχηράριον καλοφωνικὸν μαθηματάριον], на бумагѣ [больше 43 тетрадей] in folio 4° [253×185; 171×112; по 18 строкъ].

Содержать на тетрадахъ α'—λε':]

1) Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἀγίῳ τοῦ ὅλου ἐναντιοῦ ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἑδέκτου εἰς τὸ α'. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σομεῶν τοῦ Στυλίου. Ποιήματα διαφόρων ποιητῶν· συνετέθησαν δὲ σαφέστατα παρὰ τοῦ μαΐστορος, ἐκαλλωπίσθησαν δὲ τὰ παλαιὰ μόνα, τὰ δὲ νέα ἀσάλευτα μένουσι:—

[пач.: Стиχηρά τῆς ἑδέκτου. ποίημα τοῦ Βασιλεικοῦ.]

Имена музыкальныхъ композиторовъ:

1) Τοῦ Γλυκέως.

2) Βαρθολομαίου μοναχοῦ.

3) Ποίημα Γερμανοῦ μοναχοῦ.

Διπλωματία μοναζωνήρικον.

- 4) Μανουγρᾶ.
- 5) Κουκουζέλλη.
- 6) Ποίημα τοῦ Βασιώτου ἐκαλλωπίσθη παρὰ τοῦ μαίστορος τοῦ Κουκουζέλλη. Итакъ Васіотъ старше Кукυзеліи.
- 7) Λαμπιδάριου.
- 8) Νικηφόρου τοῦ δομεστίου τοῦ Ἰθινοῦ.
- 9) Τῆς εἰς ἡμέρα Σεπτεμβρίου Στιχηρὸν: Ποίημα Θεοδώρου τοῦ Δαλασιννοῦ.
- 10) Ποίημα τοῦ Εὐγενικοῦ.
- 11) Τοῦ Κορώνη.
- 12) Ποίημα κυρ Σομεῶν καὶ λασσονάκτου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας.
- 13) Τοῦ Καμπάνη.
- 14) Τοῦ Ἀγεώτου.
- 15) Τοῦ Μανουῆλ Ἀργυροπούλου.
- 16) Τοῦ Καλίστου.
- 17) Τοῦ Μαγουλᾶ.
- 18) Μην δεκέμβριος. Τῆς ἁγίας Βαρβάρας. Στιχηρὸν. Ποίημα τοῦ δομεστίου κυρ Νικολάου τοῦ Κλωβσοῦ, ἐκαλλωπίσθη παρὰ τοῦ μαίστορος. Итакъ, Николѣй Клову старше мастера Кукυзеліи.
- 19) Ποίημα τοῦ Εὐνόγου καὶ πρωτοφάλτου τοῦ Φιλανδρωπιννοῦ.
- 20) Часто встрѣчается Ποίημα τοῦ μαίστορος.
- 21) Τοῦ Μανουγρᾶ.
- 22) Κυρ Λέοντος τοῦ Ἀλμυρίτη.
- 23) Ἔπερον Θεσσαλονικίον.
- 24) Πολυχροναῖος τῷ βασιλεῖ μετὰ κρατήματος, το το τε ρε.
- 25) Ἰωάννου Λασκάρη.
- 26) Μανουῆλ τοῦ Θηβαίου.
- 27) Τοῦ Ἀναπαρᾶ.
- 28) Τοῦ Ἀνδρονίκου.
- 29) Ἀνδρέου τοῦ Σιγῆρου.

- 30) Θεοδούλου μοναχοῦ.
 31) Δημητρίου τοῦ Ἀργίτου.
 32) Νικολάου τοῦ Λιμνινοῦ.
 33) Μιχαήλ ἱερέως τῆς Πατζάδος.
 34) Γεωργίου Σγουροπούλου.
 — Παλαιόν.
 35) Τοῦ Χαλκεοπούλου.
 36) Ἰωάννου τοῦ Σουρία.
 37) Τοῦ Τραμουντάνα.
 38) Ἱερέως Δημητρίου τοῦ Συναδηνοῦ.
 39) Ποίημα τοῦ Μανουγρᾶ, ἐκαλλωπίσθη δὲ παρὰ τοῦ
 Κορώνη. И такъ, Манугрᾶ жилъ прежде Κορονία.
 40) Μάρκου ἀρχιερέως.
 41) Γερασίμου μοναχοῦ.
 42) Ποίημα τῆς Πατζάδος.
 43) Συμεῶνος τοῦ Ψυρίτζη.
 44) Μιχαήλ ἱερέως τοῦ Πατζάδι.

II) Засиымъ слѣдуетъ [съ новоѣ нумерациѣй тетрадей]:

Ἀρχὴ τῶν θεῶ ἀγίῳ τῶν στιχηρῶν τοῦ ὅλου χρόνου, ἀπὸ τὸν σεπτέμβριον ἕως ὅλον τὸν αὐγουστον, ποίημα τοῦ διδασκάλου καὶ μακαριωτάτου κυροῦ Μανουήλ τοῦ Χρυσάφη τοῦ νέου Λαμπαδαρίου:—

III) [На тетрадахъ лс'—мγ', продолжайущихъ старую нумерацию:]

Στιχηρὰ καλλοφωνικὰ ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ τελώνου καὶ τοῦ φαρισαίου καὶ καταλήγοντα μέχρι τῶν ἁγίων πάντων, ποιηθέντα παρὰ διαφόρων ποιητῶν:—

пменно: τοῦ Κορώνη κυροῦ Ξένου, τοῦ Λασκάρι, τοῦ Κουκουζέλη. . . и другихъ.

- 45) Τοῦ Καρβουναριώτου.

— Παλαιόν.

- 46) Δοκλειανοῦ Δημητρίου.

- 47) Νικολάου τοῦ Καλλίστου.

- 48) Θεοδούλου μοναχοῦ.

- 49) Τῆ κυριακῆ τοῦ Θωμᾶ στιχηρόν. Ποίημα τοῦ Μα-

νου γρά, ἐκαλλωπίσθη δὲ παρὰ τοῦ Κοντοπέτρι. — Итакъ,
Мануγρᾶ трудился прежде Кондопетрія.

50) Τοῦ Βῶγενικοῦ.

51) Τῆς κοριακῆ τῆς ἁγίας Πεντηκοστῆς ποίημα τοῦ Δα-
λασινοῦ, ἐκαλλωπίσθη δὲ παρὰ Κοντοπέτρι. Итакъ, Дала-
спит старше Кондопетрія.

52) Τῆς κοριακῆ τῶν ἁγίων πάντων στιχηρὸν παλαιόν, ἐκαλ-
λωπίσθη δὲ παρὰ τοῦ ἀρχιερέως κύρ Μάρκου τῆς Κορίνθου.

Все.

№ 290.

Ψαλτικῆς μαθηματῶριον на бумагѣ in 4°. Тутъ одиѣ ноты.
Словъ вѣтъ. Въ концѣ есть особое отдѣленіе съ надписью:

Κρατήματα ἐκλεκτὰ πᾶνω φράζα καὶ ὠφέλιμα κατ' ἔχρον ποι-
ήματα διαφόρων ποιητῶν.

{а пмечено:}

1) Ποίημα κυρίου Ξένου Κωρώνη. Πέρσιον безъ словъ.

2) Ἔτερον κράτημα λεγόμενον καὶ αὐτὸ Πέρσιον τοῦ Ἰω-
άννου Λαμπθαρίου, безъ словъ, а слышны только те ре
ре а та бе ре ре то то то ре...

3) Ἔτερον τερέντισμα λεγόμενον αἰθῶνι πᾶνω γλυκίστατον,
ποίημα τοῦ Κωρώνη... το то то то те ре ре те ре ре.

4) Ἔτερον κράτημα Γαβριήλ ἱερομονάχου τοῦ ἐκ τῆς
μονῆς τοῦ Ξανθοπούλου.

5) Ἔτερον κράτημα Κωνσταντίνου τοῦ Μαγουλᾶ.

6) Ποίημα Μανουήλ Χρυσάφη, τερπνόν, γλυκίστατον,
ὄργανικόν... те ре ре...

7) Ποίημα Ἰωάννου μαΐστορος τοῦ Κουκουζέλη,
ὄργανικόν φθορικόν, ἔχος δ'... те ре ре.

8) Τοῦ αὐτοῦ λεγόμενον Πολεμικόν, то то то то те
ре ре.

9) Ἔτερον τερέντισμα λεγόμενον ἢ ψαλτήρα: Ποίημα Γρη-
γορίου τοῦ Ἀλυάτου.

10) Ἔτερον ποίημα τοῦ κυρ Ἰωάννου Παπαδοπούλου
τοῦ Κουκουζέλη ο ο ο ο ο то то те ре ре...

11) Ποίημα Γεωργίου δομestίκου τοῦ Κοντοπατρῆ, λεγόμενον ἑυλικός, ε ε ε τε ρε ρε.

12) Ποίημα κυρίου Σγουροπούλου λεγόμενον Ροδάϊον. ἦχος δ'... ο ο ο ο το το το το το ο ρρο τα...

№ 291.

Ψαλτικῆς ἠχηματάριον, на бумагѣ въ листъ, содержитъ Κρατήματα, το το τε ρε ρε на веѣ 8 гласовъ: напρимѣръ, Κρατήματα τοῦ τρίτου ἦχου, ποίημα τοῦ Κορώνη.

1) Въ этомъ учебникѣ встрѣчаются черныя и красныя ноты, однѣ надъ другими. А на полихъ замѣчено о пихъ: τὰ μαύρα τοῦ Λαμπαδαρίου, τὰ δὲ κόκκινα ἀπὸ Θεσσαλονικέων τοῦ παπᾶ Ἀγγέλου. На оборотѣ, τὰ μαύρα ἀπὸ τοῦ παπᾶ Ἀγγέλου, τὰ δὲ κόκκινα ἀπὸ τοῦ Νικολάου.

2) Есть пѣсны Авасіота, и Соловьина. Видно, Славянныя были, по прозванію Соловьень.

3) Есть пѣса, называемая ἢ τρομπέτα, сочиненіе Κοντομετρίя. Его же Στράτα παλαιά.

4) Σαλευόμενα κρατήματα Ξένου Κορώνη, Ἰωάννου Κουκουζέλη Παπαδοπούλου.

5) Τοῦ Κορώνη τὰ Ροδάκια (вкусно, какъ вкусень персякъ!) καθὼς ὀνομάσθη παρὰ τοῦ βασιλέως.

6) Κράτημα ὄρφανὸν τοῦ Ἰωάννου Κουκουζέλη.

7) Κράτημα Λαμπαδαρίου μετεποιήθη δὲ παρὰ δομestίκου τοῦ Κλοβᾶ, καθὼς γράφει κύριος Ἰωάννης ὁ Κλαδάς. Итакъ Ламбадарій старше Клувы, а этотъ старше Ивана Клады.

8) NB. Κορώνης ὀνομάζεται πρωτοφάτης τῆς ἀγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας. (т. е. св. Софiи въ Константинополѣ.)

9) Κράτημα τοῦ κυρ Ἰωάννου τοῦ Τζακνοπούλου.— Τὸ αὐτὸ κράτημα συνετέθη καὶ ἐκαλλοπίσθη παρὰ Νικολάου τοῦ Κλοβοῦ.

10) Κρατήματα τοῦ δομestίκου Δημητρίου.

11) Κράτημα τοῦ Κοουκουζέλη λεγόμενον τὸ σημαν-
τήριον.

12) Κράτημα τοῦ Κορώνη λεγόμενον, τὸ ἀδωνᾶτο.

13) Τοῦ αὐτοῦ κράτημα δύσκολον καὶ δεμένον.

14) Κράτημα τοῦ μεγάλου Πριμμικηρίου.

15) Ποίημα τοῦ Κοουκουζέλη περιέχον τὰς χειρονομίας
πάσας, безъ словъ, а то ε βε...

16) Τοῦ αὐτοῦ μαῖστορος λόγος μονόπνους το το το.

17) Τοῦ Κορώνη τετράζωνος.

18) Κρατήματα τοῦ βαρέως ἤχου, Кукузеллия, Κορο-
νία, Цакнопула и Агаллиана.

19) Пѣснотворны названы μακαριώτατοι, Κορώνης—θαυ-
μαστός καὶ πλουσιώτατος.

20) Ἀρχὴ τῶν κειμένων κρατημάτων τοῦ πλαγίου τετάρτου,
διαφόρων ποιητῶν παλαιῶν καὶ νέων, ἀρχομένων ἀπὸ τοῦ ἶνα
τέ μεχρι καὶ τέλους.

Въ этомъ отдѣлѣ замѣчено ἰδοῦ Κορώνης εἴφθασε, λαμ-
πρότερος τυγχάνει, ὑπὲρ τῶν ἄλλων πέφυκεν ἐνδοξότερος ἐν τού-
τοις. Немного спустя надъ другимъ Κράτημα надписано: Τοῦ
μακαριώτατου ἢ μνήμη Κορώνη λαμπρότερον, ἐνδοξότερον,
ἐντεχύτερον. Ἐνταῦθα νῦν αἰγησάτω πάντα.

21) Κράτημα τοῦ παπᾶ Ἀγγέλου.

22) Κράτημα λεγόμενον ἢ χαμπάνα (КОЛОКОЛЪ).

23) Κράτημα τοῦ Κοουκουζέλη, λεγόμενον τοῦ βασι-
λέως.

24) Κράτημα τοῦ μαῖστορος Ἰωάννου τοῦ Κοουκουζέ-
λη, λεγόμενον ὁ τροχός. ψάλλεται δὲ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει
παρὰ Ἰωάννου Λαμπαδαρίου οὕτως (СЛѢДУЮТЪ НОТЫ).

25) Κράτημα τοῦ μακαριώτατου καὶ φίλου τῶν διδασκάλων
κυρίου Ἰωάννου Λαμπαδαρίου, λεγόμενον φθορικόν. Ἄλλο
λεγόμενον, Ἐθνικόν πάντοτε λαμπρότατον.

26) Ἰωάννης Γλυκὺς ὀνομάζεται διδάσκαλος τῶν διδα-
σκάλων.

27) Κράτημα τοῦ Κοουκουζέλη, λεγόμενον ἢ βειόλα
(СКРИПКА). Свмъ оканчивается эта рукопись.

[Такъ какъ, вѣроятно всею, сюда принадлежить лпть въ *ψαλιτικῆς ἡχηματάριον* въ собраніи сп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 493, XVI вѣка, 280×200; 180×120, по 16 строкъ, то описаніе Порфирія относится къ

№ 1252.

Рукопись думажн., XVI вѣка; 281×203; 177×122; по 16 строкъ. Содержаніе обозначено на корешкѣ, какъ *ψαλιτικῆς ἡχηματάριον*. Есть позднѣйшія приписки:

- 1) *αφμθ' σεπτεμβρίου ε' ἐγένετο φεβερὸς σεισμός καὶ [ ] ἡμερ. 7^η ὥρα ἦν ες' καὶ ὕμνου ἤγουν ὥρα τῆς ἡμέρας δ' "*
- 2) *σεπτεμβρίου κε' αφμθ' ἐκοιμήθη ὁ μακαρίτης Παῖσιος ἑξήμερο δ'.*

№ 292.

Ψαλιτικῆς μαθηματάριον, на думажн в 8°. Содержить:

- 1) Προκείμενον ὅλης ἐβδομάδος.
- 2) Κεκραγάρια. (Господи воззвахъ).
- 3) Πρῶτων βάρου ποιηθὲν παρὰ τοῦ διδασκάλου Κωνσταντίνου ἱερέως Φλακῆ. Ἐτο κρατῆματα εγο.
- 4) Πολυέλεος ὁ λεγόμενος Κουκουμᾶς.
- 5) Ποίημα Ἰωάννου τοῦ Κορδοκοτοῦ ἱερέως.
- 6) Ἀλληλουάρια, ποίημα τοῦ Χρυσάφη.
- 7) Χερουβικά, Ἀγαλλιανοῦ.
- 8) Часть Символа вѣры съ нотами.
- 9) Θεοτόκια. и проч.

Въ концѣ сего перваго отдѣла этой рукописи замѣчено: «Κонецъ Послѣдованія великоῦ нечерни, полнелея, литургіи Βασίλειи и Ιωάννα Ζαατοустαго, трисвятаго, αλληλουίη, херувимскихъ, богородичныхъ, крестобогородичныхъ и проч. Καὶ ἀρχεται μνηολόγιον μέχρι αὐγούστου, ἐμπροσθεν ὀσιακά, μαρτυριά, ἱεραρχικά, καὶ ἕτερα τῶν ἁγίων».

Въ этомъ второмъ отдѣлѣ встрѣчаются слѣдующія замѣтки:—

- 1) Παλαιόν ἐκαλλωπίσθη παρ' ἐμοῦ, ἢ παρὰ Φλακῆ.
- 2) Τρισάγιον ψαλλόμενον εἰς τὴν θεϊάν λειτουργίαν, ποιηθὲν

παρ' ἐμοῦ Γερωνόμου Τραγουδιστῆ μαθητοῦ τοῦ διδασκάλου καὶ μαΐστορος Κωνσταντίνου ἱερέως Φλακῆ. Итакъ, іерей Константинъ Флаки есть учитель Іеронима Трагудиста.

3) Ἔτερον τρισάγιον ποιηθὲν . . . ἐκ τῆς Κρήτης, καλλωπισθὲν παρ' ἐμοῦ (Іеронимъ Трагудистъ).

4) Κοινωνικὸν ποιηθὲν παρὰ Μανουὴλ Λαμπαδαρίου Χρυσάφι.

5) Μέθοδος καληφωκὸς πονηθεῖσα παρὰ τοῦ Κορώνη.

6) После другої метοды господина Корони сѣбѣдуетъ ἀρχὴ συν θεῷ ἀρίφ τῆς παπαδικῆς ἐπιστήμης на пять листкахъ.

7) Есть метода Флаки.

8) Σπληρὸν εἰς τὴν ἕψωσιν τοῦ τιμίου σταυροῦ, ποιηθὲν παρὰ τοῦ μαΐστορος καὶ νέου Κοουκουζέλη Λαμπαδαρίου τοῦ Χρυσάφι, καλλωπισθὲν δὲ μετέπειτα παρ' ἐμοῦ (Іерон. Трагуд.)

№ 293—298.

Видѣть шесть новыхъ учебниковъ, малыхъ по объему. Всѣ они — новые, писаны недавно.

№ 299.

Ψαλτικὴ, παρὰ διαφόρων ποιητῶν παλαιῶν τε καὶ νέων, на бумагѣ in 8°, съ погтами и словами.

1) Начин.: Δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν . . . Ἄρχεται ὁ δομestικός τοῦ θεῖοῦ χοροῦ μετὰ τῶν συν αὐτῷ.

2) Τοῦ Παναρέτου κῆρ Γεωργίου.

3) Τοῦ Λαμπαδαρίου.

4) Τοῦ Κοουκουζέλη.

5) Ἀλλαγμὰ τοῦ Χαλιβουρίου.

6) Τοῦ Ἀγαλλιανοῦ δομestτικού.

7) Τοῦ Ἀγάθωνος.

8) Θεοδώρου τοῦ Ἀργυροπούλου.

9) Τοῦ Δοκαιανοῦ.

10) Δίχορον τοῦ Κοουκουμᾶ.

- 11) Δόξα πατρί . . . Παλαιόν, εἰς μικρὰς νόκτας.
- 12) Δόξα πατρί . . . Τοῦ Κορώνη εἰς μεγάλας νόκτας.
- 13) Ἔτερον, δόξα πατρί, λεγόμενον ἀγιορίτικον.
- 14) Ἀλληλούϊα: Πολίτικον (т. е. Цареградская). Ἔτερον Θεσσαλονικαῖον.
- 15) Τοῦ Πλαγίτου. (Ἰωάννου? Если Иоаннъ, то онъ жилъ раньше 1299 года).
- 16) Часто встрѣчается τὸ Παλαιόν.
- 17) Часто встрѣчается, τοῦ Μαΐστορος.
- 18) Τοῦ Καβᾶ.
- 19) Τοῦ Ἠθιχοῦ.
- 20) Τοῦ Χριστοφόρου.
- 21) Γεωργίου τοῦ Παναγίτου.
- 22) Κυρίου Ἀνδρέου.
- 23) Πολυέλεος ψαλλόμενος ἐν τῇ Θεσσαλονικῇ ποιηθεὶς παρὰ τοῦ Κουκουμᾶ καὶ μαΐστορος. Ἐπε: Τοῦ πατρὸς κυρίου Μανουὴλ τοῦ Πλαγίτου. Ἔτερον τοῦ μοναχοῦ Κορωνηλίου. Τοῦ δομεστικοῦ κυρ Γρηγορίου. Τοῦ Μυστάκωνος. Τοῦ μοναχοῦ Συναΐτου. — Παλαιόν.
- 24) Антифоны въ праздники Богородичные: Доμεστικου Γρηγορίου. Ἰωάννου τοῦ Βατάτζη. Τοῦ δομεστικοῦ κυρίου Ἀνδρέου.
- 25) Μετὰ τὸν πολυέλεον Ἀντίφωνα: Τοῦ Ξενοφῶντος. Τοῦ Γλοκέως. Τοῦ Δοκσιανοῦ.
- 26) Антифоны иерархамъ, мученикамъ и прочимъ: Παλαιά: Γρηγορίου δομεστικοῦ τοῦ Γλοκέ. Τοῦ Θηβαίου, много. Τοῦ δομεστικοῦ Θεοφυλάκτου τοῦ Ἀργυροπούλου. Τοῦ Ἀγάθωνος. Τοῦ Μαΐστορος.
- 27) Θεστικά τοῦ Ξανθοπούλου.
- 28) «Влажени непорочни» при погребеніи мѣрянъ и монаховъ. Παλαιά. Τοῦ Μανουγρᾶ. Τοῦ Φαρδιβούκου, много. Τοῦ Ααμπαδαρίου. Τοῦ Κιλιδινοῦ. Τοῦ Κλουβᾶ.
- 29) Χερουβικά. Τοῦ δομεστικοῦ Μανουὴλ Ἀγαλλιανοῦ. Τοῦ Κορώνη. Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ ποίημα, т. е. мѣзыка. Παλαιόν. Ααμπαδαρίου. Νικηφόρου τοῦ Ἠθιχοῦ.

30) Κοινωνικά, сочинены всіми вышепомянутыми пѣсно-творцами и монахомъ Логгіаномъ.

31) Ἄξιον ἔστί: ἀγορίτικον, τοῦ Κορώνη, τοῦ Δαμπαδαρίου, τοῦ μαΐστορος Κουκουζέλη, τοῦ Γλοκέως.

32) Промсы великомученику Дмитрію сочинены Солунскими протопсалтомъ Мануиломъ Плагитомъ и Христофоромъ Μεστακονомъ.

33) Τοῦ μαΐστορος Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλη κρᾶτμα, λεγόμενον τὸ ἔθνικόν.

Кошець.

Жалѣю о томъ, что не означенъ годъ этой рукописи.

№ 300.

Ψαλτικὴ на бумагѣ in 4°. Въ этой рукописи содержатся:

1) Πρόλογος, ὃς λέγεται ἰσοφωνία κ̄θρ Μανουήλ Δαμπαδαρίου τοῦ Χρυσάφτη καὶ μαΐστορος, τοῦ ἀληθῶς Χρυσάφτη καὶ νέου Κουκουζέλη.

2) Πολυέλεος ὀνομαζόμενος Αὐτηγός.

3) Λεγομένη Βουλγάρα.

4) Τοῦ Κουκουμά Φράγκικον.

5) Στίχος ἐγκωμαστικός εἰς τὴν θεοτόκον ποιηθείς παρὰ Δαμπαδαρίου. τὰ γράμματα δι' ὀρισμοῦ καὶ ζητήσεως τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ματθαίου. Τὸ δὲ μέλος ἐστὶ κρᾶτμα τοῦ Κουκουζέλη. Ἔπη — Αὐανιετὴ.

6) Δειτουργία Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἀρχεται ἀπὸ Τρισαγίου. Παλαιόν.

7) Ἐτερον χειροβιβικόν Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, ὃ λέγεται παλαιόν.

8) Κοινωνικόν τοῦ Μανουήλ Ἀργυροπούλου τοῦ μαΐστορος.

9) Ἐτερον κοινωνικόν τοῦ Δημητρίου Ραιδεσσηνοῦ, ὀργανικόν.

10) Ἐτερον κοινωνικόν τοῦ Γεωργίου τοῦ Πλουσιαδοῦ νοῦ. Τετράφωνος.

- 11) Δειτουργία τῶν προηγιασμένων. Παλαιόν.
- 12) Νῦν αἱ δυνάμεις: Ἀγιοριτικόν, ποίημα Δογγίνου μοναχοῦ.
- 13) Χερουβικόν Ἀγάθωνος μοναχοῦ τοῦ Κορώνη.
- 14) Τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Συμεών τοῦ Στολίτου: — Ἐτέρα παρεμβολή, ποίημα κυροῦ Μάρκου μητροπολίτου τῆς Κορίνθου.
- 15) Μηνὶ μαίω ε'. τῆς ἁγίας Εἰρήνης. Ἀναγραμματισμός, ποίημα Ἰωάννου τοῦ Φουζᾶ.

NB. Въ этой рукописи очень много музыкальных произведений Иоанна Кукузелія.

№ 301.

Нѣсколько новыхъ тетрадокъ съ нотами. Въ нихъ помѣнованы слѣдующіе пѣснотворцы:

- 1) Петръ Лампадарій.
- 2) Κυρ Δανιήλ протопсалтъ великой Церкви. Его Κεκραγάρια, Δογματικά, Πασαπνοάρια.
- 3) Ιερομοναχъ Μελετίη Βριταννίη и Синаитъ. Его Πασαπνοάριον.
- 4) Петръ Μερκενι. Его Πασαпноάριον.
- 5) Ιωαννъ Κλαδα. Κοινωνικόν.
- 6) Χραζίη διδάσκαλος. Его Μαχάριος ἀνὴρ.
- 7) Κεκραγάρια κατ' ἔχον ἅγια ἐμελοποιήθησαν παρὰ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, ἐξηγήθησαν δὲ παρὰ Πέτρου Δαμπαδαρίου Πελοποννησίου.
- 8) Изъ одной замѣтки видно, что Петръ Лампадарій сочинялъ музыку по изображенію протопсалту Данилу.
- 9) Ιαковъ протопсалтъ. Его Славословіе великое.
- 10) Германъ.
- 11) Петръ Византий, протопсалтъ великой церкви. Его Χερουβικά.
- 12) Григорій, протопсалтъ той же церкви. Его Κοινωνικά.
- 13) Григорій Лампадарій.
- 14) Εἰρημολόγιον. Πάντα ἐμπεριεχόμενα ἐν αὐτῷ εἰσὶ πονη-

ματα Πέτρου Λαμπαδαρίου, Πέτρου τοῦ Βυζαντίου καὶ Γρηγορίου τοῦ Λαμπαδαρίου.

Видно, что эти Лампадаріи — и Іаковъ и Давидъ — новые композиторы.

№ 302.

Ψαλτικόν, на бумагѣ въ листъ. Въ срединѣ этой рукописи замѣчено:

Τέλος τοῦ ψαλτικοῦ. Ἐγράφη διὰ χειρὸς Νεοφύτου ἱερομονάχου, δι' ἐξόδου τοῦ πανεολαβειστίτου ὑποδιακόνου τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Δαμασκού κωρ Ἰακώβου ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ ἀγιωτάτου μητροπολίτου κωρ Ααυρεντίου.

А въ началѣ написана кратко теорія пѣнія. Въ концѣ послѣдній листъ урѣзанъ снизу. [Четыре листа въ этой рукописи въ собраніи Порфирія Имп. Публ. Библ. 495, XV вѣка. 248×160, 177×115, число строкъ около 16. Рукою Порфирія надписано: «Стιχηρὰρ Νεοφύτα ἱερομοναха въ Дамаскѣ. Спшаѣ, годъ неизвѣстенъ».]

№ 303.

Ψαλτικῆς Ἀνθολογία, на бумагѣ in 8°.

1) Во второмъ отдѣленіи этой рукописи помѣщены:

Ἐτερα ἀλλάγματα εἰς τὸν μέγαν ἐσπερινόν ποιήματα διαφόρων τεχνιτῶν, τοῦ τε κοροῦ Ἰωάννου τοῦ Κοουκουζέλη τοῦ μαῖστορος, καὶ κοροῦ πρωτοψάλτου Κορώνη, καὶ ἑτέρων: — Ποίημα τοῦ Χρυσσοβον, Ποίημα τοῦ Εὔροῦ, Παλαιόν, Ποίημα τοῦ Ἀγαλλιανοῦ.

2) Есть еще отдѣлъ, въ которомъ помѣщены потныя піесы:

Λειτουργία Ἰωάννου τοῦ Χρυσσοστόμου. — Τὸ χειροβικιὸν ψαλλόμενον ἀπὸ χοροῦ, ποιήματα τοῦ Ἀγαλλιανοῦ. — Χειροβικιὸν τοῦ Κορώνη. — Ποιήματα Δοκειανοῦ, Κοουκουμά.

3) Κρατήματα τοῦ ἐσπερινῶ. Κρατήματα Πολυαλέου.

ερώτις

Αόσιτόμοι και τίττος και τίμια
τομω και πόσα παρεύματα

Τόμοι με σὺ βσίη ΙΕ και παρε
και ήλιτομω Θ και τίνοι μεν
σὺ βσίη ούτος ΙΕ

g y r a e q o
π θ ι ι g ι γ

ι ε και π η δ

g y r a e και ήλιτο
μας ε g y r a e

και τόνι με σὺ βσίη και ίσομ
όλιτομ ορίε μαρία

Φθορεω εξαφρον αποδερ

αντιφρμαμα και χαμλιον

κλασμα γενει κλασ εξαφρον

κρωτιμασ σισμασ και αλην

№ 6.
Плм, Публ. Библ. 495
(кв. № 302).

№ 304.

Ψαλτικῆ; ἰνδολογία, рукопись на бумагѣ in 16°. Малый, тонкій въ объемѣ учебникъ.

№ 305.

Πεντηχοστάριον, на бумагѣ in 4°. Рѣдко гдѣ ноты, чаще слова.

№ 306.

Ψαλτικῆ; πεντηχοστάριον, на бумагѣ въ листъ. Рѣдко гдѣ ноты, чаще слова.

№ 307 (1276).

[Рукопись, помѣченная на корешкѣ] Ψαλτικῆ; Ἀνοσιγαντάριον [п со старой шифрой Ψαλτικόν σινε'], на бумагѣ [XIV—XV вѣка] in 4° [191×135:] [по 11 строкъ А]. Это сборничекъ разныхъ пѣснь Кукузелія, Короня и другихъ. [Въ началѣ заглавіе:

Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τοῦ μεγάλου ἐσπερινοῦ ποιήματα διαφόρων ταχιστῶν τοῦ τε κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Κοουκουζέλη καὶ κυροῦ Εἰάνου τοῦ πρωτοψάλτου τοῦ Κορώνη καὶ ἑτέρων].

№ 308 (1256).

Въ библиотекѣ Синайскаго подворья въ Каирѣ, называемаго Джуванія.

Нотный Прологъ на пергаментѣ in 16° [160×112; 105×67; по 12 строкъ; 224 лл. (тетради α—κθ'+2 лл.)] переписанъ Првиною, дочерью Θεοδора Αγιοπετρίτα и Καλλιγραфа въ 1309 году съ собственноручной рукописи Ιωάννα Кукузелія Панадопула.

1) [л. 1^α—183^α] Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ:—Εἰρημολόγιον περιέχον τὴν ἅπασαν ἀκολουθίαν. Μέλος Ἰωάννου μοναχοῦ τοῦ Διαμασκηνοῦ.

Нач.: Σου η τρο πα: ου γος θε ε: α

2) Вь концѣ приписано

- [л. 183^а] + τέλος ··· τέλος ··· δόξα τῷ θεῷ. ἀμήν:—
 + Χεῖρ Ἰωάννου Παπαδοπούλου τοῦ Κουκουζέλη:—
- [л. 183^б] + Σὺν θεῷ ἁγίῳ ἐπλή
 ρώθη τὸ παρῶν εἰρ
 μολόγιον διὰ χειρὸς Εἰρήνης ἁμαρτωλῆς
 θυγατρὸς Θεοδώρου
 τοῦ Ἀγιοπετρίτου καὶ
 καλλιγράφου: +
 ···· Ἐπ[ους] κωιζ·
 + Τῷ ἔχοντι καὶ γράψαντι
 Χριστέ μου σώσον:—
 Ἀμήν.

Изъ этихъ приписокъ видно, что Ирина Θεοδоровна переписала этотъ Ирмологъ съ подлинной рукописи Κυкузеллия, на которой значилась подпись: χεῖρ Ἰω. τοῦ Κουκουζέλη.

Смотри образчикъ этой рукописи Ирины [одинъ листъ въ собраніи еп. Порфирія Имп. Συδλ. Биол. 371: сравн. табл. 72.

3) лл. 184^а—192^б Προκειμένα ψαλλόμενα εἰς τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον καὶ εἰς ἑτέρους ἁγίους:—

4) лл. 193^а—207^б Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τοῦ πολυελέου:—

5) лл. 208^а—222^а Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τοῦ μεγάλου ἑσπερινοῦ:—

л. 222^б пустой,

6) лл. 223 в 224 взяты изъ пергаменной псалтыри XII вѣка].

№ 309 (1586).

Вь библиотекѣ Синакскаго подворья въ Каирѣ, называемаго Дакуванія.

{Рукопись бумажная, 241×155. Есть помѣтка рукой Порфирія: τῆ 14 χειροουαρίου μηνὸς 1861. Α. Πορφύριος Ῥώσος. Содержить:

{васт.}] Στοιχεράριον τοῦ ἑαυτοῦ:—

на бумагѣ, въ малый листъ, съ нотами, явленъ въ 1333 году рукою іерея Георгіа Фускаλλά. Это видно изъ слѣдующей приписки въ концѣ сей рукописи:

+ Ἐτελείωθη τὸ παρὸν στιχηράριον διὰ χειρὸς καίμου Γεωργίου ἱερέως τοῦ Φουσαλλὰ ἰαννουαρίῳ εἰς τὴν κη', ἡμέρα τετράδι, ὥρα δ', ἐν χρε[ ] τωμά: —

Смотри образчикъ этой рукописи [одинъ листъ] въ моемъ собраніи подобныхъ образцовъ [Илл. Публ. Библ. 441: сравн. табл. 75].

Другую рукою позже приписано:

Ἀπο δε τότε μέχρι τοῦ 1566 (=1566 г.) ἔγχουν τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους ὑπάρχουσι ἐτη ἀλγ'. ἐδώρησατο δὲ τοῦτο τὸ στιχηράριον ὁ παναγιώτατος πάπας καὶ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κύρ Ἰωακείμ ἐμοὶ Νικηφόρῳ ἱερομονάχῳ τῷ Συναίτῃ, ἐγὼ δ' αὐτῆς δέδωκα τῷ ὀσιωτάτῳ ἱερομονάχῳ κύρ Ἰωνᾷ τῷ Ἀπειανίτῃ.

[Третьей рукою приписано:

1584 μηνί Σεπτεμβρίῳ ἐκληρονόμησα τὸ αὐτὸ στιχηράριον ἀπὸ τοῦ ἀνωθεν παπᾶ κύρ Ἰωνᾷ ἀπὸ τῆν Παναγίαν τὴν Γεωσημανή ὀνομαζομένην Κλήμης ἱερομόναχος Συναίτης.

Четвертой рукою приписано:

Κεῖμα τοῦ λογιωτάτου ἐν ἱερομονάχῳ κυρίου Ἀθανασίου τοῦ Συναίτου ἐν ἔτει σωτηρίῳ γχγς' φεβρουαρίῳ ιδ'. ὁ γράφων εὐτελής καὶ ἀμαρτωλὸς καὶ τῆς προσηγορίας ἀνάξιος πολυζήως τάχα εἰς τὸ τῆς ἱεροσύνης ἄξιωμα.]

№ 310 (1230).

Στιχηράριον ψαλτικὸν ὅλου χρόνου съ поетною Триодио, на бумагѣ [ал. 308 А] въ листъ [289×203; 195×140; по 18—19 строкъ], рукописъ 6873=1365 года, какъ это видно изъ современной приписки въ концѣ:

Τῷ θεῷ δόξα, τῷ τῶν καλῶν δοτῆρι.

+ εἴληξα τέρμα ἢ πικτίς τῶν αἰμάτων χειρὶ κάγαθῆ κάγαθῶ Γεωργίου ὀκτιφροναρίου τε, ἱεροῦ θύτου: τῆς τρισσαυτοῦς τριαδὸς τῆς

ἀγίας, ἐπόμενος δὲ, κατὰ δ' ὁ γράφων ταῦτα, ταῖς πρώτῃν γραφαῖς συνευδοκῶν [ ] ἴδωμεν ἄμφω τὸ τοῦ βιβλίου τέλος.

Ἐτελειώθη σὺν θεῷ τὸ παρὸν στιχερῶριον κατὰ μῆνα αὐγουστον τῆς τρίτης ἰουλιανῆς τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἑβδομηκοντοῦ τρίτου ἔτους ἐν τῇ ἀγίᾳ καὶ σεβασμίᾳ μονῇ τοῦ μεγαλομάρτυρος Ἐυγενίου τοῦ ἐντὸς μὲν τοῦ θεοφρουρήτου κάστρου Τραπεζοῦντος (далее три строки неразборчиво написаны).

Въ этой рукописи присовокуплено было изъясненіе потныхъ знаковь, написанное Михаиломъ Влаемидомъ; но, къ сожалѣнію, уцѣлѣло одно начало его, на одномъ листѣ [280×192; 220×150; по 22 и 25 строки]. И взявъ его себѣ [п теперь оно въ сборникѣ Порфирія Имп. Академіи Наукъ № 136]. А такъ какъ оно написано стенографически, то я переписываю его здѣсь для облегченія читателя, незнакомаго съ греческою стенографіею.

Смотри подлинныя образчики сего Стихварія и этого изъясненія въ моемъ собраніи подобныхъ образцовъ [но отрывка изъ стихварія въ члвѣлѣ хранищахся въ Имп. Цѣдл. Библиѣтѣ].

Λεχὴ σὴν θεῷ τῶν σημάδιων ἐξηγητομένων καθ' ἕκαστον ποιηθὲν παρὰ τοῦ σοφωτάτου κυροῦ Μιχαήλ τοῦ Βλεμίδου.

1) Ἐρώτησις: Τὸ ἴσον εἰς τίνας τύπον χειρονομεῖται;

Ἀπόκρισις: Εἰς τύπον τῆς ἀγίας τριάδος, καθὼς ἐστὶν ἡ ἀγία τριάς, τὰ τρία ἓν καὶ οὔτε ὁ πατήρ μείζον κατὰ τὴν τῆς θεότητος οὐσίαν· οὔτε ὁ υἱός· οὔτε τὸ ἅγιον πνεῦμα· οὕτως φωνεῖται καὶ τὸ ἴσον, συγχειμένων καὶ τῶν δακτύλων.

2) Ἐρώτησις: Τὸ ὀλίγον, εἰς τίπον τίνας χειρονομεῖται;

Ἀπόκρισις: Εἰς τύπον χειρονομεῖται τῆς χειρὸς τοῦ Κυρίου εἰπόντος τοῖς μαθηταῖς· βάλλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου, τὸ δίκτυον, καὶ εὐρήσετε.

3) Ἐρώτησις: Ἡ ὀξεῖα εἰς τίπον τίνας χειρονομεῖται;

Ἀπόκρισις: Εἰς τίπον τῶν ὀξέων ὀραμάτων, ἢ ὡς τοὺς ὀξεῖς ἦλους μιμεῖσθαι.

4) Ἐρώτησις, Ἡ πετασθή, εἰς τίπον τίνας χειρονομεῖται;

'Απόκρισις: Εἰς τύπον τῆς χειρὸς τοῦ Κυρίου· εἰπόντος πρὸς τὸν παράλυτον· ἄρον σου τὸν κράββατον καὶ περιπάτει.

5) Ἑρώτησις: Τὸ κούφισμα, εἰς τύπον τίνος χειρονομεῖται;

'Απόκρισις: Εἰς τύπον τῆς νεφέλης· τῆς ἐπισκιάσασθης τὸν Κύριον εἰς τὴν μεταμόρφωσιν, καὶ δεικνύει διὰ τῶν δακτύλων τοὺς τρεῖς τὸν Χριστὸν τὸν Μωυσῆν καὶ τὸν Ἥλιον.

6) Ἑρώτησις: Ἡ διπλή; τί τύπον δεικνύει;

'Απόκρισις: Ὑποδεικνύει τὴν χεῖρα τοῦ Κυρίου διδάσκοντος τοὺς Ἰουδαίους· καὶ λέγων αὐτοῖς· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ, ἀφ' ἑμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ἀλλ' ὁ πέμψας με πατήρ· ἐδείκνυεν τοὺς μὲν τρεῖς δακτύλους τοὺς ἰσταμένους, τὴν θεότητα· τοὺς δὲ κυφούς τὴν ἀνθρωπότητα.

7) Ἑρώτησις: Τὸ κρατημοκατάβασμα, τί τύπον δεικνύει;

'Απόκρισις: Τύπον δεικνύει τῆς πρὸς ἡμᾶς συγκαταβάσεως τοῦ Θεοῦ· ὃς κατελθὼν ἀπ' οὐρανοῦ καὶ σαρκωθεὶς ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γέγονεν ἄνθρωπος· καὶ κατελθὼν εἰς τάφον ἀνάστησεν τοὺς τεθνεώτας· καὶ τῶν κόλπων τῶν πατρικῶν οὐχ ὑπελείφθη.

8) Ἑρώτησις: Ἡ παρακλητική, τί τύπον δεικνύει;

'Απόκρισις: Δεικνύει τὴν ἀνδρακίαν τὴν ἐν τῇ θαλάσῃ Τιβεριάδος· καὶ τὴν τοῦ Χριστοῦ κλήσιν· ἤγουν τό, δεῦτε ἀριστήσατε.

9) Ἑρώτησις: Τὸ παρακάλεσμα, τί δεικνύει;

'Απόκρισις: Δεικνύει τὴν ῥᾶβδον τοῦ Μωϋσέως, τὴν γεγυῖαν ὄφιν.

10) Ἑρώτησις: Τὸ πεταστόν, τί δεικνύει;

'Απόκρισις: Δεικνύει τὴν χεῖρα τοῦ ἀγγέλου, εἰπόντος τοὺς παιμένας· διέλθατε ἐν τῇ Βηθλεέμ, καὶ εὐρήσητε παῖδα ἑσπαργανωμένον· οὗτός ἐστι Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν.

11) Ἑρώτησις: Τὸ κράτημα, τί τύπον δεικνύει;

'Απόκρισις: Δεικνύει τὴν χεῖρα τοῦ βαπτιστοῦ διὰ τοῦ κρατήματος καὶ λέγοντος· ἴδε ὁ ἄμνός τοῦ Θεοῦ.

12) Ἑρώτησις: Τὸ ἀπόδερμα, τί τύπον δεικνύει;

'Απόκρισις: Τύπον δεικνύει τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

13) Ἑρώτησις: Ἡ βαρεῖα, εἰς τύπον τίνος χειρονομεῖται;

'Απόκρισις: Εἰς τύπον τῶν τὰ φόρ[ ] βασταζόντων καὶ [ ]αν

ὁδὸν ἀνιόντων, καθὼς οἱ τῶν γραμματέων φάσκοντες, ὅτι ἀνθρώπος περιπατῶν κυφός, μιμεῖται τὴν ὀξείαν, καὶ ὁ οἰκιογενετικός μιμεῖται τὴν περισπωμένην.

14) Ἐρώτησις: Τὸ κλίμακον, εἰς τίνας τύπον χειρονομεῖται;

Ἀπόκρισις: Δεικνύει τὸν ἥλιον τὸν παρευόμενον ἀπὸ τῆς ἑώας μέχρι δυσμῶν.

15) Ἐρώτησις: Τὸ ξηρὸν κλάσμα, εἰς τίπον τίνας χειρονομεῖται;

Ἀπόκρισις: Εἰς τίπον τῆς χειρὸς τοῦ Κυρίου, εὐλογησαντος τοὺς πάντες ἄρτους, καὶ πεντακισχλίουσ χορτάσα(ν)τοσ.

16) Ἐρώτησις: Τὸ ἀντικένωμα, εἰς τίπον τίνας χειρονομεῖται;

Ἀπόκρισις: Δεικνύει τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον καὶ τοῦ ἀγκύστρου τοῦ βαλλόντος Πέτρου εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ εὔρε τὸν στατήρα.

17) Ἐρώτησις: Ἀποστρέφας τί δεικνύει;

Ἀπόκρισις: Τὰ δῶρα Ἰωακείμ τῆς Ἄννης, ἀποστρέφοντες ἀπὸ τοῦ ναοῦ διὰ τὴν ἀτεκνίαν αὐτῶν.

18) Ἐρώτησις: Τὸ ἐλαφρόν, τί δεικνύει;

Ἀπόκρισις: Δεικνύει τὸν τύπον τῆς χειρὸς τοῦ Κυρίου κλάσαντος ἄρτον καὶ ἐπιδίδοντας τοὺς μαθητάσ.

19) Ἐρώτησις: Τὸ φηφιστὸν τί δεικνύει;

Ἀπόκρισις: Τὴν κλίμακα τοῦ Ἰακώβ ἣν ἐθεάσατο, ἔχουσαν τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον.

20) Ἐρώτησις: Τὸ γοργόν τί δεικνύει;

Ἀπόκρισις: Τύπον δεικνύει τῆς χειρὸς Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ, τοῦ χείροντος τῇ ψυχῇ καὶ νέμοντος τῇ χειρὶ, ὅτε τὸν Χριστὸν ἐβάπτισεν. ὁμοίως καὶ τρομικόν, τὸ τζάκισμαν | | στιγμὴ ἐστίν· τοῦτο δ' ἔστω σοι, ὑπ[| | τόνων καὶ πνευμάτων.

21) Ἐρώτησις: Πόσα ἡμίτονα;

Ἀπόκρισις: Ἑπτά.

22) Ἐρώτησις: Διὰ τί λέγονται ἡμίτονα;

Ἀπόκρισις: [ ] τελαθσιν ἀκραίως τὴν τοῦ τόνου ἐπίβασιν.

23) Ἐρώτησις: Πόσα πνεύματα;

Ἀπόκρισις Τέσσαρα.

24) Ἐρώτησις: [πὸ ποῖα δὴ ταῦτα;

Ἀπόκρισις: Ευρος ὄψολῆς καὶ χαμηλῆς.

(B c e!)

Ни продолженія, ни конца нѣтъ. Утеряны. Жаль.

Этот отрывок писанъ въ 13 вѣкѣ и присоединенъ къ рукописи переплетчикомъ [взданъ *Πορφυρίεμος*, Первое पु-теши. въ Λε. м-ри, часть II, отд. II, прилож. 4-ое на стр. 113—114].

№ 311 (1584).

Въ библиотецѣ Синайскаго подворья въ Каирѣ, называемаго Джуванія.

[Рукопись, содержащая стихирарь.] на бумагѣ XV вѣка въ малый листъ [218×148], съ нотами, писанъ при царѣ Іоаннѣ Палеологѣ (1425—1448) и схирургѣ его Μαρῖν. Ζαχαρίῃ:

Ἀρχὴ τῶν στιχηρῶν τοῦ ὄλου ἐνιαυτοῦ ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἑορ-
του εἰς τὴν πρώτην τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεῶν τοῦ Στο-
λίτου. ποιήματα διαφόρων ποιητῶν, συνετέθησαν δὲ σαφέστατα
παρὰ τοῦ μαίστορος καὶ ἐκαλλιποίησαν τὰ παλαιὰ μῦθα, τὰ δὲ
νέα ἀσάλευτα μένουσι:—

нач.: Στιχηρὸν τῆς ἑορτικῆς. ποιήμα τοῦ $\text{ϩ} \frac{\text{ϩ}}{\text{ϩ}}$ (т. е. Βασιλι-
κοῦ)].

Стихирь:

Εἰς πρώτην Σεπτεμβρίου.

В' ἡμέρα. Μάμαντος ἁγ.

Композиторы:

— Ποῖημα τοῦ Καλλιῆστου.
Ἐκαλλιποίηθη δὲ παρὰ τοῦ Κου-
κουζέλη.

Итавь, Каллиеть старше
Кукузеллия.

— Ποῖημα Βαρθολομαίου
μοναχοῦ.

— Ποῖημα Γερμανοῦ мо-
ναχοῦ.

- Η' ημέρα. — Ποίημα τοῦ Βασιώτου. Ἐκκλωπίσθη δὲ παρὰ τοῦ μαΐστορος.
- ΙΔ' ημέρα. — Παλαιὸν ποίημα. — Ἄλλο: Θεοδώρου τοῦ Δαλασίνου.
- Ιε' ημέρα. — Ποίημα Μερκούρου καὶ Λασσανάτου.
- Κε' ημέρα. — Παλαιόν. Ἐκκλωπίσθη παρὰ τοῦ μαΐστορος.
- Κς' ημέρα. — Ἄλλο: Ποίημα κυρ Συμεῶν τοῦ Ψυρίτζη καὶ Λασσανάτου τῆς μεγάλης ἔκκλησίας.

Μην Ὀκτώβριος.

- Ζ' ημέρα. — Ποίημα Ἀνδρέου τοῦ Σιγηροῦ.
- ΚΔ'. Τοῦ ὁσίου πατρὸς Ἀθανασίου τοῦ νέου, πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. — Ποίημα τοῦ Κορῶνη. — Παῖθῃ πνεσθ̄ παδισαπιο μηδ̄ δεύτερος ποῦς, μητ̄ ἕτερος ποῦς.
- Κε'. Ἔτερον: Ποίημα κυροῦ Φωκᾶ πρωτοφάλτου, μητροπολίτου γεγονότος Φιλαδέλφειας.

Μην Ἑπτάμβριος.

- Η' ημέρα. — Ποίημα Θεσσαλονικαῖον. — Ἔτερον, μοναχοῦ Νύμφωνος καὶ δομειστικοῦ τοῦ Σγουροπούλου.
- ΙΓ' ημέρα. — Ποίημα τοῦ Καλλίστου καὶ μαΐστορος.

- ΚΑ' ἡμέρα. — Ποίημα τοῦ Καμπάνη ἐκαλλωπίσθη δὲ παρὰ τοῦ μαϊστορος.
Итакъ, Кампанн старше мастера Къкучемлія.
— Ποίημα Σοφρωνίου θερομονάχου τοῦ Κάφα.

Μὴν Δεκεμβρίου.

- Ε' ἡμέρα. — Ποίημα τοῦ Κορνηλίου.
— Ποίημα φιλανθρωπικοῦ καὶ πρωτοφάλτου. — Ἔτερον: Τοῦ Μανουγρᾶ. — Ἔτερον: Ἀέοντος τοῦ Ἀλυοριώτου.

ΚΕ' ἡμέρα.

Ἔτερον στοιχηρὸν Παλαιόν.
Ἔτερον Θεσσαλονικαῖον.

Εἰς τὴν πρόσκυψιν τοῦ βασιλέως. δ' Ὁ Χριστὸς ἐγενήθη ὁ στέφας βασιλέα· καὶ λέγουσι στίχους πρὸς τὸ αὐτόμελον καὶ μετὰ ταῦτα λέγουσι τὴν φήμην δ' Πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων.....

Ὁ λαὸς δ' Ἰωάννου τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος τῶν Ῥωμαίων τοῦ Παλασιολόγου πολλὰ τὰ ἔτη· καὶ Μαρίας τῆς εὐσεβεστάτης Ἀγούστης πολλὰ τὰ ἔτη.

Πεντηκοστᾶριον φαλλόμενον εἰς τὸ γεῦμα τοῦ βασιλέως:

Μετὰ ποιμένων μάγοι ἐκ Περσίδος προσκυνήσατε τῷ βασιλεὶ τῶν θυνάμεων, ἐκ παρθένου ἀνατείλαντι.....

— Ποίημα Ἰωάννου τοῦ Ἀσκαρί.

ΚΖ' ἡμέρα. ἁγ. Στεφάνου.

— Ποίημα κυρίου Μανουήλ τοῦ Θεβαίου.

ΚΘ' ημέρα. άγ. νηπίων. — 'Ο πρόλογος Γεωργίου Πλουσιαδηνού. Ποίημα τοῦ Καρβουναριώτου.

Μήν Ἰαννουάριος.

ς' ημέρα. — Ποίημα τοῦ Ἀλμυριώτου. Ἐτερον Σήμερον ἡ κτίσις φωτίζεται, κυροῦ Ἀνδρονίκου.

ΙΖ' ημέρα. — Ποίημα Μανουήλ τοῦ Ἀργυροῦ. Ἀναποδισμός Θεοδούλου μοναχοῦ.

ΚΕ' άγ. Γρηγορίου Θεολόγου. — Ποίημα Ἀνδρέου Σιγυροῦ.

Μήν Φεβρουάριος.

Β' ημέρα. — Ποίημα Δημητρίου τοῦ Ἀργύτου.

Μήν Μάρτιος.

Τῆς ημέρα τῶν μ' μαρτύρων. — Ἐτερον: Ποίημα Νικολάου τοῦ Λυμνινοῦ.

ΚΕ' ημέρα. «Ἀπεστάλη...» — Ποίημα τῆς Πατρίδος.

Μήν Ἀπρίλιος.

ΚΓ' ημέρα. — Ποίημα τοῦ ἱερέως τοῦ Πλουσιαδηνού.

Κς' ημέρα. — Ποίημα Ἰωάννου τοῦ Σουρία.

Μήν Ἰούνιος.

Τῆς ημέρα Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου. — Ποίημα τοῦ Ἀβριαλή. Ποίημα Μανουήλ τοῦ Περιφήμου εἰς στιχηρόν: Βλέπε τὴν Ἐλισάβετ...

ΚΔ' ημέρα. Στιχηρόν: «Ἰωάννου τὸ μέγαν, τὸ βλάστημα τῆς στείρας...» — Τοῦτο τὸ στιχηρόν ἔγραψε κύριος Ἰωάσαφ μιτροπολίτης Ἐφέσου, τὸ δὲ μέλος Ἰωάννου τοῦ Λαμπαδαρίου τοῦ Κλαδά.

Μῆν Ἰούλιος.

- Ε' ἡμέρα. Ἀνάμνησις Ἀθανα-
 νασίου τοῦ Ἁθω. — Ποίημα Ἰωάννου Κου-
 «Περικυκλούντας τὴν λάρ-
 νακα...» — κουζέλη.
- ΚΕ' Ἀγίας Ἀννης. — Ποίημα ἱερέως Δημη-
 τρίου Συναθινοῦ.
 Ἔτερον: Μοναχοῦ Δοσιθέ-
 ου τοῦ ἀγιορείτου.

Μῆν Αὐγουστος

- ς' ἡμέρα. — Ποίημα Μάρκου μητρο-
 πολιτοῦ Κορίνθου.
- ΙΕ' ἡμέρα. — Ποίημα κυρ Μιχαήλ
 τῆς Πατζιάδος.
- ΚΘ' ἡμέρα. — Ποίημα τῆς Πατζιάδος.
 — Ποίημα τοῦ Μανουγρά.
 Ἐκαλλωπίσθη παρά τοῦ Κον-
 τοπετρῆ.
 Итакъ, Манугра старше Кон-
 топетра.
- Κυριακή τοῦ Θωμᾶ. — Ἰωάννου Λαμπαδαρίου
 Τριαδικόν· τὰ δὲ γράμματα κυ-
 ρίου Λάσχαρι τοῦ Σηρπα-
 γάνου: Ἐπὶ τοῦ θεοῦ τοῦ
 μόνου τρία πρόσωπα . . . .
 Ἔτερον Ποίημα ἱερομονάχου
 Μάρκου ἐκ τῆς μονῆς τῶν
 Ξανθοπόλων.
- Τῆ Πεντηκοστῆ. — Ποίημα τῆς Ἡερίτζας!!
 Ἄγγελοι: ἐν οὐρανοῖς καὶ
 ἄνθρωποι . . .
- Κυριακῆ τῶν ἁγίων πάντων.

№ 312 (1469).

Въ библиотекѣ Синаяскаго подворья въ Каирѣ,
палымаемаго Джуванил.

Ψαλτικόν, на бумагѣ въ малый листъ, содержитъ Вечерню.
Утренню, Обѣдию и Κρατήματα. Въ концѣ приписано:

Εἰς τοὺς χερσὶν χεῖρ ἁμαρτωλοῦ Κοσμά εἰς τῶν Ἱβήρων.
ἐνεκα πάντων δόξα σοι ὁ θεὸς ἡμῶν δόξα σοι.

Смотри два образчика изъ этой рукописи въ моей нотной
Палеографίи [три таблицы нотной азбуки и херувимскую пѣснь
на разныхъ написаньяхъ, всего четыре листа въ собраніи еп. Пор-
фирія Имп. Публ. Библи. 500, разм.: 212×155; 145×90;
по 16 строкъ].

Потный Обиходъ, составленный въ 1689 году Козмою
Пвиритомъ (Афонскимаго монастыря монахомъ), учени-
комъ Нео-Патрскаго епископа Германа.

[Приписка Порфирія: «1861 года 4 февраля смотрѣлъ и
кое-что выписалъ. А. Порфирій Успенскій. — NB. Кто загля-
нетъ въ эту рукопись въ 1961 году?»]

Тутъ

Имена композиторовъ

илъ произведенія.

1) Ἰωάννης Κοουκουζέ-
λης, θαυμασιώτατος διδάσκα-
λος τῶν διδασκάλων.

— Ἀνοήαντός σου τὴν χεῖρα...
— Δουλεύσατε τῷ κυρίῳ...

2) Τοῦ Παναρέτου

Ἐξαποστολεῖς πνεῦμα σου...

3) Μανουήλ Χρυσάφη.

4) Ἰωάννου τοῦ Κλαδά.

5) Ξένου τοῦ Κορώνη.

6) Ἰωάννου Λαμπαδα-
ρίου τοῦ Κλαδά.

7) Μανουήλ Λαμπαδα-
ρίου.

— Παλαιὸν, Ἑκκλησιαστικόν.

8) Νικολάου μάλιστα
τοῦ Κοουκουμά.

— Πολυέλεος.

9) Κωνσταντίνου τοῦ

— Ἀστραπᾶς εἰς ὑπέρον

Я не записалъ названій нот-
ныхъ пѣснь илъ, помѣщен-
ныхъ въ этомъ Обиходѣ.

Μαγουλά, καλλωπισθεῖς ὑπὸ
τῶν νέων.

10) Κωνσταντίνου τοῦ
ἐξ Ἀγγιᾶλου.

11) Κόσμος Μακεδόνος
καὶ ὁμοεπίκου μόνης τῶν ἱβή-
ρων.

12) Μπαλασίου ἱερέως
καὶ νομοφύλακος τῆς μεγάλης
ἐκκλησίας.

— Ἄλλος Πολυέλεος ἐκκλη-
σιαστικός.

13) Κλήμεντος ἱερομονά-
χου τοῦ Λεσβίου.

14) Ἀθανασίου ἱερομονά-
χου τοῦ Θεσσαλοῦ.

15) Γρηγορίου Σαββαί-
του. Ἐκαλλωπίσθη παρὰ τοῦ
νέων Πατρῶν.

16) Πρωτοφάλτου Χρυσά-
φου.

17) Μητροφάνους ἱερο-
μονάχου.

18) Γεωργίου τοῦ Παι-
δεστηνοῦ πρωτοφάλτου.

19) Κόσμος ἱβηρίτου
(автоρα ругкнннн).

20) Δαμιανοῦ ἱερομονάχου
Βατοπαίδιοῦ τοῦ ἡμετέρου φη-
τητοῦ (σκαλο 1689 γ.)

21) Ἐνδεκα ἑωθινὰ Λέον-
τος τοῦ σοφοῦ· τὸ δὲ μέλος κυ-
ρίου Ἰωάννου τοῦ Γλυκῆ.

22) Τοῦ νέων Πατρῶν
κῆρ Γερμανοῦ. Онъ былъ

He записалъ.

— Πολυέλεος: Εὐλογητὸς ὁ
κύριος. Πᾶσα πνοή. Χερουβικόν.

— Εὐλογητὸς ὁ κύριος. Πολυέ-
λεος. Πᾶσα πνοή. Δοξολογία.
Χερουβικόν.

— Πασαπνοάρια. Χερουβικόν.

— Πᾶσα πνοή.

— Πᾶσα πνοή.

— Πᾶσα πνοή. Δοξολογία.

— Πᾶσα πνοή.

— Πᾶσα πνοή. Χερουβικόν.

— Πᾶσα πνοή. Δοξολογία.

— Κοινωνικόν.

— Ἐωθινὰ.

— Δοξολογία. Χερουβικόν.

учитель составителя этого Оди-
хода, Козмы Пворита.

- 23) Γαβριήλ ἐπισκόπου
Ἰερισσοῦ. — Ἅγιος ὁ Θεός.
- 24) Μελχισεδέκ ἐπισκό-
που Ραιδεστοῦ. — Δοξολογία.
- 25) Ἀθανασίου ἱερομο-
νάχου Ἰβηρίτου. — Δοξολογία.
- 26) Γεωργίου Ααλοῦ-
τζου. — Δοξολογία.
— Ἄγιος ῥίτικον. — Δύναμις. Ἅγιος ὁ Θεός.
— Παλαιόν. — Δύναμις. Ἅγιος ὁ Θεός.
- 27) Παγκρατίου ἱερομο-
νάχου Ἰβηρίτου δομειστίκου. — Χερουβικόν.
- 28) Μανουήλ ῥήτορος τοῦ
Χρυσάφου. — Χερουβικόν.
- 29) Ἀνθίμου καὶ ἡγουμέ-
νου τῆς Λαύρας. — Χερουβικόν.
- 30) Θεοφάνους πατριάρ-
χου ἐκ Ἀθηνῶν τοῦ Κα-
ρόκι. — Χερουβικόν.
— Θεσσαλονικαίον. — Χερουβικόν.
— Ἰβηρικόν. — Χερουβικόν.
- 31) Ἀρσενίου ἱερομονά-
χου τοῦ μικροῦ. — Χερουβικόν. Κοινωνικόν.
- 32) Γεωργίου πρωτοψάλ-
του Γάνου καὶ Χώρας. — Κοινωνικόν.
- 33) Ναθαναήλ μητροπο-
λίτου Νικαίας. — Κοινωνικόν.
- 34) Μάρκου ἐπισκόπου Κο-
ρίνθου. — Κοινωνικόν.
- 35) Μανουήλ μαΐστορος
τοῦ Χρυσάφου. — Κοινωνικόν.
- 36) Τοῦ Ἀρσενάκι. — Κοινωνικόν.

- 37) Ἀρσενίου ἱερομονά- — Κοινωνικόν.
χου.
38) Δημητρίου τοῦ Ῥαι- — Κοινωνικόν.
δεστινοῦ, τοῦ ματενομασθέν-
τος Δαβίδ μοναχοῦ¹⁾.
39) Νικηφόρου τοῦ Ἡ- — Ἅγιος ὁ θεός. Λειτουργία
θικτοῦ. Βασιλία.
40) Μαλαχίου μοναχοῦ, — Εἶη τὸ ὄνομα εὐλογημένον.
— Βοζαντιατικόν λεγόμενον. — Εἶη τὸ ὄνομα εὐλογ...
41) Ἰωάννου τοῦ Δαμα- — Νῦν αἱ δυνάμεις.
σκηνοῦ.
42) Λογγίνου ἱερομονά- — Νῦν αἱ δυνάμεις.
χου.

Κρατῆματα ἑθνηκά.

- 43) Ἀρσενίου ἱερομονά- Τὸ δις διὰ πασῶν.
χου.
44) Τοῦ αὐτοῦ λεγόμενον. — Σύρου.²⁾
45) Θεοφάνους πατρι- — Σύρου.²⁾
άρχου.

Πολυγραφισμός.

46) Κυρ Ἀθανασίου μη-
τροπολίτου Τουρκοῦβου εἰς τὸν
Αὐθέντην Οὐγγροβλαχίας.

¹⁾ Ἄνωτος πολιτικῆς φαιλλόμενος εἰς καμνηθέντας λαϊκοῦς.
Τρισάφρον τὸ νεκρόσιμον.

Μαθήματα

тѣхъ же композиторовъ.

№ 313.

Παρακλητικοὶ κανόνες εἰς τὴν Θεοτόκον, на пергаментѣ in 4°.
рукопись древняя, но не цѣлая.

¹⁾ Овъ живъ былъ въ 1433 году и тогда написалъ своею рукою Сти-
хираръ въ Авонопаидократор. м-рѣ (Смотри выше № [214, а по катало-
гу Ламбреса № 1248.]

№ 314.

Τροπάρια καὶ κοντάκια ἄνω τοῦ ἑκιστοῦ, на бумагѣ in 8°.

№ 315.

Δοξαστικά καὶ τροπάρια, на бумагѣ in 4°.

№ 316.

Стихирарь? Греч. съ изображеніями Святыхъ, на перга-
минѣ in folio. Эту рукопись видѣлъ и отмѣтилъ іеромонахъ
Феофанъ: «спотыныя пѣснопѣнія по днямъ съ рисунками Свя-
тыхъ». [Повидимому, это —

№ 1216.]

[Стихирарь, на пергаминѣ, XI вѣка [XII—XIII вѣка К']
in f° [310×210 Г'], лл. 278, по 24 строки со множествомъ
миниатюръ А] [Здѣсь даны въ контурахъ изображенія свв.
Анаіи, Космы и Даміана, прор. Наума, Евдокии, архангеловъ
Гавріила и Михайла съ сопомъ свѣтъ небесныхъ, и сцены
евангельскія: Введенія, Рождества, Срѣтенія, Благовѣщенія,
Преображенія, Успенія, Воскрешенія Лазаря, Входа въ Іеру-
салимъ, Тайной Вечери, Распятія (уже съ препоясаніемъ), По-
гребенія, Желъ у гроба, Тѣмнина невѣрія, Вознесенія и Пяти-
десятницы Б].

№ 317 (657).

Μηνολόγιον, на пергаминѣ [лл. 180] [лл. 182 въ тетра-
дяхъ α', ε'—κ', размѣръ 175×125; 122×75; по 11 строкѣ].
писанъ [ше] Евсепомъ [а какимъ-то неизвѣстнымъ мона-
хомъ,] при Синайскомъ епископѣ Іоаннѣ мал 9-го дня, ин-
дикта 4-го 6807=1299 года. [На л. 177^b запись:

Ἐγράφη ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου ὄρους Σινά. χειρὶ μὲν τοῦ
πρωτοῦ καὶ ἀμαρτωλοῦ καὶ ἕνεου προτροπῆ δὲ τοῦ ἐν αὐτῇ τῇ
μονῇ πανιερωτάτου ἐπισκόπου κυροῦ Ἰωάννου: μῆ(ν) μᾶϊος θ'
ἰνδικτ. δ' ἔτους ςωζ': *

На л. 178^b вся та же запись:

ἐγράφη... ἐν αὐτῇ μονῇ... ςωζ': * ἐλέησον ὁ θεός:—

л. 178^b пустой.

лл. 179^a—182^b взяты из другой такого же содержания р-си, написанной темъ же писцомъ.]

№ 318 (1106).

Μηρολόγιον, на бумаге in 8°, [1478 г., лл. 187 (207×142; 143×90) по 24 строки: отъ тетради α' осталось только 6 лл., сохранились тетради β'—χγ'; листы носятъ древнюю нумерацию отъ γ'—ρπθ', т.е. пропала лл. α' и β'. Содержание:

1) лл. γ^a—κε^b (безъ начала) ἀρχίας φιλαρχίας καὶ ἀρχολογίας; μή μοι ὄψοις. πνεῦμα δὲ σωφροσύνης ταπεινοφροσύνης...

— разные службы повседневныя съ Вели. поста.

2) лл. κς^a—χθ^a. Оглавление къ слѣдующимъ далѣе

лл. λ^a—πε^a (заст.) Μάρκου ἀμαρτωλοῦ ἱερομόναχου

σύνταγμα ποιηθὲν εἰς τὰ ἀπορούμενα τοῦ τυπικοῦ.

но только πγ' часть этого труда есть, для другихъ же оставлено мѣсто (3½ лл.).

3) Съ л. πε^a. Μυηολογίον.

4) На л. ρπθ^b запись кинов:

τέλεος.

Τῷ δόντι τίμα τῶν καλλῶν, θεῶ χάρις:

+ οἱ δέλτον εἶναι, τήδε μέλλοντας πόθου

ταύτη τε μέλειναι, τον πανέτιον λόγον.

σὺν τῷ ἐπιτάξαντι, καὶ τοῦ γραφάσις.

Διονυσίου τάχα καὶ βακενδύτου

ἐπίκλητον Μάϊδο; Πελωπανύσσας, ἐκ

κάστρου Κορινθίου; καὶ οἱ ἀναγγεώσκοντες, εἰ

χεσθαί μοι διὰ τὸν κύριον ἐπὶ ἀμοιβῆς ἤματι τῆς

μαθούσας; — ἐτελειώθη τὸ παρὸν

μηρολόγιον ἐν ἔτη ρππ^a, μηνὶ σέβαστω ζ'.

ὅς ἦλκ' ἔδωσαν ἀσυνῶντων, ἐχολῶ

πθ^aλκ' ἔλκ' ἔδω τὸ ἔλω θεοπέ τῆ

ὅς ἦλκ' ἐν: ~

это значитъ: τῷ τῶν καλλῶν θῷ χάρις, εὐχου
καμῶ τοῦ γραφάτου ἀδελφεοῦ δι
α τὸν κν':—].

№ 319 (1627).

Въ Синодальной Библиотекѣ.

Μηναίου (ἑορταστικὸς καὶ ἀγροστασ), на хлопчатиковой бумагѣ [тетради α'—λθ'] in 4° maximo [275×198; 196×122; по 30 строкъ;] писана эта Минея четкимъ и красивымъ почеркомъ въ ρωξθ' = 6869 = 1361 году.

Смотри образчикъ почерка въ моеи Палеографίᾳ [однѣ листъ въ собраніи си. Порфирія Имп. Публ. Библ. 428; смотр. табл. 80].

Въ началѣ на первыхъ трехъ страницахъ написано— Καλῶν παρακλητικῶς εἰς τὸν παντοκράτορα καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὁ λεγόμενος τῆς κήρυξεως. Πρόημα Θεοκτίστου μοναχοῦ.

Ὁδὴ α'. ἤχος β'. Ἐν βῆθῳ κατέστρωσε.

Παντοκράτωρ ἁετοπота Χριστέ παντοκράτωρ κύριε τὰ τῆς ψυχῆς μου θεράπευσον τραύματα. Παντοκράτωρ γλύκανον τῆς καρδίας μου, πολυέλεε δέομαι παντοκράτωρ σῶτερ, ἵνα μεγαλύνω σὲ θαυόμενος.

[Запись:

+ ετους ρωξθ' +

Примечка: «Превосходная рукопись! 1861 года 21 января. А. Порфирія».]

№ 320 (1097).

[Уставъ монастыря св. Саввы, 1214 года: лл. 139 (250×163; 192×110) двумя почерками: лл. 4°. 138° (большая половина) и 139°—^o пустые] на хлопчатной бумагѣ [лл. 136 А] in 4°.

Смотри у меня почеркъ этой рукописи на листѣ [, но ни въ Имп. Публ. Библ. ни въ Имп. Академіи Наукъ этого листа не оказывается].

[1] λλ. 2^a—3^a содержать отрывки из типика, писанные той же рукой, что и ниже λλ. 5—138, по 22 строки;

2) λλ. 3^a—4^a писаны другою рукою (по 16 строки) и содержать Τροπάρια ψαλλόμενα εἰς τὸν ἄνωμον:—

Ἦχος [ ] Τοῦ ἁγίου Μωϋσέως. Μακαρίζομέν σε τὸν θεό-
πτην Μωϋσέα, . .

Ἦχος πλάγιος δ'. Αἱ γενεαὶ πᾶσαι ὕμνοι τοὺς πατέ-
ρας τιμήσωμεν ἁγίως:—

3) λλ. 5^a—138^b (заст.). Τοπικὸν κατὰ τὸν τύπον τῆς λαύρας τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάββα τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις μονῆς· ἀικονα-
μηθὲν καὶ ἀφιερωθὲν τῇ πανσέπτῳ μονῇ τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῆς ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει Σινᾷ ἱδρυμένης· ἐν ἣ τέτιμηται καὶ ὁ θεό-
πιτης μέγας προφήτης Μωϋσῆς. ἐπεκτίσθη δὲ ἐκ προστάξεως τοῦ ἐν ταύτῃ ἀρχιερατεύοντος τοῦ παναγιωτάτου καὶ οὐρανοπο-
[λίτου] πατρὸς ἡμῶν μοναχοῦ κυροῦ Συμεῶν:—μηνὶ φεβρουαρίῳ Ἰνδικτιῶνος β' ἔτους κςψβ':

№ 321 (1109).

Τοπικόν, [1464 а не] 1465 года на бумаге in 4°, писанъ иереемъ Георгіемъ Дангароулоу въ 6973 году: [λλ. 250, (218×167; 163×100), по 30 строки; нумерация тетрадей срѣзана переплетчикомъ.

Содержитъ:

1) λλ. 1^a—5^b. (заст.) Πίναξ ἄριστος τῆς παρούσης ποιήσεως: оглавление 100 главъ, а затѣмъ прилѣбчаніе:

Ἰστέον ὅτι τὸ παρὸν κεφάλαιον καὶ τὸ μετ' αὐτὸν ἕτερον οὐκ εἰσὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ρ' κεφαλαίων, ὡς ἐν τῷ πίνακι δε-
δήλωται· ἀλλ' ἰδίως εἰσὶν ἕχοντα σημεῖον τοιούτου: (на полѣ монограмма, означаящая, кажется, Νικηφόρου)

α' Παρὶ τοῦ πῶς δεῖ γίνεσθαι τῇ παρασκευῇ ἑσπερας τῆν
ὕπερ τῶν κεκοιμημένων ἀκολουθία.

β' Παρὶ τῆς ἀνάψεως τῶν κηρῶν:

Затѣмъ:

Ἔτερα κεφάλαια καὶ διατατὰ τοῦ ἁγίου σαββάτου καὶ ἑτέρων.
Всего 104 главы.

2) лл. 6^a—13^a (заст.) Μάρκου μαρτυροῦ ἱερομονάχου
σύνταγμα ποιηθέν εἰς τὰ ἀπορούμενα τοῦ τυπικοῦ.

Сюда входят 100 первых главъ съ 2 особыми.

3) лл. 43^b—259^b (заст.) Τυπικὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ακολου-
θίας τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις ἁγίας Λαύρας τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου
πατρὸς ἡμῶν Σάββα, αὕτη ἡ ἀκολουθία γίνεται καὶ ἐν τοῖς τῶν
Ἱεροσολύμων ἁγίων μονῶν, καὶ πάσαις ταῖς ἐν ταῖς λοιπαῖς ἁγί-
αις ἐκκλησίαις: —

Сюда входят остальные 104 главы, среди которых:

л. 255^b. 47^a. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Νη-
στευτοῦ ἐρμηνεία περὶ τῆς θείας ἐκκλησίας καὶ περὶ ἄλλων ἀναγ-
καίων τινῶν ὑποθέσεων: —

Χρὴ μὲν τοῦ γινώσκειν ἡμᾶ, ὅτι ἐκκλησίας οἰκοδομεῖ-
σθαι ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ πανευφύμων ἀποστόλων παρ-
ελάβομεν κατὰ μίμησιν τῆς τοῦ μαρτυρίου σκηπής. . .

4) Записи:

+ Ἐτελειώθη τὸ παρὸν τυπικὸν διὰ χειρὸς ἐμοῦ ἐλαχίστου
ιερέως Γεωργίου τοῦ Τξαγαροπούλου, οἰκέτου τῆς
ἁγίας ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος καὶ πανσόφου Αἰκατερίνης· διὰ
ἐξόχου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἡμῶν πατρὸς καὶ οἰκονόμου
τῆς αὐτῆς ἁγίας κυρ Ἀθανασίου μοναχοῦ, ἐν τῇ Κρήτῃ εἰς
αὐτὸ εἰς τὸν μῆν τὸν νοέμβριον, εἰς τὴν γ' αὐτοῦ, εἰς ς^{Πογ} ἔτος.
ἐν ταύτῃ δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἦλθεν ὁ αὐθέντης ὁ μισρ Ἰάκωβος
λίρδης, ὁ καπετάνιος τοῦ τζενεράλις, εἰς τὸ μοναστήριον, ἐρχόμενος
ἀφ' ἐσπέρας, μετὰ κἀτερρα λιγὰ καὶ χοντρά, ὅς ἐστιν περκου-
ραδός τοῦ μοναστηρίου, καὶ ἐδέχθηκεν αὐτὸν, ὁ εἰρημένος ἁγιώ-
τατος οἰκονόμος ὡς ἔπρεπε, καὶ ἐβοήθησεν πολλὰ, καὶ ἠύχαριστή-
σεν αὐτῷ ὁ εἰρημένος ἐνδοξώτατος ἀρχων, ἐξ οὗ γάρ καὶ οὐκ ἐλα-
βεν ἀφ' ὅλην τὴν χώραν οὐδὲν ὄψραν, εἰ μὴ μόνον ἐκ τοῦ μο-
ναστηρίου ἐλαβεν· εἰ τι ἄρα ἔδωκεν ὁ εἰρημένος οἰκονόμος μετὰ
μεγάλην χαρὰν καὶ ἠύχαριστήσεν, ἔγραψα δὲ αὐτὸ ἐγὼ ὁ διὰ
ἓνα μῆνα, καὶ ἔγραψα καὶ ἄλλα τινά, ὁ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν

τῶ βιβλίῳ τούτῳ· καὶ δεόμεαι ὑμῶν πατέρες τοῦ μέμνησθαι κα-
μοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ. ἀμήν: —

Образец почерка смотр. на табл. 83.

δ) Приписки:

α) ἀρχιδ' ἰουλλίῳ 27 εὐγαλαν τὸν Κεαφῆρ πασά καὶ ἔκα-
μεν εἰς τὸ σκαμνὴ μήνας 6.

β) ἔτε: ἀπὸ Χριστοῦ 1799 ἐν μηνὶ μαίῳ 7 ἡμέρᾳ σαββάτω
ῶρα τετάρτῃ σεισμός γέγονε κατὰ τὸ μέρος τοῦ ἁγίου ὄρους Σι-
νᾶ καὶ εἰς τὸ μοναστήριον, ὅτε καὶ οἱ σκλάβοι ἐπάτησαν τὸ περι-
βόλιον].

№ 322 (1094).

Τοπικόν, Ὑστάβη 4-ря св. Саввы на пергаминѣ [л. 86
A] in 8° [210×150 P] [по 19 строкъ A] древнѣй [XII
вѣка AF].

[Σὺν θεῷ Τοπικὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας τελουμένης
ἐν τῇ τῆ [ἐν Ἱεροσολύμοις δοβαλ. A] εὐαγεῖ λαύρα τοῦ ὁσίου
πατρὸς ἡμῶν Σάββα [τοῦ Ἁγιασμένου δοβαλ. A] καὶ τοῖς
κατὰ τὰ Ἱεροσόλυμα λοιποῖς μοναστηρίοις, περιέχον ἀνελλιπῶς τὴν
διάταξιν τοῦ ἁλίου χρόνου D³]; [в началѣ не хватаетъ шести
листовъ A]. Иѣтъ конца: [последняя статья Εἰς λυχνικὸν τῶ
ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ F] [обрывается на словахъ ὄφειλει
ὁ δὲ ἔχειν ἀκριβῆ A].

№ 323.

Еще есть такой же уставъ на пергаминѣ in 8°. Его ви-
дѣтъ мой Θεοφανъ. [Вѣроятно, это

№ 1096.

Рукопись пергамениная, XII—XIII вѣка, л. 188 (200×
140; 133×91) по 22 строки, разными почерками:

α) л. 3^a—22^a, 25^a—35^b, 144^a—149^b;

β) л. 22^a—24^b, 36^a—143^b, 150^a—188^b.

На л. 1^b замѣтка рукою XIV—XV в.: + Ἐτούτο τὸ το-
πικὸν ἐγενε τῶν ἁγίων μαρτύρων Σεργίου καὶ Βάκχου: —

На л. 24^b остававшееся пустымъ мѣсто заполнено приписками 3 позднѣйшихъ рукъ. На л. 153^b подпись:

„Чпт. 1888 г. марта 20 А. Дмитриевскій“.

Содержание:

1) съ л. 3^a (заст.) Τοπικόν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας τῆς ἐν Ἱερουσολυμοῖς εὐαγῶς λαύρας τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Σάβα:

нач. съ Διάταξις τῆς ἀγρυπνίας:— Μετὰ τὸ δῶναι τὸν ἥλιον. . .

2) лл. 129^a—132^a Ἀκολουθία τοῦ νικτήρος:—

3) лл. 132^b—147^b Ἐπιστολὴ ἀδελφοῦ πρὸς γέροντα:—

Πάτερ ἅγιε. . . τοῦ στόματός σου:—
 Βῆσόνοπτος εἰδησις τῆς ἀποκρίσεως περὶ τῶν
 ἐρωτηθέντων (!) ὑποθέσεων:—

Προσῆκει. . . μὴ διαλείπης:—

4) лл. 148^a—149^b Τύπος καὶ παράδοσις καὶ νόμος τῆς σεβασμίας λαύρας τοῦ ἁγίου Σάβα:—

5) лл. 150^a слѣд. Ἀρχὴ σὺν θεῷ τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς:—]

№№ 324—328.

Τοπικόν, Ὑставъ м-ря св. Саввы на бумагѣ in 8° въ пяти экземплярахъ.

№ 329.

Печатный Ὑставъ монастыря св. Саввы [пзд. въ Венециі, 1604]. Въ концѣ его напечатаны стихи вселенскаго патріарха Николоая, написанные для игумена Синайской горы Анастасіа.

NB. Вселенск. патріарховъ съ именемъ Николая было четыре. Первый святительствовалъ съ 895 года по 906 и въ другой разъ съ 911 по 925-й; второй съ 984 по 996-й; третій съ 1084 по 1111-й; четвертый съ 1147 по 1151-й. Который же изъ нихъ писалъ стихи?

№ 330.

Σύνοψις τῶν ἱστοριῶν τοῦ μεγάλου κανόνα, ἐξηγηθέντος παρὰ

Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ:—рукопись на бумаге in 8°.

№ 331 (1631).

Въ вельѣ архієпископа.

Рукопись на бумаге in folio [322×205. Содержитъ:]

1) Φιλοσόφου Κ. Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου ἑρμηγία εἰς τοὺς ἐν ταῖς θείαις καὶ δεσποτικαῖς ἑορταῖς μεγαλοουργήσοντας κανόνας παρὰ τῶν ἁγίων καὶ σοφῶν μελοδῶν Κοσμᾶ καὶ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ:

[Точное заглавіе: Τοῦ κυρίου Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου ἑτήγησις εἰς τοὺς ἐν ταῖς ἱεραῖς δεσποτικαῖς ἑορταῖς ἐκτεθέντας κανόνας παρὰ τῶν ἁγίων μελοδῶν Κοσμᾶ καὶ Ἰωάννου:—

2) Κεφάλαια λ' τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης πρὸς τὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν Πέτρον ἐπίσκοπον:—]

№ 332.

Βίαι ἁγίων. Житія святыхъ, съ сентября до марта, на пергаментѣ in folio majori.

№ 333 (497).

Βίαι ἁγίων. Μὴν Σεπτέμβριος [и другіе мѣсяцы] на пергаментѣ А] [X—XI вѣка, лл. 398] [XI—XII в., лл. 413 А] in folio [310×250 Г]. Тутъ есть [указатель содержания на лл. 1^а—2^а и затѣмъ

1) лл. 5^а—13^а μηνί Σεπτεμβρίω α'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Συμεῶν τοῦ Στυλίτου τοῦ ἐν τῇ μάκτρᾳ:—

Συμεῶν τὸν πάντοτε...

2) лл. 13^а—22^б μηνί τῷ αὐτῷ β'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μάμαντος:—

Τὸς τῶν ἁγίων μαρτύρων πόνοτος...

3) лл. 22^б—28^б μηνί τῷ αὐτῷ γ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἀνθίμου ἐπισκόπου Νικομηδείας:—

Βασιλεύοντος τῷ τρικαῦτα Μαξιμιανῷ... ἀμὴν.

4) лл. 29^а—32^б] Κοσμᾶ Βεσσέτιωρος λόγος ἐγκωμια-

στικός εἰς τὸν ἅγιον προφήτην καὶ ἀρχιερέα Ζαχαρίαν καὶ πατέρα τοῦ Προδρόμου:—

Ὡσπερ χρυσοῦν θυμιατήριον ἡμῖν ὁ περὶ τοῦ ἁγίου προφήτου καὶ ἀρχιερέως Ζαχαρίου κινεῖσθω σήμερον λόγος· καὶ ὁσμὴ θυμιάματος. . .

5) [λ. 32^b—38^b μηνὶ τῷ αὐτῷ ε'. Διήγησις τοῦ θαύτου Ἀρχιπίππου καὶ προσμοναρίου περὶ τοῦ πανσέπτου καὶ σεβασμίου Μιχαήλ τοῦ ἀρχηστρατήγου ἐν ταῖς Σώναις:—

Ἡ ἀρχὴ τῶν ἱαμάτων. . .

6) λ. 38^b—40^b μηνὶ τῷ αὐτῷ ζ'. Ἀθλήσις τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος Σώζοντος παθόντος ἐν Κιλικίᾳ:—

Μαξιμιανοῦ τῆς Κιλικίας ἡγμονεύοντος. . .

7) λ. 40^b—48^b] Λόγος ἱστορικός εἰς τὸ γενέσιον τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου συγγραφῆς παρὰ Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Κορίου:—

Ἐν ταῖς ἱστορίαις τῶν δωδεκά φυλῶν. . .

8) [λ. 48^b—52^b μηνὶ τῷ αὐτῷ ι'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων μαρτύρων γυναικῶν Μηνοδώρας, Μητροδώρας καὶ Νυμφωδώρας:—

Οὐδὲ γυναῖξιν. . .

9) λ. 52^b—60^b μηνὶ τῷ αὐτῷ ια'. Βίος καὶ πολιτεία τῆς ἁγίας Θεοδώρας τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ πόλει:—

Ἐν ταῖς ἡμέραις Ζήνωνος. . .

10) λ. 60^b—61^b μηνὶ τῷ αὐτῷ ιδ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀνδρέου τοῦ Ἱεροσολυμίτου λόγος σχεδιασθεὶς εἰς τὴν παγκόσμιον ὕψωσιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ:—

Σταυροῦ πανήγυριν ἄγομεν. . .

11) λ. 61^b—64^b μηνὶ τῷ αὐτῷ ιε'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Νικητᾶ:—

Τῶν ἁγίων μαρτύρων καλὸν μὲν τὴν. . .

12) λ. 64^b—71^a τῷ αὐτῷ μηνὶ ις'. Μαρτύριον τῆς ἁγίας μάρτυρος Ἐύφρημίας:—

Ἐν τῇ Καρχηδονέων πόλει ἦν ἀθροισμὸς τῶν. . .

13) λ. 71^a—80^b τῷ αὐτῷ μηνὶ κ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου με-

γαλομάρτυρος Ἰδυσταθίου καὶ Θεοπίστης καὶ τῶν δύο τέκνων αὐτοῦ Ἀγαπίου καὶ Θεοπίστου:—

Πρόκειται τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἐκ φύσεως...

14) π. 80^b—87^b τῷ αὐτῷ μηνὶ κδ'. Μαρτύριον τῆς ἁγίας καὶ ἐνδόξου πρωτομάρτυρος Θέκλας:—

Ἀναβαίνοντας Παύλου εἰς Ἰκόνιον...

15) π. 87^b—94^a τῷ αὐτῷ μηνὶ κε'. Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Εὐφροσύνης τῆς μετονομασθείσης Σμαράγδου:—

Ἐγένετο ἐν τῇ Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλει ἀνὴρ ἐνδόξος...

16) π. 94^a—107^b] μηνὶ τῷ αὐτῷ κς'. Προχόρου τοῦ ἐπὶ ταῖς χρεαῖαις τῶν ἐπὶ κατασταθέντος, ἀνεψιοῦ Στεφάνου τοῦ πρωτομάρτυρος, περὶ Ἰωάννου τοῦ θεολόγου καὶ εὐαγγελιστοῦ καὶ περὶ τῆς ἐξορίας αὐτοῦ:—

Ἐγένετο μετὰ τὸ ἀναληφθῆναι τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν εἰς τοὺς οὐρανοὺς... Πα 14 лветкачь мелкаго стенографического писема нъ два столбца. Любопыт-

но. Прохоръ диаконь апостоловъ!!!

[17) π. 107^b—112^b μηνὶ ὀκτωβρίῳ β'. Πράξεις τῶν ἁγίων μαρτύρων Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης:—

Τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου...

18) π. 112^b—115^b τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου ἱερομάρτυρος Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης ἀειπαρθένου:—

Τῶν προφητικῶν οὖν λόγων...]

[19) Περίοδοι τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν...

20) Μαρτύριον τῶν ἁγίων Σεργίου καὶ Βάκχου.

Ἔτος ἠνύετο τριακοστὸν ἕκτον...

21) Βίος τῆς ὁσίας Πελαγίας.

Τὸ γενόμενον θαῦμα...

22) Μαρτύριον τῶν ἁγίων Εὐλαμπίου καὶ Εὐλαμπίας.

Ἔτος ἑβδόμου...

23) Μαρτύριον τῶν ἁγίων Ταράχου Πρώβου καὶ Ἀνδρονίκου.

24) Κοίμησις τοῦ ἁγίου εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ.

Ταῖς μνήμασι τῶν ἁγίων... Α]

25) Ἦσυχίου πρεσβυτέρου Ἱεροσολύμων ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Λουκᾶν τὸν ἀπόστολον καὶ εὐαγγελιστήν.

Φόβῳ τοῦ σιωπᾶν μὴ ἀνεχόμενος περὶ τῆς παρουσίας ἑορτῆς...

[26) Βίος τοῦ ἁγίου Ἀβραμίου καὶ τῆς ἀνεψίας αὐτοῦ ὑπὸ Ἐφραίμ.

Ἄδελφοί μου, βούλομαι...

27) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ἀρτεμίου.

Βασιλεύοντος Ἰουλιανοῦ...

28) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ἀρῆθα.

Ἔτους πέμπτου τῆς βασιλείας Ἰουστίνου...

29) Μαρτύριον τῶν ἁγίων Μαρκιανοῦ καὶ Μαρτυρίου.

Ἐγένετο μετὰ...

30) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου.

Ὅτε Μαξιμιανὸς...

31) Μαρτύριον τῶν ἁγίων Ζηνοβίου καὶ Ζηνοβίας.

Πόλις διάκειται...

32) Βίος τῶν ἁγίων ἱναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ.

Τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ βασιλεύοντος...

Ἡολῶρι:

33) Μαρτύριον τῶν ἁγίων Ἀκινθίου καὶ τῶν λοιπῶν.

Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκεῖνους...

34) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ἀκεψιμᾶ καὶ τῶν λοιπῶν.

35) Παντολέοντος χαρτοφύλακος διήγησις θαυμάτων Μιχαήλ τοῦ ἀρχιστρατήγου.

36) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Μηνᾶ καὶ τῶν αὐτῷ.

Ἔτους δευτέρου...

37) Λόγος εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον.

Τίς λαλήσει τὰς δυναστείας σου κύριε...

38) Θαῦμα τῶν ἁγίων Γουρία, Σαμωνᾶ καὶ Ἀβίβου.

Νῦν καιρὸς εὐκαιρος...

39) Λόγος Γερμανοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὰ εἰσόδια.

Ἰδοὺ πάλιν ἑτέρα πανήγυρις...

- 40) Μαρτύριον τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης.
 Τοῦ παρονόμου καὶ ἀσβεστάτου . . . Μαξεντίου . . .
- 41) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Πακώβου τοῦ Πέρσου.
 Τῆς τῶν Ῥωμαίων . . .

Декабрь:

- 42) Μαρτύριον τῆς ἁγίας Βαρβάρας.
- 43) Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νικολάου.
 Ὁρθρος ἡμῖν φαινότατος . . .
- 44) Πράξεις τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου Μόρων Λουκίας.
 Ἐν τοῖς καιροῖς τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου . . .
- 45) Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀνδρέου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον τὸν θαυματοργόν.
 Ἀνθρώπε τοῦ θεοῦ καὶ πιστὲ θεράπων . . . δέχου ἡμῶν λόγον . . .
- 46) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Μηνᾶ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
- 47) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Εὐστρατίου καὶ λοιπῶν.
 Βασιλεύοντος Διοκλητιανοῦ βούλομαι τοῖνον . . .
- 48) Λόγος εἰς τὴν πρᾶξιν τοῦ παγκάλου Ἰωσήφ.
 Ὁ θεὸς τοῦ Ἀβραάμ . . .
- 49) Λόγος Ἰωάννου τοῦ Χρυσσοστόμου πρὸ πέντε ἡμερῶν τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως.
 Ἐγὼ μὲν καὶ σήμερον . . .
- 50) Λόγος εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου.
 Χριστὸς γεννᾶται δοξάσατε . . .
- 51) Τοῦ αὐτοῦ ἑπερος λόγος.
 Χριστοῦ γέννησις . . .
- 52) Ἐγκώμιον Ἰωάννου τοῦ Χρυσσοστόμου εἰς τὸν πρωτομάρτυρα Στάθανον Α].

№ 335 (500).

То же. Βίος ἁγίων. Μῆν νοέμβριος. На пергаментъ [XII—XIII вѣка. лл. 305] in folio grandi [388×272].

Въ началѣ этой рукописи на вперелетномъ листѣ бумага [л. 1^б—2^а] помѣщена окружная грамата Синайскаго архіепископа Иосафа по всемъ христіанамъ о добродетельныхъ подаяніяхъ на устройство его монастыря, отъ сентября Ἰουλῆς = 1627 [вѣрибе, 1626] года.

[На лл. 3^б—4^а указатель содержанія, озаглавленный: Ἐπιβλῶς ἤδη τοῦσα τοὺς λόγους φέρει.]

Тутъ же [л. 4^б] четвероконечный крестъ съ надписью:

κόσμιος πέφυκα τῆς παρούσης ποιήσεως

т. е. «И, крестъ, стать украшеніемъ сей книги».

[На л. 5^а есть миниатюра, изображающая свв. Косму и Даміана, извлекающихъ змѣю и палечивающихъ верблюда. При разныхъ числахъ мѣсяца есть изображенія и другихъ святыхъ, иногда хорошей сохранности. Есть и заставка красоты.]

Въ этой минеѣ есть житія не на весь днѣ, а только на 1—7 9—16 полбры.

На л. 3^а помѣтка 1632 года:

Ὁ παρὼν νοέμβριος ἐμετασχημάθη ὑπὸ Γερασίου ἐκδοχολόγου ἐν τῷ Συναίῳ ἁγίῳ ὄρει. ἔτει Ἰρμ' κατὰ μῆνα μαιόν.]

№ 336.

Βίος ἁγίων. Νοέμβριος. Μεταφράστω: на пергаментѣ in folio.

№ 337.

Житія святыхъ того же мѣсяца, на пергаментѣ въ листъ.

№№ 338—339.

Βίος ἁγίων. Δεκέμβριος. На пергаментѣ in folio, въ два столбца, въ двухъ экземплярахъ.

№№ 340—341.

Βίοι ἁγίων. Ἰαννουάριος, на пергамνιῆ in folio, въ два столбца, въ двухъ экземплярахъ. Во второмъ язъ нпхъ.

[№ 341 (512).

XI βῆκα, лл. 259 (362×266; 240×175) по 25 строкъ, въ два столбца], послѣ оглавленія [занимающаго л. 1^{a-b}] приписано [на л. 2^a рукою XIV βῆκα]:

+ Ἡ τοιαύτη βίβλος ἠχμαλωτίσθη ἀπὸ τῆς Πτελεμαΐδος τὴν ἀχμαλωσίαν παρὰ τῶν Ἀγαργῶν, καὶ ἐξηγήρασεν αὐτὴν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Ἀγαργῶν ὁ μοναχὸς Βησαρίων ὑπὸ τοῦ κόπου αὐτοῦ. λοιπὸν γοῦν παρακαλῶ ὑμῖν, ὦ ἀδελφοί, οἱ ἀναγινώσκοντες τὴν τοιαύτην θέλτον, εὐχεσθαί μοι διὰ τὴν τοῦ Κυρίου ἀγάπην, ὡς πολλὰ ἁμαρτωλῶν καὶ μὴ ποιοῦντα τί ἀγαθὸν ἔργον· καὶ ὁ θεὸς συγχωρήσει ὑμᾶς καὶ ἡμῖν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἀμήν.—

Другою рукою [XVI βῆκα] приписано [тутъ же]: «Ποжертвована сία книга въ Спн. м-рь» [а именно:

Ἀφιερῶθη ἡ θεία καὶ ἱερὰ βίβλος αὕτη ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει τὸ σῖνος καὶ ὁ στερεῶσε βουλευθῆς τῆς ἱερᾶς ταύτης μονῆς τὸ μέρος αὐτοῦ ἔστω μετὰ τῶν ἱεροσύλων.

Ποжертвование подтверждено другою припискою того же лица:

Τοῦτο τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν βιβλίον ἀφιερῶθη εἰς τὴν θεϊαν καὶ ἱερὰν μεγάλην βασιλικὴν μονὴν τοῦ Συναίου ὄρους· καὶ μηδεὶς πάντολμος ἀναφανῆ καὶ ἐξώσαι τῆς μονῆς ἵνα μὴ ἔσῃ τῶν ἱεροσύλων τὸ ἐπιτίμιον. [λη.]

На оборотѣ листа, на которомъ читается эта приписка, [т.е. на л. 2^b] помѣщены [οἱ ἅγιοι τοῦ πρώτου βιβλίου τοῦ Ἰαννουαρίου μηνός.—т.е.] живописные образа святыхъ мѣсяца января, въ три ряда всего 11-ть образовъ. Живопись очень хороша, хотя образа и попорчены.

[Есть приписка чтецовъ:

1) XIII βῆκα: αὕτη ἡ βίβλος Ἰαννουάριος μὴν ἐθεάθειν ὑπὸ ἐμοῦ ἁμαρτωλοῦ Θεοδούλου τοῦ Κυπρίου περιέχων λόγους θ'.

2) XVII βιβλ: αὐτῆ ἢ βήβλος ἐδιαβάσθη ὑπὸ ἐμοῦ Θεο-
δοσίου τοῦ ἀγιωρίτου, εὐχθεῖται διὰ τὸν κύριον.

3) XVIII—XIX βιβλ: ἀνεγνώσθη καὶ ὑφ' ἡμῶν ἐν τῇ ὑπε-
ροσία ὄντων Κωνσταντίνος (?) Κωνσταντινουπόλεως.

Приписка писателя: ἀχ:θ' οἰουναρίου ἐκ ἡλλά εἰς τὸ ἀγι-
ον μοναστηριον ἀρχιερατέβοντος Ἰωάννου.

Содержание р-сн:

1) л. 3^a—18^a μὴν Ἰαννουάριος εἰ. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ
οσίου πατρὸς ἡμῶν Παύλου τοῦ Ἡεβασίου: — εὐλόγησον
πάτερ.

Καὶ ζωγράφους τῶν ἀρχετύπων ἐκεῖνα πρὸς μίμησιν
αἰρετώτερα... ἀμήν: —

2) л. 18^a—27^a μηνὶ τῷ αὐτῷ θ'. Μαρτύριον τοῦ ἀγίου καὶ
ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Πολυεύκτου: —

Εἴπερ τις ἄλλη καλλίστη τῶν διηγήσεων... ἀμήν: —

3) л. 27^b—46^a μηνὶ τῷ αὐτῷ ε'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ οσίου
πατρὸς ἡμῶν Μαρκιανοῦ πρεσβυτέρου καὶ οἰκονόμου τῆς με-
γάλης ἐκκλησίας: —

Πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα τὰ τὴν βασιλίδαν ταύτην...
ἀμήν: —

4) л. 46^a—102^a μηνὶ τῷ αὐτῷ κα'. Βίος τοῦ οσίου πατρὸς
ἡμῶν Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου: —

Ἦδιστον μὲν ἔαρ ἐν ὧραις, κάλλιπτος δὲ ἐν ἄστρασιν
ἥλιος... ἀμήν: —

5) л. 102^b—111^b μηνὶ τῷ αὐτῷ γ'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων
Ερμόλου καὶ Στρατονίκου: —

Βασιλεύοντος Λικινίου τοῦ δυσσεβοῦς... ἀμήν: —

6) л. 111^b—155^b μηνὶ τῷ αὐτῷ δ'. Νεῖλου μοναχοῦ καὶ
ἐρημίτου εἰς τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἁγίων ἀββάδων τῶν ἐν τῷ Σινῶ
ὄρει καὶ τῇ Παίδῳ: —

Ἄλωμενος ἐγὼ μετὰ τὴν ἐξοδὸν τῶν βαρβάρων...
ἀμήν.

7) л. 155^b—171^b μηνὶ τῷ αὐτῷ εε'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ
οσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ διὰ Χριστὸν πτωχοῦ: —

Τυραννικὸν τε χρῆμα τέκνων στοργῇ... ἀμήν: —

λ. 172^a—196^b μηνί τῷ αὐτῷ εἴ'. Λόγος εἰς τὴν προσκλήτησιν τῆς τιμίας ἀλύσεως τοῦ ἁγίου καὶ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου:—

Ὅσοι τῷ τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων θεῷ ἐρω-
π... ἀμήν:—

λ. 196^b—259^a μηνί τῷ αὐτῷ εἴ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ καθηγητοῦ τῆς ἐρήμου Ἀντωνίου, συγγραφεὶς καὶ ἀποσταλεὶς πρὸς τοὺς ἐν τῇ ξένη μοναχοῦς παρὰ Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας:—

Ἄραθ' ἄριλλον ἐνεστήσαθε πρὸς τοὺς... ἀμήν:—]

№ 342.

Βίος ἁγίων. Μὴν φεβρουάριος. На пергаментѣ in folio, въ два столбца. Рукопись весьма древняя.

№ 343.

Βίος καὶ λόγοι εἰς τινὰς ἁγίους. Μὴν μάρτιος. На пергаментѣ in folio.

№ 344 (517).

Βίος ἁγίων καὶ λόγοι διάφοροι, на пергаментѣ in folio [XII вѣка, л. 137 (340×243; 251×165), въ два столбца, по 35 строкъ; тетрадь а'—г'.] Тутъ есть —

[л. 113^b—123^b] Κωνσταντίνου ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως Ῥωμαίων διήγησις ἀπὸ διαφόρων ἀθροισθεῖσα ἱστοριῶν περὶ τῆς πρὸς Αὐγαρον ἀποσταλείσης ἀχειροποιήτου θείας εἰκόνης Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ ὡς ἐξ Ἐδέσσης μετακομίσθη πρὸς τὴν πανευδαίμονα ταύτην καὶ βασιλεῖα τῶν πόλεων Κωνσταντινουπόλεω.

Ὅχι ἄρα μόνος αὐτὸς ἀκατάληπτος ἦν ὁ συναεὶδος τῷ πατρὶ θεὸς λόγος... ἀμήν:—

на десяти листахъ in folio въ два столбца.

[Содержание р-са:

1) л. 1^a—16^b Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου καὶ θαυμάριου πατρὸς ἡμῶν Ἀρσενίου τοῦ μεγάλου:—

Ἄλλὰ τῶν σπουδαίων ἄρα καὶ φιλαρέτων... ἀμήν:—

2) л. 16^b—23^b Μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων Μανουήλ, Σαβῆλ καὶ Ἰσαμήλ: δεσποτα εὐλόγησον:

Οἱ μὲν ἄλλοι διώκται καὶ τύραννοι... ἀμήν:—

3) л. 24^a—34^a Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σαμψῶν τοῦ ξενοδόχου: εὐλόγησον δεσποτα:

Ἄμα μὲν χάριτος ἔργον καὶ... ἀμήν:—

4) л. 34^a—43^b Ὑπόμνημα διαλαμβάνον μερικῶς τοὺς ἁγῶνας καὶ ἄλλα καὶ ἀποδημίας καὶ τελείωσιν τῶν ἁγίων καὶ κορυφαίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου:—

Καὶ τῶν τεχνῶν οὐ μόνον τοὺς ἐξ ἀρχῆς... ἀμήν:—

5) л. 43^b—59^b Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Προκοπίου:—

Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ τὴν βασιλείου ἰθυόντων ἀρχὴν... ἀμήν:—

6) л. 59^b—70^a Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Παντελεήμονος:—

Τῆς εἰδωλικῆς ἀγλώος κατὰ πάσης... ἀμήν:—

7) л. 70^a—73^b Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος Καλλινίκου:

Τῆς εἰδωλικῆς μανίας ἐπικρατούσης... ἀμήν:—

8) л. 73^b—79^a Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἁγίου καὶ δικαίου Εὐδοκίμου:—

Εὐδοκίμου τοῦ κατὰ θεὸν φερωνύμου... ἀμήν:—

9) л. 79^a—93^a Διήγησις Ἰωσήπου εἰς τὸ μαρτύριον τῶν ἁγίων Μακκαβαίων:—

Φιλοσοφώτατον λόγον ἐπιδείκνυσθαι μέλλω... ἀμήν:—

10) л. 93^a—113^b Λόγος διαλαμβάνων τὰ ἀπὸ τῆς σεβασμίας γεννήσεως καὶ ἀνατροφῆς τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου τῆς θεοπρεποῦς τε γεννήσεως Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ὅσα μέχρι τῆς ζωηφόρου αὐτῆς συνέδραμε τελευταίης προσέτι καὶ περὶ τῆς φανερώσεως τῆς τιμίας αὐτῆς ἐσθῆτος καὶ ὅπως ὁ μέγας οὗτος πλοῦτος χριστιανὸς τεθησαύριστα:—

Ἐργῶν ἀληθῶς τὴν παρθένον... ἀμήν:—

11) л. 113^b—123^b Константина слово (см. выше).

12) л. 124^a—136^b Λόγος διαλαμβάνων τὰ περὶ τῆς γεννήσεως ἀνατροφῆς κηρύγματος καὶ ἀποτομῆς τοῦ ἁγίου ἐνδόξου προφήτου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου καὶ περὶ τῆς εὐρέσεως τῆς τιμῆς αὐτοῦ κεφαλῆς:—

Ἰωάννην τὸ μέγα κλέος τῆς οἰκουμένης. . . ἀμήν:—

На л. 136^b правый столбец пустой и л. 137^a быть пустой, но рука XIII в. зановолила его припиской молитвы I. Златоустого. На л. 137^b документ (снимокъ его на табл. 60), вероятно современный р-сл, но приобщенный тѣмъ, кто дописывал молитву, такъ какъ л. 137, вшитый въ тетрадь егъ (безъ соотвѣтствія ему съ другой стороны), содержитъ именно только другую (того же?) молитву и молитву Іоаннікія Βελ., но безобразно сръзанъ не этимъ дописчикомъ.

На передней доскѣ переплета приписка:

ἡ παροῦσα βίβλος ἐστὶν Ἰωάννου τοῦ Δοκίμου +
 которыми приобщены и
 πίναξ ἀκριβῆς τῆς παρούσης περὶ τοῦ +]

№ 345.

Виз: ἁγίων, на пергаментѣ in folio.

№ 346.

Idem, на пергаментѣ in 4°.

№ 347.

Idem, на бумагѣ in folio.

№ 348 (516).

Въ библиотекѣ Сивведжуванійскаго подворья въ Каирѣ.

Виз: ἁγίων. Πνευματικόν. Рукопись на пергаментѣ, XI вѣка XII вѣка. [л. 211: по 36 строкъ, въ два столбца.], въ листъ [315 × 240; 242 × 170], писана почеркомъ козеннымъ.

[Впередѣ поставленъ подробный указатель содержания:

- α. 1^{α-β} Ἡ βίβλος ἤδε τοῦσδε τοὺς λόγους φέρει: —
 α'. μηνὶ μαΐω η'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀρσενίου.
 Ἄλλὰ τῶν σπουδαίων ἄρα...
 β. μηνὶ ἰουνίω ιζ'. Μαρτύριον τῶν ἁγίων μαρτύρων Μανουὴλ Σαβῆ καὶ Ἰσμαῆλ: —
 Οἱ μὲν ἄλλοι διώκται...
 γ. τῷ αὐτῷ μηνὶ κδ'. Ὑπόμνημα διαλαμβάνον μερικῶς τοὺς ἀγῶνας ἄθλα καὶ ἀποδημίας καὶ τελείωσιν τῶν ἁγίων καὶ κορυφαίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου: —
 Καὶ τῶν τεχνῶν οὐ μόνον...
 δ. μηνὶ ἰουλίω η'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Προκοπίου: —
 Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ...
 ε'. μηνὶ ἰουνίω κζ'. Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σαμφῶν τοῦ Ξενοδόχου: —
 Ἄρα μὲν χάριτος ἔργον...
 ς. μηνὶ ἰουλίω λ. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου Εὐδοκίμου: —
 Εὐδοκίμου τοῦ κατὰ Θεόν...
 ζ. τῷ αὐτῷ μηνὶ κζ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Παντελεήμονος: —
 Τῆς εἰδωλικῆς ἀχλὺς κατὰ...
 η. τῷ αὐτῷ μηνὶ κθ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Καλλινίκου: —
 Τῆς εἰδωλικῆς μανίας ἐπικρατούσης...
 θ. μηνὶ ἀγούστῳ α'. Λήγησις Ἰωσήππου εἰς τὸ μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων Μακκαβαίων: —
 Φιλοσοφώτατον λόγον ἐπιδεικνύσθαι...
 ι. τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τοὺς ἁγίους Μακκαβαίους καὶ εἰς τὴν μητέρα αὐτῶν: —
 Ὡς φαιδρὰ καὶ...
 ια. τῷ αὐτῷ μηνὶ ς'. Βασιλείου ἐπισκόπου Σελευκείας

λόγος εἰς τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ:—

Ἔθλος ἄρει κατὰ γῆς ἐπαφείς. . .

ιβ'. τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Ἀνδρέου ἐπισκόπου Κρήτης λόγος εἰς τὴν αὐτὴν εὐαγγέλιον:—

Ἵσοι τῇ κενώσει τοῦ λόγου. . .

ιγ'. τῷ αὐτῷ μηνὶ εἰς. Λόγος διαλαμβάνων ἀπὸ σεβασμίας γεννήσεως καὶ ἀνατροφῆς τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου τῆς Θεοπρεπούς τε γεννήσεως Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ ὅσα μέχρι τῆς ζωηφόρου αὐτῆς συνόδου τελευτήσῃ:—

Ἐχρῶν ὡς ἀληθῶς τὴν παρθένον. . .

ιδ'. Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον προφήτην καὶ πρόδρομον ἀποστόλον τε καὶ μάρτυρα Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν:—

Ἰωάννης τὸ μέγα κλέος. . .

ιε'. Λόγος ἔχει ἐγκώμιον εἰς τὴν ἀνακομιδὴν τῆς τιμίας χειρὸς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου τὴν ἐξ Ἀντιοχείας γινομένην:—

Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἡμῖν ὁ ἱερός τοῦ Χριστοῦ ἐπαδήμασε πρόδρομος. . .]

Ποσειδωνε κητίε:

[J. 173°—211°] Ἀθηναῖος ὁκτωβρίω ς'. Νικήτα ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης προθεωρία τῆς ἐν ἐπιτόμῳ διηγήσεως τῶν πράξεων τοῦ ἁγίου καὶ πανευφήμου ἀποστόλου Θωμᾶ.

Ὁ σκοπὸς ἡμῖν τοῦ παρόντος βιβλίου πρὸς τὸ γρηγορῶν ἀφορᾷ τῆς εὐσεβοῦς ἀρετῆς καὶ τῶν ἀκρασιῶν ἀφέλιμον. ὑπόθεσιν προτιμηθεὶς παλαιάτην τῆς συγγραφῆς. πεζώτερον μὲν πως συνετιμῆται καὶ ἀφέλειστερον, μᾶλλον δὲ διακορδέστερον. κέντερον πολυλόγος τῶν φιλοκαθῶν ἀποκρινούσῃ τῆς ἀμετρίας τοῦ λόγου. παρ' ἡμῶν δὲ τὰ νῦν εὐχῆς χάριν καὶ τοῦ κινωφελούς συνετιμῆται καὶ μετενηνεγμένη πρὸς τὸ εὐφραδὲς καὶ εὐσύνοπτον. ζενεζέτω δὲ τοῦτο μηδένα, κεινοτομίας τινὸς ἢ ἑτεροδοξασκαλίας παρέχον ὑπόληψιν μήποτε γὰρ τοσοῦτον ἐκστατήμεν τοῦ καθήκοντος. ὥστε τὰ ἱερά καὶ ὑπὲρ λόγον κεινοζωνεῖν λόγια καὶ τῷ τῆς κεινοδοξίας ὕδατι καπηλεύειν τὸν ὀνηφόρον καὶ ὑπὲρ ἐννοίαν οἶνον τῆς χά-

ριτος. οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς πρῶτοι τοῦτον εἰσάγομεν τῆς συγγραφικῆς ἀπαγγελίας τὸν εὐμεθέδον τρόπον· ἀλλ' Ἑβραίων μὲν καὶ Ἑλλήνων οἱ ἀρχαιότατοι καὶ σοφώτατοι ἄπειρα, καὶ μακροῦ χρόνου παντοδαπὰ πράγματα βραχέσι ῥηματίοις καὶ βιβλίοις συστειλάντες τοῖς ἐφεσῆς κατέλιπον εἰς μνημόσυνον. Ἐπειτα τὸ οἰκώτερον οἱ Χριστοῦ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν καὶ διδασκάλου θεοῦ μαθηταὶ καὶ τῆς οἰκουμένης διδάσκαλοι, ὡς ἐκ τῶν ἱερῶν εὐαγγελίων ἐστὶ καταμαθεῖν, τῶν τε θεοτεγῶν αὐτῶν πράξεων τῶν κοινῆ παρὰ τοῦ ἱεροφάντορος συγγραμμένων Λουκᾶ, καὶ πῶν τοῦ χριστοφόρου Παύλου, Ἰακώβου τε καὶ Πέτρου, Ἰωάννου καὶ Ἰούδα φαρισσαίου ἐπιστολῶν, τοσούτων ἐξέκλιναν ἀμετρίας τοῦ λόγου ὑπερβολῆς φημι καὶ ἑλλήψεως. τὸ σύμμετρον αὐτοῦ καὶ ἀπέρητον τετιμηκότες. ὅσον αὐτόθεν παρίσταται τοῖς συνετῶς τὰ πάντα μέτρον καὶ σταθμῶ ὁριοῦντος θεικῶς, καθόλου τῷ διδασκάλῳ πεπιθόμενοι. κατ' ἔγνωσ τούτων καὶ ἡμεῖς τοῖς διδασκάλοις ἐπόμενοι τοῦ συναποστόλου αὐτῶν, τοῦ πανευφήμου λέγω Θωμᾶ τὰς θεοφαγεῖς καὶ ψυχοσώστους πράξεις ταῖς ἱεραῖς αὐτοῦ διαρροῦντες πρεσβείαις, κατὰ τὸν προῦπογραφεῖντα τρόπον ἐκτιθέμεθα ἀρχόμεθα.

Ὁ μακαριώτατος Θωμᾶς ὁ ἀπόστολος. . .

Въ концѣ книги писате.ль обращаетея къ Богу съ молитвою: антиδοίης ὡσπερ πρώην τῆς τηρεθόνος, οὕτω καὶ νῦν τῆς προσβαλοῦσης ὀφθαλμίας ἀπαλλαγῆν, τὴν τε τοῦ λοιποῦ βίου κυβέρνησιν ἀνυπεύθυνον ἡμῶν τε καὶ τοῦ πιστευθέντος ποιμνίου.

Рукопись на бумаге въ листъ [278×199: 218×132] XVI вѣка. На первой страницѣ визизу приписано

Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου Κυθήρων, его рукою. Содержитъ:

1) Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου γενομένου Ἀλεξανδρείας: —

Ἄλλοι μὲν ἅλλα τῶν μακαρίων ἀνδρῶν ὑπομνήματα
πρὸς ἀρετῆς ὑπόδειγμα. . .

- 2) Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας κατὰ Ἑλλήνων.
  - 3) Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ περὶ τῶν γενομένων ἐν τῇ Ἀριμίνῳ τῆς Ἱταλίας καὶ ἐν Σελευκείᾳ τῆς Ἰσαυρίας συνόδων.
  - 4) Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς περὶ τῶν γενομένων. . . συνόδων.
  - 5) Ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς.
  - 6) Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἀρειανῶν ἀπολογία ὑπὲρ Διονυσίου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας.
  - 7) Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ἰωάννην καὶ Ἀντίοχον]
- и еще длинный ряд произведений Анастасия Александрийскаго], почти всё [при чем значительная часть переписана рукою Маргуни].

№. 350.

Λόγοι, Βίαι ἁγίων καὶ Δηγήσεις, на бумагѣ in folio.

№ 351.

Житіе Иосифа прекраснаго, Θεοδору и другихъ святыхъ, на бумагѣ in 8°, рукопись 1671 года.

№ 352 (458).

Рукопись на бумагѣ in 4° [210×150 Γ.] [л. 359, по 22—25 строкъ, разными почерками А]. Содержание:

- 1) Житіе преподоб. Павла Фивейскаго,
- 2) житіе св. Антонія Великаго,
- 3) часть Патерика, составленнаго Павломъ Евергетиномъ [начиная съ главы I:

α. Ὅτι οὐ δεῖ τινα ἐαυτὸν ἀπογῶναι ποτε. Ὁ θεῖος πατήρ ἡμῶν Ἰωάννης. . . ;
текстъ его обрывается на словаль: . . . πληροφορήθητε οὖν ὅτι οὐ Α].

№ 353 (542).

Рукопись [XVI вѣка АГ] [XVIII вѣка В] на бумагѣ [л. 230 В] in 4° [190×150 Г] [вписанная разными почерками ВГ.]

1) *Житіє Василя Новаго*: [л. 1^а—21 Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ Νέου συγγραφὴν παρὰ Γρηγορίου τοῦ αὐτοῦ μαθητοῦ.

Ἡ ἀκατανόητος καὶ μεγάλη καλοσύνη τοῦ θεοῦ. . . Β]

2) *Есть тутъ нѣчто о мытарствахъ*: [л. 21 Ἀρχὴ τῶν τελωνίων.

3) л. 193 *Μερικὴ διήγησις τοῦ οὐρανοῦ καὶ Β]*

№ 354 (543).

Житіє Андрея Христа ради Юродиваго: рукопись [1630 года АВГ] на бумагѣ, in 4° [195×140 Г], [л. 187, по 20 строкъ А] [л. 186.

Содержитъ:

1) *Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀνδρέου τοῦ διὰ Χριστὸν Σαλοῦ*, συγγραφὴς παρὰ Νικηφόρου ἱερέως τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν πόλεων τῆς ἐπωνύμου τοῦ θεοῦ σοφίας.

Βίον θεάρεστον καὶ πολιτείαν ἀμειψτον. . . Ἐπὶ τῆς βασιλείας Δέοντος τοῦ φιλοχρίστου καὶ μεγάλου. . .

л. 30^б *Περὶ τῆς διαλέξεως Ἐπιφανίου καὶ τῶν φιλοσόφων.*

л. 46. *Περὶ τῆς ἀμάτης.*

л. 89^б. *Περὶ Βιγρίνου τινὸς μάγου.*

л. 98^б. *Περὶ τῆς Ἁγίας Σοφίας.*

л. 105^б. *Περὶ τὸν καθαρὸπέτην.*

л. 114. *Περὶ τῆς διαφορᾶς τῆς ψυχῆς.*

л. 131. *Περὶ τὸ τέλος τοῦ κόσμου καὶ ἐτέρων.*

л. 170. *Περὶ ἀκατάληπτου θεότητος.*

2) л. 185^б—186^а *Μηρὶ μὲν καὶ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς*

ἡμῶν Ἀνδρέου τοῦ διὰ Χριστὸν Σαλοῦ... προσόμοια ἦχος
α' τῶν οὐρανίων ταγμάτων. B]

[Есть и тропарь Святому на день его памяти — 28 мая. A]

[Разновременныя приписки сдѣланы на л. 186^b; первая изъ
нихъ гласитъ:

τὸ παρὸν βιβλίον ἀφιερῶνω μετὰ τὸν θάνατόν μου ἐν τῷ
ἀγίῳ καὶ θεσβαδίστῳ ὄρει τῷ Σιναί· καὶ ὅστις ἐκεῖνος ἤθελεν
στεῖλλη ἐκεῖ, ἔστω εὐλογημένος καὶ συγχωρημένος παρὰ Θεοῦ·
ὅστις δὲ πάλιν τὸ ἤθελεν ὑπερήσει ἀπὸ τῶν ἄνω ἁγίων τόπων,
ἔσται ἡ μερὶς αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰσκαριώτου. Ἰερεμί-
ας ἱερομόναχος Σιναΐτης. B]

№ 355 (531).

Βίος, μαρτύρια καὶ ἄλλαι συλλογαί, на думатъ in 4° [219 ×
154; 140 × 88] [разными почерками XV—XVI вѣковъ] [л.
333, по 21 строкѣ A] [л. 337 B]. [Начала рукописи не
хватаетъ. B] Тутъ есть:

[1] л. 1—8.

2) л. 8^a—20^b Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας μάρτυρος ἡμῶν
Θεοδώρας τῆς ἐν Ἀλεξάνδρείᾳ.

Ἐν ταῖς ἡμέραις Ζήνωνος τοῦ βασιλέως καὶ Γρη-
γορίου ἐπαρχοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὄντος...

3) л. 20^b—41^a Βίος καὶ μαρτύριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυ-
ρος Εὐσταθίου.

4) л. 41^a—49^b Βίος καὶ πολιτεία Ἀλεξίου ἀνθρώπου
τοῦ Θεοῦ.

Ἐγένετο ἀνὴρ ἐν τῇ Ῥώμῃ θεοσεβῆς· ὀνόματι Εὐ-
φρημ· ἀνὸς ἐπὶ...

5) л. 49^b—61^a Λόγος περὶ μετανοίας καὶ περὶ τῆς δευτέ-
ρας παρουσίας τοῦ Κυρίου.

Δεῦτε ἀγαπητοί μου δεῦτε πατέρες καὶ ἀδελφοί...

6) л. 61^a—64^a Μὴν κωέμβριος δ' Διήγησις περὶ τοῦ θρη-
νου τοῦ προφήτου Ἰερεμίου περὶ τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ
περὶ τῆς ἀλώσεως αὐτῆς καὶ περὶ τῆς ἐκτάσεως Ἀβιμέλεχ.

Ἱερεμίας οὗτος ὁ μέγας προφήτης ἐξ Ἀναθώμ ὑπάρχων τῆς κόμης. . .

7) π.λ. 64^a—72^b Περί τῆς ἀλώσεως Ἱερουσαλήμ τὰ λαληθέντα ὑπὸ Κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν, καὶ ὅπως ἡ αἰχμαλωσία γέγονεν ἔχει γὰρ οὕτως.

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐλάλησε Κύριος πρὸς Ἱερεμίαν λέγων. . .

8) π.λ. 72^b—91^a Μηνὶ νοεμβρίῳ καὶ. Μαρτύριον τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης τῆς Βηρυλλίου καὶ ῥήτορος.

Ἔτους τριακοστοῦ πέμπτου βασιλεύοντος τοῦ ἀσβεβοῦς καὶ παρανόμου βασιλέως Μαξεντίου ἦν πολλὴ μανία τῶν εἰδώλων. . .

9) π.λ. 91^a—99^b Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἐλευθερίου.

Ἀναλίσαντος Ἀδριανοῦ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς ἐπὶ τὴν Ῥώμην οὗτος ἔκρουσε περὶ τινος ὀνόματι Ἐλευθερίου. . .

10) π.λ. 99^b—121^a Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀναστασίου μοναχοῦ τοῦ Σινᾶ ὄρους περὶ τῆς ἁγίας συνάξεως καὶ περὶ τοῦ μὴ κρίνειν καὶ μνησικακεῖν.

Ἄει μὲν ἡ τοῦ ἁγίου πνεύματος χάρις διὰ πάσης τῆς τοῦ Θεοῦ γραφῆς πρὸς ἐργασίαν τῶν θείων αὐτοῦ ἐντολῶν ἡμᾶς προτρέπεται. . .

11) π.λ. 121^a—126^b Μηνὶ νοεμβρίῳ α'. Βίος καὶ πολιτεία τῶν ἁγίων καὶ θαυματουργῶν ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ.

Τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ βασιλεύοντος πᾶσαν πλάνη καὶ δαιμονικὴ λατρεία ἐλύθη. . .

12) π.λ. 126^b—133^b Λόγος ὠφέλιμος ἐκ θείων πατέρων καὶ εὐαγγελικῶν διδαγμάτων περὶ τῶν ἀποιχομένων, ἀποδεικνύων ὅτι καλὸν ἐστὶ τὸ εὖ ποιεῖν ὑπὲρ αὐτῶν.

Στασιώδης ὁ παρῶν βίος καὶ πολλαῖς κατατιλούμενος τρικυμίας. . .

13) π.λ. 134^a—136^a] Τοῦ ἁββᾶ Ἡσαίου:—Ἐντολαὶ τοῖς ἀδελφοῖς τοῖς μετ' αὐτοῦ:—

Ἐθέλοντες μεῖναι μετ' ἡμῶν ἀκούσατε διὰ τὸν Θεόν. . .

14) [J. 136^a—138^b Τοῦ ἀββᾶ Ἡσαίου ἀναχωρητοῦ] Περὶ τοῦ κατὰ φύσιν νόμου:—

Ὁὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοί, ὅτι ἐν ἀρχῇ ὅτε ἀπείρησεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον. . .

15) [J. 138^b—144^b Τοῦ αὐτοῦ] Περὶ καταστάσεως ἀρχαίων καὶ τῶν κελιωτῶν:—

Πρὸ παντός χρίζομαι τῆς ταπεινοφροσύνης. . .

16) [J. 144^b—179^b] Περὶ συναιδήσεως τῶν καθημένων ἐν τοῖς κελίοις.

Ἐὶν οὐδαυτῆ ἐν ὁδῷ καὶ ἔστιν ἀσθενής ἐν ὑμῖν, ἐάσατε αὐτὸν προπορεύεσθαι ὑμῶν. . .

17) [J. 180^a—183^b] Νίκηφόρου τοῦ ἀγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου στίχοι περὶ διαίτης εἰς τὸν πρῶτον τοῦ ἁγίου ὄρους κῆρ Ἰωαννικίου, τὸν εἰς τὸ Πρωτάτον τῶν μονῶν τοῦ ἁγίου ὄρους προεστᾶμενον.

Πολλάκις με ἤβρωσας τέκνον εὐλογημένον. . . ἔρρωσο τοῖνον πρόωπιστε τοῦ ὄρους τοῦ ἁγίου:—

18) [J. 183^b—188^b Εὐσύνωπος (!) ἡγήσης.

Προσέχει παντὶ χριστιανῷ τηρεῖν. . . Ἰδίᾳ δὲ ποιῶμεν: + +

19) J. 189^a—191^a Τύπος καὶ παράδοσις καὶ νόμος τῆς τετρασμίας λαύρας τοῦ ἁγίου Σάββα.

На л. 191^a послѣднія 6 строкъ п. л. 191^b—195^b оставлены пустыми.

20) л. 196^a—213^b Συνοδικὸν ἀναγιγνωσκόμενον τῇ α' κυριακῇ τῆς ἁγίας τετρακοστῆς ἡγρου τῆς ὀρθοδοξίας.

Ἐποφαιλομένη πρὸς θεόν. . .

вѣчная память провозглашается царямъ, кончая: . . . Ἰσαακίου τοῦ διὰ τοῦ ἁγίου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος Ἰωαννικίου μετονομασθέντος. Ἀλεξίου Θεοδώρου. Ἀλεξίου, а патриархамъ, кончая: . . . Χαρίτωνος. Θεοδοσίου. Γερασίου. Νικήτα. Ἰωάννου. Μιχαήλ. Θεοδώρου. Μαξίμου μοναχοῦ καὶ Μανουήλ.

21) л. 214^a—242^a Аванистъ Богородицѣ:

л. 242^a—244^b пустые.

22) л. 245^{a-b} окончание какой-то статьи о заблуждениях латинянъ:

23) л. 246^a—247^b символъ вѣры съ толкованіемъ и анатематизованіемъ еретиковъ.

24) лл. 247^b—251^b] Ἐγκύκλιος (!) ἐπιστολὴ Γενναδίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς συν αὐτῷ ἁγίας συνόδου πρὸς ἅπαντας τοὺς ὀσιωτάτους μητροπολίτας καὶ πρὸς τὸν πάπαν Ῥώμης.

Ἐφ' ἰσοφροσύνης σου συλλειτουργῶ τῷδε, Γεννάδιος καὶ ἡ ἐνδημοῦσα τῇ βασιλευσῶσῃ Κωνσταντινουπόλει νέα Ῥώμη σύνοδος:

Ὁ θεοπότης ἡμῶν καὶ θεός. . .

Подписи:

Γεννάδιος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως καὶ νέας Ῥώμης.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Ἡρακλείας.

Ἀναστάσιος ἐπίσκοπος μητροπόλεως Ἀγκύρας.

Εὐνόμιος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Νικομηδείας.

Πέτρος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Νικαίας.

Ἐπέγραψαν δὲ καὶ οἱ ἐβδόμηκοντα τρεῖς: —

Засимъ непосредственно слѣдуетъ:

25) [лл. 251^b—283^a] νε':— Ἐπειδὴ μεμαθήκαμεν ἐν τῇ Ῥωμαίων πόλει ἐν ταῖς ἁγίαις τῆς τεσσαρακοστῆς νηστεύαις τοῖς ταύτης εὐχάσαισι νηστεύειν. . . и объяснение сего правила, [начин.: Διορθώσασθαι τὸ σφάλμα. . . оканч.: . . ἀφορισμόν: — и рядъ другихъ правилъ съ толкованіями и выдержекъ патр. отцовъ церкви (вырваны лл. между 264 и 265 и, можетъ быть, между 270 и 271)]

Ἐ τοῦ θεοῦ μεγάλη ἀγάπη. . . ἀπολύονται: —

26) [лл. 283^a—289^a Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου διδασκαλία χρονικὴ τῆς μονῆς τῶν Στουδίων· πολλὰ γὰρ κατηχήσεις εἰσὶ τοῦ Στουδίτου, ἀλλ' αὕτη λέγεται κατήχησις χρονικὴ.

Ἀδελφοί καὶ πατέρες ἄν ἐπιχειρῶ πᾶσιν ὑμῖν τοῖς. . .

27) λλ. 289^a—290^b Ἐτέρα διδασκαλία χρονική τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀναστασίου ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ ὄρους.

Ἄπο μὲν τῆς μεγάλης ἡμέρας τοῦ ἀγίου πάσχα. . . ἄμην.

28) λλ. 290^b—294^b о постѣ среды и пятка;

29) λλ. 294^b—296^a хронологическія вычисления:

Ἄπο Ἀδάμ μέχρι Νῶε ἔτη. . . ἕως τῆς ζ' ἔτη ρυέ:—

30) λλ. 296^b—301^b] Λέοντος ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας ἐπιστολή πεμφθεῖσα πρὸς τινα ἐπίσκοπον Ῥώμης περὶ τῶν ἀζύμων καὶ σαββάτων [естѣ и перѣ τῶν πικτικῶν.

31) λλ. 301^b—311^a Κανονίριον διαγορευθὲν περὶ πάντων λεπτομερῶς τῶν παθῶν καὶ τῶν τούτοις προσφύρων ἐπιτιμίων περὶ τῆς ἀγίας κοινωνίας βρωμάτων τε καὶ πομάτων καὶ εὐχῶν λίαν συμπάθειστον: Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ: κεφάλαιον ε':—

Τῆς θείας καὶ παναγάθου τοῦ ὑπεραγάθου καὶ ἀληθινοῦ. . .

λλ. 311^a—314^a Ἀνάκρισις τοῦ ἀναδεχομένου πρὸς ἕτομολογούμενος:— καὶ αὐτὸ τοῦ Νηστευτοῦ:— κεφάλαιον ζ':—

Ὅμως ὁ δεχόμενος τὰς ἕτομολογήσεις. . . λαμβανέτωσαν ἐπιτίμιον κατὰ πάντα:—

λλ. 314^a—321^a Ἰδοὺ τὸ δεύτερον τῶν διαφορῶν ἐπιτίμιον τοῦ Νηστευτοῦ καὶ αὐτό: κεφάλαιον ζ':

Αὐταί αἱ διαφοραὶ. . . καὶ μεταμεληθῶμεν ἐπ' αὐτήν: τέλος †

32) λλ. 321^b—322^b Φωτίου τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως συναγωγή καὶ ἀποδείξεις. . . обрывающіяся на среднѣѣ второго отъѣѣта.

33) λλ. 323^a—337^a принадлежать другоѣ р-си XVI вѣѣка и содержать, начиная съ л. 324^a, (заст.) Κάτωνος Ῥωμαίου ρῶμα διότιχοι, ἃς ἐκ τῆς Λατίνων γλώττης μετήνεγκον εἰς τὴν ἑλλάδα διάλεκτον ὁ ἐν μοναχοῖς τιμώτατος κθρ Μάξιμος ὁ Πλανούδης.]

Отдѣлъ III.

Учительство и Проповѣдничество.

№ 356 (319).

Διονυσίου Ἀρσεπαγίτου, съ схоліями, рукопись 1048 года на пергаментѣ, [л. 246 A] [тетради α'—λα', но въ α' пропали 4 л. въ средѣхъ;] in folio [290×228; 214×120; по 31—36 строкъ. Содержитъ рукопись:

[Па л. 1^a Πίναξ τῆς παρούσης βίβλου τοῦ ἁγίου Διονυσίου.

1) Περί οὐρανίου ἱεραρχίας κεφάλαια ιε'.

2) Περί θείων ὀνομάτων κεφάλαια ιγ'.

3) Περί ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας κεφάλαια ια'.

4) Περί μυστικῆς θεολογίας κεφάλαια ε'.

5) Десять посланій: одно къ Гаію, одно къ Сопатру, одно къ Димофиту, четыре къ Доротею, одно къ Титу и одно къ Іоанну Богослову.

Впередѣ всего есть предисловіе, пачпи.:

Τὴν μὲν εὐγένειαν. . . A]

Па оборотѣ послѣдняго листа записъ:

Ἐτελειώθη σὺν θεῷ ἡ ἱερά καὶ ψυχω-
φαλῆς καὶ θεολογικωτάτη βίβλος
τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Διονυσίου μηνί
ἰουλίῳ γ', ἡμέρᾳ κυριακῇ, ἔτους
σφυσ' ἰνδικτιῶνος α'. γραφεῖσα διὰ
χειρὸς Χριστοφόρου ἐλαχίστου
καὶ ἀναξίου διακόνου ἐπὶ

Μιχαήλ τοῦ εὐλαβεστάτου ἡ-
γουμένου μονῆς τῶν Στουδίου. ὀυσωπῶ δὲ
πάντας τοὺς ἐντυγχάνοντας ἐν ταύτῃ
ἵνα εὐχασθε ὑπὲρ τῆς ταπεινῆς καὶ ἁ-
μαρτωλοῦ μου ψυχῆς. ἵνα εὐροίμι
ἔλεος ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως τοῦ θεοῦ
ἀποδοθόντος ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔ-
ργα.

№ 357.

Тоῦ αὐτοῦ, повѣйшая рукопись на бумагѣ.

№ 358.

Четыре тома выписокъ изъ Ефрема Сирина.

№ 359 (405).

Ἰσαὰκ τοῦ Σύρου, на пергаминѣ [л. 257 A] [тетради
α'—λγ', по въ λγ' только 5 листовъ, а 6-я отрѣзана] in 16°
[153×95; 108×63; по 22 строки] древняя рукопись [XI—
XII вѣка] [XI вѣка Г]. Почеркъ хорошъ. [Содержитъ

1) 55 аскетическихъ словъ Исаака Сирина, изъ ко-
торыхъ первое περὶ τῆς ἀδιαλείπτου νηστείας, а послѣднее
озаглавлено: Σχόλια καὶ δηλώσεις περὶ τῶν ἐν ταῖς μαρτυρίαις
διαφόρων νοημάτων.

Ἀΐσθησις πνευματικὴ ἔστιν . . .

2) посланіе къ аввѣ Симеону. A]

№ 360 (342).

Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου 16 λόγοι, на пергаминѣ [л. 239
A] [тетради α'—λ'] in folio [285×240; 200×155; двумя
почерками, по 25 строкъ] ρφζ' ἔτους, =999 года, [на самомъ
же дѣлѣ 1051 года, какъ видно изъ записи на recto послѣд-
няго листа тетради λ']

Ἐγγραφή ἢ παροῦσα βιβλος εἰς μῆνα δεκέμβριον ἰνδικτικῶνα
πέμπτην ἐν ἔτει τῷ ρφζ' . . .]

№ 361 (347).

Въ библиотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Каирѣ.

Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου λόγος γα'. Эти 50 и одно слово писаны на тончайшемъ дѣломъ пергаминѣ [л. 359 А] [л. 324 (192×125: 145×75) по 36 строкѣ] въ 8-ю долю листа, съ золотисто цвѣтными заголовками [въ XI, а не] въ XIII вѣкѣ [X—XI вѣка АГ]. Въ самомъ началѣ [л. 6^b.—10^b] указатель Словъ [Ἐνταῦθ' ἀκριβῆς τῆσδε τῆς βίβλου πίναξ: —], писанъ золотомъ и голубою краскою въ перемежку. Послѣ указателя слѣдуютъ вотъ какія примѣчанія съ обычными знаками:

[л. 11] Τὸ ἡλιακὸν τοῦτο σημεῖον τέτακται ἐν οἷς χωρίοις ὁ πατήρ περὶ θεολογίας διαλέγεται, διὰ τὸ ἥλιον δικαιοσύνης τὸν θεὸν ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς ὀνομάζεσθαι. Это примѣчаніе написано золотомъ.

Ὁ ἀσπερίσκιος οὗτος τέτακται ἐν οἷς χωρίοις ὁ θεολόγος περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διαλέγεται διὰ τὸν φανέντα τοῖς μάγοις ἀστέρα. Это написано краснымъ черниломъ.

Τὸ σημεῖον τοῦτο τὸ ὠραῖον τέτακται ἐν οἷς χωρίοις ἡ φράσις κεκαλλώπισται, ἢ τὸ νόημα εἰξηγησται, ἢ καὶ ἀμφότερα ὑπεραίρεται. Это писано золотомъ.

Τὸ σημεῖον τοῦτο τέτακται ἐν τοῖς χωρίοις, ἐν οἷς εὐρίσκειται ἕνον τι, ἢ κατὰ δόγμα, ἢ καθ' ἱστορίαν, ἢ κατὰ φράσιν, ἢ κατὰ τι τοιοῦτον ὀφείλον σημειωθῆναι τῷ ἀναγινώσκοντι. Это писано голубою краскою.

На послѣдней страницѣ золотомъ приписано нѣсколько монограммъ. Къ сожалѣнію, эти буквы полуизглажены. Ничего тутъ понять нельзя. Подъ ними нарисована ваза съ цвѣтами и птичками.

Отличная, образцовая, рукопись полная! Смотри образчикъ и почерка въ моей Палеографіи XIII вѣка [одинъ листъ въ собраніи св. Порфирія Имп. Цудл. Вибл. 335.

1) На лл. 1^b, 2^b, 3^b, 4^b и 5^b миниатюры, изображающія Григорія Богослова; къ послѣдней присоединены

Στίχοι εἰς τὸν ἐν ἁγίοις πατέρα ἡμῶν Γρηγόριον τὸν Θεολόγον:—

Ὁ γρηγόριος νοῦς, τοῦ θεοῦ τὸ βιβλίον.
 Λαμπτήρ ὁ μέγας, ἡ στάθμη τῶν δογμάτων.
 Σύνοδος ὄρας ἐνεστὶν εἰκονισμένος.
 Φαίμων παραινῶν νοουθετῶν τε καὶ λέγων.
 Ὡς οἱ θέλοντες τοὺς ἑμούς νοεῖν λόγους,
 Τὸν νοῦν καθαρῶν ἔκ μολυσμάτων:—

2) Л. 1^a, 2^a, 3^a, 4^a, 5^a, 6^a, 322^b—324^b пустые; л. 12^{a-b} тоже, но рукою XVII вѣка есть приписка:

τὸ παρὸν βιβλίον τὸ ἔφεραν ἡ πατέρες· ὅπου τὴν εἰβερεια· ὁ παπᾶς κύρ βενέδικτος καὶ ὁ κοσμάς, καὶ ὅστις το παρι ἀποῦ τὸ ὄρος τὸ συννά νά ἔχει τὰς ἀράς τῶν τιῆ θεοφόρων τῶν αἰ νεϊκέα συναθροισθέντων· καὶ ὁ μερίς αὐτοῦ μετὰ εἰσοῦσ.]

3) На л. 11^a пятиствиіе:

Εἴ ποτε τις μελαθρῶν ἑμῶν εἴσω γένηται·

Εἶδεν ἀγάλμα θεῖον θεῖαν μαρμαρμαῖρον πραπίδες·
 σιν:—

4) На л. 11^b еще два пятиствиія:

ἄλλο. Εἴ τις ἑμῆς σοφίης εἴσω δαπέδων γεγένηται·

... ἀνθρώποισιν εἰς αὐτοῖσιν κατάλειψ:—

ἄλλο. [ ] γανον δεῦ θήσαντες, ἔχουσιν ἄμυναν.

Ὅσα βίου κακότητος ἐν ἀλιτροῖσι δάμωσιν:—

5) л. 13^a—321^b веѣ 51 слова Григорія.

6) л. 321^b запись уставная:

Ἀρχὴν ἀπάντων καὶ τέλος σε Χριστέ μου,

Καλῶς γνώσκων εὐχαριστῶ σοι λόγε·

Ὡς συντελεστή τῶν καλῶς ποιουμένων·

Ἄλλ' ὦ τὰ πάντα συμπερόντως ἰδύων·

Ὁ τὸν πόθον δός τῷ καλῷ ἀνακτί σου·

Ὁ καὶ φυλάττων δεξιᾷ ζωηφόρῳ·

Σὸ νεῦσον αὐτοῦ τῇ γαληνῇ καρδίᾳ

Γραφεῖ ταπεινῶ καὶ κατηγελασμένῳ
 Βλέπειν προστρέξας δυσχερῆ τε τοῦ βίου,
 Ἰξουμαρῖζεν ἀετῆ τρισολβίῳ:—

7) Рукоѣ XII вѣка на л. 322^a сначала безъ заглавія стихів:

Θεός τὸ διπλὸν οὐκ ἔχει τῶν πνευμάτων

Φέρει τὸ σεπτόν τῆς ἀρίστης ἐπιτάδος:—

а затѣмъ

8) Τοῦ Ψελλοῦ τοῦ ὑπερτίμου κοροῦ Μεγαλή:—

Εἶ τις μίαν ἀναρχὸν ἀρχὴν οὐ σέβει... ὡς τῆς ἐκείνου τογγάνου κληρονομίας:—]

№ 362.

Γρηγόριου τοῦ Θεολόγου λόγοι, на хлопчатной бумагѣ in folio maximo, рукопись XIII вѣка, переплетенная въ 7135 = 1627 году.

№ 363.

Τοῦ αὐτοῦ, на пергаμινѣ in folio, въ два столбца, рукопись XIV вѣка. Почеркъ хорошъ.

№ 364.

Τοῦ αὐτοῦ, на пергаμινѣ in folio, въ два столбца, рукопись XIV вѣка. Почеркъ хорошъ.

№ 365.

Τοῦ αὐτοῦ λόγοι, на бумагѣ in 8°, рукопись новая.

№ 366.

Изъясненіе Словъ его Никитю Пракліѣскимъ: рукопись на бумагѣ въ листъ.

№ 367.

Ἑρμηνεία τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου Ἡρακλείας κῆρ Νι-

κῆτα εἰς τὰ κείμενα Γρηγορίου Θεολόγου: на бумаге въ листъ, рукопись огромный, писана стенографически разными почерками.

№ 368.

Шестодневъ Иоанна Златоустаго на тонкомъ пергаментѣ in folio, рукопись весьма древняя.

№ 369.

Его же Шестодневъ, на пергаментѣ in folio въ два столбца, рукопись хорошая.

№ 370.

Его же Шестодневъ, на пергаментѣ in folio, въ два столбца, прекрасная древняя рукопись.

№ 371.

Его же Шестодневъ, на пергаментѣ in 4° majori, рукопись древняя.

№ 372 (363).

Его же Шестодневъ, на бумаге 1335 года in folio majori [403×300; 272×205; по 37 строкъ] [лл. 320. А]

Смотри у меня почеркъ этой рукописи [одинъ листъ въ собраніи ея. Порфирия Имп. Публ. Библ. 413; смотр. табл. 78.

На оборотѣ послѣдняго листа записъ:

+ ὅσα τῷ θεῷ τῷ συνεργῷ τοῦ τέλους +
 Πολυχρονηθεὶς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας:
 Κωνσταντῖνε ἀρίστε (выскоблено одно слово)
 Ὡς ἐλαίων νέφουτα κίχλω τῆς σῆς τραπέζης:
 Καὶ κατατρέφα τῶν μελιρρότων λόγων:
 Αὐθὶς Χρυσαστόμου τε τοῦ σοφωτάτου:
 Ἐγγὺς ὑπάρχει πανταχοῦ σοὶ προσδόχα:
 Κἂν εὐτόνος τις καὶ σφρηγῶν τὸ σαρκίον:
 Ἐδελός ἐστι καὶ νέος καὶ πρεσβύτεος:
 Βίς ἡλιακὸς μακροζωλοῦντας δρόμου:

Ἴδοις υἱοὺς τῶν σῶν υἱῶν ἐν βαθυτάτῳ γήρα.

Ἄει τὸ τέρμα τῶν ἡμῶν χειρῶν βλέπων:

Τοῦ παμμάκαρος καὶ σοφοῦ Βασιλείου:

Πλὴν εἰσαεὶ βέλτιστε τοῦ βίου πέρας:

Κἄν ἤς ἐν ἀκμῇ κἄν νεάζεις εἰσάγαν:

Ἦ γὰρ ὀρεπᾶν τῆς τομῆς τοῦ θανάτου:

Πλὴν χάρις λαβὼν καὶ τὸ τῶν πόνων πέρας: —]

+ Ἐτελειώθη ἡ παροῦσα βίβλος ἐν ἔτει Δωμγ' Ἰνδικτιῶ-
νος γ' μηνί φεβρουαρίῳ εβ' +

№ 373 (364).

Златоустово толкованіе Евангелія Матѳея, писано на пергашиѣ въ XI вѣкѣ [л. 369, размѣра 330 × 250; 233 × 170; по 30 строкѣ; тетради α'—μζ'] [л. 370 А], съ портретами [л. 3^а] царя Константина Мономаха и царя Зои и Θεοδору, [гдѣ надписано вверху: ὡς τῆς τριάδος σωτηρ εἰς παντοκράτωρ. сльва: σκέποις κράτιστον δεσπότην Μονομάχον. внизу: ὁμιμιόνων ζεῦχος τὰ πορφύρας κλάδ[ον]. сирава: τῶν γῆς ἀνάκτων τῆν φαεινὴν τριά[δα].] и [л. 2^б] съ изображеніями евангелиста Матѳея и Иоанна Златоустаго. Смотри эти портреты и изображенія въ моемъ собраніи образчиковъ книжной живописи, на листахъ [въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. картонъ № 1 табл. 19 и 55].

Въ концѣ этой рукописи читается:

тетράδια με' φύλλα τε' т. е. «тетрадей 45, листовъ 360».

[Л. 1^{а-б}, 2^а, 3^а, 369^б пусты. Рукопись начинается предисловіемъ

л. 4^а—7 Тоῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσσοστόμου ἑρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον καὶ τῶν ἡθικῶν δόγματα ἐν συντόμῳ: —

Ἐπειδὴ ἔθος ἦν... ἐν συντόμῳ εὐρίσκειν: —

и оглавленіемъ 45 словъ, за которыми слѣдуетъ

л. 8^а—369^а самый текстъ ихъ.

На л. 369^а есть приписка XVI вѣка:

Τοῦτο τὸ βιβλίον ἔδοσαν ὁ κῆρ Μιχαήλ Ἀλουνας εἰς τὸ ἅγιον ὄρος τὸ Σίναιον καὶ ὁπαῦ ξενώσαι αὐτῷ ἐκ τῆς μονῆς ταύτης νὰ ἔχει τὰς ἀράς τῶν πατέρων ἀμύν: —

№ 374 (366).

Его же толкованіе Евангелія Матѣя [XI вѣка], на пергаминѣ, in folio [л. 347 А] [тетради α'—μβ'] въ два столбца [326×250; 226×168; по 33 строки], очень хорошая рукопись огромная. **Въ началѣ**

[л. 1^а—2^а Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου: τῶν ἡθικῶν ἢ δυνάμεις ἐν συντόμῳ: —

Ἐπειδὴ ἔθος ἦν... ἐν συντόμῳ εὐρίσκειν: —

и оглавление 44 словъ.

Затѣмъ] помѣщены слѣдующіе стихи, писанные буквами, похожими на наши церковнославянскія:

[л. 2^б] + Τοῦς μαργάρους σου τῶν λόγων χρυσοῖς λόγοις:

Κεραυνῶν ἄριστα καὶ περιπλέκων:

Χριστοῦ μαθητὰ σοῦ μαθητῆς εἰκότως:

Ἔδειξε πολλῶ μᾶλλον εὐπροπεσιτέρους:

Ἄρρητον ὄραν ἤδονην ψυχῶν ξένην:

Νύμφης τε Χριστοῦ κάλλος οὐκ ἔχον κόρον:

Ὅν τὴν ἀπαστρέπτουσαν ὁ Πλουτῶν χάριν:

Λήθην τε κἄν καὶ χρόνου φθορὰν θέλων:

Εἰς τοῦτο καινὸν ἐγχαράττε: βιβλίον:

Τοῖς εἰσεβούσι πράγμα μυρίου πόθου:

Ἡ βίβλος ἔσχειν ἦδε Ματθαίου λόγους: .:

Ὅσπερ διετράνωσε τὸ χρυσοῦν στόμα: .:

[На л. 3^а и слѣд. до бовна находится текстъ 44 бесѣдъ. Вѣроятно, предполагалась запись въ концѣ, такъ какъ на оборотѣ послѣдняго листа правый столбецъ пустой.]

№ 375 (365).

Его же толкованіе Евангелія Матѣя, [XI вѣка] на пергаминѣ [л. 276 А] in folio [380×280], въ два столбца,

прекрасная древняя рукопись толстая; [писана двумя почерками: одинъ по 34 строки размѣра 265×182, другой по 42 строки, размѣра 272×200.

Содержитъ также 44 бесѣды. Въ началѣ ея [л. 1^b] написаны эти же самые стихи [и, которые видимъ въ № 364.] какъ бы нашими церковнославянскими буквами, копъ прорисованы кшюварью и золотомъ; [въ этихъ стихахъ пропущены 2 послѣднія строки, т. е. Ἦ βίβλος . . . στόμα, и вмѣсто Ὁ τὴν ἀπαστράπτουσαν ὁ Πλουτῶν χάρις поставлено: Ὁς καὶ ἐοδήσας σοῦ λάτρης Κωνσταντῖνος].

№ 376 (368).

Его же толкованіе Матѳея [слова μὲ—ε'] на пергаментѣ [л. 369 A] [тетради α'—μ'] in folio [345×235; 238×145; въ два столбца, по 29 строкъ] рукопись, [XI, а не] XIII или XIV вѣка.

№ 377 (367).

Его же толкованіе Матѳея, на пергаментѣ in 4° majori [300×230] въ два столбца [разными почерками], рукопись старинная [XI вѣка; тетрадей старой нумераціи α'—λα' и новой λз'—να']. Въ началѣ ея на верхнемъ полѣ написано красн. черниломъ: τῆς λαόρας τοῦ ἁγίου ὄρου; σὴν.

[Содержитъ бесѣды α'—με', конецъ которыхъ дописанъ рукой XVII вѣка].

№ 378 (370).

Его же толкованіе Евангелія Іоанна на пергаментѣ [л. 275 A] in folio [307×240; 200×155; по 29 строкъ]. въ два столбца, рукопись древняя [XI вѣка.

Содержитъ

л. 1^b—2^b оглавленіе бесѣдъ съ με' до πη';

л. 3^a и слѣд. всѣ указанія въ оглавленіи бесѣды.]

Въ концѣ [на оборотѣ послѣдняго листа] приписано красною краскою:

ἢ πρὸ θεοῦ / α' ἐν λόγοις

даже не разберешь. [На самомъ дѣлѣ запись читается такъ:

Τῷ συμπληρωτῇ τῶν καλῶν θεῶ χάρις.

Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐρμηνεία τοῦ κατὰ Ἰωάννην ἁγίου εὐαγγελίου ἐν λόγοις πη'. Θεόδωρος μοναχός:—

На л. 1^а, оставленномъ первоначально пустымъ, приписка XIII—XIV в.:

Ἀὐτῇ ἡ βιβλος τὸ κατὰ Ἰωάννην (выскоблено: εὐαγγέλιον) τὸ δεύτερον τοῦ Χρυσοστόμου ἐθεάθειν ὑπὸ ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ Θεοδούλου τοῦ Κυπρίου ἐξ ἑπταμήνου εἰς τὸ ἄρος Σινᾶ ἡ πρεσβεία τῆς ἁγίας Βάτου τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου να μας φυλάξει:—]

№ 379 (369).

Его же толкованіе Евангелія Іоанна, на пергаментѣ, [не] 1434 года, in 4° maximo, въ два столбца, [326 × 255: 223 × 155; по 29 строкъ, 39 тетрадей: α'—θ' старой нумераціи и α'—κ' позднѣйшей] [л. 293 А], прекрасная рукопись [XI, а не] XV вѣка. Въ концѣ ея на полѣ [последняго листа recto] приписано:

AM

Ἀεὸντιος ἀναγνώστης καὶ δεύτερος δομέστικος ἐπιστοπὴς Καρπαταίων γέγραπται Ἰαννουαρίῳ τῇ κβ', ἡμέρᾳ σαββάτῳ τῆς αὐλῆς τοῦ Χριστοῦ:—

[На лл. 1^а и слѣд. содержится Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην ἄγιον εὐαγγέλιον:— всего 44 бѣсѣды.

Текстъ кончается фигурно на послѣднемъ листѣ recto, а оборотъ его пустой. Вышеприведенная приписка сдѣлана позднѣйшей рукой; основной же почеркъ р-си принадлежить XI вѣву].

№ 380 (371).

Его же толкованіе дѣяній и посланій апостольскихъ [въ 55 бѣсѣдахъ, изъ которыхъ послѣдняя обрывается на словахъ: πάντως

γὰρ οἷα τὰ πρότερα τοιαῦτα ἔστω. A] на бумагѣ [л. 390 A] in folio [325×240; 240×165; по 30 строкъ], въ два столбца на рукописи не древняя, но и не новая [XIV—XV вѣка] [XVI—XVII вѣка A].

№ 381 (372).

Его же толкованіе посланія къ Римлянамъ [въ 34 бесѣдахъ A]; на пергаминѣ [тетради α'—λδ' Γ] [л. 264, по 30 строкъ A] in folio [320×260 Γ], въ два столбца; рукописи XIII вѣка [XI вѣка Γ].

№ 382 (373).

Его же толкованіе посланія къ Галатамъ, на блотъ пергаминѣ in folio [322×245; 212×152; по 29 строкъ,] рукописи толстая [л. 313 A] [; тетради нумерованы отъ α' до ρ'; отъ послѣдней вырѣзаны два послѣднихъ листа]. Почерки тутъ [два] разные [XI вѣка] [X—XI вѣка A]. Смотри у меня образчики [въ собраніи Порфирія Имн. Публ. Библ. 345].

[1] На л. съ 1^a тетради α' до л. 3^b тетради λβ' содержится τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐρμηνεία εἰς τὴν πρὸς Γαλάτας ἐπιστολὴν μὴ ἰδίᾳ ἐχούσης τὸ ἡθικῶν. Всего 24 бесѣды.

2) Съ л. 3^b тетради λβ' до конца идутъ сначала ὑπόθεσις τῆς πρὸς Φιλιππησίου ἐπιστολῆς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου: — затѣмъ 9 бесѣдъ, но 9-я обрывается словами: . . . εἰ συνέδειαν ἐπιζητεῖς τοσοῦτον κλαῦ.]

№ 383 (380).

Его же разныя Слова на бумагѣ in folio, рукописи 6341 = 833 года. Смотри у меня образчикъ почерка ея [два листа въ собраніи еп. Порфирія Имн. Публ. Библ. 414; ервн. табл. 74] [XIV вѣка Γ] [л. 316 A] [XIII вѣка; зл. тл', но внутри нѣсколько листовъ пропало (246×180; 165×125), по 22 строки; ну-

мерация τοῦ же поздравительной рукой, которая едва-едва оглавление впереди, на листѣ при перелетѣ.

Начин. съ л. а' (заст.) Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου ἐμίλια προλεχθεῖσα εἰς τὸ ἀποστολικόν ῥητόν· εὐφ' ὀλίγω χρόνῳ διὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ τὰς πικρὰς σου ἀσθενείας· καὶ πρὸς τοὺς σκανδαλισσομένους ἐπὶ ταῖς θυσημερίαις τῶν δικαίων καὶ ταῖς τῶν ἀμαρτωλῶν εὐημερίαις καὶ κατὰ τῶν τολμώντων βλασφημείν· — Λόγος α'·—

[Α]κούσατε τῆς ἀποστολικῆς φωνῆς. . .]

[Далѣе слѣдуютъ слова:

β') ἐπὶ τῇ ἀταξίᾳ τῆς καταστροφῆς τῶν ἀνδριάντων,

γ') πρεσβευτικὸς ὑπὲρ τῆς πόλεως (ΑΝΤΙΟΧΙΗ),

δ') παρακλητικὸς πρὸς τὸν λαόν περὶ καρτερίας καὶ ὑπομονῆς,

ε') δεῦτερος παρακλητικὸς περὶ τοῦ φέρειν γενναίως τὴν σπειλὴν

и еще 29 словъ, изъ которыхъ послѣднее подл. цифрой λόγος γδ' εστὶ δεῦτερος εἰς τὸν Ἰωβ начин.: φέρε καὶ ἡμεῖς ἀψώμεθα τῆς. . . Δ]

[На л. τλ^α записанъ:

+ Ἐδωρήθη ἡ παροῦσα βιβλος παρ' ἐμοῦ εὐτελοῦς μοναχοῦ Γεωργίου τοῦ Χρυσοστομίτου τῆ σεβασμια μονῆ τοῦ ἁγίου καὶ θεοδόξου; [высказано: ὄρους τοῦ σινᾶ] καὶ εὐχεσθε αἱ ταύτης ἐντυγχάνοντες καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς ωφέλειαν ἀργόμενοι ὑπὲρ τοῦ παρασχόντος αὐτήν. μηνὶ Σεπτεμβρίῳ ἰνδικτικῶνος σβ. στμζ'.]

№ 384 (375).

Въ библиотекѣ Симеоджунанійскаго подворья въ Каирѣ.

На тонкомъ бѣломъ пергаментѣ [IX—X вѣка] въ большой листъ [340×250; 260×158; л. 437, изъ которыхъ л. 1, 2, 6, 7, 14, 15—бумажные XVI вѣка. Счетъ тетрадей начинается съ л. 3 и влѣ всего 56. Текстъ въ два столбца

по 32 строки. На л. 437^b помѣтка рукою XII—XIII вѣка: *φύλλα οκτά*.

На лл. 3^a—4^b Ταδε εινεστιν εν τῆδε τῇ βίβλῳ: — оглавление книгъ:

лл. 5^a—437^a самый текстъ согласно съ оглавлениемъ] *Γωάννου τοῦ Χρυσοστόμου*

1) Λόγοι 21 ἐκλεκτοί, [α именованно:

a) εἰς τὸ ῥητόν τοῦ ἀποστόλου. Οἶνω ὀλίγω χρω̄,

b) ἐπὶ τῇ ἀταξίᾳ τῆς καταστροφῆς τῶν ἀνδριάντων,

c) πρεσβευτικὸς ὑπὲρ τῆς πόλεως (т. е. ΑΝΤΙΟΧΙΗ),

d) παρακλητικὸς πρὸς τὸν λαὸν περὶ καρτερίας καὶ ὑπομονῆς,

e) δευτερος παρακλητικὸς περὶ τοῦ φέρειν γενναίως τὴν ἀπειλήν,

f) περὶ τοῦ εἶναι χρήσιμος ὁ τῶν ἀρχόντων φόβος,

g) ὑπόμνησις τῶν προλεχθέντων, *начинн.*: Πολλὰ μὲν καὶ περὶ πολλῶν γηθές. . .

h) εἰς τὸν Περιεπάται ὁ θεός,

i) ἔπανις τῶν κατορθωτικῶν, *начинн.*: Καὶ πρὸς ὑμᾶς. . .

j) ἔπανις τῶν μετὰ τὴν ἐπίστασιν ἀπρητηκότων εἰς τὴν ἀπόστασιν. *начинн.*: Καὶ χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσαν ὑμῖν. . .

k) εὐχαριστία πρὸς τὸν θεὸν περὶ τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν ἐκ τῆς στάσεως προσδοκηθέντων κακῶν,

l) δευτέρα εὐχαριστία, *начинн.*: Καὶ γηθές εἶπον εὐλογητός ὁ θεός. . .

m) εὐχαριστία, *начинн.*: Ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς. . .

n) ἐπὶ τῶν ἐπαναληφθεισῶν ταραχῶν ἕνεκα φημῶν, *начинн.*: Οὐχ ὡς ἔτυχε τὴν πολὺν ἡμῖν ὁ διάβολος. . .

o) εἰς τὴν συμφορὰν τῆς πόλεως Ἀντιοχείας, *начинн.*: Ἐδεδεικαίμεθα καὶ τῷ προτέρῳ σαββάτῳ. . .

p) εἰς τὴν φήμην πρέδαι πρὸς βουλευόμενον φυγεῖν, *начинн.*: Τὸν ἄρχοντα μὲν. . .

г) εἰς τὴν τῶν πεπλημμεληκότων ἐξέτασιν, *начинн.*: Εἰς καιρὸν ὑποψάλλομεν ἅπαντες. . .

s) εἰς τὸ ῥητόν τοῦ ἀποστόλου. Χαίρετε ἐν Κυρίῳ,

γ) τῆ κυριακῆ τῆς σωζομένης, *начинн.*: Κατατροφῆσαντες τῶν ἁγίων μαρτύρων. . .

η) εἰς τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἐπισκόπου καὶ τὴν τοῦ βασιλέως διαλλαγὴν, *начинн.*: Ἀπὸ τῆς ρήσεως. . .

ι) κατήχησις πρὸς τοὺς μέλλοντας φωτίζεσθαι: (безъ началъ) A].

2) Λόγοι περὶ ἱερωσύνης Ξ,

3) Λόγοι πρὸς Ἰουδαίους Θ,

4) Λόγοι πρὸς ἰνομίους καὶ περὶ ἀκαταλήπτου Β,

5) Λόγος παραινετικὸς περὶ μετανοίας.

6) Въ концѣ [на л. 437^h позднѣйшей руки] приписано: Ἔτος μρσά = 893 года.

+ Ἀυτὴ ἡ βιβλος ἐστὴν τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου τοῦ ἐν το ρικουδι: καὶ ἡ τῆς (читай εἰ τίς) τὴν ἐ [вытерты два слова]. Далѣе слѣдуютъ заклітія похищающимъ эту рукопись изъ церкви св. Николая Ринкудекаго [: νὰ ἔχει τὰς ἀράς τῶν τῆ θεοφύρων πατέρων τῶν ἐ(ν) Νικαία καὶ τὴν ὀργὴν τῆς θεοτόκου καὶ εἶρη τὸν μέγα(ν) Νικόλαον ἀντίδοκον ἐν ἡμέρα τοῦ θ[ ] [ ] του:—]

Еще далѣе приписано [тою же рукою]:

Ἔτος μρσά. βασιλέβοντος τοῦ παντοκρестάτου Λέον(το) τοῦ Ἰσαύρου καὶ ἀρχιερατέβοντος οἰκουμενικοῦ κυροῦ Σεργίου, ὅς καὶ τοὺς οἴκους ἐπίησεν. —

Вся эта приписка, слиявшаяся, вновь наведена чернымъ черниломъ по старому письму. Но она не относится къ рукописи: ꝑо Левъ Цесарянинъ царствовалъ въ 8-мъ вѣкѣ, а рукопись написана въ 893 году. Притомъ патріархъ Сергій, сочинившій Акашегъ Богоматери, святительствовалъ раиѣе сего Льва, съ 610 года по 639-й. Итакъ, эта приписка намарана какаимъ-то мальчикомъ, не знавшимъ исторіи и хронологіи.

Смотри почеркъ этой отличной рукописи въ моей Палеографіи [обрывокъ одного листа въ собраніи еп. Порфирія Имп. Публ. Библ. 343; сравн. табл. 40.

7) Другія приписки разными почерками:

a) на л. 3^a внизу 1428/9 года:

[ ] ἐκρίθη ἔτους ςϞλϞ.

b) на л. 4^b 1597 года:

ἔτους Δρς' νοεμβρίῳ μηνί κ' ἦλθα ἐγὼ ὁ Γεράσιμος ἱερομόναχος ἐκ τῆς οἰκονομίας τῆς Κρήτης· καὶ ἔφερα τὸ παρὸν βιβλίον, καὶ τὸ ἀφιερώω εἰς τὸ ἅγιον ἡμῶν μοναστήριον τὸ Σίναιον καὶ ὅστις ἤθελε τὸ ξενώσῃ, ἢ κόψῃ τὸ φίλον, νὰ εἶναι ἀφορισμένος παρὰ τῶν τιμῶν θεοφόρων ἀγίων πατέρων καὶ ἀσυγχώρητος παρὰ τοῦ παντοκράτορος καὶ ἡ μερὶς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἐπόντων ἄρον σταύρωσον τὸν οὐδὲν τοῦ θεοῦ: —

c) рядомъ длинная арабская приписка.

d) на л. 437^b:

+ Λεοντίου ἱερομόναχου τοῦ κατακόμου (!) Ἀφραῶ.

e) на л. 437^b:

+ Νικόλαος εὐτελής ἱερεὺς ὁ Φραγγόπουλος ἀναγνώστης τῆς βίβλου.]

№ 385.

Его же слова въ св. Четыредесятницу, на пергамниѣ in folio, рукопись древняя.

№ 386 (378).

Его же разные Слова:

1) шесть словъ о священствѣ,

2) шесть словъ противъ Иудеевъ,

3) одно прὸς Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας,

4) семь словъ περὶ ἀκαταλήπτου,

5) одно καθ' αἰρετικῶν καὶ εἰς τὴν αἴτησιν τῶν οὐδὲν Ζεβεδαιοῦ,

7) четыре слова о Лазарѣ.

[8) одно εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ ἀποστόλου περὶ δὲ τῶν κεικομημένων οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν.

9) пять словъ εἰς τὸν Ὁσίαν.

10) одно εἰς τὰ Σεραφεῖμ,

11) четыре слова εις τον μακάριον Ιωβ.

12) επιστολή γραφείσα από Κομοθέου της Κιλικίας προς την μακαρίαν Όλμπιάδα,

13) пять словъ εις την Άνναν, которыми и кончается рукопись, обрываясь на словахъ: . . . εις μογλοί και θύραι Α].

На пергаминах in folio [310×220; 210×160; по 31 строку; [л. 285] въ два столбца, прекрасная рукопись. Она весьма древняя [XII вѣка Α] [XI вѣка], и приписана была въ порядокъ еще въ 6898=1390 [правильнѣе, 1389] году іеромонахомъ Петромъ, какъ это видно изъ приписки въ концѣ ея:

Μνήσθητι Κύριε την ψυχὴν τοῦ δούλου σου Πέτρου ἱερομονάχου, τοῦ ἀνακενίσαντος τὴν βίβλον ταύτην. καὶ ἡ ἀναγιγνωσκοντες αὐτὴν εὐχεσθαί με διὰ τὸν Κύριον. καὶ μὴ καταράσθαι, καὶ ὁ θεὸς σώσει πάντας ἡμᾶς ἔτους χριστιῆ ἰνδικτιῶνος εἴ μηνὶ δεκαβρίου εἰς τὰς ε'. καὶ ἦ τις τὸ στερίσει ἀπὸ τὴν μονὴν τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ, νὰ κριθῆ μετὰ τοῦ Ἰουδα, τοῦ προδότη:—
+ ὁ ἐλάχιστος ἐν ἱερομονάχοις Πέτρος καὶ πνευματικὸς πατήρ: —

№ 387.

Его же разные слова, напр.: противъ іудеевъ, о священствѣ и проч., на пергаминах in folio, рукопись претолстая и претяжелая. На ней есть подиасъ Синайскаго епископа Лазаря.

№ 388.

Его же разные слова, на пергаминах in folio, рукопись очень древняя. Мелкія буквы поставлены косовато.

№ 389.

Его же разные слова, на пергаминах in folio. Нѣтъ ни начала, ни конца рукописи.

№ 390 (1645).

Въ библиотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Каирѣ.

[Рукопись, на бумагѣ въ листъ 1466 года, на 24 тетра-
дяхъ; 290 × 215; 191 × 110; по 30 строкъ. Въ концѣ при-
писано:

Ἐτελείωθη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς ἐμοῦ Γεωργίου
ἐλαχίστου ἱερέως τοῦ Τζαγγαροπούλου εἰς αὐτὸ εἰς τὸν
μῆν τὸν Ἰούνιον εἰς τὰς 13' αὐτοῦ.

Содержитъ:]

1) Κορυλλίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας περὶ τῆς ἁγίας
ἐνοουστάτου καὶ ὁμοουσίου τριάδος.

Οὐκ ἐπὶ μικροῦς ἡμᾶς ἀγῶνας ἐπαίχασθαι δεῖν ὁ αὐτὸς
ἀναπέθεσι λόγος...

и другія сочиненія его.

[2] Τοῦ μεγάλου Ἀθανασίου Ἀλεξανδρείας περὶ πίστεως
ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὸ εὐ[ ]:—

Πιστεύομεν εἰς πατέρα... βλασφημίας:—

3) Μαρτορία ἀπὸ τῆς θείας γραφῆς, δι' ἧν ἐστὶν ἰδαῖν, ὅτι
γεννητὸς ἐκ πατρὸς ὁ υἱός, καὶ οὐχὶ πεποιημένος.

Эти свидѣтельства взяты изъ Ветхаго и Новаго Заветъ.
Напр.: изъ 2-го псалма: «Сынъ мой еси ты, азъ днесь ро-
дихъ тя». Изъ пророч. Исаи гл. 53: «Во смиреніи судъ его
взятъ: родъ же его кто исповѣсть».

№ 391 (21).

Хранится въ кельяхъ Синайскаго архіепіскопа.

Θεοδорита Κυρσкаго толкованіе Псалтири, на перга-
минѣ in folio [310 × 200 Γ] [л. 401, по 34 строкъ. Въ на-
чалѣ и въ концѣ рукописи не хватаетъ по 1 листу, которые
добавлены позднѣйшею рукой. Предисловіе Θεοδорита со-
провождается стихами Арсенія въ честь пророка Давида A].

№ 392 (398).

Рукопись XIII вѣка [XIV вѣка Γ] [XV вѣка A], на тон-
комъ бѣломъ пергаминѣ [л. 284 A] въ четвертую долю ли-

στα [240×175; 180×115:] [no 23 строка A]. Въ κοινῆ περιλήσανο:

Ἀντιγραφώσθη τὸ αὐτὸν βιβλίον παρὶ ἐμοῦ Κυρίλλου μοναχοῦ καὶ νοταρίου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἐκ τοῦ τιμιωτάτου ἄρχοντος κυροῦ Λουγίρου καὶ νοταρίου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας διὰ ἄσπρα ἑτήμοντα πάντε ἐν ἔτει 447' (7063=1555 Γ.) Ἰνδικτιῶνος 17'.

1) Сь л. 1^а Τοῦ ἐν ἁγίοις καὶ ὁμολογηταῖς μεγάλου Μαξιμου παρὶ διαφορῶν ἀπόρων τοῦ Θεολόγου [Т. е. Григорія Богослова, а также Дионисія Ареопагита и Св. Писанія A].

Τῷ θεοτιμῆτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κυζίκου Ἰωάννῃ Μάξιμος μοναχὸς ἐν Κυρίῳ χαίρειν.

Ἐπανοῦνται μὲν καὶ τοχὸν δικαίως παρὰ πάντων τῆς φιλομαθείας ἔνεκεν οἱ προθυμότεροι τῶν καλῶν ἔρασταὶ καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῖς ἐπιστήμης ἐπιμεληταὶ σπουδαιότεροι. . .

Υγκοινῆς составлена изъ небольшихъ статей; напр.:

— Πῶς ἤδονῆ γίνεται καὶ τί ἐστὶν ἤδονῆ.

— Πῶς καὶ πόσαι κινήσεις εἰσὶ φύχης.

— Θεωρία τῆς διὰ θαλάσσης διαβαθείσης δυνάμεως διὰ Μωυσέως.

— Θεωρία τῆς εἰς τὸ ἕρος ἀναβάσεως τοῦ Μωυσέως.

— Θεωρία τοῦ ἀβρόχου φράγματος τῶν ἄζωμων.

— Θεωρία τῆς Ἰησοῦ ἡγεμονίας, καὶ τῆς διαβάσεως τοῦ Ἰορδάνου.

— Θεωρία τῆς Ἰεριχῶ.

— Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐκ τοῦ περὶ οὐδοῦ πρώτου καὶ δευτέρου λόγου.

— Θεωρία εἰς τὸν Ἀβραάμ, εἰς τὸν Μωυσῆν.

— Ἐκ τοῦ πρὸς Ἠρώνα τὸ φιλόσοφον λόγου εἰς τὰ Συμβάματα καὶ παρασυμβάματα.

Σύμβημα ἐστὶ κατὰ γραμματικούς πρότασις ἐξ ὀνόματος καὶ ῥήματος αὐτοτελῆ διάνοιαν ἀπαρτίξουσα, οἷον Ἰωάννης περιπατεῖ. Παρασύμβημα δὲ ἐστὶ πρότασις ἐξ ὀνόματος καὶ ῥήματος οὐκ αὐτοτελῆ διάνοιαν ἀπαρτίξουσα, οἷον Ἰωάννη μέλει. Φήσας οὖν τίς Ἰωάννης περιπατεῖ οὐδενὸς ἑτέρου χρήζειν εἰδει-

των εἰπὼν δέ, Ἰωάννη μέλει, περὶ τίνος αὐτῷ μέλει, παρ-
έλειψεν εἰπεῖν (Bee).

[2] различные по поводу богословских вопросов раз-
суждений, из которых последнее озаглавлено:

Τῶν ἐστὶν ἐν ἐνεργητικῇ τε καὶ ἀποτελεστικῇ μυστηρίων.
начина: Τοιγαροῦν ὅτεο δεῖν ὁ μακάριος γέρων... Α].

№ 393 (522).

Въ библиотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Кипрѣ.

Очень хорошая рукопись. Она написана красивымъ по-
черкомъ на пергаминѣ въ листъ [305×237: 225×168; по
30 строкъ; 30 тетрадей] [л. 347 А]. Изъ прививки въ
концѣ ея видно, что она перебѣлена съ древней, обветшав-
шей, рукописи, по заказу Кипріяна, игумена Каламитий-
ской обители, въ 6750=1242 году:

[Ἐγραψε ταύτην τὴν πανήγερν δέλιον, ὁ Λαυρέντιος αι-
μόλος μονοτρόπος. πεισθεὶς κελεύσει καθηγέτου τιμίου μάνηρας
τῆς τῶν Καλαμιτίων Κυπριανοῦ στέργοντος θεῶν ἀμέτρως·
ὡς ἐφθαρμένης οὔσης τῆς πρωτοτύπου τῆ δαπάνῃ ἀνεκτήσατο
ταύτην πολλῆ τε σπουδῇ καὶ διαπόρῳ πόθῳ. ὡς τι δὲ θεῶν καὶ
σεβάσμιον δῶρον τέθεικε τῷδε τῷ ὑπ' αὐτοῦ σημειῶ εἰς ὁδοῦν
εἰς ἔπαινον τῆς μακαρίας καὶ ἀρχιφώτου ζωαρχικῆς τριάδος ἣν
εὐμενῆ ἔσειεν ὅταν τῶν τῆδε πρὸς τὴν ἐκείθεν μεταστῆ κληρου-
χίαν ἔχων εἰς τοῦτο θερμῶς ἐκλιπαροῦντα τὴν σφῶν πατέρων
πάνασεπον ξυνωρίδα τὸν λαμπρὸν ἐν θαύμασι θεῶν λαμπτήρα τῆς
ἐκκλησίας Νικιόλαον τὸν μέγαν καὶ Κυπριανὸν τὸ μονοτρό-
πων στέφος τὸν ἀγλαίαις θαυμάτων παραδόξων καταλαμπρῶνον τὸ
περιγίειον ἅπαν]. εὖρε δὲ τέλος ἕκτης χιλιοντάδος ἄρτι τρεχού-
σης, πεντήκοντα σὺν ταύτῃ πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἑπτὰ συμμετρο-
μένους μαρτίῳ πρὸς τὴν μέσην μὴνὸς τοῦ χρόνου.

На л. 1^b—2^a Тῆς βίβλου ταύτης ἀκριβῆς πίναξ πέλει —
изъ котораго видно содержание:

1) Льва VI Мудраго 32 слова,

[Δέοντος ἐν Χριστῷ τῷ αἰωνίῳ βασιλεῖ βασιλέως λόγος

23, a πνευμο:

α) εἰς τὴν Ἀνάληψιν,

β) εἰς τὴν καταφοίτησιν τοῦ ἁγίου πνεύματος,

γ) εἰς τὸ σὺνδρονον (θεύτερας εἰς τὴν Πεντηκοστήν),

δ) εἰς τοὺς ἁγίους πάντας,

ε) εἰς τὸν ἀπόστολον Παῦλον.

ς) εἰς τὸν προφήτην Ἡλίαν.

ζ) εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν,

η) εἰς τὴν αὐτὴν,

θ) εἰς τὴν αὐτὴν,

ι) εἰς τὴν μετάβασιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου,

ια) ἀποτομή τοῦ Προδρόμου,

ιβ) εἰς τὴν γέννησιν τῆς Θεοτόκου,

ιγ) εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ τιμίου σταυροῦ,

ιδ) εἰς τὸν ἀπόστολον Θωμᾶν,

ιε) εἰς τὸν αὐτόν,

ις) εἰς τὸν ἀσίδιμον Στεφανίτην Δημήτριον,

ιζ) εἰς τὸν αὐτόν,

ιη) εἰς τὸν αὐτόν, пачини: "Ὅτι ἐν ταῖς βασιλείαις ὁ οἶκος αὐτοῦ ἀνιερώθη. . .

ιδ') εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον,

κ) εἰς τὰ Εἰσόδια,

κα) εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον.

κβ) εἰς τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν,

κγ) εἰς τὰ ἅγια Φῶτα,

κδ) εἰς τὸν Κλήμεντα Ἀγκόρα.

κε) εἰς τὸν μάρτυρα Τρόφωνα,

κς) εἰς τὴν Ὑπαπαντήν,

κζ) εἰς τὴν ἀπαρσιν τῆς νηστείας.

κη) εἰς τὴν αὐτὴν,

κθ) ἐπιστολὴ πρὸς καθολικὸν τύπον τὴν παραίνεσιν ψέ-
ρουσα,

λ) εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων νηστειῶν.

λα) εἰς τὰ Βάϊα,

λβ) εἰς τὸ ἅγιον σάββατον. Α]

2) τοῦ ἁγίου Βασιλείου εἰς μ' μαρτυρας,

3) Ιωάννα Ζλατοуст. различия слова 6:

4) τοῦ ἁγίου Σοφρωνίου Ἱεροσολύμων εἰς ὁσίαν Μαρίαν τὴν Αἴγυπτίαν,

5) εἰς τὴν Ἀκάθιστον = сказаніе о чудномъ освобожденіи Константинополи при императорѣ Пракліи отъ нападенія и осады Скѳскаго Кагана и Персидскаго царя.

[6) εἰς τὴν ἀνακομιδὴν τοῦ λειψάνου τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νικολάου.

7) εἰς τὴν μνήμην τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Κυπριανοῦ. Α]

№ 394 (302).

Θεοφιλάκτα Βουλγαρσкаго толкованіе четырехъ Евангеліи, на пергаментѣ [л. 345 Α] in folio [288×225: 207×175, по 36 строкѣ], въ два столбца, рукопись 1306 года. Почеркъ мелокъ. [На послѣднемъ листѣ recto записъ кривоуاریю]

Ἐπληρώθη συν θεῷ ἡ θεόπνευστος βίβλος δι' ἐξόδου τοῦ πανοσιωτάτου καὶ ἀγιωτάτου μητροπολίτου Μύρων τοῦ κυροῦ Λουκά ἐν μηνί μαΐου ἰνδικτιῶνος δ' τῷ κρωδ' ἔτει: +

[Другою рукою XIV вѣка сдѣлана помѣтка:

Ἐλημῆθη ὁ ὁσιώτατος μητροπολίτης Μύρων κύρης Λουκάς μηνί (выскоблено слово, вѣроятно, ἰουνίω) κ' ἡμέρα πέμπτη ἔτους ,σσιη' ἰνδικτιῶνος η'.]

На л. 1^{a-b} Προσίμιον εἰς τοὺς τέσσαρας εὐαγγελιστάς. Βουλγαρείας.

Οἱ μὲν πρό τοῦ νόμου ἕκαστοι. . . οὕτως.

л. 1^b—2^a Πίναξ συν θεῷ τῶν κεφαλαίων τοῦ κατὰ Ματθαῖον ἁγίου εὐαγγελίου.

л. 2^b и слѣд. Ἐδήγησις τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρείας κυροῦ Θεοφυλάκτου εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον.

а также и на остальные три Евангелія

№ 395.

Его же толкованіе четырехъ Евангелій, на пергаминѣ in 8°.

Тутъ въ началѣ на вперевлетномъ пергаминѣ написано:
 «Sia noto et manifesto ad ciaschuna persona. come Macharios
 patriarcha deli dicti chaloery de sancto sepelio: et quale. . . Re.
 à sancta Chalantina cioè uno dente et un pezo et copta gu-
 ardiano de monte Syon faccio fede essere vera, et Rectori ri-
 comando et soprannominatos Macharios eti li. . . sancto sepelio,
 faccendo li certi eti delloro aiuto eti clar. . . tente dio. In fede
 dele sopradicte cose ho rdocrate le p̄te. . . úpsso ad istm a
 di 15 Aprile 1503.

№ 396.

Его же то же, на пергаминѣ in 4°. Почеркъ хорошъ.

№ 397 (303).

Его же то же, на бумагѣ [XIV вѣка, лл. 210] in folio
 [303×230; 234×178; въ два столбца по 36 строкъ. Преж-
 ния нумерація листовъ ε—σιγ показывають, что пронало
 въ началѣ 4 лл.

На л. 1^а—209^б толкованіе Теофилакта, начин. со словъ:
 αὐτὴν οὐκ ὡς γυναῖκα ἀλλὰ μόνον συνέχευε ὡς καὶ ὁ εὐαγγελι-
 στὴς φησι. . . принадлежащихъ къ его слову εἰς τὴν Χριστοῦ
 γέννησιν ἀ' περὶ μάγων, какъ видно и изъ книварной помѣтки
 вверху страницы.

Обрывается на словахъ: πῶ; δύναται ἀνθρώπος ἀμαρτωλὸς
 τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν

На л. 210^{а-б} позднѣйшія пометки].

№ 398.

Μακαρίου Φιλαδέλφιας Χρυσοκεφάλου ἐξηγήσεις τοῦ
 εὐαγγελίου εἰς κα' στοιχεῖα. [Вѣроятнѣе всего, что это

№ 314.]

[Рукопись бумажная, XVI вѣка [XVII—XVIII вѣка Г],
 лл. 743 [лл. 246 Г] по 20 строкъ, in 12° [190×140 Г].

Содержитъ

Μακαρίου Φιλαδέλφειας λόγος ἑξηγητικός εἰς τὸ εὐαγγέλιον, раздѣленный на 16 отдѣловъ, изъ которыхъ каждый подраздѣляется на главы. Начинается толкованіемъ на рожденіе Предтечи, а кончается главой о воскресеніи мертвыхъ. А]

№ 399.

Храштен въ кельяхъ Свв. архіепископа.

Сводъ (Σειρά) толкованій книги Бытія, на бумагѣ in 8°. [Въролтиѣе всего, что это

№ 310.

Рукопись бумажная, 1624 года, лл. 186 (210×140, 160×105) по 39 строкъ.

Содержаніе ея слѣдующее:

1) Съ л. 1^a подъ заглавіемъ:

Ἑξηγησις εἰς τὴν γένεσιν ἐκ διαφόρων διδασκάλων: —
книга Бытія съ толкованіями Евсевія, Теодорита, Василія Вел., Іоанна Злат., Северіана Гавальск., Геннадія КП., Акакія Кесар., Діодора, Евсевія Эмесск., Кирилла Алекс., Ппполита Римск., Аполливарія, Григорія Богосл., Исидора, Ефрема Сир., Принея, Теофила Александр., Теодора Мопсуестск., Григорія Писск., Серапіона Тмулскаго, Дидима, Филона епископа, Евставія Антиох., Оригена, Филона еврея, Іосифа Флавія, Симмаха, Севра Антиох., можетъ быть, кого-нибудь и еще: всѣхъ γὰρ главъ съ записью:

τέλος καὶ τῷ θεῷ χάρις. γένεσις ΔΤΗ':—

2) затѣмъ слѣдуетъ, подъ заглавіемъ

Ἑσόδου:

τῆς Ἑσόδου ἑξηγησις ἐκ διαφόρων διδασκάλων: —
книга Псходъ съ толкованіями, въ γ'η' главахъ; кажется, тѣ же толкователи; съ записью въ концѣ:

τέλος τῆς ἑξηγήσεως τῆς Ἑσόδου. στίχοι [ ]':—

3) Ποσα παραδόσεις εἰσὶν τῆς θείας γραφῆς καὶ τοῦ (!) ἀπὸ τοῦ ἑβραϊκοῦ εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἐρμηνεύται. καὶ τίνες οἱ ταύτην ἐρμηνεύσαντες:—

- α'. Πρώτη ἔστιν... ζ' Ἑρμηνεία ἢ τοῦ ἁγίου Λουκιανοῦ... εἰς διαφύλαξιν: —
- 4) Ποιήεις καὶ τότε ἐπορθήθησαν οἱ ἐξ Ἰσραὴλ: —
α'. Ἐπὶ Ῥοβοάμ... α'. Ἐπὶ τοῦ υἱοῦ Οὐαπασιανοῦ... ἀλώσει: —
- 5) Ὅτι ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ ἐμπρησθεῖσάν τῶν βιβλίων... παραδέδωκεν: —
- 6) Δέκα ὀνόμασι παρ' Ἑβραίοις ὀνομάζεται ὁ θεός... ὁ ζῶν: — τέλος.
- 7) Записи:
Ἐγράφη κατὰ τὸ ἀρχαῖον σωτήριον ἔτος διὰ χειρὸς τοῦ ταπεινοῦ Ἰωάννου ἱερέως τοῦ Τέντελέχα καὶ πρωτεκδικίου Γλυκέως: — μᾶτον μῆρος: —]

№ 400.

Хранится въ тѣхъ же кельяхъ.

Сводъ (Σειρά) толкований книги Иова, на пергаминахъ in folio.

№ 401.

Хранится въ тѣхъ же кельяхъ.

Сводъ Отческихъ толкований книги Пѣснь Пѣсней, на бумагахъ in 4°. [Въроятнѣе всего, что это

№ 312.]

[Рукопись бумажная, XVII вѣка [написанная въ 1571 φρξ¹] году въ Венеціи Γ], на лл. 150, in 4° [210×150 Γ], по 19 строкъ. Содержить:

1) Ἀπολογία καὶ ἀνατροπὴ τῶν κεφαλαίων τοῦ φρα Φραγχι(σ)κου Μανουήλ τοῦ μεγάλου ρήτορος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας.

Τὸ ἐπιστολιμαῖον σου πρὸς ἡμᾶς ἔλθὸν γράμμα... .

2) Προκοπίου χριστιανοῦ σοφιστοῦ ἐπιτομὴ ἐξηγητικῶν ἐκλογῶν εἰς τὰ Ἄισμα τῶν Ἄισμάτων, γδѢ приводятся выдержки

[¹] Неизвѣстно, гдѣ сдѣлана ошибка: въ греческихъ буквахъ, или въ арабскихъ цифрахъ].

изъ Григорія Богослова, Кирилла Алекс., Аполлиναрія, Оригена, Прокочія, Филона. Илла и другихъ. А]

№ 402 (410).

Твореніе Варсоноφία и Ιοαηννα: [пергам.] рукопись XIII [скорѣе XI—XII] [XII А] [XIII КГ] вѣка [л. 196 А] [217×170; 147×130; по 26 строкѣ; тетради нумерованы и ихъ 24; кромѣ того, одна еще есть при переплетѣ, взятая изъ другой рукописи].

Въ концѣ рукописи приписано:

+ ϠϠα (7091=1583 г.) μαρτίου εἰς τὰς ε΄ ὥρα τεταράτη τῆς νυκτός ἔκαμεν εἰδῶ εἰς τὸ Μισορι βροντῆς καὶ ἀστραπέες, καὶ νερο ἐληγγά [ ] ανεμιάσσο (μὲ ἀνέμους μοσάρους).

[Содержаніе озаглавлено: Τοῦ ἁγίου Βαρσανοῦφίου καὶ Ἰωάννου τοῦ μαθητοῦ καὶ συνασκητοῦ αὐτοῦ διδασκαλία ψυχωφαλεῖς, αἱ διὰ γραμμάτων ἐποιήσαντο πρὸς τοὺς ἐρωτῶντας αὐτοὺς ἀδελφοὺς διὰ τοῦ ἀββᾶ Σερίδου τοῦ καὶ διακονοῦντος αὐτοῖς καὶ ἡγουμένου τοῦ κοινοβίου, ὃ ἦν ἐν τῇ χώρᾳ Γάζης, ἐν ᾧ ἡσύχαζον οἱ ἅγιοι οὗτοι γέροντες.]

[Начин.: Πῶς δύναμαι εἰθέναί τὸν ἐκ τοῦ θεοῦ λογισμὸν. . . окаячпв. . . . καὶ ἐὰν αὐτῷ ρίψωμεν τὴν μέριμναν, αὐτὸς ὡς βούλεται φροντίζει ἡμῶν. А]

№ 403.

Τοῦ ἀββᾶ Δωροθέου λόγος: рукопись новѣйшая.

№ 404 (413).

Τοῦ αὐτοῦ: рукопись на бумагѣ [л. 212, по 21 строкѣ А] in 16° [150×110 Γ.] [1505 года АГ, по записи:

. . . ἀκτωβρίῳ εἰς ἔτους Ϡγ' Ἰνδικτ. η΄]

[, откуда видно, что правильнѣе: 1504 года.]

№ 405 (437).

Въ Сивлѣджуванійской библиотекѣ въ Каирѣ.

Τοῦ ὁσίου πατρὸς Νεείλου τοῦ Συναΐτου, на пергаментѣ въ 8-ю долю листа [л. 208 (200×140; 134×85) по 17 строкѣ] VIII или IX вѣка [IX вѣка] [XI вѣка A] [X вѣка Γ].

1) [Въ началѣ не хватаетъ 2 л. тетради α'. Поэтому находится на л. 1^а—82^а слово] Περί σφαγῆς τῶν συνασκουμένων αὐτῷ πατέρων [начинается со словъ: λίγον τὴν μνήμην ἡσυχάσαν ἢ ἐρώτραις· καὶ τὸν λογισμὸν αὐθις ἠνάγκασεν ἰδεῖν ὡς παρόντα τὰ πράγματα. . .]

2) [л. 82^а—157^а Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νεείλου] Λόγος ἀσκητικός: —

Φιλοσοφεῖν ἐπετίθενσαν μὲν καὶ Ἑλλήνων πολλοὶ. . . ἀμήν: —

3) [л. 158^а—177^б Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νεείλου] Πρόλογος τῶν περὶ προσευχῆς κεφαλαίων, καὶ κεφάλαια ργ': —

[Πορεύονται με. . . ἀμήν: —

и затѣмъ самая перѣ: προσευχῆς κεφάλαια ργ': — безъ конца: ρα'. Προσευχῆς ἔπαινος οὐχ ἀπλῶς ἢ ποσότης ἀλλ' ἢ ποσότης· καὶ τοῦτο δὴ текстъ обрывается этими словами а пропали главы ρβ'—ργ', потому что вырвали 1 л. между 177 и 178].

4) [л. 178^а—194^б μηνὶ Ἰαννουαρίῳ θ'] Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Πολυεύκτου πρὸ τεσσάρων ἑδῶν Ἰαννουαρίων.

Κῦν ὡς εἰκεν ἢ χάρις τοῦ θεοῦ πλουσία. . . ἀμήν.

5) [л. 194^б—208^б] Μάμαντος ἐπισκόπου Μελετινῆς ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μέγιστον Πολυεύκτον.

Οἱ πρὸς τοὺς ἀγῶνας τῶν παλαισμάτων καὶ τὰς τῶν πολέμων ἀριστείας ἀπογραφόμενοι. . . ἀμήν: —

Въ концѣ сего похвального слова Мамантъ упоминаетъ о томъ легионѣ, въ которомъ состояли христiane, испросивше у Бога дождь при императорѣ Маркѣ Аврелии, и прибавляетъ, что этотъ легионъ донынѣ носитъ название: «Γρομοποσιπυλλῆ»: Καὶ τὸ καταγεθὲν ὕδωρ τοῖς μὲν ἡμετέροις ἀφθονον τῆν χρεῖαν παρέσχετο, τοῖς δὲ βαρβάραις κεραυνὸς γέγονεν ἄρδην αὐ

τοὺς ἀναλώσας. ἐντεῦθεν τὴν ἐπωνυμίαν ἐκληρώσατο ἢ λεγεών, ἐξ αὐτῆς τῆς τοῦ θαύματος ἐνεργείας μέγρι υἱὸν γνωρίζα-
μένη. А немного выше говорить, что въ Константинополѣ
одна знатная и благочестивая жена построила храмъ во имѣ
св. мученика Полиевкта: Ἄλλοι ἀλλαγῶσε πολλοὺς καὶ παγκάλλ-
λους ἤγειραν τῷ μάρτυρι τοῦς ναοὺς, ὥστε καὶ τὴν βασιλίδα πόλιν
ὡσπερ τινα κλήρον ἐξείρετον καὶ θησαυρὸν ἄστυον κεύθονόν τι
τοῦ μάρτυρος ἔχειν· καὶ περικαλλῆ τὸν ναὸν ἤγειρεν γυνὴ περι-
φανῆς καὶ τὴν εὐσεβείαν καὶ τὰ σωματικά.

Отсюда видно, что епископъ Мамаи тѣ жилъ уже послѣ
основанія и устройства Константинополя, но тогда, когда еще
существовалъ такъ называемый Громоносный лѣгiонъ
Марка Аврелiя.

[6] Лл. 157^b, 209^{a-b} пустыя: на л. 208^b—209^a есть
позднѣйшая приписка:

Βιβλίον τοῦ ἁγίου Χαρήτονος ἢ τῆς ἡγερέσεω αὐτοῦ ἐκ
τῆς μονῆς ταύτης καὶ ἔχη τὰς ἀράς τῶν τῶν ἁγίων πατέρων καὶ
ἢ μερῆς αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ἡουδᾶ τοῦ Ἡσακρυότου.]

№ 406 (416).

Ἰωάννου τοῦ Κλίμακος καὶ τοῦ ἀββᾶ Δωροθέου συγγράμμα-
τα, на пергаментѣ in 8°, въ два столбца, рукопись весьма
древняя {IX—X вѣка, лл. 117 (199×145); писана двумя
руками: а) лл. 1^a—83^b (160×110) въ два столбца по 36
строкъ; б) лл. 86^a—117^b (153×110) въ одинъ столбецъ по
33 строки. Тетради нумерованы позднѣйшею рукою съ ε'—ιθ',
откуда видно, что пропаны α'—δ'. Рукопись безъ начала и
безъ конца; порядокъ листовъ долженъ быть: 9—16, 1—8,
17—117.

Лл. 84^a—85^b пустыя.

Содержитъ:

1) лл. 1^a—75^b <Лѣтислицу> Ιωανна Κλίμακα со словъ:
ὅτι ἀπεγνώσασμεν· ὅτι ἐξελίπομεν σφοδρᾶ· οἱ μὲν ἔλεγον εἰ ἄρα ἐπι-
φανοί· ὁ Κύριος τοῦ λοιποῦ ἐφ' ἡμᾶς. ἄτερος δὲ ἄρα διήλθεν ἡ
ψυχὴ ἡμῶν τὸ χρέος... ступени ε' (л. 1^a начин. съ τὸ δ'

ἐξ ἐναντιῶν ἢ φυσικῶν εἰς πνευματικά μεταγενετήσια ἀξιόπαινον, τοῦτο δὲ τὸ πρόβλημα... τ. е. сь первой трети ступени ζ') до конца всѣхъ 30 ступеней. Зѣбель есть схолиа, какихъ въ другихъ р-сияхъ (напр., Sicut. 417) не встрѣчается

1. 75^b—83^b (заст.) Πρὸς τὸν ποιμένα:

Ἐν τῇ μὲν κάτω βίβλῳ... ὅτι καὶ προσ[ ]λεκασ τῷ ὄρει (обрыв.)

Дальше вырваны (по не еп. Порфириемъ!) 3 листа изъ тетради изъ не потому ли, что зѣбель была запись первого писца?

2) лл. 86^a—88^a (заст.) Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν αἰτήσαντα ἀδελφὸν πεμφθῆνα: αὐτῷ τοῦς εὑρεθέντας λόγους τοῦ ἁγίου Δωροθέου.

Ἐπιπῶ σου τῆς προαιρέσεως· μακαρίζω σου τῆς περὶ τῶν ἀγαθῶν σπουδῆς... τῆς κατὰ Χριστὸν ὑποταγῆς ἑξανόουτος.

1. 88^a—92^b. Σὺν θεῷ περὶ τοῦ ἀββᾶ Δωσιθέου.

Ἵο μακάριος ὄντως Δωσιθεος... τὸ ἴδιον θέλημα.

1. 92^b—117^b Τοῦ αὐτοῦ ἀββᾶ Δωροθέου διδασκαλίαι διάφοραι πρὸς τοῦς ἑαυτοῦ μαθητάς, ἀναχωρήσαντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἀββᾶ Σερίδου, καὶ τὸ ἴδιον σὺν θεῷ συστησάμενος μοναστήριον μετὰ τὴν τοῦ ἀββᾶ Ἰωάννου τοῦ προσφύτου τελευταίην καὶ τελείαν σιωπὴν τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Βαρσανουφίου:—

это именно слова:

л. 92^b γ'. Περὶ ὑποταγῆς.

л. 101^a δ'. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ταπεινοφροσύνης.

л. 105^b ε'. Τοῦ αὐτοῦ περὶ συνειδήσεως.

л. 108^a ς'. Τοῦ αὐτοῦ περὶ θείου φόβου.

лл. 114^b—117^b. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ μὴ ὀφείλειν τινὰ στοχεῖν τῇ ἰδίᾳ συνέσει.

Ἐν ταῖς παραμίαις λέγει... ἐγένετο γάρ μοι θειλία (обрывается р-сь)].

Въ одномъ изъ пшхъ помѣщена часть твореній Анастасія Синавта.

№№ 409—410.

Тоѡ αὐτοῦ, на пергамнѣ in 4°, въ двухъ экземплярахъ. Въ одномъ изъ пшхъ на поляхъ написаны замѣтки книшварью.

№ 411 (427).

Тоѡ αὐτοῦ, на бумагѣ [XVI вѣка] [XIV вѣка Γ] in 4°. Въ началѣ помѣщены 33 картинки, изображающія духовные подвиги аскетовъ. [Л. 240 A] [220×148; 157×100; по 25 строкъ.

Самая рукопись носить помѣтку:

Ἐκ τῶν Μαξίμου ταπεινοῦ ἐπισκόπου Κεθήρων τοῦ Μαργουσίου:

и кромѣ того, есть приписка:

αφῆλ' ἐνθόμης: Βίκοστῆ τοῦ ἰουίου εἶδον κατ' ὄναρ ὅτι συνωπρήτεον τῆ πανερωτάτω ὡς λειτουργήσουσι: [ ] τι ἐχειρίσατο.

Содержитъ:

1) л. 1^a и слѣд. Κατὼν κατανοητικῶς. Τῆν ἱστορίαν διαλαμβάνει τοῦτο ἐν τῇ κλίμακῃ. [съ акростихомъ: Πένθους ἐναργῶς καὶ μετανοίας τόπος. A]

2) 33 рисунка акварелью, какъ будто подѣ итальянск. влѣянiемъ;

3) «Гѣтвица» съ указателемъ п обычными приложенiями въ началѣ п въ концѣ;

[4] статья безъ заглавiя, начин: Ἐξῆστι παντὶ χριστιανῶ...

5) два слова Іоанна Златоустаго;

6) одно слово Епифанiя A] [περὶ τῶν εἰ' λήθων. Γ']

[7] Въ концѣ прилетена похвала Богородицѣ рукой XIII в., начинающаяся (заставна есть, а для заглавiя оставлено мѣсто):

Ἦ μὲν γ' τοῦ θεοῦ μήτηρ εὖ διαπαντός τὸ...]

№ 412.

Въ архієпископскѣхъ кельяхъ.

Τοῦ αὐτοῦ, на пергамниѣ in 4°.

№ 413.

Тамъ же.

Τοῦ αὐτοῦ, на бумагѣ, in folio, рукопись новая, писана красиво.

№ 414 (440).

Ἀντιόχου, на бумагѣ in 8°, 6928=1420 [вѣрнѣе, 1419] года [л. 478 (198×135; 155×80), по 24 строки; л. 1—2 заняты оглавленіемъ книги, писаннымъ рукою XV—XVI в. Между л. 2 п 3 вырѣзанъ 1 (начальный) листъ.

1) На л. 3^a—477^b Пандекты Антиόχου въ 130 главахъ со словъ γὰρ ὡς ἐπιστεύονται ἅ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ... Оканчивается на л. 477^b такъ:

μετὰ θεὸν τέλος γὰρ τοῦ πανδέκτου.

Τὸ χάρις τῆς παρ' ὑμῶν ἐπιταγῆς ἀποπληρώσας τίμια πάτερ Ἐὐστάθιε: τὸν πανδέκτην τῆς θεοπνεύστου γραφῆς ἐστίασα τῇ ἡμετέρᾳ θεοφιλείᾳ περιστήσας εἰς ἑκατὸν τριάκοντα κεφάλαια ὃν ἐχόμενος ἀδιαλείπτως (!) πρέσβευε πρὸς τὸν φιλάνθρωπον θεὸν ὑπὲρ τῆς ἡμῶν ἐλεεινότητος ἵνα εὐρω ἔλεος ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ φιλάνθρωπου θεοῦ ἡμῶν: —

+ + +

Ἀντιόχου μοναχοῦ τῆς λήρας μονῆς Ἀταλίνης πρὸς Ἐὐστάθιον ἡγούμενον πόλεως Ἀγκύρας τῆς Γαλατίας κεφάλαια διάφορα ἑκατὸν τριάκοντα: — Τῷ θεῷ ἡμῶν δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἡμῶν: —

2) На л. 478^a запись той же основной рукою: [ἐτελειώθη] νοεμβρίῳ κ' ἰνδικτιῶνος ιγ', ς^πκη'.]

№ 415.

Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ θεολογία: рукопись на бумагѣ in 8°.

№ 416.

Въ кельяхъ архіепископскихъ.

Θεοδώρου Στοουδίτου *κατηχήσεις*, на пергаментѣ въ листъ.

№ 417.

Тамъ же.

Τὸς αὐτὸς λόγος (?), на пергаментѣ въ четверть большого листа, безъ начала и конца.

(Объ эти рукописи видѣлъ и отмѣтилъ не я, а состоявшій при мнѣ студентъ Крыловъ Николай).

№ 418.

Θεοδώρου Στοουδίτου *κατηχήσεις*, на бумагѣ, рукопись новая.

№ 419.

Аскетическій сборникъ in 12°. Тутъ есть слова Григорія Синаита, главы Синайскаго игумена Θεοφιλα, изреченія св. Симеона, статьи св. Симеона новаго богослова.

№ 420.

Твореніе Никифора Влеммида: новая рукопись на бумагѣ in 4°.—Къ ней, въ началѣ, присоединена переписка Александрійскаго патріарха Герасима и Антонія Легарда въ 1629 году. Смотри у меня эту переписку въ собраніи матеріаловъ для исторіи Александр. патріархата [среди бумагъ, пожертвованныхъ еп. Порфиріемъ въ Имп. Академію Наукъ, сборникъ № 88; напечат. у *Πορφύριου*, Александрійская патріархія, томъ I, стр. 289—295].

№ 421.

Слова Марка подвижника, Іоанна Карнатскаго, Пила, Θεοдора Едесскаго. Изложеніе вѣры съ анафемою всѣмъ еретикамъ на 7 листкахъ. Поученія Діадоха. Четыре сотни изреченій аввы Θελαссія Павлу пресви-

την. Πῶς πολλὰ ἔχρησεν τῶν ἁγίων πατέρων. Ἐρωτήσεις Θεολογίας καὶ ἀποκρίσεις σκητικῶν.

№ 422 (432).

Λαυσαϊκόν, на бумагѣ 1334 года, in 4° [л. 319, по л. 1, 2, 319 при переплетѣ: (247×165; 193×112), по 31 стр.; 40 тетрадей: α'—κα' и α'—ιθ'.]

Въ кониѣ [на л. 172^b] приписано:

Δόξα σοι Χριστέ, τῷ δεῖξαντι τὸ τέλος. Ἐγράφη ὑπὸ ἐμοῦ Γαβριήλ τάχα καὶ μοναχοῦ τοῦ Ἁγιοσαβίτου ἐν τῇ Κυπρίων νήσῳ βασιλεύοντος τοῦ εὐσεβοῦς βασιλέως ἡμῶν Ἀνδρονίκου τοῦ νέου καὶ Ἄννης, ἡγουμενεύοντος τῆς καθ' ἡμᾶς ἁγίας βασιλικῆς λαύρας τοῦ Ἱωαννικίου καὶ κτήτορος ἐν ἔτει ἡωμβ' μηνί φεβρουαρίῳ ἐς ἡμέραν δ' καὶ εὐχεσθᾶί μοι διὰ τὸν Κύριον οἱ ἀναγινώσκοντες: —

Вторую половину этой рукописи составляет сборникъ словъ и сказаній. Первое тутъ слово — Иерусалимскаго патріарха Іоанна похвала Іоанну Дамаскину. Начало: Τοῖς τετηρηκόσι τὸ κατ' εἰκόνα θεοῦ ἀρρόπωτον. . .

[Содержитъ:

1) л. 3^a—143^a (заст.) Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Παλλολαδίου ἐπισκόπου Ἀσπώνωνος ἐπιστολὴ πρὸς Λαῦσον τὸν φιλόχριστον πρεπόσιτον τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Θεοδοσίου περὶ τοῦ βίου τῶν ἁγίων καὶ σημειοφόρων πατέρων τῶν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ πάσῃ πόλει καὶ χώρᾳ: —

застѣ и самыя Лавсанкѣ, кончающіеся: Περί σημειοφόρων πατέρων: — Εἶδομεν δὲ καὶ ἄλλους... ἀμήν:—

2) л. 143^b—162^a Ἀποκάλυψις α' ἔτσι ἕκστασις:—

Ἄξιόν ἐστι ἀγαπητοί τὴν τῶν ἁγίων πατέρων. . .

всего 5 табуль ἀποκαλύψεις.

3) л. 158^b—162^a περὶ τῶν βραχυάνων βίου: —

Ἡ πολλὴ φιλοπονία σου. . . βιώσεις ἀσφαλῶς:—τέλος τοῦ Ἱερωνύμου:

4) л. 162^a—163^b Διήγησις πάντο ὠφέλιμος περὶ τῆς ἀλώσεως Ἱερουσαλήμ:—

Ἐν τῇ λαύρα τοῦ Ἐπιστομίου . . . στεφανώσαντας αὐτούς: —

5) π. 163^b—164^b Παλλαδίου διήγησις· περί ψαλμοδίας καὶ προσευχῆς καὶ τῆς ἐν αὐταῖς εὐταξίας: —

Ὁ ἄββας Παμβῶ ἀπέστειλε τὸν μαθητὴν αὐτοῦ . . . καὶ μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν: —

6) π. 164^b—172^b Τοῦ ἁγίου Νείλου ἐπιστολὴ εἰχουσα κεφάλαια γ': —

α'. Κἄν μὲν εἰς διώκη σε τύραννος Ἕλλην . . .

γ'. Τόλμησον εἰσελθεῖν μετὰ κλαυθμοῦ . . . Χ. φιλανθρωποτάτως: —

7) π. 173^a—193^b Ἰωάννου πατριάρχου Ἱεροσολύμων λόγος ἐγκωμιαστικὸς εἰς τὸν ὄσιον ἡμῶν πατέρα καὶ θεόσοφον Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνόν: —

Τοῖς τετηρηκόσι . . . ἀμήν: —

8) π. 193^b—219^b Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀρσενίου: —

Ἄλλὰ τῶν σπουδαίων ἄρα . . . ἀμήν: —

9) π. 219^b—284^b Δι' ἐπιτομὴν τοῦ ἁγίου καὶ πανευφήμου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου συγγραφεῖσαι παρὰ Προχόρου μαθητοῦ αὐτοῦ: —

Σαλπιάσάτε φησιν ἐν νεομηνίᾳ . . . ἀμήν: —

Сюда и входить отиѣчение у Гардугаузена περί τῆς θαλάσσης . . . и περί τῆς διδασκαλίας . . .

10) π. 285^a—295^a Γεωργίου χαρτοφύλακος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας λόγος εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὅτε προσηνήχθη ἐν τῷ ναῷ ὑπὸ τῶν ταύτης γονέων: —

Καλὰς ἡμῖν ὑποθέσεων ἀρχὰς . . . ἀμήν: —

11) π. 295^a—302^b νοεμβρίῳ η'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὰ σεραφίμ: —

Μόλις ποτὲ τὸ κατὰ τὸν . . . αἰῶνων: — (ἀμήν)

12) π. 303^a—318^b τῇ κυριακῇ τῶν προπατέρων. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὸ μὴ πλησιάζειν θεάτροις

καὶ εἰς τὸν Ἀβραάμ. ἀναγινώσκεται κυριακῆ τῶν προπατόρων:—

Πολλοὶ αἵμα τῶν πρώην... αἰώνων:— (ἀμήν)

13) Прншески:

α) л. 3^a отъ 1524 г.:

+ Ἰωακείμ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ἔτους 513^b: + ἐτοῦτο τὸ βιβλίον ἔνε ἔδωκ μου. Καὶ ὅποιος τὸ ὑστερήσει ἀπὸ τὸ [ἄγιον] ἕρος τὸ Σινᾶιν νά ἔνε ἀσυγχώρητος:—

β) л. 219^b отъ 1579 г.:

Τοῦτο τὸ βιβλίον εἶδεν καλῶς Γεώργιος ὁ Κροπακίος Βωγμός ὁ ποιητής, ὅς δεῦρο ἦλθεν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας χάριν προσκυνήσεως τὸ ἄγιον ἕρος τὸ Σινᾶ ἐν μηνὶ δεκεμβρίῳ ἔτει κυρίου ἡμῶν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ α'.φ'.δ'.θ'.

γ) л. 319^b отъ 1600 г.:

+ αχ' ζρη' ἔτος σωτήριον. ἐτοῦτο τὸ βιβλίον ὑπάρχει τοῦ ἁγίου καὶ θεοβαδίστου ἕρους Σινᾶ η̄ затѣмъ обыкновенныя заклѣтія].

№ 423 (435).

Λαυσαϊκόν, на бумагѣ [л. 198 A] in 4° [на корешкѣ: Λαυσαϊκόν] XVI—XVII вѣка, (200×150), двумя писцами Первый писецъ (120×87) по 16 строкъ:

1) л. 3^a—13^b Ἀκολουθία τῆς κοινῆς παρακλητικῆς.

Дальше второй рукою (138×90) по 22 строки:

2) л. 14^b—120^b (заст.) Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Παλαδίου ἐπισκόπου Ἀσπώνωνος ἐπιστολὴ πρὸς Δαῦσον τὸν φιλόχριστον πρεπόσιτον τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Θεοδοσίου περὶ τοῦ βίου τῶν ἁγίων καὶ σημειοφόρων πατέρων τῶν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ πάσης πόλεως καὶ χώρας:—

а за этимъ предисловіемъ и самый Лавсаикъ.

3) л. 121^a—200^b (заст.) Διήγησις Γερωνύμου εἰς τὴν κατ' Δίγρητον ἱστορίαν περὶ διαφόρων καὶ ὁσίων ἁγίων καὶ σημειοφόρων πατέρων τῶν ἐν ἀσκήσει λαμπάντων: (in m. τῆ ε' τῆς δ' ἐβδομάδος).

Εὐλογητός ὁ θεός ὁ θέλων πάντα σωθῆναι: . . . καὶ

φροντίσας ἐμμελῶς βιώσας ἀσφαλῶς: — τέλος Ἱερωγράφου:—

4) Остальные листы и страницы пустые и некоторые заняты приписками; стоять вниманія:

а) л. 1^а + εἰς τοὺς ἀρχαί τῶν Σεπτεμβρίου μῆνα καὶ παρὶ ὥρα ἐβδόμη τῆς νοκτὸς ἔγενε μέγας σεισμός.

б) л. 1^а архиеп. Синайскаго Иосафа отъ 7147 г. о томъ, что книга принадлежить Синайскому м-рю.

№ 424 (396).

Μακαρίου Αἰγυπτίου: Рукопись 1650 года, на бумагѣ [л. 315 л.] in 16° [252×102; 108×67; по 18 строкъ.

1) На л. 3 съ конца recto есть записъ:

τέλος καὶ τῷ θεῷ χάρις.]

Ἐγραύθη ὑπὸ ἐμοῦ Ἐλευθερίου ἱερομονάχου τοῦ Κρητῶς. ἔτε: ζ' ρη'.

2) [Л. 1^а—6^б пустые, съ позднѣйшими приписками:

а) на л. 1^а помѣчено: 1662 μηνὴ Ἰουλίου κ' ἰδὰ ἐν ὄμιρον φοβερὸν καὶ θηρῶν καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐδιᾶλλισεν.

б) на л. 6^б помѣтка днелъ Анастасія и собора синайскихъ старцевъ отъ 17 декабря 1782 г. о принадлежпости р-си монастырю.

в) Есть еще помѣтки 1666 и 1669 гг.

3) На л. 7^{а-б} предисловіе: Δύο ἐγένοντο Μακάριοι ὁμώνυμοι... εἰς ἀπάθειαν:—

затѣмъ на лл. 8^а и слѣд. помѣщены 50 словъ Макарія.]

№ 425 (448)

Πατερικόν, на пергаментѣ [л. 340] in folio [330×245; 228×175, въ два столбца, по 29 строкъ, двумя писцами] 6512=1004 года. Тутъ первая часть съ именами Отцовъ, а вторая безъ имени.

1) На л. 1^{а-б} Πρόλογος περὶ βίου καὶ ἀσκήσεως τῶν μακαρίων πατέρων:—

Ἐν τῆς τῆ βιβλῶ ἀναγέγραπται ἐνάρετος ἀσκησις. . .
τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἀμῆν:

л. 3^а—148^а Ἀποφθέγματα γερόντων κατὰ στοιχεῖον:—
στοιχεῖον ἄλφα. Περί τοῦ ἀββᾶ Ἀντωνίου. Ὁ ἅγι-
ος ἀββᾶς Ἀντώνιος. . .

съ записью (л. 148^а): τέλος τοῦ κατὰ στοιχεῖον βιβλίου.

л. 148^б ηγετοῦ.

2) Съ л. 149^а—340^б Ἀποφθέγματα τῶν ἁγίων γερόντων:—
Ἐρωτήθη ποτέ ὁ ἅγιος πατήρ ἡμῶν Ἀθανάσιος. . .

3) Запись на л. 340^б:

+ ἐτελειώθη ἡ βιβλος αὐτῆ
μηνί ἰουνίου 18^η ἡμέρα β'.
Ἰνδικτιῶνος β' ἔτους ςϞβ': —
γραφεῖσα διὰ χειρὸς Λέοντος
ταπεινοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ. εὐχε-
σθε διὰ τὸν θεὸν ὑπὲρ τοῦ γράσαν-
τος οἱ ἀναγιγνώσκοντες +

4) На переплетѣ есть ирписка 1637 г.:

τὸ παρὸν πατερικὸν ἔφερεν ὁ ἐν ἱερομονάχῳ κῦρ Κλήμης ὁ
Κρητός, ἀπὸ τῆν Ῥαΐθου, καὶ τὸ ἐμεταστάχωσε, ὅτι ἦτον πολλὰ
γαλασμένον, ἐπὶ ἔτους ςρμ' καὶ ἐτελειώθη τὸ στάχωμα Ἰαννουαρίῳ
μηνί—Καὶ ὡς ἂν σφαλῆσθαι τὸ μοναστήρι καὶ θέλουσι νὰ τὸ πάρουσι
ἐκεῖ διὰ νὰ διδάξουσι νὰ τὸ πάρουσι: — ὁ Σινᾶ ὄρους Ἰωάσαφ.

Внутри отсчитывается несколько листов; изъ нихъ 1 л.
(между лл. 335 и 336) находится среди отрывковъ Порфирія въ
Императ. Цубл. Ббл. 381 и страница его снята на табл. 44.]

NB. Въ 1845 году я отнюдь не замѣтилъ, какаѣ она: Новыя Заветы, или
Четвероевангеліе, или что другое.

Πατερικόν, на пергамнѣ [XIII вѣка А] [XI вѣка] in folio
[302×228; 211×155; по 27 стробѣ въ два столбца]. Тутъ
есть житія Ιωасафа, Стефана Нового, и одно слово Злато-
устаго.

[Лл. 219, по пзъ нихъ 1-й и 219-й дум., добавленные въ XVII в.; пропали листы: 1 между 39-мъ и 40-мъ, 2 между 86-мъ и 87-мъ, 2 между 97-мъ и 98-мъ, 1 между 115-мъ и 116-мъ, 2 между 117-мъ и 118-мъ, тетради 15' между 120-мъ и 121-мъ 2 между 123-мъ и 124-мъ, 1 между 27-мъ 128-мъ, 1 между 131-мъ и 132-мъ, 1 между 155-мъ и 156-мъ, 2 между 210-мъ и 211-мъ.

Содержаніе:

1) лл. 1^о—155^б Ἱστορία ψυχωφελῆς ἐκ τῆς ἐνδοτέρας τῶν Αἰθιοπίων χώρας τῆς Ἰνδῶν λεγομένης. πρὸς τὴν ἁγίαν πόλιν μετενεχθεῖσαν (!) διὰ Ἰωάννου μοναχοῦ ἀνδρὸς τιμῶν καὶ ἐν-κρέτου, μονῆς τοῦ ἁγίου Σάββα. περὶ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Βαρλαάμ καὶ τοῦ δικαίου καὶ εὐσεβοῦς βασιλέως Ἰωάσαφ:—

Ὅσοι πνεύματι Θεοῦ ἄγονται. . . περὶ τοὺς τοῦ φωτὸς υἱοὺς τῆ καὶ κληρονομοῦς λαμπρῶς δὲ ἡμοῦ καὶ μεγαλοπρῆς (обрыв.)

2) лл. 156^а—207^а Μηνὶ νοεμβρίῳ κη': — Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἄγωνα τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Σπυριδίου τοῦ νέου:

Θεῖον τι χρῆμα ἢ ἀρετὴ καὶ πολλῶν. . . ἀμὴν: —

3) лл. 207^а—219^а κυριακῆ τῶν ἁγίων προπατέρων. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστομοῦ λόγος εἰς τὸν Ἀβραάμ καὶ εἰς τὸν Ἰωσήφ. ἐλόγησον πάτερ:

Ἔθος ἐστὶ τοῖς ζωγράφοις. . . τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας ἀνωθῆναι: ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτοχεῖν χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' οὗ τῷ πατρί. . . ἀμὴν: —

№№ 427—429.

Три Пагертка на дѣмѣгѣ въ листѣ. Одинъ пзъ нихъ

[№ 454]

съ картинкою 1784 года [лл. 360; in fo, по 30 строкъ, въ два столбца, 1784 года, писецъ Діонисій монахъ .-.] [320 × 220; 713 страницъ; XVII—XVIII вѣка.

Содержитъ:

1) Πρόλογος περί βίου καὶ ἀσκήσεως τῶν μακαρίων ἀγίων πατέρων . . . Γ.]

[пачпи.: 'Ο ὢν ἐν ἀρχῇ . . .

и затѣмъ самый Патерьякъ въ 21 главѣ, во всемъ сходный съ находящимся въ № 452 А.]

[2) стр. 696. Περί τῶν ἐξ ἀναχωρητῶν.

3) стр. 711—713 отрывки изъ аввы Доротея Γ.]

№№ 430—434.

Пять Патериковъ, на бумагѣ in 4°. Въ одномъ изъ нихъ помѣщено Откровение Богородицы.

№ 435 (456).

Παύλου Εὐεργετηνοῦ ἀσκητικά: рукопись на пергаментѣ in 4°, 6808=1300 года [л. 210 А] (228×165), всего 26 тетрадей: двумя почерками: а) тетради α'—η' и κ' (167×123, по 26 строкъ), б) тетради θ', ια'—ις' (170×110, по 29 строкъ).

1) На л. 1^а п сзд. (заст.) + Πράξεις καὶ ἀποφθέγματα τῶν γερόντων καὶ θείων πατέρων καὶ ἀδελφῶν εἰς ἴδιαν ὑπόθεσιν ἕκαστον τούτων κείμενον ποιηθέντα καὶ συλλεγόντα παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου μοναχοῦ καὶ πατρὸς κυροῦ Παύλου ἡγουμένου καὶ κτήτορος τῆς μονῆς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῆς Εὐεργέτιδος: —

пачпи.: α' Ὅτι οὐ δεῖ τινα ἑαυτοῦ ἀπογνώσκειν ποτέ . . . διὰ μετανοίας ἐλπίζειν τὴν σωτηρίαν: —

Ἄσπις πατέρων ἡμῶν Ἰωάννης ὁ ἐν Λακῶ . . .

окапчив.:

Ἐν τῷ γερωνικῷ: — Ἀδελφός ἠρώτησε τὸν ἀββᾶ Βι-
αρεὲ λέγων . . . καὶ ἀπεριμύησεν αὐτὸν: —

2) На л. 2^б съ конца рукои XV—XVI вѣка:

Ἐπληρώθη τὸ παρὸν βιβλίον ἐν ἔτει σωτῆ.

Эта запись поставлена надъ старой первоначальной, написанной очень блѣднымъ красн. черн.; можно еще разобрать:

[. . .] σωτῆ ἰνδικτ. ἐτ' μηνί [. . .]

Слѣдующій листъ (1-ый съ конца) былъ пустой и потому занятъ приписками.]

№ 436 (441).

Въ кельяхъ Синайскаго архіепископа.

Никопа Дивногорца, вторая часть, на бумагахъ [XIII—XIV вѣка] [л. 336, по л. 1—5 и 336 добавлены въ XVII—XVIII в. и заняты приписками], in folio [250×150; 200×120, по 31 строкѣ], содержащая уставы церкви и разные письма его.

Въ семь томѣ заключается вторая часть творенія Никопа. Гдѣ же первая часть?

Полное твореніе сего Никопа на арабск. языкѣ обрѣтается въ Дамаскѣ въ Патріархіи православной.

Смотри извлеченія изъ этой рукописи въ историческомъ отдѣлѣ сего каталога подъ №

[Приписки, сдѣланныя рукой патріарха Константинопольскаго Каллиника:

а) (л. 5^b) ἀνάγνωθι: τοῦτο φιλόμουσε· ὅτι πολλὰ ἐν αὐτῷ εὐρήσεις ἄγια καὶ δυνατά. Κωνσταντινουπόλεως.

б) (л. 5^b) καὶ ὅτι ὑπὸ ἀμαθοῦς συνετέθη καὶ ἐγράφη μὴ καταφρονεῖ τοῦτου.

в) (л. 5^b) οὐκ οἶδα τί ἐπιγράψεις· συλλογαὶ τοῦ μοναχοῦ Νίκωνος· ἀλλ' οὐκ ἐξη(γη)τοῦ, ἀμαθῆς γάρ, μήτε πανδέκτης ἢ βιβλος.

г) (л. 336^a) ἡ βιβλος αὕτη ἐξετέθη παρὰ τινος Νίκωνος μοναχοῦ, ἐρασιμαμένου τὰ ἐν αὐτῇ ἐκ τῶν θείων γραφῶν καὶ συνθέσαντος ταύτην εἰς κοινὴν τῶν χριστιανῶν ὡφέλειαν· καὶ [ ] ἦν ὀρθογεγραμμένη, πολλοὺ ἦν ἀῖα. ὁ δ' ἀφαιρήσας αὐτὴν ἐκ τῆς μονῆς τοῦ Σινᾶ ἀφωρισμένος ἀπὸ θεοῦ. Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Καλλίνικος·

Другихъ лицъ приписка:

д) (л. 5^b) τὸ παρὸν βιβλίον ὑπάρχει τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ ὡπιοις τὸ πάρι ἡ κόβη τὸ φίλον να ἔχει τῆς ἀρεῆς τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτώ θεοφόρον τὸν ἐ(ν) Νηκεία. + Ἀναστάσιος [ ].

е) (л. 5^b) Νίκωνος μοναχοῦ (надписано надъ зачеркнутымъ προσβυτέρου) καὶ ἐξηγητοῦ τῶν θείων γραφῶν, τῆς κατὰ τὴν θεϊάν Ἀντιοχείαν ἐκκλησίαν: — ὁ λεγόμενος πατέτης ὁ μέγας: — ж) (л. 336^a) «1850 года июля 15—17 читалъ сию книгу Архимандритъ Порфирій (изъ Петербурга)».

Листы въ началѣ перенутаны переключникомъ Х'ИИ—Х'ИИ вѣка и по бокамъ то обрѣзаны то заклеены, такъ что пропали отдѣльные буквы, строчки и слова. Порядокъ листовъ: 11, 8—10, 7, 6.

Содержаніе р-си составляютъ труды Илкона Черногорца и прежде всего

1) на лл. 6^a—263^a его Тактыконъ, сохранившійся только здѣсь въ полномъ видѣ на языкѣ подлинника. Этотъ замѣчательный сборникъ начинается предисловіемъ

Ἐν τῆσι διαθήκῃς:—

Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς . . .

за которымъ оглавленіе и самыя главы (сохранено правоименованіе и въ скобкахъ присоединено указаніе на мѣсто въ рукописи):

α'. Κανονίον σὺν θεῷ ἤτι' οὖν τοπικὸν ἐκ τῶν θείων γραφῶν ἐκλεγέντα· περὶ καταστάσεως τῶν παραδεδομένων ἡμῖν τύπων παρὰ τῶν ἀγίων πατέρων εἰς σωτηρίαν ψυχῶν καὶ ἐγγραφῶς ἐπιδοθέν εἰς τοὺς ἐφ' ἡμᾶς ἀδελφοὺς: — (лл. 16^b—38^a).

β'. Τοῦ αὐτοῦ ἑτεροῦ τοπικὸν ἐκ τῶν θείων γραφῶν εὐμάρτυρον ἐν τῇ ἀγίᾳ μονῇ τῇ ὑπερενδόξου θεοτόκου, περὶ τῆς ξηνοδοχείας καὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ ἑτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων συντείνοντα πρὸς σωτηρίαν ψυχῶν. Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ θεὸς ἡμῶν ἐλέησον ἡμᾶς, διὰ πρεσβυτέρων τῆς σέ τεκούσης ἀχράντου θεοτόκου ἐν οἷς παροικούμεν εἰς τὸ ὄνομά σου καὶ τῆς ἀχράντου μητρὸς σου ταῦτα ἐὰν καὶ ἀρμόζουσιν εἰς εὐαρέστησίν σου ταῦτα στερήσωσιν· πρὸς τὸν ἐκχειρισθέντα παρὰ τῶν τοῦ ἔχοντος τὴν σωματικὴν ἐξουσίαν κατὰ τὰς ἡμέρας εἰς τὸ προσεῖσθαι τὴν σωματικὴν χρεῖαν εἰς τὴν ἀγίαν μονὴν τῆς ἀχράντου θεοπούσης ἡμῶν θεοτόκου τῆς ἐπονομαζομένης ἐγγωρίως τοῦ Ροῦδίου: — (лл. 38^a—45^a)

γ'. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν ἐρημηϊῶν τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου, ἐκ τοῦ 27' λόγου νομοκάνονος ἐν ἐπιτομῇ βεβαίαις καὶ ἀσφαλεῖς ἔχων τὰς μαρτυρίας ἐκ τῶν ἐνθέσμων καὶ θείων γραφῶν. ἔτι καὶ περὶ ἐθνόχων διαφορᾶς καὶ πότε δεκτοί εἰσὶν εἰς χειροτονίαν καὶ πότε μὴ δεκτοί. πικυτέρως δὲ ἐγκρίνεται ὡδε καὶ ἐν τοῖς μετώποις ἔχων τινὰς μαρτυρίας:—(λ. 45^a—56^a) εἰς ΔΟΥΑΒΕΟΗ:

τοῦτα εἰς τὸ τέλος τοῦ νομοκάνονου ἤθελαν καὶ ἐγένετο λάθος. (λ. 261^b—262^b)

δ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μοναχὸν κύριον Λουκᾶν περὶ εὐθήσεως τῶν ἑορτῶν καὶ ἑσποτικῶν νηστειῶν καὶ ἐτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων. ἔτι δὲ καὶ περὶ τὸ τοῦ Νηστευτοῦ λεγόμενον νομοκάνονος:—(λ. 56^b—62^a).

ε'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἀββᾶν Ἀρσένιον περὶ τὴν τῶν κοσμητικῶν πολιτείαν καὶ συναγῆν, ὁμοίως καὶ τῶν μοναχῶν καὶ περὶ ὑποταγῆς καὶ ἐξαγορεύσεως καὶ λυτρώσεως ἁμαρτιῶν καὶ ἐτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων:—(λ. 62^a—70^b)

ς'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἀββᾶν Γεράσιμον, περὶ τῶν νενομισμένων νηστειῶν, ὧν ἡ καθολικὴ ἐκκλησία παρέδωκεν τοῖς ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς. ἔτι καὶ περὶ τῶν τυπικῶν τῶν μεγάλων μοναστηρίων καὶ ἐτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων:—(λ. 70^b—73^b)

ζ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἀββᾶν Κοσμά, περὶ τὰς ἑσποτικὰς νηστείας καὶ πῶς καὶ ποῶ καὶ καιρῶ αὐτὰς δεῖ καταλύειν καὶ μὴ καταφρονεῖν αὐτάς, καὶ πρᾶξαι τῶν ἑορτῶν καὶ τῆς ξενοδοχείας ἀδαῶς καταλύονται. ὅτι χωρισμοὶς ἔχουν τῆς κοινωνίας εἰς τοὺς λαϊκοὺς, εἰς τοὺς κληρικοὺς δὲ καθαιρέσεις, εἰς πάντας δὲ τοὺς παραβαίνοντας ἀναθεματισμοὺς:—(λ. 74^a—77^a)

η'. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀββᾶν Εὐφράσιμ' περὶ διαφορᾶς τῆς ἀγάπης καὶ ἐτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων:—(λ. 77^a—82^b)

θ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν κύριον Γεώργιον τὸν ἡγούμενον τοῦ Κουτσοβέντι καὶ ὅτι τὰ συντείνοντα ταῖς θείαις καὶ ἐνθέσμοις γραφαῖς οὐ δεῖ περιεργάζεσθαι τοὺς λέγοντας ἢ τοὺς γράφοντας: καθὼς ὁ Κύριος λέγει ὅτι ἐπὶ τῆς Μωσέως καθέδρας ἐκάθησαν καὶ τὰ εἶπεν:—(λ. 82^b—85^a).

ι'. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αἰτησάμενον περὶ τῆς ὑπερενδόξου θεοτόκου υἱσταίαν:— (λλ. 85^a—89^b)

ια'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς μοναχοὺς τῆς ὑπερενδόξου θεοτόκου τῆς ἐπιλεγομένης τοῦ κυροῦ Δουκᾶ, περὶ τῆς συστάσεως τῆς δευτέρας ἀνακαινήσεως τῆς αὐτῆς ἁγίας μονῆς· καὶ ἀπόδειξις ἐκ τῶν θείων γραφῶν ὅτι ἡ τάξις τῶν κοινοβίων ἀρτίως ἐκατελύθη καὶ ὁ καθεὶς ὁμῶς δεῖ καὶ τοῦτον συν[ ] σῶζει ὁ σῶζων τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν· καὶ ὅτι εἰς περιφρονοῦς καὶ ὄνομα ἔχοντα(ς) τόπους χρῆ τῆς προσοχῆς καὶ πολλῆς ταπεινώσεως· καὶ ὅτι τὰ παρὰ τὴν θείαν γραφὴν παραιδόμενα οὐ δεῖ καταφρονεῖν καὶ παρακοῦειν καὶ προσέχειν τὰ παρὰ ἀνθρώπων λεγόμενα καὶ ἀπακοῦειν, ἐπεὶ κινδύνῳ ὑπόκειται· καὶ ἐτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων:— (λλ. 89^b—93^b)

ιβ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν πρεσβύτερον τῆς ἁγίας μονῆς τοῦ ἁγίου θανατοουργοῦ Συμεῶν περὶ τῆς ἀλώσεως τῆς αὐτῆς ἁγίας μονῆς καὶ ὅτι ἡ ἀληθινὴ καὶ ἐμπρακτος μετάνοια πάντα εἰς διόρθωσιν ἄγει:— (λλ. 93^b—96^b)

ιγ'. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ μεγάλου Βαρσανουφίου καὶ περὶ ὁμωνυμίων ὀνομάτων ἁγίων καὶ ἀποβλήτων· ἔτι δὲ καὶ περὶ τῶν λεγομένων ἀποκρύφων βιβλίων ἀπόδειξις, ὅτι αἰρετικῶν εἰσὶν συγγράμματα:— (λλ. 96^b—99^a)

ιδ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μοναχὸν κόνριν Θεοδόσιον τὸν πρεσβύτερον ἀνακεφαλαίωσις περὶ τῶν διαφορῶς γεγραμμένων υἱσταίων θεσπιστικῶν ὁμοίως καὶ ἐορτῶν ὡς ἀναγκαίων ὄντων καὶ μάλλον καταφρονηθέντων· καὶ ὅτι οἱ ἱερεῖς ἀμελοῦντες καὶ μὴ διδάσκοντες τοὺς ὑπ' αὐτῶν καθαιροῦνται· καὶ ὅτι τὴν παντελεῖ ἀπραξίαν τοῦ κόσμου ὁ ἱερεὺς ἀπαιτεῖται· καὶ ὅτι οὐ χρῆ ἀπλῶς εἰς τοὺς ἐξαγορευόμενους ἀποφύγεσθαι τὰς συγχωρήσεις· καὶ ὅτι ἐπικινδύνον ἔστιν εἰς τοὺς ἀναδεχομένους ἐξαγορίας καὶ χρεῖα πολλῆς δυνάμεως πνευματικῆς· καὶ ὅτι εἰς τοὺς ἱεροουργούντας ἱερεῖς χρῆ γίνεσθαι τὰς ἐξαγορεύσεις καὶ αὐτοὶ μὴ καταφρονεῖν τῶν ἀμαρτημάτων τινὰ ὡς ἐλάχιστα, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἀρμόζον ἕκαστον παρεχειν τὴν ἱατρειάν· καὶ ὅτι πολλὰ ἔλαττοί ἢ δόξα τοῦ κόσμου εἰς τὴν οὐράνιον δόξαν· καὶ περὶ πανουργίας δαιμόνων, ὅτι προσποιῶνται ὡς ὄψιν ἀγαθοεργείας τινὰς καὶ μετὰ τῶν τοιούτων χειρῶνονται τὸν ἀγωνιστήν, καὶ περὶ τοῦ φιληδόνου δαίμονος τοῦ κατ-

εσθίουτος τοὺς ὑπὸ αὐτόν· καὶ ὅτι καὶ ἄρτι εἰς τοὺς ἐν θεῷ ἀγωνιζομένους δίδονται τὰ θεῖα μεγάλα χαρίσματα, καθάπερ καὶ τοῖς ἀρχαίοις· καὶ ὅτι πάλιν μετὰ τὴν μετάληψιν τῶν θεῶν χαρισμάτων ἐὰν καὶ θαρῆσαι ὁ λαβὼν καὶ τὰ τούτου ἀρμύζοντα ἀμελήσει, ἐγκυβριστεὶ πάλιν εἰς τὰ τοῦ κόσμου καὶ συμπλέκεται τὰ μὴ ἀνήκοντα· καὶ περὶ διαφορᾶς παραιτήσεως ἱεροσύνης καὶ ἐτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων· — (J.I. 99^a—121^b)

ιε'. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ξενιτίας· καὶ πῶς χρὴ τὰ ταῦτα καταρθῶν· καὶ ὅτι ἡ ἀπροσπάθεια ἢ περιεκτικὴ καὶ ἡ ἀκτημοσύνη ὄνονται μετὰ θεῶν περιγενέσθαι τὰς πανουργίας τῶν δαιμόνων καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰς παρὰ τῆς ἰδέας αὐτοῦ γνώμης γινόμενας πλάνας· καὶ περὶ ἐτέρας ὑποθέσεις ἀναγκαίας· — (J.I. 122^a—129^b)

ις'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μοναχὸν κύριον Μελέτιον· καὶ ὅτι μόνην τὴν κατὰ θεὸν εἰρήνην διώκειν καλόν· τὴν δὲ κατὰ πάθος εἰρήνην ἀποφεύγειν· — (J.I. 129^b—133^b)

ιδ'. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἡγούμενον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου· καὶ ὅτι ἐπικίνδυνον εἰς τοὺς προσαυτῶτας ὁ θυμὸς· καὶ πάλιν ἐπικίνδυνον τὸ δέχεσθαι γυναικῶν ἐξαγορίας· καὶ ὅτι ἐπιτιμίζονται τὰ μοναστήρια τὰ ἀνδρῖα ὅπου γυναῖκαις εἰσέρχονται· εἴτε πάλιν γυναῖκαια ὅπου ἀνδρες εἰσέρχονται· — (J.I. 133^a—138^b)

ιη'. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀββᾶν Πέτρον πῶς δεῖ εἶναί τοὺς μοναχοὺς καὶ ποῖα ἔργα ἐργάζεσθαι τούτους ἀρμόζει· καὶ ὅτι τὰ ἐπιτιμια οὐ λύονται ἀπλῶς καὶ ἀναρμύστως· καὶ ὅτι τὸν θυμῶδη ἄφρονα καὶ μωρὸν ἢ θεῖα γραφὴ ἀποφήνεται· καὶ ποίους δεῖ εἶναι τοὺς τὸ διδασκάλιον ἐκ θεοῦ ἐγκραγερισμένους· καὶ περὶ ἐτέρας διαφορῶν ἀναγκαίας ὑποθέσεις ἀπόδειξις ὅτι ἡ ἐπιθυμία βασιλεύει καὶ πάντων τῶν παθῶν κυριεύει· — (J.I. 138^b—149^b)

ιβ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἀββᾶν Γεράσιμον· καὶ πῶς δεῖ εἶναί (ι) τὸν μοναχὸν εἰς οἶον ἂν τόπον καθέσεται· καὶ περὶ τινῶν μουσικῶν ἀποκρούφων· — (J.I. 149^b—158^b)

ιγ'. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς Πιθαίότας ἀδελφοὺς περὶ τὴν ἀναφορὰν τοῦ ἀρχιερέως καὶ τὸ σπερέωμα· καὶ ἐτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων· — (J.I. 159^a—169^b)

κα'. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀββᾶν Ἰωάννην περὶ κοινωνίας

ἐπισκόπων ἔσω ὄντων τῶν ἑαυτῶν θρόνων· καὶ περὶ ἑτέρας ἀναγκάσις ὑποθέσεις· ἔτι δὲ καὶ περὶ ἀρχιερέων μεταβαίνοντων ἀπὸ μικρᾶς πόλεως εἰς μεγάλας· — (π. 169^b—177^a)

κβ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν ἀββᾶν Ἰωάννην περὶ τῆ τοῦ πάσχα παραλύσει καὶ τὴν ἀναφορὰν τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχιερέων· — (π. 177^a—183^b)

κγ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μάλισταρον καὶ ἄρχοντα τῶν ἀρχόντων τῶν Μαραπᾶν περὶ τοῦ μὴ δεῖν τὰ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ μοναστηρίων καὶ τῶν μοναχῶν εἰς οἰκείας χρείας τοὺς κοσμικοὺς ἀρχοντας καταναλίσκεν, ἐπεὶ τῷ τῆς ἱεροσουλίας ἐγκλήματι καταδικάζονται· καὶ ὅτι οἱ μοναχοὶ μὴ ἔχοντες χειροτονίαν ἡγουμένου ἀπὸ ἐπισκόπου ἐστέργηται ἁγίου πνεύματος· — (π. 184^a—188^b)

κδ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν δευτέρα ἐπιστολή· καὶ ὅτι τὰ ἀπὸ τῆς θείας χάριτος ἐκδιδόμενα καὶ εἰ μὲν ἰδιωτικὰ τῷ λόγῳ ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει· καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἐνέργειαν πρὸς τοὺς προαιρουμένους πολλὴν ἔχουσιν· — (π. 188^b—190^a)

κε'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν μάλισταρον τρίτη ἐπιστολή· ὅτι τὸ πάσχειν δεινῶς παρὰ τινων διὰ τὸ Χριστὸν καὶ μὴ ἀποδοῦναι κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀλλὰ μᾶλλον εὐεργετεῖν τοὺς ἐπηρεάζοντας, τοῦτο ἴδιον χριστιανοῦ· καὶ πῶς γρηὶ αἰρετικοῖς ἐπεστέργεσθαι· — (π. 190^a—192^b)

κς'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν πρεσβύτερον Λαοδικείας περὶ ἀναγκάσις ὑποθέσεων καὶ περὶ τῶν ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ διαφθαρέντων· — (π. 192^b—194^b)

κζ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν πρεσβύτερον Λαοδικείας· ὅτι ἄξιον καθαιρέσεως ἐγκλημα περιπεσῶν ἱερέως ἢ ἕτερος κληρικός διὰ μετανοίας οὐκέτι τὸν κλῆρον ἀπολαμβάνει, ἀλλ' ἢ μετάνοια τὰς ἁμαρτίας ἀποκαθαίρει οὐ τὴν ἱερωσύνην χαρίζεται· — (π. 194^b—202^a)

κη'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν πρεσβύτερον Λαοδικείας· καὶ ὅτι καλὸν τὸ ἐξαγορεύειν ἀνθρώποις καὶ μᾶλλον κανονίζεσθαι ἐκ τῶν θείων γραφῶν καὶ ἐξ αὐτῶν ἐντολᾶς λαμβάνειν· τοὺς τοιούτους γὰρ φοβούνται οἱ δαίμονες· τοὺς δὲ ὄχι τῶν θείων γραφῶν κανονίζοντας καὶ ἐξ οἰκείων δίδοντας οὐ φείδονται ὅπως οἱ δαίμονες· — (π. 202^a—206^b)

κθ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μοναχὸν κύριον Στέφανον περὶ τὰ ἀντιμίσια καὶ τὴν θεῖαν λειτουργίαν καὶ τὴν ἱερωσύνην καὶ ὅτι οὐχ ἀπλῶς παντὶ καὶ πανταχοῦ δεῖ γίνεσθαι τὰς θείας λειτουργίας· περὶ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἱερωσύνης· — (π. 206^b—211^b)

λ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μοναχὸν κύριον Βασίλειον περὶ παρατήσας ἐπισκόπων· ὅτι οὐχ ἐπιτρέπουσι οἱ θεοὶ κανόνες νὰ ποιοῦν ἐγγράφως ἀλλὰ νὰ ἐξετάζονται· καὶ ἐὰν ἐν ἁγίῳ νὰ ἐν· εἰ δὲ μὴ νὰ καθαίρεται· καὶ ὅτι τὸ τῆς ἀγιωσύνης ἰδίωμα ἔστιν ἢ ταπεινοφροσύνη· καὶ χωρὶς ταύτης ἀγιωσύνη οὐ κατορθοῦται· οὔτε ἄλλη οἰαδήποτε ἀρετή· καὶ ὅτι καθὼς ἔχει ἡ θεία γραφή γρηὶ τοὺς ἀκοινωνήτους ἐστέργεσθαι τῆς λειτουργίας ἀπὸ τῶν κατηχουμένων· — (π. 212^a—218^b)

λα'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν κύριον Βασίλειον· ὅτι καλὸν ἢ ἐμπρακτος διδασκαλία· καὶ ὅτι εἰς οἰονδήποτε πάθος μολυνθῆ τις, οὐκ ἐπιτελεῖται· καὶ περὶ τῆς τυρινῆς τὴν ἐβδομάδα πῶς ἐτοπώθη· ἔτι καὶ περὶ τοῦ θρόνου τοῦ πατριαρχείου Ἀντιοχείας· — (π. 218^b—221^b)

λβ'. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀπὸ Ἱεροσολύμων ἐλθόντα καὶ αἰτησάμενον ἐκδέσθαι εἰδῆσιν ἐκ τῶν θείων κανόνων εἰς τὴν πάντων ὠφέλειαν· φανεροῦντα τὸ ἐνθεσμον τῆς χειροτονίας εἶτε καὶ ἄθεσμον· καὶ ὅτι οἱ ἀπὸ μικρᾶς πόλεως ἀρχιερεῖς μεταβαίνοντες εἰς μεγάλας κατὰ τὰς ἰδίας ἐμπαθοῦς ἐπιθυμίας οὐδὲ εἰς τὸν θάνατον προτρέπονται κοινωνεῖν· — (π. 222^a—226^b)

λγ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐγκλειστὸν ἀπὸ δεῖξις ἐκ τῶν θείων κανόνων εἰς ἐκάστην ἀρμόζουσαν πράξιν· — (π. 226^b—230^a)

λδ'. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αἰτησάμενον περὶ διαγωγῆς κοσμικῶν· καὶ ὅτι ὅσοι μὴ τὸ κατὰ φύσιν ἀσκούντες εἰς τὸ κτηνώδες ἐκτρέπονται· καὶ περὶ διαφορᾶς τῶν τοιούτων ἐμπαθῶν καὶ ἀπαθῶν· καὶ περὶ τῶν ἀπὸ πορνείας συναπτομένων νομίμων γάμων· — (π. 230^b—232^b)

λε'. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν πνευματικῶν ἡμῶν ἀδελφῶν τῶν ἐπιλεγόμενων Τζάτων· τὸ ἴσον τοῦ πατριαρχικοῦ πιπτακίου τοῦ ἀποσταλέντος πρὸς τὸν κύριον Εὐθύμιον πατριάρχην Ἱεροσολύμων· (π. 232^b—233^a)

Τὸ ἴσον τοῦ πιττακίου τοῦ ἀποσταλέντος ἐκ τῶν ἁγίων
Θαυματουργῶν Συμεῶν πρὸς τὸν κύριον Εὐθύμιον πατρι-
άρχην Ἱερουσολύμων μετὰ τοῦ πατριαρχικοῦ πιττακίου. (π. 233^{a-b})

λβ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἀββᾶν Γεράσιμον περὶ τῶν αὐτῶν
καὶ τὸ ἴσον τοῦ πιττακίου τὸ ἀπολυθὲν εἰς τὰ Ἱερουσόλυμα πρὸς
τὸν ἀββᾶν Γεράσιμον, ὅπως ἀναγνωσθῆ ἐπιμέσεως μετὰ τῶν
ἄλλο πιττακίων τοῦ τε πατριάρχου καὶ τοῦ ἁγίου Συμεῶν τοῦ
Θαυματουργοῦ τῆς μονῆς: — (π. 233^b—238^a)

λγ'. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοὺς πνευματικούς καὶ ἀγαπητοὺς κατέ-
ρας καὶ ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς Ἰβήρους πρὸς τὸ πνευματικόν
μοῦ τέκνον τὸν μοναχὸν Γεράσιμον: — (π. 238^a—240^a)

λδ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν πρεσβύτερον τοῦ ἁγίου Συμεῶν τοῦ
Θαυματουργοῦ ὅτι καὶ ὄχι προτροπῆς ἢ μοναχικῆ πολιτεία ἐξου-
σάζει διδάσκειν, καθὼς καὶ πρόην οἱ πατέρες ἡμῶν ἐποίησαν μόν-
ον τὴν χάριν τοῦ πνεύματος εἶχαν συνεργῶσαν πράξει καὶ λόγῳ.
καὶ περὶ τὸ γένος τῶν Φραγγῶν καὶ τῶν αὐτῶν πτωμάτων κατα-
λέπτως ἐμπροσθεν ἔχεις εὐρεῖν καὶ ὅτι ἡ ἐπιστολαὶς τοῦ κυροῦ Πέ-
τροῦ ἐμπαθεῖς ὄντες ἐμπαθῶς ἐξεδόθησαν καὶ οὐ γρη ταύτας εἰς
μαρτυρίαν φέρειν καὶ περὶ τῆς ἀνακαινίσεως τῆς μονῆς, τοῦ ἁγίου
αὐθέντου μας Συμεῶν τοῦ Θαυματουργοῦ: — (π. 240^b—246^a)

λε'. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὄνειράτων καὶ ματαίων ἀποκαλύψεων καὶ
δαιμονικῶν φαντασιῶν καὶ σημείων καὶ θαυματουργικῶν σατανικῶν
καὶ τῶν τοιούτων καὶ ἄλλων ὁμοίως τὰ ἐν ἀληθείᾳ ἐν τοῖς τοιού-
τοις ἀπὸ θεοῦ γινόμενα καὶ ὅτι τὸ σαλάτον καὶ τὰ λοιπὰ ὅμοια
σχήματα, ἅπερ τινὲς ἐπραξαν τῶν πατέρων, ἀρτίως ἐκώλυσαν οἱ
πατέρες ὡς οἰκονομικὰ καὶ οὐ περιετικὰ, ἵνα μὴ γίνονται καὶ
περὶ ἑτέρων ὑποθέσεων ἀναγκάσιον: — (π. 246^a—256^a)

μ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἡγούμενον τῆς ἁγίας μονῆς τοῦ ἁγίου
Θαυματουργοῦ Συμεῶν τὸν κύριον Πέτρον: — (π. 256^a—257^b)

Τοῦ αὐτοῦ ὑπόθεσις τοῦ προτρεπτικοῦ: — (π. 257^b—
258^b)

μα'. Εἰς τὸν αὐτὸν τὸ προτρεπτικὸν τοῦ πατριαρχικοῦ Ἀν-
τιοχείας: — (π. 258^b—259^b)

Τὸ ἴσον τοῦ ἀντιγράμματος τὸ ἀπολυθὲν εἰς τὸ πατριαρ-

χειῶν Ἀντιστοχίας πρὸς τοὺς μητροπολίτας καὶ λοιποὺς προκρίτους τῆς ἐκκλησίας ἐμφαίνον πῶς ἐδεξάμεν τὸ προτροπτικόν:—(λ.λ. 259^b—260^a)

μβ'. Ἡ σύνοδος τῆς ἐνώσεως τῆς γινόμενης ἐπὶ Κωνσταντινου καὶ Ῥωμανοῦ τοῦ μὲν βασιλεύοντος τοῦ δὲ τὸ τηνικαῦτα τῷ τοῦ βασιλεοπάτορος ἀξιωματι διαπρέποντος:—(λ.λ. 260^a—261^b)

Ταῖς σὺν θεῷ τῆς στολῆς τοῦ μαντίου:—(λ.λ. 262^b—263^a)

λ. 263^b ηυστοῖ.

2) Загѣмъ (λ. 264^{a-b}) сгбдугетъ предисловіе къ другоѣ книжѣ, сочиненной въ 1088 году:

Αὕτη ἡ βιβλος περιέχει περὶ τῶν ἱερῶν μοναστηρίων καὶ πάσης τῆς μοναχικῆς πολιτείας ὁμοίως καὶ ταῖς ἐτέραις ἐκκλησιαστικαῖς πάσαις, εἴτε καθολικῆ εἴτε εὐκτήριος, καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ κληρικούς· καὶ ὅτι οὗτοι πάντες οἱ μὴ ὑποκείμενοι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ κατὰ τὸν τόπον ἐπισκόπου, εἰ μὲν μοναχοί, τῆς κοινωνίας χωρίζονται· οἱ δὲ ἕτεροι τῶν ἐκκλησιῶν κληρικοὶ ταῖς τῶν κανόνων ἐπιτιμίοις ὑπόκεινται. ἔτι περιέχει περὶ τῶν τῆς εἴω γραφῆς βιβλίων καὶ μαθημάτων τὸ ποίω σκοπῶ καὶ πότα ἄγει· καίρος τούτων διέρχεσθαι, πότα δὲ ἀποφεύγειν ὁμοίως δὲ καὶ τὰ τῶν αἰρετικῶν βιβλία καὶ αὐτοὺς τοὺς αἰρετικούς. αὐτὸς δὲ πάλιν ἔχει καὶ περὶ τῆ τοῦ πάσχα παραλύσει τὸ ποίαν ὥραν γρηῃ ἀπονηπίζεσθαι τοὺς χριστιανούς τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ ὄψε· καὶ οἱ μὴ οὕτως ποιῶντες εἰς τὴν ἀμώμητον τῶν χριστιανῶν σφάλονται· πιστὴν τοὺς θεῖους εὐαγγελιστὰς ἀντιβαίνοντες, συνάπτει δὲ καὶ περὶ τῆς μεγάλης ε' καὶ περὶ τῶν ἑορτῶν τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς. ἔτι δὲ ἔχει πάλιν περὶ διαφοροὺς οἰκονομίας εὐλόγους τε καὶ ἀλόγους ἐκ τῶν θείων γραφῶν ὅτι ὁ ἄφ' ἑαυτοῦ οἰκονομῶν τιποτοῦν, εἴτε διακρίνων ἢ ὀρίζων ἄνευ θείας τινός ἐνεργείας καὶ ἄνευ τῶν θείων γραφῶν πολλὰ σφάλεται καὶ λίαν ἔστιν ἐπικινδύνην. αὐτὸς δὲ περιέχει τρόπους τινὰς διαφοροὺς τῶν σφοδρίων, εἴτε ἐκόντες εἴτε ἀκόντες, παραγγεῖλαι δὲ ποιεῖται ἐκ τῶν θείων γραφῶν φεῦγειν ὡς ἡ δύναμις τὴν ἀνελευστείαν καὶ ἀπίγνωσιν, προσφεύγειν δὲ τῆ ἐλπίδι καὶ τῆ μετανοίᾳ, παραγγεῖλαι δὲ ἀκριβάζεσθαι καὶ φεῦγειν διδασκάλους τοὺς ἄφ' ἑαυτῶν διδά-

σκοντας και οὐκ ἀπὸ τῶν θείων γραφῶν, ὁμοίως αἰτιᾶται μαθητὰς τοὺς κατὰ τὰ θελήματα αὐτῶν δικασκάλους ἐπιζητούντας καὶ μὴ τὰς τῶν θείων γραφῶν φρονούντας καὶ ἀποδεικνύων [ἐκ τῶν θείων] γραφῶν ὅτι ἐν ἰδίῳ καιρῷ τῆς ἐκδικήσεως τοῦ θεοῦ ἅμα συναπόλοιτο καὶ οἱ τοιοῦτοι διδάσκαλοι καὶ οἱ ὑπ' αὐτῶν διδασκόμενοι. πάλιν ὑποδεικνύει τὰς αἱρέσεις ἅς περιπίπτουσιν οἱ ἔχοντες μὲν ὀρθὴν πίστιν, εἰ ἀγνοίας δὲ ἢ καταφρονήσεως σφάλοντες εἰς τὰς πράξεις προφάσει ἐν οἰκίῳ θελήματι καὶ τοῖς αἰρετικοῖς τοῖς εἰς τὴν πίστιν προσκρούουσιν συναριθμοῦνται, μᾶλλον δὲ οἱ μοναχοὶ τὸ πλέον εἰς ταῦτα παραπίπτουσιν προφάσει ἀσκήσεως· διὰ μέσων δὲ τούτων ἀπάντων ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἕως τέλους διαφόρους ἔχει ὑποθέσεων ὠφελείας καὶ οὕτως τελειοῦται. ἐξεδήθη δὲ πρῶτον μὲν διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν συνεργούσης ταῖς πρεσβείαις τῆς ἀχράντου αὐτοῦ μητρὸς καὶ πάντων τῶν ἁγίων, καὶ οὕτως δὲ ἐφύλοπονθήθη ἐκ τῶν θείων γραφῶν καὶ διαφόρων βιβλίων παρὰ μοναχοῦ τινὸς ἐν τοῖς κατὰ τὸ Μαῦρον ὄρος μοναστηρίοις οἰκοῦντος, εἰς ὠφέλειαν ἑαυτοῦ καὶ ἑτέρων καὶ εἰς ὑπόμνησιν. ἔτους ςϥϥϛ'.

п на лл. 265^a—335^b самое произведение монаха Пикона Черногорца, до сихъ поръ даже въ каталогахъ рукописей ни разу не отгѣченное и, повидному, здѣсь существующее въ единственномъ спискѣ. Къ сожалѣнію, начала его не хватаетъ: л. 265^a начпнается съ

ὃ παρελάβον χάριν τοῦν αὐτῷ τῆς δουλείας ὠφειλομεν ἅπαντες ὁμολογεῖν . . .

Текстъ на л. 335^b заканчивается фигурно; послѣдняя строка заклеена.]

№ 437.

Въ вельяхъ архіепископа.

Πέτρον Δαμασκηνού: рукопись на бумагѣ in 4°.

№ 438 (1141).

Рукопись на бумагѣ, in 4°. [210×140; XVII вѣка I'].
[in 8°, XVI вѣка, лл. 331, по 22 строка. Содержитъ:

1) статья, которой начало: Τοῦτο τὸ βιβλίον συνέστηκε κατὰ τῆς τῶν Λατίνων κινήσεως.

2) вводную статью, начинающуюся: Ἠγομεθα δεῖν πρὸς Λατίνους ποιουμένους τὸν λόγον... Α]

3) Νείλου Θεσσαλονικέως κατὰ Λατίνων [περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, безъ раздѣленія на отдѣльныя части, и только въ концѣ случайно встрѣчается обозначение главы μδ';

начинающую: Πρῶτον μὲν ἀρχαῖά τις ἐστὶ δόξα τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας...]

последняя глава труда озаглавлена:

Ἐπιθεσις τῆς πίστεως τῶν ἁγίων τῆς πατέρων.

и она обрывается на словах: φόβος δὲ περὶ τοῦ ἀναθέματος οὐ μικρός· κοινωγεῖ δὲ τῆς Α].

№ 489 (940).

Βιβλίον τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοκάρᾳ, на 6умагѣ in 8° [215 × 147; 135 × 83; по 20 строкѣ]. Писана Марією Κρουσαροπούλου въ 1531 году [какъ видно изъ записки на предпоследнемъ листѣ recto:

Ὅσπερ ἔξοιο· χαίροντες ἰδεῖν πατρίδα καὶ οἱ θαλαττεύοντες ἰδεῖν λειμένα· οὕτως καὶ οἱ γράφοντες ἰδεῖν βιβλίου τέλος· — ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον κατὰ μῆνα Σεπτεμβρίου κ'. εἰς ἀφλα'. γράφην χειρὶ Μαρίας τῆς Κρουσαροπούλας· δόξα σοι ὁ θεός·].

На л. 1^a есть изображение въ красной рамкѣ съ надписью: ὁ ὁσιος πατήρ ἡμῶν Γεννάδιος ὁ Θεοκάρᾳς, а л. 1^b занять какой-то рамкой (?); ал. 2°—7^b пусты; теботь начинается съ

л. 8^a и слѣд.: (заг.) Δίκαιον ἐστὶν ὄργανον καλεῖσθαι τοῦτο τὸ βιβλίον ἐπεὶ καὶ ὁ ποιήσας τοῦτο Θεοκάρᾳς προεώρακεν...]

На л. 7^b есть пометка XVI вѣка рукой александрийскаго патріарха Іоакима (1486—1565):

+ τῷ παρῶ βιβλίῳ, ὁ ἐπινομαζόμενος Θεοκάρᾳς ὑπάρχει Ἀθανασίου Κανδιδιάπτη τοῦ νῦν καδιδάπτη τοῦ ἁγίου

ορους Σινᾶ. καὶ ἵνα εἰς τὴν ἔξουσίαν του ὡς θέλη ποιήσοι αὐτῶν
καὶ μὴ εἶρα κατὰ τήνος ἐμπώδιω ἢ ἐνόχλησῃν ἢ ἀμφιβολίαν
τὸ ὁποῖω ἀγώρασε ἀπέ τὸν οἰκονόμω κυρῶ Γεράσιμον Κρή-
της ἢ πολήσοι ἢ χαρίσοι, ἔχει ἔξουσία ὡς ἴδεν αὐτὸς, εἰς αὐ-
τὸ, καὶ ὁ γράψας μάρτυρας περὶ τούτου, καὶ ὅποιως ἴθελε κλέ-
ψῃ, ἢ στερίσοι ἐξ αὐτοῦ νὰ ἴνε ἀσυγχώριτος ἐν τῷ νῦν καὶ ἐν
τῷ μέλλοντι ἀμήν; — + Ἰωακείμ πατριάρχης Ἀλεξανδρεί-
ας [ ]:—]

№ 440 (945).

Βιβλίον τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θηχαρᾶ: на бумагѣ in 8°
[205×150; 141×190; по 24 строки]. Эта книга писана
въ январѣ м-цѣ 1533 года въ Кносѣѣ Критскомѣ. Смотри у
меня извлеченныя изъ нея изображенія, Геннадія Θηκαρι и
другихъ [четыре листа въ собраніи еп. Порфирія Имп. Нубл.
Библ. 466.] [Л. 257 А] [всего 32 тетради: 3 послѣднихъ листа
отъ тетради α', затѣмъ тетради β'—ζ' и второй нумераціи
тетради α'—ка'.

Недостающіе лл. тетради α' дополнила рука XVI—XVII
нѣка, начавшая словами: [Ἀ]ρχόμενος ἀγαπῆτὲ προσευχῆς...
тогда какъ первоначальная рука начин.: τὸ ἀκτιστὸν τὸ ἀναρ-
χον τὸ ὁμοούσιον τὸ ἀίδιον...

Въ тетради ζ' первого счета запись:

+ Θεοῦ τὸ δῶρον Θωμᾶ Πατρολόγου πόνος τάχα καὶ
θούτου;.

и на оборотѣ послѣдн. листа вторая запись:

+ αὕτη ἡ ἱερὰ βιβλος τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν
Θηχαρᾶ ἐγράφη μὲν ἐν Κνωσσῷ τῆς Κρήτης πόνω καὶ σπου-
δῆ Θωμᾶ εὐτελοῦ ἱερέως Πατρολόγου· ἀναλλώμασι δὲ κυ-
ροῦ Γερμανοῦ μοναχοῦ πέρας δὲ ξὺν θεῷ εἰληφεν χιλιεστῷ
πεντακισιοστῷ τριακοστῷ τρίτῳ ἰαννουαρίῳ εἰδ'.

Подъ первой записью помѣтка:

+ τὸ παρὸ βιβλίον ἐπίρα ἐγὼν Νεφός· εἰερόμοναχός ἀπὸ
τὸ πατριάρχη κύρ Ἰωακείμ... [δοῦ' ἰηληθ εἰς τὰς εβ.]

№ 441 (1667).

Эта же книга его, на бумагах [XVII вѣка] in 8° [214×150; 140×80; тетрадей 59: α'—ι', α'—κτ', α'—ιζ', и 6 безъ нумераціи. Заглавіе:

Βιβλίον τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοκαραῶ.]

№ 442.

Μαργουσιῶς θεολογικόν: рукопись на бумагах in 16°. Вь концѣ приписано:

αχπβ' Ἰαννουαρίου εζ' εὐχίκεν ὁ ἀρχιεπίσκοπος κορ' Ἀνα-
νίας διὰ τὴν Μοσχοβίαν. Ἡ συνοδία τοῦ Ἀθανάσιος, Σω-
φρόνιος ἀρχιμανδρίτης.

№ 443 (1146).

Рукопись на бумагах in 4° [написана вь 1695 г. Г] [л. 55, по 23 строки, XVII вѣка А]. Содержитъ:

1) Σβεραστοῦ Τραπεζουντίου περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς
θείας εὐχαριστίας:

[Ἐπεὶ μενοῦν πρὸ σκοποῦ γράφεις ἡμῖν. . .

2) и несколько писемъ А] [письмо Фриниха къ Корѣ-
ну Г.]

№ 444.

Рукопись in 4°, половина на бумагах, половина на пер-
гаминѣ: на бумагахъ объ Антихристѣ, а на пергаминѣ Λα-
σαϊκόν.

№ 445 (1407).

Опроверженіе ереси новаго еретика Тимоея, состав-
ленное Синайскимъ іеромонахомъ Каллистратомъ вь 1829
году. Рукопись на бумагахъ вь листъ [297×212. Заглавіе:

Στήλη ὀρθῶν δογμάτων τε καὶ φρονημάτων τῆς ὀρθοδόξου
καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας καὶ ἀπὸ τῆς ῥιζώθεν ἀναπτύσσου-
σα τὴν λεγομένην παλαιονομίαν τοῦ νεοφανοῦς αἰρεσιάρχου Τι-
μοθεοῦ τοῦ ἐπικαλουμένου Κληροφίλου καὶ τῶν ὑπαδῶν

αὐτοῦ: — Συγγραφεῖσα ἐν Σιναίῳ τῷ ὄρει παρὰ Καλλιστράτου τοῦ ἱερομονάχου τοῦ καταγομένου ἐκ τῆς νήσου Δήμου ἐν ἔτει πωλθ' κατὰ μῆνα μάρτιου.]

№ 446.

Μέλισσα, на бумагѣ in 4°.

№ 447 (1765).

Ποῦждения къ покаянію. Рукопись [съ надписью на корешкѣ:] Συναγωγή κατὰ στίχων, на бумагѣ in 8° [XVIII вѣка] на новогреческомъ языкѣ. [Содержитъ:

Ἱστορίας πανθιάμαστας καὶ κατανοητικὰς ἐκ τῆς θεείας γραφῆς:—]

№ 448.

Избранныя слова св. Отцовъ, начиная съ Шестоднева св. Василія Великаго: на бумагѣ in 4°, рукопись новая, пожертвована Синайскому м-рю въ 7069=1561 году при игуменѣ его Никодимѣ (Синайскій игумень Никодимъ не епископ!).

№ 449.

Такія же слова, начиная съ того же Шестоднева.

№ 450.

Λόγοι: Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου: рукопись на бумагѣ in 4°.

№ 451.

Τῶ ἀποῦ 33 λόγοι, на бумагѣ in 4°.

№ 452.

Ὁμιλίαι εἰς τὰς κυριακὰς Θεοφάνους ἀρχιεπισκόπου Ταυρομενίας Σκαλίας, Κεραμέως: на бумагѣ in 4°. Даръ Синайскому монастырю іеромонаха Пликифора.

№№ 453 (1182).

[Рукопись, писанная въ 1610 году Михаилом АГ] на бумагѣ [л. 270 А] in 4° [205×150 Г] [по 20 строкъ.

Содержитъ: А]

Λόγοι Γερμανοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως [εἰς τὴν ἁγίαν τεσσαρακοστὴν ἀπὸ τῆς κωριακῆς τοῦ τελώνου καὶ φαρισαίου, ἀναγιγνωσκόμενοι εἰς τὴν δευτέραν, τετάρτην καὶ παρασκευὴν ἐκάστης ἑβδομάδος τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς πλὴν τῆς μεγάλης ἑβδομάδος, ἧς εἰς θλας τὰς ἡμέρας ἔχει λόγους μέχρι τῆς μεγάλης παρασκευῆς.

Слово первое началъ: Ἦ εἰς τὸν τελώνην καὶ φαρισαῖον παραβολὴ καὶ ὑπόθεσις. . .

Последнее слово началъ: Κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν εἰργάσατο σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς. . . А]

№ 454 (1156).

Κωριακοδόριον Φιλοθέου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, на бумагѣ въ листъ, 1603 года [270×185 Г] [въ два столбца, по 24 строки, л. 436. Содержитъ 94 слова, началъ съ предѣли вѣбхъ святыхъ и кончая 29 августа; первое начинается:

Εἰς μαρτύριον προτρέπει. . .

последнее (на Усыновение главы Иоанна Крестителя) начинается:

Δεινόν ἐστιν ὄντως, ἀγαπητοί, τὸ τῆς πορείας ἀμάρτημα. . . А].

Въ началѣ приписано:

Ἀπερόνω ἐγὼ Ἰγνατίου ἱερομόναχος ἐκ νήσου Κρήτης.

Въ концѣ:

Ἐτελεσθη ἐν μνῇ ἀπομβρίῳ κ', αχγ', διὰ ἔξοδον καὶ κόπον κἀμοῦ Ἰγνατίου.

№ 455 (1163).

Τὸ αὐτοῦ Κωριακοδόριον, на бумагѣ [XVI вѣка, л. 182 А] [XVII вѣка, л. α'—ρο' Г] [Содержитъ:

1) тѣ же 54 слова, что и № 1162, начиная съ недѣли мытари и фарисея

Εἰς τὸν τελώνην καὶ τὸν φαρισαῖον παραβολὴ καὶ ὑπόθεσις, ἤγρον διήγησις, καὶ τίνας πράγματός ὁμοίωσις ἐπενοήθη. . .

кончая недѣлей послѣдней предъ Рожд. Христ.

Οἱ μὲν παλαιοὶ ἐκείνοι καὶ πρὸ τοῦ νόμου θεῖοι ἄνδρες. . .

2) указатель, зачалъ апостольскихъ и евангельскихъ чтений на всѣ недѣли;

3) мучение свв. 40 мучениковъ;

4) мучение св. великомуч. Георгія;

5) похвала священномуч. Василію, еписк. Амасійскому;

Οἱ τὸ ἐπίγειον κράτος λαχόντες. . .

6) пасхальныя таблицы. А]

№ 456 (1154).

Тоѡ αὐτοῦ λόγος, на бумагѣ, въ листъ [290×205 Γ'] [л. 165 въ два столбца по 30 строкъ А] [XVII вѣка. АГ'] [Содержитъ]

1) Слова патр. Филодея на воскресные и праздничные дни, начиная съ недѣли всѣхъ святыхъ:

Εἰς μαρτύριον προτρέπει τοὺς μαθητὰς ὁ Χριστός. . .
кончая 5-мъ воскресеньемъ Вел. поста:

Ἀγαθὰ μὲν πάντα τὰ θεῖα λόγια. . .

2) Слово св. Григорія Богослова на Рождество Христово А].

№ 457 (1646).

Въ библіотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Капрѣ.

Рукопись на бумагѣ [л. 381] въ листъ широкій, [296×223; 210×140; по 26 строкъ] начала XV вѣка, на 380 полулистахъ.

[На лл. 2^а—3^а Πέντα τῷ βιβλίου: — + τοῦ ἀγιωτάτου καὶ σοφωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ

οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κοροῦ Φιλοθέου πρὸς τὰ συγγραφέν-
τα τῷ φιλοσόφῳ Γρηγορίῳ κατὰ τὰ τοῦ ἱεροῦ τῆς ἐκκλησίας
τόμου καὶ θείας ἐνεργείας καὶ θεοποιῦ χάριτος καὶ ὁμῆ καὶ τῆς
ὁραθείης ἐν Θαβωρίῳ ὑπερφυῶς θεοφανείας τε καὶ θεότητος.

Съ л. 4^а до 381^а содержател:]

1) Λόγος α'. Φιλοθέου τοῦ ἀγιωτάτου καὶ σοφωτάτου πα-
τριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὰ συγγραφέντα τῷ φιλοσό-
φῳ Γρηγορίῳ κατὰ τὰ τοῦ ἱεροῦ τῆς ἐκκλησίας τόμου καὶ θεί-
ας ἐνεργείας καὶ θεοποιῦ χάριτος, καὶ ὁμῆ καὶ τῆς ὁραθείης ἐν
Θαβωρίῳ ὑπερφυῶς θεοφανείας τε καὶ θεότητος ἀντιρρητικοὶ λό-
γοι ιε'.

2) Λόγος β'. — Περὶ διαφορᾶς οὐσίας θείας καὶ ἐνεργείας.

3) Λόγος γ'. — Περὶ διαφορᾶς οὐσίας θείας καὶ ἐνεργείας,
καὶ περὶ θείας δυνάμεως, ἣν ὁ θεὸς φυσικῶς ἔχει κατὰ τοὺς ἱε-
ροῦ θεοῦ λόγους.

4) Λόγος δ'. — Περὶ τοῦ αὐτοῦ.

5) Λόγος ε'. — Περὶ ἠνωμένης καὶ διακεκρμένης θεολο-
γίας.

6) Λόγος ς'. — Περὶ μεταχῆς θείας καὶ ἐνεργείας καὶ χάριτος.

7) Λόγος ζ'. — Περὶ τῆς τοῦ θεοῦ φυσικῆς καὶ οὐσιώδους
θείας ἐνεργείας, ὅτι ἀκτιστος.

8) Λόγος η'. — Περὶ θείας ἐνεργείας ὅτι ἀκτιστος καὶ ὅτι
οὐ σύνθετος διὰ ταυτὸν τὸ θεῖον, ἀλλ' ἀπλοῦν κατὰ φύσιν.

9) Λόγος θ'. — Περὶ θεότητος καὶ θεοῦ καὶ θείας αὐθις
ἐνεργείας, ὅτι ἀκτιστος.

10) Λόγος ι'. — Ὅτι ἀσχετος καὶ ἀμίμητος ἡ θεία χάρις καὶ
θέωσις τῇ ἀνθρωπείᾳ φύσει, εἰ καὶ πνεύματι ἀγίῳ ἐν σχέσει καὶ
μιμῆσει γίνεται ἡ αὐτῆ, καὶ πῶς καὶ κατὰ τίνας τοὺς λόγους ὁ υἱὸς
τοῦ θεοῦ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ ἐνέργεια λέγονται τοῦ πα-
τρὸς παρά τῶν θεολόγων, καὶ αὐθις οὐκ ἐνέργειαι αὐτοί.

11) Λόγος ια'. — Περὶ τῆς Χριστοῦ θείας μεταμορφώσεως
καὶ τοῦ κατ' αὐτὴν φυσικοῦ τῆς θεότητος φωτός, περὶ τε θεώ-
σεως ὑπερφυῶς αὐθις καὶ μεταχῆς τῆς θεοποιῦ καὶ φυσικῆς τοῦ
πνεύματος χάριτος.

12) Τοῦ αὐτοῦ ἀγιωτάτου καὶ σοφοῦ πατριάρχου πρὸς τὸν

φιλόσοφον Γρηγοριᾶν ἀντιρρητικὸς λόγος ιβ'. — Ὑπὲρ τῶν ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει τῷ Ἄθω μοναστῶν. . . Все это слово смотрит въ моемъ собраніи Аѳонскихъ актовъ. [Теперь взятые отсюда 25 листовъ, содержащіе указанное слово, находятся въ собраніи еп. Порфирія Имн. Публ. Библ. 244.]

13) Λόγος ιγ'. — Τῷ εὐγενεστάτῳ μεγάλῳ δομestίκῳ τῷ Παλαιολόγῳ περὶ τοῦ ἐν τοῖς πρὸς Εὐνόμιον ἀντιρρητικοῦ τοῦ μεγάλου Βασιλείου ῥητοῦ, τοῦ λέγοντος· «ὁ γὰρ τετοκῶς βῶλον ὄρουσεν κατὰ τὸν Ἰωβ λόγον, οὐχ' ὁμοίως τὰς τε βῶλους καὶ τὸν οὐλὸν ὑπεστήσατο», καὶ περὶ θεότητος.

14) Λόγος ιδ'. — Πρὸς τὸν αὐτὸν περὶ τῆς ἐν Θαβωρίῳ θείας τοῦ Χριστοῦ μεταμορφώσεως, ὅτι οὔτε οὐσία θεοῦ τὸ κατ' αὐτὸν φῶς, οὔτε κτίσμα. καὶ ὅτι εἶδον αὐτὸ οἱ ἀπόστολοι, καὶ πῶς εἶδον καὶ ὅτι οὐ σιωπᾶσθαι τοὺς περὶ τούτου λόγους κατὰ τινὰς χρή, ἀλλὰ καὶ κηρύττεσθαι, καὶ πρὸς τὴν μετοχὴν μάλιστα σπεύδειν πάντας τοῦ θείου φωτὸς ἐκείνου.

15) Λόγος ιε'. — Πρὸς τὸν αὐτὸν περὶ τῶν αὐτῶν.

[Нос-идѣ въ текстѣ словъ есть латинскія позднѣйшія по-мѣтки].

№ 458 (1732).

Въ той же библиотекѣ.

[Рукопись 1602 года, in 8°, лл. τπβ' + λα'.

Содержитъ:

1) лл. α'—τπβ'] Ὁμιλία ποιηθεῖσαι παρὰ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν κυρίου Φιλοθέου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ σεφωτάτου καὶ θεολογιωτάτου ἀνδρός:—

Въ этой рукописи 1602 года помѣщены взбранившія слова и Златоустаго, и Кирилла Иерусал. и св. Григорія, епископа Антіохійскаго.

2) Запись:

Ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς Μακαρίου ἱερομονάχου τοῦ Σιναΐτου, ἐγράφη δὲ εἰς τὸ Καχέτη εἰς τὴν Ἰβηρίαν, βασιλευστος τοῦ εὐσεβεστάτου ἀδελφότητος Ἀλεξάνδρου δια συνδρομῆς καὶ ἐξόδου τοῦ σειωτάτου ἐν ἱερομονάχοις καὶ

πνευματικῷ Ἰωακείμ τοῦ Συναΐτου; — Ἰωβ. Μακάριος ἱερομόναχος ὁ Συναΐτης.

[Приписка другой рукои XVII вѣка:

Τὸ παρὸν κυριακοδρόμιον ὑπάρχει καμῶν εὐτελοῦς ἱερομόναχου τοῦνομα Σωφρόνιος· καὶ μηδεὶς ἀποτενώσει αὐτὸ ἀπ' ἐμοῦ: —

4) лл. а'—ла'. Ἐρμηνεῖα τῶν λε' κανόνων τοῦ εὐαγγελισταρίου ἅτινα εὐρήσεις τί περιέχουσι καὶ πῶς χρὴ μετέρχεσθαι καὶ διὰ τί εἶσι λε' καὶ οὐχὶ πλείω ἢ ἥτοινα: —

съ присоединениемъ таблицъ Псалмическихъ съ 22 марта, обрывающихся на 20 апрѣли.]

№ 459.

Κυριακοδρόμιον τοῦ κατὰ Ματθαίου. Βεβῆνυ словъ тутъ 41.

№ 460 (1168).

Κυριακοδρόμιον Ματθαίου Πελοποννησίου, на бумагѣ [л. 642, по 30 строкъ А] въ листъ, 1634 [вѣриѣ, 1633] года [310×210 P].

1) Въ началѣ помѣщено [датированное 7 марта 1614 года А] предисловіе ко всѣмъ христіанамъ и священникамъ

[Ἐπερπε καθὼς λέγει ὁ μέγας Χρυσόστομος . .

а затѣмъ самыя 84 слова, изъ которыхъ первое (въ первую недѣлю послѣ Крещения) начини:

«Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρῶσαι καὶ λέγειν».

Πολλὰ ἤθελεν εἶπαι ἕνας ἄνθρωπος. . .

предисловіе (περὶ μαντευμάτων) начини:

Ἐπειδὴ ὁ λόγος εἶναι περὶ μαντευμάτων καὶ ἄλλων τιῶν ὁμοίων τοῖς μαντεύμασι, καλὸν μου φαίνεται. . .

последнее начини:

Πολλοὶ ἄνθρωποι μὴ γνωρίζοντες τὸ καλὸν ποῦον εἶναι. . . А]

а въ концѣ

2) нѣсколько словъ Златоустаго [именно три А] и

3) св. Василия Великаго [тоже три А].

4) Ζαπισς:

Τὸ παρὸν βιβλίον ἐγράφη διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου ἱερέως Γρίνου καὶ οὐκ οὐκ τῆς ἀγιωτάτης ἀρχιεπισκοπῆς Πρωτοπλητῆς, διὰ συνδρομῆς χάριτος τε καὶ ἐξόδου τοῦ ὁσιωτάτου ἐν ἱερομονάχῳ Κυζιλλήμη τοῦ Συναίτου ἐν ἔτει μ'εβμβ' μηνὶ Σεπτεμβρίῳ κγ'.

№ 461 (1169).

Τὸ ἀπὸ τοῦ Κοριακοδρόμιου, на бумагѣ, in 4° [210 × 160, XVIII вѣка Г] [XVII вѣка; л. 392, по 20 строкѣ; писецъ — Христоφόρος. Р-сь содержитъ 47 словъ, изъ которыхъ первое (въ недѣлю Луки или мытаря и фарисея)

начин.: Μετὰ τὸ κείμενον τῆς ἀγίας Γραφῆς, καθὼς εἶναι καλὸς κληγὸς, ὅπου ἤθελεν νὰ κληγῆσθῃ. . .

а послѣднее (на Успеніе Божіей Матери)

начин.: Ὡσπερ παράδεισος ἄλλος, ἀγαπητοί, πολυανθες καὶ εὐώδεις. . . Α].

№ 462 (1157).

Κοριακοδρόμιον, на бумагѣ въ листъ [290 × 210 Г] [л. 232, въ два столбца, по 31 строкѣ Α], 1646 года 6 іюля [писецъ Ματθαῖν].

Содержитъ 92 слова патріарха Константинопольскаго Филовея; на послѣднемъ мѣстѣ стоить слово на Благовѣщеніе, начин.:

Τῆ προτέρῃ κοριακῆ. . . Α].

№ 463.

Κοριακοδρόμιον, на бумагѣ въ листъ.

№ 464.

Κοριακοδρόμιον, на бумагѣ in 4°. Въ концѣ приписано: Questa sancta vivlos di s-ta Caterina di monte Sina.

№ 465—466.

Еще есть два *Κυριακοδρόμια*, на бумагѣ in 4°.

№ 467.

Κυριακοδρόμιον, на бумагѣ, содержатъ избранныя слова изъ св. Отцовъ. Начала и конца нѣтъ.

№ 468.

Λόγοι εἰς διαφόρους ἐρωτάς, на бумагѣ въ листъ.

№ 469.

Λόγοι, βίαι καὶ διηγήσεις πατέρων, на бумагѣ in 4°.

№ 470.

Λόγοι διάφοροι, на бумагѣ in 4°.

№ 471.

Λόγοι διάφοροι καὶ συλλογαί, на бумагѣ in 4°.

№ 472.

Λόγοι καὶ διαταχαὶ ἁγίων, на бумагѣ въ листъ.

№ 473.

Въ кельяхъ архіепископа Синадскаго.

Λόγοι πανηγυρικοὶ διάφοροι, на бумагѣ.

№ 474.

Тамъ же.

Γερασίου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας λόγοι 4η' (98) на бумагѣ.

№ 475 (1671).

Въ Синаеджуваніиской библиотекѣ.

Рукопись на бумагѣ in 8° [213 × 133; 158 × 90; лл. 174; XVI вѣка. Содержить]

Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης: — (τ. ε. τοῦ Παλαμᾶ).

1) Λόγος ἀποδεικτικός πρῶτος, ὅτι οὐχὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ, ἀλλ' ἐκ μόνου τοῦ πατρὸς πορεύεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.

Πάλιν ὁ δευτέρως καὶ ἀρχαῖος ὄφις τὴν ἐπιτοὴν κεφαλὴν καθ' ἡμῶν διαίρων. . .

2) Λόγος δευτέρως, περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος.

Ἔν μὲν οὖν εἶδει καὶ αὐτῷ τῷ τῶν εὐσεβούντων καταλόγῳ πρὸς διασάφησίν τε καὶ βεβαίωσιν τοῦ ὀρθοῦ φρονήματος. . .

3) Ἐπιγραφαὶ Λατίνων καὶ ἀντεπιγραφαὶ τοῦ αὐτοῦ Γρηγορίου δεῖκνυσαι δυσσεβῶς ἐχούσας τὰς παρὰ τῶν λατινοφρόνων τοιαύτας ἐπιγραφὰς καὶ ἀντιθέτους οὖσας ταῖς συναλειγμέναις τῶν ἁγίων ἐκαστὰ ρήσασιν.

Ὅταν ἐπὶ τῆς θεολογίας ἰσοδυναμῶσιν ἀλλήλαις ἡ ἐκ καὶ ἡ διὰ. . .

4) Τοῦ αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν ἱερῶς ἠσυχάζοντων, τῶν προτέρων ὁ πρῶτος.

Ἀπόκρισις α'. Ἀδελφεῖ· καλὸν χάριτι βεβαιῶσθα: τὴν καρδίαν, ἀποστολικῶς εἰπεῖν. . .

Ἀπόκρισις β'. Ἀδελφεῖ· οὐκ ἀκούεις τοῦ ἀποστόλου λέγοντος, ὅτι τὰ σώματα ἡμῶν καὶ τοῦ ἐν ἡμῖν ἁγίου πνεύματος. . .

Ἀπόκρισις γ'. Περὶ φωτὸς καὶ φωτισμοῦ θεοῦ καὶ ἱερᾶς εὐδαιμονίας καὶ τῆς ἐν Χριστῷ τελειότητος.

Οὐκ ἄρα μόνον ταῖς ἀρεταῖς αἱ κακίαι παραπεπῆγασιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς εὐσεβεῖσι λόγοις. . .

5) Τοῦ αὐτοῦ περὶ προσευχῆς.

Τῶν μὲν οὖν οὐδὲν μέγα τιθεμένων τὴν ἀπὸ τῆς εἰς παιδείας ὄνησιν. . .

6) Τοῦ αὐτοῦ περὶ φωτὸς ἱεροῦ.

Ὁ δὲ τῆς νοερᾶς προσευχῆς κατὰ τῶν διὰ βίου ταύτη προσανηγόντων τοιοῦτος ὑφηγητῆς καὶ περὶ φωτὸς ἱεροῦ διδάσκειν ἄριστος τοὺς ὁρῶντας. . .

7) Ἐλεγχος τῶν συμβαινόντων ἀτόπων ἐκ τῶν δευτέρων τοῦ φιλοσόφου Βαρλαάμ συγγραμμάτων, ἡ περὶ θεώσεως.

Ἄλλ' ἄ μὲν κατὰ Μασσαλιῶν. . .

8) Κατάλογος τῶν ἐκβαινόντων ἀτόπων ἐκ τῶν τοῦ αὐτοῦ προτάσεων.

Λόγος δευτέρος κατὰ τῶν δευτέρων:—

Ἦρετό τις τῶν εἰσαγομένων εἰ δυνατόν ἀνθρώπω. . .

Κατὰ τῶν δευτέρων ὁ τρίτος λόγος:

Ἄ μὲν οὖν προσκρούει τῇ ἀληθείᾳ. . .

9) Τοῦ αὐτοῦ λόγος περὶ τῆς κατὰ σάρκα τοῦ κυρίου Χριστοῦ οἰκονομίας.

Ὁ τοῦ θεοῦ προαιώνιος καὶ ἀπερίληπτος καὶ παντοκράτωρ Λόγος. . . .

№ 476 (1604).

Τοῦ αὐτοῦ ἠθικοὶ καὶ διδασκαλικοὶ λόγοι. Отличная рукопись на 64мгб [XV вѣка; тетради а'—са'; 300×183; 228×132; по 28 строкѣ, въ два столбца]. Всѣхъ словъ тутъ 63.

[Впереди на лл. 1^а—4^б Πίναξ ἀκριβῆς τῶν ἠθικῶν τε καὶ διδασκαλικῶν λόγων τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης Γρηγορίου:—

а затѣмъ съ л. 5^а до конца всѣ слова:]

1) Περὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους εἰρήνης ὁμιλία βηθεΐσα μετὰ τρίτην ἡμέραν τῆς αὐτοῦ πρὸς Θεσσαλονίκην ἐπιδημίας.

Ἀδελφοὶ μὲν ἡμεῖς πάντες, ὡς ἑνὸς δεσπότης καὶ ποιητοῦ. . .

2) Εἰς τὴν κατὰ τὸν τελώνην καὶ τὸν φαρισαῖον παραβολήν.

Εὐπορός ἐστιν εἰς κακίαν ὁ νοητὸς τῆς κακίας προστάτης. . .

3) Εἰς τὴν τοῦ ἀσώτου παραβολήν.

Ἔσται ποτὲ λιμὸς τὴν Ἱερουσαλήμ ἀποκλειόμενοι. . .

4) Εἰς τὸ εὐαγγέλιον τῆς δευτέρας τοῦ Χριστοῦ παρουσίας, καὶ περὶ εὐσπλαγγνίας καὶ εὐποιίας.

Τῇ μὲν παρελθούσῃ κυριακῇ μνήμην ἐποιεῖτο ἡ ἐκκλησία...

- 5) Εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ Κυρίου, περὶ σωφροσύνης καὶ τῆς ἀντιθέτου ταύτῃ κακίας.
Τὴν μὲν προγονικὴν ἐκείνην ἀράν...
- 6) Ὁμιλία προτρεπτικὴ πρὸς νηστείαν, ἐν ᾗ καὶ περὶ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως.
Πολὺς ἐστὶν εἰς κακίαν εὐμήχανος...
- 7) Περί νηστείας.
Ἦδὺ μὲν ὀφθαλμοῖς θέαμα...
- 8) Περί πίστεως, ἐν ᾗ καὶ τῆς κατ' εὐσέβειαν ὁμολογίας ἔκθεσις.
Πιστεύομεν εἰς τὸν θεόν, καὶ πιστεύομεν...
- 9) Τῇ β' κυριακῇ τῆς τεσσαρακοστῆς, πρὸς τοὺς ἀκαίρως ὀμιλοῦντας ἀλλήλους ἐν ταῖς κατὰ τὴν ἐκκλησίαν ἱεραῖς συνάξεσιν.
Αὐτὰς τὰς δεσποτικὰς φωνὰς...
- 10) Εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρόν.
Ὁ τοῦ Χριστοῦ σταυρὸς προανακηρύττετο...
- 11) Εἰς τὴν δ' κυριακῇ τῆς τεσσαρακοστῆς, περὶ τῆς ἐπιμελείας τῶν ἐνδον λογισμῶν.
Πολλὰς πρὸς τὴν ὑμετέραν...
- 12) Εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς θεοτόκου.
Ὁ μὲν ψαλμῶδὸς προφήτης...
- 13) Περί τῆς ἐνσάρχου οἰκονομίας.
Ὁ τοῦ θεοῦ προαιώνιος καὶ ἀπερίληπτος...
- 14) Ὁμιλία δεικνύσα τὸ τοῦ σαββάτου καὶ τῆς κυριακῆς μυστήριον.
Καὶ νῦν κυριακῇ...
- 15) Τῇ κυριακῇ τῶν μυροφόρων, ἐν ᾗ καὶ ὅτι πρώτη τὸν Κύριον ἡ θεοτόκος εἶπεν ἐκ νεκρῶν ἀναστάντα.
Ἡ τοῦ Κυρίου ἀνάστασις τῆς ἀνθρωπίνης...
- 16) Εἰς τὸ κατὰ τὴν Σαμαρείτιδα εὐαγγέλιον, καὶ ὅτι θεὸς καταφρονεῖν τῶν παρόντων.
Διὰ πασῶν τῶν νῦν...
- 17) Εἰς τὸ ὄγδοον εὐαγγέλιον τὸ κατὰ Ἰωάννην, ἐν ᾗ καὶ

ὅτι μεγάλων δωρεῶν ἀφωδήσονται οἱ μέχρι τέλους μετ' εὐλαβείας ἐν ταῖς ἱεραῖς συνάξεσι παραμένοντες.

- Ἰωάννης ὁ παρθένος...
- 18) Εἰς τὴν ἀνάληψιν, πῶς ἀναπληροῦται τὸ νομικὸν σαββάτον.
Ἐόρταζον Ἰουδαῖοι τὸ φάσκα...
- 19) Εἰς τὴν αὐτὴν ἑορτὴν, περὶ παθῶν καὶ ἀρετῶν.
Βλέπετε τὴν κοινὴν ἡμῖν ἑορτὴν...
- 20) Εἰς τὸ δέκατον ἐωθινὸν εὐαγγέλιον, περὶ τοῦ καθ' αἶσθησίν τε καὶ νοῦν πρὸς τὸν ἀντικείμενον ἡμῖν πολέμου.
Τὰ ἐωθινὰ τῶν θείων εὐαγγελίων...
- 21) Εἰς τὴν πεντηκοστήν, ἐν ᾗ καὶ περὶ μετανοίας.
Ἰδεασάμεθα πρὸ μικροῦ τοῖς μεγάλοις...
- 22) Εἰς τὴν τῶν ἁγίων πάντων.
Θαυμαστός ὄντως ὁ θεός...
- 23) Ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θέρους, περὶ τοῦ πνευματικοῦ θέρους:—
Ὁ τῶν ἀπάντων ποιητὴς καὶ...
- 24) Ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θέρους, περὶ τοῦ μέλλοντος ἡμῖν λογικοῦ θέρους.
Ὁ λόγος, ὃν ἐλάλησα, ἐνεῖνος...
- 25) Κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν κορυφαίων ἀποστόλων.
Ἡ τῶν ἁγίων ἐκάστου μνήμη...
- 26) Περί τῆς κατὰ θεὸν λύπης.
Μελισσεῖφ κηρίφ ἔοικε...
- 27) Περί πίστεως καὶ τῶν ἔργων τῆς μετανοίας.
Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός...
- 28) Ἐν λιτῇ τελομένη κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἀγούστου μηνός.
Ὁ θεός θάνατον οὐκ ἐποίησε...
- 29) Περί πειρασμῶν.
Ἰάκωβος ὁ ἀδελφάθεος πᾶσαν χαρὰν...
- 30) Περί ἀρετῶν καὶ ἀντιθέτων αὐταῖς παθῶν.
Ὡσπερ ἐπὶ τῆς γεωργουμένης...

- 31) Εἰς τὴν σεπτὴν μεταμόρφωσιν.
Ἐπαινοῦμεν καὶ ἡμεῖς...
- 32) Εἰς τὴν αὐτὴν ἑορτὴν.
Ἡσαΐας ὁ προφήτης περὶ τοῦ εὐαγγελίου...
- 33) Κατὰ τὴν ἑνδεκάτην τοῦ Ματθαίου κυριακὴν.
Ὁ θεὸς αὐτεξούσιον ζῶν πλάττων τὸν ἄνθρωπον...
- 34) Εἰς τὴν κοίμησιν τῆς θεοτόκου.
Τὴν ἐμὴν ὀμιλίαν σήμερον...
- 35) Εἰς τὸ πρῶτον ἑωθινὸν εὐαγγέλιον.
Ὁ πρὸ τῶν ὄντων ὦν, καὶ τὰ ὄντα...
- 36) Ἐν λιτῇ.
Ἰωάννης ὁ ἡγαπημένος τῷ Χριστῷ θεολόγος...
- 37) Εἰς τὸν Βαπτιστὴν Ἰωάννην.
Εἰ τίμιος ὁ θάνατος...
- 38) Εἰς τὴν παραβολὴν τὴν καλοῦσαν εἰς τοὺς γάμους τοῦ υἱοῦ.
Τῆς σήμερον ἀναγνωσθησομένης...
- 39) Εἰς τὴν γέννησιν τῆς θεοτόκου.
Πᾶς μὲν καιρὸς ἐπιτηδεῖος...
- 40) Περί τῆς Χαναταίας.
Ὅτι ὁ Κύριος ὑπερηγάνους ἀντιτάσσεται.
- 41) Εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Θεολόγον.
Ἐορτὴν ἄγομεν σήμερον...
- 42) Εἰς τὸ τῆς δευτέρας κυριακῆς τοῦ Λουκᾶ εὐαγγέλιον.
Ὁ πλάσας τὰς καρδίας...
- 43) Εἰς τὸ τῆς τρίτης κυριακῆς τοῦ Λουκᾶ.
Τὸ θεῖον καὶ κοινωφελὲς ὁ μέγας Παῦλος...
- 44) Εἰς τὸ τῆς τετάρτης κυριακῆς τοῦ Λουκᾶ. «ἐξῆλθε ὁ σπείρων τοῦ σπείραι».
Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς...
- 45) Εἰς τὸ τῆς πέμπτης κυριακῆς τοῦ Λουκᾶ.
Τῶν κατὰ σῶμα χρεῖων...
- 46) Εἰς τὸν μεγαλομάρτυρα Δημήτριον.
Ἐμοὶ δὲ λίαν ἐτιμήθη...
- 47) Εἰς τὸ τῆς ἕκτης τοῦ Λουκᾶ.
Ὁ ὦν ἐκ τοῦ θεοῦ...

48) Ὁμιλία, ὅτι ἡ πρὸς τὸν θεὸν συνεχῆς διὰ προσευχῆς καὶ ψαλμωδίας ἐντευξίς ἐδράσεν.

Ἐπὶ νοῦν λαβὼν ὁ Δαβὶδ. . .

49) Λόγος εἰς τὴν εἴσοδον τῆς θεοτόκου.

Ἐπὶ τῶν μεριζόνων. . .

50) Κατὰ τὴν αὐτὴν ἑορτὴν.

Ἐξ ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον. . .

51) Κατὰ τὴν δεκάτην τοῦ Λουκᾶ κυριακὴν.

Ἐκήρυττε μὲν καὶ ὁ. . .

52) Τῇ κυριακῇ τῶν προπατόρων.

Τοῦ ὁμογενοῦς υἱοῦ τοῦ. . .

53) Περὶ τῶν ἁγίων καὶ φρικτῶν τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων ἐκφωνεῖσα πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως.

Ὁ λόγος ὁ συντελῶν. . .

54) Τῇ κυριακῇ πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως τῶν ἁγίων πατέρων, περὶ τῆς κατὰ σάρκα γενεαλογίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ τῆς αὐτὸν ἐν παρθενίᾳ τεκνοῦσης θεοτόκου.

Ἀγενεαλόγητον εἶ. . .

55) Εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ.

Τῆς παρθενικῆς λοχείας. . .

56) Τῇ παραμονῇ τῶν φώτων, περὶ τῶν κατὰ τὸ θεῖον βάπτισμα τελουμένων.

Ἡ μετάνοια καὶ ἀρχὴ ἐστὶ καὶ μεσότης. . .

57) Τῇ ἑορτῇ τῶν φώτων.

Χθῆς συνεκκλησιάζων καὶ συναρτάζων. . .

58) Τῇ δωδεκάτῃ κυριακῇ τοῦ Λουκᾶ.

Τὰ τοῦ παλαιοῦ νόμου. . .

59) Τῇ ἐκ' κυριακῇ τοῦ Λουκᾶ.

Πρώην μὲν τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ. . .

60) Λόγος ἐπιστολιμαῖος πρὸς Ἰωάννην καὶ Θεόδωρον τοὺς φιλοσόφους.

Τὸν ἐκ παλαιοῦ μοι. . .

61) Εἰς τὸν θαυμαστὸν βίον τοῦ ὁσίου Πέτρου τοῦ ἐν τῷ Ἄθῳ.

Ὁ δίκαιόν ἐστιν ὡς γε μοι δοκῶ. . .

62) Λόγος πρὸς τὴν σεμνοτάτην ἐν μοναζούσαις Ἰβήνην.
Τοῖς μοναδικῶς ζῆν. . .

63) Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ὁσιότατον ἱερομόναχον Παύλον
τὸν Ἀσάνην, ἐρωτήσαντα περὶ τῆς ἀναλήψεως τοῦ ἀγγελικοῦ
σχήματος.

Ἑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου. . .

Отдѣлъ IV.

Церковное Законовѣдѣніе.

№ 477.

Κανόνες τινές τῶν συνόδων, καὶ ἐκ τῶν Πατέρων, на пергаминѣ въ листь. Въ началѣ по-арабски написано: «Я, Маркъ, рабъ Моисея, даю».

№ 478.

Еще есть собраніе церковныхъ каноновъ, на пергаминѣ въ листь.

№ 479.

Νομοκάνων, на пергаминѣ въ листь.

№ 480.

Νομοκάνων, на пергаминѣ in 8o.

№ 481.

Правила апостольскія, соборныя и Отческія съ толкованіями Іоанна Зонары, на бумагѣ въ листь. На корешкѣ написано: *αχα'*. Синайск. архіепископъ Лаврентій.

Въ началѣ этой рукописи помѣщены:

1) Μιχαήλ συγκέλλου Ἱεροσολύμων λίβαλλος περὶ ὀρθοδόξου πίστεως.

2) Παύλου τοῦ ἁγίου ἀποστόλου διατάξεις περί κανόνων ἐκκλησιαστικῶν.

3) Πέτρος καὶ Παῦλος διατάξεις: «Ἐγὼ Πέτρος καὶ Παῦλος διατάσσομαι. . .

№ 482 (1117).

Хранится въ кельяхъ архіепископа.

Νομικὸν ὄραϊόν Θεοδώρα Βαλσαμων, огромная рукопись на бумаге въ плетъ [На переплетѣ сохранилась полуоборванная надпись: Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμῶν [νόμιμον] ὄραϊόν. Рукопись XIV вѣка, лл. 372, по л. 1 при переплетѣ позднебизантій; разные почерки: а) лл. 2—339 (417×266; 328×215), по 48 строкъ и б) лл. 340—372 (347×250; 293×196), по 48 строкъ.

Содержитъ:

1) л. 2^а (заст.) Τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας καὶ πάσης Ἀνατολῆς κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμῶν χαρτοφύλακος καὶ ἀρχidiaκόνου τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας προσίμιον ἐπὶ τῇ ποιηθείσῃ παρ' αὐτοῦ χαρτοφύλακος ἔργου νομοφύλακος τηρικῶτα τυγχάνοντος ἐν [ ] καὶ σαφ[ ] [τοῦ νο]μοκανόνου παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κυροῦ Φωτίου: —

Πεῖθεσθε. . .

лл. 2^а—67^а epitagma XIV вѣка съ толкованіями (σχόλιον) на законы (ὁ νόμος) и съ записью:

Τέλος συν θεῶ τῶν ιδ' τίτλων τοῦ νομοκανόνου τῶν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου πατριάρχου κυροῦ Φωτίου συνεθέντων, σαφηνισθέντων δὲ καὶ διευκρινισθέντων παρὰ τοῦ τηρικῶτα μὲν πανεντιμοτάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, νυνὶ δὲ ἁγιωτάτου πατριάρχου Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμῶν:—

2) л. 67^{а-в} + ἡ γενομένη συνοδική σημείωσις κατὰ τὸ ψψ^α

ἔτος ἰνδικτιῶνος ιβ' χαρτοφύλακος ὄντος τοῦ Κυρίτζη Μανου-
ήλ ἐφ' ᾧ περιέχει ὑποθέσει.

Μηνὶ Ἰουνίῳ εἰς ἡμέρα δ' ἰνδικτιῶνος ιβ'. προκαθημένω
Μιχαήλ τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου καὶ οἰ-
κουμενικοῦ πατριάρχου ἐν τῷ ἐσωτερικῷ προνάῳ τῆς
σεβασμίας μονῆς τοῦ Ἰακίνθου τῆς δοθείσης τῇ
αὐτῇ μεγάλη ἀγιοσύνη εἰς κάθισμα· συνεδριαζόντων
αὐτῷ ἱερωτάτων ἀρχιερέων... ἀρχόντων.

Οὐ μόνον ἀρα τὰ ἐκ τῆς στοιχειακῆς... ἐνδρο-
νίζεσθαι.

Ταῦτα παρεβληθέντα ἀπὸ τῶν ἡμερησίων συνοδικῶν
παρασημειώσεων... τοῦ τιμωτάτου χαρτοφύλακος τῆς
τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας Μανουήλ τοῦ Κυ-
ρίτζη ἐπεδόθη μηνὶ καὶ ἰνδικτιῶνι τοῖς προγεγραμ-
μένοις. ἔτους ςψεζ': ἡ ὑπογραφή.

+ χαρτοφύλαξ τῆς ἀγιοτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκ-
κλησίας Μανουήλ ὁ Κυρίτζης +

+ εἶχε καὶ βούλλαν μολυβδίνην ἀπηρωρημένην τοποῦ-
σαν ἐν μὲν τῷ ἐνὶ μέρει τοῦς δύο μεγαλομάρτυρας
ἁγίους Θεοδώρους· ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ γράμματα ταῦτα·
σφράγισμα γραφῶν Μανουήλ τοῦ Κυρίτζη +

3) л. 67^b Διαίρεσις ἀπλοустέρα τῶν κατὰ μέρος εἰρημένων
ἐν τῷ πλατεὶ τοῦ παρόντος συντάγματος:—

Τῶν εἰς κληρὸν ἀγομένων οἱ μὲν...

4) лл. 68^a—73^b Правила Апостольскія и Ник. I собора
съ схолиями, вставленными въ текстъ краснымъ черниломъ.

5) лл. 74^a—83^b Правила Апост. съ толков. Вальсамона,
писанныя другою рукою.

6) л. 84^a—202^a (пржевей рукою) Правила 7 соборовъ все-
ленскихъ, посланіе Тарасія, правила соборовъ КП. I—II.,
Софл., Карф. 256 г., обычныхъ помѣстныхъ (кончая КН. Нек-
тарія) и со. церкви (кончая Геннадіемъ) съ толкованіями чь-
ми-то (ἐρμηνεία) и Вальсамона (Τοῦ Βαλσαμών) и со вставками
схолиῶν въ текстъ; кромѣ того, есть еще

λ. 202^α Ἐκ τῆς πρὸς τοὺς Νικοπολίτας ἐπιστολῆς τοῦ μεγάλου Βασιλεῖου:—

Ἡ ἐπιστολή... αἵματος τούτου:—

λ. 202^β—203^β Отвѣты патріарха Николая III святогорца мѣ съ толк. Валье.

7) λ. 203^β Приписка о судьбѣ рукописи въ 1468—73 годах:

+ ἐνδύθησιν πῶς ἐγὼ Ἰωσήφ τάχα δὲ καὶ ἱερομόναχος γαίνημα καὶ θέμα τῆς πόλεως Μηζηθρὰ ὁ κατακόμων Ἰωάννης ὁ Φλαιβιστόμος οὗτος τογχανῶν Τιμοθέου τοῦ Φλαιβιστόμου περὶ τῆς ἁγίας βίβλου ταύτης, τὸ πῶς ὑπάρχει ἡμέτερον ἔχον πατρογονικόθεν μου καὶ ἐξοδίασα καὶ ἐκοπίασα καὶ εἰφερά το εἰς τὴν Κορώνην καὶ με ἕτερα βιβλία διάφορα, τὸν καιρὸν ὅταν ἐπέειν ὁ σινιῶρος Σιγισμοῦντος με τὰ φουσατά τῶν Βεναιτικῶν εἰς τὸν Μηζηθρὰν καὶ τὸν καιρὸν ὅπου ἐξῆρσιον ἡ ἀφεντία τῶν Βεναιτικῶν τοὺς πνευματικοὺς πατέρας ἐκ τῆς νήσου Κρήτης ἐν τῷ ρ' τοῦ μηνὸς αὐγούστου, ἐξῆλθεν καὶ ὁ ἐν ἰσιωτάτοις καὶ πνευματικῶν πατέρας παπᾶς κῆρ Νίλων ὁ Καλοσυνάς ἐκ τῶν ἁγίων Ἀντώνιον τῷ Βροντήση ἐκ τὴν Κρήτην καὶ ἐπέρασεν εἰς τὴν Κορώνην εἰς τὸ νησίον ὀνόματι Πηγανοῦσαν, καὶ ἐγόρασεν τὴν παρροῦσαν βίβλον ὁ ἄνωθεν εἰρημένος παπᾶς κῆρ Νίλων μὴ ἐξέβρων ὅτι ὑπάρχει ἡμέτερον, διὰ δουκᾶτα β' ἔχον δύο δουκᾶτα βενέτικα, καὶ μὴ ἐξέβρων ὁ θεῖος μου ὁ παπᾶς κῆρ Παῦλος ὁ Φλαιβιστόμος καὶ διδάσκαλος τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου τὸ ποῦ εὐρίσκομαι, ἐπώλησεν τὴν βίβλον μου ταύτην καὶ ἐγὼ εὐρισκόμενος εἰς τὸ ἅγιον ὄρος τοῦ Σινᾶ εἶχα μεγάλην δόξαν περὶ τῆς βίβλου ταύτης, καὶ ἐμήνησα εἰς τὴν Κρήτην περὶ τούτου πολάκις καὶ ἔμαθα τὸ πῶς εὐρίσκεται εἰς τὰς χεῖρας τοῦ παπᾶ κῆρ Νίλου τοῦ Καλοσυνά καὶ ἐπαρεκάλεσα τὸν ἅγιον τὸν οἰκονόμον τῆς ἁγίας Αἰκατερίνας τῶν σιναιτῶν κῆρ Λαυρέντιον τὸν Καλοστάριν εἰς τὸ νὰ ἐξαϊδράμῃ νὰ μου ἐπάρῃ τὴν βίβλον ταύτην ἅμως δὲ ἐξέδραμεν μετὰ σπουδῆς καὶ ἤβρεν τὴν βίβλον ταύτην εἰς τὰς χεῖρας τοῦ παπᾶ κῆρ Νίλου, καὶ οὐδὲν ἔσωσεν νὰ τὴν ἐπάρῃ τὴν δέλτον ταύτην, οἷου ἐκομήθη ὁ ἅγιος ὁ κῆρ Νίλος ἅμως δὲ ἔμεινεν τὸ παρὸν βι-

βλίον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ κυροῦ Μακαρίου· καὶ ἔδωκέν το εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κῦρ Λαυρεντίου τοῦ οἰκονόμου διὰ δουκάτα δ', καὶ οἴφερν το ὁ κῦρ Πέτρος ὁ Λυβηανὸς μετὰ τοῦ κῦρ Μαλαχία τοῦ Ταγράδου εἰς τοῦ Σινᾶ, καὶ εὐρέθη· καὶ ἐγὼ ὁ ἄνωθεν εἰρημέκον παπᾶς Ἰωσήφ ὁ Φλαιβαστόμος· μετὰ τοῦ ἁγίου τοῦ καθηγουμένου τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ παπᾶ κῦρ Μακαρίου, καὶ ἄλλων ἀδελφῶν ε', εἰς τὸ Κᾶριος καὶ ἐπαρέλαβα τὸ τοιοῦτον βιβλίον ὡς ἴδιόν μου, μηνὶ νοεμβρίῳ ἰδ' ἡμέρα α' τοῦ ρϠπβ' ἰνδικτιῶνος ε', ταῦτα τὰ τέσσαρα δουκάτα χρεωστῶ τοῦ μοναστηρίου, καὶ ὅταν τα πληρώσω νὰ ἔχω τὸ βιβλίον ὡς ἴδιον ἐδικόν μου. + Ἰωσήφ τοῦ ἱερομονάχου τοῦ κατὰ κόσμον Ἰωάννου τοῦ Φλαιβαστόμου +

на л. 299^b ego же записе:

+ χρεωστῶ ἐγὼ ὁ παπᾶς Ἰωσήφ πρὸς τὸ ἅγιον ὄρος τοῦ Σινᾶ δουκάτα τέσσαρα διὰ τὴν βιβλίον ταύτην:—

8) лл. 204^a—211^a. τὰ ἐπίλοιπα τῶν κανόνων ἐρμ[ ].

Толкованія Вальсамопа къ Апост. 7, 11, 17, 9, 14, 21—24, 29, 31, 52, 69, 75, 12 (часть); Халк. 25, 28; Трул. 32, 53, 70, 86, 98; Ник. II 4, 16; Анк. 12; Неокее. 7; Антиох. 2, 16; Јаод. 26; Каро. 101.

9) лл. 211^b—215^b Τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου μητροπολίτου τοῦ Χαλκηδόνος Ἰωάννου τοῦ Κωστομέτρου περὶ τῶν ἐν μυστικαῖς ἱεροουργίαις προσαγομένων τριῶν προσφορῶν:—

Προὔθετό τις τί ἀπολογίσσμαι τῷ λατίνῳ ἐρωτηκίτι πόθεν αἱ ὠρισμένως ἐν τῷ καιρῷ. . . ἔστω οὖν ἡ βίασις ἡμῶν ἐφ' ὅσπερ παρελάβομεν, καὶ οὐ σαλευθεῖται ἡμῶν οἱ πόδες οὐδ' ἐκχυθεῖεν τὰ διαβήματα +

въ вопросахъ и отвѣтахъ; заканчивается текстъ фигурно, чтобы занять всю страницу 215^b.

10) лл. 216^a—229^b Περί τῶν ἀγγέλων ἦτοι περίγραπτοί εἰσιν:—

Ἦρατό με θεῖος ἀνὴρ· τί δὴ δοξάζεις ἐπὶ τῇ τοῦ ἀγγέλου διακονίᾳ. . . οὕτω γὰρ θεῷ κέκριται συζυγεῖν τῇ θεία ροπή καὶ τὴν ἡμετέραν ἀγαθὴν προαίρεσιν +

заглавіе ўже содержания, которое изложено частью въ видѣ а-
ттишей и апыкрипов.

11) л. 229^b—230^a Πιπτάκιον τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως
Μανουήλ τοῦ Κομνηνοῦ πρὸς τὸν ἀγιώτατον καὶ οἰκουμε-
νικὸν πατριάρχην κυρὸν Μιχαήλ τὸν τοῦ Ἀρχιδάλου περὶ
γαμικοῦ συναλλάγματος ἤτοι περὶ τοῦ μὴ δόνασθαι τὸν αὐτὸν καὶ
ἕνα ὄσι δευτέραι· ἐξαδέλφαι εἰς γάμον συνάπτεσθαι. ἀνάγνωθι
τὸ ἐν τῷ τῷ κεφ. κείμενον ἀντίγραμμα τῆς συνοδου πρὸς τοῦτο
καὶ τὸ ἔξωθεν τοῦ ξη' κανόνος τοῦ μεγάλου Βασιλείου κείμε-
νον μεταγενέστερον συνοδικὸν ὑπόμνημα:

Ἀγιωτάτῃ μου δεσπότῃ ἀνέμαθεν ἡ βασιλεία μου
παρὰ τινων ὑποψηθυρίσεσθαι. . . τὸ παριστάμενον αὐ-
τῇ ὁλώσῃ τῇ σῇ ἀγιότητι: —

12) л. 230^a Πιπτάκιον πατριαρχικὸν διοριζόμενον μὴ κατα-
στρωνόμεσθαι: τὰ πιπτάκια τῶν λαβόντων δωρεὰς μοναστηρίων,
εἰ μὴ καὶ τὰ πρακτικὰ προσκομίσουσιν, εἰ δὲ καὶ ἐντὸς μηνῶν τρι-
ῶν μὴ παραλάβωσιν, ἐκπίπτειν αὐτοὺς τῶν δωρημένων:

Μηνὶ μαίω κβ' ἰνδικτιῶνος β'. Παρεξελθῆθη ἀπὸ τῆς
ἐναποκειμένης ἐν τῷ ἔσω βεστιάριῳ θέσεως πιπτάκιον
δεσποτικὸν ἔχον οὕτως: Ἦκουσται τῇ ἡμῶν μετριότητι
ὅτι τινὲς τῶν δωρεὰς πορίζομένων. . . καταστρωθῆτω
δὲ τὸ παρὸν πιπτάκιον ἐν τοῖς τῶν καθ' ἡμᾶς σεκρέ-
των χαρτίσι, μηνὶ μαίω ἰνδικτιῶνος β' διὰ γραμμάτων
τοῦ ἀγιωτάτου ἡμῶν δεσπότη· καὶ ἡ διὰ κηροῦ
σφραγίς:

13) л. 230^{a-b} μηνὶ ἰαννουαρίῳ κη' ἰνδικτιῶνος θ'. [ ] δε-
σποτικὸν περιέχον οὕτως.

Ἀνηγάθη τῇ ἡμῶν μετριότητι θεωρήσεσθαι: ὡς οἱ
πλείους τῶν δι' ὑπομνημάτων λαβόντων μοναστήρια τινὰ
τῶν ὑποκειμένων κατὰ σέ. . . εἰς εἶδῃσιν τῶν διορι-
σμένων σοι, μηνὶ ἰαννουαρίῳ ἰνδικτιῶνος θ', διὰ γραμ-
μάτων τοῦ ἀγιωτάτου ἡμῶν δεσπότη καὶ ἡ διὰ κηροῦ
συνήθης σφραγίς, ταῦτα παρεξληθέντα ἀπὸ τῶν ἐναπο-
κειμένων τῶν σεκρετικῶν θέσεων ἐπεγράφη καὶ ἐπεδό-
θη μηνὶ ἰαννουαρίῳ κη' ἰνδικτιῶνος, ιγ', εἴης καὶ ὅσα

γραφῆν τοῦ τε μεγάλου σεκελλαρίου τῆς ἐκκλησίας καὶ
χαρτουλαρίων ὄσο Νικήτα τοῦ Βεβέρη καὶ Ἰω-
άννου τοῦ Μανουηλάτου:—

14) л. 230^b—231^a Μηνὶ δεκεμβρίῳ ἡμέρα ε'. Ἰνδικτ. ε'.
προκαθήμενου τοῦ ἀγιωτάτου ἡμῶν δεσπότη καὶ οἰκουμενικοῦ πα-
τριάρχου ἐν τοῖς δεξιῶσι κατηχομενίοις τοῦ πατριαρχείου κυροῦ
Ἀλεξίου συνεδριάζοντων αὐτῷ ἀγιωτάτων ἀρχιερέων. . . ἀρ-
χόντων:

Ἀνήνεγκε μὲν ὁ ἀποιχόμενος μητροπολίτης Κυζίκου. .
δίκαιόν τε καὶ εὐλογον:—

15) л. 231^a Μηνὶ δεκεμβρίῳ ιθ' ἡμέρα γ' ἰνδικτ. ε' προκα-
θήμενου τοῦ ἀγιωτάτου ἡμῶν δεσπότη καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου
ἐν τῷ κελίῳ αὐτοῦ τῷ Θεοτάτῳ συνεδριάζοντων αὐτῷ τῶν ἱερω-
τάτων ἀρχιερέων. . . ἀρχόντων:

Τὰ συνοδικὰ διακοπηθέντα καὶ γνωματευθέντα κατὰ
τὴν ἡ' τοῦ παρόντος μηνὸς μὴ ἀναγνωσθέντα τηρικῶ-
τα ἀνεγνώσθη τὴν σήμερον καὶ ἐπειδὴ οὕτως ἐση-
μαιώθησαν καθὼς δὴ καὶ ἀπεφάνθησαν, ὥρισθη ταῦτα
κρατῆ, ταῦτα παρεξληθέντα ἀπὸ τοῦ ἐναποκειμένου κώ-
δικος τῷ εὐαγεῖ σεκρέτῳ τοῦ χαρτοφυλακείου καὶ γεγο-
νότα ἐπὶ Ἰωάννου τοῦ ἀγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πα-
τριάρχου. Μιχαήλ χαρτοφύλακος τῆς τοῦ θεοῦ με-
γάλης ἐκκλησίας τοῦ Χοῦμνου καὶ ὑπομνηματογράφου
Κωνσταντίνου τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ μακαρίτου
πατριάρχου κυροῦ Κοσμά ἐν μηνὶ ἰουλίῳ ἰνδικτ. ιθ'
ἔτους ςκθ'. Μιχαήλ εὐτελής διάκονος καὶ χαρτο-
φύλαξ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ὁ Σιφιλιῖνος, ὁ εὐτε-
λής διάκονος τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας καὶ πριμμικηρί-
ος τῶν πατριαρχικῶν νοταρίων Βασίλειος ὁ τοῦ χαρ-
τοφυλακείου. Λέων ἐλάχιστος διάκονος τῆς τοῦ θεοῦ
μεγάλης ἐκκλησίας πατριαρχικὸς νοτᾶριος καὶ χαρτου-
λάριος ὁ τῆς Μηθύμνης. Λέων εὐτελής διάκονος χαρ-
τουλάριος τοῦ ἱεροῦ σεκουφυλακείου καὶ πατριαρχικὸς
νοτᾶριος ὁ τοῦ Ἀδριανουπόλεως. Μιχαήλ ἐλάχιστος
διάκονος πατριαρχικὸς νοτᾶριος καὶ χαρτουλάριος ὁ τοῦ

Σερρών, ὁ εὐτελής διάκονος τῆς ἀγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας χαρτουλάριος καὶ πατριαρχικός νοτάριος ὁ Μεταξᾶς, Νικήτας ἐλάχιστος διάκονος τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας χαρτουλάριος καὶ πατριαρχικός νοτάριος ὁ Μουστάνης (?), ὁ εὐτελής διάκονος καὶ πατριαρχικός νοτάριος Βασίλειος ὁ τοῦ Μαρωνείας, Ἰωάννης ὁ εὐτελής διάκονος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας χαρτουλάριος καὶ πατριαρχικός νοτάριος ὁ Ροῖθης καὶ ἔβωθεν ἀντεβλήθη παρὰ τοῦ πατριαρχικοῦ νοταρίου Ἰωάννου τοῦ Μεταξᾶ καὶ Βασιλείου τοῦ τοῦ Μαρωνείας καὶ εὐρέθη ἰσάζον τῷ πρωτοτύπῳ:—

16) λ. 231^b Τῇ ἐβδομάδι τῇ πρῶ τῆς κρεωφάγου, ἣν νηστεύουσιν οἱ Ἀρμένιοι οἱ ἀρτιζουόριοι, ὅπως νηστεία οὐκ ἔστιν οὔτε τετράδι οὔτε παρασκευῇ οὔτε εἰς τυρόν οὔτε εἰς ἄλλο τι, δι' ἀνατροπῆν τῆς τῶν Ἀρμενίων αἰρέσεως καθὼς τινες παραδειδώκασιν ὁμοίως καὶ κατὰ τὴν τετράδα καὶ παρασκευὴν τῆς τυροφάγου κατὰ τὴν τῶν ἁγίων παράδοσιν. . . οὔτε ἐν τοῖς κελλίσις καθὼς οἱ θεῖοι κανόνες διαγορεύουσιν:—

17) λ. 231^b. Μηνὶ μαρτίῳ ιδ' Ἰνδικτ. Γ' ἔτους ρφγβ'. [ ] βασιλικὴ ἐπὶ ἀναφορᾷ πατριαρχικῇ διοριζομένη πάντα τὰ ἐπιδοθέντα μοναστηρίοις μὴ ὑποκειμένοις τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἐπανελθεῖν πρὸς αὐτὴν μῆτε χρόνῳ βοηθουμένῳ μῆτε ὑπομνήμασι πατριαρχικοῖς κρατυνομένοις τὸ ἐκποιήσεις ταῦτα λογίζεσθα: προφανῶς:—

18) λ. 231^b Μηνὶ μαίῳ ις' ἡμέρα δ' Ἰνδικτ. β' ἔτους ρχβ' [ ] ὑπόμνησις πάντων τῶν ἐπιδόσεις ἐχόντων καὶ δωρεὰς πατριαρχικῶν μοναστηρίων, καὶ ἐπ' αὐτῇ ἡ λύσις βασιλικῇ ἀναίρουσα τὰς προηγουσίας ἐγγράφους βασιλικὰς προστάξεις ἐπὶ ἀκυρώσει τῶν τοιούτων εἰ μὴ ἀντίκεινται νόμοις ἢ κανόσι. Περὶ τοῦ ἀνισχύρους ὀφείλειν εἶναι τὰς ἀκαταστρώτους πατριαρχικὰς δωρεὰς καὶ ἐπιδόσεις:—

Ἔστι πρόσταξις πατριαρχικὴ κατεστρωμένη περὶ μηνὸς μαΐου τῆς παλαιᾶς δεκάτης Ἰνδικτιῶνος. . . κατὰστρωσιν τούτου ἐνετελλόμεν σοι:—

19) λλ. 231^b—232^b Τὸ σημεῖωμα τὸ γεγονὸς ἐπὶ τῇ προβάσει ἐνώσει τῆς συνόδου καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀπὸ Χαλκηδόνος Λέοντος καὶ εὐσεβεῖ ἀποφάσαι· περὶ τῆς προσκυνήσεως τῶν ἁγίων εἰκόνων παρὰ τοῦ κρατίστου καὶ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως κοροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ τοῦ καὶ ἐπ' εὐσεβείᾳ θεοῦ χάριτι διαλάμπαντος:—

Γραφή πρὸς τὸν Ἀδριανουπολίτην Νικόλαον πεμφθεῖσα . . . ἐπὶ ταῖς εἰρημέναις διαγνώσεσιν—

20) λλ. 233^a—235^a Κεφάλαια κατ' ἐκλογὴν τοῦ μωσαϊκοῦ παραγγέλματος:—

περὶ κρίματος καὶ δικαιοσύνης· τῆς Ἐξόδου κει. λέ'. Οὐ παραλήψῃ . . . ἔνοχοί εἰσιν.

21) λ. 235^a Вопросы Македима хартоφυлаку Никифору.

22) λ. 235^{a-b} Μηνὶ μαρτίῳ ια' ἡμέρα β' Ἰνδικτιῶνος α'. προκαθημένου Δουκᾶ τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν δεσπότης καὶ οἰκουμανικοῦ πατριάρχου ἐν τοῖς δεξιόις ἀλεξιακοῖς κατηγουμενεῖς συνεδριαζόντων τῇ μεγάλῃ ἁγιωσύνῃ αὐτοῦ ἱερωτάτων ἀρχιερέων· τοῦ Καισαρείας, τοῦ Νικομηδείας, τοῦ Ἀμασείας, τοῦ Ἀκαρίας, τοῦ Μωκχισσοῦ, τοῦ Ῥόδου, τοῦ Νέων Πατρῶν, τοῦ Ἀπαμείας, τοῦ Ναζιανζοῦ, τοῦ Ἀβύδου, τοῦ Λακεδαίμονίας τοῦ Μιλήτου, τοῦ Σηλυβρίας, τοῦ Παρίου καὶ τοῦ Σουγδοουφουλίας· παρισταμένων καὶ θεοφιλεστάτων δεσποτικῶν ἀρχόντων:

Ἀνήνεγκεν ὁ ἱερωτάτος μητροπολίτης Νικομηδείας Μιχαήλ ὡς ἐφόδου βαρβαρικῆς γεγονούσας ἐν τινι χώρῃ ἱερεῖς τινεσὶ τῶν λαβῶν καὶ κατὰ στρατιωτῶν φρονήσας ἀνδρικόν τι καὶ ἀριμάνειον· τοὺς ἀθέους βαρβάρους ἐδίωκε καὶ μέντοι καὶ αἵματι τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπέχρωσεν· ἐζήτησεν οὖν μαθεῖν εἰ ἔτι ὁ τοιοῦτος ἱερεὺς δύναιται ὡς ἱερεὺς ἐνεργεῖν, καὶ ἔκουσε τῆς ἡμῶν μετριοτήτος συνοδικῶς καθηρημένον εἶναι τοιοῦτον ὡς αἵματι ἀνθρωπίου (!) λύθρῳ τὰς χεῖρας μολύναντα:—

23) λλ. 235^b—236^a. Τὰ περὶ (!) τῶν Ἀρμενίων γινόμενα παραλόγως καὶ δοξαζόμενα εἰσι ταῦτα:

Τὴν θείαν φύσιν φασὶ παθεῖν . . . νοὶ δὲ πρᾶξι ἄλλη Χριστοῦ καὶ ἄλλη μυστηρίου:—

24) J. 236^{a-b} Πιστάκιον τοῦ αἰοῦμένου βασιλέως κυροῦ Μανουήλ τοῦ Κομνηνοῦ διοριζόμενον μὴ διατρέβειν τοὺς ἀρχιερεῖς ἐν τῇ μεγάλῃ πόλει καιρὸν πλείονα τοῦ παρὰ τῶν νόμων καὶ τῶν κανόνων ἐφαπλωθέντος εἰς τοῦτο:

Μηνὶ σεπτεμβρίῳ εἴ' Ἰνδικτιῶνος ζ' [ ] ἐν τῷ σεκρέτῳ τῶν οἰκειακῶν βασιλικῶν ἀπολυθὲν μηνὶ σεπτεμβρίῳ Ἰνδικτιῶνος ζ' ἄριζον μὴ πλείονα . . . . περίληψιν γίνεσθαι:

Τὸ τοιοῦτον πρόσταγμα [ ] ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ μεγάλου λογαριαστοῦ μηνὶ σεπτεμβρίῳ κα' ἡμέρα β' Ἰνδικτιῶνος ζ' ἔτους ςχπβ' μεγάλου λογαριαστοῦ τοῦ τότε ὄντος τοῦ Καππαδόκου ἐκείνου κυροῦ Ἀνδρονίκου καὶ ἔχει οὕτως ῥητῶς:

Οἱ τοῦ λόγου αὐτόπται καὶ μαθηταὶ καὶ ἀπόστολοι μὴ χρῆναι τὸν θεῖον λόγον καταλειπόμενοντα διανονεῖν τραπέζαις εἰρήκασι . . . περίληψιν γίνεσθαι. τὸ μηνὶ σεπτεμβρίῳ Ἰνδικτιῶνος ζ' τοῦ [ ] καὶ ἡ διὰ κηροῦ εἴχε τὸ, διὰ τοῦ λογοθέτου τοῦ δρόμου, καὶ ἔξωθεν τὸ [ ]:—

25) J. 236^b—237^b Σημείωμα βασιλικὸν γεγονὸς ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ εὐσεβεστάτου κυροῦ Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου ἀκυροῦν τὰ γινόμενα φήφους ἀπουσία τινα (!) τῶν ἐν τῇ μεγάλῃ πόλει ἐκδημούντων ἀρχιερέων· μηνὶ σεπτεμβρίῳ ἡμέρα δ' Ἰνδικτιῶνος ε'.

Ὁ μὴ ἐλέγχων φησὶν ἡ Γραφή τὴν ἁμαρτίαν . . . ὁ Ναζιανζοῦ:—

26) J. 237^b—239^a Σημείωμα τοῦ βασιλέως κυροῦ Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου θεοπύζον τὰς μὴ φθασάσας ἀποκαρῆναι ἐνόμους γαμετὰς τῶν προχειροτονηθέντων ἀρχιερέων ἐν γυναικεῖς εἰσαχθῆναι μοναστηρίοις καὶ ἀποκαρῆναι, εἰ δὲ μὴ κείθοντο ἀπογυμνοῦσθαι τοὺς πρὸ τῆς χειροτονίας νομφευθέντας αὐταῖς τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος· ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ μὴ ἄλλως χειροτονεῖσθαι τὸν πρὸ τῆς χειροτονίας νόμιμον ἔχοντα γυναῖκαν, εἰ μὴ κατὰ κοινὴν ἀρέσκειαν διαζευχθεῖεν ἑκάτεροι· μηνὶ σεπτεμβρίῳ εἴ' ἡμέρα δ' Ἰνδικτιῶνος ε'.

Ἡ ἐννομος τοῦ βασιλέως ἀπόφασις . . . ἀμήν:—

27) лл. 239^a—240^a Περὶ τῆς αἵρέσεως τῶν Ἰακωβιτῶν καὶ τῶν Χατζιτζαρίων:—

Ἡ τῶν Ἰακωβιτῶν αἵρεσις . . . μύσους ἀξία ἐπιτελοῦσιν:—

28) лл. 240^{a-b} Τοῦ Βουλγαρίας κυροῦ Θεοφύλακτου πρὸς τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν Δημήτριον ἐρωτήσαντα, δι' ἣν αἰτίαν τὴν μὴ οὐκ ἐπὶ τῷ στόματι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὄμῳ τὸν ἱερέα ἀσπαζόμεθα. καὶ διὰ τί ὁ ἄρτος ὑψοῦται ἐπινεύμενου τοῦ ἀέρος, εἶτα μετὰ τὴν ὑψωσιν αἴρεται:—

Δελφίνα ποιεῖς ἀροτῆρα . . . βοῦν ἀπωλέσαμεν:—

29) лл. 240^b—241^a Τοῦ Ἰταλικοῦ κυροῦ Μεγαλήλα τοῦ Φιλίππου πρὸς τὸν σακελλάριον κατὰ Ἀρμενίων. Περὶ τῆς ἡμέρας τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως:—

Ὡς ἔοικε, θεοφιλεστάτη ψυχὴ . . . καθάπερ ἔξωσας:—

30) лл. 241^{a-b} Περὶ τοῦ μὴ δέχα ἐπιφωνημάτων καταδικάζεσθαι τὸν κατηγορούμενον ἐπίσκοπον:—

Τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν οὗτος. Ἐπίσκοπον κατηγορηθέντα ἐπὶ τινι. Τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου κανὼν 18'. Ἐάν τις ἐπίσκοπος κατηγορῆται. Ἐκ τῶν μὴ πραχθέντων ὑπομνημάτων ἐν Κωνσταντινουπόλει περὶ Ἀγαπίου καὶ Βαγαδίου ἑκατέρου ἀντεχομένου τῆς ἐπισκοπῆς Βόστρων. Νεκτάριος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπε τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου. Βιβλ. 5' τίτλ. 18' κεφ. 18'. Μηδεὶς ἐπὶ ἐγκλήτου . . . καὶ γινώ τί ποιεῖ:—

31) лл. 241^b—242^a Περὶ τοῦ τὸν ἐκβληθέντα ἐπίσκοπον ἦ καὶ κατακριθέντα παρὰ τὸ εἶδος καὶ ἀξιοῦντα πάλιν συστῆναι τοῖς αὐτοῦ κατηγοροῦσι καὶ συνδικασθῆναι, προσδεχθῆναι καὶ παρὰ πλείοσι τὰ περὶ αὐτοῦ δοκιμασθῆναι ἐπισκόποις καὶ οὖς ἂν ὑφωρῶτο ὑπόπτους ἀπὸ τοῦ συνεδρίου παραιτεῖσθαι:—

Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας ἐκ τῆς πρὸς Δόμνον Ἀντιοχέα ἐπιστολῆς κεφ. α'. Ἰκαστα . . .

32) лл. 242^b Περὶ τοῦ μὴ δεκτοῦς εἶναι τοὺς ἀκσιωνήτους

εἰς ἐπισκόπου κατηγορίαν· εἰ δὲ εἰς κατηγορίαν, πολλῶ μᾶλλον εἰς τὸ ψηφισθῆναι καὶ γνωμοδοτεῖν καὶ δικάζειν καὶ ἀποφαινεσθῆαι:—

Τῆς β' οἰκουμένης συνόδου κανὼν ζ' . . .

33) .л. 242^b—243^a Περὶ τοῦ μὴ θύνασθαι τὸν παρὰ ἐπισκόπου ἐπανεχθέντα τινὲ ἀφορισμὸν παρ' ἑτέρου λύεσθαι ζῶντος τοῦ ἀφορισαντος:—

Τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν λβ' . . .

34) .л. 243^b—246^a Περὶ διοικήσεως ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων καὶ περὶ ἐκποιήσεως αὐτῶν καὶ περὶ ἐμφυτεύσεως καὶ περὶ ἐκπτώσεως τῶν ἐμφυτευτῶν:

Ἀνάγκῃ τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼνα λη' καὶ μ'.

Τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου κανὼν κδ' καὶ κε' . . .

35) .л. 246^a—248^b Περὶ τοῦ εἰ δίδοται κατὰ τῆς ψήφου τοῦ πατριάρχου ἐκκλητίας εἶτε καὶ μὴ:—

Ὅτι κατὰ τῆς ψήφου τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως . . .

п о разныхъ другнхъ предметахъ.

36) .л. 248^b Πικτάκιον τοῦ ἀσιδίου βασιλέως κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ διοριζόμενον μηδὲν τι ἀπατεῖν τὸν πράκτορα ἀπὸ ἐκκλησίας χηρευούσης τοῦ ἐπισκόπου αὐτῆς.

Καὶ τί δὲ ἄλλο τῇ βασιλείᾳ μου προουργιότερον . . .

. . . τῆς ἐκκλησίας δικαίων, τὸ, μηνὶ ἀπριλλίῳ Ἰνδικτιῶνος β', δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως καὶ πορφυρογεννήτου κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ καὶ ἡ διὰ κηροῦ συνήθης σφραγίς:—

37) .л. 248^b—249^a Προσευχὴ τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων θεοφόρων πατέρων ἡμῶν τῶν ἐν Νικαίᾳ τῆς πρώτης συνόδου:—

Εἰρήνης πρότασις . . . εὐχαριστεῖν εἰς αἰῶνας:—

38) .л. 249^a—250^b. Τὰ ὀνόματα τῶν τριακοσίων δέκα ὁκτώ ἁγίων θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ:—

Ἀλέξανδρος Κωνσταντινουπόλεως, Ἀγάπιος Σελευκείας.

. . . Εὐτυχιανὸς Ἀδριανουπόλεως:— Ὁμοῦ οἱ ἅγιοι τὸν ἀριθμὸν τριακοσίων δέκα καὶ ὁκτώ:—

- 39) J. 250^{a-b} Διάταξις τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ χειροτο-
νιῶν διὰ Ἰππολύτου:—
Ἄμα ταῖνον ὑπάρχοντες . . . Ἀναγνώστης καθίσταται
ἐπιδόντος αὐτῷ βιβλίον τοῦ ἐπισκόπου:— Εὐχὴ. Κύριε
ὁ θεὸς . . . ἀμήν:—
- 40) JJ. 250^b—251^a Τῆς δ' συνόδου:—
Ὅτι οὐκ ἔξεστιν τοὺς ἀπὸ τῆς ἱερωσύνης . . . κοινω-
νοῦντες αὐτῷ:—
Σχόλαιον τοῦ μοναχοῦ καὶ διδασκάλου κυροῦ Ἰωάν-
νου:— Οὗτος ὁ κανὼν οὐχ εὑρίσκεται . . . καὶ κατάλ-
ληλον:— Τοῦ αὐτοῦ:— Ἐν τῇ δ' συνόδῳ οὐχ εὑρί-
σκεται . . . εὐχὴ μεθ' ἡμῶν ἀεὶ:—
- 41) J. 251^a Τῆς δ' συνόδου κανὼν δ':
Ὁ ἀποταξάμενος . . . καὶ ἐπίσκοπος:— Σχόλαιον τοῦ
αὐτοῦ Ἰωάννου μοναχοῦ. Καὶ οὗτος ὁ δοκῶν κανὼν
ἀκανόνιστον ἐκτίθεται τὸν κανόνα· κἂν γὰρ θαύματα
ποιῇ ὁ μοναχός, ποιήσει δὲ ἀνάξιον τῆς ἱερωσύνης,
ἀνάξιος ἐστι:—
- 42) JJ. 251^a—252^a. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικη-
φόρου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Ναυκράτιον
περὶ τῶν διγαμούντων:—
Θερμὸς εἶ τέκνον ἠγαπημένον . . . ὅτι μάλιστα:—
- 43) JJ. 252^a—253^b. Φωτίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντι-
νουπόλεως λόγοι κανονικοὶ διάφοροι:—
Πάντα τῆς ἡμῶν . . . ἐπιθεωρήσομεν:—
Ἐγραφέ σου ἡ οὐσιότης . . . ἔρρωσα:—
Θαῦμα μὲν ἡμᾶς κατέσχε . . . μὴ παραχωρεῖσθω:—
Ἄφικετο ἡμῖν γράμματα . . . βεβηλώσεως μεταστῆσι:—
- 44) JJ. 253^b—254^b Διδασκαλία τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων
ἀποστόλων περὶ χαρισμάτων:—
Τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ . . . τρέ-
μοντά μου τοὺς λόγους:—
- 45) JJ. 254^b—256^a Τοῦ μακαρίου πάπα Λέοντος τῆς
πρεσβυτέρας Ῥώμης ἐπιστολὴ δογματικὴ πεμφθεῖσα πρὸς τὸν ἐν

ἄγιος Φλαβιανὸν ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως κατὰ Εὐ-
τυχοῦς τοῦ ματαύφρονος καὶ τῶν αὐτοῦ ὁμοφρόνων:—

Ἀναγνόντες τὰ γράμματα... ἡ οἰκεία κατοδοξία κατα-
δικάζεται:—

46) Списки патриарховъ:

1. 256^{a-b} Περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχήσαντων:—

Οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχήσαντες

Ἰάκωβος ὁ τοῦ Κυρίου... Ζαχαρίας πρεσβύτε-
ρος Κωνσταντινουπόλεως ἔτη κβ':—

1. 256^b Οἱ ἐν Ἀντιοχείᾳ πατριαρχήσαντες:—

Πέτρος ἀπόστολος... Ἀναστάσιος Κωνσταντι-
νουπόλεως διάκονος:—

1. 256^b Οἱ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πατριαρχήσαντες:—

Μάρκος ὁ ἀπόστολος... Ἰωάννης ὁ ἀπὸ σχολ-
λαστικῶν, Ἰωάννης ὁ ἀπὸ πατρικίων ὁ πεμφθεὶς ἀπὸ
τοῦ Βυζαντίου... Ἰωάννης ὁ Κύπριος:—

1. 256^b—257^a Οἱ ἐν Ῥώμῃ πατριαρχήσαντες:—

Πέτρος ὁ ἀπόστολος ἔτη β'... Ὀνώριος ἔτη θ':—

1. 257^{a-b} Οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχήσαντες:—

Ἀνδρέας ὁ ἀγιώτατος ἀπόστολος... παρὰ τῶν λα-
τίνων ἐν ἔτει ςψιβ' Ἰνδικτιῶνος ε' ἐξήλθε καὶ αὐτὸς
φυγὰς καὶ ζήσας ἐν τῇ Δύσει χρόνοις δύο καὶ μῆνας
δύο ἀπέθανεν ἐν τῷ Διδυμοτείχῳ, καὶ μετὰ τοῦτο ἐχί-
ρευεν ὁ πατριαρχικὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνος.

Затѣмъ оставлено 13 строкъ чистыхъ.

47) 11. 257^b—264^b Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Γερ-
μανοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου πρὸς Ἄνθιμον τὸν θεοφιλέ-
στατον διάκονον τῆς τοῦ θεοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας λόγος διηγη-
ματικὸς περὶ τε τῶν ἀγίων συνόδων καὶ τῶν κατὰ καιροὺς ἀνε-
καθεν τοῦ ἀποστολικοῦ κηρύγματος ἀναφανείσων αἰρέσεων:—

Σοφῶν ἀνδρῶν... συμφανεῖσαν:—

48) 11. 265^a—279^b Ἱστορία σύντομος τῶν παρὰ τῇ πρε-
σβυτέρᾳ Ῥώμῃ βασιλευσάντων καὶ αἰθις τῇ νεωτέρᾳ, τοὺς μὲν ἐν
ἁξιόλογον πράξαντας τῶν βασιλέων ὑπερβαίνουσα, τὴν μέντοι ἀρ-

χὴν ἀπὸ Ῥωμύλου ποιησαμένη, συγγραφεὺς δὲ τῆς ἱστορίας ὁ ἔρικωδέστατος ὑπέρτιμος ὁ Ψελλός:—

Ῥώμυλος μυθολογεῖται παρὰ Ῥωμαίους ἄρτος τοῦ παρ' Ἑλλήσι θεοῦ γενέσθαι υἱός. . .

кончается Ἰωάννης Καίσαρ ὁ Δούκας:— Τί ἂν τις εἴποι. . . ἀδελφοῦ καὶ τοῦ ἀνεψιοῦ τὴν οὐοῖν βασιλείαν καὶ ἀτητήσιν:—

далее оставлены около 40 строкъ л. 279^b и вся страна 280^a ичетыми (на л. 279^b позднѣйшая приписка: ἐκ τοῦ χρονικοῦ разныя даты)

49) лл. 280^b—294^b Πίτρια Κ/πόλεως безъ начала со словъ μηχαναῖς τοῖς τείχεσιν αὐτοῖς ἐπεμβαίνων καὶ δὴ ἂν ταύτην ἐξεῖλε ραδίως νυκτός. . . Φίλιππος μετ' αἰσχύνῃς τοῦ Βυζαντίου ὑπέστρεψεν.

Περὶ Χάρητος τοῦ τῶν Ἀθηναίων στρατηγῶ, Ἐπεὶ δὲ καὶ Λέων τὸν βίον ἀπέλιπε, Χάρης ὁ τῶν Ἀθηναίων βασιλεὺς σὺν ναυσι μ'. . .

кончается περὶ τῶν παραλίων πετρῶν:—

Περὶ δὲ τῶν παμμεγεστάτων. . . τοῖς τείχεσιν:—

50) лл. 295^a—295^b Τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου κυροῦ Ἰωάννου τοῦ ἐν τῇ Ὁξείᾳ ἐν τῇ νήσῳ, παραίτησις τοῦ αὐτοῦ θρόνου. ἔχει δὲ οὕτως:

Ὅσπερ τῶν στρατιωτῶν οἱ. . . ἀλλότριος τυγχάνω παντάπασιν:—

ἐγράφη ἢ παροῦσα παραίτησις διὰ χειρὸς Μελετίου μοναχοῦ τοῦ μαθητοῦ μου. ὑπεγράφη δὲ παρ' ἐμοῦ καὶ ἐσφραγίσθη τῷ ἕως τοῦ νῦν συνήθει βουλλωτηρίῳ μηνὶ ὀκτωβρίῳ Ἰνδικτιῶνος θ'. ὁ ἁμαρτωλὸς Ἰωάννης καὶ γεγονώς εἰ καὶ ἀνα[ ] ὡς κατὰ πάντα ἀν[ ] πατριάρχης τῆς μεγάλης Ἀντιοχείας τὰ ἀνωτέρω κατ' ἐμὴν γνώμην γεγραμμένα ἐπιβεβαιῶ τῇ οἰκείᾳ χειρὶ ὑπέγραψα:—

51) лл. 295^b—296^a Τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου εἰς τὴν σύνοδον:—

Τιμωτάτοι μου δεσπότη. ἐγὼ βλέπων τινὰ γινόμενα παρ' ἡμῖν οὐ καλῶς... δεσπότη μου:—

52) λ. 296^a—297^a Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς φυγῆς:—

Ἵπὲρ τῆς φυγῆς ὀλίγα ἄττα ἀπολογήσομαι... εἶ: ἐν σοὶ λείπει:—

53) λ. 297^a—299^a Τάξις προκαθηδρίας πατριαρχῶν μητροπολιτῶν ἄρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων:—

Ὁ Ῥώμης... καὶ ἡ Σελευκεία Ἰσαυρίας:—

54) λ. 299^a—^b Σημεῖον (!) συνοδικῶν γεγονόσ ἐπὶ τῇ καθαιρέσει τοῦ [ ] κυροῦ Βασιλείου διὰ τὰ κατὰ τοῦ δόγματος γραφέντα παρ' αὐτοῦ τοῦ μετὰ ταῦτα ἀποκαταστάντος καὶ γεγονότος Κερκύρας:—

Μηνὶ Ἰαννουαρίῳ κδ' ἡμέρα δ' Ἰνδικτ. β'. προκαθημένω Λουκᾶ τοῦ ἀγιωτάτου ἡμῶν δεσπότη καὶ οἰκ. πατρ. ἐν τοῖς δεξιῶς ἀλεξιακοῖς κατηχομενεῖσι συνεδριαζόντων... ἀρχόντων:

Χρηστὸν καὶ εὐθῆ τὸν κύριον ἐν τοῖς ψαλμικοῖς αὐτοῦ ὑμνωδήμασι... ἀξίας γεγύμνωται. ταῦτα παρεκβληθέντα ἀπὸ τῶν ἡμερήσιον σχεδάρῶν τῶν συνοδικῶν παρασημειώσεων καὶ τῇ ὑπογραφῇ καὶ σφραγίδι βεβαιωθέντα τοῦ τιμωτάτου χαρτοφύλακος Ἰωάννου καὶ ἀρχιεπισκόπου τοῦ Ἀγιοφλωρίτου ἐπεδόθη μηνὶ καὶ Ἰνδικτιῶνι τοῖς προγεγραμμένοις ἔτους ςχο' ἢ ὑπογραφῇ εἶχον (!) οὕτως:

ὁ χαρτοφύλαξ τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάννης ὁ Ἀγιοφλωρίτης: εἶχε καὶ βούλλαν μολυβδίνην, τυπούσαν ἐν τῷ ἐνὶ μέρει τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον μετὰ βρέφους καὶ τὸν ἄγιον Νικ[η]τασιδ[η]. ἐν δὲ τῷ ἐτέρῳ γράμματα.

λ. 299^b Большая половина пустая.

Другой рукою:

55) λ. 300^a Πόσοι τόποι τῶν ἐπιτιμίων:—

Ἵστέον ὅτι τέσσαρες... ἕως πληρώσῃ τὸν ὀρισμένον χρόνον:—

56) λ. 300^a Παύλου τοῦ ἀποστόλου διατάξεις περὶ κανό-

νων ἐκκλησιαστικῶν τίνες ὀφείλουσι προσάγεσθαι πρὸς τὸ φῶτισμα:

Κἀγὼ Παῦλος . . . ἐδιδάξαμεν.

57) λ. 300^{a-b} Τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου διατάξεις περὶ ἀργείας δούλων:

Ἐγὼ Πέτρος καὶ Παῦλος διατασσόμεθα . . . πληροῦντες· τοῦτο δὲ κοινῇ πάντες παραγγέλλομεν . . . ἀποστείλαντά με καὶ τὰ ἐξῆς καὶ τοῦ φυλάττειν ἕκαστον τὴν ἰδίαν τάξιν καὶ λειτουργίαν:—

58) λλ. 300^b—301^a Ἐκ τῶν διατάξεων κεφάλαια.

Περὶ ἐκκλησίας: — Ὅτι ἔοικεν ἡ ἐκκλ. νηϊ . . . τοῖς ἱερεῦσι:—

Περὶ καταστάσεως ἐκκλησιαστικῆς:— Ὅτι ἡ ἐκκλησία ἔστω κατ' . . . χριστοκτόνων:—

Περὶ καρποφοριῶν: — Ὅτι οὐ γρή δεχέσθαι . . . εὐποιίας:—

59) λ. 301^a Τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐπιτίμια τῶν παραπιπτόνων:—

Εἴ τις ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἴδῃ γυναῖκα φίλημα πορνείας . . . βουλῆματι τοῦ ἱερέως:—

60) λ. 301^a Τῆς πρώτης συνόδου τῶν ἁγίων πατέρων περὶ μοναχῶν:—

Ὅτι οὐ γρή τοὺς μονάζοντας . . . ἀποδημεῖν πούποτε:

Ὅτι οὐκ ἔξεστιν ἱερέα κοσμικόν . . . ἱερεῖς ὄντες:—

61) λ. 301^a Τῆς πρώτης συνόδου:—

Ὅτι οὐκ ἔξεστι τοὺς ἀπὸ τῆς ἱερωσύνης . . . κοινωνοῦντες αὐτῶν:—

Ὁ ἀρπάζων μονάστριαν . . . προσευχῶν:—

Ὁ ἀποταξάμενος τῷ κόσμῳ . . . ὡς ἄξιος:—

Ὅτι οὐ γρή τοὺς μονάζοντας ἀποβαλόντας (!) . . . οὐκ ἔρεις κακῶς:—

62) λ. 301^a Ἐπιτίμια τῶν ἁγίων ἀποστόλων:—

Ὁ γοητεῖαν . . . ὁμοίως καὶ ὁ μοναχός:—

63) λ. 301^a Τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ συνόδου περὶ ἱερωσύνης:—

Καθεστῆς τὸ λέγειν . . . τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ:—

64) λλ. 301^a—302^a Ἐρωτήσεις τῶν ἀγιορειτῶν μοναχῶν

πρὸς τὸν ἀγιώτατον πατριάρχην κυρὸν Νικήταν (!) καὶ αἱ παρ' αὐτοῦ πρὸς ταύτας λύσεις:—

Εἰ δὲ καταλύειν τὴν νηστείαν ἐν... [ ]:—

Λύσις. Οἱ θεοκέρυκες... ἐπέταξαν:—

Ἡ ἐν Νεοκαισαρείᾳ σύνοδος... τῶν εὐχῶν:—

Λύσις. Ὁ α' κανὼν... ἐπιζητεῖ:—

Ἐρώτησις. Ἐὰν φθάσῃ δεσποτικῶν ἑορτῆς παραμονὴ... ἑορτῆν:—

Λύσις. Οὐχί:—

Ἐρώτησις. Τοὺς ποιῶντας ἰδιοχείρους σταυροὺς... ἄξιοι:—

Λύσις. Ὁ μὲν πολιτικός... ἀποκρίνασθαι:—

65) π. 302^a Τιμοθέου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐνὸς τῶν ῥη' ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει πρὸς τὰς ἐπενεχθείσας αὐτῷ ἐρωτήσεις παρά τινων ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν:—

Ἐὰν τις ἀνὴρ παιδόθεν βαπτισθεὶς εἴτα ἐν περιστάσει γένηται...—

66) π. 302^a—305^b Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ μαθητοῦ τοῦ ἁγίου Βασίλειου διαφοροὶ διαφοραὶ περὶ ἐξαγορεύσεως τῶν ἐξομολογουμένων κρύφια ἁμαρτήματα καὶ τῶν τούτους ἀναδεχομένων:—

Ὅτι δεῖ... τῷ θεῷ. Ὅτι [δεῖ τὸν] τὰς ἐξομολογήσεις... ἀνατίθεσθαι. Ὅτι τὸ ταπεινὸν... εἴωθε ποιεῖν. Ὅτι δεῖ τὸν δεχόμενον... βαστάζειν βάρη.

Πῶς δεῖ ἐξομολογεῖσθαι. Χρὴ τὸν δεχόμενον... κοινῶν... διὰ τὸ μὴ εἶναι αὐτοὺς ἐν τῇ ἰδίᾳ εἰουσίᾳ:—

Ἐπεὶ δὲ διέλαθεν ἡμᾶς περὶ εὐνούχων... διὰ τὸ πολυμύλοντον:—

Καὶ τὰ ἐπιτίμια ἅπερ οὐχ ἡμεῖς ἀλλ' ὁ μέγας Βασίλειος τοῖς παραπίπτουσιν ἐξέθετο:—

Ἡ μὲν προσβολή... ἕως θανάτου κοπιᾷ:—

67) π. 305^b—306^a Κεφάλαια κανόνων τοῦ ἁγίου Θεόδωρου τοῦ Στουδίτου:—

Ἡ δεγαμία καὶ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς...—

Ὁ ἱερόσυλος ἔχει ἐπιτίμιον χρόνον ἕνα ἀκοινωνήτος καὶ εἴ τι ὁ ἀνάδοχος αὐτοῦ προστάξει:—

68) π. 306^a—307^a Κανόνες τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας:—

Ἐὰν πέσῃ εἰς πορνείαν ἱερεὺς εἴτε διάκονος μηκέτι... καὶ πατάξει τὸ ζῶον:—

69) π. 307^a—^b Κανόνες διάφοροι καὶ νόμοι περὶ τοῦ μὴ ὑποκείσθαι ἐκκλησίᾳ τὰς ψήφους τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου:—

Ὅτι αἱ τῶν πατριαρχῶν ψῆφοι ἐκκλησίᾳ οὐχ ὑπόκεινται ζητεῖ τὴν ῥαγ' νεαράν τοῦ Ἰουστινιανοῦ... τὴν ὑπόθεσιν παραπέμπει:—

70) π. 307^b Σημείωμα συνοδικὸν διαλαμβανόμενον μὴ ὀφείλειν ἐναλλάττεσθαι τὰ ὀφφείλια τῶν ἐν τῷ ἱερῷ μεγάλῳ σκευοφυλακίῳ ἐκδουλεύοντων, ἀλλὰ προκόπτειν τοὺς περισσοῦς:—

Μηνὶ νοεμβρίῳ 19' ἡμέρα β' Ἰνδικτ. 9'. προκαθημένου τοῦ ἀγιωτάτου ἡμῶν δεσπότη καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυροῦ Μιχαήλ ἐν τῷ μικρῷ σεκρέτῳ συνεδριάζοντων... ἀρχόντων:— Ἀγνοῖα μὲν τινα διαμαρτεῖν... τὸ ἕτης τῆς γραφῆς δηλώσει τρανώτερον.

71) π. 307^b—308^a Σημείωμα τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου κυροῦ Νικολάου τῶν χαρτοφυλάκων ὀφφείλιον τοῖς ἐν τῷ ἱερῷ μεγάλῳ σκευοφυλακίῳ τεταγμένοις δουλεύειν ἐναλλαγῆν ἀπείργεται παντάπασιν... μηνὶ καὶ Ἰνδικτιῶνι τοῖς προγεγραμμένοις. ἡ ὑπογραφή Κωνσταντίνος εὐτελής διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας. εἶχε καὶ βούλλαν μολυβδίνην ἀπρωρημένην κάτωθεν διὰ σχοινίου λινοῦ, ἐν μὲν τῷ ἐνὶ μέρει τοποῦσαν τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον ἐγκάρδιον φέρουσαν τὸν Κύριον καὶ θεὸν ἡμῶν, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ γράμματα ταῦτα: Κύριε βοήθει Κωνσταντίνῳ διακόνῳ καὶ χαρτοφύλακι τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ ἔξωθεν τὸ, κατεστρώθη ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ ἱεροῦ μεγάλου σκευοφυλακίου μηνὶ φεβρουαρίῳ 19' Ἰνδικτιῶνος 9':—

72) π. 308^a Μηνὶ σεπτεμβρίῳ β' ἡμέρα ε' Ἰνδικτ. 1α': Προκαθημένου τοῦ ἀγιωτάτου ἡμῶν δεσπότη καὶ οἰκουμενικοῦ πατρι-

ἀρχαυ κυροῦ Μεγαήλ ἐν τοῖς πρὸ τοῦ Θωμαΐτου μετεώροις κελ-
λίσις τῆς μεγάλης ἀγιωσύνης αὐτοῦ συνεδριαζόντων . . . ἀρχόντων.

Ἐξηλάθη μὲν τῶν ἱερῶν περιβόλων τῆς ἀγιωσύνης
τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ὁ χρηματίας διάκονος
Ἰωάννης ὁ Πλακηνός . . . χειραγωγίας ἀλλότριον.
Ταῦτα παρεκβλήθεντα ἀπὸ τῶν ἡμερησίων συνοδικῶν
σχεδариῶν καὶ τῆ ὑπογραφῇ καὶ σφραγίδι βεβαιωθέν-
τα τοῦ τιμιωτάτου χαρτοφύλακος καὶ νομοφύλακος Θεο-
δώρου Βαλαμῶν ἐπεδόθη μηνί καὶ ἰνδικτιῶν
τοῖς προγεγραμμένοις ἔτους ρχπς': παρεξβλήθησαν
τὰ ὑποτεταγμένα ἀπὸ τοῦ βιβλίου τῶν κατηγήσεων
τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἐκφωνουμένων ὅτε γίνεται: φώ-
τισμα:—

73) л. 308^b. Перечисление латинскихъ заблуждений (безъ
заглавія):

Τὸ τῶν ἀζύμων ἔγκλημα . . . καθ' ἑκάστην ἐπιτελοῦ-
σιν:—

74) л. 308^b—311^a Ὑπόμνημα συνοδικῶν γεγονόσ παρά τοῦ
μακαρίτου χαρτοφύλακος κυροῦ Ἰωάννου περὶ γάμων αἵρετικῶν
καὶ κλήρων αὐτῶν καὶ μαρτυριῶν:—

Πόλις μὲν ἡ Μελιτινή καὶ μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος
. . . τοῖς παραβαίνουσιν:— Ἐγράφησαν ταῦτα καὶ εἰς
ὕπῃσον ἀναγνωσθέντα τῶν θεοφιλεστάτων μητροπολι-
τῶν Κυριακοῦ Ἐφέσου καὶ συγέλλου, Δημητρί-
ου Κυζίκου καὶ συγέλλου, Ἀντωνίου Νικαμηδείας
καὶ συγέλλου, Χριστοφόρου Χαλκηδόνας, Ἰωάν-
νου Χαλκηδόνας, Ἰωάννου Μελιτινῆς, Ἰουλιαν-
οῦ Τυάνων, Θεοδούλου Νεοκαισαρείας, Ἰγνατί-
ου Καρίας, Στεφάνου Καλαυρίας, Δαυρεντίου
Δυρραχίου, Γεωργίου Χωνῶν, Θεοπέμπτου Ῥω-
σίας, καὶ ἀρχιδιακόνου Ἀντωνίου Ζιχχίας: ἐν ὑπο-
μνήμασιν ἐξετέθη καὶ συνήθως ἐπιστώθη καὶ ἐπεδό-
θη, μηνί σептемβριῶ ἰνδικτιῶνος η'. ἔτους ρψμη':—

75) л. 311^a—318^b Συναγωγή καὶ ἔκθεσις τῶν ἀγίων πα-
σῶν συνόδων οἰκουμενικῶν τε καὶ τοπικῶν, ὅπου τε καὶ πότε καὶ

διὰ τί καὶ καθ' οἷας αἱρέσεως ἐκάστη συνηθροίσθη καὶ τί σὺν ἀγίῳ πνεύματι διωρίσατο, ἐπὶ ποίων τε βασιλείων καὶ ἀγίων συνεκροτήθη πατέρων συνοπτικῶς σαφηνίζουσα:—

Ἐν τοῖς χρόνοις Ἀδρηλιανοῦ...

копчая V ввек. собора ана Thema.

76) л. 318^b—323^b. Διήγησις τῆς τῶν μονοθελητῶν αἱρέσεως ἕθεν ἀνεφύη ἐν ᾗ καὶ περὶ διαφορῶν συγκρατηθεῖσάν τοπικῶν συνόδων:—

Μετὰ τὴν ἀγίαν καὶ οἰκουμενικὴν ε' σύνοδον... κοпчая соборомъ 842 г.

77) л. 323^b—324^b Περὶ συνόδου γεγονούσης ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου:—

Λέων ὁ σοφώτατος βασιλεὺς... ἔχει οὕτως:—

Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς... πάλιν εἰς τὸ ἀκαινώνητον παρισταμένου μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ ζ' ἔτους:—

78) л. 324^b Διὰ τί αἱ μὲν οἰκουμενικαί, αἱ δὲ τοπικαὶ ἐκλήθησαν:—

Ἐπειδὴ πολλῶν μνησθέντες συνόδων ἐπτά... ὁρώντων εὐταΐαν:—

79) л. 324^b—326^b Περὶ τῶν ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἐτῶν καὶ τῶν ἀνεκαθεν βασιλευσάντων ἐν τῇ Ῥωμανίᾳ:—

Ἀπὸ τοῦ Ἀδὰμ ἕως τοῦ κατακλιυμοῦ ἔτη β' μβ'... ἐάλω καὶ ἐβασίλευσεν ὁ Δούκας κυρὸς Ἀλέξιος μῆνας (числа пѣтъ)...

кончается завоеваніемъ Константинополя крестоносцами: ἔκτοτε σὺν ἀναισχυντότερον καὶ ἀναξανδὸν ἤρξαντο οἱ λατῖνοι τὴν ποτὲ βασιλίδα πολιορκεῖν τῶν πόλεων καὶ εἰς ἔργον τὸ προβουλευθὲν διὰ βραχείας ἐξημέχθη... εἰς χεῖρας σου παρατιθέαμεν τὰ πνεύματα ἡμῶν:—

80) л. 326^b—328^b: Στεφάνου τοῦ ἀγιωτάτου πάπα Ῥώμης ἐπιστολὴ πρὸς τὸν φιλόχριστον βασιλέα κυρὸν Βασίλειον σταλεῖσα παρὰ ἐπισκόπου τῶν ὄρων ὀπηνίκα παροδηγηθεῖς ὁ βα-

αιλῆς ὑπὸ Φωτίου ἔγραψεν ἐν τῇ Ῥώμῃ κατὰ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Μαρίνου:—

Τὸ γράμμα τὸ παρὰ τῆς ἡμετέρας γαληνότητος. . . ἀμήν:—

81) λ. 328^b Χρυσόβουλλον τοῦ αἰοδήμου βασιλέως κυροῦ Μανουήλ τοῦ Κομνηνοῦ διοριζόμενον μὴ δεχέσθαι ἄλλως οἰονδήποτε πρόσταγμα τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐναντιούμενον τοῖς νόμοις καὶ τῷ δικαίῳ καὶ κατὰ λήθην ἴσως γενόμενον:—

Ἄδικίαν ἐμίσησα. . . γεγεννημένου κατὰ τὸν νοεμβρίου μῆνα τῆς ζ' Ἰνδικτιώνος τοῦ ς' εἶτους ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβῆς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεστημῆματο κράτος:— Μανουήλ ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς πορφυρογέννητος καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Κομνηνός. εἶχε καὶ βούλλαν χρυσῆν, τὸ συνήθες κανικλωμα καὶ ἔβωθεν ἐπὶ τοῦ κανικλείου καὶ δικαιοδότητου Θεοδώρου τοῦ Στυπείωτου, τὸ [ ] ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ μεγάλου λογαριαστοῦ κατὰ μῆνα Ἰαννουάριον Ἰνδικτιώνος ζ'. ἐν τῷ σεκρέτῳ τῶν οἰκειακῶν τοῦ γενικοῦ καὶ τοῦ βεστιάριου κατὰ μῆνα μάρτιον Ἰνδικτιώνος ζ':—

82) λ. 329^a Ἐπιστολὴ Ὀνωρίου τοῦ Ῥώμης βασιλέως πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἀρκαδίον τὸν βασιλέα:—

Οὐκ οἶδα ποία ἀνταρτικὴ. . . ἔρρωσο:—

83) λ. 329^a Ἐπιστολὴ Ἀρκαδίου τοῦ βασιλέως πρὸς Ἰννοκέντιον τὸν πάπαν Ῥώμης:—

Ὅλος οὐδὲν ἀρχιερεῦ. . . ἀποτύγωμεν:—

Ἰσοδύναμον δὲ καὶ τῷ ἀδελφῷ Ὀνωρίῳ γεγράφης καταδεόμενος δεηθῆναι ὑπὲρ αὐτῶν τοῦ πάπα συγγνώμης μεταδοῦναι αὐτοῖς:—

84) λλ. 329^a—329^b Τοῦ ἁγίου Βασιλείου τοῦ μεγάλου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας ἐκ τοῦ προλόγου τῶν ὅρων:—

Ὁ οὖν πεπιστευμένος τὴν εὐταξίαν. . . νόμος ἐστίν:

85) λλ. 329^b—332^a Τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐκ τῶν ἀσκητικῶν.

ГЛАВЫ а', γ', ια', σογ', σοδ', στι', σιδ', τα', τνε'; ἐκ

τοῦ πρώτου λόγου τῶν ἀσκητικῶν; главы θ', ι', ρνβ', σγ', σπζ', τε', τζ', τη', τθ', τλε', τγ'.

86) λλ. 332^a—333^b Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῶν ἀντιρρητικῶν.

главы ка', κζ', κδ', λγ', и дръгия мѣста откуда-то. а можетъ бытъ оттуда же.

87) λλ. 333^b—334^a Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀσκήσεως πῶς δεῖ κοσμεῖσθαι τὸν μοναχόν:—

Δεῖ τὸν μοναχόν πρὸ πάντων ἀκτῆμονα βίον κεκτῆσθαι. . . ἀμήν:—

88) λ. 334^{a-b} Ἄρνησις καὶ ἀναθεματισμὸς τοῦ Μω(άμετ).

Εἶχε μὲν ἀνάκαθεν ἤδη μέχρις τοῦ παρόντος ἡ πη ἀγιωτάτη ἐκκλησία κατηχητικὰ βιβλία καθὼς ἄρα τὴν ἀρχὴν καὶ συντέθειται. καὶ ὁμὴ καὶ τοῖς ἐν τῇ τοιαύτῃ βιβλίῳ ἄλλοις ἀφορισμοῖς καὶ οὗτος προσέκειτο ἐπὶ λέξεων ἔχων ὁδῶς. ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀναθεματίξω τὸν θεόν τοῦ Μω(άμετ) περὶ οὗ λέγει ὅτι. . . ὀρίσας ὑπέγραψα:—

89) λλ. 334^b—335^a Ἐκ τοῦ συντάγματος τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, ὁ πρὸς μονάζοντας καὶ χριστιανούς πάντας αὐτοῦ συνετέθη:—

α'. Φυλακτέον μὴ ὀλιγον εἶναι. . .

. . .

λβ', λγ'. Σπεῦδε τοῖς παιδάς εἶναι σιωπηρούς. αὐταὶ αἱ ἐντολαὶ μονάζουσι τε καὶ εὐλαβέσι χριστιανοῖς. . . ἐξεθέμεθα.

λβ'. Χρεῶν δὲ καὶ περὶ τὰ προσφερόμενα ἢ μᾶλλον τοὺς προσφέροντας. . . τούτῳ μὴ συναναστρέφου:—

90) λλ. 335^a—338^b α' κατήχησις τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυροῦ Γεωργίου τοῦ Ξιφιλίνου ἢ ἀναγνωσθεῖσα κατὰ τὴν ε' τῆς τυροφάγου. ιδ' ἄγοντος τοῦ φεβρουαρίου μηνὸς τῆς ι' Ἰνδικτιώνος τοῦ ς' εἶτους. ἐν ἣ περὶ τῆς τεσσαρακονθήμερου νηστείας καὶ ὅθεν ἄρχεται καὶ ὅπη καταλήγει καὶ ὅπως ὀφειλομεν οἱ χριστιανοὶ νηστεύειν κατ' αὐτὴν καὶ κατὰ πᾶσαν τετράδα καὶ παρασκευὴν:—

Ἄρει τὸν κατηχητικὸν τουτονὶ λόγον... ἀμήν:—

91) π. 338^b—341^a Τὰ πραγθέντα ἐπὶ τῇ καθαιρέσει τοῦ πατριάρχου ἐκείνου τοῦ Μουζάλωνος κατὰ τὸν χρόνον τῆς βασιλείας τοῦ Κομνηνοῦ κυροῦ Μανουήλ:—

Τὰ τοῦ διαλόγου πρόσωπα: βασιλεὺς· Μουζάλων· ἐπίσκοποι· βασιλεὺς· Τὰ μὲν ἄλλα ᾧ ἐπίσκοπε...
ΚΟΗΥ. ἐπίσκοποι. Καὶ ἡμεῖς, ὡ κράτιστε βασιλεῦ, ...
αὐτοῦ βιοτής:—

92) π. 341^a Ἐπιστολὴ πεμφθεῖσα ἀπὸ τοῦ πάπα Ῥώμης κυροῦ Ἀδριανοῦ πρὸς τὸν ἀγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Θεσσαλονίκης κυρὸν Βασίλειον τὸν Ἀχριδηνόν:—

Ἄδριανός... ἀποστολικὴ εὐλογία, ἐξ ἧτου διὰ τοῦ ἀρχίου πολεμίου... ἡμῖν δηλώσασθαι:—

93) π. 341^a—342^a Ἀντιγραφὴ τοῦ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης κυροῦ Βασιλείου τοῦ Ἀχριδηνοῦ πρὸς τὸν ἀγιώτατον πάπαν Ῥώμης κυρὸν Ἀδριανόν:—

Ἀνεγνωμέν σου τὴν ἐπιστολήν... ὑπηρετήσομεν:—

94) π. 342^{a-b} Τοῦ Ψελλοῦ, Περὶ τοῦ διὰ τί εἰσιν οἱ ἀγγελιοὶ περωτοὶ καὶ ἑστεμμένοι καὶ ἀνθρωπόμορφοι· καὶ σφαῖραν ἐν ταῖς χερσὶ φέροντες· καὶ δι' ἣν αἰτίαν μνήμην αὐτῶν ποιούμεθα τῇ β' τῆς ἐβδομάδος ἡμέρα, τῇ γ' δὲ τοῦ Προδρόμου καὶ τῶν καθεστῆς ἄχρι τῆς ζ':—

Περὶ μὲν τοῦ ἀνθρωπομόρφους εἶναι... ἐξιλάσκουσα:—

95) π. 342^b—343^a Περὶ μεταθέσεως ἀρχιερέων:—

Ἐπὶ τῆς βασιλείας Βασιλείου τοῦ Μακεδόνης Βασιλείου ὁ Κρήτης μετημέχθη εἰς Θεσσαλονικίαν παρὰ Ἰγνατίου... τῷ πατριαρχεῖο Ἀντιοχείας:—

96) π. 343^a—344^b Φωτίου τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου συναγωγῆ καὶ ἀποδείξεως ἀριβεῖς συνειλεγμένοι ἐκ τῶν συνοδικῶν καὶ ἱστορικῶν γραφῶν περὶ ἐπισκόπων καὶ μητροπολιτῶν καὶ ἐτέρων ἀναγκαίων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων:—

Ἐρώτησις. Ἐν ποίοις φαίνονται οἱ Ῥωμαῖοι παράλογος...

97) π. 344^b Τὰ ἐρωτηθέντα κεφάλαια παρὰ Ἰωάννου μο-

ναχοῦ τοῦ Ταρχανίτου πρὸς τὸν πατριάρχην κυρὸν Νικόλαον.

Εἰσὶ μοναχοὶ πολλοὶ ἄπειροι τοῦ λόγου ἱερεῖς ὄντες εἰς τὸ ἀεγχεῖσθαι λογισμούς. ἕτεροι δὲ μὴ ὄντες ἱερωμένοι . . .

Λύσις. Οἱ τοὺς λογισμούς . . . διορθοῦν:—

98) .π. 344^b—345^a Ἐτέρα ἐρώτησις Ἰωάννου μοναχοῦ τοῦ Ἀγιορίτου πρὸς τὸν πατριάρχην κυρὸν Νικόλαον.

Εἰ δεῖ καταλύειν τὴν νηστείαν. . .

99) λ. 345^a ο στεπενяхъ родева (безъ заглавiя):

Ἐρώτησις: Δύο ἀδελφοὶ ἔλαβον γυναῖκας ξένας. . .

100 λ. 345^b Ἐρώτησις Μαξίμου μοναχοῦ πρὸς τὸν ἀγιώτατον χαρτοφύλακα τῆς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας κυρὸν Νικηφόρον περὶ διαφόρων κεφαλαίων:—

Τῆς ς' συνόδου κανὼν κθ'. Τῶν ἐν Καρθαγένῃ διαγορεύει κανὼν ὥστε ἅγια θουιαστήρια. . . отъѣтъ на первый вопросъ оубыв. словами деѣ тоῦ πιστοῦς πάντας τὰς τοῦ σωτηρίου η ὀκολο 12 строкъ л. 345^a, а также вся стр. 345^b пустые.

101) λ. 346^a—347^a Μηνὶ ὀκτωβρίῳ κ' ἡμέρᾳ δ' ἰνδικτιῶνος ιβ'. παρεξελήθη ἀπὸ τοῦ ἀναποκειμένου τῷ καθ' ἡμᾶς σεκρέτῳ τοῦ ἱεροῦ σεκουφυλακείου πρωτοτόπου κωδικίου τὰ ὑποταγμένα:—

Μηνὶ μαίῳ ε' ἡμέρᾳ τ' ἰνδικτιῶνος ε'. προκαθημένου τοῦ ἀγιωτάτου ἡμῶν δεσπότης καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἐν τῷ θωμαίτῃ συνεδριαζόντων. . . ἀρχόντων. Βασιλικῆς προσταξείως οὐ πρὸ πολλῶν τούτων ἡμερῶν καταπεμφθείσης πρὸς τὴν ἡμῶν μετριότητα γραφούσης περὶ τοῦ ζητουμένου γενέσθαι συναλλάγματος τοῦ τὸν ἕνα δηλονότι. . . συνοικεσίας:— ὁ χαρτοφύλαξ τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας Εὐστάθιος ὁ Χαντρηνός: ὁ εὐτελής διάκονος τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πατριαρχικὸς νοτάριος Χριστοφόρος ὁ Κοστομέτρης: ὁ εὐτελής διάκονος τῆς ἀγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πατριαρχικὸς

νοτάριος Θεοφύλακτος διδάσκαλος ὁ Ἀγιοσαναργουρίτης· Νικήτας διάκονος πατριαρχικός νοτάριος καὶ διδάσκαλος τοῦ ψαλτηρίου ὁ Μεσαρίτης· Κωνσταντῖνος διάκονος καὶ πατριαρχικός νοτάριος ὁ Μουζάλων ὁ εὐτελής διάκονος καὶ πατριαρχικός νοτάριος Μανουήλ ὁ Ῥωμανάκης· Ἰωάννης πατριαρχικός νοτάριος ὁ Ἀπόκαυκος· Στέφανος διάκονος καὶ πατριαρχικός νοτάριος ὁ Καλοθήτης· Νικηφόρος διάκονος πατριαρχικός νοτάριος ὁ Χρυσοβέργης· Μανουήλ διάκονος καὶ πατριαρχικός νοτάριος ὁ Εἰρηνικός· ὁ εὐτελής διάκονος τῆν ἀγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας πατριαρχικός νοτάριος καὶ διδάσκαλος Νικηφόρος ὁ Αἴας +

102) λ. 347^a—348^a Ἀπόκρισις τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου Ἀντιοχείας κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμών πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα διὰ τὰ θυμιάματα· ὁ οἰκουμενικός ἀγιώτατος πατριάρχης [ ] ἐν τῷ καιρῷ τῆς κατηγήσεως ἔτσι κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῆς τοροφάου:—

Σὺ μὲν περιπόθητον τέκνον μεγαλοδοξότατε κριτὰ . . . ἀμήν:—

103) λ. 348^a—351^a Τὰ κατὰ τὸν Παντευγένην Σωτήριχον:—

Μηνὶ μαΐῳ κα' ἡμέρᾳ α' Ἰνδικτ. ε' προκαθημένου τοῦ θεοστέπτου βασιλέως ἡμῶν καὶ αὐτοκράτορος κυροῦ Μανουήλ τοῦ Κομνηνοῦ . . . ὁ εὐτελής ἐπίσκοπος Πατάρων Γεώργιος ὀρίσας ὑπέγραψα:—

104) λ. 351^{a-b} Σημείωμα γεγονὸς παρὰ τοῦ χαρτοφύλακος Μιχαήλ τοῦ Αὐτορειανοῦ ἐπὶ διαλύσει τῆς τοῦ φθαρτοῦ καὶ ἀφθάρτου ζητήσεως:—

Μηνὶ ἡμέρᾳ Ἰνδικτ. γ' ἐπὶ βήματος τοῦ θεοστεφοῦς βασιλέως Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ τοῦ ἀγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἰωάννου τοῦ Καματηροῦ καὶ τοῦ λοιποῦ σώματος τῆς ἁγίας συνόδου καὶ αὐτῶν δὴ τῶν συγχλητικῶν:—

Ἄγρυπνος ὢν ὁ τῶν ζιζανίων σποραῦς. . . μηνί καὶ ἰν-
δικτιῶνι τοῖς προγεγραμμένοις:—

105) λ. 351^a—352^a Ἐκθέσις κανόνων τοῦ ἁγιωτάτου πα-
τριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Σισιννίου καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν
μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων:—

Ἡμέρας ἐφ' ἱκανάς. . . τοῦ γένους τιθέμεθα:—

106) λ. 352^a Πιπτάκιον πατριαρχικὸν ἐκτεθὲν παρὰ Ἰωάν-
νου χαρτοφύλακος τοῦ τοῦ Ἰωνσπολίτου περὶ τοῦ τῆ δισαῖα-
δέλφῃ τῆς ἰδίας μητρὸς συναφθέντος καὶ τῶν ὀφειλόντων δοῦν-
ναι αὐτῷ ἐπιτιμίων:—

Λαμπούδιος οὗτος. . . μόνῳ ἐνιαυτῷ:—

107) λ. 352^{a-b} Περί τινος ἀρμοσαμένου τῷ ἰδίῳ υἱῷ πρὸς γά-
μον θυγατέρα τινὸς ὑπεξουσίαν παρὰ γνώμην τοῦ πατρὸς αὐ-
τῆς:—

Πέτρος ᾧ τὸ ἐπώνυμον Βαμβυλᾶς. . . νόμων πε-
ρίληψεν:—

108) λ. 352^b—354^b Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου
πρασβυτέρου τοῦ Δαμασκηνοῦ ἐπιστολή περὶ τῶν ἁγίων νη-
στειῶν:—

Τῷ εὐλογημένῳ καὶ γνησίῳ δούλῳ Χριστοῦ κυρίῳ Κο-
μητᾷ πνευματικῷ ἀδελφῷ Ἰωάννῃ: ἐλάχιστος:—
Πολλῶν καὶ ἀπείρων ὠραῶν παρὰ θεοῦ τοῖς. . . ἐνώ-
σεων:—

109) λ. 354^b—355^a Τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Κων-
σταντινουπόλεως κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Ὁξειῖτου κατήχησις
περὶ τῆς ἐν τετράδι καὶ παρασκευῇ νηστείας πρὸς τοὺς λέγοντας
μὴ ἰσχύειν νηστεῖν μέχρις ἐνάτης ὥρας:—

Ἀδελφοί καὶ πατέρες ἄξιον ζητεῖσθαι καὶ μαθεῖν. . .
μερίδας ὁμοῦ:—

110) λ. 355^a Τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου
κυροῦ Νικολάου τοῦ νέου περὶ τοῦ μὴ λειτουργεῖν τὸν ἱε-
ρέα δις τῆς ἡμέρας:—

Ὁ ὀρθὸς λόγος. . . διαγράφει τὴν φύσιν:—

111) λ. 355^{a-b} Νικολάου πατριάρχου τοῦ παλαιοῦ

περὶ τοῦ τὰς πατριαρχικῶν ἐπιστολῶν ἀμισθὶ δίδουσαι τοῖς αἰτου-
σιν ὡς γέγραπται ἐν τῷ χαρτοφυλακείῳ:—

Χαλατὸν μὲν πᾶθος... ἀμοιβήν:—

112) λλ. 355^b—356^a Ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ εὐχολογίου πὺς
χρῆ δέχεσθαι τοὺς ἀπὸ αἱρέσεων ἐρχομένους εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ
θεοῦ καθολικὴν ἐκκλησίαν:—

Ἄρειανούς μὲν... Ἰ. Χ. κατὰ πάντα ὑπάρχοντας:—

113) λ. 356^a Ἐπὶ τοῦ πατριάρχου κυροῦ Δουκᾶ γέγονε
σημαίωμα συνοδικὸν κωλύον τὸν ζ' βαθμὸν... .

114) λλ. 356^a—357^b Хрисовульзъ Никифора Воганиата
о томъ, чтобы казнь не приводилась въ исполненіе раньше
30 дней, п о придворныхъ и родныхъ царя... .

115) λλ. 357^b—365^a Συνοδικὸν περιέχον ἐν ἐπιτομῇ ἀπά-
σας ἀπὸ τῶν ἁγίων καὶ πανευφύμων τοῦ Χριστοῦ ἀποστόλων γε-
γονίας ὀρθοδόξους τε καὶ αἰρετικὰς συνόδους μέχρι τῆς ὀγδόης
οἰκουμανικῆς μεγάλης ἁγίας συνόδου:—

α'. Σύνοδος θεία καὶ ἱερά συνδραιοῦσα ἐν Ἱε-
ροσολύμοις... .

β'. Βασιλείου γὰρ τὴν πρόσκαιρον καταλι-
πόντος βασιλείαν Δέων τε καὶ Ἀλέξανδρος τῆς
βασιλείας ἐγένοντο κάτοχοι ἀληθῶς αἰώνιοι αὐγουστοί.
Φωτίου δὲ χάριν... Φώτιος δὲ τῆ ἐν Κωνσταντινου-
πόλει ἐνδημούσῃ μερικῇ συνόδῳ παρατήσεως ἐπιπέδω-
κε λίβελλον διὰ βαθύτατον γῆρας καὶ σωματικὴν ἀσθένε-
ϊαν τὰς αἰτίας ἀπαριθμούμενος. ἡ εὐμαρῶς δεξαμέ-
νη αὐτοῦ τὴν παραίτησιν, ὃ ἤτήσατο ἀπαπλήρωσε καὶ
Στέφανον τῶν αὐτοκρατόρων ὁμοπάτριον καὶ ὁμο-
μήτριον ἀδελφὸν ἐψηφίσαστο καὶ τοῦ Βουλαντίου ἱεράρ-
χην. [Ἰσορίω ἡμῶν ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν:—

116) λλ. 365^a—366^b Περὶ γάμων ἐπιτετραμμένων καὶ κε-
κωλυμένων καὶ περὶ διαφορῶν βαθμῶν τῆς συγγενείας τῶν τε ἐκ
θεοῦ βαπτισματος καὶ τῶν κατὰ σάρκα ἐξ αἱμάτων ἅμα τῶν ἐξ
ἐπιγαμίας γνωρίζομένων συγγενῶν [ ] δευτέρων αἶμα (!) καὶ
τρίτων συμπθεριῶν ἀκολούθως γραφέντων ἐν ἐπιτόμῳ ὥστε γι-
νώσκειν σε καλῶς καὶ κατὰ τὴν ἀκολουθίαν ψῆφον τῆς [ ] καὶ

τῶν τῶν συγγενῶν ἀκωλύτων καὶ κεκωλυμένων προσώπων ἵνα
μηδὲν σε διαλανθάνῃ φιλόπονε καὶ φιλόλογε:—

Ἡ συγγένεια ὄνομά ἐστι γενικὴν . . . ἐξ ἐπιγαμίας
βαθμόν:—

117) λ. 366^b—369^a Ἀκριβῆς διαίρεσις τῶν κεκωλυμένων
καὶ γινομένων γάμων:

Πατὴρ Ῥαθηνός

Μιχαὴλ ἀδελφε. Ἄννα

Κεκωλυμένος ὁ γάμος . . .

118) λ. 369^a—369^b. Τοῦ μητροπολίτου Κρήτης Ἰλλιοῦ
ἀποκρίσεις περὶ τῶν ἡρωτήθη παρὰ τινος μοναχοῦ Διονυσίου:—

Ἐρώτησις. Ἐώρανα πολλαχοῦ . . .

. . . κριματίζεται διὰ τοῦς γο[υεῖς?]

119) λ. 369^b—372^b. Τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου Ἀντιο-
χειῆς κοροῦ Ἰωάννου λόγος περὶ νηστείας τῶν τε τριῶν τεσ-
σαρακοστῶν καὶ τῶν ἄλων τετραδοπαρασκευῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ· συλ-
λεγεῖς ἀπὸ διαφόρων βιβλίων:—

Σὸς ὁ τοῦ λόγου βραχίων . . . ἀλλ' ὁμολογεῖν μὲν τὴν
οἰκείαν ἀσθένειαν μὴ ἀποκρῦ οβрынается р-сх.]

№ 483 (1121).

Νομοκάνον, на бумагѣ in 4°. Въ концѣ этоѣ рукописи:
Πέτρου Θεοπόλεως καὶ πάσης Ἀνατολῆς πατριάρχου ἰλόγος·
καθ' ἓνα καιρὸν εἰσῆλθεν ὁ Ἰταλὸς Ἀργυρος ἐλέγξων τὰ ἡμέ-
τερα.

Ἄσα ἐπονηρέωσατο ὁ ἐχθρὸς . . .

[Рукопись XIV—XV вѣка, л. 315 (л. 228bis); (206×
150; 153×90) по 24 строки. Лл. 314—315 позднѣшніе.
Правонаписание и грамматика писца часто очень своеобразны.

Содержитъ:

л. 1^a—36^a (заст.) Πίναξ σὺν θεῷ τοῦ παρόντος βιβλίου·
περὶ τῶν σοφῶν καὶ θείων ἀποστόλων· περὶ τοῦ νόμου τοῦ θεοῦ
καὶ ἁγίων ἀποστόλων.

указатель очень подробный, съ изложениемъ краткаго содержания всѣхъ правилъ; онъ продолжается подробнѣе, по видимому, прибавкой инца

на л. 36^b + Κανόνες νη' ἐκ τῶν ἁγίων πατέρων. περὶ πολλῶν ἐπιτιμίων εἰς τὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπίκαισαις γυναικῶν. κεφάλαιον πρῶτον +

тѣхъ указы еще 19 главъ ппв правилъ:

α'. Περὶ ἐπίκαισαις γυναικῶν κεφάλαιον α'.

β'. Περὶ γυναικὸς ἐὰν προσέκρουσε τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς κεφάλαιον β'.

γ'. Περὶ τοῦ μὴ προσκυνᾶ εἰκόνα ἀνυπόγραφην κεφάλαιον γ'.

Περὶ ἱερέων οἱ ἀποκτείναντες ζῶον μετὰ βέλουσ κεφάλαιον δ'.

Περὶ ἱερέων κοσμητικῶν οὐκ ἔχουν ἄδειαν ἐξαγορεύου κεφάλαιον ε'.

Περὶ ἱερέων μέθυσαν ἢ εἰς καπελία ἢ ἀλαχοῦ κεφάλαιον ς'.

Сп. л. 37^a (заст.) Νομοκάνονον σὺν θεῷ περιέχον συνοπτικῶς ὅλους τοὺς κανόνες τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν ἐπτὰ συνόδων καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ τοῦ ἁγίου Βασιλείου καὶ ἐτέρων θεοφόρων πατέρων ἐρμηνευθὲν προτροπῇ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως κῆρ Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ παρὰ τοῦ λογιωτάτου διακόνου τῆς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ νομοφύλακος κῆρ Ἀλεξίου τοῦ Ἀριστηνοῦ.

За этииъ заглавіемъ пдгтъ

1) л.л. 37^a—46^b. Канѡнъ τῶν ἁγίων ἀποστόλων:—
всего 76 правв.

2) л.л. 46^b—52^a. Канόνες δύο, τῆς ἐν Νικαίας (!) συνόδου κεφάλαια κ':—

3) л.л. 52^a—58^b. Канѡнъ τρίτος: τῶν ἐν Ἀγκύρα ἁγίων πατέρων κεφάλαια κς':—

4) лл. 58^b—61^b. Κατῶν δ' τῶν ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνελθόντων ἁγίων πατέρων κεφάλαια 5̄.

5) лл. 61^b—63^b. Κατῶν ε' τῶν ἐν Γάγγρα συνελθόντων ἁγίων πατέρων κεφάλαια 4̄:—

6) лл. 64^a—69^b. Антиох. —25.

7) лл. 69^b—76^b. Јаод. —59.

8) лл. 76^b—78^a. КП. всел. —8.

9) лл. 78^a—79^b. Ефесск. —9.

10) лл. 79^b—86^b. Халк. —30.

11) лл. 86^b—91^a. Сард. —22.

12) лл. 91^a—120^b. Барс. —137 п Аттика въ видѣ трехъ.

13) лл. 120^b—121^a. КП. 394 года.

14) лл. 121^a—140^b. Трульск. —102.

15) лл. 141^a—146^b. Ник. II. —22.

16) лл. 146^b—148^a. КШ. I—II—18.

17) лл. 148^a—148^b. Соф. —3.

18) лл. 148^b—164^b. Васил. Вел.—99, но на самомъ дѣлѣ пхъ только 91, а остальные сдѣланы изъ

19) лл. 164^b—165^b посланія Тарасія къ Адриану.

20) лл. 165^b—166^a Дιονисія.

21) лл. 166^a—167^a Петра

22) лл. 167^a—168^b Григорія Неовес.

23) лл. 168^a—169^a Аванасія къ Амуну главы α' и β', за-
тѣмъ

24) γ'. ἄλλο τοῦ ἁγίου Μαξίμου:—

Τινές μὲν φασιν. . . οὕτε κατὰ τοὺς ὄπλους:—

25) τοῦ μεγάλου Ἀθανασίου:—

δ'. Ἐὰ τῆς παλαιᾶς. . .

ε'. Τῆς δὲ καινῆς. . .

ς'. Βιβλία ἀκανόνιστα. . . καὶ ὁ Ποιμήν:—

26) лл. 169^a. Григорія Богосл. } о кингахъ

27) лл. 169^a—170^a. Амфилохія } о кингахъ

28) лл. 170^a—171^b. Григорія Инсск. къ Литоію. —8.

29) лл. 171^b—172^a. Тимофея Алекс. —15.

30) лл. 172^a—173^a. Теофила —14.

- 31) λλ. 173^a—174^a. Кирилла —7 (въ томъ числѣ къ Максиму и къ Геннадію).
- 32) λλ. 174^a. Εὐλογίου Ἀλεξανδρείας κεφ. α΄.
- 33) λλ. 174^{a-b}. Геннадія.
- 34) λλ. 174^b—175^a. Γραφή ἀπὸ ΚΠ. (τῷ) Ἀντιοχείας...
- 35) λλ. 175^a—176^a. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου κανόνες ἐκκλησιαστικοὶ ιζ΄.
- 36) λλ. 176^a—177^b. Τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου ιζ΄:—
- 37) λλ. 177^b. Κοινὸς τῶν ἁγίων ἀποστόλων οὕτω ὁ κανὼν:—
- 38) λλ. 177^b—178^a. Главы пзъ хрисовулла Юстиниана.
- 39) λλ. 178^{a-b}. Василія Вел. παρὰ (!) τίτλου καὶ χρόνου ἁμαρτημάτων:—
- 40) λλ. 178^b—179^a. Τοῦ αὐτοῦ πόσοι τόποι τῶν ἐπιτιμίων:—
- 41) λλ. 179^a—180^a. Кирилла 12 главъ на Несторія.
- 42) λλ. 180^a—180^b. Дмитрія Киз. о яковитахъ и хациц. и богомвлахъ.
- 43) λλ. 180^b—181^a. Петра Антиох. къ еп. Венец.
- 44) λλ. 181^{a-b}. Льва Болгарск.
- 45) λλ. 181^b—185^a. Πρὸς τοὺς λέγοντας ὡς ἡ Ῥώμη πρῶτος θρόνος ἐστίν:—
- 46) λλ. 185^a—186^a. Вас. Вел. παραγγελία къ іерею (α΄. Σπούδασον...) ο причащеніи (β΄. Τὸ καθ' ἐκάστην...) и ο пренебрегающихъ епитиміями (γ΄. Ὁν οὐ σωφρονίζει...)
- 47) λλ. 186^a—197^a κανὼν μ΄. Ἰωάννου μοναχοῦ καὶ διακόνου μαθητοῦ τοῦ μεγάλου Βασίλειου οὕτινος ἡ ἐπωνυμία τέκνον ἡπαῆς (!) κανονάριον διαγορευθὼν περὶ πάντων λεπτομερῶς τῶν παθῶν καὶ τῶν τούτοις προσφόρων ἐπιτιμίων· περὶ τῆς ἁγίας κοινωνίας· βρωμάτων τε καὶ πομάτων καὶ εὐχῶν λίαν συμπυκνῶσται:—
- Τῆς θείας καὶ παναγάθου... ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ:—
- 48) λλ. 197^a—201^a κανὼν μ΄. Ὅρος καὶ σύνθεσις τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ τὰς τετραδοπαρτακευὰς ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ πῶς χρὴ τιμᾶν αὐτάς:—

α'. Τὰς δευτέρας καὶ τετραδοπαρασκευὰς τοῦ χρόνου...
... τὰς τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς ἡμέρας:—

49) λλ. 201^a—206^a. Οὕτως ὁ κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ὃ προεγράφη περὶ τῶν τετραδοπαρασκευῶν, ἐμεταγλωττίσθησαν εἰς στίχους παρὰ ἑνὸς ὀνόματι Νεΐλου καὶ ἄρχεται οὕτως:—

Πολλάκις με ἠΐψασα... οὗτοι τὸν ἀρτζιβούριν:—

50) λλ. 206^a—206^b (заєт.)

Διέλαθε δὲ ἡμᾶς τὸ περὶ εὐνούχων... διὰ τὴ πολυ-
μόλοντον:—

51) λλ. 206^b—208^b. κανόνες μβ'. Γίνωσκε δὲ καὶ τὰ ἐπι-
τίμια ἅπερ οὐχ ἡμεῖς, ἀλλ' ὁ μέγας ταῖς παραπεσούσαις ἐξέθετο
ὁ μέγας Βασιλεῖος:—

α'. Προσβολὴ τοῦ λογιμοῦ... .

λ'. Ἐἴ τινος ἐξ ἀμελείας τὸ ἴδιον τέκνον τελευτήσῃ...
μὴ κοιωνοῦσα:—

52) λλ. 208^b—209^b. κανόνες μγ'. Εἴρηται τὰ τοῦ Νη-
στευτοῦ· τὰ δὲ καθημερινὰ ἐπιτιμίων τοῦ ἁγίου Βασιλεί-
ου:—

α'. Ἡ ὁμόσασα τὸ ὄνομα τοῦ Χ... .

κς'. Ἡ ἐνδομα καινότερον... ὑπὲρ αὐτῆς ἰκατεύουσα:—

53) λλ. 209^b—211^b. κανόνες μδ'. Κεφάλαιά τινα ἀπὸ τῶν
θείων καὶ ἱερῶν κανόνων (in m. + ἐρμηγία ἔστιν τούτω, εἰ δὲ
λάθος ἐγένετο καὶ ἐγένοντο μαῦρα +)

α'. τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει πρώτης συνό-
δου. Μηδεὶς τῶν ἐν ἱερατικῶν καταλεγόμενων τάγ-
ματι ἢ λαϊκὸς τὰ παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἄζυμα...
ἀφοριζέσθω:—

β'. τῆς αὐτῆς ὅτι οὐ δεῖ κωλύειν μονάζειν:—
Ἐξὸν ὑπάρχει παντὶ χριστιανῷ... ἀποπλήρωσιν:—

γ'. τῆς αὐτῆς συνόδου κανὼν νε' περὶ τῶν νη-
στευόντων σάββατον καὶ κυριακὴν:— Ἐπει-
δὴ μεμαθήκαμεν... ἀφοριζέσθω:—

δ'. τῆς αὐτῆς συνόδου κανὼν ος' περὶ τοῦ πῶς

δεῖ ψάλλειν:— Τὸς ἐπὶ τὸ ψάλλειν... ἐδίδαξαν λόγιον:—

ε'. τοῦ αὐτοῦ ἐν τῇ περὶ ψευδοπροφητῶν καὶ ψευδοδιδασκάλων καὶ ἀθέων αἰρετικῶν λατρίων πραγματείαις:— Πλὴν πρὸς τὸ παρὸν ἀναγκαῖόν ἐστι παραστήραι ἐκ τῶν ἁγίων γραφῶν τούτους τοὺς αἰρετίζοντας... οὕτε ἐν τῷ μέλλοντι:—

ς'. τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανῶν ἐβδόμηκοστός:— Εἴ τις ἐπ. ἢ πρεσβ... ἀναθεματιζέσθωσαν:—

ζ'. τῆς αὐτῆς συνόδου κανῶν ἐνενηκοστός:— Γὰρ κυριακός... ἀνάστασιν:—

η'. τῆς αὐτῆς συνόδου κανῶν κγ':— Περὶ τοῦ μηδένα τῶν... κακουργίας:—

θ'. Τὸς ἐν πολέμοις φόνους... ἀπέχεσθαι:—

54) λλ. 211^α—213^β κανόνες με'. Κανῶν τῶν ἐν Νικαίᾳ ἁγίων πατέρων:—

α. Ὅτι οὐκ ἔστιν ἱερέα κοσμικόν... αὐτοὶ ἱερεῖς:—

Κανόνες τῶν ἐν Καρχηδόνι ἁγίων πατέρων:—

β. Εἴ τις παιδίον δι' ἀμέλειαν αὐτῷ ἀβάπτιστον... ἐν ἄρτῳ καὶ ὕδατι:—

γ. Ἐὰν πέσῃ τις εἰς ἀβάπτιστον σῶμα... ἀκουσῶν-τος ἔστω:—

рядь правилъ всего 19, среди которыхъ есть. Трулльск. 65, Дюпес. Алеке., Васил. 7, 4, 25, 48.

55) λλ. 213^α—215^β κανόνες με'. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς περὶ τῶν ἑρωταποκρίσεων:—

α' Ἡ γυνὴ δέδοται νόμῳ... .

ε' Ὅτι χρὴ τοὺς προκομίζοντας... τῇ κρίσει τοῦ μεγάλου θεοῦ:—

56) дальше въ качествѣ с' оглавление отвѣтовъ Тимофея, а с'—ка' рядъ ого отвѣтовъ.

57) λλ. 215^α—218^β. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ Νηστευτοῦ διαφοροὶ διαφοραὶ καὶ διαθέσεις τῶν ἐξομολογουμένων χρέφια ἄμαρ-

τήματα καὶ περὶ τοῦ δεῖν εἶναι τούτοις ἀναδεχομένους ἀληθεῖς καὶ ἀπταιστους πρὸς τὸν θεὸν καὶ ἀπὸ θεοῦ καὶ ἐκ θεοῦ. διακρίσεις γινώσκειν. ὡς οἶμαι ὁ ταπεινός.

Δεῖ τὸν ἐξομολογούμενον... καὶ ταῦτα περὶ ἀνδρῶν:—

58) λλ. 218^α—^β. Ἐκ τοῦ τῆς Κλήμακος περὶ ἐξαγορεύσεως:—

Μὴ ἀπατῶ, ὃ υἱὲ καὶ ὑπήκοος Κυρίου, πνεύματι οἰήσεως... καὶ μὴ οἰήσαι παλαίειν:—

59) λλ. 218^β—219^α. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ περὶ κληρικῶν καὶ ἱερωμένων:—

Τοὺς ἱερεῖς καὶ ἀρχιερεῖς καὶ ἐμβάδοις διακόνους οὐ χρὴ δέχεσθαι εἰς ἐξομολόγησιν... ἱερωσύνης ἢ πάσης:—

Ἡ δὲ ἕκτη ἁγία σύνοδος περιεκτικῶς ἀποφαίνεται εἰς τὸν τρίτον κανόνα λέγουσιν (!) οὕτως· ὥστε τοὺς ἐν κλήρῳ καταλεγόμενους καὶ ἄλλοις τὰ θεῖα διαπορθεύοντας καθαρὸς ἀποφῆναι καὶ λειτουργοὺς ἀμόμους καὶ τῆς νοεράς τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ ἀρχιερέως καὶ θύματος καὶ θυσίας ἅγιως ἀνακαθαίρεσθαι. τὰ δὲ ἔσθωθεν τοῦ γάμου ἐπιτρεβέντα τούτοις μίση, μετὰ δὲ τὴν ἁγίαν ταύτην σύνοδον καὶ πᾶσαι αἰ ἀκουσμενικαὶ καὶ τοπικαὶ ἁγίαί σύνοδοι μετὰ καὶ διατάξεων τῶν λοιπῶν ἁγίων πατέρων εἰς ταῦτα οὕτως νομοθετοῦσιν, ὁμοίως καὶ οἱ πολιτικοὶ νόμοι διορίζονται, ὅτι ὁ χειροτονούμενος ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος ὀφείλει παρθένος εἶναι ἢ ἐκ παρθενίας μονογαμήστως παρθένον· τοῦτον τὸν νόμον περὶ καθαρότητος ἱερωσύνης καὶ περὶ τῶν εὐνούχων οἱ προγεγραμμένοι πατέρες ἅπαντες οὕτω διωρίζαντο, πάντων οὖν τούτων τῶν προγεγραμμένων τὰς μαρτυρίας λαβόντες ἡμεῖς ἄπειθόντες ἐνεπιτόμως ἔως ὧδε ἐν τῷ παρόντι συντάγματι ἐξεδέμεθα, δεῖ δὲ εἰδέναι ὡς ὁ Νηστευτῆς ἐκεῖνος Κωνσταντίνου πόλεως πρόεδρος ἐν ἁγίοις Ἰωάννου ἀπὸ τοῦ

πρὸ αὐτοῦ τὰ ἴμοια κανονίσαντος Ἰωάννου τοῦ μαθητοῦ
γενομένου τοῦ μεγάλου Βασιλείου τὰς ἀφορμὰς ἐγράψε
καθὼς περ ἐκείνος ἀπὸ τοῦ αἰκείου διδασκάλου:—

60) λλ. 219^a—221^b. Περὶ τῶν οἰκουμενικῶν ἐπιτὰ συνόδων:—

Ἡ πρώτη σύνοδος. . .

Ἡ δὲ ἐβδόμη. . . ἀγομαχούστας μωσατικομένη:—

61) λλ. 221^b—228^b. Ἐκείσε; θαυμασία περὶ γάμων ἐνδε-
χόμενων γενέσθαι καὶ μή:—

ὁ Ἐβένος
πατὴρ τοῦ Μεγα-
λῆ καὶ τῆς Ἄννης.
Μεγαλὸ ἀδελφὸς
Ἄννης παρκαίς
κεκώλυται οὖν

Κεκώλυται οὗτος ὁ γάμος . . . τὰς (!) ἐξ
ἐπιγαμίας βαθμοῦς:—

62) λ. 228^b. (бозв замнѣя)

Ἐρωτήσεις: Ποία μετρεῖται πρώτη γενεά.

Ἀποκρίσαι: Ἀδελφὸς καὶ ἐξαδελφός. . .

Ἀποκρίσαι: Σάββατον καὶ κυριακὴν διὰ τὴν προσφορὰν
τῆς θυσίας:—

63) λλ. 228bis—230^a. Λαθασία βλ. Αμυγυ.

64) λλ. 230^a—240^b. Ἀθροῖσαι μαρτυριῶν ἄρ(α) τι μέγα ἀγα-
θὸν ὑπάρχει ἐξαγορεύσεις:—

α'. Καλὸν ἔστιν ἄρα τὸ ἐξομολογεῖσθαι τὰ ἀμαρτήμα-
τήματα ἡμῶν πατρικοῖς (!) ἀνδράσιν ἢ οὐ:

β'. Καλὸν καὶ πάνυ ὠφέλιμον. . .

ργ'. Ἀζυμον ἔστι ψυχὴ μὴ ἄχρεια (!) πρόλυμμα. . .
πικρότητος τῆς νηστείας στενοχωρίαν:—

65) λλ. 240^b—250^b. Τάξις ἀρίστη τῶν ἐξαγορευόντων:—

Χρὴ τὸν ἐξαγορεύσαι μέλλοντα ἀκατακάλιπτω τῇ κε-
φαλῇ. . . καὶ τοὺς παραϋσμοῦς:—

66) λλ. 251^a—252^b. (зап.) κανόνες μη'. Τῶν ἁγίων πατέ-
ρων νομοθεσίαι ἐξαγορεύσεως:

α'. Εἴ τις ἐξέρχεται τῆς ἐκκλησίας πρὸ τῆς ὑστεραίας
εὐχῆς. . .

ββ'. Τὰ σαρκικὰ ἀμαρτήματα εἰσὶν ὑπὸ. . . ἐκούσας
φόνος ὁ ἀσυγχώρητος:—

67) λλ. 252^b—255^a. κανόνες μβ' τῶν ἁγίων ἀποστόλων διά-
φοροι περὶ σεραμάτων:—

α'. Εἴ τις πρεσβύτερος ἢ καὶ ἐπίσκοπος ἐπιστρέψῃ ἢ καὶ. . .
κη'. Ἐάν τις κλέπτης φρονεῖται μέλισσαν ἔχει ἐπιτίμι-
ον ὁ τοιοῦτος χρόνους τέσσαρας. . . καὶ ἄλλον εἴ-
τι δεῖται τῷ πατρὶ:—

68) λ. 255^{a-b}. κανόνες ν'. Δικαία διδασκαλία τῶν θεοφό-
ρων πατέρων περὶ γονέων καὶ τέκνων:—

α'. Μέγα μισθὸν ἔχουσι καὶ πολλῶν καὶ μεγάλων ἀμαρ-
τιῶν. . .

β'. Τίμα γὰρ λέγει τὸν πατέρα σου. . . καὶ πάντων
τῶν ἁγίων:—

69) λλ. 256^a—257^b. κανόνες να'. Νόμος τῶν ἁγίων πατέ-
ρων τῶν ἐν Λαοδικείᾳ:—

α'. Ἐάν τις πνευματικὸς πατὴρ ὁμολογήσῃ τὴν ἀμαρ-
τίαν τοῦ ἐξαγορευθέντος. . .

κδ'. Ἐάν ἡ γυνὴ ἀποκρούσῃ τὸν σύνεον αὐτῆς. . .
μεταλαμβάνετω ἄρτω καὶ ὕδατι καὶ συγχωρηθῆ-
ται:—

70) λλ. 257^b—259^a. κανόνες νβ'. Ἐρωτήσεις τινῶν πατέ-
ρων ὧν τὰς ἀποκρίσεις ἔδωκεν ὁ τιμωτάτος Πατρις χαρτοφύ-
λαξ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας:—

α'. Ἐρωτήσεις: Εἰς πόσον καιρὸν ὀφείλει βαπτίζεσθαι
τὸ παιδίον. . .

ιε'. Ἐάν μιανθῇ παιδίον τῇ μεγάλῃ τεσσαρακοστῇ εἰς
τοῦρον. . . τὸ συμβάν:—

71) λ. 259^a. Εὐχὴ ἔστιν ὁ πνευματικὸς πατὴρ μέλλει ἀπο-
λῦσαι τὸν ἐξομολογούμενον πνευματικὸν υἱὸν αὐτοῦ, εὐχεται ἐπά-
νω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ λέγων, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν:—

Ὁ θεὸς ὁ πατοκράτωρ ὁ μόνος ἔχων εἰσοσίαν. . .
ἀναπέμπομεν:—

72) λ. 259^a. Εὐχὴ τῶν ἐξομολογούμενων τῆς ἀπολύσεως τοῦ
Κυρίου δεηθῶμεν:

Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ θεὸς ποιητὴς οὐ-
ρανοῦ. . . ἀμήν:—

73) JJ. 260^a—263^b. κανόνες νγ'. Τῶν ἁγίων πατέρων περὶ ἐξαγορεύσεως τῶν μοναχῶν:—

α'. Εἴ τις ἐκτος ἀσθενείας μὴ εὐρεθῆ εἰς τὸν ἐξά-
φαιμον τοῦ ὄρθρου. . .

π'. Ὁ καθηγούμενος ἐάν μὴ ἔχει εὐσπλαγγίαν . . .
χωρὶς γὰρ ἐμοῦ φησὶν ὁ Χριστὸς οὐ δύνασθε ποι-
εῖν ἢ ἡ δοξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν:—

74) JJ. 263^b—273^b. κανόνες νδ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν
Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας ἱστορία μυ-
σταγωγικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ περὶ τῆς θείας λειτουργίας:—

α'. Ἐκκλησία ἐστὶ ναὸς θεοῦ τέμενος ἁγίου. . .

ρζ'. Τὸ σημαντήριον τὰς τῶν ἁγίων σάλπιγγας σημαί-
νει . . . κολάσεως αἰωνίου:—

75) JJ. 273^b—274^b. κανόνες νε'. Γρηγορίου ἀρχιεπι-
σκόπου Κορίνθου περὶ τῆς ἁγίας τριάδος:—

α'. Ἡ ἁγία τριάς ὁμοούσιος ἐστίν, καὶ ὅτι τρεῖς ὑπο-
στάσεις. . . ἐν τριάδι δοξάζεται:—

β'. Ἐκ τοῦ υποδείγματος. . . καὶ ἀσύνητος:—

γ'. Τὸ οὖν νοούμενον τοῦ ἀνθρώπου. . . οὐκ ἐξέρχεται:—

δ'. Ταῦτα οὖν τὰ τρία. . . μένει πνεῦμα:—

ε'. Οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τῆς θείας οὐσίας χρὴ λογίζε-
σθαι ὅτι ὁ πατὴρ μένει πατήρ καὶ υἱὸς οὐ γίνε-
ται. καὶ ὁ υἱὸς μένει υἱὸς καὶ πατήρ οὐκ ἔστιν
οὔτε πνεῦμα. καὶ τὸ πνεῦμα μένει πνεῦμα καὶ οὐκ
ἔστιν πατήρ ἀλλὰ πνεῦμα τὸ ἅγιον. ἀλλ' οὐδὲ
υἱὸς ἐστὶν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· τίκει γὰρ . . .
πνεῦμα:—

76) JJ. 274^b—283^b. (3act.) κανόνες νς'. Ἐκλογή τοῦ παρὰ
θεοῦ δοθέντος νόμου τοῖς Ἰσραηλιταῖς.

α'. Περὶ κριμάτων καὶ δικαιώσεως τῆς ἐξόδου κερ. 58'.
Ὁ παραλείψῃ ἀκοήν. . .

πδ'. Εἴτε στρατιωτικοὶ εἴεν εἴτε φοιτητάτοι· εἴτε σχο-
λάριοι· εἴτε ἄλλοι τινὲς ὅφ' ἐτέραν οἰανοῦν στρατεί-
αν ἐνοπλον καταλεγόμενοι, κελεύομεν ὁσουςδήποτε

ἐνικαιτοῦς ἐνεξεπεδύοντω μείνουσιν... ἐξ ἀπάτης δὲ
πρὸς δευτέρου γάμου συνελαθείσης:—

πε'. Περὶ τοῦ μὴ ποιεῖν ἱερεὺς λειτουργίας
δύοι:— Ὁ ὀρθὸς λόγος... φύσιν:—

сюда (въ 85 страницъ главѣ) входятъ выдержки изъ самыхъ
разнообразныхъ источниковъ, и самая Ἐκλογή переработана
нѣсколько.

77) лл. 283^b—286^a. κανόνες νζ'. Ἐκλογή ἐπιτιμίων πάν-
των τῶν παθῶν ἐκ τῶς κανόνας τῶν ἁγίων ἀποστόλων. ἀκριβῶς
ἐκλεχθέντων:—

α'. Ἄνθρωπος ἔχων γυναῖκα καὶ πέσει εἰς ὑπανδρον... καὶ εἰ
τι παραγγείλας ὁ πνευματικός:—

β'. Φονεὺς εἰάν φονεύσῃ, ἔτη θώδεκα καὶ εἰ τι παραγγεί-
λαι:—

· · · · ·

ιζ'. Καὶ ὁ εἰς τοῦ ἀδελφοποιῦ τοῦ τὴν γυναῖκα εἰσελθόν...
ἀκοινώνητος.

ιζ'. Ἐάν πέσῃ τις εἰς τὴν προγονὴν αὐτοῦ ἢ εἰς τὴν ἀνε-
ψιάν αὐτοῦ, ἔτη 1' καὶ εἰ τι παραγγείλαι:—

· · · · ·

λη'. Ἐάν γένηται ρεῦσις μοναχοῦ, ἐπιτιμᾶται τρίτον εἰπεῖν
τόν πεντηκοστὸν καὶ τὸ κύριε ἐλέησον καὶ μενέτω ἀκοι-
νώνητος ἡμέρας ἑπτὰ ἐν δὲ τῇ ζ' λαμβανέτω συγχώ-
ρησιν:—

λιθ'. τοῦ ἁγίου Νικηφόρου πατριάρχου Κωνσταντινουπό-
λεως:—

Ἐάν φθάσῃ ὁ εὐαγγελισμὸς... ἰχθύων:—

μ'. τοῦ ἁγ. Βασιλείου ἐν ταῖς πρὸς μονάζον-
τας ἐπιστολαῖς:— Ὅτι ὁ δικώμενος περὶ (!) τῶν
δοκούντων ὁμοπίστων ἕνεκεν τοῦ ὀρθοῦ λόγου μείζονα
στέφανον ἔχει τοῦ μαρτυροῦντος παρά εἰδωλολάτρου:—

μα'. Ταῦταις οὖν ταῖς δεσποτικαῖς καὶ εὐαγγελικαῖς ἀθεν-
ταῖς ἐπόμενος, ἔστι δὲ καὶ ταῖς ἀποστολικαῖς θεολο-
γικαῖς καὶ συνοδικαῖς καὶ πατρικαῖς παραδόσεσι καὶ δια-
τάξεσι, τοὺς λατῆρους τῶν τοιούτων θείων προσταγμά-

των καὶ παραδόσεων μακρὰν ἐκτρεπομένους εὐρίσκομεν, καὶ διὰ τοῦτο τῆν τούτων κοινωνίαν καὶ τῶν ὁμοφρονούντων καὶ συγκαινωνούντων αὐτοῖς λίαν ἀποστρεφόμεθα:—

μβ'. Ἐπαναστρέψας οὖν ὁ χαρτοφύλαξ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς Φραγγίας ἀνοποστόλως ἑὺμπασι διαβεβίωσατο ὡς τὰ ἐκείνων ἡκριβωκώς:—

μγ'. Ὡς μάτην οἱ λατίνοι τὸ τῶν χριστιανῶν περικείμεται ὄνομα, ἐπειδὴ δοχίον εἶαι πασῶν τῶν αἱρέσεων καὶ οὗτοι ἔσονται καὶ αὐτοὶ αἱρετικοί:—

μδ'. Τούτου χάριν ἐγὼ φοβῶμαι τὰ ὅσα βύων μὴ ἐνωτίσασθαι: τῆς βλασφημίας τῶν ἀδένων καὶ πνευματομάχων λατίνων καὶ τοῦτο ποιῶν οὐ μόνον τῇ κανονικῇ ἐπιτιμῆσει οὐχ ὑπακούσομεν πρὸς συνοδικῆς διατάξεως ἑμαυτὸν ἀποσχίσας τοῦ θρόνου τῆς παλαιᾶς Ῥώμης, ἀλλὰ καὶ ἐπαίνο ἀξιοθήσομαι τοῦ προσήκοντος ὅπως δὲ τοῦτο ὁ ἐκ τῆς ἐν Κ/πόλεως (!) α' καὶ β' συνόδου ὁ κανὼν ἀηλώσει σαφέστατα. ἔχει δὲ καὶ οὗτος ὁ κανὼν κατὰ λέξιν οὕτως:—

με'. Περὶ γὰρ τῶν τοιούτων φησὶν ὁ ἀπόστολος· εἴαν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης καὶ τὰ ἐξῆς, τῷ τοιούτῳ μηδὲν συνασθίειν:—

μς'. Εἴτε πατὴρ εἴτε ἀδελφὸς εἴτε μήτηρ εἴτε ὅστις οὖν ἄλλος κατελήφθη μέχρι θανάτου κοινωνῶν τῇ αἱρέσει, προεῖρηται ἐν τῷ ἀνωτέρῳ κεφαλαίῳ μὴ μνημονεύεσθαι ἐν τῇ λειτουργίᾳ, εἰ μὴ τοι ἕκαστος κατὰ διάνοιαν ἔλοιτο εὐχεσθαι ὑπὲρ τῶν τοιούτων καὶ ὑπὲρ τῶν ποιῆν ἐλεημοσύνην· πῶς γὰρ ἂν ὄτι ἐτι ζῶν μετέχων τοῖς αἱρετικοῖς (!) κοινωνίας καὶ οὕτω ἐκκομισθεὶς λειψθήσεται ἐν μνημοσύναις κατὰ τὴν μυσταγωγίαν ὀρθόδοξων, οὐδαμῶς, ταῦτα οὐ κανονικῶς ἐφθεγξάμην· ἐπισκόπων γὰρ τοῦτο, ἀλλὰ συμβουλευτικῶς ἐξ ἀγάπης· οὐδὲν γὰρ ἀγάπης ἀναγκαιότερον φεγξάμενος:—

78) J. N. 286^a—287^a. Ex τῆς ἐν Νικαίας συνόδου τῶν τρια-

κοσίων δέκα καὶ ὀκτώ θεοφόρων πατέρων διατάξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ τῶν ἁγίων νηστειῶν τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς:—

Ἀρχὴ τῶν νηστειῶν καθὼς γέγραπται... εὐχόμενος ὑπὲρ ἡμῶν ἀμήν:—

79) λ. 287^a Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Νικόλαου:—

Τοιγαροῦν ὁ μέγας ἐν ἱεροῦσι Νικόλαος μετὰ πολλῶν αὐτοῦ θαυμάτων καὶ τοῦτο ἐμφέρεται εἰς τὸν βίον αὐτοῦ, ὅτι ἔτι νήπιος ὢν τοῦ δεσποῦ μόνου μαζοῦ καὶ αὐτοῦ ἀπαξ τῆς ἡμέρας διατρέφετο... διαίτημα θαυμαστῶς προδεικνύμενος:—

80) λ. 287^{a-b} Στίχοι τοῦ ἁγίου Νικόλαου μυροβλύτου ἀρχιεπισκόπου:—

Ἐβράδυνας πρόμαχε, θερμὲ προστάτα:—

Φρουρὰ φέρει με καὶ στενοῦμαι καὶ στένω:—

Ἡ γλῶττα αἰγᾶ, καὶ παιδεῖται τὸ σῶμα:—

Πόδες καὶ γόνατα, καὶ δεσμῶν δεῖχα:—

Τίς ταῦτα...

Καὶ τὸν σὸν οἰκέτην με, τῆς φρουρᾶς ῥύον:—

81) λ. 287^b—292^a. Ἀκολουθία τοῦ θεοῦ καὶ ἀγγελικοῦ μικροῦ σχήματος καὶ τελεῖται οὕτως:—

82) λ. 292^a—302^b. Ἀκολουθία τοῦ θεοῦ καὶ ἀγγελικοῦ μεγάλου σχήματος ἧ καὶ τελεῖται οὕτως:—

83) λ. 303^a—309^a. Πέτρου Θεοπόλεως καὶ πάσης Ἀνατολῆς πατριάρχου λόγος καθὲν (!) καιρὸν εἰσπλήθην ἠ Ἰταλὸς Ἀργυρὸς ἐλέγχων τὰ ἡμέτερα:—

Ὅσα ἐπονηρέωσατο... τὸ περιφρονούμενον:—

84) λ. 309^a—313^b. Τῷ σεβασμιωτάτῳ δεσπότη ἰσαγγέλφῳ καὶ πνευματικῷ ἀδελφῷ τῷ ἁγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Βραδένσης ἀπὸ ἀλεγγένσης. Πέτρος ἐλέφ θεοῦ πατριάρχου (!) Θεοπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας:—

Πολλῆς ἡμῖν εὐφροσύνης... ἀμήν:— вт. сокращ. редакции.]

№ 484.

Νομοκάνων Ματθαίου, на бумагѣ in 4°.

№ 485.

Νόμοι ἐκκλησιαστικοί, на бумагѣ in 4°.

№№ 486—491.

Еще 6 номоканоновъ, на бумагѣ in 4°.

№ 492.

Νομοκάνων, на бумагѣ in 8°.

№ 493.

Седьмый вселенскій соборъ, καὶ Μέλιττα, на бумагѣ in 8°.

№ 494.

Въ кельѣ Синайскаго архіепископа.

Книга, зовомая Вактирія (νόμων), на бумагѣ въ листъ.— Ее принесъ архіепископъ Каллиникъ въ 1713 году августа 14 дня. А куплена она въ 1689 году Димитріемъ, іереемъ епархіи Радовизи.

№ 495.

Въ библиотекѣ Синаеджуванійскаго подворья.

Ἐξήγησις τῶν ἱερῶν καὶ θεῶν κανόνων τῶν τε ἁγίων ἀποστόλων, καὶ τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων, κ.τ.λ. ποιηθεῖσα κατὰ προσταγὴν βασιλικὴν καὶ πατριαρχικὴν Θεοδώρῳ τῷ εὐτελεῖ διακόνῳ τῆς τοῦ θεοῦ ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας νομοφύλακι, χαρτοφύλακι καὶ πρώτῳ τῶν Βλαχερνῶν. τῷ Βαλασαμῶν, τῷ μετὰ χρόνους τινὰς γεγονότι καὶ πατριάρχῃ Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας καὶ πάσης Ἀνατολῆς: — На хлопчатной бумагѣ in 8° претолстая рукопись, XIII вѣка, топографически написанная мелкимъ почеркомъ. Отличная, полная рукопись. Съ нея надо печатать.

Нач.: Πείθεσθε τοις ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπαίχετε αὐτοῖς γὰρ ἀγροπνοῦσιν. . .

ΝΗ. Κανόνες τῆς ἐν Καρθαγένῃ α' Συνόδου. Πράξις πρώτη. «Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπεν. . . Φαστίνος ἐπίσκοπος καὶ τοποτηρητῆς εἶπεν. . . Πράξις δευτέρα. . . τρίτη. . . τετάρτη. . . πέμπτη. — Ἐπιστολὴ τῷ πάπῃ Βονιφατίῳ. — Не находка ли все это?

№ 496 (1893).

Тамъ же.

Рукопись на бумаге in 4°, содержащая

Τακτικὸν συνοδικόν, τοῦτέστι Κανονικὸν σύνταγμα τῆς ἐν Ῥωσσία πνευματικῆς ἐκκλησιαστικῆς συνόδου, συντεθέν διὰ προσταγῆς τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ κραταιοτάτου βασιλέως Μοσχοβίας καὶ πάσης Ῥωσσίας, Πέτρου Ἀλεξιάδου τοῦ πρώτου, ἀδελφὰ καὶ δι-οριθῶσαι τῆς ἀγιωτάτης δικαίουσῆς συνόδου ἐν ἔτει 1721 Σεπτεμβρίου 15' ἐν τῇ βασιλευσούσῃ Πετρούλει.

Ἐπέγραψαν αὐτὸ τὸ Κανονικόν: + Ὁ Ῥεζανίας Στέφανος. + Ὁ Σμολενακίας Σίλβεστρος. + Ὁ Ποκοβίας Θεοφάνης. + Ὁ Νιζεγοροδίας Βαρλαάμ. + Ὁ Τβερίας Μητροφάνης. + Ὁ Κορελίας Ἀαρόν.

Отдѣлъ V.

Панѳекты, или Сборники.

№ 497 (384).

Сборникъ, на пергаминѣ [л. 171 л.] [XI вѣка; 262×193; 186×125; по 27 строкъ. Пачала р-сп иѣтъ; она] содержитъ:

- 1) [л. 1^а—2^б окончаніе какого-то житія со словъ
κατακαμπτομένη λεπτά δὲ λίαν καὶ ἄσημα φθεγγομένη
μετὰ ὀακρῶν δὲ ἀεὶ καὶ ταῦτα προσφέρουσα: πολ-
λάκις γάρ μου λαβοῦσα τὴν δεξιάν καὶ τοῖς ὀφθαλ-
μοῖς ἐπιθεῖσα οὕτω διάβροχον γενομένην ἀφῆκεν. . . .
- 2) л. 3^а—11^б λ'.] Περὶ τῆς θείας ἀγάπης:—
[Ἠλίκοι μὲν οἱ τῆς ἀρετῆς ἀθληταὶ καὶ ὕσσι καὶ οἰοῖς
στεφανοῖς. . . τοῦ βυθμισθῆναι βίου καὶ πρὸς τὴν εὐ-
αγγελικὴν πολιτείαν καταδυομένην:—
- 3) л. 11^б—13^а κ'.] Βαράδοτος:—
[Καὶ ὁ κοινὸς τῶν ἀνθρώπων ἀλάστορ. . . τρυφᾶν θεω-
ρίαις:—
- 4) л. 13^а—14^б κη'.] Θαλέλαιος:—
[Οὐδὲ τὸ Θαλελαίου σιγήσω διήγημα . . . ἀγωνι-
στῶν:—
- 5) л. 14^б—16^а κθ'.] Μαράνα ἢ Κόρα:—
[Τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν τὴν πολιτείαν. . . διήγημα:—
- 6) л. 16^а—32^а λ'.] Δομνίνα:— Πᾶς Θεοδωρίτα.
[Τοῦ θεσπεσίου Μάρωνος. . . ἀμήν:—]

7) [л. 33—36 вставлены бумажи, и на л. 35—36 написано оглавление богословия Иоанна Дамаскина.

8) л. 37^a—48^a] Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας ἱστορία μυσταγωγικῆ ἐκκλησιαστικῆ.

9) [Ἐ' л. 48^b] Ἰωάννου πρεσβυτέρου Δαμασκηνοῦ τοῦ Μανσοῦρ [ὅτι ἀκατάληπτον τὸ θεῖον, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ζῆταεῖν καὶ περιεργάζεσθαι τὰ μὴ παραδεδομένα ἡμῶν ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν:—

Θεὸν οὐδεὶς...

конецъ дописанъ на пергаментѣ другою рукою, которая приписала на 4^{1/2} л. и

10) Μαρτυρία ἁγίων διδασκάλων, ὅτι τὸ πνεῦμα ἅγιον ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται:—

Καὶ πρῶτον μὲν τὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος διττήν...

№ 498 (386).

Сборникъ, на бумагѣ [XV^a вѣка], in 4° [175×133: 135×100; по 24 строки; тетради ζ'—κζ' разными почерками] [л. 161 A] содержитъ:

1) [сѣ л. 1^a до л. 7^b тетр. κα'] Богословіе Иоанна Дамаскина [сѣ главы δ', первый сохранившіеся слова которою:

ὅπερ ἀθάνατον κινούμενον ἔσται πάντως ὡσπερ ὁ οὐρανός· τοῦτον γὰρ πέμπτου σώμα φασί...]

Въ концѣ проповѣденія занесъ черниломъ:

τέλος τῶν ρε' κεφαλαίων τῶν δογματικῶν τοῦ Δαμασκηνοῦ:—
и киноварью:

τέλος πασῶν τῶν κεφαλαίων τοῦ Δαμασκηνοῦ:—

2) Тетр. κα' л. 8^a (ρς') Τοῦ ἁγίου (заглавіе не дописано)

Εἰς θεὸς πατὴρ λόγου ζῶντος... τριάς ἀεί:—

3) л. 8^b Ἰουστίνου φιλοσόφου καὶ μάρτυρος:—

Τὸ ἀγέννητον καὶ γεννητὸν καὶ ἐκπορευτὸν οὐκ οὐσίας ὄνομα... ταῦτον κατὰ τὸν τῆς οὐσίας λόγον:

4) Тетр. κβ' л. 1^a—3^b] Πατρίарχα Φοτίя ὁβ' нехожденіи св. Духа и о совершении Евхаристіи на квасломъ хлѣбѣ:

[ρζ'. Φωτίου πατριάρχου κατὰ τῶν τῆς παλαιᾶς Ῥώμης, ὅτι ἐκ τοῦ πατρὸς μόνου ἐκπορεύεται τὸ ἅγιον πνεῦμα ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ;—

Εἰ ἄπλοῦν μὲν τὸ πνεῦμα . . . εἰ μὴ προφανῶς με-
μένηκεν;—

5) τετρ. χβ' λλ. 3^b—5^b ρη'. Περὶ πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος διακεκριμένη ἅμα καὶ ἡνωμένη θεολογία τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἐκ τῆς πρὸς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν ἐπιστολῆς τῆς περὶ διαφορᾶς οὐσίας καὶ ὑποστάσεως;.

Τοῦ μεγάλου Βασιλείου;.

'Ἐπὶ τῆς ἁγίας τριάδος ὁ τὸν πατέρα νοήσας . . . διὰ τὸν λογισμὸν καταλήψεως;

τοῦ αὐτοῦ;. Εἰς θεὸς καὶ πατὴρ καὶ εἰς μονογενῆς υἱὸς . . . ὑπάρξῃως ἀρρητου φυλασσομε-
νου;—

6) λλ. 5^b—6^a ρθ'. Ἐπι περὶ πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος διακεκριμένη ἅμα καὶ ἡνωμένη θεολογία τοῦ μεγάλου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἐκ τοῦ περὶ υἱοῦ λόγου πρώ-
του;.

Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου;. Ἴμῖν δὲ μοναρχία τὸ τιμώμενον, μοναρχία δὲ οὐχ ἦν περιγράφει ἐν πρό-
σωπον . . . οὐ γὰρ ὑπὸ χρόνον τὰ ἐξ ὧν ὁ χρόνος;—

7) λλ. 6^a—7^b Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ λόγου τοῦ περὶ δόγματος καὶ καταστάσεως ἐπισκόπων;— Δόγος ρι'.

Προσκυνούμεν οὖν πατέρα καὶ υἱὸν καὶ πνεῦμα ἅγιον τὰς μὲν ἰδιότητας . . . καὶ ἕκαστα μετὰ τῆς ἰδιότη-
τος;—

8) λλ. 7^a—8^a ρ(ι)α. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὸν Ἡρώνα τὸν φιλόσοφον;—

τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου. Ὅριζου δὲ καὶ τὴν ἡμετέραν διδασκων . . .

9) λ. 8^b ρ(ι)β'. Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου;—

Εἰ γνῶρισμα . . . 4 выдержки.

10) τετρ. κγ' λ. 1^{a-b} ρ(ι)γ'. Τοῦ ἁγίου Μαξίμου;—

'Ἐπὶ τῆς ἁγίας τριάδος . . . 6 выдержек.

11) λ.λ. 2^α—7^α Τοῦ σοφωτάτου κυροῦ Γεωργίου τοῦ Σχολαρίου:—

Ἐπειδὴ ἐβήτησας ἀφ' ἡμῶν λόγον ἵνα σύντομον περὶ τε τοῦ μυστηρίου τῆς εὐχαριστίας . . . ἐπιτίθωμεν:—

12) Сл. тетр. κδ' л. 1^α до конца тетради κς' содержат не] Осмый Соборъ, бывшій при Фотіи [а дѣлнія Ферраро—Флорентійскаго собора подъ заглавіемъ:

Ἄρχῃ τῶν συνελεύσεων τῶν ἐν τῇ ὀγδόῃ συνόδῳ γεγονότων:— (in marg. ὀγδοὴ σύνοδος. Σύνοδος ἐν Феррарίᾳ)

Εἰ ἔξεστι προσθῆναι ἐν τῷ συμβόλῳ καὶ εἰ τὸ προστεθὲν εὐσεβές ἐστι. καὶ ὁμολογητῶν ἡ'. Ἰνδικτιῶνος β'. ἤρξατο διαλέγεσθαι ἡ ἁγία καὶ οἰκουμένη ὀγδοὴ σύνοδος . . . καὶ ἀπῆλθον ἐν Φλωρεντίᾳ:—

Послѣ 13 засѣданій въ Феррарѣ слѣдуютъ засѣданія во Флоренціи:

Σύνοδος πρώτη τῆς Φλωρεντίας. α' συνάξεις (in marg. Σύνοδος α').

Τῇ οὖν κη' φεβρουαρίου . . . καὶ ἐμέριζον αὐτούς:—

13) Тетрадь κς', отъ которой вырваны 3 первыя листа, запята музыкальными текстами τοῦ μαξίστορος κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Δασκάρη, затѣмъ Ἰωάννου ἱερέως τοῦ [ ]σιάδου η' друг.

14) Въ концѣ приписано

[α] на л. 8^ο тетр. κς' позднѣйшей рукоѣ]:

Ἐγὼ Γαβριὴλ ἱερομόναχος ὁ καὶ Παγωιωανήτης καὶ πρωτοσύγκελος τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου κυροῦ Σωφρονίου Ἱεροσολύμων ἀπεστάλθην παρ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον καὶ θεοβλάτιστον ὄρος τοῦ Σινᾶ χάριν προσκυνήσεως καὶ διὰ τινα χρεῖαν ἑτέραν ἐν ἑτε: Δεχθ'. Ἰνδικτιῶνος η'. ὅτε καὶ ἐγύμνοσαν ἡμᾶς οἱ Ἄρραβι: καὶ εὐχαριστοῦμε τοὺς ἀδελφούς καὶ πατέρας τοῦ ἁγίου μοναστηρίου, ὅπου μας ἐνόησαν καὶ μας ἐκόταξαν, καὶ ὁ θεὸς συγχωρήσῃ τους. ἀμήν:— Καὶ ἦλθα τὸν ἰούλιον μῆνα εἰς τὰς κ'. ἕξτον θε ἡμέρα κυριακὴ καὶ ἔτυχεν καὶ τοῦ ἁγίου Ἥλιου.

β) другоѣ рукоѣ:

αφιβ' (=1512) μαρτίῳ δ' ὀνησάμην τὴν βίβλον ταύτην

ὄντος μου ἐν Κρήτῃ τάχα οἰκονόμος ἐλάχιστος ἐν ἱερεῦσιν [ ]
Παῖσιος.

ε) τοῖ ἑξ ἑκείνου, ἡ ἡγεμονία, ἡ ἡγεμονία (α):

αὕτη ἡ βίβλος ὑπάρχει τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ ἔχει
τὴν σφραγίδα ἀπὸ τοῦ ἁγίου αὐτοῦ μοναστηρίου ἐχέτω τὰς ἀράς τῶν
ἁγίων πατέρων.]

№ 499 (463).

Спорникъ содержитъ:

— Ἀναστασίου μοναχοῦ τοῦ Σινᾶ ὄρους ἐρμηγεία εἰς
τὸν 5^{ον} ψαλμόν.

— Избранн. слова св. Иоанна Златоустаго и пр.

[Рукопись 8ум., XVII вѣка, [л. 330 А] (190×140:
149×95), по 24 строки. Содержание:

1) л. 1^а—18^б (заст.) Ἀναστασίου μοναχοῦ τοῦ Σινᾶ
ὄρους ἐρμηγεία εἰς τὸν ἕκτον ψαλμόν. πάτερ εὐλόγησον ἀμήν:—

Πρέπουσαν ἀρχὴν εὐκλεινοῦς μετανοίας... .

2) л. 19^а—28^а (заст.) Διήγησις περὶ τοῦ ἀββᾶ Μάρκου
τοῦ Ἀθηναίου τοῦ ἀσκήσαντος ἐν τῷ ὄρει τῆς Θρακικῆς οὐ-
σης ἐπέκεινα τῶν ἐνδοτάτων μερῶν τῆς εἰσόδου Αἰθιοπίας ἐπέ-
κει τοῦ ἔθνους τῶν Χεττέων:—

Διηγήσατο ἡμῖν ὁ ἀββᾶς Σεραπίων ὑπάρχων ἐν τῇ
ἐσωτέρᾳ ἐρήμῳ τῆς Αἰγύπτου λέγων... ἀμήν:—

3) л. 28^б—36^б Τοῦ μακαρίου Ζωσίμου ἐτήγησις πρὸς
τοὺς μακάρους πῶς εἶδεν αὐτούς:—

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἦν ὑπάρχων
ἀνὴρ ὀνόματι Ζώσιμος ὃς οὐκ ἔφαγεν ἄρτον...
ἀμήν:—

4) л. 37^а—45^б (заст.) Θαῦμα γενόμενον ἐν ταῖς Χόνας
παρὰ τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ:—

Ἡ πηγὴ τῶν ἁμαρτῶν καὶ δωρεῶν καὶ χαρισμάτων... .

5) л. 46^а—51^а Λόγος ωφέλιμος ἐκ θεῶν πατέρων καὶ ευ-
αγγελικῶν ἡδαιμάτων περὶ τῶν ἐπευχομένων ἀποδεικνύων ὅτι κα-
λὸν ἐστὶ εὐποιεῖν ὑπὲρ αὐτῶν.

Στασιώδης ὁ παρὼν βίος καὶ πόλλαις καταντλούμενος...
ἀμήν:—

6) λλ. 51^b—71^a Τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Ἐφραίμ περὶ ὁπομονῆς καὶ περὶ συντελείας τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ περὶ τῆς δευτέρας τοῦ Κυρίου παρουσίας, ἀδιαδόχου τε τῶν δικαίων βασιλείας καὶ ἀτελευτήτου τῶν ἀμαρτωλῶν κολάσεως καὶ ὅπως δι' ἔξομολογήσεως καὶ προσευχῆς τῶν θείων γραφῶν λυτρούμεθα τῶν οἰκείων ἀμαρτημάτων:—

Λαμπρῶς ὁ βίος τῶν δικαίων πῶς δε . . ἀμήν:—

7) λλ. 71^b—75^b Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας διήγησις μερικὴ ἀθροισθεῖσα ἐκ διαφόρων ἱστοριῶν καὶ περὶ τοῦ ἐν Βηρυτῶ τῇ πόλει γενομένου μεγίστου θαύματος:—

Ἄρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς . . ἀμήν.

8) λλ. 76^a—77^b Θαῦμα γεγόμενον ἐν τῇ εἰκόνι τοῦ Χριστοῦ ἐν ταῖς Χαλκοπρατείσι:—

Ἐν τοῖς χρόνοις Μαυρικίου . . ἀμήν:—

9) λλ. 77^b—95^a Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ὑπατίου ἀρχιεπισκόπου Γάγγρας:—

Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους βασιλεύοντος Ἡελκλιανού ἐν Βοζαντίῳ . .

λ. 95^b и еще одинъ нустыс

10) λλ. 96^a—105^b Βίος καὶ πολιτεία τῆς δούλης τοῦ Θεοῦ Εὐφροσύνης καὶ Παφνουτίου τοῦ πατρὸς αὐτῆς:—

Ἐλέγετό τις ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ μεγαλοπόλι: . . .
ἀμήν:—

11) λλ. 106^a—107^b Ἀποκάλυψις ἣν εἶδεν ὁ μέγας Παχώμιος περὶ τῆς ἐσχάτης γενεᾶς τῶν μοναχῶν:—

Προσευχομένῳ ποτὲ τῷ ἀγίῳ Παχώμιῳ . . διηγήσασθαι:—

12) λλ. 108^a—110^b Περὶ τοῦ ἁββᾶ Μακαρίου τοῦ πολιτικοῦ λόγος.

Τὸ βασιλέως τῶν αἰῶνων πλουσίως χαριζομένου . .
ἀμήν:—

одинъ листъ затѣмъ нустой

13) λλ. 111^a—117^b Τῆ ἁγία καὶ μεγάλη δευτέρα. Λόγος τοῦ Χρυσοστόμου Ἰωάννου:—

Ὁ ὀφθαλμὸς μὲν ὄρων . . . ἄμην:—

14) λλ. 117^b—126^b Τῆ ἁγία καὶ μεγάλη τρίτη. Λόγος Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου:—

Ἄρα οἴδατε . . . ἄμην:—

15) λλ. 127^a—135^b Τῆ ἁγία καὶ μεγάλη τετράδι. Λόγος Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου:—

16) λλ. 136^a—145^a Τῆ ἁγία καὶ μεγάλη πέμπτη. Λόγος τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου:—

17) λλ. 145^b—157^b Τῆ ἁγία καὶ μεγάλη παρασκευῆ. Λόγος εἰς τὰ ἅγια πάθη Κυρίλλου Ἱεροσολύμων:—

Καύχημα μὲν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας . . . ἄμην:—

18) λλ. 158^a—168^a Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας λόγος εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν τοῦ Κυρίου καὶ εἰς τὴν τρίμερον ἀνάστασιν καὶ εἰς τὸν Ἰωσήφ τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ:—

Ἐπαινετὸς καὶ οὗτος . . . ἄμην:—

19) λλ. 168^b—176^a Μαρτίου κα'. Ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου:—

Τῆ προτέρα κυριακῆ . . . ἄμην:—

20) λλ. 176^b—184^b Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου ΚΠ. τοῦ Χρυσοστόμου λόγος ὠφέλιμος εἰς ψυχικὴν σωτηρίαν:—

Λεῖτε ἀκούσωμεν καὶ διηγήσομαι ὑμῖν . . . ἄμην:—

21) λλ. 184^b—219^a Τοῦ μεγάλου Βασιλείου λόγι ἀσκητικοὶ μεταγλωτισμένοι: εἰς ἀπλὴν γλῶτταν παρὰ τοῦ κυροῦ Μαξίμου τοῦ Πελοποννησίου.

Μεγάλοι εἶναι οἱ νόμοι . . .

22) λλ. 219^b—226^b Μηνὶ αὐγούστου ε'. Ἡ ἁγία μεταμόρφωσις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ:—

Πᾶσαι μὲν αἱ δεσποτικάι . . .

23) λλ. 227^a—233^a Μηνὶ αὐγούστου ιε'. Ἡ κοίμησις τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου:—

Ὡσπερ παράδεισος . . .

24) 233^a—240^a Μηνὶ τῷ αὐτῷ κθ'. Ἡ ἀποτομή τοῦ Προδρόμου:—

Λεινὸν ἔστιν . . .

25) λλ. 240^b—244^b Λόγος τοῦ ἁγίου Βασιλείου κατανοητικός:—

Οἷς ἐνυπάρχει ὁ θεῖος νόμος οὐκ ἐν μελανί . . .

Затѣмъ 1 лпеть пуетой, и пдетъ другої почеркъ.

26) λλ. 246^a—247^b Τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτη:—

Δεῦτε καταλλαγῶμεν τῷ θεῷ . . .

27) λλ. 247^b—258^a Μαρτύριον τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Ἰουλιανῆς:—

Τῆς εἰδωλομανίας . . .

28) λλ. 258^a—259^a Πίναξ σὸν θεῷ ἁγίῳ τῶν παρόντων (!) κατηγορήσεων:— а затѣмъ

29) λλ. 259^b слѣд. до конца и самыя огластельныя слова Θεοδора Студита.]

№ 500.

Сборникъ на бумагѣ in 8° содержитъ:

— Нѣсколько службъ.

— Вопросы и отвѣты св. Афанасіи Великаго.

— Отрывки изъ Епифанія и Андрея.

— О добродѣтеляхъ и порокахъ.

— Сказаніе объ Адамѣ

и пр.

№ 501 (1730).

Въ Синасджуванійской библіотекѣ.

На бумагѣ in 4° [200×148: 130×100; по 20 строкъ] большая рукопись [XVII вѣка. Содержитъ:

1) λλ. 1^a—269^b] Ματθαίου Κοιέστορος Ἀγγέλου τοῦ Παναρέτου ἀνασκευὴ τῶν λεγόμενων ἐ' κεφαλαίων τῶν Λατίνων κατὰ Γραικῶν:—

[Οργανωθέντι η ζωῆνι самῆι τρυδῆ βῆ 20 λόγοι; ηα περ-
 воμῶν γῆστῆ]

Λόγος α'. Κατὰ Θωμᾶ λατίνου τοῦ Ἀχιλίνου φιλοσόφου
 περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος:—]

Τὸ τῆς θεολογίας ὑπέρτατον καὶ ἀκατάληπτον γῆμα,
 μὴ μόνον ἀνθρωπίνην ὑπερβαίνει διάνοιαν, ἀλλὰ καὶ
 αὐταῖς ταῖς ἀγγελικαῖς δυνάμεσιν ἀπρόσιτόν τε καὶ δυσ-
 θεώρητον. . .

[2] Γεωργίου Κορεσίου τοῦ Χίου διαλέξεις μετὰ τι-
 νων τῶν λατινικῶν διδασκάλων:—

Ἄριστον μὲν ἂν εἶη συνάδουσαν ἡμῖν. . . τὸ λεγόμενον
 κατοῦσαι.

3) (ηα 1 страницῆ) Μαρτορία: τῶν θεολόγων περὶ τῆς τοῦ
 ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως:—].

№ 502 (1878).

Въ Спискадживаніекоѣ библіотекѣ.

Μελετήσιον Ἀθηνῶν διδαχαὶ γγ'. Рукопись ηα дугагѣ, ηε-
 давняя, [XVIII вѣка ηη 8^ο]

1) + Κυριακῆ πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, εἰς τὸ «Βί-
 βλος γενέσεως».

2) + Ὁμιλία τῆ πρώτῃ κυριακῆ τῶν νηστειῶν περὶ προ-
 ορισμοῦ.

3) + Τῆ δευτέρῃ κυριακῆ τῶν νηστειῶν.

4) + Ὁμιλία περὶ φυγῆς: «Ὁς εἴν θέλει τὴν φυγὴν αὐ-
 τοῦ σῶσαι».

5) + Περὶ ἀγάπης: «Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγα-
 πάτε. . .

6) + Κυριακῆ ἡ' τοῦ Ματθαίου: «Καὶ ἔφαγον πάντες. . .

7) + Βίβ: τὸ «Καὶ εἶπε ὁ θεὸς τῷ Ἀδάμ' ἐν ἰδρωτί τοῦ
 προσώπου. . .

8) + Κυριακῆ πρὸ τῶν φώτων περὶ μετανοίας.

9) + Κυριακῆ ἀγδότη τοῦ Λουκᾶ. «Σαμαρεῖτης δέ τις
 ὄδεύων. . .

10) + Κυριακῆ γ' τοῦ Λουκᾶ.

- 11) + Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον.
 12) + Εἰς τὸν νεπέρρα.
 13) + Λόγος πανηγυρικός εἰς τὸν ἅγιον Γεώργιον.
 14) + Λόγος εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς θεοτόκου.
 15) + Κυριακῆ τῆς ἀποκρεοῦ.
 16) + Κυριακῆ τοῦ τελώνου καὶ φαρισαίου.
 17) + Εἰς τὸν ἄγιον τὴν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας.
 18) + Κυριακῆ τῆς σαμαρίτιδος.
 19) + Κυριακῆ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς.
 20) + Εἰς τὸν ἐκ γενετῆς τυφλόν.
 21) + Εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ ἄνθρωπος τὴν ἀποθημῶν
 ἐκάλεισε τοὺς ἰδοὺς δούλους.
 22) + Εἰς τὸ πάθος τοῦ Χριστοῦ.
 23) + Εἰς τὴν ἁγίαν ἀνάληψιν.

[Начало слова 2-го:]

Ὁμιλία περὶ προορισμοῦ.

Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σὲ Φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν συκὴν εἶδον σε.

Ἐκείνη ἡ θεία ὀντότης, ἣ ὅποια μὲ τὸ νὰ εἶναι αἰδιος, δὲν ἔχει χρόνον νὰ τὴν μετρήσῃ, ἄπειρος, δὲν ἔχει τόπον νὰ τὴν χωρήσῃ, ἄρητος, ἄρατος, δὲν εἶναι κάλαμος νὰ τὴν περιγράψῃ, δὲν εἶναι γλῶσσα νὰ τὴν λαλήσῃ, οὔτε νοῦς νὰ τὴν καταλάβῃ, εὐδόκησεν ἐπὶ ἐσχάτων τῶν αἰώνων ἀπὸ τὴν ἀγαθότητά της, νὰ φανερώσῃ καὶ νὰ δεῖξῃ εἰς ἐκεῖνο τὸ εὐμορφώτατον καὶ πολυτίμητον δημιουργημά της, λέγω τὸν ἄνθρωπον, τὰ ἀποτελέσματα τῶν δύο πολυθρηλλήτων καὶ οὐρανίων ἀμαζόνων, τῆς θείας δηλαδὴ εὐσπλαγχνίας καὶ τῆς δικαιοσύνης, αἱ ὅποια εἶναι εἰς αὐτὴν τὴν θείαν ὀντότητα, ὡσάν δύο ἀδελφαί, ὅπου ποτὲ δὲν ἐγεννήθησαν, καὶ πάντοτε ὑπάρχουσι κατὰ μὲν τὸ εἶναι αἰαίρετοι, κατὰ δὲ τὸ ἐνεργεῖν διηρημέναι, ἢ μία ὀλοτελῶς εἰς τὸ νὰ ἐλεῆ, καὶ ἢ ἄλλη καθόλου εἰς τὸ νὰ ἐξετάξῃ, ἀνάμεσον τοὺς πάντοτε φιλονεικοί, καὶ πάντοτε εἰς ταῖς διχόνοις ὁμογνώμοι ἐπὶ ἡγαπημένοι εὐρίσκονται εἰς εἰρήνην, ὅπου ἀκόμη καὶ διάφωνοι τελοῦσιν εἰς γαλήνην· αὐθάδεις μὲν εἰς τὰς φιλικὰς ἔρεις, ἀλλ' ἀθῶοι εἰς τὰς ἐδικήσεις· καὶ φανερόν, ὅτι ἡ μὲν εὐσπλαγχνία στολι-

ζει τὸν ἄγγελον μὲ φῶς, καὶ δίδωντάς του τὸ σκήπτρον τῆς οὐρανοῦ βασιλείας, τὸν ὑψῶναι μὲ ἓνα θρόνον ἀστρῶν, ἀλλὰ ἡ δικαιοσύνη ἐκδύει τὸν ὑπερήφανον ἑωσφόρον ἀπὸ τὰς λάμπεις, καὶ τὸν κατακρημνίζει ἀπὸ τὸν οὐρανόν, ὅλον σκοτεινόν, τὸν ὄντα ἥλιον τῶν ἀγγέλων. . .

№ 503 (2127).

Въ Синаеджубавіінекоі библіотецѣ.

Λόγοι διαφόρων διδασκάλων, на ѱμαгѣ in 8⁰ [185×126], XVII вѣка [л. 165. На л. 1^а—2^а Πίναξ τοῦ παρόντος βιβλίου:—]. Тутъ замѣчательны слова:

1) [л. 3^а—29^б κεφ. α'. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης λόγος εἰς τὴν πρὸς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων εἰσοδὸν καὶ τὸν ἐν αὐταῖς θεσιδῆ βίον τῆς πανυπεράγνου θεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας:—

Ἐπὶ τῶν μειζόνων. . .

2) л. 30^а—39^б κεφ. β'. Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως λόγος εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν εἰσοδίων τῆς ὑπεραγίας θεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου:—

Τὸ μὲν ὀχλῶδες. . .

3) л. 40^а—44^б κεφ. γ'. Συμεῶνος τοῦ Λογοθέτου καὶ Μεταφραστοῦ λόγος εἰς τὸν θρῆνον τῆς θεοτόκου:—

Τοῦτο ἐκεῖνο γλυκύτατε. . . ποιούντάς σου:—

4) л. 44—59^а, κεφ. δ'.] Μαξίμου τοῦ Πλανούδη λόγος εἰς τὴν θεόσωμον ταφήν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ εἰς τὸν ἐπιτάφιον θρῆνον τῆς θεοτόκου:—

Ἄ μὲν ἂν τις εἰπάσει τεκμήριον τὴν παροῦσαν ἔχων κατάστασιν, οὐκ ἔω δοκεῖ τοῦ μέγα τι συνεγεθῆναι, καὶ ἱκανὸν τὰς ἀπάντων πείσαι ψυχάς· ἃ δὲ πρὸς ἃ παρεσκευάσαμεθα βλέπων, φαιδρότης ταῦτα καὶ ἑορτῶν πασῶν μεγίστης ἐπαγγελία. . .

5) [л. 59^б—109^а, κεφ. ε'] Μαξίμου τοῦ Πλανούδη ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους ἐνδόξους καὶ κορυφαίους τῶν ἀποστόλων Πέτρον καὶ Παῦλον.

Ἐδύκει μοι λέγειν τι περὶ τῶν ἀποστόλων προθυμου-

μένω, μηδέν εἶναι πόνου πολλοῦ πρᾶγμα μηδὲ χαλεπὸν ἐγχειρῆσαι. . . Слово весьма дилigentное.

6) [λ. 109^a—125^b] Τοῦ σοφωτάτου καὶ μακαριωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κ̅ρ Γρηγορίου τοῦ Κυπρίου λόγος εἰς τὸν ἅγιον καὶ μεγαλομάρτυρα καὶ τροπαιοφόρον Γεώργιον:—

Ἔθος τοῦτο τὸν λόγοις. . .

7) λ. 125^b—129^a] Ἐκθεσις ἀναγκαιοτάτη περὶ τῶν τοῦ ἱεροῦ συμβόλου ῥήσεων, ἃθεν συνελέγησαν καὶ κατὰ τίνων αὐταὶ συγκείμεναι εἰσι: συνετέθη δὲ παρὰ τοῦ μακαριωτάτου κυρίου Συμεῶν Θεσσαλονίκης.

Καλὸν ἐκθέσθαι, καὶ ἴθιεν τὸ ἱερώτατον παρὰ τῶν θείων πατέρων συνετέθη σύμβολον, ἵνα γινώσκων, ὡς οὐδ' αὐτοὶ εἰς ἑαυτῶν, ἀλλ' ἐκ τῶν θείων χρησμῶν ἐρανισάμενοι τὰς ῥήσεις τε καὶ τὴν γινώσκων, εὐσεβοφρόνως αὐτὸ συνεγράψαντο. . . На 4-хъ страницахъ.

8) [λ. 129^b—142^b κεφ. ζ'.] Ἀνάπτυξις τοῦ ἱεροῦ συμβόλου τῆς ἀκριβῶς εὐσεβοῦς πίστεως τῆς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ὑπὸ τοῦ σοφωτάτου κυρίου Ματθαίου τοῦ Καμαριώτου, τῷ ἀμαυρωθῆναι τὴν ὀπτικὴν αὐτοῦ δύναμιν ὑπαγορευθεῖσα τῶν ὁμιλητῶν τινι καὶ οὕτως ἐκδοθεῖσα γραφῇ δι' αὐτοῦ.

Τὸ θεῖον καὶ ἱερόν σύμβολον τῆς μόνης ἀληθοῦς καὶ ἀκριβοῦς πίστεως καὶ εὐσεβείας τῆς μιᾶς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἢ κοινὴ ὁμολογία παντὸς τοῦ χριστιανικοῦ ὀρθοδόξου συστήματος καὶ πληρώματος, τὸ κοινὸν σύνθημα παντὸς τοῦ βουλομένου σφύζεσθαι, ὅσα γε ἐπὶ τῇ ἀκριβείᾳ τῆς πίστεως τοῦτο δὴ τὸ οὕτω σωτήριο κήρυγμα οὐκ ἀνθρωπίνης διανοίας ἐστὶν εὐρημά τε καὶ γέννημα. . .

9) [λ. 142^b—151^b] Τοῦ αὐτοῦ τμήμα β' ὅσα τῆς πίστεως ἄρθρα:—

Ἡ μὲν οὖν τοῦ ἱεροῦ συμβόλου ἀνάπτυξις καθ' ἡμᾶς τὸν εἰρημένον τρόπον ἀποδεδοθῶ, ἐκεῖνο δὲ προσε-

πιπεθεωρήσθω τοῖς εἰρημένοις, ὡς δώδεκά τινα τῶ ἱερῶ
τοῦτῃ ἡμῶν συμβόλῳ ἐμπεριέχεται. . .

(10) λ. 151^b—165^a κεφ. η'. Τοῦ μακαριωτάτου Ἰππολύ-
του ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος λόγος περὶ τῆς συντελείας τοῦ κό-
σμου καὶ περὶ τοῦ ἀντιχρίστου καὶ εἰς τὴν δευτέραν παρουσίαν
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ:—

Ἐπειδήπερ οἱ μακάριοι. . .

Вн оглавленіи на л. 2^a укизауи еше:

κεφ. θ'. Ὅτι ἡ φύσις βουλεύεται, τοῦ Γαζῆ κῦρ Θεο-
δόφρου:—

κεφ. ι'. Ἐπιστολὴ Γεωργίου τοῦ Τραπεζιουντίου
πρὸς Ἡσαίαν τὸν Κύπριον καὶ ἀνωνόμου πρὸς
τὸν Τραπεζιούντιον καὶ τοῦ Τραπεζιουντίου
πρὸς τὸν ἀνωνόμον:—

κεφ. ια'. Πόημα ὡς ἐν συνόψει περὶ φύσεως ἀνθρώπου, Με-
λετίου μοναχοῦ:—

κεφ. ιβ'. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ψυχῆς:—

κεφ. ιγ'. Λύσις ἀπορίας ἀναγκαιοτάτης περὶ τοῦ τί ποτε ἄρα
ἔσται μετὰ τὴν λύσιν τοῦδε τοῦ παντός:—

κεφ. ιδ'. Ἀναστασίου τοῦ Σιναΐτου περὶ μήκους καὶ
βραχύτητος ζωῆς καὶ περὶ ποικίλων καὶ αἰφνιδίων θα-
νάτων:—

κεφ. ιε'. Περὶ τοῦ ὅτι οὐκ ἦν ἄζυμα κατὰ τὴν μεγάλην ε'
ὅτι εἴ' σελήνης ὑπῆρχεν ἡμέρα:—

κεφ. ις'. Τοῦ σοφωτάτου Ἡρωδιανοῦ περὶ σχημάτων:—

κεφ. ιζ'. Τοῦ αὐτοῦ Ἡρωδιανοῦ περὶ σολοικισμοῦ:—

κεφ. ιη'. Τοῦ αὐτοῦ Ἡρωδιανοῦ περὶ ἀκυριολογίας:—

κεφ. ιθ'. Περὶ τρόπου:—

κεφ. κ'. Περὶ τρόπων ποιητικῶν:—

κεφ. κα'. Περὶ μέτρων γῆς:—

κεφ. κβ'. Ἐκ τῶν τακτικῶν Λέοντος βασιλέως τοῦ Σο-
φοῦ περὶ στρατηγικῶν τάξεων:—

κεφ. κγ'. Ἐπιδιόρθωσις τῶν ποιητικῶν τρόπων πάντων:—

κεφ. κδ'. Περὶ τρόπων συλλαβικῶν ἦτοι περὶ ἐνδεΐας καὶ
πλεονασμοῦ συλλήψεως:—

Противъ этихъ главъ помѣтка Порфирія: «Πῶς ζδβ'»

Въ концѣ рукописи помѣтка: «Α. Πορφύριου. 1861 года 5 февраля.»]

№ 504 (1000).

Сборникъ на бумагѣ in 8° содержитъ

— Повѣсть о Иерусалимѣ.

— Наставленія духовнику.

— Правила Иоанна Постника.

[Почеркъ основной XVII вѣка, страницъ 440 (135×100; 97×62), по 16 строкъ, разными почерками. Рукопись содержитъ:

1) стр. 1—14 (безъ заглавія) о степеняхъ родства:

+ τρῖς	+ τρῖς
πᾶ	μᾶ
ππος	μη
θεῖος μέγιστος πρὸς πατρὸς.	διπᾶ οὐκ μᾶ ππος μη.
θεῖος μέγιστος πρὸς μητρὸς. μεζονος θείου οὐκ... εἰ καὶ θετῆ ἔστι:—	

2) стр. 15—77 *Διήγησις περὶ τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ τῶν ἁγίων τόπων καθὼς εἶναι ὁ ἅγιος τόπος: καὶ ἕτεροι τόποι ὅπου ἐπεριπάτησεν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ἡ ὑπεραγία θεοτόκος καὶ οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι καὶ οἱ ἅγιοι προφῆται.*

Ἄγαπητοὶ ἀδελφοὶ ὄνα μᾶθητε... ἀμήν:—

Δόξα τῷ ἁγίῳ θεῷ ἡμῶν, δόξα σοι:—

сюда входятъ также, поминному, и

a) стр. 71—73 (безъ заглавія)

*Εἰ θέλετε ἀδελφοὶ ἀκούσατε καὶ περὶ ἡμᾶς εἰς τὰ πολ-
λὰ πάθη καὶ ἐξεπέσασμεν εἰς τὴν Ἀραβίαν... καὶ ἤγα-
ρῆν μας εἰς τὴν Κύπρον:—*

б) стр. 73—77 *Συγχερά προσόμοια ἤχος β' πρὸς ὅτε ἐκ τοῦ Μάρτος ἀδελφάρε τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν παναμένων προ-
στάτης μέγα ἰεώργητε... Ἰεώργητε:—*

δοῦσα, Δ'. ἤχος πλάγιος δ':—

Σήμερον εὐφρανθήμεν ψυχῇ τε καὶ καρδίᾳ ὅπως ἤϊώθημεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν τοὺς ἁγίους τόπους. . . σου τὰ ψυχὰς ἡμῶν:—

Τέλος τούτων, ἀμήν.

Ταῦτα εἰσὶν τὰ προσκυνήματα . . . ἁγίων αὐτοῦ ἀμήν:—

3) стр. 78—110 Διάταξις τῆς ἐξομολογήσεως:

Ἐἶτα κελεύει ὁ πνευματικὸς πατήρ τὸν ἐξομολογούμενον τοῦ σφραγῆσαι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κλίνας τὸ γόνα ὁ ἐξομολογούμενος ἄσκεπῆ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ:—

Λέγει ὁ πνευματικὸς: δι' εὐχῶν . . . τὰ παραπτώματα ἡμῶν:—

4) стр. 111—207 Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἀκολουθία περὶ ἐξομολογούμενων:—

Ἐν πρώτοις ποιεῖ ὁ πνευματικὸς πατήρ εὐλογητόν . . . καὶ ἀφίεμαί σοι πάντα

остальное дописано рукой XVIII вѣка на стр. 208—221.

5) стр. 222—439 Емхологія безъ конца обрывается на словахъ:

Εὐχὴ ἑτέρα: τοῦ κυρίου δεηθῶμεν.—

Ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν ὁ διὰ τοῦ προσφῆ (обрыв.)

Остальное дописано рукой XIX вѣка на стр. 440, а затѣмъ 5 1/2 лл. пустыхъ.]

№ 505.

Сборникъ на бумагѣ in 8° содержитъ:

- Бесѣду ангела съ Макаріемъ Египетскимъ.
- Житіе Іоанна Богослова.

№ 506.

Сборникъ на бумагѣ въ листъ содержитъ:

- Видѣніе св. Макарія.

— Главы из Отцовъ, составленныя Иоанномъ патриархомъ Антиохійскимъ. О молитвѣ, првчащеніи и пр.

№ 507.

Сборникъ на бумагѣ in 8° изъ отцовъ и философовъ

- О добродѣтеляхъ и порокахъ.
- Ὁδὴ γὰρ Ἀναστασίου Συναίτου.
- О небѣ Козмы Идиоплавателя.

№ 508 (1976).

Сборникъ на бумагѣ in 4°. Въ немъ помѣщены:

— Томъ Мануила противъ Иудеевъ.

— Титулы патриарховъ Римскаго:

Πατὴρ πατέρων, ποιμὴν ποιμένων, ἀρχιερεὺς ἀρχιερέων, τρις καὶ δέκατος τῶν ἀποστόλων, πάπα καὶ πατριάρχης τῆς μεγάλης πόλεως Ῥώμης, πάσης Ἰταλίας καὶ κριτὴς τῆς οἰκουμένης.

— Чинъ припятія шноуѣрцевъ.

— Сказаніе объ обращеніи Вулгаръ ко Христу, и проч.

Эта рукопись пожертвована была въ Синайскій монастырь въ 7127=1619 году.

[Рукопись написана разными почерками XVI—XVII вѣка, лл. 515 (205×150).

Содержаніе:

1) лл. 1^a—4^a (заст.) Ἐκ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμένης τριτῆς συνόδου κεφάλαια τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας:—

10 главъ, по нумерованнымъ:

1) Εἰ τις οὐχ ὁμολογῆ... .

10) Εἰ τις μὴ ἀναθεματίζει Ἄρειον Εὐνόμιον ... ἀνάθεμα ἔστω:—

2) лл. 4^a—23^b Περί κεικωμένων γάμων καὶ περὶ συγγενείας καὶ περὶ βραδμῶν. ἐκ τοῦ προχείρου τῶν τριῶν βασιλέων:—

Ἡ συγγένεια ὄνομα... ἐκ πλαγίων εὐρίσκονται:—

3) π.λ. 24^a—26^b Ἀπὸ τὰ σχέδια τὰ βασιλικά:—

Ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου . . ἐν βρωτοῖς περιω-
νύμου:—

4) π.λ. 26^b—30^b Αἰνίγματα: Βασιλείου τοῦ Μα-
ριμᾶν εἰς τὸ κατὰ:—

Ὁ Ἰωνᾶς. Ἰχθὺς ἢ χύτρα τὸ δὲ φόμενον ἔνδον . .

Σὺν πόθῳ γράφειν ἀδεῶς μὴ ὀκνοῦντες:—

5) π.λ. 31^a—39^b Ἐρώτησις χριστιανῶν καὶ Ἰουδαίων Χρι-
στοῦ ὁμολογούντων ἀμφιβαλλόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων καὶ λεγόν-
των ὅπως αὐτὸν ἐληλυθέναι, ἀλλὰ μέλει ἔργεσθαι, πῶς αὐτοὺς
πείσαι ὀφειλομέν, ὅτι καὶ θεὸς ἐστὶν ὁ Χριστὸς καὶ ὅτι ἦλθε καὶ
ὅτι ἀληθὴς ἐστὶ καὶ οὐ πλάνος ὡς αὐτοὶ νομίζουσιν:—

Ὅτι μὲν θεὸς καὶ κύριος. . . ἀμήν:—

π. 40 ηγστοῦ

6) π.λ. 41^a—41^b Τοῦ ἀγίου Γρηγορίου Νύσσης περὶ τριά-
δος καὶ ὅτι τρεῖς ὑποστάσεις μία θεότης:—

Ἐκ τοῦ καθ' ἡμᾶς ἐστὶ γινῶναι. . . τίχται γὰρ ὁ πα-
τὴρ τὸν υἱὸν καὶ ἐστὶ πατὴρ καὶ υἱὸς γεννηθεὶς ἐστὶ
λόγος καὶ μένει υἱὸς ὁμοίως καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα ὃ
ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται ἐστὶ πνεῦμα ἅγιον δι' οὗ
πάντα ἀγιάζονται. ἐστὶν οὖν τριάς ὁμοούσιος πατὴρ υἱὸς
καὶ ἅγιον πνεῦμα. καὶ ἐν ἡμῖν δὲ τοῖς κατ' εἰκόνα πλα-
σθεῖσιν ἐστὶν ὁ νοῦς καὶ λόγος καὶ πνεῦμα τὰ τρία
ἀχώριστα καὶ ἴσα. καὶ γεννᾷ ὁ νοῦς τὸν λόγον ἀπα-
θῶς ὃ δὲ λόγος δι' ἄγα τοῦ πνεύματος προελθεῖν ἐκ τοῦ
νοῦς οὐ δύναται. ὅθεν καὶ ἐν ἡμῖν τρεῖς ὑποστάσεις
εἰς δὲ ἄνθρωπος κατὰ τὸ νοούμενον ἐν ταῖς τρισὶν ὑπο-
στάσεσιν, ἐν τῷ τὸν νοῦν ἔχειν καὶ λόγον καὶ πνεῦ-
μα:—

7) π.λ. 41^b—44^a Ἰππολύτου τοῦ Θηβαίου ἐκ τοῦ χρο-
νικοῦ αὐτοῦ συντάγματος:

Ἀπὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Χριστοῦ μέχρι τῆς τῶν
μαγῶν παρουσίας ἐτη δύο... Ζαχαρίου τοῦ ἱερέως:—

8) π.λ. 44^a—45^a Περὶ τῶν γ' ἡμερῶν τῆς ἀναστάσεως τοῦ
Χριστοῦ:—

Τὰς τρεῖς ἡμέρας... πρὸς ἐσπέραν ἔσται:—

9) λ. 45^a—56^a Τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κύπρου περὶ τῶν προφητῶν πῶς ἐκοιμήθησαν καὶ ποῦ κεύνται:—

α'. Νάθαν ὁ προφήτης... всего о 24.

Καὶ ἄλλοι δὲ... οὐκ ἐμνημονεύσαμεν:—

10) λ. 56^a—60^a Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων...

λ. 60^{a-b} εἰς τὰ ὀνόματα τῶν γονέων τῶν ἱβ' ἀποστόλων καὶ τοῦ Μαλχισεδέκ:—

но зѣсь есть также и о Даниилѣ, Пліп, и о трехъ отрокахъ.

11) λ. 60^b—61^a Κανὼν περὶ τοῦ μὴ δεῖν τὸν ἱερέα β' λειτουργεῖν:—

Ὁ ἄρθος λόγος... ἐπεὶ καὶ ὁ Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς ἀρχιερεὺς:—

12) λ. 61^a—86^a Ἐκ τοῦ Πηλοουσιώτου ἐρώτησις:

Τίς ἐστὶν εἰ ὀφθαλμὸς σου σκανδαλίζει σε... .

съ отвѣтомъ, и далѣе слѣдуетъ очень длинный рядъ одыкивно краткохъ выписокъ изъ разныхъ отповъ церкви.

13) λ. 86^a—100^a Ἐκδοτάριον σὺν θεῶ περιέχον τὰ τῶν βασιλέων καὶ ἐνδόξων αὐθεντῶν μεγαταγιστάνων (!) ἤτι καὶ μεσάζων ὠσαύτως καὶ τῶν τεσσάρων πατριαρχῶν καὶ κριτῶν οἴκου-μένης, ἀλλ' ἤδη καὶ πνευματικῶν ἀνδρῶν, καὶ σοφωτάτων γραμματικῶν ὁσίων καὶ πνευματικῶν:—

Ἀπὸ ἐνδόξου αὐθεντου πρὸς βασιλέα:—

Ὁ φυσικὴ πηγὴ καὶ ρίζα τῆς βασιλείας... .

это — дѣловой письменникъ.

14) λ. 100^{a-b} Εἰς τὸ ἐλέξε (!) κλεπτην' οἶδα:—

Φέρε τυρὸν καὶ κατακόψας... .

15) λ. 100^b—101^a Εἰσὶν αἱ ἐναντία ἡμέραι τῶν ἱβ' μηνῶν ἃς ἐψανέρωσεν ὁ θεὸς Ἐσδρα τῷ ἱεραϊ:—

16) λ. 101^a Περὶ ἔξω μερόντων ζώων φύλαξιν:—

17) λ. 101^a—102^a Εἰδησις πρὸς ὠφέλειαν ἀνθρώπου περὶ φλεβοτομίας ἑναρξίς τῶν ἡμερῶν σελήνης:—

18) λ. 102^{a-b} Ἀριθμοὶ κατὰ Ἀράβων ἀρχόμενοι ἀπὸ τῆς

πρώτης μέχρι και τῆς ἐνενηκοστῆς χιλιάδων (!) ἔχουσα οὕτως:—

a заѣмъ

οἱ μῆνες τῶν Ἀγαργῶν ἢ ἀρχὴ χρονία αὐτῶν:—

Νοέμβριος μούχερέμ. . .

19) λ.λ. 103^a—104^b. Τίσις γινομένη τὸ πῶς χρὴ ἀναδέχεσθαι τοὺς ἀπὸ αἱρέσεως τῆ ἀγία τοῦ θεοῦ ἐκκλησία προσερχομένους, ἦνίκα μέλλει προσάγεσθαι τῆ ὀρθοδόξῳ πίστει. νηστεύειν αὐτοὺς προστάσσομεν ἡμέρας ι' ἢ καὶ ιε'. σχολάζειν δὲ τὰς εὐχὰς (!) πρωτῆ καὶ ἐσπέρας. . . καὶ οὕτως πορεύεται ἐν εἰρήνῃ:—

20) λ.λ. 104^b—105^b Περὶ βρώσεως καὶ πόσεως, ἀδελφῶν καὶ περὶ τοῦ μὴ δεχεσθαι ἱερεῖς ἢ ἀρχιερεῖς ἢ ἐμβάθμους διακόνους τὰς ἑαυτῶν γαμετὰς εἰς ἐξομολόγησιν, εἰ μὴ ἐπὶ θεοῦ πληροφορηθεῖν, εἰ (!) ἔχωσιν ἐγκλημα τὸ ἀπάρων αὐτοὺς τῆς ἱεροσύνης:—

Αὗται δὲ ἄς προείπον ἀνωτέρω αἱ δύο τῶν ἐπιτιμῶσεων διαφοραὶ εἰσὶν κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην ὡς ὁ ταπεινὸς ἐγώ. . . ἐρωτήσωσιν καὶ προστάξωσιν:—

21) λ.λ. 105^b—106^a. Δεῖ γινώσκειν, ὅτι ἐν τῇ ἐβδομαδί τῆς πρωτοφανήσεως (!) νηστεύουσιν οἱ τρισεκατάρατοι Ἀρμένιοι τὴν βδελυρὰν αὐτῶν νηστεῖαν τὴν λεγομένην τοῦ ἀρτζηβουρίου. ἐρωτῶμενοι Ἀρμένιοι τίς ἐστὶν ἢ παρ' αὐτοῖς νηστεία τοῦ ἀρτζηβουρίου φασίν:—

Σέργιον τινα Ἀρμένιον. . .

Ἡμεῖς δὲ καθ' ἐκάστην ἐσθίομεν τυρόν καὶ ὠά ἀνατρέποντες τὸ ἐκεῖνων δόγμα τῆς τοιαύτης αἱρέσεως:—

21) λ.λ. 106^a—108^b молитвы дневныя.

22) λ. 108^b Εἰρηκὸν καὶ ἀπολυτικὸν γράμμα: +

Ἐπειδὴ ὁ εὐλαβέστατος. . . ἐν μηνί Ἰουνίῳ ιε':—

+ ὁ ταπεινὸς ἐπίσκοπος Γλαβενίτζης καὶ Βελλαγράδων Μακάριος:—

22) λ. 109^a Εἰρηκὸν γράμμα:—

Ἐπειδὴ ὁ εὐλαβέστατος ἱερεὺς. . . σεπτεμβρίῳ κ'.

+ ὁ ταπεινὸς. . . Μακάριος:—

λ.λ. 109^b—112^b нустыя.

23) λ.λ. 113^a—125^b Βασιλικὸν γράμμα γράφον τὰ ἱεροκύ-

κλεια τῆς ἀρχαιότητος μεγάλης ἐκκλησίας τῆς α' Ἰουστινιανῆς καὶ πείσης Βουλγαρίας, Σερβίας καὶ λοιπῶν:—

Ἡ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ τῶν βασιλέων μετὰ τέλος εὐλόγια βεβαίαι . .

24) λ. 126^{a-b} Ἐντακτηριῶδες γράμμα διδόμενον εἰς ἄδειαν πνευματικῆς διαθήσεως ἀνδράσι (?):—

25) λ. 126^b Συστατικὸν γράμμα διδόμενον παρὰ ἐπισκόπου εἰς ἱερέα:—

только начало сохранилось.

26) λλ. 127^a—128^b (надъ текстомъ Ἰησοῦ βροῖθει μοι τῷ ἀνατίφω.) Πίναξ τοῦ παρόντος κανονικοῦ:

— оглавление правилъ и главъ, слѣдующихъ далѣе на лл., посвящихъ свою нумерацію α'—ν', поставленную писцомъ:

а) λλ. 129^a—139^a (=α'—α'.) Ἰὸν τοῦ κανονικοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Νηστειοῦ τοῦ στίχου ἤμειψε ταυτὶ πρὸς σύνοψιν Μαρτῖνου:—

обычный текстъ, но со схолиями, гдѣ объяснены слова.

б) λ. 139^a (= α'). Περὶ τῆς θείας ἱερουργίας πῶς διὰ ε' εὐλογιῶν τελεῖται:—

Ἐβρομεν ἐν ταῖς θείαις διδάγμασι τῶν θείων ἀποστόλων ὅτι διὰ ε' εὐλογιῶν τὴν ἱερουργίαν τελεῖν μόνον, ἐκ τε πολλῶν ὑποθέσεων, διότι καὶ αὐτὸς ὁ σωτὴρ τοὺς ε' ἄρτους εὐλόγησας εἰς πλησμονὴν θείαν τοῦ θαύματος· ἐν δὲ γε τῇ παραδόσει τῶν μυστηρίων ἄρταν φησὶν λαβῶν ἠλόγησεν ἄηλον οὐδαμῶς τι κενώλυται καὶ μετὰ μιᾶς εὐλογίας ἱερουργῆσαι ἐν βίαιῳ καιρῷ καθὼς καὶ ἡ τῶν προηγουμένων γίνεται δι' ἑνὸς ἄρτου, πλην δεῖ τοῦτο αἰεὶ καὶ πάντοτε ἢ τελετῆ, ε' εὐλογιῶν ἢ προσκομιδῇ χρῆ τῷ γίνεσθαι καθὼς ὤριστα ἐπὶ τῶν θείων ἐκείνων κἂν δέκα ὄσι, κἂν ὄσαι σὺν, σὺ χρῆ πλειωτέρων αἶρειν εἰς προσκομιδῆν: Ἄλλ' σὺν καὶ αἱ προσκομισμένοι εὐλογίαι, ἐντὸς ναοῦ ὤριστα τοῦ ἐσθῆαι ἰδίως, ἀλλ' οὐχὶ ἐξωθεν τοῦ ναοῦ, ὡς ἐκωσις ἀηλονότι γίνεται ἐκ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος χάριτος τῆς θείας φύσεως καὶ τῆς ἀνθρωπίνης:—

β) λ. 139^a (= α') θεοῦ πατρὸς ἀποδοξασθῆναι

Ἐρωτήσις. Τί ἐστὶν ἀνιόντες καὶ κατιόντες:—

Ἀποκρίσις. Ἀνιόντες μὲν εἰσὶν οἱ ἡμᾶς γεννησαν-
τες οἷον πατὴρ· μήτηρ· πάππος· μάμμη, καὶ οἱ τούτων
ἀνωτέρω. Κατιόντες δὲ οἱ ἐξ ἡμῶν γεννηθέντες· υἱός·
θυγάτηρ· ἔγγονος· ἐγγόνῃ· δισεγγόνῃ· καὶ οἱ τούτων ἐφ-
εξῆς. Ἐκ πλαγίου δὲ οἱ μήτε ἡμᾶς γεγεννηκότες, μήτε
ἐξ ἡμῶν γεννηθέντες:—

γ) λλ. 139^b—140^b (= α^b—β^b) Τοῦ μακαριωτάτου μη-
τροπολίτου Ἡρακλείου Νικήτα, ἀποκρίσεις πρὸς τινὰ Κων-
σταντινῶν ἐπίσκοπον περὶ ὧν ἠρωτήθη κεφάλαια θ':

δ) λλ. 140^b—143^a (= β^b—ε^a) Τοῦ ἐν ἁγίοις Νικη-
φόρου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ ὁμολογητοῦ κανόνες ἐκ τῶν ἐκ-
κλησιαστικῶν αὐτοῦ συντάξεων καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἁγίων πατέρων...
κεφάλαια λσ':—

ε) λλ. 143^a—144^a (= ε^a—ε^a) Τοῦ αὐτοῦ περὶ διαφέ-
ρων ὑποθέσεων:

Περὶ τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ· Ἰστέον ὅτι παρελάβομεν ὑπὸ
τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων πατέρων ἡμῶν τοῦ ποι-
εῖν ἐν τῇ ἁγίᾳ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ καθ' ἐκάστην ἀρχὴν
μηρὸς ἁγιασμόν καὶ λειτουργίαν ἐπιτελεῖν· ἐκ τε τοῦ
παλαιοῦ τὴν ὑπόθεσιν λαβόντες, τὰ τὰς νεομηνίας καὶ
τὰ σάββατα οὐ τηρεῖται:—

Περὶ τοῦ πῶς ἀναγιγνώσκεται τὸ εὐαγγέλιον τοῦ ἁγίου
καὶ τῆς λειτουργίας· Νικηφόρου.

Ἰστέον ὅτι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ ἁγίου ὑπὸ τοῦ ἱερέως
ἀναγιγνώσκεται... εἰς τὴν λειτουργίαν:—

Περὶ τῆς τάξεως τῶν θείων λειτουργιῶν πῶς καὶ πότε
τελοῦνται:—

Ἰστέον ὅτι Νικηφόρος καὶ Ταράσιος οἱ ἀσπίδοι
πατριάρχαι σὺν τῇ λοιπῇ ἁγίᾳ συνόδῳ... ναῶν:—

ζ) λ. 144^{a-b} (= ε^{a-b}) Ὅτι οὐ χρὴ τὸν ἱερέα ἱεροουργεῖν
καθ' ἐκάστην:—

Ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο ὅτι οὐ δεῖ τὸν ἱερέα... μετα-
χειρίζοντα μυστήρια:—

Ἡ δὲ δευτέρα σύνοδος καὶ τοὺς λαϊκοὺς ἐν σαββάτῳ καὶ κυριακῇ τῶν γυναικῶν ἀπέχεσθαι... κυρίου ἡμῶν:— Ἀλλὰ καὶ Γρηγόριος ὁ Διάλογος πρὸς τὸν διάκονον ἐκείνον Πέτρον οὕτω διηγούμενος καὶ λέγων ματρῶνα τις νόμφην λαμβάνει... μυστηρίων κατατολμᾶν:—

з) л.л. 145^a—146^b (= ε^α—η^β) Τοῦ αὐτοῦ Νικηφόρου πατριάρχου: περὶ τοκιστῶν:—

Ἄνωθεν μέντοι καὶ εἰ ἀρχῆς... μελλούσης ἀπαλλαγῆτε κολασίας:—

п) л.л. 146^b—153^b (= η^β—κ^β) Ἐκ τῶν ἀποκρίσεων Ἰωάννου τοῦ ἱερωτάτου ἐπισκόπου Κίπρου πρὸς τὸν ἱερωτάτον ἐπίσκοπον Δυρραχίου τὸν Καβάσιλαν:— κεφάλαια λβ':— (in m. Ματθαῖος ἔγνω ταυτὶ συντεταχέναι')

і) л.л. 153^b—154^b (= κ^β—κ^β)

Ἐρώτησις: Εἰ γρή τὴν ἐν τῷ αὐγούστῳ νηστείαν ἐπιτελεῖν:—

съ отвѣтомъ и толкованіемъ Вальсамона: это отвѣтъ 3-го патріарха Николая III святогорцамъ.

к) л.л. 154^b—165^a (= λ^α—λ^α) Περὶ τῶν τεσσάρων ἀγίων νηστειῶν: ἦτις καὶ εἶστιν αὕτη:—

Ἐκεῖνοι διδάσκουσι περὶ νηστειῶν θεάρεστα διδασκαλεῖα, ᾧ θεοφιλέστατον πλήρωμα τοῦ ποτὲ περιωνόμου θρόνου τῆς Θεοπόλεως, ὅσοι διὰ πυρὸς προσευχῶν καὶ ὕδατος νηστειῶν... πάρεμι:—

трактатъ Θεοδора Вальсамона (РП. IV° 565—579).

л) л.л. 165^a—168^a (= λ^α—μ^α) (безъ заглавія, для котораго, можетъ быть, и оставлена I строка) отвѣты Николая III святогорцамъ 4—11 съ толкованіемъ Вальсамона.

м) л.л. 168^a—180^b (= μ^α—ν^β) Περὶ τῶν βᾶθμῶν τοῦ γάμου: κεφάλαια |]

выписки изъ Спитагмы Властара о степеняхъ родства и свойства и о причинахъ и способахъ расторженія брака.

п) л.л. 180^b—181^a (= ν^β—γ^α) об̄ъ υἰήτῳτῳ на войнѣ, изъ Властара (φ, глава ζ')

ο) .л. 181^a—183^b (= νγ^a—νε^b) Περὶ τῶν ἑορτῶν ἐν οἷς φάλλεται θεὸς κύριος· καὶ περὶ μεγάλων ἑορτῶν καὶ μεσέων καὶ μικρῶν· (πα πολβ: Μάρκου)

Εἰδέναι χρὴ ὅτι εἰς τρεῖς τάξεις κείνται ἐνταῦθα αἱ ἑορταί... λα'. Τῆς τιμίας ζωῆς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου:—

π) .л. 183^b—184^b (= νε^b—νε^b) выписка изъ Спн-тѣгы Властари.

л. 185—186 пустые.

27) л. 187^{a-b} (безъ особаго заглавія)

Τὰ κατὰ τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσσοστόμου ψευδοσυκκιφαντήματα τῆς καίταιρέσεως φασὶν συγγράφασθαι τοῖς κατηγοροῦσι τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσσοστόμου ἐν τῇ συγκροτηθείσῃ... καὶ οὕτως ἀδίκως καθηρέθη ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος:—

28) 188^a азфавитъ табушонси:

+ α. β. γ. δ. ε. ζ. η. θ. ι. κ. λ. μ. ν. ξ. ο. π. ρ.
σ. τ. υ. φ. χ. ψ. ω: +
+ θ. η. ζ. ς. ε. γ. β. α. ει. π. ο. ε̅. ν. μ. λ. κ. ϖ.
ω. ψ. χ. φ. υ. τ. σ.

29) л. 188^a Διήγησις πῶς γέγωναν οἱ Βούλγαροι χριστιανοί. Οἱ Βούλγαροι ἦσαν τὸ πρῶτον βάρβαροι πιστεύοντες εἴλα καὶ πέτρας εἰδωλα καὶ ζῶα. εἰς δὲ σαφέστατος Ῥωμαίων ζωγράφος ἐπήγεν εἰς τὴν Βουλγαρίαν, καὶ ἠκούσθη ὅτι ἐστὶν ζωγράφος· καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων ἐδέξατο αὐτόν, ἵνα ζωγραφῆσαι τὰ παλάτια αὐτοῦ πόλιν καὶ λαγῶος. εὔρε δὲ τόπον περιβλεπτόν καὶ ζωγραφῆσαι τὴν δευτέραν παρουσίαν. ἰδὼν δὲ ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἐπυθάνετο τί ἂν τοῦτο, ὁ δὲ ζωγράφος φιλόσοφος ὢν ἐδίδαξεν αὐτόν τὴν ἐνσαρκον γεννησιν καὶ τὰ θαύματα τοῦ Χριστοῦ· ταφῆν, ἀνάστασιν, καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψιν, καὶ τέλος δευτέραν παρουσίαν, κρίσιν καὶ ἀναπόδοσιν, καὶ κατανοήσας ὁ βασι-

λεὺς ἐβαπτίσθη αὐτός καὶ οἱ ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ καὶ
γέγωναν χριστιανοί: +

сбоку приписано:

Βωνωνία ἢ Πωλονία.

30) л. 188^{a-b} безъ осодаго заглавія:

Ἐδὲμ καὶ οἱ Μακαρινοὶ μίαν ἐκκλησίαν ἔχουσιν εἰς τὸ
μέσον· ὄρος δὲ ἐστὶν ἀνθραξ μονόλιθος μίλια ς' μήκος.
καὶ γ' τὸ πλάτος, καὶ ἔχει ζ' θυσιαστήρια· καὶ εἰς
τὸ βῆμα αὐτῶν... τοῦ Ἰάφεθ Ἕλληνας, Ἰβυροί,
Ῥωμαῖοι, Ἀρμένιοι Μίδιοι, καὶ Ἀλανοί· τῆς πυργο-
ποιίας τὸ θεμέλιον τὸ πλάτος ἦν μίλια θ': +

31) л. 189^a Τοῦτα τὰ κεφάλαια καὶ δόγματα τῆς εὐσεβείας
κρατῶ· καὶ παρὰ σοῦ μέγα ῥήτωρ καὶ διδάσκαλε ποῦ σφάλω δι-
δαχθῆναι ἐπιζητέω.

Συμπεράσματα θεολογικά καὶ ὀρθόδοξα τοῦ φρά Φραντζέ-
σκου πρεδικατέρου.

Τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ υἱοῦ ἐκπαρεύ-
εται, εὐλόγως τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ῥημάτων ἐκ τοῦ υἱοῦ
προστεθῆναι· χρί.

Ἐν ἐνζύμῳ καὶ ἀζύμῳ ἄρτῳ σιτίνῳ τὸ σῶμα τοῦ
Χριστοῦ τελειοῦται, καθαρτικὸν πᾶρ πρὸ τῆς κρίσεως
πιστεύων.

Τῶν ἁγίων αἱ ψυχαὶ εἰς τὸν οὐρανὸν εὐθὺς προσλαμ-
βάνεσθαι καὶ καθαρῶς τὸν θεὸν θεωρεῖν δεῖ.

Πρῶτος ἐστὶ τῆς ἱερωσύνης θρόνος ὁ πάπας τῆς Ῥώμης.

Ἐν βάπτισμα Φραγγῶν καὶ Γραικῶν.

Ὁ ἀπολύσας τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ ἢ
γαμήσει ἄλλην καὶ μετὰ λόγου πορνείας ἀπὸ τῆς πρώ-
της ἐπιστάς μοιχᾶται.

Ὁ Χριστὸς ἄρτον ἄζυμον ἔδωκεν ἐν τῷ δεῖπνῳ.

Καὶ ὅτι ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ, Λάβετε φάγετε, τέλειον
σῶμα ποιεῖ καὶ καὶ (!) εὐθὺς· Καὶ ποιήσον τὸν ἄρτον
τοῦτον.

32) л. 189^a П сѣм. Мансуήл τοῦ μεγάλου ῥήτορος τῆς
ἱεροαγίας μεγάλης ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως λόγος ἀπο-

λογητικός πρὸς τὰς ἀπορίας τοῦ φρά Φραντζέσκου τοῦ ἐκ Ῥώμης ἐλθόντος.

Τὸ ἐπιστολιμαῖον σου πρὸς ἡμᾶς ἐλθὼν γράμμα δέ-
δειχεν. . .

33) л. 191^a Отрывокъ (окончаніе) отъуда-то:

καὶ περιμένω χρόνους γ', καὶ ἐὰν οὐ καρποφορεῖ εἰς
τὸ μέλλον. . . ἀμήν.

34) л. 191^b Λόγος στηλιτευτικός περὶ τῶν κακοδόξων καὶ αἰ-
ρετικῶν Ἀρμενίων. καὶ ὅτι πόσαι αἵρέσεις εἰσὶν τῶν αὐτῶν
σκοτεινῶν περὶ τὸ φῶς Ἀρμενίων ἐρωτ[ ] αἵρέσεις:—

Ἵτι τὸν ἅγιον θεὸν ὁμολογοῦσιν μιᾷ φύσει: . . . θεό-
τητα:—

Ἵτι εἰς τὴν θεολογίαν σφάλουσιν καὶ εἰς τὸ τρι-
ἅγιον βᾶλλουσιν τὸν σταυρωθέντα καὶ εἰσὶν (отрывается,
хотя дальше 15 строкъ пустых)

35) лл. 192^a—193^a Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου
ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου:—

Τοῦτο τὸ ἀκροτέριον καὶ ἡ τοποθεσία τῆς χήρας . . .
ἀμήν:—

36) л. 193^b Εὐχὴ ἐπὶ θυσίας κτηνῶν:—

37) л. 194^a какой-то рецепт

л. 194^a большая полов. и л. 194^b пустые.

38) 195^{a-b} (на полѣ сверху ἀπόλυσις τῆς νέας καὶ μεγά-
λης κυριακῆς:—)

Ἦ πανσεβαστικοκοσμολογικοπροσκύνητος καὶ κοσμοσωτήρι-
ος ἑορτῶν ἑορτῆ καὶ πανήγυρις ἡμῖν τοῖς ταπεινοῖς ἐπι-
φθάσασα τὴν τρίτημερον ἀνάστασιν τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ
καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐδωρήσατο δι' ἃ καὶ
ἡμεῖς μεγαλοφώνως βοῶμεν ὃ ἐν ᾧ καταβάς καὶ τοῖς
ἐν ᾧ προσομύλησας καὶ ἐκ τῶν νεκρῶν τρίτημερος
ἀναστὰς καὶ πᾶσιν ἀνάστασιν χαρισάμενος Χριστὸς ὁ ἀλη-
θινὸς θεὸς ἡμῶν:—

Ἐρώτησις. Ὅποσον δὲ ἦν ἄρα τὸ ἐν τῷ νόμῳ λε-
γόμενον ἐφούδι:

Ἀπάντησις. Οἱ τὸ μὲν τὸ ὄνομα τὴν δὴλωσιν σημαί-

ναι ἢ λυτρωσιν. . . ἀλλ' ἐκ τῶν ἁγίων πατέρων:—
 Δόξα τῆχος πλάγιος β'. Οὐράνιος βασιλεῦ, φιλόανθρωπε...
 κληρονομίαν σου:—

39) л. л. 196^a—202^b рядъ етатеекъ:

περὶ τοῦ παραδείσου:—
 περὶ τὸ πῶς ἴσταται ἡ γῆ:—
 περὶ τὸ πῶς γίνεται ὁ σεισμός:—
 περὶ τοῦ διαστήματος οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς:—
 περὶ τὸ ὑποκάτω τῆς γῆς:—
 περὶ μεγέθους τῆς γῆς μᾶλλον καὶ πλάτους:—
 ἀκριβῆ φιλοσοφία τῶν Χαλδαίων:—
 περὶ ἐκλείψεως ἡλίου:—
 περὶ τοῦ χρόνου τοῦ ἡλίου:—
 περὶ ἐμβολιμοῦ χρόνου:—

отъ л. 202^b 3 строки и л. 203 — пустые.

40) л. л. 204^a—205^a Τάξις προκαθεδρίας μητροπολιτῶν καὶ
 ἀρχιεπισκόπων Κωνσταντινουπόλεως:—

л. 205^b пустоѣ

41) л. л. 206^a—209^b Словарикъ:

ἀρχὴ τοῦ ἄλφα στοιχείου:—

Ἄλ' μὲν τὸ ἄθδιον τὸ ἐν καὶ διαμένον, διὰ ἴωτας γρα-
 φεται, ἐν τοῖς ἐπισταμένοις· ἀεὶ μέντοι διὰ παντός,
 τοῦτο διὰ διφθόγγου.

Ἄοιδιμος μακαριστός, ὁ καὶ ἰ' γράφει· αὐτὸ τὸ πλάτος ὃ
 φιλὸν γράφεται παρ' Ὁμήρω. . .

Ταῦτα εἰσὶ τὰ παρ' ἐμοῦ, ὧ φίλε γεγραμμένα, ἅπερ
 κάγω μεμάθηχα παρὰ τοῦ διδασκάλου, ταῦτα σοὶ ἐσχε-
 διάσα ἵνα καὶ σὺ γνωρίσεις πνευμάτων ἀντιστοιχῶν τε
 λόγους δεδιπλασμένους, ἐν μικρωτάτῳ λόγῳ τε καὶ πε-
 ζικῆ τῆ λέξει:— ἵνα μὴ συνθωλάσω σου τὸν νοῦν
 ταῖς ὑπηλέσειν λέξεσιν ἀμοιβόμενος. . . πρόθεσις ἡμᾶς-
 ἀντωνυμία:—

л. 209^b Большая полон. и л. л. 210^a—211^a пустые

42) л. 211^b Τὰ τῆς κακίας πνεύματα ζ':—

Γαστριμαργία... ὑπερηφανία:

Εἶσιν δὲ καὶ τὰ ἅγια ζ':—

Σοφία... φόβος:—

43) л. 211^b—212^b Μαξίμου μοναχοῦ τοῦ Μάζαρι:
(трия строками выше: αἵ μ^{ονα}χ^{οῦ} οὐ μ^αλ^αξ^α) κανὼν περὶ
πλευράτων καὶ ἀντιστιγῶν κατὰ ἀλφάβητον.

Ἔχος β'. Ἐν βυθῷ κατέστρωσας. Ὁδὴ α'.

Ἄναψης καὶ ἀκτιστος...

Βοηθός...

Γηγενής...

Ὁμὸς ὁ ἀπάνθρωπος... καὶ ὀρμήσκος μικρὸν
γράφεται:—

44) л. 212^b занял 1567 года (рукою, которая написала
л. 187—215):

σωθῆ ὁ γράψας ἐλεηθῆ ὁ ἔχων: + ἔτους ζ' ἐνδι-
κτιῶνος ια' μηνὶ φεβρουαρίῳ ιβ'. ἐν Κωνσταντινου-
πόλει: +

Ἰησὺ ψάλω θῆξ γῆ κληρολω εἰσεργῶ + (это зна-
читъ: ἁμαρτωλὸς Ἄργυροπούλος ἱερεὺς).

45) л. 213^a (безъ заглавія, статья Τὰ ὀσφίγια...)

Ὁ μέγας οἰκονόμος... ἔκκουβίτων:—

л. 213^b—214^a (безъ заглавія, статья обѣ обязапно-
стяхъ ихъ)

Τοῦ μεγάλου οἰκονόμου τὸ κρατεῖν τὰ πάντα... εἰσο-
δεῦσιν αὐτούς:—

46) л. 214^b—215^a (безъ заглавія, перечень епархіѣ
подчиненныхъ ЕП.)

α'. Ὁ Καισαρείας... ρλ'. Ὁ Ἀγγιᾶλου:—

47) л. 215^b (безъ загл.)

Διὰ τὴν ἀδικίαν γράφει εἰς τὸ πατρικόν... καὶ πορ-
νοβωσκός:—

48) л. 215^b Τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν:—въ пять столбцовъ:
αἰγυπτίων ῥωμαίων ἐλλήνων ἀθηναίων ἑβραίων.

49) л. 216^a—219^b Μανουήλ Δάσκαρις ἱερεὺς τα-

βουλάριος καὶ σακελάριος Νέας Φωκαίας ὁ διὰ τοῦ θεοῦ καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος μετονομασθεὶς Μητροφανος (!) ἱερομόναχος καὶ πνευματικὸς τὴν παροῦσαν θέσιν τῶν ἑρπετῶν καὶ ἰχθύων εἰς ἓν συνόφει κόπου πολλοῦ συντέθεικα:—

Ἐκοσι καὶ δύο ἔργα ὡς φασιν ἔκτισεν ὁ θεὸς ἐν ἑξήμαραις . . . πετηνὸς φοβηθῆ ἢ ἀλώπηξ φύγει:—

Л. 220^a—223^b русые.

50) Л. 224^a + Πρῶτον γράμμα διδόμενον παρὰ πνευματικοῦ πατρὸς καὶ ἀπὸ ἑτέρων ἱερωμένων προσώπων πρὸς ἀναγνώστην ἦν (!) μέλλει χειροτονηθῆναι ἱερεὺς ὑπὸ ἀρχιερέως:—

Ἀποστολικάϊς . . . καὶ βεβαίωσαι. ἐν ἔτει Ἰηπε΄ μηνὶ τοῦ θεΐνα καὶ Ἰνδικτιῶνος τοῦ θεΐνα: +

51) Л. 224^{a-b} Ἔτερον γράμμα ὑπερ δίδει ὁ ἀρχιερεὺς ἢ καὶ πνευματικὸς πρὸς πνευματικὸν αὐτοῦ τέκνον:—

Ἡ θεία χάρις . . . καὶ ἐν τῷ μέλλοντι:—

52) Л. 224^b Ἔτερον συγχωρητικόν:—

Ὁ συμπαθὴς καὶ φιλόνητος Χριστὸς . . . ἀμήν: + ἐν ἔτει Ἰηπε΄ μηνὶ ὁδεΐνα Ἰνδικτιῶνι ὁδεΐνα:— ὁ Ἐφέσου μητροπολίτης

53) Л. 225^a Συγχωρητικόν:

Ἡ ταπεινότης ἡμῶν . . . ἀμήν: +

СЪ ПОДПИСЮ МОНОΚΟΝΔΙΛΑΜΙ:

Ὁ εὐτελής μητροπολίτης Ἐφέσου Ἀθανάσιος ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Ἀσίας.

54) Л. 225^b Ἐνταλτήριον διδόμενον παρὰ ἀρχιερέως τοῦ πνευματικοῦ πατρός:—

Ἡ ταπεινότης ἡμῶν . . . βεβαίωσιν:—ἐν ἔτει Ἰηπε΄ μηνὶ σεπτεβρίῳ Ἰνδικτιῶνος ς': +

55) Л. 226^{a-b} Ἔτερον ἐνταλτήριον:—

Ἡ ταπεινότης ἡμῶν . . . δι' ἀσφάλειαν ἐν ἔτει Ἰηπε΄ μηνὶ ὁδεΐνα Ἰνδικτιῶνος ς': +

56) Л. 227^a + Ἐνταλμα εἰς ἱερέα ἀποδημοῦντα ἐν ἑτέρῳ τόπῳ καὶ πόλει:—

Προσαγορευόμεν ὁμῖν ἄπασι . . . καὶ βεβαίωσιν. ἐν ἔτει Ἰηπε΄ μηνὶ σεπτεβρίῳ Ἰνδικτ. ς':—

и такія же монокондылы, что и выше л. 225^a.

57) л. 227^b—228^a Ἐτερον ἐνταλτήριον γραμμα διδόμενον παρὰ ἀρχιερέως:—

Ἐφοδὸν ὑπάρχει τὸ αἶτημα... καὶ βεβαίωσιν, ἐν ἔτει:

Ἰπὸς' μηνὶ σεπτεβρίῳ ἰνδικτ. ς': +

и двѣ подписи монокондылами такъ выше л. 225^a: одна черными чернилами, а другая красными съ малымъ отличіемъ (въ черной: Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ἐφέσου...)

58) л. 228^a—229^a (безъ загл.)

Ἐπειδήπερ ἡ παντοκρατορικὴ θεῖα δύναμις... καὶ βεβαίωσιν, ἐν ἔτει: Ἰπὸς' μηνὶ σεπτεβρίῳ κς' ἰνδικτ. ς': + и монокондылы: ὁ Ἐφέσου μητροπολίτης Ἀθανάσιος.

59) л. 229^a Ἐτερον.

Ὁ θεσπέσιος καὶ θεῖος Παῦλος... δέδωκα πρὸς αὐτόν, κατὰ μῆνα τὸν δεκάμβριον ἰνδικτιῶνος ς' τοῦ ἔτους Ἰπὸς': + и монокондылы: ὁ εὐτελής ἐπίσκοπος Μαγνησίας τῆς Μεάνδρου (дважды!) τοῦ ἔτους Ἰμδ'.

л. 229^b—233^b пустые.

60) л. 234^a—235^b Τὸ ἴσον. (in. m. περί τοῦ ναοῦ)

Παναγιώτατε ἡμῶν ἀδθέντα καὶ δέσποτα καὶ οἰκουμένη καὶ πατριάρχα... ἔτους Ἰϛθ' ἰνδικτιῶνος δ', ἀπὸ Νέας Φωκαίας.

затѣмъ слѣдуютъ подписи духовныхъ и свѣтскихъ лицъ, которыя сообщаютъ въ этомъ своемъ прошеніи о злоупотребленіяхъ своего сборника пожертвованій на возобновленіе храма св. Ирины въ Новой Фокѣѣ.

61) л. 236^{a-b} любопытный перечень вещей и книгъ въ церкви Богородицы Одигитрии въ Новой Фокѣѣ отъ 31 января 1574 года:

Τὴν σήμερον ἡμέραν ἦρις ἐστὶ λα' Ἰανουαρίου μηνὸς ἰνδικτιῶνος β' ἡμέρα κυριακὴ τοῦ τελώνου καὶ τοῦ φαρσαίου τοῦ Ἰπβ' προκαθημένης τῆς ἡμῶν ταπεινότητος σωματικῶς ἐν τῷ προναῶ τῆς παναγίας μου τῆς Ὁδηγητρίας ἐν τῇ Νέᾳ Φωκαίᾳ μετὰ καὶ τῶν καθ-

ευρεθέντων τιμωτάτων ἱερέων τε καὶ κληρικῶν καὶ παντὸς ἄθμου τε καὶ λαοῦ· καὶ ἐξέτασιν ποιησάμενυ παρὶ τὰ σκευή τῶν ἐκκλησιῶν, κτημάτων τε καὶ πραγμάτων ἕνεκα· ἐν ἧς εὐρέθησαν τῆς παναγίας μου τῆς Ὁδηγητρίας ἐμ πρώτοις μηνέων σεπτέριον καὶ ὀκτώβριον· ἕτερον νοέμβριον· ἕτερον δισεύριον· ἕτερον ἰαννουάριον· ἕτερον φερουάριον· ἕτερον μάρτιον· ἕτερον ἀπρίλλιον· ἕτερον μάϊον· ἕτερον ἑξαμηνέων· τριψίδιον βεβράϊνον· συναξάριον ἐν δισεύριον ἰαννουάριον, καὶ φερουάριον· ἕτερον συναξάριον μάρτιον, ἀπρίλλιον καὶ μάϊον· ἕτερον συναξάριον, ἰούνιον, ἰούλλιον καὶ αὐγουστος· ἕτερον βιβλίων βεβράϊνον Ἰρηγόριον Θεολόγον· ἕτερον βιβλίων βεβράϊνον Μεταφραστῆς· ἕτερον βιβλίων βεβράϊνον εἰς διαφόρους λόγους τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης μ'. προφητεία βεβράϊνη, τυπικὸν κονδ[ ]λ[ ]· πεντηχοστάριον τῆς στάμπας· ἕτερον πεντηχοστάριον κονδ[ ]λ[ ] | ἀρχ[όμενον] ἀπὸ τῶν βαιῶν· τριψίδιον κονδ[ ]λ[ ]· ἀπόστολος βεβράϊνος· ἕτερος ἀπόστολος τῆς στάμπας· παρακλητικὴ ἀρχ[ομένη] τῆς α', β', γ' καὶ δ'· καὶ ὁ ἕτερος ἀρχ[όμενος] πλ. α', πλ. β', βαρός, καὶ πλ. δ'· ἕτερα παρακλητικὴ βεβράϊνη· στηχεράριον κονδ[ ]λ[ ] | βαμπήκινον, ἕτερον βεβράϊνη· ὠρολογίον κονδ[ ]λ[ ]· τετραευάγγελον βεβράϊνον με σταυρὸν ἀσημένιον καὶ ἡ τέσσαρς γονέ[ ] | διάχρυση· ἕτερον εὐαγγέλιον χωρὶς σανήδια· ἕτερον εὐαγγέλιον μεγάλο βεβράϊνον, κυριακοδρόμιον με βελι κόκιν[ ]· ἕτερον εὐαγγέλιον παλαιὸν γράμμα μίκτος μεγάλο· χρυσοστομικὸν βεβράϊνον μεγάλο χωρὶς σανήδια· νομοκάνονον· ψαλτήριον στάμπας· ὀκτώηχος στάμπας, φυλάδες τῆς μεταμορφώσεως καὶ τῆς παναγίας Θεοτόκου· ἕτερον Ξανθόπουλος· ἕτερον ἐξοδιαστικὸν ληψάνων καὶ μνημοσύνων· ἕτερα βιβλία μικρὰ καὶ μεγάλα εἰβ'· ἕτερον παρακλητικὴ στάμπας ἦν δέδωκε κῦρ Γεωργαν τῆς Κογχύλης (ἡρωι. μῆστο)· ἕτερον βιβλίων βαμπήκινον χωρὶς σανήδια, μεγαληνάριον· ἕτερον ψαλτήριον τῆς

στάπας ἢ ἀφιέρωσεν Μαννῆς Πατριτῆς. σωμα
βιβλία μικρὰ μεγάλα, νά. καὶ φυλάδες τρίς· πετραχή-
λιον ἐν καμου[ ] κώτηνος, με κόμπους χρυσοῦς ἐξ-
πολυέλεος βενετικός καὶ θυμιατὸν με ἀλησῆδιον· εἶτι δὲ
ἐπαφῆμεν καὶ ὁ παπᾶς κὺρ Ματθαῖος τὰ ἱερὰ αὐ-
τοῦ εἰς τὸν εἰρημένον ναὸν ὡς καθὼς εὐρίσκονται,
στηχηράριον, πατραχήλιον με κομπία ἀργύρεα καὶ με
ς' ἑσθία, ὑπομανίκι (προπ. μῆστο: для шифры?)
φελώνιον μετᾶστον, με τοὺς πολλοὺς· καὶ τὰ διακο-
πότυρα, με τὰ καλύματα καὶ ἀέραν ἁγίαν λογγην λα-
βήδια καὶ ζέων.

62) л. 237^а Ἀφιερωτήριον 7082 годѣ.

63) л. 237^б—238^а Γερμανός ἐλέφ θεοῦ πατριάρχης τῆς
ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ.

Οἱ ἀπανταχοῦ εὐρισκόμενοι . . . Γνωστὸν ἔστω ἡμῖν,
ὅτι ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐπαρχίᾳ ὑπάρχει ἐν μοναστήριον
τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Σιδηρο-
μίου ἔγγον ἐν ᾧ εὐρίσκεται ἡ τιμία αὐτοῦ αἰκμας
ἔπου ἔρχετον ὁ ἅγιος εἰς μαρτύριον δεδεμένος . . .
ἀπέχει ὅθεν ὁ αὐτὸς θεῖος ναὸς ἐκ τῆς ἁγίας πόλεως
Ἱερουσαλήμ ὡς ἀπὸ μελίων ἐννεὰ ἐγγὺς τῆς ἐρήμου
ἀναμέσων τῆς ἁγίας πόλεως Βηθλεέμ καὶ τοῦ τόπου
τοῦ πατριάρχου Ἀβραάμ καὶ πλησίον Εὐφρατῆ τοῦ
οἴκου τῶν προφητῶν . . . ἔτους 53^α μηνὶ ἰουλίῳ
ἰνδικτ. α'.

64) л. 238^б Ἀφιερωτήριον.

Ἐγὼ (πμπα προп.) τοῦ ὁποτέρου Μανουὴλ Πόγγηκου ἢ
σάμβριος καὶ ἡμέτερος ἡμῶν κατὰ σάρκα υἱὸς Μάστρο
καντήλης τὸ παρὸν ἀφιερωτήριον ἡμῶν γράμμα τιθέ-
μεθα καὶ πισθόμεν . . . πρὸς τὸν πάνσεπτον καὶ θεῖον ναὸν
τῶν ἁγίων ἐνδόξων μεγαλομαρτύρων Θεοδώρου Τή-
ρονος καὶ Στρατηλάτου . . . παρόντος καὶ τοῦ πανε-
ρωτάτου μητροπολίτου τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως
Ἐφέσου ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου πάσης Ἀσίας κυροῦ

Ἐπιφανίου: ἐν ἑταί, ζπβ' μηνὶ δεκτωβρίῳ ἰνδικτικῶ-
νος γ': +

65) лл. 239^a—240^a Κοινὴ εἰς τρεῖς грамотὴν всел. патр.
Иеремίη κτὲν μητροπολίτῃ Ἐφεσικῆ, по поводу разнихъ дѣлъ, пи-
санныя разными почерками.

лл. 240^a—244^b пустыя.

66) л. 245^a протоколъ объ усмысленіи 1584 г.

67) л. 245 κοινὴ πατριаршей грамоты.

лл. 246^a—269^b (заст.) Ἀκολουθία ψαλλομένη εἰς κόλυβα
εἰς τοὺς κοιμηθέντας χριστιανούς.

лл. 270^a—273^a Словарь:

ἀρχὴ τοῦ ἄλφα α-ον.

Ἄλφα τραγώδησε

Ἀτρεΐδης ἐλέγετο ὁ Ἀγαμέμνων
καὶ ὁ Μενέλαος οἱ δύο ἀδελ-
φοὶ ὅτι ἔσαν οἱ τοῦ Ἀτρέως.

Ἀπειρα ἀμέτρητα.

Ἀπαράμηλοι ἀσύγκριτοι.

Θάλαμον τὴν κάμαραν

Θυρωροὺς τοὺς πορταρούς.

лл. 273^b—277^b пустыя.

68) лл. 278^a—289^b Τάξις γινομένη ἐπὶ καθιερώσει ναοῦ
καὶ ἐθρώσει τῆς ἐν αὐτῷ ἁγίας τραπέζης:—

69) лл. 290^a—297^b Βίος καὶ πολιτεία τῶν ὁσίων καὶ θεο-
φόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτώ, δέσπο-
τα εὐλόγησαν:—

Κωνσταντίνου. . . ἁμὴν:—

70) лл. 298^a—300^a. Древо, за котрымъ произведеніи:

Βλέπε τὸ δένδρον καὶ τήρησον τὸ κόσμον· τὸ δένδρον
καλὸν εἰς ὕρασιν. . . ἁμὴν:

л. 300^a большая половина и лл. 300^b—301^b пустыя.

71) лл. 302^a—303^a. Τὰ εἰς ἄρθρα τῆς πίστεως:—

α'. Πιστεύω εἰς ἓνα θεόν Καρποκράτης, ὑπὲρ ἀγγέλων
πατέρα. . . ἀοράτων. τὸν κόσμον.

Κτήρυθος ὑπὸ τοῦ διαβόλου.

α' σύνοδος πατέρες τη' ἐν Νικαίᾳ.

β' Καί εἰς ἕνα κύριον Ἰη-
σοῦν Χριστόν . . . τὸν δι' ἡμᾶς
τοὺς ἀνθρώπους
Ἐβρίων ἐξ Ἰωσήφ καὶ Μαρίας
Σαβέλλιος μίαν ὑπόστασιν ἔχειν
τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸ
ἅγιον πνεῦμα.
Ἄρειος ἐξ οὐκ ὄντων γεγενῆ-
σθαι.

δωδέκατον. Καὶ ζωὴν τοῦ
μέλλοντος αἰῶνος. ἀμήν.
Ἄμαρτωλοὶ δὲν εἰσέρχονται εἰς
τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον ἀλλὰ μό-
νον οἱ δίκαιοι.

Ὁ Ὀριγένης ἔλεγε, ὅτι ἔσεται καιρὸς ὅταν οἱ ἁμαρ-
τωλοὶ ἀπολαύσωσι τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ:

Σύνοδος α'. β'. γ'. δ'. ε'. ς'. ζ'.

πατέρες τη'. ρν'. σ. γλ'. ρξβ'. ρσ'. ρξζ'.

πόλις Νικαία. Κωνσταντινούπολις. Ἐφεσσός. Χαλκηδών. Κωνσταν-
τινούπολις. Κωνσταντινούπολις. Νικαία.

λ. 303^b πυστοή.

72) λ. 304^a—319^b μηνί νοεμβρίῳ καὶ. Μαρτύριον τῆς ἀγί-
ας ἐυδόξου καὶ καλλινίκου μεγαλομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Αἰκα-
τερίνης. θέσποτα εὐλόγησον.

Βασιλεύοντος . . . ἐδόξασαν τὸν κύριον.

73) записъ заѣвъ же л. 319^b

Ταῦτα ἐγὼ Ἀθανάσιος ὁ ταχυγράφος, ἅμα καὶ δοῦλος
ὑπάρχων τῆς κυρίας μου Αἰκατερίνης· συναγραψάμην τὰ ὑπομνή-
ματα τῆς κυρίας μου Αἰκατερίνης ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ· ἐτελειώθη
δὲ ἡ κυρία μου Αἰκατερίνα μηνί νοεμβρίῳ εἰκοστῇ πέμπτῃ ἡμέ-
ρᾳ ἐβδόμῃ ὥρα τρίτῃ εἰς δόξαν τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἁγίου
πνεύματος· νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.

Ἀφιερώθη τὸ παρὸν βιβλίον εἰς τὸν περιβόητον ναὸν τοῦ
Ἱεροῦ Σινᾶ· καὶ εἴ τις ὑπερήσει τοῦτο ἀπὸ τοῦ μοναστήριον ἢ κό-
ψῃ τὸ φύλλο ἢ βάνει ἄλλον τινα καὶ κόψῃ το νὰ ἔχει τὰς
ἀράς τῶν ἁγίων τη' θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συναθροί-
σθέντων.

74) λ. 320^a—343^b Ἀκολουθία ἐξοδιστικῆ εἰς μοναχοῦς.

75) λ. 344^a—353^b Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάν-
νου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσσοστόμου
εἰς τὸ πιστεῦν εἰς ἕνα θεὸν μαρτυρίαὶ καὶ ἐτέρων ἁγίων διδα-
σκαλῶν:—

Πιστεύω εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα. πιστεύω,
οὐκ ἐρευνῶ . . . ἐπὶ τὸ μέζον ἐξαιρούσα:—

76) λ. 353^a—361^a Θεοφυλάχτου πρεσβυτέρου περὶ
ἐνζύμων καὶ ἀζύμου ἄρτου:—

Ἰάκωβος ὁ ἀδελφόθεος καὶ πρῶτος ἱεράρχης Ἱεροσολύ-
μων . . . τῶν αἰώνων:—

Περὶ ἱερέων:— Διὰ τοῦτο καὶ τοὺς ἱερεῖς ὑμῶν ἀγά-
μους . . . ἐναντία:—

Περὶ τῶν θείων κανόνων τοῦ θεοῦ βαπτίσματος:—

Ἐπαί τοίνυν περὶ πάντων εἰρήκαμεν . . . κόπται:—

Περὶ νηστείας τετράδος καὶ παρασκευῆς:— Οἱ δὲ θεοὶ
τῶν ἀποστόλων κανόνες . . . καὶ αὐτοῦ παρουσίας:—

Περὶ αἵματος καὶ πικτοῦ:— Δίκαιον ἂν εἴη καὶ περὶ . . .
κατὰ τὰς γραφάς:—

Περὶ τῶν ἀζύμων:— Φέρε δὴ καὶ περὶ τῶν ἀζύμων
μικρὸν διετέλθωμεν . . . ἐσθίεις καρπὸν:

77) λ. 361^b—366^a Τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Ῥω-
σίας Ἰωάννου πρὸς Κλήμεντα πάπαν Ῥώμης:—

Ἀπεδεξάμην . . . κληρὸς τε καὶ λαός:—

78) λ. 366^a—374^b Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλε-
ξανδρείας περὶ πιστῶν (!) καὶ ἀναγκαίων ζητημάτων τῶν ἐν ταῖς
θείαις γραφαῖς ἀπορουμένων καὶ πᾶσι χριστιανοῖς γνωσκέτω (!)
ὀφειλομεν (!):

Ἐρώτησις. Τί ἐστι θεός . . .

79) λ. 374^b—377^a Περὶ φραγκῶν πῶς ἐσχίσθησαν ἀπὸ
τῶν τεσσάρων πατριαρχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν λοι-
πῶν ἔγουν ἢ Ῥώμη:

Οἱ ἐν τῇ ἀγίᾳ καὶ εὐδόμῃ συνόδῳ . . . τόχοιεν ἔμα-
θαν:— τὸ πρωτότυπον ἦν γεγραμμένον παρὰ Φιλα-
γγρίου μοναχοῦ Ἰωσήφ ἐπονομαζομένου ἐνὸς τῶν ἀρ-
χαίων. ἐπὶ ἔτους ρωιτ':—

80) лл. 377^a—385^b послание Доминика патр. Вепен, къ Петру Антиох. и Петра къ Доминику.

81) л. 386^{a-b} Μελετία патр. Александρ. къ царю Георгу Ивановичу:

Χειράζεται καθάπερ δη και χειρίζεται. . . ἐξ Αἰγύπτου ἐβ' σепτεβριος. Ζρβ' κοσμουγενίας.

82) лл. 386^b—396^b Τόμος ἀλεξανδρινός· περί τοῦ πάχα:

Καλῶς, ἀληθῶς, και εὐσεβῶς ἔφη Βασίλειος ὁ Μέγας. . . ἀμήν.—

83) лл. 397^a—417^a Τόμος ἦγον κήψιμον και ἀποφάσιμα ἀλεξανδρινόν [ ] διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ πάχα· τὸ ὅποσον ἐβλήθη και ἐξεδόθη και εἰς ἀλληρικὴν γλώτταν παρὰ τοῦ μακαριωτάτου και παναγιωτάτου πατριάρχου Μελετίου Ἀλεξανδρείας και κριτοῦ τῆς οἰκουμένης· τὸ ὅποσον ἐστάθη και εἰς τὸν εὐσεβεστάτον και ὀρθοδοξώτατον μέγαν βασιλέα και αὐτοκράτορα Θεόδωρον τὸν Ἰωαννοβίτη·—“Ὅθεν ὁ ἐλάχιστος και ταπεινός διδάσκαλος μέγας ῥήτωρ Νικόλαος τοῦνομα τυχὼν ἐν τῇ μεγίστῃ βασιλείᾳ τοῦ ἄνωθεν αὐτοκράτορος εἰς τὴν κοινήν γλώτταν νὰ τὸ βάλῃ και νὰ τὸ ἐξηγήσει ὀρίστηκε, και διὰ κοινήν φράσειαν ἀνὰ τὸ ἀμελεψεν. ὅθεν και εἰς τοὺς ρφϷγ' Χριστοῦ γεννήσεως εἰς μῆνα δεκέμβριον εἰς τὰ θεῖα γενέθλια ἐτελειώθηκε.—

Списокъ текста этого «тома» в предыдущаго посланія съ русскими переводами есть въ дѣлагахъ еп. Порфирія Пм. Академіи Наукъ № 87 стр. 21—46, 172—182, 187—219.

84) лл. 417^b—418^a Κраткая замѣтка Арсенія, архієпископа Элассонскаго, объ учрежденіи патриаршества въ Москвѣ:

Ἐκ' . ἀφρη'

Ἐπὶ τῆς βασιλείας. . . οἶκαδε ἐπορεύθησαν.—

85) лл. 418^a—424^b Πράξις συνοδική·—

Τῆς ἁγίας και ἱερᾶς μεγάλης συνόδου τῆς ὀνόματι τοῦ Κυρίου και θεοῦ και σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ συναγθείσης ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας θεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου και παμμακαριστοῦ ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς ἐπινομασμένης Παραμυθίας ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν ἡμέραις τοῦ εὐσεβεστάτου και θεοσεβέτου βασιλέως

Μασκόβου καὶ αὐτοκράτορος πάσης Ῥωσίας Θεοδώρου Ἰωάννου... ἀμήν:—

Ἐρ' ἰθακτικῶνος φερουαρίου 13'. τοῦ ἁγίου Μελετίου τῆν μνήμην ἐν Κωνσταντινουπόλει:—

86) лл. 425^a—430^b Νόμοι γεωργικοὶ κατ' ἐκλογὴν βιβλίου τοῦ τῆς θείας λήξεως Ἰουστινιανοῦ τοῦ αὐσίου βασιλέως:—

περὶ γεωργῶν. α'. Χρῆ τὸν γεωργῶν...

въ 88 главахъ, и посплмъ:

Ἐὰν οἱ δεσπότης τῶν χωραφῶν οὐκ ἐθέλωσιν ἵνα διέρχεται τὸ ὕδωρ δι' αὐτῶν τοῦτο αἰδεῖαν ἐχέτωσαν:—

съ записью:

τέλος τῶν γεωργῶν νόμων:—

л. 431^{a-b} пуста.

87) лл. 432^a—450^b Τῷ μακαριωτάτῳ πάπῳ Ἀλεξανδρείας ἀρχιερεὶ αἰτήσαντι δι' ἐπιστολῆς ἀπ' ὄρους ἁγίου Σινᾶ πέτομα. ἐπιστολὴ Μαθουσαλαῶ μοναχοῦ:—

Δεξιόμενος τὰ σὰ θεϊότατα γράμματα . . . καὶ τοῦτο καταεξόμεθα:—

88) лл. 450^a—459^b Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ Ἐρωταποκρίσεις τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ Μεγάλου πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις πατέρα ἡμῶν Γρηγόριον τὸν Θεολόγον πᾶν ὠφέλιμοι:—

Ἐρώτησις: Ποῦ ἐφύτευσεν ὁ θεὸς τὸν παράδεισον...

л. 460^a большая полов. и лл. 460^b—463^b пустые.

Тої же рукої, которая написала выше лл. 225—229 съ подписями Аѳанасіи, митроп. Ефесск., написаны лл. 467—471.

89) л. 464^{a-b} образцы грамотъ епископскихъ о согласіи на принятіе каветры.

90) л. 465^a Ἀπολογητικὸν πρὸς τοὺς μέλλοντας ἀποκομίσαι τὸ πρῶτον μῆνυμα τοῦ πατριάρχου εἰς τὸ τῆς ἀρχιερωσύνης διηκόνημα λόγος οὗτος.

Ἐγὼ μὲν ἀνάξιον ἑμαυτὸν οἶδα... ἀμήν:—

91) л. 465^b Τοῦ πατριάρχου κυροῦ Ἀλεξίου περὶ γάμων:—

- Προκαθημένον Ἀλεξίσο. . . Ἀθηνῶν καὶ σύγκαλλον,
 92) λ. 466^a—467^a Στίχοι τοῦ Φελλοῦ πρὸς τὸν βασιλέα
 τὸν κυρὸν Μιχαήλ:—
 Δισεξαδέλφου παῖδα. . . ὀξυδορξίαν περιέχει:—
 93) λ. 467^a Περὶ τοῦ πῶς κυνηγῆσαι ὄκταπόδια:—
 Λαβὸν κλάδους ἐλαίας. . . σύναξον αὐτά:—
 94) λλ. 467^a—471^b Содраниє разныхъ отрывочковъ раз-
 нообразнаго содержания.
 λ. 471^a нижняя половина и λ. 471^b пустые.
 95) λλ. 472^a—477^a Ἀπὸ τοῦ φυσιολόγου καὶ εἰς τὸν ἄν-
 ὄρωπον παραβολή:—
 Ἔστιν γὰρ ὁ λεων. . .
 λλ. 477^a (πολιωνία) и 477^b пустые.
 96) λλ. 478^a—480^b Νεοφύτου μοναχοῦ καὶ ἐγκλειστοῦ
 πρὸς τοὺς ἀτακτοῦντας καὶ λόντας τὰ τῆς νηστείας προοίμια:—
 Καθ' ἕσον ἀξιέπαινον τινα. . . τοῦ αὐτοῦ +
 Τοῦ αὐτοῦ.
 Ἐγὼ δὲ ὡς ἀκούω καὶ ἄλλον ἄθεσμον . . . παρανο-
 μίας:—
 97) λ. 481^{a-b} (безъ загл.) Стихи:
 Ἄχραντε παρθένε, μήτηρ θεοῦ καὶ δεδοξασμένη ὑπὲρ
 πᾶσαν φύσιν βρωτῶν ἀκήρατε κόρη παρθένε θεο-
 τόκε, μὴ παύσῃ δυσωποῦσα ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς
 θεόν:—
 Ἄγγελος ἀρχάγγελος καὶ ἀρχαί. . . παραπτώσεων:—
 Σταύρωσιν καὶ θάνατον καὶ ταφήν. . . δούλους σου:—
 Βλέψασα ὦ δέσποινα. . . συνδράμετα:—
 Θεολόγε μίκαρ σὺν τῷ Κηφᾶ. . . ἐμπλήσθητε:—
 Μόνον σε πρωτότοκον. . . προσκυνήσωμεν:—
 Ὑμνοῦμεν σου ἄχραντε. . . σὺ πανόμνητε:
 [ ] ὦν ὡς τριετίξουσιν. . . πάντες τιμήσωμεν:—
 Дальше большая полов. страницы (481^b) пустая.
 98) λλ. 482^a—483^a Στίχοι ψαλλόμενοι πᾶν κατανοητικοί
 εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ὑπεραγίαν θεο-
 τόκον:—

Δεῦτε πάντες πιστοὶ προσκυνήσωμεν, τῶν σωτῆρα Χρισ-
τόν ἀνομνήσωμεν:

Τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ...

Σοὶ γὰρ πρέπει τιμὴ καὶ προσκύνησις εἰς αἰῶνα αἰώ-
νων τῶν ἁπάντων:— ἀμήν:—

Съ прибавкоѣ:

+ ὡς εἶπεν ὁ προφήτης: θύσθη μου τῷ σῶμα ζῆ
δὲ ἡ ψυχὴ μου εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας: +

+ Ἄβραάμ ἐν κόλποις, καὶ μετὰ Λαζάρου ἀνά-
παυσον Χριστέ μου, ψυχὴν νῦν προσελάβου:—

л. 483^b—481^b Образцы писемъ къ патриарху, митро-
политамъ, епископамъ. къ другу.

л. 485^a пустой.

99) л. 485^b Περὶ τοῦ πῶς νὰ εὐρίσκεις τὸ μικρὸν ἔτος:—

“Ὅστις δὲν ἐνθυμᾶται τὸ ἔτος τὸ ἀπὸ τῆς Χριστοῦ
γεννήσεως ἄς κάμῃ ἔτζη... καὶ κατὰ λόγον τὸν νῦν
χρόνους ἔχομεν τὸ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἑπτὰ χιλιάδες
καὶ πενήντα τρεῖς, καὶ ἀπομένουν χίλια πεντακόσια σα-
ράντα πέντε .. εὐμορφον:—

Καὶ περὶ τοῦ πῶς νὰ εὐρίσκεις τὸ μέγα ἔτος:—

Καὶ ἂν θέλῃς πάλιν νὰ εὐρῆς τὸ παλαιὸν ἔτος ...
καὶ κατὰ λόγον τὸρα ἔχομεν ἀπὸ Χριστοῦ χιλίους πεν-
τακοσίους σαράντα πέντε καὶ βάνωμεν καὶ πέντε χιλιά-
δες πεντακόσια ὀκτώ... καθαρώτερον:—

100) л. 486^a Надписи въ икопѣскомъ монастырѣ Пресв.
Дѣвы Маріи Спилеотиссы:

Εἰς τὸ ἀνόφλιον τοῦ μοναστηρίου.

+ μεγάλη ἔστε ἡ δόξα τοῦ οἴκου τούτου ἡ ἐσχάτη ὑπὲρ
τὴν πρώτην πόνημα Μάρκου μοναχοῦ. ἐν ἔτη τῷ
ρφαζ', ἰνδικτιῶνος ζ'.

+ Τίνος τὸ ἔργον, τὸ γράμμα οὐ λέγω. θεὸς γὰρ εἶδεν
ὁ ἐρευνῶν καρδίας ἀμήν:—

+ Ἄνεκανίσθη καὶ καλλιεργίθη ὁ πάνσεπτος ναὸς τῆς
ὑπεραγίας θεοποιῆς ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου

Μαρίας τῆς ἐπιλεγομένης Σηλιαιωτῆσσι πατριαρχού-
τος τοῦ παναγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυ-
ροῦ Γρηγορίου καὶ ἐπὶ βασιλείας τοῦ εὐσεβεστάτου
βασιλέως καὶ αυτοκράτορος Ῥωμαίων κυροῦ Ἀνδρο-
νίκου ἐν ταῖς ἡμέραις βασιλεύοντος μεγαλαγενοῦς με-
γάλου σουλταν Μασούτη τοῦ Καϊκαοῦση καὶ ἀθ-
θέντου ἡμῶν ἔτους ςψυζ', ἰνδικτιῶνος β'. ὑπόμνημα
Ματθαίου ἱερομοναχοῦ καὶ τάχα ἠγρουμένου:

τοῦ Ἰσωνίου τῆς Λυκαονίας τὸ ἅγιον μοναστήριον τῆς
ὑπερευλογημένης ἀσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀει-
παρθένου Μαρίας, ἡ ἐπωνομαζομένη Σηλιαιώτιστα.

+ Εὐχαῖς Ἰησοῦ, Καισαρείας ποιμένος, ἰδεῖν ποθέοντος
τῆσδε τῆς βίβλου τέλος ῥᾶον φέρειν με τὸν πόνον τοῦ-
τον δίδου, ὡς ἂν προθύμως καὶ καλῶς ταύτην γρά-
ψω: +

л. 486^b померки.

101) л. 487^a расписание дней, на которые падают ве-
ликие праздники.

л. 487^b пустаѡ.

102) лл. 488^a—489^b Περί τῶν εἰς μέγλων ὄρων τῆς γῆς
ἔχουν τὰ μεγάλα ὄρη εἰσὶν δὲ ταῦτα. Πρῶτον...

103) лл. 490^a—491^a образцы рекомендат. грамотъ.

л. 491^b—492^a пустаѡ.

104) л. 492^b многолѣтія патр. КИ. Іоасаафу.

105) лл. 493^a—504^b Εὐχὴ εἰς τὸ κατασφραγίσαι παιδίον.
и дръгія молитвы.

106) лл. 505^a—507^a Τακτικῶ. Τάξις προκαθηδρίας τῶν
ὑσιωτάτων πατριαρχῶν:—

107) лл. 507^a—508^a Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ
υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος.

Τακτικὸν σὺν θεῷ τῶν ἁγίων μητροπολιτῶν καὶ ἀτοκεφάλων
ἀρχιεπισκόπων Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων ὑπερ-
ἀντλήθη (!) ἔχουν μετεβλήθη ἀπὸ παλαιοῦ κωδικίου ἐπὶ Ἀνα-
στασίου πατριάρχου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας ἐπὶ μεγάλου Βα-
σιλέως Ἰουστιανοῦ, ἐν μηνὶ ἀγοῦστῳ ἰνδικτ. γ' τοῦ ςμβ'

ἔτους. (проп. 3 послѣднихъ строки л. 507^b) + Θρόνος κδ'.
Ἀρχιεπισκοπή τῶ Σινᾶ ὄρους· ὁ ἅγιος προφήτης Ἡλίας καὶ ὁ
θεόπτης Μωϋσῆς· ἔστιν ἐπισκοπή καὶ ἡγουμένων· διότι γάρ
ἔστιν μακρὰν ἀπὸ τοῦ κόσμου ἐτίμησαν αὐτὴν εἰς ἐπισκοπήν:—

108) л. 515^a запись:

τὸ παρὸν ὑπάρχει τοῦ ἁγίου ὄρους σινᾶ, καὶ ὁ ξενόσας
αὐτῷ ἐκ τῆς ρηθείας μονῆς ἢ κόψι φύλον, ἔστω ἀφο-
ρισμένος καὶ ἀσυγχώρητος παρὰ θεοῦ πατρὸς υἱοῦ καὶ
ἁγίου πνεύματος· καὶ παρὰ τῆς ἡμῶν ταπεινότητος·
Ἰωάννα φ τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ.

τῷ Ζηζ'· ἀ' Ἰαννουαρίου· ἀνοίξεν τὸ μοναστήρι ὑπ' ἐμοῦ
Ἰωάννα φ ἀρχιερέως καὶ οἰκονόμου κῦρ Φιλοθέου. τῷ
αὐτῷ ἔτει εὐγάλαμεν καὶ τὸν τρισκατάρτον Ζεούρη
ἀπὸ το καφριάτικον (in III. доппе. καὶ τὴν γενεάν του)
διὰ τοὺς πολλοὺς πηρασμοὺς καὶ ἀφαιρίας ὅπου ἐπήρα-
ζεν τὸ μοναστήρι· καὶ εὐάλαμεν ἀντ' αὐτοῦ τὸν Σά-
λαχ τοῦ Λεχάμι:

л. 515^b пустой, а остальные лл. 516—516 при переплетѣ.]

№ 509—512.

Въ кельяхъ Сиванскаго архіепископа.

Есть четыре сборника на бумагѣ, не замѣчательные.

№ 513 (383).

Въ библиотекѣ Сиванджувал. подворья въ Каврѣ.

Панθέκτῃ, или Сборникѣ, на пергаминѣ въ осьмую долю
большого листа [235×160]. XI [скорѣе. X] вѣка, содержитъ:

1) Τοῦ μακαρίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου μοναχοῦ τοῦ Δα-
μασκηνοῦ πίναξ ἀκριβῆς τῶν ρν' κεφαλαίων, а затѣмъ и самия
творенія его:

α) Λογική

β) Ἐκδόσις ἀκριβῆς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως.

2) Ἐτερα κεφάλαια τοῦ αὐτοῦ περὶ οὐσίας καὶ φύσεως καὶ
μορφῆς, περὶ ὑποστάσεως и т. д. Περί τῶν ἐν Χριστῷ δύο θε-
λημάτων. и т. д. Эти главы въ текетѣ сей рукописи озаглав-
лены такъ:

Εισαγωγή δογμάτων στοιχειώδης ἀπὸ φωνῆς Ἰωάννου ταπεινοῦ μοναχοῦ πρὸς Ἰωάννην τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Λαοδικείας.

Потомъ слѣдуютъ статьи:—

3) Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης ἐπιπέφυτος εἰς τὸν ἅγιον Μελέτιον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας, ρηθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἡῤῥησεν ἡμῖν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποστόλων ὁ νέος ἀπόστολος...

4) Διάλεξις πρὸς Νεστοριανὸν Θεοδώρου φιλοσόφου, Ἰδοῦ πάραστιν ἁγῶν τῆς διαλέξεως. Πόθεν οὖν ἀρχέουσιν ἡμῖν τοῦ λόγου... (Разговоръ—короткій.)

5) Ἄλλη διάλεξις:—

Αἰρετικὸς: Πότερον σοὶ δοκεῖ ὁ Χριστὸς θεὸς ἢ ἄνθρωπος ἐστίν; Ὁρθόδοξος: Ἀμφότερα καὶ ἑκάτερος...

6) Κελεύσει τῶν δύο δεσποτῶν Φλαυίου Ἰουστίνου καὶ Ἰουστινιανοῦ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐκινήθη ἡ διάλεκτος Φωτεινοῦ μανιχαίου καὶ Παύλου τοῦ Πέρσου χριστιανοῦ ἐπὶ τοῦ ἐνδοξοτάτου Θεοδώρου τοῦ ἐπάργου:— Διάλεκτος ἐγένετο περὶ μανιχαϊκῆς τε καὶ χριστιανικῆς δοξῆς. ἤν δὲ ὁ μὲν τῆς μανιχαϊκῆς δοξῆς προϊστάμενος ἀνὴρ τις τῆς θεησκείας ἐκείνης διδάσκαλος· τῆς δὲ χριστιανικῆς ἕτερος· ἡ δὲ διάλεκτος οὕτω πως ἐκινήθη:

Μανιχαῖος: Ἐπειδὴ ἐμοὶ τε καὶ σοὶ ὁμολόγηται εἶναι ψυχάς, καὶ τάστας λογικάς τε καὶ νοεράς, πόθεν ἄρα τὴν ὑπαρξίν αὐταὶ ἔχουσιν; ἐκ τῆς θείας οὐσίας, ἐπεὶ καὶ αὕτη παρ' ἡμῶν ὁμολόγηται. ἢ ἐτέρωθεν πόθεν;

Χριστιανός: Κατὰ τὴν τῶν χριστιανῶν δοξάν ἐρωτᾷς νῦν, πόθεν αἱ ψυχαὶ ἔχουσιν τὴν οἰκείαν ὑπαρξίν, ἢ ἐτέρως πως;

Μανιχαῖος: Ὅπως οὖν βούλει, λέγε, πόθεν εἰσὶν αἱ ψυχαί...

Разговоръ—длинный.

7) На четырёх листахъ: Φωτεινὰς μανιχαίου πρότασις καὶ Παύλου τοῦ Πέρσου ἀπολογία.

Εἰ τὰ ἐναντία αὐτὰ ἔκλυτοι, οὐδέποτε.

8) Προτάσεις χριστιανικαὶ πρὸς τοὺς μανιχαίους:

Α'. Πᾶν ἐκ τινὸς ὑποκειμένου γινόμενον, ἢ φύσει, ἢ τέχνῃ, ἢ πρᾶξι, ἔσται γίνεταί· φύσει μὲν οἶον ἐξ ἀνθρώπου ἄνθρωπος. . . Маленькая статья.

9) [Περὶ τούτων τὴν παρ' ἡμῶν ἀπόκρισιν ἀναμένω: —

a in m. указаны предметы.] Περὶ τοῦ ὄντως ἀγαθοῦ, περὶ ἐνεργείας, περὶ κακοῦ, περὶ σκότους. Маленькая статья.

10) Συλλογισμοὶ ἀγίων πατέρων:

Α'. Πᾶν κακὸν κολαστέον, οὐδὲν δὲ κολαστέον ἄφθαρτον, οὐδὲν ἄρα κακὸν ἄφθαρτον:

Β'. Οὐδὲν φθαρτὸν ἀγέννητον ἔστιν δὲ τὸ κακὸν φθαρτὸν, τὸ ἄρα κακὸν οὐκ ἀγέννητον:—

Γ'. Αἱ θεῖαι γραφαὶ κολάσει παραδεδοσθαι τὸν διάβολον φασίν, πᾶν δὲ κολάσει παραδιδόμενον τρεπτόν· οὐδὲν δὲ τρεπτὸν ἀγέννητον, οὐδὲν ἄρα πᾶν κακῶν ἀγέννητον:—

Δ'. Οὐδὲν ἀγέννητον τρεπτόν, τρέπεται δὲ τὸ κακὸν κρατηθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ, τὸ ἄρα κακὸν οὐκ ἀγέννητον:—

Ε'. Τὸ μερικὸν ἀγαθὸν καὶ τὸ κακὸν τρέπεται· οὐ γὰρ ἔστιν ἀγέννητα, τὸ δὲ οὐσιῶδες ἀγαθὸν ἄτρεπτον, τὸ δὲ κακὸν, ὃ φασι οἱ Μανιχαῖοι οὐσιῶδες εἶναι, τρεπτὸν ἔστιν, εἴ γε, καὶ αὐτοὶ ἠμολογοῦσιν αὐτὸ εἶναι κολαστέον:—

ς'. Οὐδὲν κατ' οὐσίαν κακὸν, τῷ τὸ κακὸν, ποιὸν εἶναι, οὐδὲν δὲ ποιὸν οὐσία, τὸ ἄρα κακὸν οὐκ οὐσία:

Ζ'. Πάντα τὰ ἐναντία ἀλλήλων ἐστὶ φθαρτικά, τὰ δὲ ἀγέννητα ἄφθαρτα, τὰ ἄρα ἐναντία οὐκ ἀγέννητα:

Η'. Πᾶς ὁ εὐλόγως ὀρεγόμενος τινὸς ἐπιτετευγμένην ἔχει ὄρεξιν, ἧς εὐλόγως ὀρέγεται· θεὸς δὲ φθεῖραι τὴν κακίαν ὀρέγεται· τῶν φθαρτῶν ἄρα ἔστιν ἡ κακία, τῶν δὲ φθαρτῶν οὐσα ἀφανισθήσεται, ἀφανιζομένης δὲ, οὐκ ἔστιν ἀγέννητος.

Θ'. Εὖ ἀγένητον τὸ κακόν, κατὰ φύσιν αὐτὸ ὑπάρχει το κακὸν εἶναι. οὐδείς δὲ τὸ κατὰ φύσιν ἐνεργῶν ἀμαρτάνει· τὸ ἄρα κακόν οὐχ ἀμαρτάνει· τὸ μὴ ἀμαρτάνον οὐχ ὑπαίτιον, ὑπαίτιος δὲ ὁ σατανᾶς. οὐκ ἄρα ἀγένητος·

Γ'. Φασὶν τινες· εἰ μεταποιεῖ τοὺς φαύλους ἢ κόλασις, ἀγαθὴν αὐτὴν εἶναι· εἰ δὲ ἡ κόλασις ἀγαθὴ· ἐναντία δὲ ταύτῃ ἡ ἐπαγγελία τῶν ἀγαθῶν· τὰ δὲ ἐναντία οὐ δύναται ἅμα ἀγαθὰ εἶναι· εἰ ἄρα ἐπαγγελία κακόν, μὴ κακοῦ δὲ τῆς ἐπαγγελίας, ἀλλ' ἀγαθοῦ οὕσης, ἡ κόλασις ἐστὶν κακόν· εἰ δὲ κακόν ἡ κόλασις, ἄρα οὐχ ὁ θεός, ἀλλ' ὁ σατανᾶς αὐτὴν ἐπιφέρει· ἐπιφέρει δὲ τὴν κόλασιν οὐ τοῖς ἑαυτοῦ (εἰαί γάρ ὡς αὐτὸς πονηρὸς), καὶ ἀνάγκη καὶ αὐτὸν ὄντα πονηρὸν ὑποπίπτειν τῇ κολάσει. τῷ ἄρα ἀγαθῷ ἐποίσει αὐτὴν, ἀλλ' ἀδύνατον τοῦτο· οὐκ ἄρα ὁ πονηρὸς αὐτὴν ἐπιφέρει, ἀλλ' ὁ θεός·—

Πρὸς οὗς ρητέον· Πᾶν τὸ ὑπὸ θεοῦ ἐπιφερόμενον χρησίμως ἐπιφέρεται· τυγχάνον ἀγαθόν, ἢ ἀγαθοῦ ποιητικόν, ἢ κωλυτικόν κακοῦ· ὁ γὰρ θεὸς κωλύειν τὸ κακόν βουλόμενος ἐπιφέρει ταῦτα, οὐκ ἂν δὲ ἐπεγείρει κωλύειν τὸ κακόν. εἰ μὴ δυνατόν ἴην κωλύεσθαι τὸ κακόν, κωλύόμενον δὲ τοῦτο οὐ δύναται εἶναι φύσει καὶ ἀγένητον.

ΙΑ'. Τὸ κακόν ἐν ταῖς ἐνεργείαις εὐρίσκεται· κακόν γάρ ἐστιν τὸ μεταχειρίζεσθαι τοὺς λογικοὺς τὰ κατὰ φύσιν οὐ δέοντας.

10) Διάλεκτις Ἰωάννου ἁρθοδότου πρὸς Μανιχαίον.

Ὁ ρηθόδοξος· Εἰ τὸ σῶμα τῆς ὕλης, ἢ δὲ ψυχὴ ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ καθ' ἑμᾶς, ἐναντία δὲ ταῦτα, τὰ δὲ ἐναντία οὐ συντίθενται ἄνευ τεχνίτου τέκνοντος τοῦ μέλαν καὶ λευκὸν ὑπὸ ζωγράφου, καὶ ὑπὸ ἱατρῶν τὰ θερμὰ εἶδη τοῖς ψυχροῖς· τίς οὐ συναγαγῶν τὰ ἐναντία, ψυχὴν τε καὶ σῶμα, καὶ ἐν ζῶον ἐργασάμενος;

Μανιχαῖος· Ὁ ἀγαθὸς θεὸς ἀτάκτως κτισμένης τῆς

ὕλης, λαβὼν μύραν τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως τῇ ὕλῃ προσέπεμψεν δελεάσαι αὐτὴν βουλόμενος. ἢ δὲ λαβοῦσα κατέπειν. καὶ οὕτως ἐκ τῆς κρᾶσεως ἀμφοτέρων τὰ σύνθετα γέγονεν.

Ὁ ρηθόδοξος· Ταῦτα μῦθοι τινες εἰσὶν, πλεον τῆς ἀσεβείας τὸ ἀπίθανον ἔχοντες· πρῶτον μὲν ὅτι οὐδαίς ἑαυτὸν συντίθειν πρὸς ἑτέρου γέννησιν. πρὸς τοῦτοις δὲ παθητός καὶ μερ[ ] ὁ θεός· ἐντεῦθεν εὐρίσκεται . . .

11) Κατὰ Μανιχαίων, πόθεν ὀρμηται.

Ἡ μουσαρὰ καὶ βορβορώδης αἵρεσις. . .

12) Περὶ τοῦ δυσωνόμου Μάνεντος·—

Ὁ Μάνης οὐκ ἔστιν ἀπὸ. . .

13) Πῶς ὀφείλουσιν οἱ μετανοοῦντες Μανιχαῖοι ἀναθεματίζειν τὴν ἰδίαν αἵρεσιν.

II проchie коротенькіе разговоры, вѣрнующаго съ Ариями и Несторіями, на 2^{1/2} страницахъ:

[14] Ὁ πιστός πρὸς Ἀρειανόν.

15) Ὑστερος διάλογος πρὸς Νεστοριανόν προσαρτάμενον ἔρωτάν·—

16) Ἄλλος διάλογος πρὸς Νεστοριανόν·—

17) Σύντομος διδασκαλία περὶ θεῶν ὀνομάτων τῶν τε κοινῶν τῆς τριάδος καὶ τῶν ἰδικῶν ἐκάστου τῆς τριάδος·—

18) Ἐρωτήσεις τῶν Ὁριγενιαστῶν πρὸς τὸν αὐτόν·—

19) Ἐρωτήθη ὁ Ἀβουκαρᾶ παρ' ἀπίστου·—

20) Τοῦ Ἀβουκαρᾶ ἐπισκόπου Καρῶν περὶ θεοῦ ὀνοματός·—

21) Χρήσεις ἀρχαῖαι μεγάλων πατέρων περὶ ἀγίων εἰκόνων·—

Πρώτην μὲν ἀπόδειξιν ἔχομεν περὶ εἰκόνων Ἀὐγάρω τῷ τοπάρχῃ πεμφθεῖσαν ἐν βῆνι πανσεβάσμιον εἰκόνα τοῦ δεσπότης Χριστοῦ, ἐκμάγειον οὖσαν τοῦ σώματος αὐτοῦ τῆς καθ' ἡμᾶς ὁμοιότητος, καὶ μηδὲν ἀποδέουσαν τῆς τῶν χρωμάτων βαφῆς.

Δευτέραν τῆς ἁγίας αὐτοῦ μητρὸς Θεοτόκου ἐν Δύτῃ ἀχειρογράφου εἰκόνας ἐν πλασῆι πάνυ καθαρᾶς, καὶ ὁμοιωσ ὄντων τρίτηρον τοῦ σκῆνου τῆς παναγίας Θεοτόκου ὡς ἀπὸ χειρῶν ζωγράφου κορίως ἐγγεγραμμένη ἢ τε πορφυρὰ καὶ ὁ στολισμός. αἱ χεῖρες καὶ τὸ πρόσωπον καὶ ἡ λοιπὴ διαγραφὴ τῶν ὄψεων, ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἀποστόλων προσκυνουμένην.

Τρίτον δὲ λέγεται καὶ Δουκᾶς πρῶτος ποιῆσαι τὴν εἰκόνα τοῦ Κυρίου καὶ τῆς ἁγίας Θεοτόκου, ὡς καὶ ἐν Ῥώμῃ λέγουσιν πολλοὶ ἑωρακέναι τὰς τριαύτας εἰκόνας.

XV. Этн сказанія обѣ иконахѣ написаны въ XIII вѣкѣ, а въ рукописи XI вѣка приняты переплетчикомъ.

[22] Μῆνες Μακεδόνων καὶ Ῥωμαίων καὶ Αἰγυπτίων:—

23) Χρησμοὶ Θεολογία φιλοσόφων Ἑλλήνων:—]

№ 514 (550).

Въ библиотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Каирѣ.

Палеоктѣ церковный, на пергаментѣ [л. 489 A], въ большой листъ, [355×250 P], писанный въ XIII вѣкѣ, въ два столбца [по 73 строки A], мелкимъ, но некрасивымъ почеркомъ, содержать: 1) Псалтирь, 2) Октоихъ, 3) Двѣнадцать Мисей, 4) Триодъ, 5) Чтенія евангельскія и Чтенія бытій, паремей и пророчествъ — съ четвертаго дня сырной недѣли. Въ Мисеяхъ помѣщены евангелія и апостолы рядовые, чтенія изъ Ветхого Завета, и краткіе синаксари.

Выписка мов:

— Января 5 мѣя. Препразднество Богоявленія. Стихиры:

Τὸ εὐχλαῆς τῶν πατέρων ὄντως ποθήσασα . . .

Ὁ τῶν Ἰωβ συγχωρήσας, τῷ ἐξαιτήσαντι . . .

Τὸ τοῦ νομφίου φραῖον . . .

и т. д.

На утреня. На первомъ Стихословіи:

Εὐφραΐνου ποταρᾶ Ἰορδάνη· ἐν σοὶ γάρ . . .

На второмъ Стихословіи:

Ἄδᾱμ τὴν γύμνωσιν ἐνδύων εὐσπλαγγνε καταστολήν
δόξης...

Μέγας ἥλιος ἐν Ἰορδάνῃ λάμψαι ἔρχεται...
Κανὼν. Ὁδὴ α'. Δεῦτε λαοὶ ἄσωμεν.

Στέφαι τὴν σὴν ἄσμασι μνήμην...

Ὁδὴ α'. ἤχος βαρὺς. Ἄσωμεν τῷ κυρίῳ. τῷ Βο.
Δεῦτε πιστοὶ συμφώνως ἑορτάσωμεν...

— Января 6 днѣ. Θεοφάνια. На Господи воззвахъ. Сти-
хирь:

Τὸν φωτισμὸν ἡμῶν, τὸν φωτίσαντα πάντα ἄνθρωπον...

Τοῦ λυτρωτοῦ ἡμῶν...

Ἀναγνώσματα: Ἐξόδοσ...

Μετὰ τὸ εὐαγγέλιον Μάρκου, τὰ διακονικὰ καὶ τὰς εὐ-
χάς. Καὶ μετὰ τὸν ἄσασμὸν εἰσερχόμεθα ἐν τῷ ναῷ
καὶ στήσαντες χορὸν λέγομεν: Δόξα καὶ νῦν. Ἦχος
πλαγίου: Ἀνομήσωμεν οἱ πιστοὶ. Εἶτα τὸ, εἶπὲν τὸ
ὄνομα Κυρίου... εὐλογήσω τὸν Κύριον...

Εἰς λιτὴν:

Ὁ περιβάλλων τὸν οὐρανὸν ἐν νεφέλαις...

Ὁ ἀναβαλλόμενος φῶς ὡς ἱμάτιον...

Κανὼν. Ὁδὴ α'. Κύματι θαλάσσης τὸν κρούσαντα πά-
λαι...

Ὁδὴ γ'. Σε τὸν ἐπὶ ὀδάτων κρεμάσαντα...

Ἐν τῷ ὀρθρῳ

Κανὼν Κοσμά μοναχοῦ.

Ὁδὴ α'. Βουθῶ ἀνεκάλυψε πυθμένα. (Ἄδᾱμ τὸν φθα-
ρέντα)

Ὁδὴ γ'. Ἰσχὺν διδοῦς τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν κύριος...
Στεριέουσα πρὶν, ἢ τεκνωμένη δεινῶς σή-
μερον...

— Марта 25. Стихирь на Благовѣщеніи:

Βουλήν προαιώνιον...

Φαίνη μοι ὡς ἄνθρωπος...

Θεός ὁπου θαυλεται... Δόξα.

Ἀπεστάλη ἐξ οὐρανοῦ Γαβριήλ...

— Изъ Синаксаря о Софроніи, патріархѣ Іерусалимскомъ. Софроній родился въ Дамаскѣ отъ благородныхъ родителей. Въ Египтѣ пещъленъ былъ отъ глазной болѣзни свв. Киромъ и Іоанномъ, и потому написалъ житіе ихъ. Послѣ сего былъ епископомъ Іерусалимскимъ. А по взятіи Іерусалима персами ушелъ въ Александрію къ патріарху Іоанну Многостывному, которому, по смерти его, написалъ похвальное слово. Оттуда возвратился въ Іерусалимъ. Оставлялъ по себѣ очень много сочиненій, научающихъ жить о Богѣ, и въ числѣ ихъ житіе св. Маріи Египетской.

Января 10 дня 1861 г.

Джуванія.

№ 515.

Въ той же библіотекѣ.

Πανθέτης, Сборникъ на хлопчатной бумагѣ, въ малый листъ, XIII вѣка, содержитъ:

1) Аскетическій сборникъ въ родѣ, Ἀκαστικὴ τῶν ψυχῶν ὑποπόψεις τοῦ Λέοντος τοῦ σοφοῦ. Начала и конца нѣтъ.

2) Νομοκάνων σὺν θεῶ περιέχων συνοπτικῶς ὅλους τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν συνόδων, καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ τοῦ ἁγίου Βασιλείου καὶ ἑτέρων θεοφόρων πατέρων, ἐρμηνευθὲν προτροπῇ τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως κυρίου Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ παρὰ τοῦ λογιώτατου διακονοῦ τῆς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ νομοφύλακος κυρίου Ἀλεξίου τοῦ Ἀριστηνοῦ.

3) Τοῦ ἁγίου Διονυσίου Ἀλεξανδρείας περὶ τοῦ Πάσχα:— Διονύσιος Βασιλεῖ τῷ ἀγαπητῷ μου υἱῷ καὶ ἀδελφῷ καὶ συναιτουργῷ καὶ θεοπροπέῃ ἐν Κυρίῳ χαίρειν.

Ἀπέστειλάς μοι, πιστότατε καὶ λογιώτατε υἱέ...

4) Τοῦ μητροπολίτου Κρήτης κυροῦ Ἡλίου ἀποκρίσεις πρὸς τινα μοναχὸν Διονύσιον περὶ διαφόρων αὐτοῦ ἐρωτήσεων:

Τὸ μὲν ἀσθενές τῆς ἐμῆς διανοίας καὶ ἄπορον, πνευ-

ματικῆ ἀδελφῆ, ἐπέιχε μου τὴν γλώτταν πρὸς τὰ παρὰ σοῦ διαπορητικῶς προτεινόμενα. . .

- 5) Ἐπιφανείου τοῦ μεγάλου λόγος περὶ παρθενίας.
Ἄρχὴ λόγου σωτηρίας πρὸς τὴν παρθένον. . .
- 6) Ὑπόθεσις περὶ τῶν Βραχμάνων:

Ἡ πολλὴ φιλοπονία σου καὶ φιλομάθεια φιλοκαλία. . .

Краткая, пустая статья. Авторъ этой статьи въ началѣ ея говоритъ о себѣ: Ἐγὼ εἰς τὰ ἀκροτήρια μόνον ἐφθάσα τῆς Ἰνδικῆς πρὸ ἐτῶν ὀλίγων μετὰ τοῦ Μωϋσέως τοῦ ἐπισκόπου τῶν Ἀδουλήνων. Онъ не видѣлъ Брахмановъ, но слышать о нихъ παρά τινος Ἑθβαίου σχολαστικοῦ, ἐκουσίως μὲν τὴν ἀποδημίαν ποιησαμένου, ἀκουσίως δὲ τῇ ἀίχμαλωσίᾳ περιπεσόντος.

№ 516.

Въ библиотекѣ Синаеждубаиіекаго подпорья въ Капрѣ.

Λόγοι διάφοροι, на бумагѣ въ малыи листѣ. Рубонисъ недавниа.

1) Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης εἰς τὸ Πάτερ ἡμῶν, καὶ περὶ προσευχῆς, ἐρμηνεία εἰς τοὺς μακαρισμοὺς.

2) Συμπεῶν τοῦ νέου θεολόγου περὶ ἀλλοιώσεως ψυχῆς καὶ σώματος, τῶν ἐκ ἀέρος, τῶν ἐκ στοιχείων, τῶν ἐκ βρωμάτων, καὶ τῶν ἐκ δαιμόνων ἐπιγινόμενων ἡμῖν.

Ἄδελφοί καὶ πατέρες: ὀφείλει ὁ μοναχὸς μὴ μόνον τὰς ἐν τῇ ψυχῇ γινόμενας ἀλλοιώσεις καὶ μεταβολὰς ἐπίστασθαι καὶ νοεῖν, ἀλλὰ καὶ τὰς αἰτίας αὐτῶν. . .

3) Διάλογος πλουσίου ἐν τῷ Ἰδιῷ μετὰ Ἀβραάμ καὶ Ἀλέξανδρος.

Ἄκουσον πάτερ ἅγιε. Ἄκουσον μου βοῶντος.

Καὶ πέμψον τ' ἄκρον βάψηται Ἀλέξανδρος τοῦ δακτύλου.

4) Διάλογος περὶ τινῶν συνοδοιπορευσομένων εἰς ἓν, περὶ τῶν οὐδ' νηστείας, καὶ τηρήσεως δεσποτικῶν ἐντολῶν καὶ ἀποστολικῶν παραδόσεων. Οἱ διαλεγόμενοι: Δίκαιος, Ὑποκριτής, Ἀληθής.

Δίκαιος: Δεῦτε, ἐπιβῶμεν τῷ παντοχείῳ τούτῳ, Ἰν*

ἀριστήσωμεν, ὦ φίλοι· ἐπεὶ πρὸς ἑσπέραν ἔσθιν, καὶ ἡ ἡμέρα κέκλικεν. . .

Разговоръ двинный.

5) Λόγος ὠφέλιμος περὶ τῆς ἡμῶν ὀρθοδόξου πίστεως· ἐγγράφου δὲ κατὰ τὸ 1443 (6951—1443) ἔτος Ἰνδικτιώνος τῆς τρεχούσης ἕκτης· τῶν τριῶν πατριαρχῶν, Φιλοθέου Ἀλεξανδρείας, Γωακείμ Ἱεροσολύμων καὶ Δωροθέου Ἀντιοχείας, περὶ τὴν ἐν Φλωρεντία πρὸς Ἰταλίαν γενοῦσαν σύνοδον, ὡς μὴ ὠφελεῖ γενέσθαι· ἐν δὲ τῇ Συρία ταύτην σύνοδον ἁγίαν συγκροτήσαντες οἱ ῥηθέντες πατριάρχαι καὶ γραφὴν ἁγίαν ἐξέθεντο περὶ τῆς ἀμωμήτου καὶ ὀρθοδόξου πίστεως.

Ἐπειδὴ ἔχει καὶ ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης ἐνταῦθα τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Καισαρείας Καππαδοκίας ἅμα μὲν προσκυνῆσαι τὸν πάνσεπτον καὶ ἅγιον τάφον, καὶ τοὺς ἐν Ἱεροσολύμοις ἱστορῆσαι τόπους. . . καὶ δηλοποιῆσαι τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει γενόμενα σκάνδαλα διὰ τε τὴν συναθροισθεῖσαν κουστωδίαν ἐν Φλωρεντία μιανὰν σύνοδον. . .

6) Μανουὴλ ὁ μέγας ῥήτωρ τῆς Ἱεροαγίας μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως τῷ τιμιωτάτῳ φρά Φραντζέσκῳ πρεδικατόρῳ χαίρειν.

Τὸ ἐπιστολιμαῖον σου πρὸς ἡμᾶς ἔλθὼν γράμμα. . .

№ 517 (2089).

Въ тоѣ же библиотекѣ.

Πανδέκτης μικρός [часть, кажется, рукоѣ Максима Маргулія;] на бумагѣ in 4° [л. 270 (200×155, 147×89) по 28 строкѣ; отдѣльные произведенія разными почерками] XVI вѣка, содержитъ [на л. 4^а (поздн. рук.) Пίναξ τοῦ παρόντος βιβλίου:— я затѣмъ]

1) л. 5^а—59^а Γρηγορίου Νύσσης περὶ τοῦ βίου Μωσέως τοῦ νομοθέτου καὶ τῆς κατ' ἀρετὴν τελειότητος:—

Προσίμιον. Οἷόν τι πάσχουσιν. . .

2) л. 64^а—90^а Οἶμα Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ εἰ-

ναι τὸ σύγγραμμα πρὸς Θωμᾶν τὸν Ἠγιασμένον, ὡς εὐ-
ρηται ἐν τινὶ τόμῳ τοῦ Μαξίμου ἐν τῇ Βισσαρίωνος βι-
βλιοθήκῃ¹⁾ [я in m. Μαξίμου οἶμαί εἶναι τὸ πόνημα]

Πρόθεσιν καὶ τὴν προσβολὴν μισοῦ τὴν κακίαν... οὐ-
χὶ παύσας τῇ ἡλικίᾳ:—

съ примѣч. писца: μέχρι τούτου εἶχε τὸ πρωτότυπον.

3) По оглавлению видно, что дальше находилась Ἑρμηνεία
τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ Ἐφέ-
σου ἀρχιεπισκόπου на 12 лл.: но уже во время преосв. Пор-
фирия эта часть рукописи была утрачена, какъ оъ этомъ и
отмѣчено на самой р-сн: «Кто-то вырѣзалъ эту статью. Жаль!
А. Порфириѣ».]

4) лл. 104^a—168^a Τοῦ τῇ θεοῦ χάριτι εὐσεβοῦς νομοφύλακος
Ἰωάννου διακόνου τοῦ Εὐγενικοῦ ἀντιρρητικὸς τοῦ βλασφη-
μου καὶ ψευδοῦς ὄρου τοῦ ἐν Φλωρεντίᾳ συντεθέντος κατὰ τὴν
πρὸς Λατίνους σύνοδον:—

Τὸν μὲν πάντας ἀνθρώπους πραότητι διαφερόντως νε-
νικηζότα Δαβὶδ... Длинное разсужденіе.

5) лл. 172^a—190^b Σχολαρίου διάλογος [περὶ τῆς τοῦ
θεοῦ πνεύματος ἐκπορεύσεως добавляется оглавление]. Τὰ τοῦ
διαλόγου πρόσωπα: Ὀλβιανός, Εὐλόγιος καὶ Βενέδι-
κτος:—

Ὀλβιανός: Ἀλλὰ καιρὸς ἐστὶν ἐπισκέψασθαι, ὦ Εὐ-
λόγιε, εἰ βούλει, τὰ τοῖς Λατίνων διδασκάλοις τοῖς
νεωτέροις περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως
ἠπορημένα...

[6] лл. 190^b—197^a Τοῦ Ψελλοῦ ἑρμηνεία εἰς τὸ τοῦ προφή-
του Σολομῶντος ῥητὸν τὸ φάσκον· Ἡ σοφία ψευδομένη αὐτῇ
οἶκον καὶ ὑπῆρ[ ] στήλους ἐπέα. συντείνει: ἃς αὐτῇ καὶ εἰς τὰ β'
τροπάρια τοῦ κανόνος τῆς μεγάλης πέμπτης τῆς α' ᾠδῆς ἦτοι εἰς
τὸ ἡ πανταχῆ καὶ τὸ μυσταγωγούσα φίλους ἑαυτὸν (не допис.)

Ἐγραψε μὲν ὁ Σολομῶν... καὶ τοῦ αἵματος
πίωμεν.

[¹⁾ Это не заглавие, а схолия принадлежащая Маргунію и потому по-
мѣщенная впереди маѣ.]

7) λ. 198^a—218^a] Τοῦ σοφωτάτου Μιχαήλ τοῦ Ψελλοῦ καὶ ὑπερέμου σύνοψις τῶν νόμων διὰ στίχων ἱαμβῶν καὶ πολιτικῶν πρώτων βασιλέα κύριον Μιχαήλ τὸν Δουκῆαν, ἐκ προστάσεως τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ βασιλέως.

Πολὺ καὶ δυσθεώρητον τὸ μάθημα τοῦ νόμου,
Ἐν πλάτει δυσπερὶληπτον, ἀσαφές ἐν συνόψει.
Καὶ λόγῳ δυσερμηνευτον, ἀλλ' ἄμωσ ἀναγκαῖον
Καὶ δεῖ τὴν αὐτοκράτορα τοῦτου μᾶλλον φροντίζειν.
Δικαίως γὰρ τὸ δίκαιον ἐν δίκαις φυλακτέον.
Ὅθεν ἐγὼ σοὶ τὰ πολλὰ τοῦ λόγου συνοψίσας,
Ἐὐθέρατόν τι σύνταγμα πεποιήχα τῶν νόμων.
Πρώτων δ' ἑρμηνευτέον σοὶ, πόσα τοῦ νόμου μέρη
Τὸ μὲν γὰρ τούτων Κώδικες οὕτως ὠνομασμένον
Πτυχίον δωδεκάβιβλον, ὃ ψασι διατάξει,
Ἐχει δὲ τοῦτο ἄγγραμμα, δεσποτα, βασιλέων
Ἀντιγραφάς τε νομικὰς καὶ δικῶν ἀποφάσεις.
Τὸ δὲ καλοῦσι Δίγιστα, Ῥωμαϊκὴ δ' ἡ κλήσις.
Ἐπάρχει δὲ τὸ Δίγιστα ἑλληνικῶς Πανδέκτης,
Ὅτι καὶ νόμων πέφυκε παντοδαπῶν ἱσχυρίων.
Καὶ πλείστοι συνεγράψαντο τοὺς νόμους τοῦ Πανδέκτου.
Τῶν δὲ Διγέστων, δεσποτα, παντοδαπὰ τὰ μέρη
Τὰ μὲν γὰρ πρώτα λέγουσι περὶ συναλλαγμάτων.
Τετράβιβλος δ' ἡ συντάξις κλήσις τῶν πρώτων πρώτη.

Ἡ δὲ ἰν γειν πολυσχεδῆς καὶ πολυώνυμος τις.
Καθόλου γὰρ καὶ μερικὴ ἐστὶ ἱμπόνα ψίδε.
Ἡ μὲν γὰρ οὐτειλία τις θανεισταῖς διδομένη
Ἡ δὲ κομφεσαρία τις, ἡ δὲ νεγατορία.
Ἡ δὲ πιβιτορία τις, ἡ δὲ σπεκιαλία.
Ἐτέρα τις σερβιανή, ἄλλη πουβλικιάννα.
Καὶ αἱ ἱμ φακτομ ἀγωγαὶ πολλαὶ τε καὶ ποικίλαι.
Τούτων αἱ μὲν πραιτώρια, αἱ δὲ πουπικαρία.
Αἱ μὲν ἐκ νόμου τρεχουσιν, αἱ δὲ ἀρβιτραρία.
Αἱ μὲν ἀπλοῦν, αἱ δὲ διπλοῦν, αἱ δὲ τὸ διαφέρον.
Αἱ δὲ τὸ τετραπλάσιον τοῦ χρέους ἀπαιτοῦσιν.

Αἱ μὲν αὐτῶν ἀνάλλαι, αἱ δὲ καὶ περπετοῦαι.
Ἡ γρήσις τῶν ἱμ φακτομ πολύμορφος τυχάνει.
Ἡ ἰουδικάτι. . .

8) λ. 222^a—238^a Χρυσσοστόμου εἰς τὴν Χριστοῦ γεννανί—

Μυστήριον ξένον καὶ παράδοξον. . . ἀμήν.

9) λ. 240^a—248^b Λόγος εἰς τὴν εἰς Ἀντιοχείας ἀνακομιδὴν τῆς σεβασμίας χειρὸς τοῦ ἁγίου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου. (вверху донас, ἰαν. ζ' η ἀδήλου)

Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἡμῖν ὁ ἱερός τοῦ Χριστοῦ ἐπεδήμησε πρόδρομος. . .

Содержание:

. . . [λ. 241^b] Βούλομαι τι περὶ τοῦ προφητικοῦ στήριος καὶ τῆς αὐτῷ συμπεφυκυίας χειρὸς παλαιᾶς ἐγόμενον δικαιοσύνης τῷ ἱερῷ τούτῳ θεάτρῳ διασαφῆσαι καὶ ἃ περὶ τούτων ἠκούσαμεν τε καὶ ἐγνωμεν καὶ ἀρχαίως ἰστορίαι παραδεδώκασι, σαφηνίσαι πλατύτερον.

. . . [λ. 242^c] οὗ [ἐν Σεβαστῇ ποδраз.]. . . τὸ τοῦ κήρυκος τῆς ἀληθείας τετάφθαι σῶμα διαφημίζουσιν ἔνθα καὶ προουπάρχειν τάφον ἕτερον τοῦ προφήτου λέγουσιν Ἐλισσαί, ὡς ὁμοῦ τῶν σοροῖν ἄμφοῖν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ τόπῳ διακειμένοι ὄρασθαι ἐν οἷς καὶ ναὸς ὑπερμεγέθης καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν θαύμασι καὶ κάλλεσι τὸ ἀσύγκριτον ἔχων πάλαι διωκοδόμενος οὗ τοῦ χρόνου τῆς σκέπης διαρροῖσας, ἐν ὑπαίθρῳ διὰ τούτου καταλειπεῖσθαι οἰκοδομήματι, ἐνὸς μόνου θωματίου ἀβλαβούς διαμεινηκότος καὶ ἱερῶν σκευῶν φυλακτῆριον χρηματίζοντος. ἐν ᾧ περ αἱ τῶν προφητῶν σοροὶ συγκλειόμεναι τὸ ἀσφαλές ἐτήριον ἀνάχωντον. Τοῦ δ' εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ τὰς ἀπανταχοῦ περιναστούντος χώρας, ἐπέπερ καὶ εἰς τὴν Σεβαστὴν πόλιν ἔχε περιδεῦων, πόθῳ τῆς Ἀντιόχου βαλλόμενος πόλεως, ὡς ἐκ ταύτης καὶ πρὸς γενόμενος ἦν μὲν αὐτῷ σπουδὴ ὀλόκληρον ἐκεῖνο τὸ ἱερὸν ἀνελεῖσθαι τοῦ Προδρόμου σῶμα. ὡς δὲ οὐχ οἷός τε ἦν διὰ τὸ εὐφωρατον, τὴν δεξιὰν ὑψέλομενος χεῖρα πρὸς τὴν ἑαυτοῦ φέρων ἤγαγε πόλιν. . .

. . . [λ. 242^b] Ἐκεῖτο γοῦν ἡ χεῖρ εἰς ἐκεῖνο καιροῦ παρὰ τοῖς Ἀντιοχεῦσι τιμωμένη καὶ θαύμασι τὴν ἐνοικοῦσαν αὐτῇ ἀεί-

ζων χάριν πιστοποιουμένη. Ἰουλιανοῦ δὲ τυραννικῶς τῶν τῆς βασιλείας οὐρανῶν δραστηρίων. . . τὴν ἱεράν τοῦ Προδρόμου ἁγία-
ρα κρυφίως ἐν τινὶ πύργῳ, Γωνίᾳ καλουμένῳ, ἐγκαθεύρειν σπου-
δῆν ἔθεντο, ὡς μὴ τῷ εἰδωλόλατρῳ εἴη ἀλώσιμος.

Изъ Севастіи мощи Предтечи, по распоряженію Іерусалим-
скаго патріарха, узнавшаго замысли Іуліана, перенесены
были въ Александрію и замѣнены другимъ тѣломъ.

[λ. 242¹] . . . ἐν ᾧ καὶ θεηλάτης πληγεὶς ἐλεεινῶς τὸν
βίον κατέστρεφεν, ὡς οὖν ὑπὸ πιστοῖς βασιλεῦσι τὰ Ῥωμαίων ἐγι-
νετο σκῆπτρα καὶ χριστιανοῖς ἐδίδοτο παρρησία, ἦν μὲν ἡ χεὶρ
ἀγρωστὸς τοῖς τὴν Ἀντιόχου κατοκοῦσιν. Οὐκ εἰς μακρὰν δὲ διὰ
θειοτέρας ὀράσεως ἀνεκαλύπτετο [λ. 243²], ἔνθαπερ ἦν κρυπτο-
μένη, ἦν καὶ πιστῶς ἐκεῖθεν ἀνελόμενοι, τῆς περὶ αὐτὴν τιμῆς
ἀπλήστως ἀντείχοντο. Χρόνων δὲ οὐκ ὀλίγων διαρρυσθέντων, βασιλεὺς
Ἰουστινιανὸς μετὰ τῶν ἄλλων αὐτοῦ τῆς εὐσεβείας ζηλοτῶν
κατορθωμάτων ἐδρασεῖται καὶ τοιοῦτον τὴν γὰρ θαυματουργόν ταύ-
την δεξιάν τοῦ Προδρόμου ἐξ Ἀντιοχείας, καὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ
θεοῦ ἡμῶν χιτῶνα, τὸν ἐν Μαρασμενῇ τῇ πόλει, καὶ τὴν ἐξ
Ἐβμέσης πάντιμον κεφαλὴν πρὸς τὴν βασιλεύουσαν μετηνέγκαστο·
ἃ τῇ σφραγίδι τοῦ ἐν ἁγίοις βασιλέως σεσημειωμένα ἐδείκνυτο,
πρὸς τὸ μὴ τι ἐκ τούτων ὑπὸ τῶν ἀσπαζομένων παρασπασθεῖν.
Τῶν οὖν σφραγίδων περιαιρεθειῶν, τὸν ἐν τῷ Ἐβδόμῳ παρ' αὐ-
τοῦ δομηθέντα τοῦ Προδρόμου ναὸν διὰ τοῦ δεσποτικοῦ χιτῶνος
καὶ τῶν τοιούτων ἀγιάσας καὶ ἐνθρονίσας λειψάνων, πάλιν ταῖς
οὐκείαις ἐπισημάνας σφραγίσι, πρὸς τὰ ὄθεν ἀνῆλθον ἐξέπεμπεν¹⁾,
μόνην τὴν προφητικὴν δεξιάν ἀσήμαντον καταλειποῦς, ἅτε καὶ
μύρις ὑπαλειφομένην, καὶ κατὰ τὴν τῆς ὑψώσεως ἑορτὴν ἀνοψου-
μένην. Οὕτω μὲν περὶ τούτων τοῖς παλαιοῖς ἀνιστόρηται, ἄλλων
ἄλλα περὶ ταύτης διηγουμένων, καὶ μηδενὸς μακρὰν τῆς ἀληθείας
ἀποπλανωμένου, ἀλλ' εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν τῆς πίστεως ἔνοι-
αν συγχελομένων, καὶ πᾶσαν ἀπιστίαν ἀπωθουμένων. Εἰ δὲ ὅτι
καὶ θαύματος τινὸς ἐπιμνησθῆναι, Ἀντιόχεια σὺν ἡμῖν μαρτυρή-

¹⁾ Ἐπιμνησθῆναι cod

σαι τῷ λόγῳ, ἐκ τινων ἐκεῖθεν ἐπιδοθηγκότων ταῖς ἡμετέραις ἐνηχηθέντος ἀκοαῖς.

Ἦν τις που δράκων ταῖς ταύτης ἐμφολεύων ὁρίως ὄν σί τὴν πόλιν οἰκούντες θεοποιούμενοι ἐναυσιαιῶ ἐτίμων θυσιᾶν ἧ δὲ ἦν κόρη παρθένος ἄρτι πρὸς ἡβῆν ἑλάσασα καὶ διὰ τὸ τῆς παρθενίας ἀμίαντον θῆμα τηρουμένη τῷ δράκοντι. . . Κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς ἐκεκλήρωτό τις χριστιανῶν τὸ ἑαυτοῦ θυγάτριον εἰς θυσιᾶν ἐπιδώσων τῷ δράκοντι. ὃς τοῖς φυσικοῖς διαπληττόμενος κέντροις [1. 243^b] ἐγκαρδίους στεναγμούς πρὸς τὸν μέγαν ἀνέπαμπε Πρόδρομον. καὶ ὅπως ἡ παῖς τοῦ θανάτου ἀπαλλαγῆ, σφίξεται τι τοιοῦτου. χρῆμα χρυσοῦ ἐν ἑαυτῷ ποιησάμενος κρυφίον, τὴν τιμίας χειρὸς ἐξαιταῖται προσκύνησιν πρὸς τοῦ ταύτην διαφυλάττοντος· ὁ δὲ τῇ αἰτήσῃ παρεχώρει τὴν εἴσοδον. Ἐν τούτοις δὲ τοῦ ἀνδρὸς γενομένου, καὶ ὄν ἀπεφέρετο χρυσὸν λαυθανόντως ὡς ἐν προσποιήσει προσκυνήσεως τῷ ἔδαφει ἐκχεάντος, κατευθὺ προσχώρει τῆς προσκυνήσεως. Ὁ δὲ νεωκόρος ἐπεὶ περ ὕμμασι λίχνος ἀπέθετο πρὸς τὸν χρυσόν, πρὸς τὴν ἐκεῖνου ἐπέτρεχε συλλογὴν. ὁ δὲ γε τὴν προσκύνησιν αἰτησάμενος συγκακῶς καὶ ὄλον ἑαυτὸν τῇ σοφῷ ἐπικλίνας, πόθῳ θείῳ βαλλόμενος, τὸν τῆς σεπτῆς δεξιᾶς ἀντίχειρα δάκτυλον σὺν τῷ ἀσπασμῷ τῇ τῶν χειλέων προσφάσσει· ταῖς ὁδοῦσιν ἀποτεμών καὶ περικρύψας, ὡς τάχους εἶχε. τοῦ ἱεροῦ ἐπανέτρεχε. Καὶ δὴ ὡς τῆς θυσίας ἡμερα ἐφαιστίκει· καὶ τὸ τῶν πολιτῶν καὶ περιούκων συνείλεκτο θέατρον, πρόσσειεν ὁ πατήρ, τὴν παῖδα πρὸς θυσιᾶν ἐπιφερόμενος, καὶ κατεγγὺς τοῦ δράκοντος γεγονώς, ἐπεὶ περ εἶδεν αὐτὸν μέγιστόν τε καὶ ἄμετρον κερηνότα καὶ φρικώδεσι συγγμοῖς τοῖς ἀκούοντας καταπλήττοντα καὶ τοῦ θύματος ἐφιέμενον, τὸν ἱερόν καὶ πάνσεπτον δάκτυλον μέσον ἀκοντίσας τοῦ φάρυγγος τῇ τούτου ἐπεμβολῇ τὸν θάνατον αὐτῷ συνεσήνεγκε. . . Τὸ δὲ περιστοχῶς πλήθος τῷ ὑπερβάλλοντι τοῦ θαύματος ἐκπληττόμενον, ἐνχαριστηρίαις φωναῖς τὸ θεῖον ἡμείβοντο· ἐξ οὗ καὶ ναόν, ἔνθα τὸ θαῦμα τατέλεστο, τῷ Προδρόμῳ ἐδείξαντο, κρεμαστὸν αὐτὸν ὀνομάσαντες· εἴτε διὰ τὸ τῆς γῆς ὑπερθεῖν τοῦ ναοῦ ἔδαφος εἶναι μετέωρον, εἴτε διὰ τὸ πρὸς οἰκοδομημάτων ὕψει τὴν τούτου ἐνρωχωρίαν ἐκτεταῖσθαι· ὡς μικρῶς ταῖς ὀρῶσι δοκεῖν ἄερον κρέμασθαι· ἐν ᾧ τὸν ἱερόν τοῦτον καὶ

θαυματουργὸν ἀποθέμενοι δάκτυλον, ἐτησίαις τιμῶσιν αὐτὸν πανηγύρεσι...

[1. 244^a] Ἄλλ' ὅτε δὴ τὸ βαρβαρικὸν τοῦτο γένος τῶν παλαιῶν ἐξερπύσων καταδύσεων τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπικρατείας φεῦ μοι τὸ πλεῖστον ὑφείλετο καὶ πρὸς εὐνοσίαν τὴν ἑαυτοῦ ὑπηγάγετο, τότε δὴ καὶ ἡ Ἀντιόχου πόλις μετὰ τῶν ἄλλων εἰς δουλείαν συναλαμβάνετο... ἐν ταύτῃ τῆς ἱερᾶς χειρὸς ἀποτειθεμένης... πολλοὶ μὲν θαύμασιν ἐδοξάζετο, πλείστοις δὲ παραδοξοποιίαις ἐμεγαλύνετο. λέγεται γάρ τι καὶ τοιοῦτο τερατουργεῖσθαι σημεῖον· πότε μὲν τοὺς τῆς τοιαύτης ἁγίας χειρὸς δακτύλους ἐπιτετασθαι, πότε δὲ συστέλλεσθαι, ὧν τῇ μὲν ἐκτάσει εὐφορίαν ἐπιδηλοῦσθαι καρπῶν, τῇ δὲ συστολῇ ἀπορίαν καὶ ἐνδοειαν... Мнogie жедали взять ее въ Константинополь, но не удавалось.

[1. 244^b] κατὰ τὴνδε τὴν γενεάν τὸ μέγα τοῦτο καὶ ὑπερφύε ἀνακαλοφθῆναι τεράστιον, καθ' ἣν Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμαῖός, οἱ μεγάλης εὐφρημίας ἐπάξιον ἐξ αὐτῆς γεννήσεως τῇ παρφυρίδι σπαργανωθέντες, τὰς αὐτοκρατορικᾶς ἡνίας διεῖπον καὶ διεζώνοντο, ὅπερ ἐστὶν ἡ τῆς πανσέπτου χειρὸς τοῦ Προδρόμου ἑξαγωγὴ καὶ ἀνάληψις, ὃ δὲ τῆς ἀναλήψεως τρόπος ὡς λίαν θαυμαστός καὶ παράδοξος.

Ἄνῆρ τις τῶν τῆς Ἀντιόχου κλήρω διακόνων συνταττόμενος ἐπίπνους ἄνωθεν γεγονῶς καὶ ζήλου θείου ἀνάπλευς πεφυκῶς, διεννοεῖτο καθ' ἑαυτὸν, εἶγε δύναιτο τὴν τοῦ Προδρόμου δεξιάν ὑφελόμενος χριστιανοῖς χαρίσασθαι δῶρον ποιοῦμενον καὶ δὴ πρὸς πείραν ἀνεχώρει τοιάνδε. Νᾶός περικαλλῆς καὶ μετάρσιος ἐπ' ὀνόματι τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου ἀνὰ τὸ ἄστυ τοῦτο ἀνίδρυται· οὗ ἐν τοῖς προαυλοῖς τὴν κατοίκησιν ποιησάμενος, τῷ τῶν ἐκεῖσε ἱερῶν σκευῶν φύλακι πρὸς γνησίαν φιλίαν συνήπτετο· ὡς ἐκ τούτου περᾶσθαι σὺν αὐτῷ καὶ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς τῇ τῆς τιμίας χειρὸς προσεδρεύειν σαρῶ· ὡς δὲ οὐκ ἐπένευε πρὸς τὴν αἴτησιν ὃ τὴν φυλακὴν ἐγχεχειρισμένος, τῶν ἀδοκῆτων τι διανοούμενος, πρὸς ἑτέραν μέτεισι μηχανήν, καὶ πολυτελεῖ τραπέζῃ τοῦτον εὐφράνας καὶ φιλικᾶς προσέσσει τε καὶ δεξιῶσσει, πρὸς βαθὺ καὶ θανάτου γείτονα καταγαγῶν ὕπνον, τὰς κλεῖς τῆς σαρῶ ὑφελόμενος, καὶ διὰ τινος θυρέου ἀωρὶ τῶν νυκτῶν ἑαυτὸν κα-

θεῖς τῷ ναῷ, ἥρεμα ἀψοφῆτὶ τὴν ἱεράν ὑπανοίαν [1. 245^a] σορὸν... λαμβάνει τὴν ποδομένην τιμίαν δεξιάν καὶ ἡσυχῇ ὀπιθόρμητος ἐστὼν, κρύπτει μὲν παρ' ἑαυτῷ σὺν ἀσφαλείᾳ τὸ κλαπέν, ὡς μὴ τινι τῶν βαρβάρων γένηται γνώριμον, ἐντεῦθεν ἔξεσι· τῆς Ἀντιόχου καὶ τῆς ὁδοῦ εἴχεται... Τὰς χαλεπὰς καὶ θανατηφόρους ἐκείνας ὁδοὺς διεληλυθῶς, τῶν Ῥωμαϊκῶν ὁρέγων ἐπέβανεν... Ὡς δὲ βασιλεὺς ὁ πιστὸς τὴν ταύτης εὐηγγελίετο ἀφίεν, καὶ τῷ παραδόξῳ τοῦ πράγματος καταπλήττετο... τοὺς δὲ τοῦτὶ τὸ ἄγιον ἀναληφόμενος... ἐξέπεμπε... τοιγαροῦν ἐπεὶ πρὸς αὐτὸ τὸ ἄστυ Καλχηρόνος ἤδη προσήγγιζε, ναὺς μὲν βασιλεὺς ἐπέπεμπετο, καὶ ἱεράρχης σὺν ἱερεῦσι, καὶ ὅσον τῆς συγκλήτου ἐπίσημον συνεπέμπετο τὸ ἱερόν ἐκείνο θησαύρισμα μεταγάγει πρὸς τὰ βασίλεια... συνέδραμε δὲ καὶ τι τῶν ἄλλων παραδοξότερον καὶ τῇ τιμίᾳ χειρὶ τοῦ Προδρόμου ἐπάξιον ἑορτῇ γὰρ παρῆν τῆς τῶν ἁγίων φῶτων ἡμέρας... τὴν [10. 11. 12.] τὴν θείαν χεῖρα βασιλεὺς ὁ φιλοχριστότατος ὡς σφάνον τι καὶ ἀκράτον δῶρον ὑποδεξάμενος... ἐν μέσῳ τῷ τῶν βασιλείων ναῷ ἀποτίθησιν... [1. 246^a] Τελέσαντες τε καὶ πανηγυρίσαντες, ἑορταῖς ἐτησίαις τιμαῖν κερκίκαμεν ἄξιον τὴν κατάπαυσιν... Καὶ νῦν ἰδοὺ πάρεστιν ἡ πανεύσιμος αὐτῆ καὶ λαμπρὰ ἑορτῇ διὰ τῆς τοῦ ἑνιαυτοῦ κυκλικῆς περιόδου, ὁμβροῦς θαυμάτων ἡμῖν ἐπιστάζουσα... Πρόκειται ἡ πάντιμος καὶ πανένδοξος τοῦ Βαπτιστοῦ καὶ Προδρόμου χεῖρ, ἀσωμάτως περιουκλουμένη δυναμει... .

[1. 246^b] Ἄλλ' ὃ βαπτιστά, καὶ Λόγου φωνὴ καὶ ἡλίου αὐγὴ, καὶ νόμου σφραγίς, καὶ χάριτος ἀπαρχὴ... ἐπίστηθι σήμερον ἀοράτως ἡμῖν... ὅπως τῷ ἱερῷ τεμένει τοῦτῃ ἀδιαστάτως ἐπιφοιτῶν, τοῦ ἐν σοὶ πεποιθότος πιστοτάτου τάχα βασιλέως τὴν πίστιν ἰστόρησον, τὸ πρὸς σὲ τοῦ πόθου διακαὲς ἐπιμέτηρσον. Ἴδε, οἷαις σὲ δεξιόταται ταῖς πανηγύρεσιν, οἷαις φωτοφανείαις τιμᾶ, ἡλίκαῖς πνευματικαῖς μελωδίαις καὶ λαμπραδοῦχαῖς φωτοφανείαις καταλαμπρύνει τῆς χειρὸς σου τὴν εἴσοδον... ἀμήν:—

NB. Ἐτο слово напечатано хоронимъ елогомъ.

10) 11. 249^a—250^b Τοῦ σφωτάτου Γελλοῦ εἰς τὸ θεολογικὸν βιβλίον τὸ λέγον· εὐδὰ τοῦτο μονὰς ἀπ' ἀρχῆς εἰς δυάδα κινηθεῖσα μέχρι τριάδος ἔστη.

Ὁὐκ ἀποκρύψομαι πρὸς ὑμᾶς. ὃ φιλεῖται· παῖδες, οὐδὲ διὰ τῆς φιλοσοφίας ψόδινησα, ὅτι ποτε πέπονθα τῷ πατρὶ περὶ τοῦτο τὸ ῥητόν, τὸ, διὰ τοῦτο μονὰς ἀπ' ἀρχῆς εἰς δυάδα κινηθεῖσα μέχρι τριάδος ἔστη. . . ὑμῖν διδάσκει ἐννοεῖν.

11) λλ. 250^b—252^b Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ εὐαγγελικὸν ῥητόν. ἀγίνεσθε φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις.

Μία καὶ αὕτη τῶν παρὰ τοῦ θεοῦ λόγου πρὸς τοὺς μαθητὰς παρανέσεω· τὸ δὴ σπεύδειν τὸ φρόνημα μὲν μιμῆσθαι τῶν ὄφεων, τῶν δὲ περισσεῶν τὸ ἀκέραιον, . . ἐπίστασθαι τῆν ἀφαίρεσιν.

12) λλ. 253^a—255^b Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἀποστολικὸν ῥητόν τὸ φάσκον· ἐλάστω τὸ ἔργον ὅποῖόν ἐστι, τὸ πῦρ δοκιμάσει.

Ἐκάστου τὸ ἔργον, φησὶν ὁ ἀπόστολος, ὅποῖόν ἐστι, τὸ πῦρ δοκιμάσει· ἢ γὰρ ἡμέρα δηλώσει. . . τοῦ ἐλεῖσαι ἡμᾶς:—

[13] λλ. 256^a—263^a Толкование символа вѣры, безъ заглавія, для котораго оставлено мѣсто; in m. часто стоить паго.

Πιστεύω· Εὐαγγέλιον. Πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ; Καὶ πιστεύετε εἰς τὸν θεὸν καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. Ἀπόστολος· πιστεύσον. . .

14) λλ. 263^a—264^b Ἐπακολουθῶν ἐγὼ τῇ ὁμολογίᾳ ὡς γρή ποιεῖν τοὺς τὸ μοναχικὸν σχῆμα λαμβάνοντας εἶπον οὕτως·

Πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ. . . καὶ ἡ ὁμολογία αὐτοῦ διδάσκει:— съ помѣткою писца: ὡς ἐκείτο ἐν τῷ πρωτοτύπῳ ἐν πᾶσι:—

15) λ. 265^b Ἐκ τῆς τοῦ ἁγίου Φωτίου βιβλιοθήκης τμήματος σχβ'.

Ἀνεγνώσθη βιβλίον Ἰωβίου. . . ὅπως συνδέσεως:—]

Κώδιξ β', на бумагѣ in 4° majori, въ кожаномъ переплетѣ. составленъ въ первой половинѣ XVIII вѣка.

Статьи въ этомъ кодексѣ:

1) Καλλινίκου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως συλλιλώδες γράμμα περί αστάσεως σχολῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1691 ἔτους ἐν μηνί ἰουλίῳ.

2) Λόγος ἡθικὸς συντεθεὶς παρὰ Σαμουήλ τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, παρατυχόντος κατὰ τὴν πόλιν Ἰασιού τῆς Μολδαβλαγίας, πρὸς νοθεσίαν καὶ θεάρεστον διασωγὴν τῶν ἐν αὐτῇ εὐσεβῶν ἀμφοτέρων τῶν τάξεων.

Φοβερός ἐστάθη ὁ θυμὸς τοῦ μεγάλου θεοῦ, καὶ ἡ ὀργὴ του φρικωδεστάτη εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ κόσμου, οὐχὶ μόνον κατὰ τοῦ πρώτου ἀνθρώπου . . .

Давное слово, въ которомъ нѣтъ отличаетъ многиа злоупотребленія и дурныя нравы Молдавскаго клира и народа.

3) Ὁ τόμος τῆς ἐνώσεως, ἤτοι ἐκθεσις τῆς γενομένης τῆς ἐκκλησίας ἐνώσεως ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ, τοῦ μὲν βασιλεύοντος, τοῦ δὲ τῷ τοῦ βασιλεοπάτορος ἀξιώματι διαπρέποντος.

Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ θεός. . .

4) Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ περὶ τῶν ἱερῶν σκευῶν καὶ τοῦ μὴ ἄλλατε ποτὲ ταῦτα κοινωθῆναι, κατὰ τὸν αὐγουστον μῆνα τῆς ε' ἰνδικτιῶνας ἐν ἔτει ρσφϛ' (6590).

Οἱ πονήρωι τοῦ σώματος ἔχοντες. . .

5) Χρυσόβουλλον τοῦ ἀοιδίου βασιλέως τοῦ κοσμοπολίτου κυροῦ Ἰωάννου Δούκα τοῦ Βατάζη κατὰ τὸν δεκεμβριον μῆνα τῆς β' ἐπισημείσεως τοῦ ρσψλζ' ἔτους.

Ἔσονται οἱ λευῖται ἐμοί, τῷ ἱεροφάντῃ Μωσῇ πάλαι χρηματίζει θεός. . . Ἡ γούν βασιλεία μου ἀθέμιτον εἶναι τοῦτο λογισομένη διορίζεται διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου αὐτῆς: ἐπὶν εἰς τινὰ τῶν μητροπολιτῶν καὶ τῶν ἐπισκόπων ἐπισυμβῆθ' θάνατος, μὴ πόδα παραβάλλειν ὅλως τοὺς κατὰ καιρὸν δούκας, οἰουδῆτινος θεματος, ἢ τινὰ τῶν ὑπ' αὐτοὺς πρακτόρων, ἐν τοῖς κελίοις τῶν τετελευτηκότων ἀρχιερέων, μητροπολιτῶν δηλονότι καὶ ἐπισκόπων, καὶ τὸ οἰουδῆτι ἐκεῖθεν ἀναλαμβάνεσθαι, ἢ τοὺς ἐκεῖσε προσκαθημένους τε καὶ παρευρεθέντας προσγενεῖς αὐτῶν, ἢ τοὺς εἰς ὑπηρεσίαν

ἀποτεταγμένους τοῖς ρηθείσιν ἀρχιερέωσι κατακρατεῖν καὶ ἔλκειν εἰς ὅσιν νομισμάτων, καὶ τὸ οἰονόητι ἀπὸ τούτων ἀναλαμβάνεσθαι, ἀποτραπήσεται καὶ πᾶς ἐκείθεν διασεισπῆς τῇ ἐμφανείᾳ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου. Ταῦτα δὲ παρευρεθέντα ἐν τοῖς κελύεσι τῶν ἀρχιερέων, ἂν τε βιβλία ὄσιν, ἂν τε ζωαρῆ εἶδη καὶ ἑτέρα τινα χρειώδη, παρακελεύεται ἡ βασιλεία μου παραλαμβάνειν αὐτὰ τὸν ἐφ' ἑκάστη ἐκκλησίᾳ οἰκονόμοι ἐνώπιον τοῦ κλήρου παντός, καὶ οἰκονομεῖν ὥστε ἀνελλιπῶς καὶ θεοφιλῶς γίνεσθαι πᾶσαν τὴν ἐκκλησιαστικὴν οἰκονομίαν τε καὶ κατάστασιν, μέχρις ἂν ἑταρος ἐνδημησῇ ἀρχιερέως. Ἐπὶ τούτῳ γάρ ὁ παρῶν χρυσοβούλλος λόγος τῆς βασιλείας μου ἐγγόνει. . .

6) Τόμος Σισινίου πατριάρχου περὶ τοῦ μὴ λαμβάνειν ὄνο ἀδελφούς ἐπαδέλφας ὄνο, ἐν ἑταί ρτφε' (6505=997).

7) Γράμμα τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας Μιχαήλ πρὸς Συναῖτας ἀπὸ ἑτους (1576) φεβρουαρίου μηνός.

Οἱ ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει Σινά καὶ τοῖς αὐτοῦ μετοχίαις... Γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν, πῶς ἐμάθαμεν διὰ ζωῆς φωνῆς, ὅτι ὁ αὐτόθι πατριαρχεῶν κῆρ Σύλβεστρος ἀπαλθὼν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν συνήγαγε λογομαχίας καὶ ἀκάνθαλα κατὰ τοῦ ὑμετέρου ἁγίου μοναστηρίου. . .

Противъ Александрийскаго патриарха Спльвестра, притѣснявшаго Синаитовъ.

8) Ἦσον τῆς γραφῆς, ὅπου ἔστειλαν οἱ Συναῖται εἰς τὸν αὐθέντην τῆς Μολδοβλαχίας Βασίλειον Βοεβόδα κατὰ τοῦ Ἀλεξανδρείας.

Ἐκλαμπρότατα . . . Οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων ἢ πάντα τὰ γῆς πέρατα περιηγήματα γλωσσῶν Παύλου βαστάζειν διακελεύεται. . .

9) Ἦσον τοῦ κατὰ τῶν Συναϊτῶν πατριαρχικοῦ γράμματος Ἰωαννικίου οἰκουμένου 1646 νοεμβρίου.

Τρισὶ καὶ τρόποις διοικεῖσθαι πέφυκε τὸ ἀνθρώπινον γένος. . .

10) Τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου γράμμα πρὸς τὸν κλῆρον καὶ ἀρχοντας τοῦ Ἱεροσολύμων τῆς Ἀλεξανδρείας κατὰ τῶν Σιναϊτῶν 1646 ἔτους ἐν μηνὶ δεκεμβρίῳ.

Ἐντιμώτατοι κληρικοί . . . Γινώσκετε καλά, πῶς τὰ τέλη καὶ τὰς αἰτίας, καὶ τὰς ἀφορμὰς ὅλων τῶν πραγμάτων . . .

11) Καθαίρεσις τοῦ πρώην Κρήτης Ἰωάσαφ.

«Οὐδένα σῆμα τῶν καὶ καλοῦ μικρὸν γευσαμένου καὶ θεοσπνεύστου ῥήματος, ἀγνοεῖν καὶ ἀμφιβάλλειν . . .

12) Τὸ ἴσον καὶ ὅμοιον τοῦ πρωτοτόπου τοῦ συνοδικοῦ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησίας τῶν Σιναϊτῶν, 1686 ἔτους κατὰ μηνῆα ὀκτώμβριον.

Καθάπερ ἐν τοῖς παρὰ θεοῦ πλαστουργηθεῖσι ποιήμασι . . .

13) Γράμμα τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Παρθενίου 1648 ἔτους κατὰ μηνῆα αὐγούστον.

Πηγαία μὲ τῶν θείων μυσταγωγιῶν ὁ μέγας ἀρχιερεὺς . . . дозволить Синантамъ служить литургію въ Джуванійскомъ подворьѣ.

14) Γράμμα οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἰωαννικίου 1651 ἔτους.

Συμβῶλων ὄντων τῶν περὶ τὰ πράγματα λόγων καὶ χαρακτήρων ἀδρικῶν τῶν ἡγεμονικῶν τῆς ψυχῆς παραρτηρομένων . . .

Дозволить Синантамъ служить литургію въ Джуван. подворьѣ ихъ.

Выпекли изъ этой грамоты:

Въ 1672 году въ Иерусалимѣ при патриархѣ Досифеѣ были архіереи: Назаретскій Парвоній, Петроаралійскій (πρώην) Дороней, Газскій Христодулъ, Неаполійскій Христофоръ. — Въ 1566 году игуменомъ Сии. м-ря былъ не архіерей, а іеромонахъ Θεοδουль. Тогда Александр. патриархъ Ιοακίμъ завѣдывалъ Синайскимъ братствомъ и за него отписывался въ Венецію, что напрасно гварданъ св. гроба съ братією жаловался въ Венеція, будто Синайскіе монахи, живущіе въ Иерусалимѣ, какъ поклонники, помогали

греческому патриарху. γὰ πάρη αὐτός ἀπό τοὺς αὐτοὺς φράσεις μίαν πόρταν τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου σπηλαίου εἰς τὴν Βηθλεεμ...

— В 1673 году въ июнѣ м-цѣ вселенскій патриархъ Діонисіей грамотою своею объявилъ, что Синайскій монастырекъ св. Георгія на островѣ Самоѣ съ имѣніями его не завеситъ отъ тамошняго архіерея.

15) Γράμμα Διονουσίου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου 1672 ἔτους κατὰ μῆνα ἰούλιον ο перви св. евангелиста Матѳея въ крѣпости Хаидакѣ, на островѣ Критѣ, которую драгоманъ Порты Папаіотт отдадъ Синайскому монастырю.

16) 1685 г. Адрианопольскій митрополитъ Неофитъ отдадъ Синайскому м-рю въ Адрианополѣ малую церковь Іоанна Богослова Ὁρφανῶν.

17) Γράμμα τοῦ Ἱεροσολύμων Νεκταρίου 1661 ἔτους κατὰ μῆνα σепτέρβριον, о томъ, что посвященъ архіепископъ Синайск. горы Апанія.

18) Γράμμα τοῦ Ἱεροσολύμων Χρυσάνθου 1721 ἔτους κατὰ μῆνα μάιον, о томъ, что посвященъ Іоанникій въ архіепископа Синайскаго.

19) Πράξις τοῦ κυρ Γερασίμου, ἕτοι γράμμα τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Καλλιμάχου 1688 ἔτους ἐν μηνί ἰουλίῳ, о назначеніи бывшаго Касторійскаго митрополита Герасима на патриаршую кафедру Александріи.

— В 1720 году Синайскимъ архіепископомъ былъ Аванасіей, и Фиваидскія Арсеній. Они подавали голоса свои при избраніи Ливійскаго митрополита Самуила на патриаршую кафедру въ Александріи.

8 февраля 1801 года.

Джусуанія.

№ 519 (1655).

Πανδέκτης. Рукопись на бумагѣ, XVII вѣка, in 8° [(214 × 155) двумя основн. руками, съ оглавленіемъ, писаннымъ рукою Маргулія]. содержать замѣчательныя статьи:

[1] л. 3—94^b Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἀναβαθμοὺς καὶ παρὶ τῆς ἐνωσιθεοῦς αἰτίας τοῦ πνεύματος:—

Πρὸς τοὺς ἑρωμένους ὁ λόγος τί ἐστὶ τὸ...

2) л. 95^а слѣдд.] Ἰωάννου τοῦ Συναΐτου τοῦ Κωνσταντινουπόλεως σύνταγμα ἀνατρέπον καὶ καταβάλλον πλείστας ἀντιθέσεις καὶ ἀντιλογίας τῶν φιλονεικίων Ἰουδαίων:

Φορτικὴ λίαν καὶ δυσχερὴς τυγχάνει γε οὕσα ἡ τῶν χριστιανῶν πρὸς Ἑβραίους διάλεκτος... Весьма клипное разсуждение.

3) Σύνταγμα δευτέρον περιέχον τὸν ἔλεγχον τῆς Ἰουδαϊκῆς πλάνης, ἐν σχήματι διαλόγου, Ἰωάννου Σαΐτου.

Ἰουδαῖος: Πολλὰ μεταξὺ σοῦ καὶ ἐμοῦ ῥήματα...

Разговоръ весьма продолжительный.

4) Στίχοι λαμβανόμενοι Ἰωάννου Σαΐτου παραινετικοὶ καὶ προτρεπτικοὶ ἐπὶ τὸν τῆς ἀγάπης σύνδεσμον πρὸς Μανουήλον τὸν Μουρμουριανὸν καὶ Γεώργιον τὸν Καραφιλῆ συνομιλιτάς.

5) Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Μακαρίου τοῦ μεγάλου κεφάλαια β', μεταφρασθέντα παρὰ τοῦ σοφωτάτου λογοθέτου κϋρ Συμεῶν τοῦ Μεταφραστοῦ:

α. Χάρτι μὲν καὶ ὄρωξ τοῦ πνεύματος θεῖα ἕκαστος ἡμῶν τὴν σωτηρίαν περιζεταί...

[Далѣ между прочимъ находится:]

6) Γεωργίου ἀρχιεπισκόπου Νικομηδείας λόγος εἰς τὴν ὑπεράγειαν θεοτόκον, ὅτε προσγενέθη ἐν τῷ ναῷ τριπέριουσα: —

Καλὰς ἡμῖν ὑποθέσεων ἀρχάς...

7) (третьей рукоѣ) Περί ἀθανασίας ψυχῆς Κικέρωνος.

8) Григорія Писек. 30 главъ къ Петру.

9) Третьей рукоѣ, которая сдѣлана выписку изъ Цицерона. сдѣланы и другія добавленія.]

Πανθέντης, на бумагѣ, содержать свитыя выскетъ рукописанія разныхъ вѣковъ. Замѣчательны между ними:

1) [л. 2^а—17^б Ἡ ἐποφειλομένη πρὸς θεὸν ἐτήσιος εὐχαριστία, καὶ ἡν ἡμέραν ἀπελάβομεν τὴν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν συν

ἀποδείξει τῶν τῆς εὐσεβείας δογμάτων, καὶ καταστροφῆ τῶν τῆς κακίας δυσεφημάτων:—

Προφητικῶς ἐπόμενοι ρήσειςιν . . .

Смотри эту статью вполнѣ въ моемъ сборникѣ [Имн. Академіи Наукъ 129 стр. 759—816.

2) л. 18^a—28^a Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας ἱστορία ἐκμυσταγωγῆς (I) ἐκκλησιαστικῆς ἐπιλοσις καὶ κατάστασις τῆς ἁγίας λειτουργίας:—

α'. Ὁ μὲν οὐμαντῆρ κατὰ τὸν τόπον . . .

β'. Ἐκκλησία ἐστὶν ναὸς Θεοῦ . . .

κοιτὴ . . . καὶ ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ ἀμῆν:—

εἰς ἡριμῆν: τέλος εἰληφεν ἡ θεία λειτουργία:— + ψέλωεῖο-
βφεν β αειθ οιοσιφλγϞϩϩ νιπλόθλω Ἰνθζμωψβω, τ. ε. τέλος
εἰληφεν ἡ θεία λειτουργία Νικόλαος ἀναγνώστης.

3) л. 30^a—65^b] Τοῦ μακαριωτάτου Ἰωάννου μοναχοῦ τοῦ Δαμασκηνοῦ κεφάλαια ριγῆ περὶ τῶν ἀρέσεων:—

[Χρῆ εἰδέναι πιστόν, ὡς πασῶν . . . παντελῶς ἀπηγό-
ρευσεν:—

4) л. 65^b—70^a] Ἐκθεσις κατ' ἐπιτομὴν τοῦ τῶν Ἰακωβιτῶν δόγματος καὶ τῶν ἄλλων, ὧν ποιῶσαι παρὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἁρ-
θόδοξον πίστιν τε καὶ παράδοσιν, συγγραφεῖσα παρὰ Δημη-
τρίου μητροπολίτου Κοζίκου ἐκ π(ορφυ)ρογεννήτου υἱοῦ Δέον-
τος τοῦ Σοφοῦ, ἐν ᾗ καὶ περὶ τῶν Κατζίτζαρίων.

Ἐπειδὴ σου τὴν ὑπερφυῆ καὶ τῶ ὄντι βασιλικωτάτην . . .
καὶ ταῦτα σου κελεύσαντος ἐκδήσομαι:—

Смотри эту статью вполнѣ въ моемъ сборникѣ сочиненіи
оубъ ересяхъ.

5) Κανονικόν, безъ начала, содержитъ, кроми многихъ
другихъ статей XIV вѣка, слѣдующія статьи:

a) Ὅπως χρῆ δέχεσθαι τοὺς ἀπὸ ἀρέσεων τῆς ἁγίας τοῦ
θεοῦ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας προσερχομένους: περὶ τῶν ὑφελόντων-
χρισθῆναι μύρω:—

b) Περὶ νόμου καὶ δικαιοσύνης: Λέων βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ β
βιβλίου τῶν διαταγῶν τοῦ Γ' τίτλου κεφαλ. α'.

Νόμος ἐστὶ κοινὸν παράγγελμα. φρονίμων ἀνδρῶν δόγμα.
ἐκουσίων καὶ ἀκουσίων ἀμαρτημάτων ἐπιστροφή. πό-
λεως συνθήκη κοινή, ἔστι δὲ καὶ θεῖον εὐρημα. . .

Τίτλος α'. περὶ βασιλείως. Τί ἐστὶ βασιλεύς.

Ἐκ τοῦ θ' τοῦ βιβλίου τῶν διαταγῶν. τίτλος β'. περὶ πα-
τριάρχου· τί ἐστὶ πατριάρχης.

Τίτλος Γ'. Περὶ τάξεως ἐπάρχου π τ. Δ.

Очень много подобныхъ статей.

с) νη'. Νόμος Ῥοδίων κατ' ἐκλογὴν ἐκ τοῦ εἰδ' βιβλίου τοῦ
Διγέστου:

α'. Ἐὰν πλοῦτον ὄρῃ ἐπὶ λιμένα, ἢ ἐν ἀκτῇ καὶ σῦλα
πάθη τῶν ἀγκύρων καὶ κατασχεθεῖς ὁ κλέπτῃς ὁμολογήσῃ,
τοῦτον κελεύει ὁ νόμος βασανίζεσθαι, καὶ τὴν
προσγινομένην ζημίαν διπλασίως δίδοσθαι.

β'. Ἐὰν βουλήσῃ τοῦ ναυκλήρου οἱ ναῦται σῦλα ποι-
ήσωσιν ἀγκύρων πλοίου ἐτέρου. . .

д) л. 322^a—328^a Φωτίου τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου συν-
αγωγή καὶ ἀποδείξεις ἀκριβῶς συνειλεγμένα ἐκ τε συνοδικῶν καὶ
ἱστορικῶν γραφῶν περὶ ἐπισκόπων καὶ μητροπολιτῶν καὶ λοιπῶν
ἐτέρων ἀναγκαίων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων:—

[ε] л. 349^a—382^b Ἐρωτήσεις τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου
Ἀλεξανδρείας κῆρ Μάρκου καὶ ἀποκρίσεις ἐπ' αὐταῖς τοῦ ἀγιω-
τάτου πατριάρχου κῆρ Θεοδώρου τοῦ Βαλοσαμών:—

Ὁ μὲν θεοπάτωρ. . .]

ф) Ἐρωτήματα ἅπερ χρῆζουσιν οἱ χριστιανοὶ οἱ κατοικοῦντες
ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαρακηνῶν, ἐρωτηθέντα παρὰ Μάρκου τοῦ
ἐλαχίστου ἐν τοῖς πατριαρχαῖς Ἀλεξανδρείας ἐν ἡμέραις τῆς βα-
σιλείας τοῦ Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου, καὶ ἐπὶ τοῦ οἰκουμε-
νικοῦ πατριάρχου κῆρ Γεωργίου, μηνὶ φεβρουαρίῳ Ἰνδικτιῶ-
νος γ' ἐτῶν μετὰ τὴν ἀνάγκασιν τοῦ Κυρίου χιλίων διακοσί-
ων γ':—

Ἐρώτ. Δί περὶ τὰ μέρη. . .

Вопросъ 1-й. О литургіяхъ Іакова п Марка, кон
читались. ἀναγιγνωσκόμενα, въ епархіяхъ патриарховъ

Аλεξανδριεσκαго и Иерусалимскаго, δεκται εἶσιν, ἢ οὐ; Οὐβῆτι: не должно принимать ихъ.

g) Περὶ τῶν βαθμῶν τῆς συγγενείας σύγγραμμα Μιχαήλ νομοφύλακος τοῦ Χούμνου, τοῦ γεγονότος μητροπολίτου Θεσσαλονίκης:—

Ἡ συγγένεια ὀνομά ἐστι κοινὸν . . . συγγενείας εὐρίσκεισθαι:—

h) лл. 404^b—406^a Περὶ μνηστείας καὶ ὅτι οὐδὲν ἐστὶ γάμου τε καὶ μνηστείας διάφορον εἰς σύστασιν τοῦ θεμιτοῦ καὶ ἐνόμου:—
μητὶ ἀπριλλίῳ κτ' ἔτους 1706'.

При вселенскомъ патриархѣ Іоаннѣ. Съ нимъ засѣдали архієпископы Готѣискій и Пдрунтскій.

i) Τοῦ πορφωτάτου καὶ ἐπάτου τῶν φιλοσόφων Ἰωάννου τοῦ Πεδιασίμου σύνταγμα περὶ γάμων κεκωλυμένων καὶ ἀκωλύτων:— (14 βῆκα)

k) Περὶ μνηστείας συνοδικὴ συμφέωσις μητὶ μαρτίῳ 18' ἔτους 1706'.

Тутъ засѣдалъ тотъ же Готскій.

(Все).

№ 521 (1706).

Въ библиотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Каирѣ.

Συλλογὴ ἀπολογιῶν κατὰ τῶν Δατῶν, на бумагѣ [тетради α'—18' η' α'—] in 4° [233×173] въ началѣ XVII вѣка [скорѣе всего, въ XVI вѣкѣ двумя писцами.]

1) Ἀπὸ τῆς πρώτης συνεισφορᾶς τοῦ πανερωτάτου μητροπολίτου τῆς Θεσσαλονίκης κροῦ Βασιλείου πρὸς τὸν ἀπὸ Ἰταλίας ἀρχιεπίσκοπον.

Это — два разговора Грека и Лаговника.

Ἄ Δατῆνος: Εὐχομαι γενέσθαι τὴν ἔνωσιν τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ ἅμα παραδοῦναι μου τὴν ψυχὴν τῷ θεῷ.

Γραικός: Ὁ πεθεὶς ἐν Σιών λίθος τοῖς μὲν ἀπειθοῦσιν ὄν πρόσκομα . .

[затѣмъ ость и Ἀπὸ τῆς δευτέρας συνεισφορᾶς:—

Ἄ Δατῆνος. Διὰ τοῦτο πάλιν παρεγενόμεθα σήμερον. . .]

2) Θεοφυλάκτου Βουλγαρίας προσλαλία πρὸς τῶν αὐτοῦ ὁμιλητῶν περὶ ὧν ἐγκαλοῦνται Λατῖνοι:—

Εἰσαίθε τὸ ἀξιωμα τοῦ ἐνώπιόν μου, εὐλαβέσασθε μοι ἐν Κυρίῳ οὐκ καὶ κατανοήσαμεν αὐτὸ καὶ ὀφθαλμῶν ἀρχιερατικῶν ἄξιον. . .

3) Λόγοι διάφοροι τοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κυροῦ Νικήτα, τοῦ τοῦ (!) Μαρωνεῖας περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως:—

Λόγος α': Ὁ μὲν σκοπὸς τοῦ λόγου ζήτησις καὶ συνάετασις περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως. . .

Эго разговоръ Латинника и Грека.

Λόγος β': [Περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως:—]

въ видѣ динниаго разговора тѣхъ же лицъ:

Λατῖνος: Ἐπηγγελάμεν ἑναγχος ὦ Γραικὲ πολλά τινα ἄτοπα δεῖξαι παρομοιοῦντα τῷ ἡμετέρῳ περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως δόγματι. . .

Λόγος γ': [Περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως:—]

въ видѣ подобнаго разговора:

Γραικός: Ἐστὶ τὰς τὴν ἀρχὴν καὶ αὐθις τιθέμενος. . .

Λόγος δ': Περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως:—

Ὁ Γραικός: Φέρε δὴ νῦν ἴδωμεν ὦ Λατῖνε. . .

Λόγος ε': Περὶ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως:—

Ὁ Γραικός: Δοιπόν, εἴ τις λόγος ἕτερος ὦ Λατῖνε. . .

4) Εὐθυμίου μοναχοῦ τοῦ Ζιγαβηνοῦ κεφάλαια β', ὅτι ἐκ τοῦ πατρὸς μόνου ἐκπορεύεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.

α'. Εἰ ἀπλοῦν μὲν τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πατρὸς δὲ καὶ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεται πάντως ἐν οὗτοι νομισθεῖεν ἂν πρόσωπον, κἀντεῦθεν εἰσαχθήσεται συναλοιφή Σαβελλίου, ἢ μᾶλλον ἡμισαβέλλειος.

β'. Εἴπερ ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, διπλοῦν ἂν εἴη τοῦτο καὶ σύνθετον.

γ'. Εἰ πρὸς δύο ἀρχάς ἀναχθήσεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τοῦ τὸ πολυόμνητον εἶσται τῆς μοναρχίας;

δ'. Εἰ προβάλλεται μὲν ὁ πατὴρ τὸ πνεῦμα προβάλλ-

λαται δὲ τοῦτο καὶ ὁ υἱός· εἶη ἂν ὁ πατήρ καὶ προσεγγής τοῦ πνεύματος προβολεύς, καὶ πόρρω διὰ τὴν ἔκ τοῦ υἱοῦ προβολήν.

ε. Ἐἴπερ ἡ ἔκ τοῦ πατρὸς ἐκπόρευσις τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐντελής, περιττὴ ἄρα ἡ ἔκ τοῦ υἱοῦ.

Π Τ Δ.

5) Νικητήρα τοῦ Σειθίου, ὃς ἦν ἐν τοῖς χρόνοις Ἀλεξίου βασιλέως τοῦ Κομνηνοῦ· ἐφ' οὗ καὶ οἱ Λατῖνοι κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἤλθον, ἐπισκόπους μεθ' ἑαυτοῦς ἔχοντες, ὧν εἷς ἦν καὶ ὁ Μεδιολάνων ἀδόμενος ἐπὶ λόγων ἰσχυροῦ, λόγος σχεδισθεὶς πρὸς Ῥωμαίους, καὶ δύο ταῦτα ἀποδεικνύων ὅτι αἰδεσιμώτερα τὰ νέα τῶν παλαιῶν, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ πατρὸς μόνη, οὐχὶ δὲ καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν, ἐκπορεύεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. Ἐγράφη δὲ ὁ λόγος οὗτος ἐν Κωνσταντινούπολει, ὅτε ἐνεδήμει ταύτῃ ὁ ῥηθεις ἐπίσκοπος Λατῖνος, ἐν ἔτει μσχα:—!) (1112 году)

Πολλὰ μὲν, ὦ ἄνδρες Ῥωμαῖοι, τὰ διύστωντα ὑμᾶς ἀπ' ἡμῶν, καὶ πάντα παράνομα. Τρία δὲ τῶν ἄλλων παρανομώτερα. Καὶ ἵνα τ' ἄλλα παρήσω διὰ τὸ πλήθος καὶ ἅμα μηδὲ βλάβην πρὸς τὴν ἑνωσιν ποιῶντα τασύτην, καίπερ ὄντα βλαβερά, περὶ τούτων ὑμῖν ὡς ὄν τε διὰ βραχέων ἀδελφικῶς διαλέξομαι. Φέρε οὖν, εἰ δοκεῖ καὶ ὑμῖν, σκοπήσωμεν εἰρηνικῶς καὶ ἀμάχως· πότε, καὶ πῶς, καὶ δι' ἃ κακῶς διεσχίζθημεν ἀπ' ἀλλήλων, ἐν σῶμα πρότερον ὄντες. . . (Весма дивно.)

6) Γεωργίου ἐλαχίστου διακόνου λόγος εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ παναγίου πνεύματος ὅτε κατὰ τὴν πεντηχοστὴν ἐπεδήμησε τοῖς ἀποστόλοις, καὶ ἀνατροπὴ τῶν κεφαλαίων τῶν δογματιζόντων ἐκ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ οὐκ ἐκ τοῦ πατρὸς προσεγγῶς καὶ ἀμέσως.

Πάλιν ἐπιδημία θεοῦ καὶ πάλιν ἡμῖν ἑορτῶν ἑορτή. Καὶ τὸ τῆς ἐκκλησίας ἅπαν καταφαιδρύνεται πλήρωμα. . . (На 31 полуавгстѣ.)

[1] другой рукою помѣтка: ἐως τὴν σημερινὴν γῆρα 511.]

7) Νικητήτα μονάζοντος καὶ πρεσβυτέρου μονῆς τῶν Στουδίων τοῦ Στεφάνου Ῥωμαίου περὶ ἀζύμων καὶ σαββάτων νηστείας καὶ γάμων ἱερῶν:—

Καλὸν ἢ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, ᾧ πάντων ἔθνων σοφώτατος Ῥωμαῖος καὶ εὐγενέστατος· ἐκ γὰρ τοῦ ἔχειν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην, καὶ ἡ ταπεινότης πρὸς τὸν ἔχοντα αὐτὴν πλεονάζει. . . (πα 9-τη πολυμηταχ)

8) Τὰ τῶν Φραγγῶν παραρτήματα καὶ σχήματα:—

Καὶ ἃ μὲν ἰουδαίζοντες οἱ Ῥωμαῖοι, εἰσὶ ταῦτα· τὸ τῶν ἀζύμων ἔγκλημα, τὰ πικτὰ ἐσθίουσι, ζυρῶνται . . . τὸ ἄζυμον παρελάβομεν:

9) Объ исхождении Св. Духа и, противъ другихъ католическихъ догматовъ соображеніе выписокъ изъ со. и учитл. церкви. (па 14 лл.)

10) Μηνὶ δεκεβρίῳ ἰβ' μνήμη τοῦ ὁσίου καὶ ἀειμνήστου Δοναλέντου, ἐν τῷ ἀγίῳ καὶ ἀγγελικῷ σχήματι ἐπονομασθέντος Στεφάνου:— (πα 2 λλ.)

Ὁστος ἤρξε τῆς ἐαυτοῦ χώρας πρὸς χρόνων τινῶν· ἐφθασε δὲ ἕως τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ. . .

Въ царствованіе Константина и Романа, порфирородныхъ, онъ жилъ на островѣ Нивертѣ, или Фэрѣи, близъ Гадиръ = Гадеїρων (Гибралтар. пролив.), былъ христианинъ и князь сего острова, ходилъ въ Римъ на поклоненіе Петру и Павлу въ дни папы Агаинта, оттуда въ Иерусалимъ, гдѣ и постриженъ былъ въ большую схиму архіереемъ Христороудомъ и переименованъ Стефаномъ; оттуда ходилъ въ Египеть, и тамъ замученъ магометанами.

11) Τῷ τριμερίστῳ καὶ ὑπερπανοψηλοτάτῳ ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστῷ βασιλεῖ τῷ αὐτοκράτορι τῶν Ῥωμαίων κορυφῷ Ἀνδρονίκῳ Κορνηνῷ Δούκα Ἀγγέλω τῷ Παλαιολόγῳ Σίμων ὁ Κωνσταντινουπόλιτης, ὁ ἐκ τῆς τάξεως τῶν Κηρύκων εὐχέτης τῆς ἀγίας σου βασιλείας νίκος κατ' ἐχθρῶν καὶ διαμονὴν κατ' εὐδοκίαν θεοῦ εἰς σωτηρίαν βασιλείας καὶ τὴν ἐκ τοῦ καλοῦ εἰς τὸ βέλτιον τῶν θείων προβίβασιν ἐπιτολῶν:—

Ἐπειδὴ περ τινές, ὧν οἱ μὲν ἐξ ἀγνοίας νομίζουσι, οἱ δὲ ἐκ κακίας λέγουσι, ὡς τὸ σχίσμα τὸ μεταξὺ τῶν τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν γέγονεν ἕνεκεν τῆς θεοστομίου ἐκείνης θεολογίας τοῦ σωτήρος ἡμῶν τῆς λεγούσης· τὸ πνεῦμα παρὰ πατρός ἐκπορεύεται· ἔδοξέ μοι εἰς ἐνδειξιν τοῖς τοιοῦτοτρόπου αὐτῶν ὑπολήψεως γνωρίσαι ἐξουσίᾳ δὲ ὀλίγων τῆ ἁγία βασιλεία σου, κράτιστε βασιλεῦ, ὅτι οὐκ ἕνεκεν αὐτῆς, ὡς εἰ ἐκ τοῦ θεολογεῖσθαι τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ υἱοῦ ἀθετεῖται ἢ ἐκ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ θεῖα ἐκπόμευσις, ὡς φασί...

Этотъ Симонъ писалъ сіе разсужденіе въ защиту Латинскаго ученія объ происхожденіи Духа св. в отъ Сына. Сигиенх!

19) Τῷ ὑπερπανυψηλοτάτῳ τῷ τριμεγίστῳ βασιλεῖ τῶν Ῥωμαίων κυρῷ Ἀνδρονίκῳ Κομνηνῷ Ἀγγέλῳ Δούκα τῷ Παλαιολόγῳ, φράρ Ἰάκωβος τῆς τάξεως τῶν ἀδελφῶν τῶν Κηρύκων, ξένος μὲν διὰ Χριστόν, ἀνάξιος δὲ δοῦλος τῶν ἀδελφῶν ἐκείνων τῶν παροικούντων ἐν τοῖς τοιοῖσδε μέρεσιν, ὡς αὐτός, διὰ Χριστόν τὸν σωτήρα ἡμῶν ἐν τῷ τοιῷδε τοῦ ἀναρχοῦ πατρὸς ἐκ τῆς θεομήτορος τῆς ἀειπαρθένου υἱῷ τῷ θεανθρώπῳ σωτήρι ἡμῶν ἀεὶ χαίρειν, καὶ κατὰ τῶν ἐχθρῶν τοῦ τιμίου σταυροῦ κραταῖα χειρὶ τροπαιουχεῖν:

Ἐπειδὴ πλείονων χριστιανῶν δόξα δοκεῖ εἶναι ὡς χωρὶς τῆς ὁμολογίας τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορεύσεως παρὰ τοῦ υἱοῦ, καθάπερ καὶ αὐτοῦ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐκτὸς τῆς ὑπακοῆς τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας δύναται ἕκαστος αἰωνίου ζωῆς καὶ δόξης διηνεκοῦς μέτοχος γενέσθαι καὶ κληρονόμος. Διὰ τοῦτο ἵνα μὴ συμβαίη τοῦς τοιοῖσδε οὕτω ἐπικυδίνως πλανᾶσθαι· τὰ ἄπερ διὰ τῶν ἁγίων διδασκάλων τῆς τῶν Γραικῶν ἐκκλησίας καὶ τῆς τῶν Ἰταλῶν δοκίμων ἁγίων εὐρον, τῆ μεγαλειότητι τῆς βασιλείας σου διὰ τῆς παρουσίας ἐπιστολῆς γνωρίσαι ἐσπούδαῖα καὶ ὅτι μὲν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ πατρὸς καὶ υἱοῦ εἶναι πιστεύειν δεῖ, ἐξ ἀνάγκης πιστεύειν τε καὶ σωτηριότητος πρόδηλον, ἐξ ὧν ὁ τῶν Ἀλεξαν-

ὄρων μέγας Ἀθανάσιος ἐν τῇ ἐπιστολῇ πρὸς Σεραπίωνα γράφων, ἐκαίτω λέγει: . . . ἀμὲν:—

C'est curieux!

Устаь я ! ! Утомляя!

5 февраля 1861 года.

№ 522 (1140).

Въ тоѣ же библиотекѣ.

На думаетъ in 8° [172×125; 100×65 XVI—]XVII вѣка рукопись.

[(заст.) Τοῦ σοφωτάτου Μάρκου μητροπολίτου Ἐφέσου: + Τοῖς ἀπανταχοῦ τῆς γῆς καὶ τῶν νήσων εὐρισκομένοις ὀρθόδοξοις χριστιανοῖς Μάρκος ἐπίσκοπος τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως ἐν κυρίῳ χαίρειν:—] Ἀπολογία Γρηγορίου ἱερομονάχου καὶ πνευματικοῦ, τοῦ μεγάλου πρωτοσυγγέλου, τοῦ ὕστερον χρηματήσαντος πατριάρχου, καὶ ἐν Ῥώμῃ ταφέντος καὶ θαυματουργοῦντος, εἰς τὴν τοῦ Ἐφεσίου (τ. ε. Μάρκου) ἐπιστολὴν ἐκ διαφόρων ἀγίων. (На полѣ первоѣ странницѣ рукописи написано: ἐχθροδῶς ἀεὶ φερόμενος οὗτος (τ. ε. Γρηγόριος) κατὰ τοῦ Ἐφέσου εἶ οὗ τοποτηρητῆς ὁ Ἐφέσου τῶν δύο πατριάρχων ἐγένετο, ἀεὶ ἐπιβούλευεν αὐτῷ καὶ νῦν οὗτος καὶ οὐκ ἄλλος τις τὸν κατ' αὐτοῦ ἀγῶνα ἀνεδύσατο. На оборотѣ тоѣ же странницѣ тако же рукописи докѣт, πῶς ὁ γράψας τὸ βιβλίον, λατινῶντων εἶναι θαυματουργὸν γάρ φησι: τὸν Γρηγόριον ἄνδρα λατινῶντων, καὶ ἠπουλον καὶ πανουργον γεγονότα, καὶ πολλάκις πρὸς θάνατον ἐπιβουλεύσαντα τῷ Ἐφέσου, ὡς ἱστορεῖ ὁ Συρόπουλος Σίλλβεστρος καὶ μέγας ἐκκλησιαρχῆς)

Τὸ μὲν προοίμιον τοῦ αἰδεσίμου Ἐφέσου τοῦς ἀπανταχοῦ γῆς καὶ τῶν νήσων πρὸς ἀκράσειν τῶν αὐτῶν διεγείρει. Ἡμεῖς δὲ πάλιν τοῖς κατοικοῦσι πάντα γῆς τὰ πέρατα φημέν ἀκραῖσθαι τῶν αὐτοῦ λογίων πρῶτον, εἶτα τῶν ἡμετέρων. Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ προτίθεμεν τὰ αὐτοῦ πρῶτον, εἶτα τὰς ἡμετέρας ἐπάγομεν ἀπολογίας, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῖς πάσι φανερὰ γένηται. . .

Въ самомъ дѣлѣ, въ этой рукописи слова Марка Ефесскаго цѣлыми отдѣлами, и потомъ возраженія противъ нихъ Григорія и его апологiя. C'est curieux!

[Есть и занись писца:

Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ ἑπταυρωμένῳ τῷ ἀρχῇ καὶ τέλος ὑπάρχει τῆς (не дописано)]

5 февр. 1861 г.

№ 523 (1771).

Въ той же библиотекѣ.

Рукопись на простой бумагѣ in 4° [215×168]. XVIII вѣка.

Папоμάτις, δι' ἧς ὁ πάπας Ῥώμης καὶ οἱ περὶ αὐτὸν μαστιγοῦνται ἤτοι ἐπιτομὴ καταγγελίας πανδήμου, δι' ἧς ἐνώπιον τῆς παγκοσμίου ἐκκλησίας καταστηλιτεύεται ὁ πάπας καὶ ἡ παπικὴ ἀλλή, ὡς τῆς ἐκκλησίας αὐτῆς καὶ παντὸς νόμου θείου τε καὶ ἀνθρωπίνου ἀνατραπεῖς, συγγραφείσα ὑπὸ Πέτρου Κλερχίου τοῦ Γάλλου, ὑποδιακόνου τῆς Ῥοδομαγνησίας ἐκκλησίας, καὶ διὰ Παρισιακοῦ προνομίου τῶν ἐγκυκλίων παιδευμάτων ἀδασκάλου, ἐκ τῆς Γαλλικῆς διαλέκτου εἰς τὴν κοινὴν τῶν Γραικῶν μεθερμηνευθεῖσα μετὰ καὶ τινῶν σημειωμάτων καὶ ἐπιστολῶν παρ' αὐτοῦ τε καὶ πρὸς αὐτὸν γεγραμμένων:—

Этого перевода Никифоръ Θεοτοки возвратилъ Iakovу по почтѣ при семь писемъ, находящемся въ концѣ этой рукописи:

Ἡ παροῦσα ἐπιστολὴ ὑπάρχει τοῦ πρώην Ἀστραχνίου κυρίου Νικηφόρου τοῦ Θεοτόκη, ἣν ἀπέστειλε τῷ ἐν Κιέβῳ ἀρχιμανδρίτῃ κυρ Ἰακώβῳ Σιναιτῇ.

Τῇ αἰδουσιμότητι καὶ προσφιλεστάτῃ κορυφῇ σου νοεράν εὐχετικὴν περίπτωξιν.

Ἐγὼ ἀνίσσει σου εἶπας τὸ ἐν χερσίν μοι καταλιπὼν ἔργον, ὄλην ἀνέργων τὴν Παπομάτιχα, [ ] τὴν τοῦ Κλερχίου τοῦ Γάλλου μεταφρασεῖσαν ἐπιτομήν. Περιέχει δ' αὐτὴ καὶ τινὰ καὶ ἄλλοις κείμενα συγγράμμασιν ἀξιόλογα, ἐν πολλῇ ὅμως περιπτώ-

λογία καὶ τυπολογία ἄχρις ἀθρίας, ἵνα μὴ καὶ ναυτίας εἰπῶ, πάθει σφοδρῶ καὶ φορᾷ θρομεῖα ἐκπεφρασμένα, μὴ οἰκοδομοῦντα καταργοῦντα δὲ μᾶλλον καὶ ἐνοχλοῦντα τὸν ἀναγιγνώσκοντα. Οὐ γὰρ καταφοραὶ καὶ ὕβρεις ἐκκόσως ἐπαναλαμβάνόμεναι, ἀλλ' αἱ ἀποδείξεις, καὶ αἱ τῆς ἀληθείας ἐκθέσεις τῆς ἀληθείας τὴν ἰσχύον καταυγάζουσι καὶ πείθουσι τὸν νοῦν ἀποχρόντως. Οὐ μέντοι διὰ ταῦτα τύπου μὴ ἀξίαν οἶμαι ἐγώγε τὴν βίβλον τὰ ἐλαττώματα, ἀλλὰ δι' ὅσα ἐφεξῆς καταλέγω:—

α') οὐκ ὀλίγα περιέχει: ἀλλόκοτα καὶ ξένα τῆς ὀρθοδοξίας φρονήματα.

Ταῦτα ἐν Μόσχβ. ἔτει 1794 ἀγούστου 13.

Ἦ τοῦ φίλου καὶ εὐχέτου γνωστὴ σοι χεῖρ.

№ 524 (1824).

Тамъ же.

Рукопись на бумагѣ in 8°. Почеркъ — дурной.

[1] Πωρικολόγος (безъ особаго наглавія):

Βασιλεύοντος τοῦ πανευδοξοτάτου κυδωνίου καὶ ἡγεμονεύοντος τοῦ περιβλέπτου κύτρου, . . . εἰς πολλά ἔτη δέσποτα:—]

2) Ἐγγεφιδίον συντεθὲν εἰς φράσιν πεζὴν παρὰ τοῦ σοφωτάτου ἱερομονάχου Μαξίμου τοῦ Πελοποννησίου, μαθητοῦ δὲ τοῦ ἀσιδίμου πάπα Ἀλεξανδρείας Μελετίου τοῦ Πηγᾶ, περὶ τῆς νεωτερισθείσης ἀρχῆς τοῦ πάπα περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος, περὶ ἀζύμων, περὶ μεταβολῆς καὶ τῆς μετουσιώσεως τῶν μυστηρίων, περὶ τοῦ καθαρτηρίου πυρός, περὶ ἀπολάσεως τῶν δικαίων τουτέστι ἀνέλαβον ἐπαγγελίαν:—

Προσίμιον:

Прѣπον καὶ δίκαιον κατὰ ἀλήθειαν. . .

3) Запись:

τέλος καὶ τῷ θεῷ δόξα.

+ Χεῖρ Παγκρατίου μοναχοῦ Συναΐτου τοῦ Κυπρίου ἐκ πόλεως Κωνσταντίας τῆς Κύπρου 1737 ὀκτωβρίου 15'.

Παγκρατίου Ταυρομενίας.

[4] Есть и двѣ ирривеки: первая за текстомъ Πωρικολό-
γοι γλασιτι

+ αψμβ' μαίω ιε' ο γράφας Γαλακτίων ιερομόναχος
ἦλθα ἀπὸ τὴν Κύπρου εἰς τὸ Ταμυγάθην καὶ ἔχεν αὐτοῦ πα-
νούκλου, καὶ ἦλθα εἰς τὸ Μυστήριν καὶ ἔχεν καὶ αὐτοῦ καὶ ἔστω
εἰς ἀνάμνησιν:—

a вторая вѣ кониѣ кнпги

+ Τὸ παρὸν ὑπάρχει Παγκρατίου μοναχοῦ Σιναΐτου
τοῦ Κυπρίου καὶ ἰδιοχειρόν του εἶναι ἐκ πολλοῦ πόθου. 1743
ἀπριλλίου. Γαλακτίου ιερομονάχου Κυπρίου.]

№ 525 (1144).

Въ Джуванійскоу библиотекѣ.

Руконись на бумагѣ [л. 141, по 22 строки A] in 4°
[197×144; 136×80]: XV' вѣка.

Съ л. 1° (заст.) Λογματικὸν τοῦ μακαρίτου Ἰωάννου Βέ-
κου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως: —

Ἐὰν λέγουσι τινές, πεπλανημένας ἀρχὰς εἶναι, τῶν ἀν-
τελερόντων Λατίνοις:—

Ἢ λέγουσα ἴδιον τοῦ πατρὸς εἶναι προβάλλειν τὸ πνεῦ-
μα τὸ ἅγιον;

Ἢ λέγουσα πᾶν τὸ ἐπὶ τῆς τριάδος λεγόμενον ἢ ἑνὸς
ἔστιν, ἢ τῶν τριῶν;

Ἢ λέγουσα πᾶν τὸ ἐπὶ τῶν θεαρχικῶν λεγόμενον ὑπο-
στάσεων, ἢ ὑποστατικὸν ἔστιν, ἢ φυσικόν;

Ἢ τὸν πατέρα αἴτιον εἶναι τῶν ἐξ αὐτοῦ φάσκουσα
τῷ λόγῳ τῆς ὑποστάσεως καὶ οὐχὶ τῆς φύσεως;

Ἢ προσεχῶς καὶ ἀμέσως εἶναι λέγουσα, τὸ πνεῦμα ἐκ
τοῦ θεοῦ καὶ πατρός;

Τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἐκ τῆς εἰς τὸν προφήτην Ἠσα-
ΐαν ἐξηγήσεως:

Γεῖχος ἐστὶ τοῖς δόγμασιν, ἢ τῆς θύραθεν ἐπιστή-
μης δύναμις οὐκ ἔωσα τοῖς βουλομένοις αὐτά, εὐάλω-
τά τε καὶ εὐδιάρπαστα γίνεσθαι:

Τοῦ ἁγίου Μαξίμου:

Δίχα λογικῆς δυνάμεως ἐπιστημονικὴ γνῶσις οὐκ ἔστι·
καὶ γνῶσεως χωρὶς οὐ συνίσταται πίστις.

Драгоценный сборникъ отеческихъ изреченій о св. Духѣ!
[На послѣднемъ мѣстѣ находится посланіе трехъ православ-
ныхъ восточныхъ патріарховъ къ патріарху Константинополь-
скому Тарасію, оканчивающееся словами: θεοσπεφεῖς, τρο-
παιοῦχοι καὶ δεσποταὶ τῆς οἰκουμένης. . . A]

[Съ записью:

+ τῷ συντελεστῇ τῶν καλῶν θεῷ χάρις: —
+ Θεοῦ διδόντος οὐδὲν ἰσχύει φθόνος καὶ μὴ
διδόντος οὐδὲν ἰσχύει πόνος. τέλος.]

№ 526 (1788).

Тамъ же.

Συλλογὴ διαφόρων. Рубричь на бумагѣ in 4°, XVIII вѣка.

Тутъ замѣчательны:

(1) Πисьμο Μακεδμα Μαρτυνία:

Μάρκω τῷ Παπαδοπούλῳ ἀνδρὶ εὐγενεστάτῳ
Μάξιμος ὁ Μαργούνηςος ταπεινὸς ἐπίσκοπος Κυ-
θῆρων εὖ πράττειν.

Περὶ ἀρετῆς τῆς τε κατὰ διάνοιαν. . . καὶ προσ-
φιλέστατε:—

2) Ἀνδρονίκου φιλοσόφου περιπαθητικοῦ περὶ παθῶν:—
Πάθος ἐστὶν ἄλογος φυγῆς κίνησις. . . ἀμήν:—]

3) Τοῦ ἀγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Μάρκου ἀρχιεπισκόπου
Ἐφέσου, τοῦ νέου θεολόγου, συλλογιστικὰ κεφάλαια πρὸς Λα-
τίνους:—

Α'. Τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ πατρὸς καὶ υἱοῦ ἐκπορευό-
μενον ἢ ὡς ἐκ δύο ὑποστάσεων πρόεισιν, ἢ ὡς ἐκ τῆς
κοινῆς αὐτῶν φύσεως, ἢ ὡς ἐκ τῆς προβλητικῆς δυ-
νάμεως. Ἄλλ' εἰ μὲν ὡς ἐκ δύο ὑποστάσεων, δύο ἀρ-
χαὶ προδήλως, καὶ δύο τὰ αἴτια ἐπὶ τῆς θείας τριά-
δος, καὶ δύο οἱ προσβολαὶ, καὶ ἡ μοναρχία ἀνήρηται,
καὶ τὸ μόνην εἶναι πηγὴν τῆς ὑπερθέου θεότητος τὸν
πατέρα. Εἰ δ' ὡς ἐκ τῆς κοινῆς αὐτῶν φύσεως, πρῶτον

μὲν οὐδέπω καὶ γὰρ ἵκνουσται οὐδὲν ὑποστάσεων ἐτέ-
ραν ἐκπεφυκυῖαν ὑπόστασιν, μὴ εἰ αἰτιῶν εἶναι λέγειν,
ἀλλ' ἐκ τῆς κοινῆς φύσεως. . .

[всего 56 главъ.

4) Μάρκου Ἐφέσου τοῦ Εὐγενικοῦ κεφάλαια συλλογι-
στικά τῆς αἵρέσεως τῶν Ἀκινδονιαστῶν περὶ διακρίσεως θείας οὐ-
σίας καὶ ἐνεργείας:—

въ 66 главахъ.

5) Τροπάριον τοῦ ἁγίου Ἰγχοῦ β'.

6) Записи:

Μέμνησθε οἱ ἀναγινώσκοντες τοῦ γράψαντος Ἀναστα-
σίου ἱεροδιακόνου τοῦ ἐκ Κρήτης καὶ ἐκ τῆς μονῆς τοῦ Σιναίου,
ἐν ταῖς πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν ἐνταῦθα:—

7) Ἐκ τῆς βίβλου τοῦ ἁγίου Ἰερωνύμου:—

Διονύσιος τῆς κατὰ Κόρινθον ἐπίσκοπος . . . ἐπὶ
Κωνσταντίνου καὶ τῶν τούτου παίδων βασιλευόντων:—]

8) Ἐγχειρίδιον Μελετίου πρωτοσυγγέλου Ἀλεξανδρείας
ἀσπὶ ἔτους. Большая рукопись.

Τὰ τοῦ διαλόγου πρόσωπα, διδάσκαλος καὶ μαθητής.

Ἐκ διαφόρων θεολόγων.

Διδάσκαλος: Τῶν τῆς ἐκκλησίας φροντίδων. . .

№ 526^a (2022).

Тамъ же.

Рукопись на бумагѣ in 4°, XVII вѣка.

Τοῦ λογιωτάτου Εὐστρατίου Ἀργέντου Χίου περὶ τοῦ
κυριακοῦ δείπνου κατὰ Λατίνων τμήμα πρῶτον καὶ δεύτερον, нъ
двухъ книгахъ. Περὶ ἁγιασμοῦ τοῦ μυστηρίου.

Ἐπειδὴ περὶ ὁ ἁγιασμός τοῦ κυριακοῦ δείπνου. . .

[Съ помѣткою писца-владѣльца:

Κτῆμα Ἡσαίου ἱερομονάχου Σιναΐτου:—

На самомъ дѣлѣ въ этой рукописи есть только τμήμα δεύ-
τερον περὶ ἁγιασμοῦ τοῦ μυστηρίου. Начало трактата содер-
жить

№ 526^b (2021)

(218×167) подъ заглавіемъ:

Τοῦ λογιωτάτου κυρίου Εὐστρατίου Χίου Ἀργέντου κατὰ Λατίνων περὶ τοῦ κυριακοῦ δείπνου τοῦ εἰς τρία τμήματα διηρημένον συγγράμματος τμήμα πρῶτον, περὶ τῆς ὅλης τοῦ μυστηρίου.

А окончаніе трактата въ

№ 526^c (2023)

подъ заглавіемъ:

Εὐστρατίου Ἀργέντου Χίου περὶ τοῦ κυριακοῦ δείπνου τμήμα γ'.

Запись:

Βίβλον ἐν τρισὶ τμήμασι φαινομένην διδασκαλίαν τοῦ κυριακοῦ δείπνου ἐκτεθεῖς Εὐστράτιος Ἀργέντης κακοδοξίαν τῶν παπιστῶν ἐλέγχει:—

Помѣтка:

κτῆμα Ἡσαΐου ἱερομονάχου Σιναΐτου.]

№ 527 (1736).

Тамъ же.

На ѡυмагѣ in 4°.

1) Ἱστορία τοῦ σχίσματος τῶν δύο ἐκκλησιῶν, ἀνατολικῆς τε καὶ δυτικῆς, συγγραφεῖσα παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου κυρίου καὶ λογιωτάτου ἱεροδιδασκάλου Ἡλιοῦ Μηνιάτη, τοῦ ἐκ Κεφαλληνίας, Κερνίκης δὲ προέδρου.

Ἐζήτησας παρ' ἐμοῦ, ἄρχων ἐνδοξότατε καὶ εὐσεβέστατε, νὰ μάθης καταλεπτῶς τί εἶναι ἐκεῖνο, ὅπου χωρίζει τὰς δύο ἐκκλησίας...

Въ этой же рукописи:

2) Περὶ τῆς σατανικῆς αἵρέσεως τῶν κακοδόξων Ἀρμενίων καὶ τῶν ἐναγιῶν νηστειῶν αὐτῶν καὶ περὶ τῶν αἵρέσεων ὧν ἔλαβον ἐκ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Χοσρόη τοῦ λεγομένου Βραμπάσου καὶ τῶν ἑπτὰ ἑβδομάδων τῶν φυλασσομένων τοῦ ὄλου ἐνιαυτοῦ:—

Μετά τὸ διαχωρισθῆναι τὸ γένος τῶν κατοδόξων Ἀρμενίων ἀπὸ τοῦ Ῥωμαίου ἐν τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ τετάρτῃ συνόδῳ. . .

№ 528 (2015).

Тамъ же.

На думамъ въ 4^о [229×172; 153×98, по 22 строкъ] XVI вѣка.

1) Τοῦ σοφωτάτου κυρίου Νικολάου τοῦ Καβασίλα περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς: —

Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Λόγος α'. — Ὅτι διὰ τῶν θεῶν συνίσταται μυστηρίων τοῦ βαπτίσματος, τοῦ μύρου καὶ τῆς ἱερᾶς κοινωνίας.

Ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ φέεται μὲν ἐν τῷδὲ τῷ βίῳ, καὶ τὰς ἀρχὰς ἐντεῦθεν λαμβάνει· τελειοῦται δὲ ἐπὶ τοῦ μέλλοντος, ἐπειδὴν εἰς ἐκείνην ἀφικώμεθα τὴν ἡμέραν. Καὶ οὔτε ὁ βίος οὗτος τελείως δύναται ταύτην ἐνθεῖναι ταῖς τῶν ἀνθρώπων ψυχαῖς, οὔτε ὁ μέλλον, μὴ τὰς ἀρχὰς ἐντεῦθεν λαβῶν. . .

Λόγος β'. — Τίνα συντέλειαν τὸ θεῖον αὐτῇ ζωῇ παρέχεται βάπτισμα.

Τὸ μὲν οὖν ἐν τοῖς ἱεροῖς μυστηρίοις τὴν ἱερὰν ζωὴν συνεστάναι ἀπὸ τῶν προτέρων δέδεικται λόγων. Ἐκαστον δὲ τῶν μυστηρίων, ὅπως εἰς τοῦτον φέρει τὸν βίον, νομὴ σκοπῶμεν. Ἔστι μὲν γὰρ ἡ ἐν τῷ Χριστῷ ζωὴ αὐτὸ τὸ συναφθῆναι Χριστῷ. . .

Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Λόγος γ'. — Τίνα συντέλειαν αὐτῇ τὸ ἱερὸν παρέχεται μύρον.

Ὅτι δὲ πνευματικῶς συστάντας καὶ τούτου γεγενθιμένους τὸν τρόπον, καὶ ἐνεργείας ἀκόλουθον ἂν εἶη τυγχάνειν, ἢ τοιάδε γεννήσαι προσήκει, καὶ κινήσεως καταλλήλου. Καὶ τοῦτο ἡμῖν ἡ τελετὴ τοῦ θειοτάτου δύναται μύρον. . .

Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Λόγος δ'. — Τίνα συντέλειαν αὐτῇ δίδωσιν ἡ ἱερὰ κοινωνία.

Μετά δὲ τὸ μύρον, ἐπὶ τὴν τράπεζαν εἶμεν. Τοῦτο τῆς ζωῆς τὸ πέρας.

Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Λόγος: πῶς αὐτὴν ἀπὸ τῶν μυστηρίων λαβόντες φυλάξωμεν.

Ἡ μὲν οὖν τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς εἰς αὐτὸν τὸν Χριστὸν ἀναφέρει, καὶ ὧν ἐκείνῳ μόνῳ προσῆκε, ταῦτα ἐστίν. Ἐπεὶ δὲ τὸ μὲν συστήναι τὴν ζωὴν ἐξ ἀρχῆς, τῆς τοῦ σωτῆρος χειρὸς ἐξήρτηται μόνης, τὸ γε μὴν φυλάξαι παγεῖσαν καὶ μεῖναι ζῶντας, καὶ τῆς ἡμετέρας ἔργον σπουδῆς...

Въ этомъ дѣлѣномъ словѣ Кавасаки разсуждаеть и о девяти блаженствахъ.

2) Въ этой же рукописи:

Τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κ̅ϱ̅ Φιλοθέου λόγος ἐγκωμιαστικὸς εἰς τοὺς ἐν ἁγίοις τρεῖς πατέρας ἡμῶν μεγάλους ἱεράρχας καὶ οἰκουμενικοὺς διδασκάλους Βασίλειον τὸν μέγαν, Γρηγόριον τὸν Θεολόγον καὶ Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον:—

Τοὺς διδασκάλους ἡμῶν ἐπαινέσωμεν· τοὺς πατέρας οἱ παῖδες κατὰ γρῆος τιμήσωμεν· τοὺς τρεῖς φιλοσόφους καὶ σοφοὺς τῆς ἐκκλησίας καὶ ῥήτορας τὰ τέκνα τῆς ἐκκλησίας οἱ προσκηνυταὶ τῆς μεγάλης τριάδος κατὰ δύναμιν εὐφημήσωμεν... Слово — дѣлѣное!

3) Тутъ же:

Βίος τοῦ ἁγίου Ἰωάννου βασιλέως τοῦ Ἰβληήμονος.

Οἱ τοὺς ἀγαθοὺς καὶ σπουδαίους ἀνδρας ἐγκωμιάζοντες... μεγαλοφυΐαν:— Очень дѣлѣно.

4) Тутъ же:

Γεωργίου τοῦ Σχολαρίου εἰς τὴν γέννησιν εὐαγγελισμὸν τῆς παναγίας θεοποιήσης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας:—

Καὶ πᾶσι μὲν τοῖς ἄλλοις τῶν ὄντων ὁ τοῦ εἶναι καὶ ζῆν ἐνπέφυκεν ἔρωσ . . . ἀμήν:—

Слово очень дѣлѣное.

№ 529 (1801).

Въ Синаоджуванийской библіотекѣ.

Συλλογή διαφόρων διδαχῶν καὶ ἐπιστολῶν Μελετίου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας. Руконевъ на бумагѣ in 4°, XVII вѣка [л. 340 (203×149), по лл. 1—7, 148—151, 201^b—206, 252—254, 320—340 пустые]. Почеркъ — мелкіѣ. Начало потеряно.

1) Α на полѣ вышшеи первой страницы [= л. 8^a] написано: τοῦ ἁγίου Μαξίμου. Значить, тутъ приведено [л. 8^{a-b}] учение св. Максима:

[Γ'Ε]πεὶ ἐκ δύο στοιχείων τὸ πᾶν σύγκειται νοητέον ἰμάτιον τοῦ Ἰησοῦ τὴν φαινομένην ταύτην καὶ προβεβλημένην κρίσιν . . . ἀλλ' ἐκ παρθένου μόνης ὕφασμένον τῆ τοῦ θεοῦ πατρὸς τέχνη:—

2) лл. 8^b—10^b Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου περὶ τῆς δοκούσης διαφορίας τῶν εὐαγγελιστῶν ἐν τῇ ἀναστάσει τοῦ Κυρίου καὶ θεοῦ ἡμῶν: —

Πῶς παρὰ μὲν τῷ Ματθαίῳ ὄψε σαββάτων . . . καὶ παρὰ τῷ Λουκᾷ:—

εἰς πρὶν ἡμῶν: Ζήτει περὶ τούτου καὶ ἄλλως ἐν τῷ τέλει τοῦ βιβλίου:—

3) лл. 10^b—11^a Τοῦ ἐν ἁγίοις Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου περὶ τῆς σωτηρίου ἀναστάσεως Θεογονώ[στω]:—

Ἄρα εἰ χρεώστην τινα . . . μὴ ἤληθευκεναὶ δι᾽ ἄχρηστον:—

4) л. 11^{a-b} Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως Τιμωθέω ἀναγνώστη:—

Τῶν τριῶν τῆς ταφῆς τοῦ κυρίου ἡμερονυκτίων . . . ἄγειν ἡμέραν:—

5) лл. 11^b—12^a α'. Ὁ(τι) σαφῶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ λέγεται καὶ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν:—

Βασιλεία τῶν οὐρανῶν καὶ βασιλεία . . . ἡ μέλλουσα δοθεῖ χάρις:—

6) л. 12^a (безъ заглав.) краткое сказаніе о Матѳεῖ:

Ματθ α΄ 5 ο Χριστός μαθητής ὕστερον τελώνης πρό-
τερον ἦν. . . ἐν εἰρήνῃ πρὸς θεὸν ἀναλίσσει:—

7) 1. 12^{a-b}] Εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ Ἡσαΐου: «καὶ ἐπαναπαύ-
σεται ἐπ' αὐτὸν ἑπτὰ πνεύματα . . .»

Πνεύματα τὰς ἐνεργείας λέγει τοῦ πνεύματος: πνεῦμα
σοφίας, πνεῦμα συνέσεως, πνεῦμα γνώσεως, πνεῦμα ἐπι-
στήμης, πνεῦμα βουλῆς, πνεῦμα ἰσχύος, πνεῦμα φόβου
θεοῦ. Ἔστι οὖν τὸ μὲν πνεῦμα τοῦ φόβου τοῦ θεοῦ ἡ
τῶν κατ' ἐνέργειαν κακῶν ἀποχή. Τὸ δὲ πνεῦμα τῆς
ἰσχύος ἡ πρὸς ἐνέργειαν καὶ πράξιν τῶν ἐντολῶν πρό-
θυμος ὀρμὴ καὶ κίνησις. Τὸ δὲ πνεῦμα τῆς βουλῆς ἡ
εἴσις τῆς διακρίσεως, καθ' ἣν σὺν λόγῳ τὰς θείας πράτ-
τομεν ἐντολάς καὶ τῶν κρείττωνων διαιροῦμεν τὰ χει-
ρονα. Τὸ δὲ πνεῦμα τῆς ἐπιστήμης ἡ τῶν κατ' ἀρε-
τὴν τῆς πράξεως τρόπων ἁπλωτος εἰδησις, καθ' ὅς
πράττοντες τῆς ὀρθῆς τοῦ λόγου κρίσεως οὐδαμῶς περι-
πίπτομεν. Τὸ δὲ πνεῦμα τῆς γνώσεως ἡ τῶν ἐν
ταῖς ἐντολαῖς λόγων παράληψις, καθ' ὅς οἱ τρόποι τῶν
ἀρετῶν καθιεστήκασιν. Πνεῦμα δὲ συνέσεως ἐστὶν ἡ πρὸς
τοὺς τρόπους καὶ τοὺς λόγους τῶν ἀρετῶν συγκατάθε-
σις, ἡ κυριότερον εἶπεῖν, μεταποιήσις, καθ' ἣν σύγγρα-
σις γίνεται τῶν φυσικῶν δυνάμεων πρὸς τοὺς τρόπους
καὶ τοὺς λόγους τῶν ἐντολῶν. Πνεῦμα δὲ σοφίας ἐστὶ
ἡ πρὸς τὴν αἰτίαν τῶν ἐν ταῖς ἐντολαῖς πνευματικω-
τέρων λόγων ἀνάληψις τε καὶ ἐνωσις, καθ' ἣν ἀγνώ-
στως τοὺς ἐν θεῷ κατὰ τὸ θεμιτὸν ἀνθρώποις ἀπλῶς
μουόμενοι τῶν ὄντων λόγους, ὡς ἐκ τινὸς βλαστανού-
σης πηγῆς τῆς καρδίας τοῖς ἐν τοῖς ὅλοις ἀλήθειαν
ποικίλως τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις προσφέρομεν. Ὅρα
δὲ, ὅπως οὐ φρονήσεως πνεῦμα φησὶν, ἀλλὰ σοφίας.
ὄν γὰρ λόγον ἔχει, φασί, βασιλέα πρὸς ἐπίτροπον, τοῦ-
τον καὶ πρὸς τὴν φρόνησιν τὴν σοφίαν ὡς τῆς μὲν
ἐπιστατούσης, τῆς δὲ ὑποτακτομένης, ἡ καὶ ὡς τῆς
μὲν περὶ τὰ κάτω καὶ πρακτέα μᾶλλον ἀσχολουμένης,
τῆς δὲ περὶ τὰ θεωρητὰ μόνα καὶ ὑψηλά. Τί οὖν διοί-

σει καὶ τῆς σοφίας ἢ συνέσει. ἢ οὐ συνέσεως μὲν τὸ
μανθάνειν, ἢ διακρίνειν. Διὸ καὶ ἀλλαχοῦ συνετὸν ἀπρο-
ατὴν φησιν τὸν ἐκ τοῦ ἀκούειν συνιέναι δυνάμενον σο-
φίας δὲ τὸ καὶ ἐφ' ἑαυτῆς ἔχειν τὴν γνῶσιν μὴ μό-
νον οὖν παρ' ἄλλων συνίησιν, ἀλλὰ καὶ ἀφ' ὧν ἐφ' ἑαυ-
τῆς ἐπίσταται. Θαυμάσαι δὲ ἄξιον τὴν τάξιν τῆς ἀπ-
αριθμήσεως, ὅπως ἀπὸ τῆς συνεχοῦς μὲν τῷ θεῷ,
ἡμῖν δὲ πόρρω, τῆς σοφίας λέγω ἤρξατο· εἰς δὲ τὸ
συνεχῆς μὲν ἡμῖν, τῷ θεῷ δὲ πόρρω, τὸν φόβον λέγω,
κατέληξεν ἐντεῦθεν γὰρ ἡμεῖς καὶ πρὸς τὴν σοφίαν
καὶ θεὸς αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν ἄνμεν.— (see)

Это замѣчательное ученіе о седмих дарахъ Духа Святаго
я переписалъ 23 января 1861 года въ понедѣльникъ. Тогда
солнце ярво свѣтло въ Каирѣ, а до того дня было пасмур-
но и перепадать дождичекъ.

[8] л. 12^b—147^b Толкованія Іоанна Златοустаго
на евангелія отъ Матѳея въ 89 словахъ и Іоанна въ
88 словахъ.

9) л. 152^a—201^a Λόγοι ἐκλαλεγμένοι ἐκ πολλῶν βιβλίων
διδασκαλικοὶ τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς:—

Τῆ α' δευτέρα τῆς ἁγ. τεσσαρακοστῆς:—

Ἐφθασε καιρὸς ἡ τῶν πνευματικῶν ἀγώνων ἀρχή...

10) л. 207^a—251^a Τοῦ σοφωτάτου πάπα καὶ πατριάρχου
τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας, Διβύης, Πενταπόλεως, Διθιο-
πίας καὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου, πατρὸς πατέρων ποιμένος ποιμέ-
νων, ἀρχιερέως ἀρχιερέων, ἰγ' τῶν ἀποστόλων καὶ κριτοῦ τῆς οὐ-
κουμένης κυρίου κυρίου Μελετίου ἐπιστολαί:—

α) л. 207^a—211^a Ματθίμω τῷ θεοφιλεστάτῳ Κοδῆρων.
(1591 года).

Δυσὶν ἐνετύχωμεν ἐπιστολαῖς τῆς θεοφιλίας σου, τῇ
μὲν γραικολατίνῃ (χρήσομαι γὰρ τῇ λέξει ἤδη ἐν χρή-
σει οὕσῃ), τῇ δὲ ἑλληνίδι: παρὰ σοῦ πεμφθείσας...

[εἰς ἐνθουσίασιν ἐκμανῆ:— αψα'

β) л. 211^a—213^b Τοῖς ἐν Κύπρῳ (1592 года). [Πατρίω
τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐν ἱερομονάχοις σὺν τοῖς τιμιωτάτοις ἀρχουσι νε-

μεσίως καὶ τοῖς λοιποῖς ὀρθοῦς. χριστ. υἱοῖς ἐν κυρίῳ ἀγαπητοῖς χάριν ἔλεως: —

Ἀδομοῦντας ὑμᾶς ἐπὶ ταῖς τῆς ἐκκλησίας σχεδὸν ἀπάσης ἀφορήτοις ταλαιπορίαις, καὶ τοῖς κατ' Αἴγυπτον λιμοῖς τε καὶ λοιμοῖς, κατέλαβον χθὲς τὰ ὑμέτερα γράμματα . . . ἀμήν:— Ἐν Αἰγύπτῳ δευτέρα ἱσταμένου ἐκατομβαιῶνος ἔτει σωτηρίῳ ρφ'ιβ' κοσμογενείας ςρ'.

β) π.λ. 213^b—215^a] Γαβρ: ἡ λ τῷ Φιλὰδελφίαις (1592 τοια).

Λυπεῖς, οἷς γράφεις, ἄκρω λακωνίσας, οὐ τῶν ἡμετέρων μόνον γραμμάτων, ἀλλὰ καὶ τῶν κατ' ὑμᾶς πραγμάτων. . . [δέξα παραπετασμάτων:—εἰρήνη ὑμῖν:— Ἐν Αἰγύπτῳ α' βοηδρομιῶνος ρφ'ιβ'.

γ) π.λ. 215^a—216^a] Τοῖς κατὰ τὴν λαμπροτάτην Μηστῆραν εὐρισκομένοις χριστιανοῖς ὀρθοδόξοις, ἱερεῦσι τε καὶ λαϊκοῖς σὺν γυναῖξί καὶ τέκνοις, οἷς κατὰ πνεῦμα ἀγαπητοῖς τῆς ἡμῶν μετριότητος χάριν ἔλεως: — (1592 τοια)

Ὁ φιλόανθρωπος θεός, ἀδελφοί, προσφαλίζων τὴν λογικὴν αὐτῷ μάνδραν. . . μὴ τοῖνον ἀδελφοί μὴ ἐγκαταλείψατε τὰς πατρικὰς νομοθεσίας, οὐδὲ περὶ τὴν τοῦ πάσχα ἑορτὴν τῶν τριακοσίων ἐκείνων δέκα καὶ ὀκτώ θεοφόρων πατέρων ἐστὶν ἡ περὶ τοῦ πάσχα ὀρθοδοξία. . . [μετὰ πάντων ὑμῶν: ρφ'ιβ'.

Ἐπειδὴ δὲ ἴσμεν, ὅτι καὶ εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν ἀρχόντων ἐλεύσεται τὰ ἡμέτερα γράμματα ἐκρίναμεν αὐτοὶ τὰ αὐτὰ λατινιστὶ ἐκδοῦναι ἵνα παρ' ἡμῶν μαθῶσι τὰ ἡμέτερα καὶ μὴ τῇ μεσιτεῖα τῶν ἐρμηνέων συμβῆναι τι τῶν ἀβουλήτων:—

δ) π.λ. 216^b—217^b] Τοῖς κατὰ πᾶσαν τῶν λαμπροτάτων Ἐνετῶν θεοφύλακτον ἀρχὴν διάγουσιν εὐσεβῶς καὶ αὐτῇ δὲ ἑξαιρετικῶς τῇ ἐνδοξοτάτῃ τῶν Ἐνετῶν ἀρχῇ, οἷς κατὰ πνεῦμα ἀγαπητοῖς τῆς ἡμῶν μετριότητος χάριν ἔλεως καὶ εἰρήνην παρὰ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ:—

Εὐχαριστεῖν μὲν ὀφείλομεν. . . καὶ σωτῆρος:—

ε) π.λ. 217^b—218^b] Τοῖς κατὰ τὴν λαμπροτάτην πόλιν τῶν

Ἐνεατῶν εὐρισκομένοις ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς (1595 год) τοῖς τε εὐγενεστάτοις καὶ τιμιωτάτοις ἀρχουσι σὺν παντὶ τῷ λοιπῷ χριστιανύμῳ λαῷ υἱοῖς ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ ποθεινοτάτοις χάριν ἔλεος:—

Μετὰ τῶν τιμίων γραμμάτων. . . [ἀμήν:— ἱερόν.]

ж) лл. 218^b—220^b] Γαβριήλ τῷ Φιλαδελφίαι:— (1596 год).

Θαυμάζω, ἃ σοῦ τῆ φιλοκαγαθία καταθύμια τὰ περὶ τῆς ἐνώσεως τῶν ἀχράντων μυστηρίων ἦκε γράμματα διὰ σῶν γραμμάτων μὴ μεμαθηκώς, τηλικούτου παραρμένουτος ἤδη χρόνου. . . [ἐπιτιθέασι τὴν σιγήν:— ἱερόν.]

з) лл. 220^b—225^b] Παίσιῳ ἱερομονάχῳ. 7104=1596 год. Длинное письмо.

[Ἐστὴν σοῦ τῆ . . . κεκτημένα φρονήματα: ἔρρωσ ἐν Κυρίῳ τίμιον τέκνον:— Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δεκάτῃ φθινοκτος βοηδρομιώνος ἱερόν.]

и) лл. 225^b—227^a] Τοῖς κατὰ πᾶσαν τὴν περιφανῆ Ζάκωνδον καὶ Κεφαλληνίαν καὶ τὰ πορρωτέρω καὶ σύνεγγυς εὐρισκομένοις ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς, ἱερεῦσι τε καὶ λαϊκοῖς υἱοῖς ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοῖς χάριν ἔλεος:—

Ἡ μετριότης ἡμῶν εὐχετα: καὶ εὐλογεῖ. . . [ἀμήν:—

і) лл. 227^a—234^a] Τοῖς ἐν Μικρᾷ Ῥωσίαι:—] (1597 год) Предлинное послание.

Τῷ . . . δεσπότη Ὀστροβείαις, ἀρχηγῷ Λιτουανείας καὶ Κουσίαις καὶ χριτῇ Βλασημοιρίας τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ κνέξῃ Βασιλείῳ, καὶ τοῖς λοιποῖς [ὀρθοδόξοις καὶ ὑπερφύεσιν ἀρχουσι καὶ δεσπόταις καὶ πάσης μικρᾶς Ῥωσίας τοῖς τε εὐλαβεστάτοις τῶν ἱερέων καὶ παντὶ τῷ φιλοχρίστῳ λαῷ τῶν ὀρθοδόξων τῷ κατὰ πᾶσαν ταύτην τὴν ἀρχὴν εὐρισκομένων (I), υἱοῖς ἐν Κυρίῳ ποθεινοτάτοις χάριν ἔλεος καὶ εἰρήνην καὶ κατ' ἐχθρῶν νίκην, τράπεζα παρὰ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀμήν:—]

Τοῦτο ἦν ὕπερ ἔλεγεν ὁ σωτήρ ἡμῶν. . . [εἰς τοὺς αἰῶνας:— Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ παναγεφώνος ἱσταμένου ἱερόν.]

к) J. 234^{a-b}] Τοῖς ἐν Βολίνι: (въ Вильнѣ).

[Τοῖς ἐν Βολίνι τῆ λαμπροτάτῃ διάγουσιν ἀδελφοῖς τῶν ὀρ-

θροόνων χριστιανῶν τοῖς τε τοῦ ἱεροῦ καταλόγου καὶ τῆς κοσμητικῆς εὐκοσμίας τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑπαρποθήτοις. χάριν ἔλεος:—]

Εὐφραίνεται μου τὰ τεθλιμμένα σπλάγγνα . . . [ὁ ἡ χάρις. Ἐν Κωνσταντινουπόλει:—

λ) λλ. 234^b—240^b] Τοῖς ἐν Πολονίᾳ Ῥώσοις: (1597 года)

[Τοῖς εὐσεβεσι καὶ ὀρθοδοξοτάτοις Ῥώσοις τὴν ἀναπάσαν τὴν ὑψηλοτάτην ἀρχὴν τῆς κρατίστης βασιλείας Πολονίας παροικῶσι, τοῖς ἐν Κυρίῳ υἱοῖς περιποθήτοις τῆς ἡμῶν μετριότητος χάριν ἔλεος καὶ εἰρήνην παρὰ τοῦ Κυρίου:—]

Ἄνδρες Ῥῶσοι, τῆς εὐσεβείας τὰ ὑρέμματα, τοῖς ὀρθοδοξίας ὑπερασπισταί, οἱ τῇ προαιρέσει ἤδη μάρτυρες. . . [ἀμήν:— Ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἰρσ'.

μ) λλ. 240^b—244^a] Τοῖς ἐν Μικρᾷ Ῥωσίᾳ Γεδεῶν ἐπισκόπῳ.]

(1597 года) Γεδεῶν τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Λεοντοπόλως καὶ συνεπισκόπῳ σὺν τοῖς λοιποῖς [εὐλαβεστάτοις ἱερεῦσι καὶ λαμπροτάτοις ἀρχουσι μετὰ πάντων τῶν ὀρθοδόξων τῆς Μικρᾶς Ῥωσίας λαῶν ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, γερόντων τε καὶ παιδίων, τοῖς ἐν Χριστῷ ἀγαπητοῖς χάριν ἔλεος καὶ εἰρήνην παρὰ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ:—]

Ἢ μετριότης ἡμῶν εὐχεταὶ καὶ εὐλογεῖ πάντας ὑμᾶς. . .

[ἀμήν:— Ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἰρσ'.

η) λλ. 244^a—251^b] Τοῖς ἐν Χίῳ (1598 года). Очень длинно.

Τῷ ἱερωτάτῳ μητροπολίτῃ σὺν τοῖς . . . περιποθήτοις χάριν.

Ἦπαγε ὀπίσωμου σατανά (εἶπεν ὁ σωτὴρ τῷ Πέτρῳ ποτὲ) τῷ διὰ Πέτρου τὴν πέτραν ἐπηρεάζειν καὶ διὰ τῆς ἐν προσχήματι φιλάνθρωπίας τὸ τῆς φιλάνθρωπίας μυστήριον ἀναχαιτίσαι. . . [μετὰ πάντων ὑμῶν:— Ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἰρσ'.]

Всѣ письма.

[11] лл. 255^a—269^b (безъ заглавія, для котораго оставлено мѣсто)

Τοῦ Κυρίου συναργούντος καὶ τὸν λόγον βεβαιούντος

ἀρχόμεθα πρῶτον τὸν περὶ πίστεως λόγον. . . β' 20
ГЛАВНАХЪ.

12) лл. 270^a—285^a Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἐφραίμ ἐπι-
στολὴ πρὸς Ἰωάννην μονάζοντα περὶ ὁπομονῆς καὶ τοῦ μὴ ἀπα-
τῆσθαι τοῖς λογισμοῖς προφάσει δικαιωμάτων καὶ λέγειν ὅτι βο-
σκός πορεύομαι καὶ περὶ σωφροσύνης:—

Πολλὰ παραινέσαντες τὸν εὐλαβέστατον Θεόδωρον . . .
выбранный мѣста и изъ другихъ произведеній Еφрема Сир.

13) лл. 286^a—319^b Αὗται αἱ ὁμιλίαι εἰσιν ἀτελεῖς ἀλλ'
εἰς ἰσχύματα ποιηθεῖσαι παρὰ τοῦ τεπεινοῦ καὶ ἀμαρτωλοῦ Μα-
ρίου ἱερομονάχου τοῦ Μητοληναίου τοῦ ἐκ Κρήτης· καὶ μὴ μου
μέμψαθε διὰ τὴν ἀμάθειάν μου:—

рядъ бесѣдъ и толкованіе Евангелія.]

№ 530 (1605).

Въ той же библиотекѣ.

Ἐπιστολάριον, на бумагѣ въ большой листь, содержитъ
546 писемъ къ разнымъ лицамъ. Изъ нихъ 149—Александ-
рійскаго патріарха Μελετίου.

[Въ рукописи есть общее оглавление ея съ указаниемъ
страницъ прежняго счѣта:

Πίναξ τοῦ παρόντος ἐπιστολαρίου ἐκ τῶν τοῦ Μελετίου
πατριάρχου Ἀλεξανδρείας τοῦ Πηγῶ ἐπιστολῶν.

Ἐπιστολὴ α' εἰς Ἀλούτζιον Χολινοῦ πατρίκιον τῶν Ἐνετῶν	1
β' εἰς Λεόντιον ἱερομόναχον Εὐστράτιον . . .	1
γ' γράφοντας πρὸς αὐτὸν οἱ Χίοι	2
δ' εἰς τὸν οἰκουμηνικὸν Θεόκλητον	2
ε' εἰς Νικήφορον	3
ς' εἰς Λαυρέντιον ἱερομόναχον	3
ζ' εἰς τὸν Φιλαδελφείας Γαβριήλ	3
η' εἰς Ἰωάννην Μαρμαόρη ¹⁾ ῥήτορα	4
θ' εἰς Ἰππόλυτον πρῶην Χίου	4

¹⁾ Μοδρρορη въ самомъ текстѣ писемъ.

Ἐπιστολή	εἰς Ἱερεμίαν πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως	4
>	α' τοῖς ἀπανταχοῦ	4
>	ιβ' εἰς Κωνσταντῖνον Κονιαρτόν	5
>	ιγ' εἰς Γαβριήλ Δωροθέου βίτλην	5
>	ιδ' εἰς Θεόδωρον βασιλέα Μοσκοβίας	6
>	ιε' τοῖς ὀρθοδόξοις τοῖς κατὰ πᾶσαν ἀρχὴν τῶν Ἑνετῶν	7
>	ις' εἰς Ἰγνάτιον ἱερομόναχον	8
>	ιζ' εἰς τὸν πατριάρχην Ἱεροσολύμων	9
>	ιη' εἰς Ἱερεμίαν οἰκουμενικόν	9
>	ιδ' καὶ κ' εἰς τὸν αὐτὸν	9
>	κα' εἰς Ἀνδρόνικον Καντακουζηνόν	10
>	κβ' εἰς Ἡρακλῆ ἱατρὸν Κασιμάτην	10
>	κγ' εἰς Λαυρέντιον ἱερομόναχον	10
>	κδ' τοῖς ἐν Κρήτῃ	11
	γράμμα συγχωρητικὸν πρὸς Ἰωάσαφ ἱερομόνα- χον παρὰ Ἱερεμίου οἰκουμενικοῦ	11
>	κε' εἰς Μάξιμον ἱεροδιάκονον	11
>	κς' εἰς Γαβριήλ Φιλαδελφείας	12
>	κζ' εἰς Μάξιμον Μαργουρίτιον	13
>	κη' εἰς Γεώργιον ἱερέα λογοθέτην Ῥόδου	13
>	κθ' τοῖς κατὰ Κρήτην ὀρθοδόξοις	13
>	λ' εἰς Λαυρέντιον ἡγούμενον Βροντισίου	15
>	λα' εἰς Νικηφόρον ἡγούμενον Ἀρκαδίου	15
>	λβ' εἰς Λαυρέντιον ἱερομόναχον	16
>	λγ' τοῖς κατὰ Κρήτην εὐρισκομένοις	16
>	λδ' τοῖς κατὰ Κυθωνίαν εὐρισκομένοις	16
>	λε' εἰς Λεόντιον ἱερομόναχον Εὐστράτιον	17
>	λς' εἰς Μητροφάνην μοναχὸν Ναύπλιον	17
>	λζ' εἰς Μαραφαρᾶν	18
>	λη' εἰς Παῖσιον ἱερομόναχον Ζακύνθιον	18
>	λθ' εἰς Διονύσιον Ἡρακλείας	19
>	μ' εἰς Γεώργιον Καντακουζηνόν	19
>	μα' εἰς Ἀντωνάκη τὸν Βλαστόν	20
>	μβ' τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἅπασιν	20

Ἐπιστολὴ μγ'	εἰς Μιχαήλ τὸν Καββάκον	21
μδ'	Ἐγγελλον πρωτοσύγγελον Ἀλεξανδρείας	22
με'	Γαβριήλ οἰκουμηνικόν	23
μς'	τὸν αὐτὸν (ζρδ')	24
μζ'	λογοθέτην Ῥόδου	25
μη'	τὸ κάστρον Κρήτης	25
μθ'	τοῖς ἐν Σιτεία καὶ Ἰερᾷ Πέτρα	26
ν'	εἰς τὸν Κορώνης	27
να'	Δεόντιον ἱερομόναχον	28
νβ'	τὸν οἰκουμηνικόν Γαβριήλ	29
νγ'	Εὐγενίαν μοναχὴν	29
νδ'	Γεράσιμον ἡγούμενον τῆς Ὀδηγήτριας	30
νε'	Ἀρσένιον ἡγούμενον τῶν Ἀπεζωνῶν	30
νε'	τοῖς ἐν Ἀγίῳ Ὄρει	31
νζ'	τοῖς αὐτοῖς	33
νη'	Παῖσιον ἱερομόναχον (ζρδ')	33
νθ'	Νικηφόρον ἱερομόναχον χαρτοφύλακα	41
ξ'	Δεόντιον ἱερομόναχον	41
ξα'	Πατμίαις	41
ξβ'	εἰς τὸν Φιλαδελφείας	42
ξγ'	Χίαις	43
ξδ'	Κύριλλον ἱερομόναχον Λούκαρην	43
ξε'	Νικηφόρον	43
ξς'	τοῖς ἀπανταχοῦ	44
ξζ'	Ματθαῖον προηγούμενον	44
ξη'	τὸν Θεσσαλονίκης (αφϷζ')	44
ξθ'	Νικηφόρον ἱερομόναχον Ῥόδιον	45
ο'	εἰς Βασίλειον κνέζην	45
οα'	Γαβριήλον Θεοδωροβίτζην	46
οβ'	Ἀρσένιον Ἐλασσῶνος	46
ογ'	τὸν κράτιστον βασιλέα Μοσχόβου (ζρε').	47
οδ'	τὸν αὐτὸν βασιλέα	48
οε'	Παρίσην ὑπατον Μοσχοβίας	49
ος'	Βασίλειον ταμειῶν Μοσχοβίας	49
οζ'	εἰς τὴν κατὰ Λεοντόπολιν ἀδελφότητα	50

Ἐπιστολὴ οη'	εἰς Κύριλλον πρωτοσύγκελλον	50
οθ'	τοῖς ἐν Βολίνῃ ἀδελφοῖς	51
οι'	συστατικόν διακόνου	52
οι'	εἰς Ἰγνάτιον χωρεπίσκοπον Ὀστροβίας	53
οια'	τοῖς ἐν Κυθωνία	53
οιβ'	εἰς Ἰερεμίαν ἡγεμόνα Μολδοβλαχίας	53
οιγ'	εἰς Γεννάδιον Βλαστὸν	55
οιδ'	εἰς Βασίλειον κνέζην	55
οιε'	Κύριλλον ἱερομόναχον Λούκαρην	55
οισ'	Γαβριήλ Θεοδωροβίτζην	56
οιζ'	Γεδεῶν Λεοντοπόλεως ἐπίσκοπον	56
οιη'	εἰς Χλέβ ταμίαν	57
οιθ'	εἰς τὴν κατὰ Λεοντόπολιν ἀδελφότητα	57
οιϷ'	εἰς τὸν Θεσσαλονίκης	57
οια'	εἰς Νικηφόρον	58
οιβ'	εἰς Εὐθύμιον Οὐγκροβλαχίας	58
οιγ'	εἰς Ἀδάμον κνέζην	58
οιδ'	εἰς Συμεῶνα ὕλανικόν	59
οιε'	εἰς οἰκονόμον Καλλιουπόλεως	59
οισ'	εἰς Ἀλέξανδρον διάκονον Καλλιουπόλεως	60
οιζ'	εἰς Γαβριήλ Φιλαδελφείας	60
οιη'	εἰς Μάξιμον Κυθήρων	60
οιθ'	εἰς τοὺς αὐτοὺς κοινῇ (ζρε').	61
οιϷ'	εἰς ἐπίσκοπον Συμεῶν Παλαπάνων	63
οια'	εἰς Κυπριανὸν ἱεροδιάκονον	64
οιβ'	εἰς Ἀντώνιον Σκλέζα	64
οιγ'	εἰς Γεώργιον Μαραφαρᾶν	64
οιδ'	εἰς Μελέτιον Βλαστὸν	66
οιε'	εἰς Πορφύριον	67
οισ'	εἰς Κωνσταντῖνον ἱερέα	67
οιζ'	εἰς Δεόντιον Εὐστράτιον	67
οιη'	εἰς Παῖσιον Ῥόδου μητροπολίτην	68
οιθ'	εἰς Νικόλαον ἱερέα	68
οιϷ'	εἰς καγκελᾶριον Ἰωάννην	68
οια'	εἰς τὸν Φιλαδελφείας Γαβριήλ	69

Ἐπιστολὴ ρβ'	εἰς Γεθεών Λεοντοπόλεως	70
>	ργ' τοῖς Ῥώσοις	71
>	ριδ' ἀνόνομος	72
>	ριε' εἰς τὸν Χίου	72
>	ρις' εἰς Γεώργιον Χίου	72
>	ριζ' εἰς τὸν Μολδοβλαχίας Γεώργιον	73
>	ριη' εἰς Ἱερεμίαν ἡγέμονα Μολδοβλαχίας	73
>	ριθ' εἰς τὸν μητροπολίτην Χίου	74
>	ρκ' εἰς τὸν Λεόντιον ἱερομόναχον	75
>	ρκα' εἰς Μιχαὴλ ἐπίσκοπον Κοπιιστένσκιως καὶ Σαμπορίου	75
>	ρκβ' εἰς Κύριλλον ἱερομόναχον	75
>	ρκγ' εἰς Ἀμβρόσιον ἱερομόναχον	77
>	ρκδ' εἰς Γεώργιον Δουίζτηνορδοβίικον	77
>	ρκε' εἰς Συμεῶνα Συμεωνίδην	77
>	ρκς' εἰς Μάξιμον	77
>	ρκζ' εἰς τὸν αὐτὸν	78
>	ρκη' εἰς Ἱερεμίαν μοναχὸν	78
>	κx' εἰς Νικηφόρον ἱερομόναχον	78
>	κλ' εἰς Φιλόθεον ἱεροδιάκονον	79
>	κλα' εἰς Γεθεών Λεοντοπόλεως	79
>	κλβ' εἰς τὸν Ῥόδου Παΐσιον	80
>	κλγ' εἰς τὸν Θεσσαλονίκης Κοσμᾶν	80
>	κλδ' εἰς Ἰωάννην Βισκένσκας	80
>	κλε' εἰς Κυπριανὸν ἀρχιδιάκονον Ὀστροβίας	81
>	κλς' εἰς τὸν οἰκονόμον Καλλιωνόπολεως εὐχαριστική	82
>	κλζ' εἰς Γεώργιον τὸν μέγαν ῥήτορα	82
>	κλη' τοῖς ἐν Λεοντοπόλει ὀρθοδόξοις	82
>	κλιγ' εἰς Ἡσαΐαν Μπαλαμπάνον φηφισθέντα ἐπίσκοπον Λεοντοπόλεως	83
>	κμ' εἰς Μάξιμον Κυθήρων ἐπίσκοπον τὸν Μαργουίνιον (αφ4α)	84
>	κμα' τοῖς ἐν Κύπρῳ (αφ4β')	90
>	κμβ' Γαβριὴλ τῷ Φιλανδελφείας (αφ4β')	93

Ἐπιστολὴ ρμγ' τοῖς ἐν Μησήνῃ (αφ'ιβ')	96
» ρμδ' τοῖς Ἰνέταις ὀρθοδόξοις (ζργ')	98
» ρμε' Γ'αβριήλ τῷ Φιλαδελφείᾳ (ζρδ')	99
» ρμς' τοῖς κατὰ τὴν Ζάκυνθον καὶ Κεφαλληνίαν	102
» ρμη' τοῖς ἐν Μικρᾷ Ῥωσίᾳ (ζρε')	103
» ρμζ' τοῖς ἐν Πολονίᾳ Ῥώσοις (ζρε')	113
» ρμθ' τοῖς ἐν Μικρᾷ Ῥωσίᾳ, Γεθεών ἐπισκόπῳ (ζρς)	122
» ρν' τοῖς ἐν Χίῳ (ζρς')	127
» ρνα' τοῖς κατὰ Ἀπωλονίαν ὀρθοδόξοις Ἑλλησι τε καὶ Ῥώσοις (ζρς')	138
Ἦσον τοῦ χρυσοβούλλου τῆς ἐν Τραπεζοῦντι μονῆς τοῦ τιμίου Προδρόμου Ζαβουλῶν λεγομένης (ρωε')	145
Ἐπιστολὴ τε διδασκάλου Β'υγενίου πρὸς τοὺς ἐν Οὐγκρία ὀρθοδόξους Σέρβους	147
Ἦ γνατῖου ἱεροδιακόνου λόγος ἐπιτάξις εἰς τὸν ἀιδι- μαν καὶ σφάτατον Διαμαντῆν τὸν Ῥούσιον (αψμς' αὐγούστου δ')	160
Ἦσον τῆς πατριαρχειῆς (ιατρ. КП. Гавриила) ἐπιστο- λῆς πρὸς τὸν Σινάιου κ'ρ Κόριλλον περὶ τῶν ἐν Καλκού- τα Ἰνδίας εὐρισκομένων χριστιανῶν. (αψπβ' ἀπριλλίου α')	163
Σογχωρητικὸν συνοδικὸν τοῖς Σινάιταις (1777 г. де- кабрь).	165
стр. 168—188 пустыя.	
Τῷ Φιλαδελφείᾳ Γαβριήλ περὶ τῶν θείων μυστη- ρίων (ζργ' = αφ'δ')	189
Τῷ Κυριακῷ Φωτεινῷ ἱατρῷ καὶ διδασκάλῳ τῷ β-ον περὶ τῶν ἀγράντων μυστηρίων	201
стр. 205—207 пустыя (счесть опябощеныя).	
Надписи въ Синайскомъ храмѣ	206
Τῷ ἡγουμένῳ Σωφρονίῳ	207
Τῷ Πέτρῳ βασιλεῖ Μοσχοβίας ἐκ' ἀγίου ὄρους Σινᾶ	207
Τῷ οἰκουμένικῳ πατριάρχῃ	208
Τῇ ἐν. Κωνσταντινουπόλει συνόδῳ τῶν ἀρχιερέων.	209

Τῇ αὐτῇ συνοδῷ	209
Τῷ ἁγίῳ Ἄρτης κῆρ Νεοφύτῳ	210
Τῷ πρῶν Κωνσταντινουπόλεως Κυρίλλῳ	211
Τῷ οἰκουμενικῷ	212
Ἔτεραί δύο ἀνόνομαί	212
Δύο ἀνόνομαί	213
Διονυσίῳ Ἑρακλείας	214
Ἀνόνομος	214
Κωνσταντῖνος τοῖς λογιωτάτοις Ἰωαννικίῳ, Γε- ρασίμῳ καὶ Χαρίτωνι	215
Ἰγνατίῳ Χίῳ	215
Μελέτιος Ἀλεξανδρείας Ἰωάννη τῷ Κορέσῃ	216
Γερμανῷ τῷ διδασκάλῳ θεολογικῆ	216
Ἰακώβῳ διδασκάλῳ	218
Ἀνόνομαί πέντε καὶ ἕτερα πρὸς τὸν μακαριώτατον Ἱεροσολύμων	219
Δημητρίῳ δύο	219
Ἰωάννη Κομνηνῷ τῷ ἱατροφιλοσόφῳ	220
Νικολάῳ τῷ Μαυρογορδάτῳ	220
Διονυσίῳ Μπάπῳ καὶ δύο ἀνόνομαί	221
Δημητρίῳ καὶ δύο ἀνόνομαί	222
Κοσμῇ τῷ καθηγουμένῳ Σιναίτῃ	223
Ἀνόνομος	223
Παναγιώτῃ Σινωπεῖ	223
Ἀνόνομαί δ'	224
Μητροφάνῃ διακόνῳ	225
Ἡσαΐας ἱεροδιάκονος τῷ γέροντι Ἰγνατίῳ	225
Ἰγνατίος Ἡσαΐα	226
Γερασίμῳ καὶ Ἰωαννικίῳ	226
Μελέτιος Ἀλεξανδρείας τοῖς κατὰ τὸ κράτος τῆς Βασιλείας Πολωνῶν ὀρθοδόξοις	227
Μαξιμίῳ ἀρχιδιακόνῳ δύο	228
Τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ	229
Ἀνόνομαί τέσσαρες	229
Ἐπιστολὴ Ἀθηναίων πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχῃ	231

Σιλβέστρου Ἀντιοχείας πατριάρχου πρὸς τὸν Κοτέων κῆρ Διονύσιον ἐπιστολαὶ δ'	233
Πρὸς τὸν μέγαν χάιμανον Καζακίας φυγάδα ὄντα ἐν Θεσσαλονίκῃ	236
Εἰς τοὺς ὄρισμούς τις Κύριλλος ἱερομόναχος	236
Πρὸς τὸν νεοχειροτονηθέντα ἀρχιερέα	237
Ἀνόνομαί	237
Σημειώματα περὶ ἐλεημοσύνης καὶ τίτλοι εἰς διάφορα πρόσωπα	238
Πρὸς Ἰάκωβον Δαρίσσης ἀρχιδιάκονον	243
Ἰακώβῳ διδασκάλῳ τῷ Πατριῳ	243
Τῷ ὑποψηφίῳ Συναίου	244
Πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας	244
Πρὸς τὸν Συναίου	244
Εἰς τὸν αὐθέντην Βλαχίας ἀπὸ τοῦ Ἀλεξανδρείας	245
Συστατικὸν γράμμα τῆς ἐν Ἑρατιῳ νοταρίας	245
Πρὸς τὴν ἐν Ταμιαθία ἐκκλησίαν	247
Ἰακώβῳ διδασκάλῳ τῷ Πατριῳ	248
Σιλβέστρῳ ἀρχιεπισκόπῳ Νέας Ἰουστινιανῆς καὶ πά- σης Κύπρου	248
Τῷ Ἱεροσολύμων Μελετίῳ	249
Παΐσιου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὸν διδάσκαλον Σπαντωνῆν	250
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας Ἰωαννικίον (αχνη δεκ. κθ')	250
Διαζύγιον ὅταν ὁ ἄνδρας κατηγορῆ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ὅτι μοιχεύεται, καὶ δὲν τῆς ἀποδείξει, καὶ θέλει ἢ γυναῖκα νὰ χωρισθῆ	251
Ἔτερον διαζύγιον ὅταν μοιχεύεται ἢ γυνὴ καὶ τῆς τὸ ἀποδείξη ὁ ἄνδρας	252
Διαζύγιον ὅταν δὲν δύναται ὁ ἄνδρας νὰ εὐρεθῆ μετὰ τῆς γυναίκος αὐτοῦ σαρκικῶς χρόνους τρεῖς	252
Διαζύγιον ὅταν ὁ ἄνδρας μισέσῃ καὶ περάσῃ χρόνοι πέντε καὶ δὲν μᾶθῃ ἢ γυναῖκα αὐτοῦ δι' αὐτὸν ὅτι ζῆ καὶ θελῇ νὰ ὑπανδρευθῆ	252

Χωρισμός γάμου	253
Περὶ τοῦ πῶς γράφουσιν οἱ ἀρχιερεῖς ἀπολυτικὸν γράμμα τοῦ θέλοντος ἀποδημῆσαι ἱερέως	253
Πῶς γράφουσιν οἱ ἀρχιερεῖς ἐβεργετικὸν γράμμα ὅταν δίδωσιν ὄφφριμον, σταυρὸν καὶ ἐπιγονάπιον	254
Ἐνκατῆριον γράμμα πῶς γράφουσιν οἱ ἀρχιερεῖς ὅταν ποιῶσι πνευματικὸν (разные образцы)	254
Τὸ ἴσον τῆς διαθήκης Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ	256
Περὶ διαθηκῶν ὅταν μέλλῃ τινὰς νὰ τελευτήσῃ ἢ ὅταν ζῶν θέλῃ νὰ τὴν κάμῃ	259
Ἐτέρα διαθήκη πάνου Φραΐα	259
Τύπος τοῦ διατίθεσθαι νεώτερος κατ' ἐπιτομήν (αφοῦ годa, 11 марта, отъ имена Мариn, дочери Δημητρίου Κορέση)	259
Τόποι διαθήκης	260
Γράμμα ὅπου γράφουσιν οἱ ἀρχιερεῖς περὶ ζητίας μοναστηρίου, ὅπου εἶναι χαλασμένον, καὶ θέλουν νὰ τὸ ἀνακαθίσουν	262
Ἔτερον περὶ ζητίας αἰχμαλώτων	263
Ἔτερον περὶ ζητίας μοναστηρίου	263
Ἄπανταχῶς διὰ ζητιάν	264
Οἰκονομικὴ Νικηφόρου ἀρχιεπισκόπου τοῦ Σινᾶ ὄρους περὶ μετοχίου τῆς Μπογδανίας	265
Ἡγουμενικὴ Κοσμᾶ ἀρχιεπισκόπου τοῦ Σινᾶ	266
Παρά ἀρχιερέως (Μητροφάνους μητροπολίτου Βάρνης) διὰ ἐλεημοσύνην χουτίον	268
Γράμμα ἐπιτροπικὸν (ἀρχιεπισκόπου τοῦ Σινᾶ ὄρους)	268
Γράμμα μαρτυρικὸν τοῦ ἀρχιεπισκόπου τοῦ Σινᾶ ὄρους ὅταν πάρωσι τινὸς καράβι	269
Γράμματα Ἰσα φήφων τοῦ Σιναιτοῦ ὄρους ἀρχιεπισκόπου	269
Ὅρος διαλαμβάνων περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐντός τῆς ἐν τῇ περιφύμῳ νήσῳ Κρήτῃ ἱερέας ἡμῶν μονῆς τῆς ἁγίας ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Δικατερίνης· τὸ μοναχικὸν ἐνδόξασθαι στήμα, ἄνευ τῆς ἄκρι· τέλους ζωῆς αὐτοῦ ἀψευδοῦς καὶ ἀν-	

υποστόλου ὑποταγῆς, ἐπικυρωθεῖς τῇ ἡμετέρᾳ ὑπογραφῇ καὶ
ἐπισφραγισθεῖς τῇ ἡμετέρᾳ δημοσίᾳ σφραγίδι 278

Πατριαρχικὸν γράμμα (ΚΠ. πατρ. Γαβριὴλα) περὶ τοῦ
ἐν Κρήτῃ τῶν Σιναϊτῶν μοναστηρίου (αψε' ἰουλίω) 279

Ἰερεμίου πατρ. ΚΠ. πρὸς τὸν Σιναίου ἀρχιεπίσκο-
πον (αψις' ὀκτωβρίου ια') 281

Τοῦ αὐτοῦ ἀδώσεις τοῦ πρώτῃ ΚΠ. κύρ Κοσμά (αψε',
φεβρουαρίω) 283

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς Ἀλεξανδρεῖς (αψκγ' ἐν μηνί σε-
πτεμβρίου) 284

Ἦγουμενικὴ τοῦ Ἀλεξανδρείας κύρ Κοσμά εἰς τὰ ἐν
Κρήτῃ μετόχια του (αψκδ'). 286

Τοῦ Ἀλεξανδρείας Γερασίμου ποιούντος παραίτησιν
εἰς τὸν Σαμουήλ (αψε') 287

Συνοδικὸν εἰς τὰς ἐν Γαλατῶν ἐκκλησίας διὰ βοήθειαν
τοῦ Ἀλεξανδρείας 289

Καλλινίκου πατρ. ΚΠ. συνοδικὸν κατὰ τῶν τολμη-
σάντων διασύρει τὰς ἀπανταχοῦ ἐκκλησίας εἰς μαλικιανέ
(αχγς') 291

Συνοδικὸν κατ' ἐκείνων ὁποῦ σπουδάζουσι νὰ λάβουσι πα-
τριαρχικά καὶ ἀρχιερατικά ἀξιώματα παρανόμως μὲ ὄσον
χρημάτων (αψιη', μαίω) 293

Ἰερεμίου πατρ. ΚΠ. συνοδικὸν εἰς τοὺς Ἀλεξανδρεῖς
διὰ βοήθειαν τῆς μεγάλῃς ἐκκλησίας (αψκβ', ἰουνίω) . . . 298

Ἰσον ἀπαράλλακτον τῆς πρωτοτύπου καθαιρέσεως τῆς
γενομένης παρὰ τοῦ μακαριωτάτου Ἱεροσολύμων πατριάρ-
χου κυρίου Χρυσάνθου κατὰ τοῦ κακο Σεραφεῖμ Ἀν-
τιοχείας (αψις') 302

Καθαίρεσις ἱερέως 305

Καθαίρεσις ἱερομονάχου Ἀγιορείτου 306

Κατὰ μοναχοῦ τινος συζευχθέντος γυναικί συνοδικὸν
ἀφοριστικὸν 307

Συνοδικὸν κατὰ ἀδελφοποιίας 307

Συνοδικὸν κατὰ τινων ἱερέων σπυδόντων ἀποβαλεῖν τοὺς
προτέρους ἱερεῖς ἐκ τῶν ἐν αἷς διατάχθησαν ψάλλειν ἐκ-

κλησιῶν παρανόμως	308
Γράμμα πατριαρχικὸν εἰς καθάραισιν ἱερομονάχου (Με- λετίου) (αψκ')	311
Εἰς ζητῖαν γυναῖκος	312
Γράμμα τοῦ Ἀλεξανδρείας Κοσμά περὶ ζητείας αἰγ- μαλώτων τινων	313
Ἐτερον περὶ ζητείας τοῦ αὐτοῦ	314
Γράμμα εὐχαριστικὸν τοῦ αὐτοῦ	316
Τοῦ αὐτοῦ γράμμα εἰς τὸν κατ' Αἴγυπτον ἐπίτροπον ἀφοριστικὸν κατὰ τινων	317
Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἐν Ῥαχτιῶν χριστιανούς εὐχετι- κόν	318
Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἐν Τριπόλει τῆς Βαρβαρίας χρι- στιανούς διὰ βοήθειαν τοῦ θρόνου	319
Συστατικὸν τῶν ὀσπιταλιῶν τῶν ἐν Ταμιαδίῳ	320
Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἐν Ταμιαδίῳ χριστιανούς διὰ βοή- θειαν τοῦ θρόνου	322
Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἐν Αἴγυπτῳ χριστιανούς διὰ βοή- θειαν τοῦ θρόνου	324
Τοῦ αὐτοῦ ἀφοριστικὸν κατὰ τικων	325
Σαμουήλ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας περὶ τοῦ βα- καρίτου τῆς Βλαχίας	327
Τοῦ αὐτοῦ ἀποκαθιστῶντος πρωτεύδικον τοῦ τῆς Ἀλε- ξανδρείας θρόνου Ἀναστάσιον Βότα εἰς Μισσηναν (αψκβ' μάτου κβ')	330
Τοῦ αὐτοῦ ἀποκαθιστῶντος ἱερέαν τινὰ Ἰωάννην Κα- ρβέλαν ἱερομνήμονα τοῦ θρόνου	331
Τοῦ αὐτοῦ γράμμα πρὸς τὸν αὐτόν	332
Τοῦ αὐτοῦ διὰ βοήθειαν αἰγμαλώτου τινὸς Νικολάου Λιζινίου ἐκ Μονεμβασίας (αψκβ' μάτου)	333
Τοῦ αὐτοῦ ἀποκαθιστῶντος τινὰ Μανουήλ Κοστ- ρέλην δικαιοφύλακα τοῦ θρόνου	336
Τοῦ αὐτοῦ συστατικὸν ἐνταλητριῶδες γράμμα τῷ μετ. χαρτοφύλακι καὶ ἐπιτρόπῳ τοῦ τῆς Ἀλεξανδρείας θρόνου χατζῆ κὺρ Σαμαάν	336

Τοῦ αὐτοῦ ἀποκαθιστῶντος τινὰ Σπαντωνήν μέγαν βήτορα τοῦ θρόνου	337
Τοῦ αὐτοῦ ἀποκαθιστῶντος τινὰ χιτση Νικόλαον- ἐκκλησιάρχην τοῦ θρόνου	338
Τοῦ αὐτοῦ τύπος ἐν-αλληρίου γράμματος εἰς μέγαν ἀρχιμανδρίτην τοῦ θρόνου	339
Τοῦ αὐτοῦ γράμμα διὰ τὸ δόγμασιν τοῦ ἐν Ταμιαθίῳ μετοχίου τοῦ Συναίου	340
Συνοδικὸν τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κύρ- 'Ιερεμίου διὰ τὸ ἐν Βλαχία μοναστήριον τὸ ἐπονομαζό- μενον τῶν Ζλατάριδων (αψιη').	341
Τοῦ Ἀλεξανδρείας νοθετικὸν εἰς τοὺς ἐπαρχιώτας του	343
Τοῦ αὐτοῦ ἕτερον εἰς αὐτοὺς διὰ τὴν βοήθειαν τοῦ θρόνου	344
Τοῦ αὐτοῦ γράμμα διὰ τὸ βακαρίτου τῆς Βλαχίας.	345
Εἰς τὸν βασιλεῆ Μοσχοβίας (Πέτρον τὸν α') παρὰ τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας	347
Τοῦ Ἀλεξανδρείας πρὸς τὸν αὐτὸν βασιλεῆ διὰ βοήθει- αν τοῦ θρόνου (ινδ. ιγ')	351
Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως πατριάρχου Ἀλεξαν- δρείας πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Καντουαρίας κύριον Γεώρ- γειον τὸν Ἄβαν (αχιη')	353
Τοῦ Ἀλεξανδρείας πρὸς τὴν ἐν Μοσχοβία σύνοδον διὰ τὴν βοήθειαν τοῦ θρόνου (съ Арсениемъ Θивандскимъ).	355
Τοῦ Ἀλεξανδρείας Σαμουήλ πρὸς τὸν βασιλεῆ Μο- σχοβίας (Πέτρον τὸν α') διὰ τὴν βοήθειαν τοῦ θρόνου (αψιζ')	355
Τοῦ Ἀλεξανδρείας πρὸς τὸν ἡγεμόνα Οὐγκροβλαχίας Ἰωάννην Νικόλαον Ἀλεξάνδρου	362
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν	363
Τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κύρ Σαμουήλ πρὸς τὸν βασιλεῆ τῆς Μοσχοβίας Ἀλέξιον Πετροβίτζη διὰ τὴν βοήθειαν τοῦ θρόνου (αψιζ')	364
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν μητροπολίτην Ῥεζανίου καὶ το- ποτηρητὴν τοῦ πατριαρχείου Μοσχοβίας (αψιζ').	367

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν χάτμανον πάσης Ῥωσίας καὶ τοῦ στρατοῦ Ζαποράζας	369
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον τοῦ Κιέβου (πρὶν Πετρί I) κνεζην Δημήτριον	372
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸ πρίγκιπα Δημήτριον Κων- σταντίνου	375
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Θωμᾶν Καντακουζηνὸν πρωτο- σπαθᾶριον	376
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν μητροπολίτην Κιέβου	377
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς ἄρχοντά τινα Σάββαν	378
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀρχιμανδρίτην τοῦ Πετζέρσκη	379
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὴν δόμναν κυρίαν Μαρίαν	380
Γράμμα τῶν Ἀλεξανδρέων προσκαλοῦντων τὸν πατρι- άρχην τοὺς ἐκ τῶν ἔσωθεν πρὸς τὸν θρόνον του	381
Γράμμα τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην	382
Εἰς τὸν πατριάρχην Ἀλεξανδρείας παρὰ τῶν κληρικῶν του	383
Παρὰ τῶν Ἀλεξανδρέων εἰς τὸν πρῶν Ἀντιοχείας	384
Εἰς τὸν μητροπολίτην Τύρου καὶ Σιδῶνος	385
Γράμμα συστατικὸν διὰ πραγματευτὴν εἰς Φραγγίαν	385
Ἐκ Ῥαχτίου πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρῦσανθον (ἀψχε')	386
Ἀνώνυμοι πέντε	386
Παρὰ τοῦ Ἱεροσολύμων πρὸς τὸν πρῶν Κ/πόλεως	391
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας	391
Πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας κύρ Κοσμᾶ	392
Παρὰ τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτόν	393
Ἀνώνυμοι ἑπτὰ	394
Τῷ ἁγίῳ Λαρίσσης Νικόλαος ὁ διερμηνευτὴς τῆς κραταίας βασιλείας	398
Ἀπάντησις τοῦ ἁγίου Λαρίσσης	398
Πρὸς τὸν μέγαν λογοθέτην τῆς μεγάλης ἐκκλησίας κύ- ριον Ἀλέξανδρον	399
Πρὸς τὸν Σιναίου ἀρχιεπίσκοπον Ἰωαννίκιον	400
Παρὰ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἡγουμένου πρὸς τὸν	

ἀρχιεπίσκοπον Σινᾶ ὄρους, μνημόντος τον προβιβασμὸν τοῦ	
κῆρ Κοσμά ἐπὶ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον	402
Ἡσαΐας τῷ ποθεινοτάτῳ μοι Ἰωαννάκῃ	403
Ἄνωνμος	404
Ἡσαΐας τῷ ἐλλογμωιάτῳ Δημητρίῳ	404
Ἡσαΐας τῷ συμφροιτητῇ μοι Ἰωάννῃ	405
Πρὸς Νικηφόρον τινά	405
Ἀπάντησις Μακαρίου πρὸς τὸν Σιναίου ὄρους	406
Τοῦ αὐτοῦ ἀοιδίμου Μακαρίου ἐπιστολαὶ ἑτέραι· ἡ	
παροῦσα πρὸς τὸν Ἐφέσου Κυρίλλον	408
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν Σμύρνης Νεόφυτον	408
Τοῦ αὐτοῦ ἑτέρα	409
Ἐτέρα τοῦ αὐτοῦ	409
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτοῦ μαθητὴν Γερασίμον	409
Τοῦ κῆρ Γερασίου μαθητοῦ τοῦ κῆρ Μακαρίου	
ἐπιστολαὶ	410
Ἰακώβου Μηλίου πρὸς Αἰλίαν ἐγκωμιστικὴ πλήν	
καὶ αὐτῆ Γερασίου τοῦ παμμάκαρος, εἰ καὶ ἐπιγεγραμ-	
μένη οὕτως	414
Τοῦ διδασκάλου Ἰακώβου Πατμίου μαθητοῦ τοῦ	
κῆρ Μακαρίου πρὸς τὸν Σιναίου ὄρους	415
Τοῦ Πέτρας Θεοφανοῦς πρὸς τὸν Σιναίου	416
Ἐτέρα πρὸς τὸν Σιναίου τῶν μετὰ ταῦτα διδασκά-	
λων	417
Τοῦ πρώην οἰκουμενικοῦ κῆρ Ἀθανασίου ἀφιέρωσις	
τοῦ ἑαυτοῦ του εἰς τὸ Σίναιον (αψνά, α' σεπτεμβρίου)	417
Νεκταρίου τοῦ Σινᾶ ὄρους (1660 μαΐου 29)	419
Ἄνωνμος	420
Σχέδιον ἐνταλτηρίου διὰ πνευματικὴν πατρότητα	420
Ἄνωνμος	421
Ἰωαννικίου τοῦ Σιναίου ἀρχιεπισκόπου πρὸς Ἡσαΐ-	
αν Σιναίτην	421
Τοῦ αὐτοῦ ἑτεραὶ πέντε πρὸς τὸν αὐτόν	422
Τοῦ κῆρ Ἡσαΐου ἐπιστολαὶ πρὸς τὸν Ἰωαννικίον	
τέσσαρες	424

Τοῦ κυρ Μακαρίου διδασκάλου πρὸς τὸν κυρ Ἡσαΐαν Συναΐτην	427
Τοῦ αὐτοῦ ἑτέρα πρὸς Νικηφόρον τὸν Σιναίου ἀρχιεπίσκοπον	428
(Ἀνόνομος) μαθητοῦ τινος τοῦ κυρ Μακαρίου τοῦ διδασκάλου πρὸς τινὰ ἄρχοντα	429
Ἄνωνομαι ἐπτά	430
Τοῦ Ἱεροσολύμων πρὸς τὸν Σιναίου Ἀθανάσιον	433
Πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν διὰ τινὰς ἀναχωρητὰς τοῦ Σιναίου	434
Ἐτέρα πρὸς αὐτὸν διὰ τοῦ κυρ Νικηφόρου Κρητός διὰ τὴν ἐπιστάσιαν τοῦ μοναστηρίου	434
Τοῦ Ἀλεξανδρείας εἰς τοὺς ἐπαρχιώτας του νὰ ὑποτάσσωνται	435
Τοῦ αὐτοῦ ἀφοριστικὸν διὰ αἰτίαν τινὸς καϊκίου	435
Παρὰ τοῦ Σιναίου πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν	436
Τοῦ Σαμουὴλ Ἀλεξανδρείας πρὸς τοὺς ἐπαρχιώτας του	437
Σχέδια γραμμάτων διὰ ζητιάνους	438
Τοῦ Σιναίου πρὸς Μελέτιον ἀρχιδιάκονον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας	439
Ἄνωνομος	439
Τοῦ Κύπρου Φιλοθέου πρὸς τὸν Σιναίου Νικηφόρον	440
Τοῦ Σιναίου πρὸς αὐτὸν καὶ ἑτέρα πρὸς τὸν τῆς Δεμεσοῦ Φιλόθεον διδάσκαλον	441
Ἄνωνομος	442
Παρὰ τοῦ Σιναίου πρὸς τὸν Κύπρου συγχαρητικὴ διὰ τὸν προβιβασμὸν του	442
Δύο ἄνωνομαι, ἡ μία φαίνεται πρὸς τὸν Ἀντιοχείας ὡς ἐκ τοῦ Σιναίου, καὶ ἡ ἑτέρα πρὸς τὸν Σιναίου ὑπὸ τινος Ἡσαΐου Σιναΐτου συγχαρητικὴ	443
Τοῦ Σιναίου πρὸς τὸν νεοχειροτόνητον Ῥόδου συγχαρητικὴ	444
Ἄνωνομος	444
Τοῦ Σιναίου πρὸς τὸν παναγιώτατον συγχαρητικὴ καὶ	

έτέρα πρὸς τὸν αὐτὸν ὅταν ἐξωρίσθη	445
Τῷ βασιλεῖ Μοσχοβίας Πέτρῳ παρὰ τοῦ Συναίου διὰ βοήθειαν	446
Τῷ αὐτῷ βασιλεῖ παρὰ τοῦ Συναίου διὰ βοήθειαν	448
Τῷ αὐτῷ βασιλεῖ παρὰ τοῦ Συναίου περὶ ἐλεημοσύνης	449
Εἰς τοὺς βασιλεῖς Ῥωσίας Ἰωάννην καὶ Πέτρον Ἀλεξιοβίτζηδες	450
Τῇ βασίλισσῃ Αἰκατερίνῃ Μοσχοβίας παρὰ τοῦ Συναίου	453
Εἰς τὴν αὐτὴν παρὰ τοῦ αὐτοῦ	454
Ἀνδριανῷ πατριάρχῃ Μοσχοβίας παρὰ τοῦ αὐτοῦ	455
Τοῦ αὐτοῦ κνέζι Λέοντι Κυρελλοβίτζη	456
Τοῦ αὐτοῦ τῷ χατμάνῳ Ῥωσίας	456
Τοῦ αὐτοῦ τῷ διερμηνευτῇ Νικολάῳ Μοσχοβίας	457
Τοῦ αὐτοῦ τῷ αὐθέντῃ Μολδοβίας εἰς σύστασιν νέου ἡγουμένου	458
Τῷ αὐτῷ περὶ νέου ἡγουμένου	459
Τῇ δόμῃ περὶ ἡγουμένου νέου	460
Τῷ Συναίου παρὰ τοῦ αὐθέντου περὶ τῶν ἐκεῖ μοναστηρίων μας	460
Τοῦ Συναίου κὸρ Νικηφόρου πρὸς τὴν Βασίλισσαν Μοσχοβίας Ἄνναν Ἰωάννοβνα ὅτε ἐστάλη ἐκεῖ ὁ ἀρχιμανδρίτης Κύριλλος ὁ Ῥώσος	461
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς χάτμανον Ῥωσίας	463
Τοῦ αὐτοῦ τῇ συγκλήτῳ τῶν κνεζῆδων καὶ ἡγεμόνων καὶ ἀρχόντων τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων Μοσχοβίας	464
Τοῦ αὐτοῦ τῇ διοικούσῃ ἱερᾷ συνόδῳ τῆς Ῥωσίας (αψλξ')	465
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν μητροπολίτην Ῥεζανίου καὶ τοποτηρητὴν τοῦ πατρ. θρόνου	466
Τοῦ αὐτοῦ εὐχαριστικά πρὸς τὴν βασίλισσαν Ἄνναν Ἰωάννοβνα (αψλδ')	467
καὶ πρὸς τὴν διοικοῦσαν σύνοδον	468
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ρεζιντένην Ἰωάννην Ἰωαν-	

νοβίτις ητοι μπαίλου της πόλης	468
Του αὐτοῦ τῷ ἀρχιεπίσκοπον Νοβογοροδίου Θεοφάνη (αψλδ)	469
Πατριαρχικὸν γράμμα εἰδήσεως	470
Περὶ τῶν κτημάτων τῆς ἐπισκοπῆς	471
Ἐμβρατικὸν γράμμα ἀρχιερέως	471
Περὶ φιλοτίμου ἀρχιερέως	472
Περὶ ψήφων κανονικῶν εἰς τὴν μητρόπολιν Νικομηδεί- ας (αχιββ)	473
Ὁμολογία πίστεως Δανιήλ τοῦ ὑποψηφίου τῆς ἀρχι- επισκοπῆς Προικονίτου	474
Συνοδικὸν τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Διονυσίου πρὸς τὸν Κεφαλληνίας να φορῆ μίτραν. (αχοθ)	474
Παραίτησις τοῦ ἀρχιεπισκόπου Σαντορίνης (αψ' ἀπρι- λίω κε)	475
Συνοδικὸν πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Καλλινί- κου πρὸς τὸν τῆς Ἀλεξανδρείας κληρον καὶ λαὸν ὅταν ἐστά- λῃ ὁ κύρ Γεράσιμος πατριάρχης (αχπη)	476
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Γεράσιμον Ἀλεξανδρείας (αχιζ' ἐν μαίφ)	478
Ἀθώσις τοῦ Ἀλεξανδρείας Σαμουήλ (αψιδ)	480
Τοῦ Ἀλεξανδρείας πρὸς τὸν ἀρχιμανδρίτην Ἀνθιμον γράμμα περὶ τῆς ἐπιτροπικῆς αὐτοῦ ἐξουσίας εἰς τὴν ἐκ- κλησίαν τοῦ ἁγ. Νικολάου	481
Τοῦ Ἀλεξανδρείας πρὸς τοὺς ἐπαρχιώτας διὰ τὴν βοή- θειαν τοῦ θρόνου	482
Τοῦ αὐτοῦ καθιστῶντος ἐπιτρόπους τῆς ἐκκλησίας τὸν χατζῆ κύρ Κωνσταντῆν Ῥόδιον, τὸν πρωτονοτάριον κύρ Κυριαχόν, Κυριαζάκην Ζαγουριανόν καὶ κύρ Κωνσταντῆνον Τζανετόγλου	484
Κοσμᾶ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας συστατικὸν γράμ- μα τῷ πρωτονοταρίῳ κύρ Γεωργίῳ (αψκδ' μην' Ιουνίω)	485
Τοῦ αὐτοῦ καθιστῶντος μέγαν ῥήτορα τοῦ θρόνου τὸν ἀναγνώστην χατζῆ κύρ Κωνσταντῆνον Ῥόδιον τοῦ χα- τζῆ Διάκου	485

Γράμμα περὶ ἐλεημοσύνης	486
Γράμμα σταυροπηγίου	488
Πατριαρχ. γράμμα Διονυσίου τοῦ οἰκουμενικοῦ πα- τριάρχου περὶ ἀφιερωμάτων τοῦ μεγάλου ἐρημίως τῆς κρα- ταιᾶς βασιλείας κύρ Παναγιώτου εἰς τὴν Κρήτην (αχρβ)	488
Συνοδικὸν περὶ τῆς ἐν τῇ Ἀδριανουπόλει ἐκκλησίας τῶν Συναϊτῶν (αχπε)	490
Τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἀδεια τῷ Συναί- ου Ἀθανασίῳ (αψιζ)	493
καὶ ἐτέρα (αψιζ)	495
Γράμμα τῶν Συναϊτῶν εἰς τὸν αὐτὸν ἀρχιεπίσκοπον ὅτι μὲ γνώμην τους ἐξῆλθε	497
Περὶ ἐλεημοσύνης διὰ τὸ συναϊτικὸν μετόχιον ἐν Κων- σταντινουπόλει κατὰ Μπαλατᾶν	498
Περὶ ἐλεημοσύνης διὰ τὸ Σινᾶ	500
Τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου περὶ τοῦ αὐτοῦ	502
Συνοδικὸν τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου περὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ Σινᾶ (ζπγ)	504
Γράμμα πατριαρχικὸν διαλαμβάνον τὴν συμφωνίαν τῶν Συναϊτῶν μετὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κοσμᾶ περὶ τῆς κοσμίας καὶ εὐτάκτου διαγωγῆς	507
Συνοδικὸν περὶ τῆς γενομένης εἰρήνης καὶ συμφωνίας εἰς τὸ Σινᾶ (αφε)	510
Νεκταρίου πατριάρχου Ἱεροσολύμων εἰς τὸ Σινᾶ περὶ ἐκλογῆς Ἀνανίου ἀρχιεπισκόπου (αχζα)	517
Χρυσάνθου πατριάρχου Ἱεροσολύμων πρᾶξις περὶ τοῦ Σινᾶ ὅρους Ἰωαννικίου (αψκα)	518
Τοῦ Ἀλεξανδρείας γράμμα περὶ βοηθείας εἰς τὴν ἐορ- τὴν τοῦ ἁγ. Νικολάου	521
Συνοδικὸν πρὸς τοὺς Συναίτας ἀθωοτικὸν διὰ τὰ ὅσα ἔκαμεν κατ' αὐτῶν ὁ Σίλβεστρος Ἀλεξανδρείας (ζπδ)	522
Ἴσον καὶ ὅμοιον τῆς γραφῆς ὅπου ἔσπειλαν οἱ Συναί- ται (ὁ Συναίου Ἰωάσαφ) εἰς τὸν Μολδαβίας ἡγεμόνα Βα- σίλειον κατὰ τοῦ Ἀλεξανδρείας (ζρνζ)	524

Τῶν Σιναϊτῶν γράμμα πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν διὰ τὴν λειτουργίαν ¹⁾	536
Ἴσον τοῦ κατὰ τῶν Σιναϊτῶν πατριαρχικοῦ γράμματος (Ἰωαννικίου) διὰ τὸν Ἀλεξανδρείας κωλύοντος λειτουργεῖν (αχμς').	537
Συνοδική (Ἰωαννικίου) καθαίρεσις τοῦ κύρ Ἰωάσαφ Σιναίου ὄρους (αχμς').	542
Παρθενίου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου συνοδικὸν συγχωροῦν λειτουργεῖν τοὺς Σιναίτας (αχμγ)	545
Ἰωαννικίου πατριάρχου ΚΠ. συνοδικὸν συγχωροῦν λειτουργεῖν τοὺς Σιναίτας (αχνα').	547
Δοσιθέου Ἱεροσολύμων διὰ τὴν ἀλλαγὴν τῶν ὁσπητίων μὲ τοὺς Σιναίτας (αχοβ').	549
Ὅρος συνοδικὸς περὶ τῶν ἁγίων λειψάνων τοῦ μοναστηρίου καὶ τῶν λοιπῶν σκευῶν (ζρζζ')	549
Συνοδικὸν τοῦ κύρ Ἱερεμίου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου διὰ τὰς χρηματικὰς φορολογίας ὅπου ἐζήτει ὁ Ἱεροσολύμων Γερμανὸς τῶν Σιναϊτῶν βεβαιοῦν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ μοναστηρίου	551
Συνοδικὸν τοῦ κύρ Νήφωνος οἰκουμενικοῦ πατριάρχην πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας	554
Γράμμα τῶν Σιναϊτῶν πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας Ἰωακείμ νά τοὺς χειροτονήσῃ ἀρχιερέα τὸν Σωφρόνιον	556
Διονυσίου οἰκ. πατρ. συνοδικὸν διὰ τὰ κατὰ τὴν Σάμον μετόχια τοῦ Σιναίου (αχξγ')	557
Νεοφύτου οἰκ. πατρ. γράμμα τῷ Σιναίου κύρ Νικηφόρῳ διὰ νά περιέλθῃ χάριν ζητείας τὸ κλῆμα τοῦ οἰκουμενικοῦ (αφλε').	559
Ἔτερον τοῦ αὐτοῦ οἰκουμενικοῦ δοθέν τῷ ἰδίῳ ἀρχιεπισκόπῳ ἐπὶ περιηγήσει τῶν ἐνοριῶν τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων (αφλδ')	562
Γράμμα συνοδικὸν Παΐσιου οἰκ. πατρ. διατήν οἰκονο-	

¹⁾ Съ примѣчаніемъ: Тὸ ἀνωθεν γράμμα λέγουσι πῶς νά εἶναι το ἴσον τῆς ἀναφοράς ὅπου ἴστασαν οἱ Σιναίται πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην νέον Παρθενιον, πλην θεωροῦνται νάι τὸν θεόν.

μικὴν συγκατάβασιν ὅπου ἔγινε διὰ τὰ συνοικέσια (αψκη΄).	566
Ἴσον τοῦ οἴκ. πατρ. κὺρ Μαξιμου περὶ τινων ἀναγκαιῶν ζητημάτων τῶν Σιναϊτῶν (ινδ. ιδ΄).	567
Συνοδικὸν τοῦ κὺρ Καλλινίκου διὰ τὸ σχολεῖον τῆς πόλεως (αχια΄).	569
Καθαίρεσις τοῦ πρώην Κρήτης Ἰωάσαφ	574
Φήμη τῶν Χριστουγέννων τοῦ Σινᾶ Ὁρους	577
> > Θεοφανείων > > >	578
> τῆς μεγ. παρασκευῆς > > >	579
> τοῦ δικαίου μῆ ὄντος ἀρχιεπισκόπου τοῦ Σινᾶ Ὁρους.	580
Φήμη τοῦ Ἀλεξανδρείας	581
> τοῦ μητροπολίτου Κρήτης	581
> ἐπὶ τραπέζης εἰς τὸν οἴκουμενικόν	582
Καθαίρεσις τοῦ ποτε Κύπρου Νεοφύτου παρανόμως τὸν θρόνον λαβόντος (αψμε΄)	582
Ὁμολογία τῆς πίστεως τοῦ κὺρ Μακαρίου ἱεροδιδασκάλου Ροῖδι Χίου, ἣν παρρησία ἐξεφώνησεν καὶ ῥητῶς καὶ διὰ γράφου ἐξέδωκε κατὰ τὸ αψμθ΄ σωτήριοι ἔτος αὐγούστου κς΄ ἐν τῇ βασιλευσῆσῃ τῶν πόλεων, πατριαρχεύοντος τοῦ παναγιωτάτου κυρίου Κυρίλλου, ἡ δὲ αἰτία ἦν συκοφαντία ψευδῆς ὑπὸ τινων φθόνῳ κατ' αὐτὸ βυλλομένων	587
Τοῦ Σιναίου πρὸς Ἰάκωβον Λαρίσσης διὰ τὴν περιουσίαν τοῦ πρώην Χαλεπίου Γρηγορίου	590
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἐφραὶμ Ἀθηναῖον	591
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν Πισιδίας Κοσμᾶν διὰ σύστασιν τῶν κουτίων.	591
Σχέδια γραμμάτων περὶ ζητίας	592
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν μέγαν ἐρμηνέα τῆς βασιλείας κὺρ Ἰωαννάκη	594
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Γρηγοράσκο πρώην ἡγεμόνα Μολδοβίας	594
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἰωακεῖμ Καβάκη Χιον διδάσκαλον	594
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν νεοχειροτόνητον ἀρχιερέα Διγίνης κὺρ Καλλίνικον	595

Σχέδια γραμμάτων ζητίας	595
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν οἰκουμ. κῆρ Παΐσιον	596
Πρὸς τὸν Σάμου	597
Τοῦ αὐτοῦ συγχαρητικὸν πρὸς Νικηφόρον μητροπολίτην Μολδοβλαχίας	598
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Κωνσταντῖνον βοεβόδαν Μολδοβλαχίας	598
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἰωάννην Μηχαήλ Πακοβίτζι βοεβόδα Οὐγκροβλαχίας	598
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν πρώην ἡγούμενον Μαρηζηνανίου κῆρ Κοσμᾶν	599
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀνθιμὸν ἡγούμενον τοῦ Μαρηζηνανίου	600
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἡγούμενον Ἐπιμνίκου κῆρ Συμεών	600
πρὸς τὸν Οὐγκροβλαχίας Νεόφυτον	601
πρὸς τὸν Κιοβίας Παφαήλ	602
πρὸς Αἰκατερίνην καὶ Ἄνναν δόμνας Βλαχίας καὶ Μπουγδανίας	603
πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας συγχαρητικὸν διὰ τὴν εορτὴν τῶν γενεθλίων τοῦ Χριστοῦ	604
πρὸς ἀρχιερεῖς καὶ ἑτέροις φιλικὰ	604
πρὸς τινὰ ἄρχοντα τῆς Βλαχίας καὶ πρὸς ἀρχιερεὰ διὰ ζητιάνου	606
βεβαιωτικὸν γράμμα διὰ ἀφιέρωσίν τινος Γούναρη Σαρασχαναλῆ εἰς Σίναιον (αψμβ')	607
πρὸς τινὰ βοηθόν	607
πρὸς ἀρχιερεῖς φιλικὰ καὶ σχέδια διάφορα	608
Ἐπιστολὴ τοῦ Ἀγριῶν κῆρ Γερασίου πρὸς τὸν Σιναίου Ἰωαννίτιον, ὅτε συνέβησαν τὰ σκάνδαλα μετὰ τοῦ Ἱεροσολύμων κῆρ Δοσιθέου (αχγδ)	614
Κοσμᾶ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας (αψλδ')	613
Πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας (αψιζ')	613
Σχέδια τοῦ Σιναίου πρὸς πατριάρχας εὐχαριστικά καὶ	

πρὸς φίλους	646
Τίτλος τῶν ἐπιστολῶν	649
Ἐπιστολῶν τέλη	650
Σχέδια γραμμάτων φιλικῶν	651
Παρά τοῦ Ἱεροσολύμων Μελετιίου πρὸς τὸν Ἀλεξαν- δρεῖταις (αψλα΄)	653
Τοῦ Σιναίου πρὸς τινὰ βοηθὸν τοῦ μοναστηρίου	654
Σχέδια πρὸς ἀρχιερεῖς	655
Σχέδιον διαθήκης	656
Ἐπιστολὴ τοῦ οἴκ. πατρ. κῆρ Ἱεραμίου πρὸς τὸν Σιναίου (αψιβ΄) Ἰωαννίκιον	656
Ἐτέρα τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτόν	657
Ἐπιστολὴ τοῦ Νικομηδείας κῆρ Παΐσιου πρὸς τὸν Σι- ναίου Ἰωαννίκιον	657
Ἐπιστολὴ τοῦ Ἱεροσολύμων Χρυσάνθου πρὸς τὸν Σιναίου Ἰωαννίκιον (αψκγ΄)	658
Ἀποκρίσις εἰς τὴν αὐτὴν ἐπιστολὴν (αψκγ΄)	659
Ἐτέρα συντομωτέρα τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως	663
Νεαρά τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ εἰς τὸν ἐπίσκο- πον ὄρους Σινᾶ, ἀρχιεπίσκοπον καὶ ὑπέρτιμον καὶ τρίτον τῶν δύο εἶναι ἀξιόδρα	664
Ἴσον τοῦ συνοδικοῦ γράμματος τοῦ γεγονότος ἐπὶ τοῦ πατρ. ΚΠ. κῆρ Ἱεραμίου καὶ δοθέντος τοῖς Σιναίταις (ζπγ΄)	665
Ἴσον γράμματος τοῦ Ἱεροσολ. Γερμανοῦ ὁμοφώνου ἄντος τοῦ βασιλικοῦ θεσπίσματος (ζπδ΄)	669
Συνοδικὸν Διονυσίου πατρ. ΚΠ. διὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ εἰς πόλιν μετοχίου τοῦ Σινᾶ (αχπς΄)	670
Τοῦ Ἱεροσολ. Δοσιθέου συμφωνία μετὰ τοὺς Σιναίτας διὰ εἰρήνην τῶν σκανδάλων (αχγ΄)	674
Σχέδιον περὶ ἀφισρώματος	675
Γράμμα εἰς οἶκον ἀφισρωμένον	676
Γράμμα συστατικὸν	676
Συγχώρησις ἀργοῦ ἱερέως	676

Σχέδιον ἑξαλογίας θανατικῶν	677
Περὶ προκοσμημάτων	677
Γράμμα ἀρχιερέως μὴ δυναμένου γενομένης συνόδου ἀπελθεῖν ἐν αὐτῇ καὶ διδόντος τὴν γνώμην του πρὸς ἕτερον ἀρχιερέα	677
Συμμαρτυρία	677
Σχέδια τοῦ νέου ἡγουμένου Μαρτζηνανίου Ἀνθίμου τοῦ Συναίου πρὸς τὸν αὐθέντην Βλαχίας καὶ τὴν δόμναν του	680
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν εὐχαριστικόν	681
Συγχωρητικὸν ἀρχιερέως καὶ ἀπόκρισις εἰς τὸ αὐτό	682
Σχέδια περὶ ζητίας	683
Σχέδιον περὶ τινῶν μουσικῶν τοῦ Συναίου κατὰ τὴν Ἱεράπετρον διδόμενα μὲ ἀποκοπὴν (αψιμβ) καὶ ἕτερον πρὸς ἀρχιερέα βοηθὸν	685
Τοῦ Συναίου πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας	
Εἰς τὴν δόμναν καὶ αὐθέντην Βλαχίας συστατικὰ διὰ τὸν ἡγουμένον Ῥιμνίκου Συμεῶν	688
Τοῦ Συναίου πρὸς ἡγουμένον τῆς Πάτμου	689
Σχέδια γραμμάτων	690
Τοῦ Συναίου πρὸς τὸν Κιέβου διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἐκείσε μετοχίου μας ἐπὶ Εὐγενίου ἡγουμένου	703
Σχέδια νέω ἡγουμένω τῆς Μπουγδανίας	704
Πρὸς τὸν Κρήτης διὰ σύστασιν τοῦ οἰκονόμου Σπηλαιώτηρας Ἰωάσαφ	707
Ἰσα τῶν γραμμάτων τῶ ἡγουμένω τῆς πόλεως Κοσμά	708
Ἰσα τῶν γραμμάτων Νικηφόρω ἐξάρχῳ Βλαχίας	713
Σχέδια γραμμάτων	718
Πρὸς τὸν Κιέβου διὰ τὸ νέον μετόχιον	719
Πρὸς τὴν διοικοῦσαν σὺνὸδον τῆς Ῥωσίας περὶ ἐλευθερίας τούτου	720
Ἀπανταχοῦ περὶ ζητίας	721
Ἀπανταχοῦ τούρικη	723
Πρὸς τὸν πατρ. Κωνσταντινουπόλεως κὺρ Παῖσιον	725

Διά την σύστασιν τοῦ ἡγουμ. Κοσμά	725
Πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς	727
Συγχαρητικὸν πρὸς τὸν μακαρίτην Χαλεπίου Γρηγορίου	728
Τοῦ Ἀντιοχείας πρὸς ἱερέα Γαβριήλ γράμμα εὐεργετικόν	729
Συγχαρητικὸν πρὸς τὸν αὐθέντην Οὐγκροβλαχίας, ὅπου ἐπανάλαβε τὸν θρόνον του	730
Σχέδιον διὰ τὴν κατάστασιν τοῦ ἡγουμένου Κοσμά	731
Σχέδια γραμμάτων	732
Τοῦ Σιναίου πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν καὶ τὸν αὐθέντην Μολδαβίας διὰ νὰ συστήσῃ τὸν ἀρχιμανδρίτην μετὰ τὰ τους	733
Τῆ βασιλίσσης Μοσχοβίας Ἐλισάβετ Πετρόβνα διὰ βοήθειαν τοῦ Σινᾶ	734
Πρὸς τοὺς ἐν Κρήτῃ	736
Ἰακώβου Πατμίου διδασκάλου πρὸς τὸν Σιναίου Νικηφόρον	737
Ἀπόκρισις τοῦ Σιναίου	737
Συστατικὸν ἱερέως	738
Πόλιτζας Ἰσον	739
Ἴσον ἀπαράλλακτον τοῦ πρωτοτύπου οἰγιλλίου γράμματος (τοῦ οἰκ. πατρ. Γαβριήλ) τοῦ κατὰ Λιβανίαν μοναστηρίου Ἱεροσολήμ ἐπονομαζομένου (1781 Γ.).	739
Συναγαμάτιον Γερασίμου ταπεινοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας ἐναντίον ἐκείνων ὅπου ψευδοφρόνως λέγουσι, πῶς τὰ ἅγια μυστήρια τοῦ τιμίου σώματος καὶ αἵματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τελειώνονται εἰς τὰ κυριακά λόγια, ἀποδείξει δὲ ἀληθῆς πως τελειώνονται εἰς τό, ποιήσῃ τὸν μὲν ἄρτον τοῦτον καὶ τότε ἐν τῷ ποτηρίῳ τούτῳ, ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τελεσιουργεῖ	744
Βλάχου πρὸς Μιχαήλον τὸν δέκαρχον	764
Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυρίου Σπαντωνῆ τοῦ διερμηνευτοῦ καὶ πρωτεκδίκου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ὅπως	

αὶ φυσικαὶ ἀρχαὶ συναΐουσαι ταῖς θεολογικαῖς καὶ τίνα τρόπον οὐ καὶ ὅπως δεῖ τοὺς ἑλληνικοὺς μετέρχεσθαι λόγους. ὡς ἐν εἴδει ἐπιστολῆς πρὸς τὸν μακαριώτατον τῆς ἁγίας Ἱερουσαλὴμ πατριάρχην κύριον Δοσιθέον (αρχιτ'). . .	766
Πρὸς Κλήμεντα τῶν Ἰωαννίνων	769
Τοῦ Συναίου πρὸς τοὺς ἐν Χίῳ ἐπιτρόπους ἐπιτροπικόν	770
Ἡ ἀπανταχοῦ ἐκθεσις τοῦ κυρίου Ἱερεμίου	772]

Λ) Замѣчательныя письма и Дѣяніанія:
патриарха Μελετίου:

1) [л. 28^b—29^a] Θεοδώρῳ βασιλεὶ Μοσχόβου.

Κοινὸν σε κατέστησεν ὀφθαλμὸν τῆς οἰκουμένης ὁ παμβασιλεύς θεός. . .

Смотри это посланіе въ моемъ сборникѣ сношеній Церкви Александрійской съ Церковію Русскою [Имп. Академіи Наукъ № 88].

2) Его же письма къ Критянамъ, Киприянамъ, Кидоніицамъ, Цареградцамъ, в Святоторцамъ два.

3) [л. 48^{a-b}] Τῷ λαμπροτάτῳ ἡγεμόνι κνέζῃ Βασιλεῖωι Ἰακώβῳ
Ἰακώβῳ ἀκούομεν τοὺς ἀγῶνας τῆς κρατίστης κεφαλῆς . . ἀήτητον. ἔρρωσο ἐν Κυρίῳ

4) л. 49^a] Τῷ λαμπροτάτῳ καὶ ὑπερφροεστάτῳ καὶ ὀρθοδοξοτάτῳ ἄρχοντι κυρίῳ Παρίση, ὑπάτῳ τῆς ὀρθοδοξοτάτης βασιλείας Μοσχόβου καὶ πάσης Ῥωσίας, οὐκ ἐν Κυρίῳ περιπολήτω χάριν, ἔλεος καὶ εὐσέβειαν. (Борису Годунову.)

Смотри тамъ же.

5) [л. 49^{a-b}] Τῷ κρατίστῳ βασιλεῖ Μοσχόβου (7105=1597 года). Царю Θεόδору Ιοανновичу (70-е письмо въ ряду прочихъ писемъ.)

Τὸν ἕνα θεὸν τὸν τρισυπόστατον, τὸν ἐν ἀληθείᾳ πιστευόμενόν τε καὶ προσκυνούμενον ἀδιαλείπτως παρακαλούμεν . . διαφυλάττειν ἀμάραντον:—ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἰρε':—

Смотри это посланіе въ томъ же сборникѣ моемъ.

6) [λ. 49^{a-b}] Τῷ . . . ἀρχοντι κυρίῳ Βασιλείῳ τῷ ἐπὶ τοῦ
 ταιμίου τῆς ὀρθοδοξοτάτης βασιλείας Μοσχόβου. . .

СМОТРИ ТАМЪ ЖЕ.

7) [λ. 49^b—50^a] Τῷ αὐτῷ βασιλεῖ.

Περὶ μὲν ἄλλων ὑποθέσεων . . . φιλανθρωπίας καὶ εὐ-
 σεβείας:—

СМОТРИ ТАМЪ ЖЕ.

[8] λ. 50^b Τῇ κατὰ Κύριον συστάσει καὶ ἐν Κυρίῳ πολιτευ-
 ομένη ἀδελφότητι τῶν κατὰ Λεοντόπολιν τὴν λαμπρὰν εὐσεβο-
 μένων ὀρθοδόξων χριστιανῶν, τῶν τε τῆς ἱεραῆς τάξεως καὶ τῆς
 κοσμικῆς εὐταξίας, τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ περιποδήτοις οἰοῖς χά-
 ριν ἔλεος καὶ εἰρήνην.

Ἡ μετριότης ἡμῶν ἐπεύχεται. . .

9) λ. 51^{a-b} Τοῖς ἐν Βολίνῃ τῇ λαμπροτάτῃ διάγουσιν ἀδελ-
 φοῖς τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν τοῖς τε τοῦ ἱεροῦ καταλόγου καὶ
 τῆς κοσμικῆς εὐκοσμίας τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ οἰοῖς περιποδή-
 τοις χάριν, ἔλεος καὶ εἰρήνην.

Εὐχραίνεται τὰ μου ταθλιμμένα. . .

10) λ. 51^b—52^a] Ἰγνατίῳ . . . πρωτοπαπῇ χωροεπισκόπῳ
 Ὀστροβίας . . . . . 80-c ΠИСЬМО

[11] λ. 53^a Κνέζῃ Βασιλείῳ.

Πολλάκις ἀπεστάλικαμὲν . . . . . 84-c ΠИСЬМО

12) λ. 53^b Γαβριήλ Θεοδοροβίτζῃ.

Συγγνά καὶ πολλά σου τὰ γράμματα, τῇ σὴ πρὸς ἡμᾶς
 ἀγάπῃ ἀναλογούσα βοηθουμένη τῇ καθ' ἡμᾶς εὐκαι-
 ρία, ἡμεῖς δὲ τὴν ἡμῶν ἀγάπην καταπειγόμεθα διὰ
 σιωπῆς ἄγειν, οὕτω τῶν καθ' ἡμᾶς ταλαιπωριῶν καὶ
 κινδύνων ἀναγκάζοντων. ἔχει λοιπὸν τὰ κοινὰ γράμμα-
 τα, τὰς καθολικὰς ἀθλονότι ἐπιστολάς, ὡς ἰδίαις, εἰδη-
 σὴν σοι παρετόμεθα (?) ὧν ζητεῖς· τοῦτο δὲ τὸ βραχὺ
 γράμμα τῶν πολλῶν σου ἀπόκρισιν, καὶ μὴ νομίσης
 ἄλλο τι τῆς ἡμετέρας σιωπῆς αἰτίου εἶναι· τῆς ἀνάγκης
 ἐκτός, ἔρωσον!—

13) λ. 53^b—54^a Γεθεών ἐπισκόπῳ Λεοντοπόλεως.

Ἐπηρεσά σου τὸν κατὰ θεὸν ζήλον. . .

- 14) λ. 54^a Χλ. ἐβ τῷ ταμίᾳ.
 Παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιδιακόνου Κυπριανοῦ...
 15) λ. 54^a Τῇ κατὰ τὴν λαμπρὰν Λεοντόπολιν συγκροτηθείσῃ τῶν εὐσεβῶν ἀδελφότητι...
 Ἡ μετριότης ἡμῶν εὐχεται...
 16) Τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ ὀρθοδοξοτάτῳ ἀρχοντι κνέζῃ Ἀδάμ Βασιλείῳ Βισκοβετζίτση καὶ τῷ εὐσεβεστάτῳ κνέζῃ Κυριακῷ Ρουζίτση μετὰ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων... 93-ε πνε.
 17) [λ. 57^a—57^b Συμεῶν ἐπισκόπῳ τῷ Παλαπάνῳ] Епископу Симеону Балабану . . . . . 100-ε πνε.
 [18] λ. 57^b Κυπριανῷ ἱεροδιακόνῳ
 Τὰ σὰ γράμματα καὶ παραγεγονένα σε εἰς Κωνσταντινούπολιν...
 19) λ. 60^b—61^a Γεδεῶν ἀρχιεπισκόπῳ Λεοντοπόλεως.] Гедеоу, епископу Львовскому . . . 112-ε πνε.
 [20] λ. 61^{a-b} Τοῖς Ῥώσοις . . . . . 113-ε πνε.
 21) λ. 63^a Μιχαίλῳ, епископу Копыстенскому и Самборскому . . . . . 121-ε πνε.
 22) [λ. 65^a] Гедеоу, еп. Львовскому . . . 131-ε πνε.
 23) [λ. 65^b—66^a Ἰωάννη τῷ Βισκένσκι] 134-ε πνε.
 24) λ. 66^{a-b} Киририану, архидиакону Островскому . . . . . 135-ε πνε.
 25) [λ. 66^b—67^a Τοῖς ἐν Λεοντοπόλει ὀρθοδόξοις . . . . . 137-ε πνε.
 26) λ. 67^a Ἡσαΐα τῷ Παλαμπάνῳ . . . 138-ε πνε.
 27) λ. 77^a—82^a Τοῖς ἐν Μικρᾷ Ῥωσίᾳ . . . 145-ε πνε.
 28) λ. 82^a—86^b Τοῖς ἐν Πολονίᾳ Ῥώσοις . . 146-ε πνε.
 29) λ. 86^b—89^a Τοῖς ἐν Μικρᾷ Ῥωσίᾳ Γεδεῶν ἐπισκόπῳ . . . . . 147-ε πνε.
 30) λ. 94^b—98^a Τοῖς κατὰ Ἀπωλονίαν εὐρισκομένοις ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς Ῥώσοις τε καὶ Ἑλλήσιν . . . . . 149-ε πνε.]

B) Вивия Дѣвясамія:

- 1) [λ. 130^b] На страницѣ 206. Ὑπόμνημα. Ο ἠαδπвсѣхъ въ соборномъ храмѣ Синайскогo монастыря.

Ἐν τῷ ἔκτῳ βιβλίῳ τῆς ἁραφῆς...

Смотри мой сборникъ матеріаловъ для исторіи Сина. монастыря [Имп. Академіи Наукъ № 90 стр. 19.

2) λ. 131^{a-b}] Стран. 207. Нвсьмо Синаптовъ въ Петру I послѣ побѣды его подл Полтавою.

3) [λ. 167^a] Стран. 279 Γαβριήλ ἐλέφ θεοῦ ἀρχιεπισκόπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικός πατριάρχης:—

† Τὰ πρὸς Ὁφέλιαν τινὸς συντείνοντα . . . τοῦ ἔτους αψέ ἰνδικτ. γ'.

Смотри сіе посланіе въ этомъ же Сина. сборникѣ.

4) [λ. 198^b—199^b] Стран. 341—3. Грамота вселенскаго патріарха Іереміи 1718 года, мѣсяца августа, индикта 11-го, о Златарскомъ монастырѣ въ Букарестѣ, когда пѣмъ онъ приложени Александрійскому престолу:

. . . . . [λ. 199^a] Ἐπειδὴ τοιγαροῦν ἀνημέθη ἡμῶν συνοδικῶς προκαθημένοις παρὰ τοῦ μακαριστάτου καὶ ἁγιωτάτου πάπα καὶ πατριάρχου τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ κριτοῦ τῆς οἰκουμένης κυρίου κυρίου Σαμουήλ τοῦ ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητοῦ ἀδελφοῦ καὶ σπλιεουργοῦ τῆς ἡμῶν μετριότητος, ὅτι ὁ ἀγιώτατος καὶ ἀποστολικὸς πατριарχικός θρόνος τῆς Ἀλεξανδρείας ἔχει ἐν τῷ Βουκορεστίῳ τῆς εὐσεβεστάτης καὶ ἐκλαμπροτάτης αὐθεντείας Οὐγκροβλαχίας ὑποκειμένην αὐτῷ μονήν, ἐπὶ ὀνόματι τιμωμένην τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν θεοτόκου, τῶν Ζλατάριδων ἐπικεκλημένην, ἥπερ ὑπὸ θεοῦ ζήλου καὶ εὐλαβείας κινούμενος ὁ ἐν μακαρίᾳ τῇ μνήμῃ ἀείμνητος αὐθέντης Ἰωάννης Κωνσταντῖνος Μπασαράμπας βεβόδας ἀφιέρωσατο τῷ αὐτῷ πατριαρχικῷ θρόνῳ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κῆρ Γερασίου, κατασφαλίσας τὴν ἀφιέρωσιν ταύτην δι' αἰεῖου τε αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου καὶ γνώμη καὶ συγκαταθέσει τῶν ἐκδοξοτάτων ἀρχόντων τῆς αὐτῆς αὐθεντείας, οὐκ ἐφθάσε μέντοι προνοδοστῆσαι καὶ ἀφιερῶσασθαι ταύτη τὰ χρειώδη καὶ ἀναγκαῖα πρὸς σφασασι αὐτῆς καὶ κυβέρνησιν, ὡς εἶδισαι τοῖς ἀφιερωμένοις, καὶ κινδυνεῖς ἤδη ἀνάστατος γενέσθαι ἡ αὐτῇ μονῇ, ὡς τοῖς

πᾶς κατὰθλον, σπανίζουσα καὶ ὑστερουμένη τῶν ἀναγκαίων προ-
 σοδῶν. Ἀλλ' οὐτοῦ ῥηθεις μακαριώτατος πατριάρχης Ἀλεξανδρείας
 κύρ Σαμουήλ, μὴ ἀνεχόμενος παρορᾶν αὐτὴν κινδυνεύουσαν ἐρη-
 μοῦθῆναι, ἀλλὰ προνοούμενος καὶ προθυμούμενος ὑπὲρ τῆς συστάσεως
 αὐτῆς καὶ διαμονῆς, ἤγειρε τὴν ἡμῶν μετριότητα καὶ τὴν ἱερὰν
 ἀμύγηριν τῶν συναδελφῶν ἡμῶν ἀρχιερέων ἀντιλαβέσθαι τῆς ἀ-
 τῆς μονῆς κινδυνεύουσης, καὶ δωρήσασθαι φιλοανθρώπως τῷ ἀγιω-
 τᾶτι θρόνῳ τῆς Ἀλεξανδρείας τὸν ἐν τῇ Οὐγκροβλαχία εὐρισκό-
 μενον, τὸν καὶ γενοτά ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ ποτε κύρ Τι-
 μοθέου κατὰ τὸ ἔρκει' ἀπὸ κρίσεως κόσμου ἕτος πατριαρχῶν
 σταυροπηγιακὸν ναὸν τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου Μύ-
 ρων τῆς Λυκίας τοῦ θαυματοουργοῦ τοῦ Τζερνίκια, κατὰ τὴν το-
 ποθεσίαν κείμενον Ἰραντίστε ἐν τοῖς ὄρεισι τοῦ ποταμοῦ Κολεν-
 τίνιας, καθὼς τὸ ἐμφανισθὲν ἡμῖν ἴσον τοῦ πρωτοτύπου σιγγιλιώ-
 δους τοῦ κύρ Τιμοθέου πατριάρχου διαλαμβάνει· ὥστε εἶναι
 τὸν αὐτὸν καὶν ὑποκείμενον μὲν τῷ θρόνῳ τῆς Ἀλεξανδρείας,
 μετόχιον δὲ τῆς ρηθείας αὐτῆς μονῆς τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν θεο-
 τοκτοῦ, ἐπικαλούμενης τῶν Ζλατάριδων, μετὰ πάντων τῶν κτη-
 μάτων καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ, ὅπως περιθάλπομενη δι' αὐτοῦ
 καὶ ἡ ρηθείσα μονὴ τῶν Ζλατάριδων σωζῆται διὰ παντός· καὶ δια-
 κυβερνᾶται ἀμετάπτωτος, προκόπτουσα εἰς αὐτῆσιν καὶ βελτίωσιν·
 ὅπου γε μάλιστα καὶ ἡ ἱερὰ καὶ ὀνομαστὴ πατριαρχικὴ μονή,
 καὶ Σλαμπζία, ἡ ὑποκείμενη τῷ ἀγιοτάτῳ θρόνῳ Ἀλεξανδρείας,
 ἢ κατὰ τὸν Ὀλτον, ἢ Σιγάρησα ὀνομαζομένη, ὅφ' ἡς ἰκανὴ πρό-
 σσος προσεναμετο αὐτῷ τε τῷ θρόνῳ τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ τῇ
 εἰρημένῃ ἐν Βουκουρεστίῳ μονῇ τῶν Ζλατάριδων μικρα τὴς βου-
 θείας καὶ κυβερνήσεως, ἡ γμαλωτισθῆ τε καὶ κατεδαφισθῆ τὰ ὅτι ἐπα-
 ρα δύο μονῆδρια, καὶ αὐτὰ κατὰ τὸν Ὀλτον, τὰ ὅς μετόχια τῆς
 αὐτῆς Σιγάρησας, τὸ Στανέστι ὀχλαδῆ καὶ ὁ Ἀρχαγγελικὸς ἡρμω-
 ῖησσι, καὶ ἡμεμεν ὁ αὐτὸς ἀγιοτάτος θρόνος ἐστερημένος τῶν
 προσόντων αὐτῷ ἱερῶν μοναστηρίων, καὶ σχεδὸν παντοίων προσ-
 ὄνων ἀμέτοχος· ἢ γε εἰρημένη μονὴ τῶν Ζλατάριδων [4. 199']
 διατελεῖ ὄν ακυβέρνητος· καὶ τῶν χρῆζόντων εἰς σύστασιν παντὶ
 ἔπορος. Τοῦτον ἕρην τὴν ἀπίωσιν ὅ τῆς αὐτοῦ μακαριώτατος ἐν-

[1] Ἀπὸ τῆς α. σφραγῆς τοῦ αὐτοῦ.

μενῶς καὶ φιλαδέλφως ἀποδείξμενοι. τοῦτο μὲν διὰ τὴν πρὸς τὸν ἀγιωτάτου θρόνον Ἀλεξανδρείας εὐλάβειαν, τοῦτο δὲ καὶ διὰ τὸν κίνδυνον τῆς βηθείσης μονῆς τῶν Ζλατόροδων(!), καὶ τῆν αἰγματοσίαν, ὡς εἴρηται, τῶν προσπαρχόντων καὶ ὑποκειμένων αὐτῷ τῷ τῆς Ἀλεξανδρείας θρόνῳ τριῶν μοναστηρίων, τῷ αὐτῷ τούτῳ θρόνῳ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐφιλοτιμήσαμεν συνοδικῶς τὸν εἰρημένον σταυροπηγιακὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Νικολάου καὶ δὴ γράφοντες ἀποφαινόμεθα. . . . ἵνα ὁ διαίτηθεις σταυροπηγιακὸς ναὸς τοῦ ἁγίου Νικολάου τοῦ Τζερινίκα. . . μετὰ τῶν κτημάτων καὶ ἀξιερωμάτων αὐτοῦ, χωρίων δηλαδὴ, μωσιῶν, χωραφίων, ζώων παντοίων, ἱερῶν σκευῶν, καὶ ἀπαξιαπλῶς ἀπάντων κινήτων τε καὶ ἀκινήτων, ὑπάρχη ὑπο τῆν δεσποτείαν καὶ ἐξουσίαν τοῦ ἀγιωτάτου θρόνου Ἀλεξανδρείας. . . καὶ πᾶσαν τὴν πρόσδοον αὐτοῦ καὶ καρποφορίαν ἀπονέμεσθαι τῷ ἀγιωτάτῳ θρόνῳ τῆς Ἀλεξανδρείας εἰς μνημόσυνον τοῦ κτήτορος καὶ τῶν ἀξιερωσάντων αὐτόν. . .

5) [л. 201^b—203^b] Стр. 347 и слѣд. Промеше (бышаго) Антиохійскаго патриарха (Аѳанасія?) пзь Алѳина царю Петру I. — Годъ не означенъ.

Ἦμεῖς τὴν τοῦ ἀγιωτάτου θρόνου προστασίαν παρηγησάμεθα.

Смотри мой сборникъ матеріаловъ для исторіи Антиохійскаго патриархата. [Имп. Академіи Наукъ № 81.

6) л. 205^b—209^a. Стр. 355—362] Письмо Александр. патриарха Самуила къ Петру I, 1717 года мая 9 дня.—

Смотри это въ моемъ сборникѣ матеріаловъ для исторіи Александр. патриархата [Имп. Академіи Наукъ № 88.

7) л. 258^b—259^b. Стр. 461—463] Въ 1732 году въ мѣсяцъ октябрѣ Синайскій архіепископъ Пикифортъ съ братією послалъ къ императрицѣ Аннѣ Іоанновнѣ Синайскаго архимандрита Кирилла съ письмомъ, въ которомъ просилъ 4000 рублей для устройства свинцовой крыши на соборномъ храмѣ Сп. монастыря. Съ этимъ Кирилломъ посланы были къ Ея Величеству: частица мощей св. Теодора Стратилата и колечко съ ручки св. Екатерины.

8) [λ. 263^b—264^a. Стр. 463—464.] Ἐν ἑπιμῆνίᾳ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως γράμμα, σιγίλλίου λόγον ἔχον, ἐν ἔτει: 1679, πρὸς τὸν Κεφαληνίας Παῖσιον, νὰ φορῆ μίτραν.

9) [λ. 265^{a-b}. Стр. 474—475] Διονυσίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως γράμμα, σιγίλλίου λόγον ἔχον, ἐν ἔτει: 1679, πρὸς τὸν Κεφαληνίας Παῖσιον, νὰ φορῆ μίτραν.

10) [λ. 267^a—268^a. Стр. 478—480] Καλλινίκου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως γράμμα πρὸς τὸν πατριάρχην Ἀλεξανδρείας Γεράσιμον, 1697 ἔτους.

Διὰ τοῦ παρόντος δηλοποιούμεν τῇ ὑμετέρᾳ μακαριότητι, ὅτι μὲ τὸ νὰ ἔσπευδαν τινὲς κακότεργοι καὶ σκευή τοῦ σατανᾶ κοινῶ ἔχθροῦ καὶ πολεμίου τοῦ ὀρθοδόξου γένους τῶν χριστιανῶν κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν νὰ προσηύξουν εἰς τὴν καθολικὴν ἀγίαν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν ἕχατόν τινα κίνδυνον καὶ ἀφανισμόν τῆς εὐσεβείας καθότι ἤβουλήθησαν, νὰ κατασκευάσουν, νὰ πωλοῦνται καὶ πατριαρχεῖα, καὶ μητροπόλεις, καὶ ἀρχιεπισκοπαὶ καὶ ἐπισκοπαὶ ἀπὸ τὸ μίρι, μαλικιανὲς πρὸς τοὺς τυγχόντας, εἴτε Ῥωμαίους, εἴτε Τούρκους, εἴτε Ἑβραίους, εἴτε ἄλλης φυλῆς, καὶ ἔμειλλε μὲ τοῦτο τὸ κακὸν νὰ συκοῦθῃ ἀπὸ τὸ μέσον καὶ ἡ ἀρχιερωσύνη, καὶ τὰ μυστήρια τῆς ἐκκλησίας καθῆξῃς, ψεῦ, ὅλη ἡ χριστιανώσυνη, πρᾶγμα ὅπου εἶναι φρικτῆς μεστόν, ὅπου δὲν ἔχουσι ποτὲ νὰ γένῃ τὸ τοιοῦτον τοῦ διαβόλου ἐφευρέμα. Τὸ ὅποιον μανθάνοντες ἐτρέψαμεν ὀρμαίως, καὶ ἤλλομεν ἐνταῦθα εἰς Ἀδριανουπόλιν τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ ἑβδομαδῇ: μὲ τοὺς συναδελφούς ἁγίους ἀρχιερεῖς, καὶ σὺν τῇ τοῦ θεοῦ βοήθειᾳ καὶ χάριτι συνδρομῇ δὲ καὶ πόνῳ πολλῷ καὶ μόχθῳ τοῦ κοινῶ ὑπερασπιστοῦ τῆς ἐκκλησίας, ἐνδοξοτάτου καὶ σοφωτάτου ἀρχόντου μεγάλου λογιτέτου τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλῃς ἐκκλησίας καὶ ἀειπροπεσιτάτου μεγάλου ἐρμηνέως τῆς κραταιᾶς βασιλείας κυρίου Ἀλεξάνδρου... ἀπεσοβήσαμεν καὶ ἀνατρέψαμεν τὴν παγκριστιανὴν ἐκείνην φθορὰν... ἐξωρίσθησαν δὲ καὶ οἱ ἐπίβουλοι εἰς τὴν Κύπρον. Ἐποῦ δὲ τὸ κακὸν ἐκεῖνο ἦτον νὰ ἀκολουθήσῃ καὶ εἰς ἄλλους τοὺς ἄλλους ἀνωτάτους πατριαρχικούς θρόνους, ὁμοίως καὶ τῶν αὐτομόμων ἀρχιεπισκόπων, Ἀγριῶν, Κύπρου καὶ Πεζίου,

νά γίνουσι καὶ τὰ ἔθνη κοινὰ πάντι. — Съ папы Герасима требовали 500 пиастровъ и просили прислать ихъ скоро.

11) [λ. 400^ο. Стран. 744] Συνταγματικόν Γερασίου τοῦ ταπεινοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας ἐναντίον ἐκείνων, ὅπου ψευδοφρόνως λέγουσι, πῶς τὰ ἅγια μυστήρια τοῦ τιμίου σώματος καὶ αἵματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τελειώνονται εἰς τὰ κυριακὰ λόγια ἀπόδειξις δὲ ἀληθῆς, πῶς τελειώνονται εἰς τὸ: Ποίησον τὸν μὲν ἄρτον τοῦτον. . . Οἱ Παρασάμιοι¹⁾ δὲ ἐπιστολῆς αὐτῶν ἀραβικῆς ἐζήτησαν τὴν ἀληθῆ ταύτην ἀπόδειξιν.

Τίμιοι ἄρχοντες, οἱ παροικούντες ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Τριπόλεως τῆς Συρίας, τῆς εἰς τὸ κοινότερον Παρασάμη²⁾ λεγομένης, καὶ οἱ λοιποὶ εὐλογημένοι χριστιανοὶ . . . Τὸ εὐλαβὲς γράμμα τῆς θεοφιλοῦς ὑμῶν θεοφροσύνης καὶ εὐπειθοῦς διαθέσεως καὶ ἐφέρθη ταπεινῶς καὶ εὐδόθη εὐσεβῶς, τὸ ὅσαυτον ὡς ἀνέγνων, διελογισάμην τὸ εἰλικρινὲς τῆς ἡμῶν πρὸς Χριστὸν τὸν θεὸν ἀγάπης, καὶ τὸ καθαρὸν τῆς πολιτείας καὶ τὸ ἀμόλυντον τῆς πίστεως. Ἐπὶ τούτοις δὲ οἶδα τὸ ζήτημα, ὅπου γυρεύετε, καὶ πολὺ ἐπιποθεῖτε νά μάθετε τὴν ἀληθῆ καὶ ὀρθόδοξον αὐτοῦ ἀπόκρισιν, κατὰ τὸ ἔκπαλα ἐμφυτευθὲν θεοβουλήτως καὶ ἀποστολικῶς εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ καθολικὴν καὶ ἀνατολικὴν καὶ παγκόσμιον ἐκκλησίαν. Εἶναι δὲ τὸ ζήτημα τοῦτο αὕτη ἡ μυστηριώδης καὶ ἀληθῆς μετασυστάσις τοῦ ἁγίου ἄρτου καὶ ἁγίου οἴνου εἰς σῶμα καθολικόν καὶ αἷμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τί κενρὸν καὶ εἰς ποίους λόγους τῆς θείας μυσταγωγίας τελειοῦται; εἰς τὰ κυριακὰ λόγια, τὰ λέγοντα: Λάβετε, φάγετε, καὶ Πίστε εἰς αὐτὸ πάντες ἢ εἰς τὴν εὐλογίαν τοῦ ἱερέως, ὅτε λέγει: Καὶ ποίησον τὸν μὲν ἄρτον τοῦτον. . . Далѣ слѣдуетъ мнѣнное разсужденіе объ этомъ предметѣ.

. . . Πρῶτον τοιγαροῦν μάθετε, πῶς τὰ κυριακὰ λόγια, τὰ Λάβετε, φάγετε, καὶ τὸ Πίστε εἰς αὐτὸ πάντες, ἔχουσι μεγάλην δύναμιν, καὶ δὲν τὸ ἀνεῖται πινᾶς τοῦτο, ὅτι καὶ μοναχὸς τοῦ ὁ Θεὸς Χριστὸς λέγεται δύναμις. . .

¹⁾ Жители Ливан. Сиріи

²⁾ Парашамъ.

. . . . Ἄλλην δύναμιν εἶχασι τὰ κυριακὰ λόγια ἀπὸ τοῦ τιμιον καὶ θεῖον στόμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ κτίστου καὶ δημιουργοῦ τῶν ἀπάντων, καὶ ἄλλην δύναμιν ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ κτισματοῦ, ἤγουν τοῦ ἱερέως. Δὲν ἦσαν κυριακὰ λόγια, ὅπου ἐλέγεν ὁ θεός, ὅταν ἔκτισε τὸν κόσμον, γενηθήτω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς; καὶ Ἄς τὰ εἶπῃ καὶ τώρα ὅποιος θέλῃ, καὶ ἄς μετῶν πόσα φῶτα θέλει κτίσει. . . Далѣе авторъ проводитъ подобныи творческія преченія Спасителя, когда онъ испѣлялъ недужныхъ. . .

. . . . Χρειαζεται ἡ εὐχή τοῦ ἱερέως. (самѣ Христосъ молвѣя, и апостолы молвѣи). . . Ἄς μὲν εἰποῦσιν οἱ ἐναντίας, ποῖον μυστήριον τελειῶναι ὁ μέγας θεός, τὸ τελειουργῶν ἄγιον πνεῦμα, χωρὶς τῆς μεσιτείας καὶ τῆς προσευχῆς τοῦ ἱερέως; Κεὶ δὲν λέγω ἀπλῶς προσευχὴν, ἀλλὰ ἐκείνην τὴν θερμὴν προσευχὴν, τὴν πλησίον τῆς τελειώσεως τοῦ μυστηρίου, ὅπου εἶναι ὀλίγα λόγια καὶ ἐνεργοῦντας ὡσάν ἐδώ εἰς τὸ μοναστήριον τῆς εὐχαριστίας, τό, Κύριε, ὁ τὸ πανάγιον σου πνεῦμα ἐν τῇ τρίτῃ ὥρᾳ τοῖς ἀποστόλοις σου καταπέμφας, τοῦτο ἀγαθὸ μὴ ἀντανέλης ἀπ' ἡμῶν, ἀλλ' ἐγκαίνισον ἡμῖν δεσμένους σου. Ἄς συμπεραίνουσι λοιπόν, καὶ ἄς τὸ λογιῶσιν καλά, πῶς χωρὶς τῆς μεσιτείας τοῦ ἱερέως καὶ τῆς συντόμου καὶ ἐν πολλῇ κατανοῦσι προσευχῆς δὲν τελειῶνουνται τὰ ἅγια ἤγουν ἀπλῶς νὰ σταθῇ ὁ ἱερεὺς, χωρὶς τῆς ἱερατικῆς στολῆς, καὶ χωρὶς τῶν εὐχῶν, καὶ χωρὶς τῶν πολλῶν καὶ διακόσμων σημείων τῆς ἐπικλήσεως τῆς ἁγίας τριάδος, καὶ νὰ λέγῃ ἢ τό, Ποίησον τὸν μὲν ἄρτον τοῦτον, ἢ τό, Λάβετε, φάγετε, τίποτε μυστήριον δὲν τελειοῦται. Βεβα λοιπόν ἂν διὰ τὰ κυριακὰ λόγια εἶπα β' διὰ τὴν μεσιτείαν τοῦ ἱερέως καὶ διὰ τὴν ἐγγὺς αὐτοῦ προσευχὴν, τώρα λέγω καὶ διὰ τὸ τρίτον, Τρίτον, ἀναγκαῖον εἶναι τὸ ἅγιον πνεῦμα. . . Креченіе совершається водою и Духомъ. Помазаніе бываєть отъ Святаго. Наятіе Св. Духа на Дары авторъ доказыаєть словами литургіи апостола Іакова, Василія Великаго и Іоанна Златоустаго.

НВ. Вел эта рукопись — богатый материалъ для церковной исторiи и для исторiи Синая.

Металь я. Глазамъ больно!

25 января 1861 года Среди.

№ 532 (1843).

Въ той же библіотекѣ.

На бумагѣ in 4° [210×160] писано ранѣе 1803 года [ранѣе 1794 года, такъ какъ сохранилась замѣтка:

α794 βουλὴν 13 ἐπέειραν οἱ Φραντζέζοι τὴν Αἴγυπτον ἡμέρα κυριακῆς.

Рукопись содержитъ:]

Ἐγχειρίδιον καὶ συμπέρασμα ἐκ τῶν πραγμάτων περὶ τοῦ τίς ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Μωάμεθ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ ἀντίχριστος· συντεθέν παρὰ σοφωτέρου εὐλογιωτάτου καὶ ἐπιστημονικωτάτου κοροῦ Ἀναστασίου Γορβίου.

[съ указателемъ 85 главъ впереди:

Πίναξ τοῦ παρόντος ἐγχειριδίου:—

α'. Περὶ τοῦ τίς ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Μωάμεθ καὶ περὶ τῶν πεσσάρων μεγάλων βασιλείων ἀπὸ τοῦ προσφύτου Δανιήλ καὶ τῆς εἰκόνης τοῦ Ναβουχοδονόσου:—

β'. Ἐτερον παράδειγμα διὰ τὴν ὀρθοδοξίαν ποῖοι εὐρίσκονται (!) νῦν εἰς τοὺς ὑπερτινοὺς χρόνους:—]

Разсужденіе начинается съ Навуходоносорѣ.

Πολλὰς φορὰς βλέποντες τοὺς χριστιανοὺς δηλαδὴ τοὺς ὀρθοδόξους, καὶ μάλιστα τοῦ λόγου μας, πῶς τυραννοῦμεσθαι ἀπὸ τοὺς κρατοῦντας . . . .

Думаю, что это же самое сочиненіе я видѣлъ и отмѣтилъ въ Иерусалимѣ въ прошломъ (1860) году.

Отдѣлъ VI.

Φιλοσοφία.

Въ Синаеджуванійской библиотекѣ въ Каирѣ.

№ 533 (1720).

Ἀριστοτέλους Ἠθικά Νικομάχεια βιβλία δέκα, на οὐμαγῆ въ осьмую долю листа, рукопись XV вѣка. Почеркъ — мелкій, красивый. [XIV вѣка. тетради α' — ις' (200×140; 139×75).

Начинается съ Ἀριστοτέλους Ἠθικῶν Νικομαχείων βιβλίον α'.]

Κεφάλ. α'. Πάσα τέχνη καὶ πάσα μέθοδος...

№ 534 (2124).

Въ той же библиотекѣ.

Ἀριστοτέλους Πολιτικά, на οὐμαγῆ in 8° [218×145], XV вѣка, съ записью:

+ Ἐγγραφή ἐν τῇ Φλωρεντία τῷ πανιερωτάτῳ μητροπολίτῃ Νικαίας παρ' ἑμοῦ διακόνου Θεοδώρου τοῦ νομικοῦ καὶ ὑπομνηματογράφου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας.

[+ καὶ θεῶ φίλον τὸ κατὰ δόναμιν:—

+ διπλοῦν τὸν ἀπλοῦν κηρύσασα λόγον:—

+ διπλῆν ῥῶσιν δίδου μοι τῷ γεγραφότι:—]

Предъ этою рукописью вшиты статьи:

1) Γεωργίου φιλοσόφου τοῦ Γεμιστοῦ: Μέθοδος εὐρέ-

σεως ἡλίου καὶ σελήνης κύκλου καὶ τοῦ πάσχα καὶ τῆς τῶν ἀστέρων ἐποχῆς, ἀπὸ κανόνων, οὗς αὐτὸς συνεστήσατο:

Νυχθήμερόν ἐστὶν ἡλίου μία περὶ γῆν περιφορά· καὶ ἡμέρα δὲ τὸ ὅλον νυχθήμερον λέγεται. . .

Μὴν ἐστὶ σελήνης μία περὶ τὸν ζωδιακὸν περιόδός τε καὶ ἐπικατάληψις ἡλίου. . .

2) Таблицы, въ которыхъ имѣто цифръ поставлены буквы:

1. + Κανὼν ἀπλῶν ἐτῶν τῆς κινήσεως τῶν ἀστέρων τε καὶ φωτῶν.
2. + Κανὼν εἰς ἐτηρίδων τῶν αὐτῶν.
3. + Κανὼν [ ]
4. + Κανὼν δεδομένων ἀρχῶν.
5. + Κανὼν μηνῶν τῆς κινήσεως τῶν φωτῶν τε καὶ ἀστέρων.
6. + Κανὼν ἡμερῶν τῆς κινήσεως τῶν αὐτῶν.
7. + Κανόνιον τῆς ἡλιακῆς ἀνωμαλίας.
8. + Κανόνιον τῆς πρώτης καὶ ἀπλῆς ἀνωμαλίας τῆς σελήνης.
9. + Κανόνιον τῶν ἐν τῇ ὀρθῇ σφαίρα κατὰ δεκαμυρίαν ἀναφορῶν.
10. + Κανόνιον τῆς τοῦ [ ] ἀνωμαλίας.
11. + Κανόνιον τῆς τοῦ [ ] ἀνωμαλίας.
12. + Κανόνιον τῆς ἀνωμαλίας τοῦ Ἄρεως.
13. + Κανόνιον τῆς ἀνωμαλίας τῆς [ ] + Ἄφροδίτης ἀπὸ ταύρω.
14. + Κανόνιον τῆς ἀνωμαλίας Ἑρμοῦ.

Всѣ эти таблицы представляють собою 7 столбцовъ въ высоту и 15 въ ширину.

3) Περί ἐκθέσεως τοῦ θεματίου, сь тремя астрономическими чертежами.

4) Κανόνιον τῶν ὥρῶν τῶν ἡμερῶν τοῦ ὅλου χρόνου [ ] τοῦ διὰ Ῥόδου παραλλήλου.

Замѣчательные столбцы, или таблицы.

5) Περί τῆς τῶν δωδεκα τόπων διακρίσεως.

6) NB. Послѣ этой астрономической статьи слѣдуетъ: Ἀρι-
στοτέλους πολιτικῶν α':—

Ἐπειδὴ πᾶσαν πόλιν ὀρώμεν κοινωνίαν τινὰ οὖσαν...

7) Послѣ Политики Аристотеля, латинно-греческій лек-
сиконъ [Λεξικὸν ὀνομάτων κατὰ στοιχείον:—

Abbas ἄββας: abbatia τὸ ἡγουμενίων...

а затѣмъ греко-лат. словарь:

ἄββας:

ἄβρος:

ἄββας: instabilis infirmus.

.....]

8) Τοῦ ὁπταίου τῶν φιλοσόφων Ἰωάννου διακόνου τοῦ Πε-
διασίμου χαρτοφύλακος Βουλγαρίας τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς,
σύνοψις περὶ μετρήσεως καὶ μερισμοῦ γῆς:—

Πολλοὶ τῶν ἀμύητων γεωμετρίαν μὲν ἀξιοῦσι καλεῖν
τῆν Εὐκλείδου τῶν θεωρημάτων στοιχείωσιν...

Эта статья написана на 10^{1/2} страницѣхъ весьма мелко и
сжато. Въ ней много геометрическихъ чертежей, ипсамидъ,
треугольниковъ, квадратовъ, и проч.

9) Artificialis memoriae prooemium incipit.

Artificialis memoriae ab arte duntaxat...

На 20 страницѣхъ . . . Какаѣ-то смѣсь для облегченія
памяти. Напримѣръ:

Caput decimum.

Orationes. Prosae. Sermones. Cronicae. Epistolae.
Historiae. Fabulae. Privilegia. Argumenta.

А предъ эту главою описаны одежды папъ, кардина-
ловъ, патриарховъ, монаховъ.— Латинщина для справокъ! !!

№ 535 (1754).

Въ той же библиотекѣ.

Рукопись XVI вѣка на бумагѣ in 4° [204 × 155; лл. 331;
содержитъ:]

Τὸς σοφωτάτου κυροῦ Γεωργίου πρωτεράχου τοῦ Παχῶ-

μέρη σύνταγμα τῶν τεσσάρων μαθημάτων, ἀριθμητικῆς, μουσικῆς, γεωμετρίας καὶ ἀστρονομίας.—

Σύνταγμα τοῦτο τῶν σοφῶν μαθημάτων...

[Здесь съ л. 80^а] Ἀρμονική μουσική.

Δευτέραν ἔχει τάσιν μετὰ τὴν ἀριθμητικὴν ἢ μουσικήν, ἣν καὶ ἀρμονικὴν λέγομεν διὰ τὸ ἀρμόζεσθαι τὰς συμφωνίας αὐτῆς κατὰ λόγους ἀριθμητικούς.

Κεφαλ. β'.—Τὰ ὀνόματα τῶν φλόγων ἀπὸ τῶν κατ' οὐρανὸν φερομένων ἀστερων ὑπέθεντο καμψῶς λέγοντες βόλζον τοὺς ἀστέρας καὶ διαφέρουσι κατὰ τὸν βόλζον, ἢ παρὰ τοὺς ἑαυτῶν ὄγκους, ἢ παρὰ τὰς ἰδίας ταχύτητας, ἢ ἐποχάς. Ἀπὸ μὲν οὖν τοῦ Κρονικοῦ κινήματος ὁ βαρύτερατος ἐν τῇ δὲ πασῶν ἐκλήθη ὀπάτη ἀπὸ δὲ τοῦ σεληνιακοῦ νήτη ἀπὸ δὲ τοῦ Διὸς παρυπάτη ἀπὸ δὲ τοῦ ὑπὲρ τὴν σελήνην τοῦ τῆς Ἀφροδίτης παρανήτη ἀπὸ δὲ τοῦ Ἡλιακοῦ τοῦ μεσαιάτου μέση, καὶ διὰ τεσσάρων πρὸς ἀμφοτέρα τὰ ἄκρα ἀπὸ τῶν παρ' ἑκάτερα τοῦ ἡλίου, ἄνω μὲν τοῦτου Ἄρεως ὑπερμέση, κάτω δὲ τοῦ Ἑρμοῦ παραμέση. Τὴν δὲ ὑπερμέσιν καὶ λιγανὸν φασιν. Ἐπεὶ δὲ ἐπτά εἶσιν οἱ πλάνητες, ἐπτάχορδος ἢ ἴσρα ἦν...

№ 536 (1632).

Тамъ же.

Рукопись на бумаге въ большой листъ. [345×230].
1694 года, содержать

Ἐξήγησις εἰς τὰ μετὰ τὰ φυσικὰ τοῦ σοφωτάτου Κορυδαλλέως. [Точное заглавие труда:]

Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυρίου Θεοφιλοῦ τοῦ Κορυδαλλέως σχολαστικῆ παρασημείωσις εἰς τὸ μείζον α' τῶν μετὰ τὰ φυσικὰ Ἀριστοτέλους.]

Запись писца

Τέλος εἴληφε μέχρι τοῦτου τοῦ γράμματος δ' ἢ τοῦ σοφωτάτου Κορυδαλλέως ἐξήγησις εἰς τὰ μετὰ τὰ

φυσικά:—αρχὴ δακεμβρίου κδ'. Ἐγγραφή δὲ ὑπὸ Κοσμά ἱερομονάχου τοῦ Συναίου ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ εὐγενεστάτου καὶ μεγαλοπρεπεστάτου ἀρχόντου κυρίου Λασκαράκι τοῦ Ῥωσσοῦτου· δώρη αὐτοῦ ὁ Κύριος πᾶσι ἀγαθὸν καὶ σωτήριον.

№ 537 (1678).

Въ Синаеджуванійской библиотекѣ.

Толстая рукопись, на бумагѣ in 4°, 1706 года.

Θέατρον πολιτικόν, εἰς τὸ ὁποῖον περιέχεται ἀκριβῆς συμβουλή, τί πρέπει νὰ κάμῃ, καὶ ἀπὸ τί πρέπει νὰ ἀπέχηι ὁ ἡγεμών:—

Κεφ. α'. Ὁ ἡγεμών χρῶσται νὰ περᾶσθῃ ζωῶν τιμῶν...

въ 22 главахъ.

Записи:

Καὶ τότε σὺν τοῖς ἄλλοις Ἀνθίμου ἱερομονάχου Κρητικοῦ. Ἐτελειώθη εἰς τοὺς ἀψς' ¹⁾ Ἰαννουαρίου εζ' ἐν Βουκουρέστι:—

[Съ помѣткою:

Τὸ παρὸν ὑπάρχει Συναίου ἔρουσι il Presente hē di Sto M^{te} Sinà.]

№ 538 (1687).

Тамъ же.

Ἐβγένιου ἱεροδικάνου Λογική, ἐπιστημονικὴ μεθόδω συγγραμμένη, на бумагѣ in 4°. Въ 1754 году октября 17 дня написана или приобретена сия рукопись. Въ ней много рисованныхъ очерковъ, въ родѣ геометрическихъ фигуръ, для нагляднаго представлення и уясненія категорій, спллогизмовъ, предложеній и суждений. Первая категория Аристотеля περι

[¹⁾ Я прочелъ 200, т. е. 1750.]

οὐσία; представлена въ видѣ дерева, которое, не знаю почему, названо деревомъ Порфирія.

[Запись:

αφ' οὗ δ' ὀκτωβρίου ε'.

Помѣтка:

χρῶμα Γερμανοῦ Συναίτου Κρητός.]

Отдѣлъ VII.

Географія. Топографія. Исторія.

№ 539 (1186).

Τοπογραφία χριστιανική Κοσμά Ἰνδικοπλευστοῦ, па пергаминѣ in 4° [255×185; лл. 211; XI вѣка I'] [лл. 195, по 30 строкъ; XII вѣка; со множествомъ украшеній и 56 миниатюрама А], съ живописными миниатюрными изображеніями, съ астрономическими чертежами и географическими картами рукопись IX или X вѣка, драгоценная [обрывается на словѣ 12-мъ: τῆ Ἀλεξανδρεία ἀπολέσσι διὰ τῶν ἑλεφάντων καὶ ΑΓ] Смотри у меня свизки съ этиль картъ и чертежей въ особомъ картонѣ [Шм. Публ. Влбл. № 3 табл. 1—11]. А здѣсь читай кое-какія выписки мои изъ этой рукописи [сравн. Порфирія, Первое пут., 241—242], сдѣланныя 28 іюня 1850 года.

А) о Ранѣѣ

Λόγος β'. — Выше говоритъ а) о томъ, что въ Нилѣ увеличивается вода отъ ироливныхъ дождей въ Абиссиніи, и б) о томъ, что въ приморскомъ городѣ Эсіоповъ Адүли стоялъ памятникъ мраморный (Δίφρος) съ греческими писменами. Далѣе:

Παρόντι μοι οὖν ἐν τοῖς τόποις πρὸ τούτων τῶν ἐνιαυτῶν καὶ πλέον ἢ ἕλαττον ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς βασιλείας Ἰουστινιανοῦ τῶν Ῥωμαίων βασιλέως, ὁ τρηκασῦτα βασιλεὺς τῶν Ἀἰθ-

μητῶν Ἑλεσβαάμ μέλων εἶναι εἰς πόλεμον πρὸς τοὺς Ὀμηρίτας τοὺς πέραν, γράφει τῷ ἄρχοντι Ἀδούλεως, ἀναλαβεῖν τὰ ἴσα τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ δίφρῳ τῷ πτολεμαϊκῷ καὶ τῇ εἰκόνι, καὶ ἀποστεῖλαι αὐτῷ. Καλέσας δὲ με ὁ τότε ἄρχων ὀνόματι Ἀσβαῖς καὶ ἄλλον ἕνα πραγματευτήν, ὀνόματι Μηνᾶν, ὃς γενόμενος μονάζων ἐν τῇ Ραΐθου οὐ πρὸ πολλοῦ τὸν βίον μετήλλαξε, κτελεῖται ἡμῖν ἀπελθεῖν καὶ ἀναλαβεῖν τὰ γεγραμμένα. Λαβόντες δὲ δεδώκαμεν τῷ ἄρχοντι κατασχόντες ἑαυτοὺς τὰ ἴσα. Письмена эти содержали известіе о походах Птолемея, сына Птолемея и Ареттион, въ Азію, и о покореніи разныхъ африканскихъ племень. Дифросъ былъ поставленъ въ 27-й годъ царствованія его.

Слово 1. Во время Козьмы, было мнѣніе о существованіи антиподовъ. Но это мнѣніе казалося ему смѣшнымъ: «Какъ тамъ люди ходятъ вверхъ ногами?»

Слово 2. Письмо другу, который изъ Іерусалима прибылъ въ Александрію къ Козьмѣ.—Сквѣія Моисея была тѣмъ, каѣ ὀπογραφή παντός τοῦ κόσμου. — Моисεὶ ἠνήγαγεν ἐπὶ τὸ Σιναιὸν ὄρος καὶ θεωρεῖ τὴν ὀπτασίαν ἐκείνην τῆς θάτου. . .

В) о Іерусалимѣ.

Слово 2. Рѣчь идетъ о томъ, что Спаситель предсркъ разореніе Іерусалима. Ἐκτοτε οὖν ἐλθόντες οἱ Ῥωμαῖοι καὶ τὸν ναὸν καὶ τὴν πόλιν κατέσκαψαν καὶ ἔρημον παντελῶς εἰργάσαντο ὡσπερ ἐκ συνθήματος δεσπότης τὸ προσταχθὲν ἐκπληρώσαντες. Καὶ ὀρώμεν αὐταῖς ὄψει μέχρι τοῦ νῦν Ἰδοῦ πλέον πεντακοσίωμ ἐτῶν, εἰς ὅτε ἔρημος γέρονε, μὴ δυνάμενος ἀνανεωθῆραι.

Λόγος γ'. Διωκόμενοι ποτε οἱ χριστιανοὶ ἐξ Ἑλλήνων καὶ Ἰουδαίων νανικήσασι καὶ τοὺς διώκοντας εἰς ἑαυτοὺς εἰλικυσαν. Ὅμοίως καὶ τὴν ἐκκλησίαν μηδέποτε καταβαλλομένην, ἀλλὰ πληθυνομένην, καὶ ὁμοίως δὲ πᾶσαν τὴν γῆν τῆς διδασκαλίας τοῦ δεσπότης Χριστοῦ πληρωθεῖσαν καὶ εἰτι πληρουμένην, καὶ τὸ Εὐαγγέλιον κηρυττόμενον ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, ὅπερ ἐν πλείοσι τόποις παρῶν ἰδῶν καὶ μεμαθηκῶς ἀπαγγέλλω ὡς ἐπὶ τῆς ἀληθείας. Ἐν τῇ Ταπροβάνη νήσῳ ἐν τῇ ἐσωτέρῳ Ἰνδία, εἶδα τὸ Ἰνδικόν

πελαγός ἐστι, καὶ ἐκκλησία χριστιανῶν ἐστὶν ἐκεῖ καὶ κληρικοί καὶ πιστοί· οὐκ οἶδα δέ, εἰ καὶ περαιτέρω. Ὅμοίως καὶ εἰς τὴν λεγομένην Μαλέ, ἐνθα τὸ πεπέρει γίνεται, καὶ ἐν τῇ Καλλιάνᾳ δὲ τῇ καλουμένῃ καὶ ἐπίσκοπος ἐστὶν ἀπὸ Περσίδος χειροτονούμενος. Ὅμοίως καὶ ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Δισκορίδους κατὰ τὸ αὐτὸ Ἰνδικὸν πέλαγος, ἐνθα καὶ οἱ παροικοῦντες ἑλληνιστὶ λαλοῦσι, πάροικοι τῶν Πτολεμαίων τῶν μετὰ Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδύνα ὑπάρχοντες, καὶ κληρικοί εἰσὶν ἐκ Περσίδος χειροτονούμενοι καὶ πεμπόμενοι ἐν τοῖς αὐτόθι, καὶ χριστιανοὶ πλῆθος. Ἦν νῆσον παρεπλεύσαμεν, οὐ κατῆλθον δὲ ἐν αὐτῇ· συνέτυχον δὲ ἀνδράσι τῶν ἐκεῖ ἑλληνιστὶ λαλοῦσιν, ἐλθούσιν ἐν τῇ Αἰθιοπίᾳ. Ὅμοίως δὲ καὶ ἐπὶ Βάκτροις καὶ Οὐννοῖς, καὶ Πέρσαις, καὶ λοιποῖς Ἰνδοῖς καὶ Περσαρμενίοις, καὶ Μήδοις, καὶ Ἐλαμήταις καὶ πάσῃ τῇ χώρᾳ Περσίδος καὶ ἐκκλησῖαι ἄπειροι καὶ ἐπίσκοποι καὶ χριστιανοὶ λαοὶ πάμπολλοι, καὶ μάρτυρες πολλοί, καὶ μονάζοντες ἡσυχασταί· Ὅμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τὴν Αἰθιοπίαν Ἀξώμην τε καὶ πᾶσαν τὴν περίχωρον, Ἀραβᾶς τε τοὺς Εὐδαίμονας τοὺς νῦν καλουμένους Ὀμηρίτας, πᾶσαν Ἀραβίαν καὶ Παλαιστίνην, Φοινίκην τε καὶ πᾶσαν Συρίαν καὶ Ἀντιόχειαν μέχρι Μεσοποταμίας, Νωβάτας τε καὶ Γαραμάντας, Αἴγυπτον καὶ Λιβύην καὶ Πεντάπολιν, Ἀφρικὴν καὶ Μαυριτανίαν ἕως Γαδείρων τὰ πρὸς νότον πανταχοῦ ἐκκλησῖαι χριστιανῶν εἰσί, καὶ ἐπίσκοποι, μάρτυρες, μονάζοντες, ἡσυχασταί, διὰ παντὸς ὕψη ἐστὶ κηρυττόμενον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. Ὅμοίως πάλιν Κιλικίαν, Ἀσίαν, Καππαδοκίαν, Λαζικήν καὶ Πόντον, καὶ τὰ ὑπερβόρεια μέρη Σκυθῶν Ὑρκαίων, Ερρούλλων, Βουλγάρων, Ἑλλαδικῶν τε καὶ Ἰλλυρίων, Δαλμάτων, Γότθων, Ἀσάνων, Ῥωμαίων, Φράγγων καὶ λοιπῶν ἐθνῶν μέχρι τῶν Γαδείρων τοῦ Ὀκεανοῦ κατὰ τὸ βόρειον μέρος πιστευόντων καὶ καταγγελλόντων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. Ημερολογηκεῖ ἡμεῖς ἔθνος ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἄρκτου τε καὶ μεσημβρίας πιστεῦσαν εἰς Χριστὸν οὗ προλέγει ἐκ μεθόδων καὶ διαφόρων ψήφων ποσίων ἐτῶν πασχαλίας ἐορτᾶς· καὶ πάντες προλέγοντες ἀληθεύουσι· ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἀπ' ἄκρων γῆς ἕως ἄκρων ἐορτάζοντες συμφώνως κατὰ διαφόρους ψήφους καὶ μεθόδους·

σοφίσας γὰρ ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον, καὶ λόγον αὐτῷ μεταδούς ἐφ'εὐρίσκειν πεποίηκεν.

Λόγος δ'. Ἀνακεφαλαίωσις σύντομος καὶ διαγραφὴ σχημάτων τοῦ κόσμου κατὰ τὴν θεῖαν Γραφὴν καὶ τῆς σφαίρας ἢ ἀνατροπῆ.

Γέγραπται· Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ θεὸς οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Διαγράφομεν τοίνυν τὸν πρῶτον οὐρανὸν ἅμα τῇ γῇ τὸν καμαροειδῆ, ἄκρα ἄκροις συνδεδεμένον· καθὼς δὲ ἐνδέχεται αὐτὸν γραφῇ παραδούνα· πεποίηκαμεν, τέως κατὰ τὸ πλάγιον τὸ δυτικόν, ἢ τὸ ἀνατολικόν· τὰ γὰρ αὐτὰ δύο πλάγια τοῖχοι εἰσιν ἀποκλιθέντες ἕως αὐτῆς ἄνω τῆς καμάρας. Ἔστι δὲ καὶ τὸ στερέωμα κατὰ μέσου συνδεδεμένον τῷ πρῶτῳ οὐρανῷ, ἐν ᾧ εἰσὶν ἐπὶ νότου τὰ ὕδατα, κατ' αὐτὴν τὴν θεῖαν γραφὴν. Ἔστιν οὖν ἡ ἵεσις καὶ τὸ σχῆμα τοιόνδε.

Εἰς τὰ ἄκρα τῆς γῆς κατὰ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῆς ὁ οὐρανὸς αὐτῇ κεκόλληται τοῖς ἑαυτοῦ ἄκροις, ποιῶν σχῆμα κύβου ὡσανεὶ τετράγωνον· ἀνωθεν δὲ ἐφ' ὕψους καμαροειδῆς ἐλισσόμενος κατὰ τὸ μῆκος· καὶ γίνεται ὡς θόλος μεγάλη, καταμέσθεν δὲ συνδέεται καὶ τὸ στερέωμα, καὶ γίνονται χώροι δύο.

Ἀπὸ τῆς γῆς ἕως τοῦ στερεώματος χώρος ἐστὶ πρῶτος, ὁ κόσμος οὗτος, ἐν ᾧ εἰσὶν ἄγγελοι καὶ ἄνθρωποι καὶ πᾶσα ἡ νῦν κατάστασις.

Ἀπὸ τοῦ στερεώματος ἕως ἄνω τῆς καμάρας, χώρος ἐστὶ δεύτερος ἢ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ἐνθα ὁ Χριστὸς ἀναληφθεὶς πρῶτος πάντων εἰσῆλθεν ἐγκαινίσας ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν.

Κατὰ μὲν τὸ πλάγιον τὸ δυτικόν ἢ τὸ ἀνατολικόν τοιόνδε σχῆμα ἔχει μακρόν, ὡς ἐπὶ θόλου μεγάλης, κατὰ δὲ τὰ νότια καὶ βόρεια μέρη, τὸ μῆκος ἀποδείκνυσιν. Ἔστιν οὖν τὸ σχῆμα καὶ οὕτως τοιόνδε.

Παραγραφὴ.

Οὗτος ὁ πρῶτος οὐρανὸς ὁ καμαροειδῆς, ὁ ἐν τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ γεγονώς ὁ ἅμα τῇ γῇ, περὶ οὗ λέγει Ἡσαΐας· Ὁ στήσας τὸν οὐρανὸν ὡσεὶ καμάραν, ὁ καταμέσθεν δὲ αὐτοῦ συνδεδεμένος, ὁ ἐν τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ γεγονώς, περὶ οὗ ἐπιφέρει πάλιν

Ἡσαΐας λέγων· Καὶ διατείνας αὐτὸν ὡς σκηνήν κατοικεῖν. Ὁ δὲ Δαυὶδ λέγει περὶ αὐτοῦ· Ἐκτείνων τὸν οὐρανὸν ὡσεὶ δέρριν. Καὶ σαφέστερον δηλῶν λέγει· Ὁ στεγάζων ἐν ὕδασι τὰ ὑπερῶα αὐτοῦ. Ἔτι ἄκρα οὐρανοῦ καὶ γῆς τῆς Γραφῆς μνημονευούσης, οὐ δύναται ἐπὶ σφαίρας νοεῖσθαι. Πάλιν λέγει· Ἡσαΐας· Οὕτως λέγει Κύριος, ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ κτίσας αὐτόν. Ὁ δὲ ἀπόστολος ὁμοίως· Καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἐπηξεν ὁ Κύριος καὶ οὐκ ἄνθρωπος. Ἀμφότεροι ἰστάμενον λέγοντες καὶ πεπηγῶτα ἐν τῇ γῆ καὶ οὐ περιφερόμενον. Ἔτι τὰ ἄκρα τοῦ οὐρανοῦ παρ' ἑκάτερα σὺν τοῖς ἄκροις τῆς γῆς συνδεδεμένα εἰσὶ, περὶ ὧν ἐν τῷ Ἰώβ γέγραπται· Οὐρανὸν δὲ εἰς γῆν ἐκλίνει· κέχυται δέ, ὡσπερ γῆ κονία. κεκόλληκα δὲ αὐτόν, ὡσπερ λίθον κύβον. Περὶ δὲ τῆς γῆς γέγραπται· πάλιν ἐν τῷ Ἰώβ· Ὁ κρεμνῶν τὴν γῆν ἐπ' οὐδενός, ὡσανεὶ μὴ ἔχουσιν ὑποκάτω τι. Ὁ δὲ Δαυὶδ συμφώνως μὴ εὐρηκῶς ἐπὶ τινος αὐτὴν ἠδρασμένην, ἔφη· Ἐθεμελίωσε τὴν γῆν ἐπὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐτῆς, ὡσανεὶ αὐτὴν ἐφ' ἑαυτὴν παρὰ σοῦ θεμελιωθεῖσαν, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τινος.

Ὡς ἦν μὲν δυνατὸν διαγράψαι πεποιήκαμεν· ἔσωθεν ἔχοντα τὸ στερέωμα καὶ τὰ ὕψη τῆς γῆς τῆς μεσαιτάτης, ἧς νῦν κατοικοῦμεν. καὶ τὸν Ὀκεανὸν πέρις αὐτῆς· καὶ ἐν αὐτῇ τοὺς τέσσαρας κόλπους εἰσβάλλοντας τοὺς πλεομένους, Ῥωμαϊκόν, Ἀραβικόν, Περσικόν, Κασπίον, ἦτοι Ὑρκανίας. Πέριε δὲ πάλιν τοῦ Ὀκεανοῦ τὴν γῆν τὴν πέραν, ἐνθα καὶ ὁ παράδεισος κατὰ ἀνατολὰς κεῖται. Διαγράφομεν τοίνυν πάλιν τὸ πλάτος τέως τῆς γῆς καὶ τοῦ Ὀκεανοῦ καὶ τῶν κόλπων καὶ τῆς πέραν γῆς, καὶ τὸν παράδεισον, ἐϋόντες τέως τὰ ὕψη αὐτῆς, ὅπως εὐσύνοπτα γένηται τοῖς θεωμένοις. Ἔστι τὸ σχῆμα τῆς γῆς πάσης κατὰ ταύτην τὴν ἐπιφάνειαν καὶ τὸ πλάτος τοιόνδε.

Εἰς ταύτην τὴν γῆν τὴν πέραν τοῦ Ὀκεανοῦ πανταχόθεν ἄκρα τοῖς ἄκροις ὁ οὐρανὸς ὁ πρῶτος ὁ καμαροειδῆς συνδέεται· κατὰ μὲν τὸ δυτικὸν μέρος καὶ ἀνατολικὸν τοῖχος ὀρθὸς ὡς ἀνω ἰμβρίων εὐρίσκειται· κατὰ δὲ τὸ νότιον καὶ βόρειον τοῖχος μὲν ἴσος τὸ κάτωθεν ἕως φανεροῦ κατὰ τὸν τύπον ἐντὸς καμάρας ἀνωθεν δὲ ὑψηλότερος ἐλισσόμενος ὡς θύλος λουτροῦ μεγάλη κάτωθεν πύμα ἔχουσα τὴν γῆν· αὐτὸς δὲ τοῖχος καὶ καμάρα ὑπά-

χων εἶτα, καθὰ καὶ πρώτῃν ἐφημεν πολλάκις, τὸ στερέωμα μέσα μέσοις ἐξηπλωμένον κατὰ τὸ ὕψος συνδέεται αὐτῷ τῷ οὐρανῷ, ἵνα γένωνται δύο χώροι, ἀνώγειον καὶ κατώγειον. Ἔστι δὲ ὁ γῶρος ὁ εἶς, τουτέστι τὸ κατώγειον, ἐνθα εἰσὶν ἡ γῆ καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὰ λοιπὰ στοιχεῖα καὶ ἄστρα, ὁ κόσμος οὗτος ἀπὸ τῆς γῆς ἕως τοῦ στερεώματος· γῆν μὲν ἔχων ἕδαφος, τοίχους δὲ ἐκ τοῦ πρώτου οὐρανοῦ, στέγην δὲ τὸ στερέωμα. καὶ ἀπὸ τοῦ στερεώματος ἕως τῆς καμάρας τοῦ πρώτου οὐρανοῦ γῶρος δεύτερος, τουτέστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ἐνθα καὶ ὁ δεσπότης Χριστὸς ἀναστὰς ἀπὸ τῶν νεκρῶν ἀνεῆλθε. καὶ οἱ δίκαιοι μετὰ ταῦτα μέλλουσιν ἀνέναι. οὐρανὸν μὲν ἦτοι τὸ στερέωμα ἔχων ἕδαφος, καὶ οὐρανὸν τὸν πρῶτον τοίχους, καὶ στέγην καμαροειδῆ. Διαγράφομεν πάλιν καὶ τὸ ὕψος καὶ σχῆμα ταύτης τῆς γῆς. ἧς νῦν οἰκοῦμεν οἱ ἄνθρωποι, ἧ ἔστιν ἔσωθεν τοῦ Ὀκεανοῦ κυκλευμένη· ἐν ἧ εἰσὶ καὶ οἱ τέσσαρες κόλποι· οἱ πλεόμενοι· ἔστι δὲ τὰ ἀνατολικά αὐτῆς μέρη καὶ τὰ νότια χαμηλά, βόρεια καὶ δυτικά ὑψηλότερα· χιταμαλῶς καὶ ἀνεπαισθήτως κειμένη· ὅσον οὖν πλάτος ἔχει ἡ γῆ, τοσοῦτον ἔχει καὶ ὕψος κατὰ τὰ βόρεια καὶ δυτικά μέρη· ἔστιν οὖν κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον διαγράψαι τὸ σχῆμα τοιόνδε.

Παραγραφή.

Ἡ γῆ μὲν πᾶσα τετράγωνός ἐστι· καθὰ προεγράφη· τὸ ἀνάστημα δὲ αὐτῆς τῆς μεσαιτάτης καὶ τὰ ὕψη κατὰ τὰ βόρεια καὶ δυτικά μέρη ἐστημάναμεν ἐνταῦθα διαγράφαντες· ὅπως μέσῃ τυγχάνουσα καὶ πέριε ἔχουσα τὸν Ὀκεανὸν, καὶ πάλιν πέριε τὴν ἀντικρὺ γῆν τῶν ἄστρων κυκλευόντων αὐτὴν, δύναται καὶ κῶνον ἀποτελεῖν τὴν σκιάν κατὰ τοὺς ἕξω· καὶ ὅτι κατὰ τὸ σχῆμα τοῦτο δύναται καὶ ἐκλείψει τῆς σελήνης ἀποτελεῖσθαι καὶ νύκτες καὶ ἡμέραι· καὶ ἡ θεῖα Γραφή μᾶλλον ἀληθεύει λέγουσα· Ἀνατέλλει ὁ ἥλιος καὶ δύνει ὁ ἥλιος καὶ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ἔλκει ἀνατέλλον αὐτός, ἐκεῖ πορεύεται πρὸς νότον καὶ κυκλῶ· πρὸς βορρᾶν, κυκλῶ· κυκλῶν καὶ ἐπὶ κύκλους αὐτοῦ ἐπιστρέφει τὸ πνεῦμα· ὡσανεὶ τὸν ἄερα κυκλεύων· πάλιν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ἐπανήξει.

Τὸ κείμενον.

Οὕτως οὖν ἔστιν ἐν ταύτῃ τῇ ὄψει τὰ οἰκούμενα αὐτῆς μέρη· ἀνατέλλον οὖν ὁ ἥλιος ἐξ ἀνατολῶν καὶ διατρέχων τὸν νότον

κατὰ τὰς τροπὰς πάντοτε πρὸς τὸ ὕψος τῆς γῆς, ἵτοι καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν γῆν φαίνων, ποιεῖ νύκτα περαιτέρω τοῦ ὕψους τῆς γῆς κατὰ τὸν ὠκεανὸν καὶ τὴν πέραν γῆν· καὶ πάλιν πρὸς δυσμὰς καὶ βορρᾶν γινόμενος ὑπὲρ τὸ ὕψος τῆς γῆς· ἐνταῦθα ποιεῖ νύκτα· ἄχρις ἂν κυκλεύων ἀναφανῆ κατὰ τὰ χθαμαλὰ μέρη τῆς ἀνατολῆς, καὶ πάλιν ἀνίων κατὰ τὸν νότον καταλάμψῃ τὸδε τὸ πᾶν· αἱ ἐκλείψεις οὖν τῆς σελήνης καὶ κατὰ σχῆμα τοῦτο, εἶγε ἀληθῆ, τυγχάνει κατὰ τοὺς ἕξω, δύνανται γενέσθαι, ὑπὸ τὸ ὕψος τῆς γῆς γινομένου τοῦ ἡλίου ἵγουν τῆς σελήνης· τὴν γὰρ ἡλιακὴν ἐκλείψιν οὐκ ἀπὸ τῆς σκιάς τῆς γῆς γίνεσθαι λέγουσιν· ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ κατὰ κάθετον ὑποκάτω εἶναι τοῦ ἡλίου τὴν σελήνην φωτιζομένην μᾶλλον τῷ μέρει ᾧ ὄρα ὁ ἥλιος, ᾧ δὲ μὴ ὄρα μὴ φωτίζεσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ ἐμποδίζειν αὐτῷ μὴ φαίνεσθαι, διατρέχουσαν ὑποκάτω ὅτε νεουμηνία δῆθ' ἐστὶ σεληνίου, ὅτε καὶ ἀφώτιστος τυγχάνει κατὰ τὸ μέρος αὐτῆς τὸ φαινόμενον παρ' ἡμῖν. οὐδὲν οὖν τὰ ἡμέτερα παραβλάψει τὰ τοιαῦτα· πλήν μόνου τοῦ κινεῖσθαι καὶ κυκλεύειν τὸν οὐρανόν· ὑπερ ἀνατροπὴ ἐστὶ πάσης ὁμοῦ τῆς θείας Γραφῆς Παλαιᾶς τε καὶ Καινῆς Διαθήκης καὶ τοῦ δόγματος τοῦ χριστιανικοῦ· ζητῆσαι δὲ περαιτέρω τούτων ἡμῖν οὐ σχολή· ἀνωφελὴς γάρ ἡ τοιαύτη γνώσις· τῆς ἐπωφελοῦς μᾶλλον γινομένοι γνώσεως, ἥτις ἐλπίδα χρηστὴν καὶ ὠφελίμην ἐμποιεῖ ταῖς ἡμέτεραις ψυχαῖς, ἣν καὶ ἐπηγγείλατο ὁ θεὸς διδόναι μᾶλλον τοῖς αὐτῷ πιστεύουσι· τοῖς δὲ ἀδικοῦσι δίκην ὑλέθριον. Δειξομεν δὲ σὺν θεῷ διαγράφοντες ἐξ ἀντιστρόφου τὸ σχῆμα τῆς γῆς τὸ κατὰ τὸ βόρειον μέρος, ἵνα δυνηθῶμεν ἐκ μέρους πάλιν διαγράψαι τῶν ἄστρον τὸν κύκλον· ἐστὶν δὲ οὕτως·

Ἦνίκα οὖν ἐνθεν δύνων ὁ ἥλιος διατρέχει κατὰ τὴν διακονίαν τῶν ἀοράτων δυνάμεων, καθὰ τῇ θείᾳ Γραφῇ δοκεῖ, νύκτα κατὰ τὸ ἕτερον μέρος τουτέστι τὸ οἰκούμενον ποιεῖ. Ἦνίκα δὲ ἐκεῖθεν διατρέχει, ἐνθάδε νύκτα ποιεῖ· συλλήβδην δὲ κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον πάλιν διαγράφομεν τὸν οὐρανόν καὶ τὴν γῆν· ἐστὶν δὲ οὕτως·

Παραγραφὴ.

Τούτο πάλιν τὸ μέρος τῆς γῆς τὸ ἐπέκεινα τοῦ βορρᾶ ἐστὶν ἀεὶ κλητὸν· ἐνθα διατρέχουσιν ἀπὸ δύσεως διὰ τοῦ βορρᾶ ἐπὶ ἀνατολάς,

ὀρθὸν ὡς ἐπὶ τοίχῳ ὑπάρχον, ἐν ᾧ γινόμενος ὁ ἥλιος εἰς τὸ ἄλλον μέρος αὐτῆς τὸ οἰκουμένον νότια ἀπεργάζεται κατὰ διάμετρον οὖν τοῦ πλάτους τῶν οἰκουμένων αὐτῆς μερῶν εὐρίσκειται ὕψος ἔχουσα ἐν τούτῳ τῷ μέρει ἀποκάτωθεν τοῦ ὠκεανοῦ εἰς ἄνω τοῦ ὕψους αὐτῆς. Ὅθεν μεσάζουσα τῷ φωτὶ τῶν ἀστρῶν αἱ νότιαι καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἐπακολουθοῦσιν.

Καὶ ταῦτα μὲν ὡς ἐναδέετο διαγραφῆναι πεποιτήκαμεν ἀκολουθοῦντες τῇ θεῷ Γραφῇ. Διαγράφομεν τοίνυν καὶ κατὰ τοῦς ἔξω τὴν σφαῖραν.

№ 540 (1184).

Рукопись на пергаминах въ листы: [XIII вѣка: лл. 287; по 27 строкъ А] [XI вѣка Г] [270×195; 210×145; XII вѣка. Содержание:

1) л. 1^{а-в} (заст.) Σευηριανοῦ ἐπισκόπου Γαβάλων εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Τοῦ ἀνθρώπου ἡ προσηγορία... τετήρηται.

2) л. 1^б Τὰ τῶν ζώων ἴδια ἢ μᾶλλον ἐκάστου εἶδους ἴδια :-

Ἄνθρωπος γελαστικόν... ἢ ἀηδῶν:—

3) лл. 1^б—2^а Ἡρακλέους ἀθλα:—

4) лл. 2^а—4^а.] Ἐκ τοῦ μακαρίτου κυροῦ Θεοφάνους ἡγουμένου τοῦ Μεγάλου Ἀγροῦ καὶ ὁμολογητοῦ μέρος τι ἀπὸ τοῦ χρονικοῦ αὐτοῦ, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς βασιλείας Διοκλητιανοῦ ἔτους 350^ς μέχρι τῆς βασιλείας Μιχαήλ καὶ Θεοφυλάκτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἔτους 451^ς.

5) [св. л. 4^а Τὴν ἱστορίαν τῶν χρόνων ἀρξαμένην.

Ἄφ' οὗ τὸ πᾶν ἔσχηκε σύστασις τύδε.

Καὶ πρὸς χρόνους φθάσαν Ἰσαακίου.

Ὅς πρῶτος ἔσχε Κομνηνῶν σκήπτρον κράτους.

Γράμμασιν ὧδε συνέλεξεν ἰδίαις.

Γεώργιος πρόεδρος ὦν ἐκ τῆς Κέδρου.

Ἄγνωστα πολλοὶς ἐκ γραφῶν διαφόρων.

Ταύτη συνάψας φίλα φιλομαθεῖσιν.

Σύνοψις ἱστοριῶν ἀρχομένη ἀπὸ κτίσεως κόσμου μέχρι τῆς

Βασιλείας Ἰσραακίου τοῦ Κορνηγοῦ συλλεγεῖσα ἐκ διαφόρων βιβλίων παρὰ Γεωργίου τοῦ Κεδρηνοῦ:—

Πολλοὶ τῶν προ ἡμῶν. . .

кончается: на герцо послѣдн. листа:

(in m. ὁ ἅγιος Βασίλειος) Τῷ δ' αὐτῷ ἔπει καὶ Βασίλειος ὁ τῆς Καισαρέων ἐπισκόπησεν ἐκκλησίας τοῦ Εὐσεβίου εὐσεβῶς κοιμηθέντος. τῷ ἑ' ἔπει Ἀμβρόσιος μετὰ Εὐδόξιον τῆς ἐκκλησίας Μεδιολάνων ἡγήσατο. . . ἐξαιτησάμενος ὁ λαὸς ἐβάπτισε καὶ ἐπίσκοπον Μεδιολάνων ἐποίησεν.

Дальше 11 строкъ пустыхъ и весь оборотъ послѣдняго листа пустой (есть помарки).]

№ 540.

Рукопись на пергаментѣ въ листъ: Ἐκ τοῦ μακαρίτου κυροῦ Θεοφάνους ἡγουμένου τοῦ Μεγάλου Ἀγροῦ. . . (какъ выше) [По такой рукописи нѣтъ въ Синайскомъ монастырѣ, а разсмѣтета все та же выше упомянутая, какъ показывается и] выписка [принадлежащая № 1184 лл. 2^a—4^a):

Ἐπὶ τῆς βασιλείας Μαξιμιανοῦ τοῦ Γαεριανοῦ (Θεότεκνος) τὰ ὑπομνήματα τοῦ Χριστοῦ καὶ σωτήρος ἐπλάσατο καὶ πανταχόθεν ἀπέστειλε καὶ τοῖς γραμματοδιδασκάλοις τοὺς παῖδας διδάσκειν προσέταξεν, ὡς διαγελάσθαι τὸ καθ' ἡμᾶς μυστήριον παρασκευάζων [здесь пустое мѣсто] ὁ δυσσεβῆς . . . χειρὸς αὐτοῦ παρεθείσης:—

Послѣ этого краткаго сказанія о порчѣ евангельскихъ книгъ непосредственно слѣдуетъ въ рукописи:

[лл. 2^b—4^a] Εἰς τὸν ἅγιον Εὐσεβιον. Περὶ οὗ καὶ ὁ θεολόγος Γρηγόριος φησὶ ζητῶ μοῦ τὸ χθές ἡμῶν σφάκρον τὸν ἄβραμιῶν γέροντα:

Ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀναστασίου τοῦ Σελεντιαρίου Ματρῶνα δὲ ἡ ὁσία ἐστὶ ζωσα καὶ μὴ κοινωπόσα τὸν ταῖς σὺν αὐτῇ ἀσκησίας διὰ τὸ Ἐνωπιῶν Ζήνωνος παράδοσα πολλὰ ἐνεδειξάτο. Χρυ-

σαυρίου διακόνου τῆς ἐκκλησίας αὐτῆν ἀναγκάζοντος. Καί ἄλλη δὲ τις Σοφία, ἐπίσημος ἐν μοναζούσαις, πολλὰ παθούσα ὑπομονὴν ἐνεδείξατο. Ὁ δ' αὐτὸς βασιλεὺς Ἀναστασίας ἀπέστειλε τὸ χρυσάργυρον καὶ τὰ κυνήγια, καὶ τὰς ἀρχὰς ὠνίους αὐτὰς δωρεάν προεβάλλετο.

Αὐτὰς τὴν εἰρήην ὁ ἐκγονὸς τοῦ Ἡρακλείου Ἰουστινιανὸς μετὰ Ἀβιμέλεχ τοῦ τῶν Ἀρράβων βασιλέως, ἀπέστειλεν Ἀβιμέλεχ σκόδομαίρει τὸν τοῦ Μαχᾶ ναόν, καὶ ἠθέλησεν ἐπᾶραι τοὺς κίονας τῆς ἁγίας Γεθσημανῆς. Καὶ παρεσκευάσεν αὐτὸν Σέργιος τις χριστιανικώτατος ὁ τοῦ Μανσοῦρ γενικὸς λογοθέτης καὶ λίαν ὀκειωμένος τῷ αὐτῷ Ἀβιμέλεχ, καὶ Πατρίκιος ὁ τούτου ἐφάμιλος τῶν κατὰ τὴν Παλαιστίνην χριστιανῶν προύχων, ᾧ ἐπίκλην Σιλᾶβος· αἰτούμενοι μὴ γενέσθαι τοῦτο· ἀλλὰ δι' ἰκεσίας αὐτῶν πεῖσαι Ἰουστινιανὸν ἀποστεῖλαι ἄλλους ἀντ' αὐτῶν ὅπερ καὶ γέγονεν.

Ἀναγκαῖον δὲ ἠροῦμαι καὶ Ἰωάννου τοῦ ἐπίκλην Μανσοῦρ. . . Οὗτος γὰρ ὁ Σέργιος τῶν ἐπί Μαυρία αἰχμαλωτισθέντων ἀπὸ Ῥωμανίας τινὸς ἀπελευθερωθέντος καὶ ὀνομασθέντος Μανσοῦρ υἱὸς ἐγένετο. Μανσοῦρ δὲ κατὰ τὴν Ἀρράβων φωνὴν ἐρμηνεύεται, λελυτρωμένος. Οὗτος τὸν ἑαυτοῦ παῖδα Σέργιον γράμμασιν ἐκπαιδεῦσαι ἐλληνικῶς καὶ ἀρραβικῶς, τῷ κατὰ καιρὸν γενικῷ λογοθέτῃ τῶν Ἀρράβων παρέδωκε, χριστιανικῶ ὄντι ἀνδρὶ, ὅστις θνήσκων μαρτυρεῖ μὴ εἶναι τὸν ἐπιτηδεῖως ἔχοντα πρὸς τὸ πρᾶγμα τοῦ γενικοῦ λογοθετοῦ μάλλον αὐτοῦ ἢ ἰσον. Ὅθεν αὐτὸν τῆς ὅλης Ἀρράβων ἐξουσίας ἐμπιστευθεὶς τὴν διοίκησιν, καὶ χάριν ὡς Ἰωσήφ λαβὼν ἀπὸ θεοῦ κυρίου ἐν πᾶσιν ὑπακούεσθαι, πρὸ πάντων τὴν φιλολογίαν ἀνακαινίζεταί, μέλλουσαν ἐκλιμπάνειν τῶν κατὰ τὴν ἑῶν ἐκκλησιῶν, καὶ ἀναζητήσαι διδασκαλίους, εὐρεῖν οἷους οὐκ ἦν ἄλλους εὐρεῖν ἴσους αὐτῷ.

καὶ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν οὐσίαν προσέτεινεν αὐτοῖς, κυρίως καὶ πατέρας αὐτοῦ ἀποκαλῶν, καὶ τὴν παιδευσιν ἀφ' ἑθόνως μετέδωκε τοῖς τέσσαρσιν υἱοῖς αὐτοῦ Ἰωάννη, Θεοδώρῳ, Ἠλίᾳ τε καὶ Θεοδοσίῳ, καὶ τοῖς σὺν αὐτοῖς, κατὰ κέλευσιν Ἀβιμέλεχ χριστιανῶν τέκνων πτωχῶν τε καὶ πλουσίων παραγινομένων εἰς τὸ παιδευθῆναι, τοῦ Σεργίου ἐξ οἰκείων ἀναλωμάτων συναθροίσαντος πληθὺς βιβλίων παντοίων τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, καὶ μνήμης ἄξιον ἔργον τοῖς μετέπειτα καταλιπόντος εἰ βούλοιντο ζηλώσαι. Ὁ δὲ Κοπρώνυμος Κωνσταντῖος τὸν μὲν Θεόδωρον τοῦ Μανσοῦρ ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐξώρισεν εἰς τὰ κλίματα τῆς ἐρήμου, Γαλήθ δὲ τὸν ἀγιώτατον Πέτρον μητροπολίτην Λαμακοῦ γλωσσοτομηθῆναι ἐκέλευσε καὶ ἐξορισθῆναι κατὰ τὴν Εὐδαίμονα Ἀραβίαν, ἔνθα καὶ μαρτυρικῶς τελειοῦται, ὡς ἀναφανδὸν ἐλέγχων τὴν τῶν Ἀρράβων καὶ Μανιχαίων δυσσέβειαν. Τούτου ζηλωτῆς καὶ ὀμόνυμος Πέτρος κατὰ τὸν Μαΐουμην ἐν τοῖς αὐτοῖς ἀναδειχθεὶς χρόνοις μάρτυς ὑπὲρ Χριστοῦ αὐτόμολος ἀρρωστήσας γὰρ καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς τῶν Ἀρράβων προύχοντας, ἅτε συνήθεις ὄντας αὐτῷ χαρτοουρίῳ τελοῦντι τῶν δημοσίων φόρων, φησὶ πρὸς αὐτούς. «Πᾶς ὁ μὴ πιστεῦων εἰς πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα, τὴν ὁμοούσιον καὶ ζωαρχικὴν ἐν μονάῃ τριάδα πεκτῆρωται τὴν ψυχὴν καὶ τῆς αἰωνίου κολάσεως ἀξιούται, τοιοῦτος καὶ ὁ ψευδοπροφήτης ὑμῶν Μωάμεθ, καὶ τοῦ ἀντιχριστοῦ πρόδρομος. ἀπόστητε σὺν, εἰ ἐμοὶ πείθεσθε. Μαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν τῆς ἐκείνου μυθολογίας· εὐνοῶ γὰρ ὑμῖν, ἵνα μὴ σὺν ἐκείνῳ χολασθῆτε». Ταῦτα καὶ ἄλλα πολλὰ πλείστα θεολογῶν καὶ μεγάλη τῇ φωνῇ ἀναθεματίζων τὸν Μωάμεθ καὶ τὴν μυθογραφίαν αὐτοῦ, τὴν διὰ ξίφους τιμωρίαν ὑπέστη. Τούτου ἐγκωμιαῖος λόγων τετίμηκεν ὁ ὄσιος πατήρ ἡμῶν Ἰωάννης, ὁ καλῶς ἐπικληθεὶς χρυσόρας διὰ τὴν ἐπευθούσαν αὐτῷ τοῦ

πνεύματος ἐν τε λόγῳ καὶ βίῳ χρυσαυτῆ χάριτι ὃν Κων-
σταντῖνος ὁ δευσεβῆς βασιλεὺς ἐτήσιω καθυπέβα-
λεν ἀναθέματι δια τὴν ὑπερβάλλουσαν αὐτοῦ ὀρθοδοξίαν.
καὶ ἀντὶ τοῦ παπικοῦ αὐτοῦ ὀνόματος Μανσοῦρ, ὃ ἐρ-
μηνεύεται λελυτρωμένοι, μακαρίτων ἰουδαϊκῶ φρονή-
ματι μετονομάσας τὸν νέον τῆς ἐκκλησίας διδάσκα-
λον·.

Лѣтѣ всю рукопись напомятегъ исторія Георгія Ке-
дрина отъ начала міра до царствованія Исаака Ком-
нина.

№ 541 (1625).

Въ Синаеджуванітской библіотекѣ въ Каирѣ.

Χρονικὸν τοῦ Γεωργίου ἁμαρτωλοῦ, [рукопись бумажная,
1600 года, лл. 288 (299×207; 205×140) по 28 строкъ:
содержитъ

лл. 1^а—11^б + Ἱστορία χρονικὴ Γεωργίου μοναχοῦ +
Πίναξ τοῦ παρόντος βιβλίου:—

Самая исторія, начинается съ

лл. 12^а—13^а Πρόλογος χρονικῆς ἱστορίας Γεωργίου мо-
ναχοῦ:— Προοίμιον.

Πολλοὶ μὲν τῶν ἔξω φιλολόγοι... δυνάμει:—

Τέλος τοῦ προοιμίου:—

и затѣмъ уже

лл. 14^а—286^б Χρονικὸν σύντομον ἐκ διαφόρων χρονογράφων
τε καὶ ἐξηγητῶν συλλεγὲν καὶ συντεθὲν ὑπὸ Γεωργίου ἁμαρ-
τωλοῦ μοναχοῦ:—

Съ записью:

“Ὅσπερ ξένοι χαίροντες, ἰθεὶν πατρίδαν καὶ οἱ θαλατταί-
οντες φθάσουσιν εἰς λιμένα' οὗτω καὶ οἱ γράφοντες, ἰθεὶν βιβλίου
τέλος:”]

Ἐτελειώθη ἡ παρῶσα βίβλος διὰ χειρὸς οἰκτροῦ τέχρα καὶ
θύτου Ἰωάννου, τοῦ Κωνηγοῦ:— ἐν μηνί, φαρμουθίῳ
κε': τῷ ἀπὸ Χριστοῦ ἔτει μαχ':— ἰνδικτιῶνος ιγ'.

№ 542 (1190).

Рукопись на бумаге in 4° [205×142; 170×110; по 26 строкъ; лл. 255, по лл. 1—3 и 255 пустые, при переплетѣ]. Почеркъ не очень старинный [XVI вѣка]. Въ концѣ мистическими буквами приписано: Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ πόνος Διονυσίου. Этого Дιονисія — переписчикъ. Замѣчательно, что тутъ вмѣсто ἴνα пишется γὰρ ἔλθῃ. [Содержаніе:

1) лл. 4^a—12^b Πέναι ἀκριβεῖς τοῦ παρόντος βιβλίου περιέχων χρονογραφικὴν ἐξήγησιν ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἕως τῆς βασιλείας Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ καὶ ὀρθοδοξοῦ:—

α'. Ἀρχὴν ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν:—

β' Περὶ τοῦ δευτέρου οὐρανοῦ ἤγγου τὸ στερέωμα:—

γ'. Κατασκευῆς Ῥώμης ὑπὸ Ῥωμόλου:—

α'. Βασιλεὺς α' Ῥώμης Ῥώμυλος ὁ κατασκευάσας αὐτήν:—

ε' Κυβέρνησις Ῥώμης παρὰ τοῦ δήμου:—

Τῆς πρεσβυτέρης Ῥώμης οἱ βασιλεῖς:—

α'. Πρῶτος βασιλεὺς Ῥώμης Γάιος Κάισαρ:—

οὗτος ἔσ' βασιλεὺς Ῥωμαίων Ἀναστασίας ὁ Δίκυρος, ἔτη χξ' μῆνας:—

Далѣ нумерація идетъ только для византийскихъ императоровъ, кончая

χδ'. Βασιλεὺς Ῥωμαίων Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος ὁ Δράγασις ἀδελφὸς αὐτοῦ ἔτη ὅς καὶ ἔλασε τὴν πόλιν:—

Ἐν ᾧ τῷ ᾧ ᾠδῆν ἔπει Ἰνδικτ. α' μηνὶ μαῖω κθ' ἡμέρας γ' ἐπάρθη ἡ Κωνσταντινούπολις ὑπὸ τῶν Ἰσλαμικῶν:—

Ὁ δὲ Θωμάς ἐπήγεν εἰς τὴν Ῥώμην καὶ ἐκεῖ ἔπει

λείτησεν καὶ οὕτως ἐτελειώθη παντελῶς ἡ ἀρχὴ τῶν
Ῥωμαίων:— τέλος:—

2) λλ. 13^a—14^b Ἔτερον συνοπτικότερον τῶν βασιλεῖς μόνων
τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὅπου ἐβασίλευσαν εὐσεβῶν καὶ ἀσεβῶν:
α'. Βασιλεὺς πρῶτος Κωνσταντίνος εὐσεβῆς ἔτη λδ'
μῆνας δ':

ιδ'. Βασιλεὺς Ῥωμαίων Ἰωάννης ὁ Παλαιολόγος ὁ
οἶός αὐτοῦ ἔτη:—

λλ. 15^a—16^b πυστοίη.

3) λλ. 16^a—246^b (заств.) Βιβλίον περιέχον χρονολογικὴν
ἐξηγήσιν ἀπὸ κτίσεως κόσμου [μέχρι Διοκλητιανοῦ τοῦ βασι-
λέως καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἀρχεται τὸ δεύτερον βιβλίον] ἕως τῆς βα-
σιλείας Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτη:

[α) λλ. 16^a—68^b Βιβλίον α'.]

Ἄπ' ἀρχῆς ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν χωρὶς ἀστρων...
[ОКОНЧИВ.: ... Καὶ ἦσαν ὡσπερ σκύβη λυσιασμένοι
ἀπάνω εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Α]

[δ) λλ. 68^a—246^b Βιβλίον χρονικὸν δεύτερον ἀρχόμενον
ἀπὸ τῆς βασιλείας Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ ἕως
τῆς βασιλείας Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτη:—

κγ' Βασιλεία Ῥωμαίων Διοκλητιανὸς καὶ Μαξι-
μιανὸς:— Διοκλητιανὸς ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίων
Ἕλληγ' ὦν...]

Βασιλεία Ἡρακλείου τοῦ Καππαδόκου. ἔτη λδ'.

Καὶ προσεγέλασεν ἡ βασιλεία εἰς τὸν Ἡράκλειον
τὸν Καππαδόκη, ἄνθρωπον εὐγενῆ καὶ βαδύ πλοῦ-
τον, στρατηγὸν ἄριστον καὶ φρονημώτατον. Εἶπεν δὲ
καὶ οὐδὲν ὀνόματι Κωνσταντίνου.

Μάχη Χοσρώου βασιλέως Περσῶν κατὰ Ῥωμαίων.

Спустя нѣсколько строкъ, гдѣ говорится о походѣ Хо-
сру, сказано: «Ѣра γινῶσιν φρονημώτατην καὶ ἀγαθὴν πιστὴν τοῦ
βασιλέως: τὴν γὰρ πόλιν καὶ τὸν οὐδὲν τοῦ καὶ τὸν λαὸν περι-
ῶσκεν αὐτοῦ εἰς τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον. Ἐπὶ ναπρεαβὸ κανο-

варью на полѣ манускрипта, но помѣщено и въ текстѣ его.

[Хроника кончается:

... ἀμή ὁ σκοπός του ἦτον εἰς τοὺς παραδιαβασμοὺς
καὶ εἰς τὰς τοιαύτας δουλείας ὅπου ἐδηλώσαμεν. ὦ ἡ
δοῦσα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων ἀμήν:—
τέλος καὶ βίβλος αὐτοκρατόρων πράξει: ἕως ὧδε εἰ-
χεν τὸ αθιβολεον μόνον.

4) Запись:

+ αχ ψλ εσ πλν πθη κλνλω ζηλωτηχ' ωσαεχ
λ' ζπθψιδω εσεβαεη λ' ευλν: θξβ'ν:

чтение которой раскрыто въ припискѣ позднѣйшей руки на
л. 247^а:

Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ πόνος Διονουσίου· σωθῆ ὁ γράψας·
ἐλεηθῆ ὁ ἔχων ἀμήν.

л. 247^{а-в} пустош.

5) лл. 248^а—249^б "Ἐτερον βασιλογράφη συνοπτικὸν διὰ στί-
χων τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς· ὀρθοδόξων καὶ ἀσεβῶν ἀρχόμενον
ἀπὸ τοῦ εὐσεβεστάτου Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως μέχρι Μι-
χαήλ τοῦ Παλαιολόγου καὶ στρατηγοτάτου:—

Τῶν χριστιανῶν βασιλεῖς μοι σκόπει:—
α'. Κωνσταντῖνος πρότιστος...

6) л. 249^б "Ἡ δῆλωσις τῆς κτίσεως τῆς Κωνσταντινουπό-
λεως:—

7) лл. 249^б—251^а Περὶ τῶν ε' ἀγίων καὶ οἰκουμενικῶν
συνόδων...

8) л. 251^{а-б} Χρονικὸν συνοπτικὸν ἀπὸ τοῦ Ἀδάμ:—

9) л. 252^{а-б} Περὶ τῶν βασιλέων συνοπτικὸν πόσου· χρό-
νους ἔζησαν ὁ καθείς:—

10) лл. 252^б—254^б (рукоя XVII вѣва) лунникъ (безъ
заглавія):

Αἱ ἡμέραι πεφωτισμέναι τῆς σελήνης...

№ 544 (1191).

Рукопись на бумаге in 4° новая [XVIII вѣка I'] [XVIII вѣка, лл. 270, по 29 строкъ A]

Ἱστορία διαλαμβάνουσα τὰ ἐν τῷ ἁγίῳ θεοτιμῆτῳ καὶ θεοδόξαστῳ ὄρει Σινᾷ γενόμενα, παλαιὰ τε καὶ νέα τεράστια θαύματα ἀρχίζουσα ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ προφήτου Μωϋσέως καὶ τελειώνουσα ἕως τῆς βασιλείας τοῦ σουλτάν Σελίμη τοῦ παλικοῦ, καὶ μικρὸν τι κάτωθεν ἀκόμη, συνθεθεῖσα εἰς κοινὴν γλῶσσαν, διὰ τὴν ἀκούεται ἀπὸ κάθε ἀνθρώπου Ἑλληνικῶς.

[Раздѣлена на четыре отдѣла (λόγοι), изъ которыхъ первые три описываютъ Синайскій монастырь, а четвертый — политическое состоянiе Египта отъ Фараоновъ до султана Селима.

Предисловіе начинается:

Ἐκεῖνοι ὅλοι ὅσοι ἐγραψαν ἱστορίας μετὰ τὸν Μωυσῆν φαίνονται νὰ ὠφέλησαν μέρος τι τοὺς ἀνθρώπους. . .

Оканчивается трудъ словами статьи о монастырскихъ рабахъ:

. . . ὅμως δὲν ἤξεύρω ἢ τοῦ Σάλεχ ὁποῦ εἶπομεν πρότερον ἢ ἄλλου τινὸς Σάλεχ καὶ αὐτοῦ ὀνομαζομένου. A]

№ 545.

Περιγραφή τοῦ Κετὰί παρὰ τοῦ ἀρχόντος Σπαθάρη κυροῦ Νικολάου.

№ 546 (1767).

Въ библиотекѣ Синаеджуванийскаго подворья въ Каирѣ.

Рукопись на бумаге въ листъ, XVIII вѣка [225×167: страницъ 449].

Γεωργίου τοῦ Φραντζῆ μεγάλου λογοθέτου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ποτὲ βασιλείας Ῥωμαίων χρονολογικόν, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς βασιλείας τῶν Παλαιολόγων μέχρι τῆς ἀλώσεως αὐτῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τέλους τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας:—

Ὁ τῆς ἀρχῆς ἐπιβήτωρ Ἀλέξιος Ἄγγελος ὁ Κομνηνός, ὁ τυφλώσας τὸν ἀδελφὸν Ἰσαάκιον Ἄγγελον, καὶ τὴν βασιλείαν λαβὼν. . .

№ 547 (1821).

Въ той же оублютекъ.

Μελετίου μητροπολίτου Ἀθηνῶν Ἱστορία ἐκκλησιαστικῆ. Хорошая рукопись [XVIII вѣка, in 4°, поднесенная 1 августа 1718 года патриарху Иерусалимскому Кириллу племяннику автора: Ἀναστάσιος ἱερεὺς Βασιλείου ἱερεὺς ὁ ἐξ Ἰωαννίνων ἢ Ἀλέξιος Σπανός ὁ ἐξ Ἰωαννίνων.]

№ 548 (1849).

Въ той же оублютекъ.

[Рукопись 1673 года, па лл. 209, по лл. 1—8, 200—209 листы (206×156); содержитъ:

1) лл. 9^a—190^b] Ἱστορία, ἧτοι διήγησις περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν Ῥωσσῶν πόθεν κατάγονται οἱ ἀρχηγοὶ αὐτῶν καὶ περὶ τοῦ, πότε καὶ πῶς ἔλαβον τὸ ἅγιον βάπτισμα, καὶ περὶ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου, ὁποῦ ἦλθε σωματικῶς εἰς τὴν Ῥωσσίαν καὶ ἐκήρυξεν τὸ θεῖον κήρυγμα. — Μεταφρασθὲν δὲ καὶ συλλεχθὲν ἐν συντομίᾳ ἐκ τῶν Σλαβικῶν βιβλίων παρὰ Διονυσίου ῥακενδύτου καὶ μεγάλου ἀρχιμανδρίτου τῶν Ἰβήρων εἰς τὴν ἡμετέραν διάλεκτον κατὰ τὸ χαχῆ ἔτος Χριστοῦ.

τίτλος α'. Ὁ ἅγιος ἀπόστολος Ἀνδρέας. . .

. . . [л. 10^a] Οὗτος ὁ Ὁλεγος πολλοὺς τόπους ἐκατατρόπωσεν καὶ κατὰ τῆς Κωνσταντίνου βασιλευσούσης πόλεως ἤγειρεν μέγαν πόλεμον, καὶ πολλὴν φθορὰν τῶν Ῥωμαίων ἐποίησεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ σοφωτάτου καὶ Ἀλεξάνδρου ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐν ἔτει 641ῷ, καὶ φόρους ἐξ αὐτῶν ἔλαβεν.

. . . Εἰς τὸ 13° ἔτος τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ Σοφωτάτου Βασιλείου τοῦ Μακεδόνα μετὰ τριάκοντα ἔτη, ἀφ' οὗ ἐβαπτίσθησαν οἱ Βούλγαροι, ἐμεταγλωττί-

σὴν τὸ ἱερόν εὐαγγέλιον εἰς τὴν σλαβαϊκὴν διάλεκτον.
ὁμοῦ καὶ ὁ ἀπόστολος.

[На л. 190^{a-b} окончание: . . . ἐστὲύθη βασιλεὺς ὁ εὐσεβέ-
στατος καὶ συνετώτατος υἱὸς αὐτοῦ Ἀλέξιος Μι-
χαηλοβίτζης διὰ χειρὸς Ἰωσήφ πατριάρχου Μο-
σχοβίας ἐν ἔτει 7153, τοῦ ὁποίου τὰς ἀρετὰς τὴν
σύνεσιν τὰς ἀνδραγαθίας τὰς λοιπὰς ἀγαθοεργίας ἀφή-
νομεν ἄλλοις γράψαι εἰς τὸ μετέπειτα. πέρας τοῦ λό-
γου ὧδε ἡμεῖς ποιῶμεν τῇ συντομίᾳ χρῶμενοι:—Τέ-
λος τῆς ἱστορίας τῶν Ῥωσῶν τῷ δὲ θεῷ δόξα εἰς
τοὺς αἰῶνας. ἀμήν:—

2) л. 190^b—198^b] После Россійскои исторіи слѣдуетъ:

1660

Περὶ τῆς Ἰβηρίας πόσαι ἀθθενταὶ εὐρίσκονται τὴν σή-
μερον εἰς αὐτήν.

Въ концѣ сказано:

Ταῦτα πάντα τὰ ἄνωθεν γεγραμμένα τῆς Ἰβηρίας ἕως
ὧδε τὰ ἐπαράδοσεν ὁ μακαριώτατος πατριάρχης Ἀν-
τιοχείας κϋρ Μακάριος ἡμᾶς τοιοιτοτρόπως, ὁ ὁποί-
ος τὰ ἐγύρισεν ὅλα καὶ τὰ εἶδεν ὀφθαλμοφανῶς [Τέ-
λος καὶ τὰ τῆς Ἰβηρίας μερικῶν διηγήσεων τῶν ὧδε
γεγραμμένων:—

даже зачеркнуто дважды написанное:

κατὰ τὸ ἀρχογ' ἔτος Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν:—]

— Изъ статьи о Грузіи выписка оубъ иконахъ:

Въ Имеретин: [л. 191^a]. . . Ἡ δευτέρα ἐπισκοπὴ λέγεται Κε-
νατέλη, θαυμασιώτατον μοναστήριον καὶ ὠραῖον, ἣ ὅποια ἔχει τὴν
εἰκόνα, ὅπου ἐξωγράφισεν ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς, τῆς ὑπερα-
γίας θεοτόκου, ὡς καθὼς αὐτοὶ λέγουσιν, ἔχει ἀκόμη μίαν εἰκόνα
τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, καὶ εἶναι τζαμπλομένη
καὶ σχεπασμένη ὅλη ἀπὸ τὰ τριάκοντα ἀργύρια, ὅπου ἐπώλησεν
ὁ παράνομος Ἰούδας τὸν Χριστόν. . .

Въ Кахетин: [л. 192^a] . . . Εἶναι οἱ Ἰακωβίται, ὅπου ὀνομα-
ζονται Χεψούροι, ὁμοίως εἶναι καὶ ἄλλη πολὴ ὅπου λέγεται Τοῦ-

χοι, καὶ εἶναι χριστιανοὶ καθολικοί. Εἶναι καὶ ἄλλη φυλὴ ὅπου λέγονται Δίδο, καὶ ἐτέρα ὅπου λέγεται Καίστη. . .

Въ Мингрелии: [J. 195^b]. . . Ἡ τρίτη ἐπισκοπὴ λέγεται Πεδιέλος. Ἔχει τὴν εἰκόνα τῆς παναγίας ὅπου λέγεται ἡ ἐν Βλαχέρναις, καὶ τὸ πρόσωπον τῆς καὶ τὰ χέρια εἶναι ὡσάν σάρκα, καὶ ὀνομάζεται Πεδιέλος.

3) J. 198^b—199^b Τοῦ ἀσεβεστάτου Ἰωσαπαΐ Σεβη τοῦ υἱοῦ τῆς ἀπωλείας ἐπιστολὴ ἦν ἔστειλε πρὸς τοὺς Ἑβραίους:—

Πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ υἱοὺς τοῦ Ἰσραήλ. . . καὶ τέρ-
φιν ὑμῶν:—

Τέλος εἴληφεν ὧδε καὶ τὴν κακὴν του καὶ τὴν ψυ-
χρὴν του ἡμέραν. Ἡ ἀπογραφὴ:— Ὁ μονογενὴς καὶ
πρωτόκλητος υἱὸς τοῦ θεοῦ Ἰωσαπαΐ Σεβη ὁ με-
σίας:—

Ἐμεταγλωττίσθη ἡ παροῦσα ἐπιστολὴ ἀπὸ τὸ ἑβραϊ-
κὸν εἰς τὴν ῥωμαϊκὴν διάλεκτον ἐν ἔτει σωτηρίου 1668
ἐν μηνὶ ἰαννουαρίῳ:—]

4) J. 199^b запись:

Ἐτελειώθη τὸ παρὸν ἐν Ῥαχήτη διὰ χειρὸς Ἀναστα-
σίου ἱερομονάχου Κυπρέου κατὰ τὸ ἀρχοῦ ἔτος Χριστοῦ τοῦ θεοῦ
ἡμῶν ἐν μηνὶ μαΐῳ α'. Τέλος καὶ τῷ θεῷ δόξα πρέπει τῷ
συντελεστῇ τῶν ἀγαθῶν:—

[5) СЪ ПОМѢТКОЮ:

ἀψιδ' μαΐῳ ἰδ' ἡμέρα ε' ὥρα ε' τῆς ἡμέρας ἐγινε μεγά-
λος σεισμός. τόσον ὅπου οἱ ἄνθρωποι ἔφυγαν εἰς τὰ μεταγῆρια
καὶ ὄρη:—]

№ 549.

Въ Синаеджуваніиској библиотекѣ въ Кагрѣ.

Ἀθανασίου Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου Κωνσταντι-
νουπόλεως, ἐκκλησιαστικῶν τε καὶ πολιτικῶν βιβλία δώδε-
κα, ἀφιερωθέντα τοῖς ἡγαπημένοις αὐτοῦ γονεῦσι, τῷ τε κυρίῳ
θεοδώρῳ Κομνηνῷ Ὑψηλάντῃ καὶ τῇ κυρίᾳ Κασσάν-
δρᾳ Ὑψηλάντῃ.

На простой бумаге въ четвертую долю обычнаго писчаго листа.

[Изъ этой рукописи 19 листовъ размѣра 220×162 вырваны еп. Порфиріемъ и находятся теперь въ его бумагахъ Имп. Акад. Наукъ № 136, а 21 листъ въ № 72.]

Πίναξ¹⁾.

Βιβλίον πρῶτον. — Τὰ ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος μέχρι τῆς ἀποβιώσεως τοῦ τῶν Βυζαντίων ἐπισκόπου ἁγίου Λαυρεντίου ἐν διαστήματι ἐτῶν 268.

Βιβλίον δεύτερον. — Περιέχον τὰ ἀπὸ τοῦ ἁγίου Ἀλυπίου ἐπισκόπου Βυζαντίων μέχρι τῆς ἀναβιβάσεως εἰς τὸν πατριαρχικὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον Παύλου τοῦ Ὁμολογητοῦ ἐν διαστήματι ἐτῶν 172.

Βιβλίον τρίτον. — Περιέχον τὰ συμβάντα ἀπὸ Παύλου τοῦ Ὁμολογητοῦ μέχρι τῆς ἐξώσεως πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Εὐθυμίου ἐν διαστήματι ἐτῶν 155.

Βιβλίον τέταρτον. — Περιέχον τὰ συμβάντα ἀπὸ πατριάρχου Μακεδονίου ἕως πατριάρχου Θωμᾶ ἐν διαστήματι ἐτῶν 113.

Βιβλίον πέμπτον. — Ἀπὸ Σεργίου μέχρι τῆς ἀποβιώσεως Νικολάου τοῦ Μυστικοῦ ἐν διαστήματι ἐτῶν 320.

Βιβλίον ἕκτον. — Ἀπὸ πατριάρχου Στεφάνου τοῦ β' καὶ ἀπὸ Ἀμασειᾶς μέχρι τῆς παραίτησεως πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου τοῦ Καματηροῦ ἐν διαστήματι ἐτῶν 278.

Βιβλίον ἑβδομον. Ἀπὸ πατριάρχου Μιχαήλ Αὐτωριανοῦ μέχρι ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν ἐν διαστήματι ἐτῶν 254.

Βιβλίον ὄγδοον. — Ἀπὸ τῆς ἀλώσεως μέχρι τῆς ἀποβιώσεως τοῦ πατριάρχου Καλλινίκου τοῦ β' τοῦ ἀπὸ Προύσης τοῦ ἐπιλεγομένου Ἀχαρνάν, ἐν διαστήματι ἐτῶν 350.

¹⁾ Это оглавление сдѣлано не самимъ авторомъ Комнинемъ, а, какъ жется, Синайскимъ архіеп. Ковстантіемъ, котораго я въ послѣдній разъ видѣлъ въ Ковстанτιнополѣ въ 1858 году.

Βιβλίον ἑννατον. — Ἀπὸ τῆς πατριαρχείας Γαβριήλ τοῦ γ', τοῦ ἀπὸ Χαλκηδόνος, μέχρι τέλους τῆς πρώτης πατριαρχείας Σαμουήλ, τοῦ ἀπὸ Δέρκων, ἐν διαστήματι ἐτῶν 67.

Βιβλίον δέκατον. — Ἀπὸ πατριαρχείας Μελετίου, τοῦ ἀπὸ Λαρίσσης, μέχρι τέλους πατριαρχείας Προκοπίου ἐν διαστήματι ἐτῶν 20.

Βιβλίον ἑνδέκατον. — Τὰ Περσικά, Ἀραβικά, Ὀθωμανικά.

Βιβλίον δωδέκατον. — Τὰ Γαλλικά καὶ Γερμανικά.

Богатый материалъ для церковной исторіи!

Мои выписки въ этихъ книгъ (небольшихъ.)

Βιβλίον α'.

Συνετέθη α' βιβλίον ἐν τῇ κατὰ μικρὰν Ἀσίαν Μαγνησίᾳ τῇ παρὰ τῶ ποταμῶ Μεάνδρῳ, ἄλλως Ἡλιουπόλει, ἣτις τὰ νῦν τουρκιστὶ λέγεται Ἀϊδὴν Γκιουζέλ Ἰσάρι, ἔτει 1749: ἐνθα διέτριψα μετὰ τοῦδε μοὶ τοῦ ὑπερτάτου αὐθέντου Ῥαγίπ Μουχαμέτ πασᾶ ἡγεμόνος τοῦ Ἀιδινίου ἀπὸ ἔτους 1748 φευρουαρίου ἢ μέχρι ἔτους 1750 νοεμβρίου ἰδ'.

— Κατάλογος τῶν πατριαρχουσάντων ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει Ἱερουσαλήμ. Смотри собранные мною материалы для исторіи патриархата Иерусалимскаго [Имп. Академіи Наукъ № 77]. Тутъ помѣщенъ этотъ каталогъ.

— Александр. патриархъ Евтихій, историкъ, святительствовалъ съ 914 года 7 лѣтъ.

— Александр. патриархъ Θεοφιλъ II святительствовалъ съ 993 года 16 лѣтъ. Οὗτος πρῶτος ἐκλήθη κριτὴς τῆς οἰκουμένης.

— Въ концѣ первой книги есть глава 39-я о Россійскихъ патриархахъ съ 1589 года по 1699-й.

Ἦλθεν εἰς τὴν Μοσχοβίαν χάριν ἐλεημοσύνης ἔπει σωτηρίῳ 1588 μετὰ μητροπολίτου ἐνός καὶ δύο ἐπισκόπων ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Ἱερεμίας ὁ β', ὁ ἀπὸ Λαρίσσης. Παρεκάλεισεν οὖν τὸν πατριάρχην ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος εἰς πατριάρχην ἀναγαγεῖν τὸν μητροπολίτην τῆς πόλεως Μόσχας Ἰώβ. Κατιδὼν οὖν ὁ πατριάρχης, ὅτι μετὰ τὴν ἀλωσιν οὐκ εἶε μητρο-

πολίτης Ῥωσσιῶν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει προεχειρίζετο διὰ τὴν τῶν Ὀθωμανῶν ἐπικράτειαν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς συνόδου τῶν ἑπτὰ ἐπισκόπων τῆς Μοσχοβίας, καὶ οἱ μείναντες οἱ ἐκεῖσε ἀρχιερεῖς ἄνευ τῆς ἐπικουρίας τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου πολλὰ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς οὐκ ὀρθῶς ἐκαينوτόμησαν, τό τε ἱερὸν σύμβολον παραχαράξαντες, καὶ πολλὰ βιβλία τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας ἐσφαλμένως τυπώσαντες, σύνοδον ἀηροίσας τῶν ἐν πάσῃ τῇ Ῥωσσίᾳ ἀρχιερατευόντων, ἀνεδίδαξεν αὐτοὺς τὴν ἀληθῆ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας διδασκαλίαν καὶ τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς παράδοσιν· προεβίβασε δὲ καὶ τὰς ἐν τῇ Μοσχοβίᾳ ἀρχιεπισκοπὰς, Νοβογραδίου, Καζανίου, Ῥοστοβίου καὶ Κρουτίτζκης, εἰς μητροπόλεις ὁμοίως προεβιβάσθησαν καὶ τινες ἐπισκοπαί. . .

— . . . Κωνσταντῖνος Ῥωσσικῆ διαλέκτῳ τὴν τοῦ Κιεβίου ἱστορίαν συγγραψάμενος. Φιλάρετος. Νίκων. Ἰωακείμ. Ἀδριανός.

20 января 1861 года.

Холодно въ Канѣ.

Βιβλίον β'.

Τὸ δευτερον βιβλίον, ἀφιερωθὲν τῷ πατριάρχῃ τῶν Ἱεροσολύμων κύρ Παρθενίῳ, συνετέθη ἐν τῇ Ἐδέσσει τῆς κατὰ τὴν Μεσοποταμίαν Ὀσρογνῆς ἐπαρχίας, τελειωθὲν τῷ ἔτει 1752 κατὰ μῆνα νοέμβριον.

Βιβλίον γ'.

Βιβλίον τρίτον, ἀφιερωθὲν τῷ μητροπολίτῃ τῆς Ἐφέσου κυρίῳ Ναθαναήλ Χίῳ τῷ Καλλονάρι, συνετέθη ἐν τῇ αὐτῇ Ἐδέσσει ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἡγεμόνος ἔτει 1752 κατὰ μῆνα ὀκτωβριον.

Βιβλίον δ'.

Τέταρτον βιβλίον συνετέθη ἐν τῇ αὐτῇ Ἐδέσσει ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἡγεμόνος Ῥαγίπ πασᾶ ἔτει 1753 κατὰ μῆνα δεκεμβριον.

Въ этой книгѣ κεφάλαιον θ'. Κατάστασις τῶν ἐπιστημῶν.

τεχνῶν τε καὶ γραμμάτων, καὶ μεταβολὴ τῆς πολιτικῆς τάξεως, ἀπὸ Αὐγουστοῦ βασιλέως.

Ὁριβάσιος περίφημος ἰατρός ἀπὸ Παργάμων τῆς Ἀσίας. Μετεπέμφατο αὐτὸν ὁ Ἰουλιανὸς καίσαρ γενόμενος, καὶ συναπέλθεν αὐτῷ εἰς τὴν Περσίαν. Συνέθετο ἐπιτομὴν τῶν τοῦ Γαληνοῦ συγγραμμάτων. ἤρρεσεν αὐτῇ τῷ Ἰουλιανῷ καὶ παρήγγειλεν αὐτόν, νὰ διατάξῃ πάντα τὰ ἐν τῇ ἰατρικῇ εὐρισκόμενα. Ὅθεν συνέθετο πόνημα διηρημένον εἰς βιβλία 75. Σφύζονται τούτων τὰ πρῶτα 15, τὸ εἰκοστὸν τέταρτον, καὶ τὸ κα'. Τὰ λοιπὰ δὲ ἀπόλωντο. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰουλιανοῦ ἀνεχώρησεν εἰς τὰς ἐπαρχίας τῶν βαρβάρων. Ἀλλὰ μετεπέμφθη διὰ τὴν προκοπὴν του. Πρεσβύτης ὦν ἀπέθανεν, ἀλλ' ἀγνοεῖται τὸ ἔτος.

Διονύσιος μοναχὸς ὁ μικρὸς, Σκύθης τὸ γένος, πρῶτος διετέλεσε τὴν χριστιανικὴν ἐποχὴν ἔτει σωτηρίῳ 532, καθ' ἣν καὶ τὰ ἔτη ἀπαριθμοῦμεν, καὶ οὐχ ὡς τὸ πρότερον ἀπὸ τῶν Ὀλυμπιάδων, τῶν Ἰπαιτιῶν καὶ ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν αὐτοκρατόρων.

Βιβλίον ε' καὶ ἕκτον.

Ἀθανασίου Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν βιβλίον πέμπτον καὶ ἕκτον, ἢ π. οδηοῦ κληηΓβ ἢ ογματῆ in 4^ο.

Βιβλίον πέμπτον τελειωθὲν Ἐδέσση τῆς Ὀσροῦνης ἐπαρχίας τῆς τανῶν τουρκικώτερον Οὐρφα λεγομένη, ἔτει σωτηρίῳ 1755 κατὰ μῆνα ἰούλιον.

Βιβλίον ἕκτον πέρας εἴληψε ἐν τῇ Βεβρόια τῆς Συρίας (Χαλέπι) ἔτει 1756 κατὰ μῆνα δεκέμβριον.

Βιβλίον ζ'.

Βιβλίον ἔβδομον πέρας εἴληψε ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς τὸ Φτάρ: ἔτει 1761, ὄντος ἐπιτρόπου τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας τοῦ ἡγερέτου Ἰαχίπ Μεχμέτ Παζά.

— Κεφαλαίον λγ'. Ἀνακεφαλαίωσι: τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰς τοὺς ἀποστόλων συνόδων τε καὶ ψευδοσυνόδων μέχρι τῆς ἑσπερῆς τῶν Ὀθωμανικῶν ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐπι-

κεινα. — Смотри эту статью въ моемъ сборникѣ отрывковъ греческаихъ, переплетенномъ въ видѣ книги съ желтоват. корешкомъ. Часть II [Имп. Академія Наукъ № 72].

— *Ете: 1210. Сынъ Стефана, великаго жупана Сербіи, Савва рукоположенъ въ епископа вселенскимъ патриархомъ Михаиломъ.

— *Ете: 1222. Игемонъ Диррахіи Θεόδωρὸς Κομνηνὸς поднянулъ себѣ Солунь, всю Θεσσαλίю и нѣкоторыя области Болгаріи—θέλει ἀναγορεύσει βασιλέα τῶν Ῥωμαίων παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας.

— *Ете: 1223. — Ἰωάννης Βατάτζι κατεδάμασε τὸν Θεόδωρον, καὶ κατηγάκασεν αὐτόν τε καὶ τὸν υἱόν του καταλίπειν τὰς βασιλικὰς σημαίας, καὶ συντελεῖν αὐτῷ δασμόν, ὡς μόνῳ καὶ ἀληθεῖ βασιλεῖ.

— *Ете: 1226—1234. Вселенскій патриархъ Германъ писалъ посланіе къ папѣ, склоняя его къ православію. Ему много помогаль Никифоръ Влеммидъ, подвизавшійся 50 лѣтъ.— Ἐγχειρίδιον τοῦτου τοῦ πατριάρχου κατὰ τῶν δογμάτων τῆς λατινικῆς ἐκκλησίας.

— *Ете: 1255. Θεόδωρος ὁ Δούκας ὁ Λάσκαρης βασιλεὺς ἐν Νικαίᾳ. Τοῦτου σώζεται: «Βιβλίον περὶ φυσικῆς κοινωνίας». — Ὁ Παχυμέρης δικαιοφύλαξ τῆς βασιλείας σχόλια συνέγραψε εἰς τὸν Διονύσιον.

— *Ете: 1264. — Являлась страшная комета въ іюль, августъ и сентябрѣ.

— *Ет. 1284. Ἀνταρτῆ κατὰ τοῦ Μιχαήλ Παλαιολόγου ὁ ἡγεμὼν τῆς Θεσσαλίας Ἰωάννης. Царь Михаилъ побѣхаль было воевать его, но умеръ на дорогѣ.

— *Ет. 1301. Νικηφόρος ὁ Κἀλλιστος, ὅς καὶ τὴν ἰδίαν ἱστορίαν ἀφωσιώσατο τῷ βασιλεῖ Ἀνδρόνικῳ ἀρχομένην ἀπὸ 625 ἔτους. Σώζονται βιβλία τῆς, τὰ δὲ λατὰ ἀπώλοντο.

— *Етous: 1309. Τινὲς ἐχθροὶ τοῦ πατριάρχου Ἀθανασίου (ἀγίου) ἐξωγράφησαν εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ὁσηγῶ ἔν τῳ ὑποποδίῳ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τὸν Χριστὸν μετὰ τοῦ βασι-

λέως φοροῦντα χαλινόν καὶ συρόμενον ὑπὸ τοῦ πατριάρχου. Ζη-
τῶν δὲ ὁ Ἀθανάσιος τὴν παιδείαν τῶν πταιστῶν, καὶ γενομένης
αὐτῷ ἐμπόδιον τῆς φιλανθρωπίας τοῦ βασιλέως, παροτρυνθεὶς ἀν-
εχώρησε καὶ παρητήθη. (Τούτου τὴν ζωὴν ὄρα ἐν τῷ νέῳ Πα-
ραδείσῳ).

— Ἔτ. 1315/16. Οἰκουμενικὸς πατριάρχης Ἰωάννης ὁ
Γλυκὸς ἀνάνεωσεν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει τὸν ἀπτικισμόν.—
Ἦμαρ ἐν τούτοις Θεόδωρος ὁ Μετοχίτης ἀνὴρ πολυ-
μαθῆς μὲν, ἀλλ' ἐν τοῖς συγγράμμασι λέξεων ποικιλία μᾶλλον, ἢ
ὀρθότητι νοημάτων σπουδάζων.

— Ἔτ. 1332. Царь Андроникъ младшій. Варлаамъ
монахъ на Аѳонѣ. Исихасты. Споры. Григорасъ.

— Ἔτ. 1341. Ἔρχεται εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν Γρη-
γόριος ὁ Παλαμᾶς μετὰ τινῶν μοναχῶν ἡσυχαστῶν διὰ νὰ
ἀπαντήσουν ταῖς κατ' αὐτῶν συκοφαντίας τοῦ Βαρλαάμ.

— Ἔτ. 1351.—Ἦλθον Φραγκισκάνοι εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ,
καὶ δελεάσαντες τὸν τότε πατριάρχην Λάζαρον τῇ συνήθει αὐ-
τῶν ὑποκρίσει, ἔλαβον παρ' αὐτοῦ τὸ μοναστήριον τῆς ἀγίας Σι-
ῶν, ἀλλ' ἔλαβον αὐτὸ παρ' αὐτῶν οἱ Σαρακηνοὶ, καὶ ἐποίησαν αὐ-
τὸ διδασκαλεῖον. ἔδωκαν δὲ τοῖς Φράγκοις τούτοις οἱ Ἰβηρες δι'
ἐνοικίῳ τὸ μοναστήριον τοῦ θεολόγου Ἰωάννου τὸ ἐνδὸν τῆς
Ἱερουσαλήμ, ὅπερ καὶ παρανόμως ἰδιοποίησαντο.

— Ἔτ. 1352. Вселенскій патриархъ Каллиметъ святого-
рецъ. При немъ соборъ, осудившій Варлаама и Акиндина.

— Ἔτ. 1354—1386. Вселенскій патриархъ Филофей
дважды былъ патриархомъ. Онъ писалъ противъ латинянь и
противъ Григораса.

— Ἔτ. 1388. Οἰκουμενικὸς πατριάρχης Νεῖλος συνέγρα-
ψε οὐκ ὀλίγα κατὰ Λατίνων, οὐ μὴν δέ, ἀλλὰ καὶ Νικόλαος
ὁ Καβασίλας, Ἰωσήφ ὁ Βρυέννιος, Μακάριος ὁ Ἀγ-
κύρας, καὶ ἄλλοι πολλοὶ συνέγραψαν ἐπὶ τοῦ βασιλέως τοῦ Μα-
νουήλ, διατρανοῦντες τὴν ἀλήθειαν καὶ τὰ λατινικὰ πλάνη
ἐναρτῶς καταργούντες.

— Ἔτ. 1441. Γίνεται διὰλεξις ἐν Κωνσταντινουπόλει με-
ταῦ τοῦ Μάρκου Ἐφρασίου καὶ τοῦ Δομνικανοῦ Βαρθολο-

μαίου ἐπισκόπου τῆς Φλωρεντίας θεολόγου παρὰ τοῖς Λατίνοις περιφρήμου παρρησίας, καὶ ἔμεινεν ἀζωνότερος ἰχθύων ὁ Λατίνος μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν τῶν ὀρθοδόξων τῆς πόλεως.

— Тогда же былъ соборъ въ Iерусалимѣ: соборовали патриархи Александрійскій, Антиохійскій и Iерусалимскій и митрополитъ Кесарій Каппадоκίηςкой, и отправили свое посланіе къ царю Іоанну Палеологу.

Βιβλίον η'.

Συνετέθη κόψω πολλῶν διὰ τριῶν χρόνων, καὶ πέρασ ἐπληφεν ἐν ἔτει 1768 κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον ἐν τῇ τῶν προγόνων ἐστία τῇ κατὰ τὸ Νεοχώριον ἐπὶ τοῦ Βοσπόρου τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

— Ἔτους 1455. Ὁ πάπας Νικόλαος ὁ ε', ἐραστής ὢν τῶν ἐπιστήμων πασῶν, τὰς Ἑλληνικάς βίβλους ἀφ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος προσενεχθεῖσας τῇ Δύσει, κομίσας εἰς τὴν Ῥώμην μετέφρασε λατινιστὶ παρὰ Γεωργίου τοῦ Τραπεζουντίου, Λαυρεντίου τοῦ Βάλλα, Πέτρου τοῦ Κανδίδου, Γεωργίου τοῦ Καστελάνου καὶ Δημητρίου τοῦ Γραικοῦ.

— Ἐτ. 1455. Ἱεροσολύμων Ἰωακείμ ἀπέθανε. Διάδοχός του Ἀθανάσιος ὁ γ' ἔλαβε παρὰ τοῦ Φατίχι σουλτάν Μεχμέτ χατί-σερίφι διὰ ὅλα τὰ προσκυνήματα, σωζόμενον μέχρι τοῦδε ἐν τῷ πατριαρχικῷ θρόνῳ τῶν Ἱεροσολύμων μετὰ καὶ ἄλλων χατισεριφίων, τῶν ὑστερον ἐκδοθέντων.

— Παρθένιος Μεταξόπουλος ἱερομόναχος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς μονῆς τοῦ Σουμελά ἔγραψε τὴν ἱστορίαν τῶν βασιλέων τῆς Τραπεζοῦντος, συνδεδεμένην μὲ τὸ προσκυνητάριον.

— Ἐτ. 1465. Ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων Γρηγόριος ὁ β' τὴν μεγάλην ἰσχὺν τοῦ σουλτάν Μεχμέτ κατιδὼν, προσελθὼν ἔδειξεν αὐτῷ τὸ πρόγραμμα τοῦ Ὁμερ-Ἰπν-Χιτάπ. ὁδὸν τοῖς ὀρθοδόξοις Ῥωμαίοις διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ προσκυνημάτων, καὶ ἐζήτησε ἐπικυρωθῆναι καὶ παρὰ τῆς αὐτοῦ βασιλείας· ὃ καὶ ἐγένετο.

— Εἰς τὴν Γερμανίαν μετακομίσθη τὰ ἑλληνικὰ μαθηματικὰ ὑπὸ Ἰωάννου Ρεχλινσοῦ τοῦ Καπνίωτος, ἡμικοῦ τε καὶ

τὰ ἴδια ἡχοῦνται. — Οἱ φράσαι ἐπὶ τῶν ἱεροκότων οὐκ ἐ-
 γῶν εἰς τὴν ἱεροσαλήν, καὶ τινες φράσαι τινος εἰδόμενοι εἰς
 τὴν ἱεροσαλήν οὐκ ἐβλήθησαν ἀπὸ τοῦ οἱ κρητόντος ἱεροκότου.
 καὶ εἰκότων ἀλλ' αὐτοὶ ἐβλάστησαν τὸν τότε πατριάρχην Ἀβραάμ
 ἐπὶ συνέσει αὐτῶν ὑποκρίσει παρκενῆσαν, καὶ ἐπὶ ἐγγύτητι αὐτοῦ
 αὐτῶν, ὁ καὶ ἐβλάστησε τὴν ἱεροσλήν (ΧΟΡΘΗΤΗ) τῆς κρητόντος ἡγεῖται
 τῶν ἀποστόλων (ὡστε ἀνέστη ἡ τοῦ πατριάρχου ἐκείνου φη-
 σία, ἀν' ἧσεν κατωκίτην, ἵνα εἰς τὴν ἱεροσαλήν). Εἰς
 αὐτοὺς λοιπὸν εἰσῆκε ὁ πατριάρχης κατοικίαν, ὡς ἦν ὡφέλι, τὸ
 ἰεροσλήν τῆς ἀγίας Σιών. Ἀλλὰ ἄλλοις αὐτοῦ παρ' αὐτῶν οἱ
 Σαρακηνοὶ καὶ οἰοσκακοὶ παρ' αὐτοὺς, ὡς ἔκαστος οἱ ἱερεῖς τοῦ
 φρατοῦ οἱ ἐνοικεῖον τὸ ἐν τῇ ἱεροσαλήν ἰεροσλήν τῆς
 ἀγίας τοῦ Θεολόγου. Ἐκκρητοῦντες ὅς τοῦ αὐτοῦ ἐβλήθη
 τῆς ἱεροσαλήν εἰς 1017, ἡρώσαντο οἱ φράσαι ἐν πόλει κα-
 νοῦνται, ἡρώσαντο τὸν ἀρχιεπὸν καὶ πρῶτον ἦν ἐνοικεῖον τὸ
 τῶν ἱερῶν ἡρώσαντο ἰεροσλήν. ὡς ἔκαστος παρ' αὐτῶν τῆς ἀκρι-
 βείας τῶν ἐνοικεῖων ἡρώσαντο τὸν ἀρχιεπὸν ὡς ἔκαστος ἡρώ-
 σαντα, ἡ ἀκριβείας ἰεροσλήν ὡς ἔκαστος ἡρώσαντα καὶ πρὸ τοῦ
 πατριάρχου ἐπιτηρηθέντα εἰσῆλθον αὐτοὶ καὶ ἀνεγέσθων, παρ'
 ἐνοικεῖαν ἐβλάστησαν. ἀνεγέσθων ὅς καὶ τοῖς λοιποῖς τῶν ἡ-
 σίων κατακόποις, τὰς ἀβερτολογίαις, πορνείαις, πολεμίας, πόνοις,
 ἐπιβουλαῖς, πλάγας καὶ τὰ λοιπὰ ὅμοια. ὡς ἔκαστος ἡρώσαντο ἐπὶ τῇ
 ἱεροσλήν φρατοῦ προεβλήσαν τὸν πατριάρχην ἱεροσλήν, ἐπὶ
 Πάπαστιν ὁμοῦν προεβλήσαν τὸν πατριάρχην ἱεροσλήν, ἐπὶ
 κρητόντος τῆς ἐν τῇ Βηθλεὴμ ἡγεῖται ἐκκρητοῦ καὶ τὸν ἀρη-
 γίον, καὶ τὸ ἡρώσαντο τὸν Πατριάρχην ἐπὶ Σφραγίδων. Ἀλλ' ὁ
 κρητόντος τῆς ἐν τῇ Βηθλεὴμ ἡγεῖται ἐκκρητοῦ καὶ τὸν ἀρη-
 γίον, καὶ τὸ ἡρώσαντο τὸν Πατριάρχην ἐπὶ Σφραγίδων. Ἀλλ' ὁ
 Θεοφάνης ἐβλάστη καὶ τὸ ἅγιον ἱεροσλήν, καὶ τὸν Πατριάρχην.
 τῆ ἀποκόποις τοῦ κρητοῦ, καὶ εἰσῆλθον τὰς ἐπιβουλάς τῶν φρα-
 τῶν ἡρώσαντο ἐπὶ τὴν πόλιν ἀνεβλήσαν καὶ οἱ φράσαι, καὶ ἐκρίθη-
 σαν ἡρώσαντο τὸν πατριάρχον εἰς τὸ εἶθον, καὶ ἐβλάστη ὁ πατριάρ-
 χης τὰ προεβλήσαντα παρ' αὐτῶν ἡρώσαντο τὸν τότε πα-
 τριάρχον ἀπὸ τῶν Μορφατῶν εἰς τὴν φρατοῦ 1688-9, καὶ τὸν
 ἡρώσαντο 1018, ἡρώσαντο τὴν Ἀποκρητοῦν, τὸν Πατριάρχην, τὸν ἀρη-
 γίον τῶν Βηθλεὴμ, καὶ τὸν ἐν τῇ Βηθλεὴμ κρητόντος τὸν ἀρη-
 γίον τὸν ἀρητοῦν τῆς ἡγεῖται ἐκκρητοῦ, καὶ τὸν ἀρητοῦν τῆς
 ἐν τῇ ἡρώσαντο καὶ τῶν ἡρώσαντων. 1684 ὡς ἔκαστος

πολιτικοῦ διασκαλοῦ, καθηγευόμενος παρὰ Ἀνορθοῦ Κων-
 σταντίνου τῷ "Ἰλλυρῶν ἐν Βαλακίᾳ τῇ πόλει (ἢ Βαλακί), ὅς
 οὐ καὶ πρῶτον καὶ τὰς Ἰαλλικαῖς οἰκιστὰς ἢ ἑλληνικὴν πα-
 τριὰς. Καὶ μετ' αὐτῶν ἐν Παρισίοις ἐπαθροῦσθαι ἢ ἑλληνικὴν πα-
 τριὰς ὡς τὸν Τεωρεῖον Ἐρμωυλοῦ τοῦ Σπαρτιάτου, ἐν τῷ
 τῷ Πρωτῷ ὡς Ἀρσενόποδον τοῦ Βουλγάρου, καὶ Μεθί-
 λανος καὶ Φλωρεντίας παρὰ Διητηρίου τοῦ Χαλκοκονό-
 λου, καὶ ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ παρὰ Κωνσταντίνου Ἀσκαρῆος

— Ἔτ. 1482—1488. Προζευγόμενοι παρὰ τῶν οἰκιστε-
 νικῶν Μάξιμος, ἀνὴρ διαβέβημένος ἐν ἀρετῇ, κατὰ πᾶσαν κω-
 νσταντίνου καὶ εὐρεθῆν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν τοῦ θεοῦ λόγων διδασκων...
 — Ἔτ. 1533. Ἰκνῆρ-ὄβιτς Ἀκρῆκεντ ἀρχιεπίσκοπος Πρω-

— Ἔτ. 1570. Ἰεραὶ ὁ λογιώτης τῆς μεγάλης ἐκκλησί-
 ας, ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ αὐτοῦ ἱστορίᾳ γράφει, ἐπὶ συνόδου γενο-
 μένης ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Μητροφῆ-
 νου τοῦ Ἰαπετάσιαθι ὑπετάγηται τῷ ἄρχιεπίσκοπῳ Κωνσταντι-
 νουπόλεως τῇ Ἀγκρᾷ, τῷ Πεκίῳ καὶ τῇ Τρονοβῶν, καὶ μετὰ
 τὴν εἶναι ἀρχιεπίσκοπος ἀποκεφάλους, καὶ ὡς ἀρχιεπίσκοπος τοῦ
 τοῦ ποταμῶν ἐν τοῖς Ἰβηρικοῖς γαιῶσι. ("Ὁ δὲν ἀρχιεπίσκοπος
 τοῦτοῦ ἐκτεροπόλεως ἠγροπόλεως εἰς ταύτας τὰς ἀρχιεπισκοπὰς.
 Ἀλλ' ἡ μετ' ὅρατος ἐπὶ τῇ ὑποτάξει τοῦ οἰκουμενικοῦ ἁγιο-
 νου. Ἀὐτὸς ἔσονται οὗ ἀποκτείνονται τῷ συντάξῳ ἁγίου κατ'
 ἰδίαν ἰατροῦ τῇ ἐσωτερικῇ βία μετὰ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τάξει καὶ
 ἐγγύῃ, ὡς ἐν τῷ Κωνσταντινουπόλεως Σαμουὴλ τὰς κατ-
 ἴργας.

— Ἔτ. 1574. Ἰεραὶ ἀπὸ Ἀκρῆκεντ. Σπουδὴ ἢ οἰ-
 κιστῶν τῶν μετὰ τὰς βελακίνας, καὶ τῶν ἄλλων τοῦ θεοῦ
 ἰστορίας ἐν ἐκκλησίᾳ.
 ΝΒ. Ποιὶς Μοσκόβικος κτηρονομάτης Φρίντινις βίβλις κη-
 τρονομάτης Κωνσταντίνου, ὁ συγγραφεὺς τῆν ἱστορίαν τοῦ Κη-

— Ἔτ. 1608. Τὸν Ἰεροσολύμων Σωφρόνιον τῶν ἐπι-
 κλησθέντων ἐπὶ τῶν ἐκκλησιῶν ὁ θεοφάνης. Ἔτ. 1608

οἱ Φράροι τῷ σουλτάν Μουράτῃ φλωρία 16 χιλιάδας καὶ τῷ βεζίρῃ γρόσια 25000, καὶ τῷ μουφτί καὶ ἄλλοις τὰ ἀνήκοντα, λαμβάνουσι πάλιν τὰ προσκυνήματα, ἔξαπατηθέντος τοῦ βασιλέως ὑπὸ τοῦ βεζίρη. Ἀλλὰ προσκλαυθεὶς ὁ πατριάρχης Θεοφάνης τῷ καϊμακάμῃ τῆς πόλεως Καρὰ Μουσταφᾶ πασᾶ, λαμβάνει ἄδειαν, νὰ φανερώσῃ τῷ βασιλεῖ τὴν τοῦ βεζίρη ἀπάτην. Ὅθεν δικάζεται πάλιν ὁ κύρ Θεοφάνης μετὸς Φράρους ἐν τῷ βασιλικῷ βήματι, ἦτοι καλαπά-δεβάνι, καὶ δίδονται πάλιν τοῖς Ῥωμαίοις τὰ προσκυνήματα, καὶ λαμβάνει ὁ Θεοφάνης καὶ ἄλλο χάτι σερίφι τοῦ σουλτάν Μουράτῃ βεβαιωτικὸν διὰ τὰ προσκυνήματα, καὶ ποιεῖ συνθήκην, νὰ πληρώσῃ κατ' ἔτος εἰς τὸ τζαμί τοῦ σουλτάν Ἀχμέτῃ φλωρία βενέτικα 420. Ἐγγράφη δὲ εἰς τὸ χάτι σερίφι τὸ νὰ μὴν ἐνοχλῆται πλέον παρὰ τῶν Φράρων.

Προσέτι οἱ Ἀρμένιοι ἐτοιμάζοντο ποιῆσαι πρῶτοι τὴν τάξιν τοῦ φωτός ἐν τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ τοῦ Πάσχα, ἵνα ὀράζωνται συνηθείας τοῦ ἔχειν τὰ πρωτεῖα. Καὶ δῆτα ὄντος τοῦ σουλτάν Μουράτῃ εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν μετὰ τοῦ βεζίρη Ἰπραίμ πασᾶ, τοῦ καὶ ἐξ Ἀρμενίων, οἱ πιστοὶ τῆς πόλεως εἰς τινὰς χιλιάδας συναριθμούμενοι ἔτρεξαν ἐκεῖσε, ἵνα ἀπαντήσωσι τὰ τῶν Ἀρμενίων περὶ τούτου κινήματα. Ἐβοήθει δὲ τοῖς Ἀρμένιοι, παρὰ τὸν βεζίρη καὶ ὁ Ἀπαζά πασᾶς, κριθέντες οὖν οἱ Ῥωμαῖοι μετὰ τῶν Ἀρμενίων εἰς τὸν καζασκέρην, ἐνίκησαν οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς Ἀρμένιους, καίτοι ἔχοντας ἰλάμι τοῦ καθὴ τῆς Ἱερουσαλήμ θηλωτικόν τοῦ, ὅτι ἔχουσι δίκαιον. Ἀλλ' ἐλθόντος εἰς τὴν πόλιν τοῦ σουλτάν Μουράτῃ, οἱ Ἀρμένιοι διανείμαντες τοῖς κρατοῦσι γρόσια 400 χιλιάδας ἐμελλον νικῆσαι. Μαθὼν δὲ παρὰ τοῦ προσταντζίπασι ἐμμέσως τὰ πάντα ὁ σουλτάν Μουράτῃς καὶ τὸ ὅτι ὁ Ἀπαζά πασᾶς ἔλαβε περὶ τούτου παρὰ τῶν Ἀρμενίων ἔργατα πουγγεῖα, καὶ εὐρῶν ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ταμιῷ αὐτοῦ, διώκει τοὺς Ἀρμένιους, φρονεῖ αὐτῶν προεστῶτας τίσσασθαι, καὶ εἰρκτῆ παραδόου 78 Ἀρμενίους, ἔλαβε παρ' αὐτῶν χρήματα πολλὰ, καὶ ἔδωκε τοῖς Ῥωμαίοις χάτι σερίφι, ἵνα ἔρῃσι τὰ πρωτεῖα.

Προσέτι γινόμενης πορνείας ἐν τῷ Παλατᾷ καὶ Φαναρίῳ, κατ-

εκάησαν ἐννέα ἐκκλησίαι ἐπὶ τοῦ σουλτάν Ἰπραίμ, καὶ τὸ μετόχιον τοῦ Ἁγίου Τάφου τὸ ἐν τῷ Διπλοφαναρίῳ, ὅπερ ἦν ποτὲ οἶκος τῶν Καντακουζηνῶν τῆς Βλαχίας. ἔχον ἐν ἑαυτῷ καὶ σμικροτάτην ἐκκλησίαν.

Τοῦ δὲ πατριάρχου Θεοφάνους ἀγοράσαντος αὐτὸ καὶ ποιήσαντος μετόχιον, ἐμπρησθέντος τὰ νῦν, οἱ γουναράδες ἐζήτησαν παρὰ τοῦ βεζίρη ἄδειαν τοῦ οἰκοδομῆσαι τὴν αὐτοῦ ἐκκλησίαν ὡς καὶ πρότερον. Ὁ δὲ ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν καζιασκέρην τῆς Ῥούμελης, προστάξας ποιῆσαι καταγραφὴν τῆς καείσης ἐκκλησίας, διὰ νὰ οἰκοδομηθῆ. Οἱ δὲ γουναράδες δόντες χρήματα ἱκανὰ ἐποίησαν τὴν καταγραφὴν πολλῷ μείζονα τῆς ἀληθοῦς, καὶ ἐκτίσθη ἡ ἐκκλησία πενταπλασία τῆς πρώτης. Κτισθεῖσαν δὲ τὴν ἐκκλησίαν ἐσφάλισεν ὁ Κωνσταντινουπόλεως Παρθένιος ὁ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως, ὁ ἐπιλεγόμενος Νέος καὶ Γολιάθ, καὶ οὐ συνεχώρει λειτουργεῖν ἐν αὐτῇ· ἀλλ' ἐπὶ συμφωνίᾳ τοῦ μὴ ἔχειν ποσῶς ἐνορίαν καὶ τελεῖν αὐτὴν ὑπὸ τῆ μικρᾷ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Γεωργίου, τῆ κειμένη ἐπὶ τῷ κάστρῳ τῆς πύλης τοῦ Φαναρίου, ἠνέφεξε πάλιν ὁ Παρθένιος τὴν νεόκτιστον αὐτὴν ἐκκλησίαν, αὐτὴ δὲ ἡ ἐπὶ τῆς πύλης τοῦ Φαναρίου ἐκκλησία γέγονε πολλῷ ὕστερον μεστζίτι ἐπὶ τοῦ σουλτάν Ἀχμέτῃ τοῦ τρίτου, καὶ ἐστὶ καὶ μέχρι τοῦδε μεστζίτι.

Διὰ ταῦτα ὑπέπεσε γρῆσι βαρυτάτῳ ὁ πατριαρχικὸς θρόνος τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ τσοσούτῳ, ὅπερ οὐκ ἦν δυνατόν πληρωθῆναι. Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Κυρίλλος ὁ Λούκαρης ἐπὶ τῆς τρίτης αὐτοῦ πατριαρχείας ἐβοήθησε τὰ μέγιστα· διδάξας γὰρ ἐν τε τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ τῷ Γαλατᾷ, παρεκίνησε τοὺς χριστιανοὺς σφόδρα, καὶ ἐβοήθησαν ἱκανῶς τῷ Ἁγίῳ Τάφῳ, εἶτα προσκαλεσάμενος εἰς τὸ πατριαρχεῖον ἄρχοντας καὶ ἀρχομένους καὶ τοὺς ξένους ναυάρχους, καὶ ποιήσας κατάστιχον ἤθροισε χρήματα ἱκανὰ. Περιῆλθε δὲ καὶ ὁ Θεοφάνης τὴν τε Μακεδονίαν καὶ Θεσσαλίαν χάριν ἐλεημοσύνης· εἶτα ἀπῆλθε καὶ εἰς τὴν Ἰβηρίαν, καὶ ἔδωκεν ἐξουσίαν τῷ ἐπισκόπῳ Κουκατέρων, νὰ ὀνομάζεται μητροπολίτης καὶ νὰ φορῆ σάκκον. Ἐφιλοδώρησατο δὲ τῷ Θεοφάνῃ ὁ Γεῖμοράζις μέπας, ἦτοι βασιλεὺς τοῦ Καχέτιου, καὶ ποτήριον λιθοκόλλητον 12 χιλιάδων γροσίων, ὅπερ ὁ Θεοφάνης

κομίσας εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐκ παρακινήσεως τοῦ σαί-
τζι Σκαρλάτου δοῦναι εἰς τὸ χρέος Ἰελησας, ἐνεχείρισε τοῖς
λοιπογνώμοσιν Ἑβραίοις, οἵτινες ἔκλεψαν τοὺς πολυτίμους τῶν λι-
θῶν τοῦ ποτηρίου.

Σέρβοι μοναχοὶ ὑποκείμενοι τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Πεκίου εἶχαν
κατοικίησιν πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ἀρχαγγέλου τὴν ἐν τῇ
Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐξουσίασαν αὐτήν· καὶ παρακινούμενοι ὑπὸ τῶν
δασμοφοριῶν ἐγένοντο κοινόβιοι τοῖς εἰς τὴν λαύραν τοῦ ἁγίου
Σάββα οἰκοῦσιν, καὶ οὐ συνεφώνουν τῷ πατριάρχῃ τῶν Ἱεροσο-
λύμων, ὡς καὶ οἱ Ἰβηρες, καὶ ἔτιον τοὺς φόρους αὐτῶν χωρὶς· καὶ
ἐρχομένοις τοῖς προσκυνηταῖς προὔπνῃν οἱ Ἀρχαγγελοαγιοσαβ-
βίται καὶ ἐλάμβανον αὐτοὺς εἰς τὸ μοναστήριον αὐτῶν καὶ ὁ πα-
τριάρχης ἐζημιούτο. Ταλαιπωρούμενοι δὲ ὑπὸ τῶν Ἀράβων οἱ
Ἀγιοσαββίται ἔκτισαν πύργον ἀντικρὺ τοῦ μοναστηρίου αὐτῶν κατα-
δαπανήσαντες γρόσια 12 χιλιάδας. Ὅθεν ὑπόχρεοι γενόμενοι ἀμ-
φότεροι, ἐπώλησαν πᾶν εἶ τι καὶ ἂν εἶχον ἐν τοῖς μοναστηρίοις
αὐτῶν, καὶ τέλος ἤναγκάσθησαν ὑπὸ τοῦ χρέους φυγεῖν. Ὅθεν
ἠγέρθησαν οἱ Φράγγοι μὲν λαβεῖν τὴν μονὴν τοῦ ἁγίου Ἀρχαγ-
γέλου, οἱ δὲ Ἀρμένιοι τὴν τοῦ ἁγίου Σάββα. Καὶ ὁ Θεοφάνης
μετὰ πολλοὺς κόπους καταβαλὼν γρόσια 54 χιλιάδας, τὸ χρέος
τῶν δύο μοναστηρίων τοῖς χρεωφειλέταις, ἔλαβε μὲν καὶ τὰ δύο
μοναστήρια, ἀλλ' ὁ χαρατζής καὶ οἱ ἄλλοι ἐξουσιασταὶ ἐζήτησαν
ἀπὸ τῶν Θεοφάνη καὶ τοῦ φόρου, ὅπου ἐπλήρωναν ἐκεῖνα
τὰ μοναστήρια πρότερον ἐκ συνήθειας. Ἐνταῦθα συνήθειαν ἀναίρε-
σαν ὁ Θεοφάνης διὰ πολλῶν ὀρισμῶν, καὶ τὸ αὐτὸ πεποίηκε
καὶ ὁ μετ' αὐτὸν πατριαρχεύσας Παΐσιος. Βεβαρυμένος οὖν καὶ
πάλιν ὁ Θεοφάνης ὑπὸ ἀνυπόστατου χρέους ἀπῆλθεν εἰς τὸν
ἡγεμόνα Μολδαβίας Βασίλειον βοεβόδαν τὸν Ἀλβανίτην, ὅστις
ἐκλήρωσε χρέος τοῦ ἁγίου Τάφου 56 χιλιάδας φλωρία οὐγγαρικά.
Ἦντα ἀποθνήσκων ὁ Θεοφάνης τὸ ἐν τῇ Παλαιστίνῃ μοναστή-
ριον τοῦ ἁγίου Σάββα, κρημνισμῶν ἐπαπειλοῦν, ὑπέπεσε πάλιν εἰς
χρεὸς, καὶ ἐστειλέν εἰς τὴν Αἴγυπτον τὰ ἱερά σκεύη τοῦ ἁγίου
Τάφου καὶ τὴν κορῶνα αὐτοῦ ἀπεμπωληθῆναι, ἐπὶ τοῦ πατριάρχου
Ἀλεξάνδρου Γερασίου τοῦ α' ἀπερθεῶν ἐν ταῖς χρεσ-
τῶν Ἑβραίων ἔρχων τοῦ Σαββουλλάχ καὶ λοιπῶν ἀπίστων

τῷ κύρ Θεοφάνει φλωρία 10000, ἐσφραγισμένα τῇ τοῦ Ἀλε-
ξανδρείας Γερασίου σφραγίδι, καὶ ὑπεστράφησαν τὰ σκεύη
καὶ ἡ κορῶνα ἀπὸ τῆς Αἴγυπτου εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπλη-
ρώθη τὸ χρέος.

Πρὸ δὲ τούτων ὁ ἡγεμὼν τῆς Μολδαβίας Ράδουλ (βοε)βόδας,
ὁ ἐπιλεγόμενος Μέγας, ἐπὶ τῆς β' αὐτοῦ ἡγεμονείας εἶχεν ἀφιερῶ-
σιν τῷ ἁγίῳ Τάφῳ ἐπὶ Θεοφάνους τὸ μοναστήριον τοῦ Γαλα-
τᾶ, κείμενον ἀντικρὺ τοῦ Γρασίου τῆς Μολδαβίας, κτισθὲν ποτε
ὑπὸ τοῦ ἀθέντου τῆς Μολδαβίας Πέτρου τοῦ ζ', τοῦ ἐπιλεγο-
μένου Τζετζέλ, καὶ ἀφιερῶθῃ τῷ Κιόβῳ. Ὁ αὐτὸς Θεο-
φάνης ἔλαβε διὰ τὸν ἁγίον Τάφον καὶ τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου
Γεωργίου, κείμενον ἐν Βουκουρεστίῳ τῆς Βλαχίας· καὶ τὸ μὲν
μετόχιον τὸ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει μὲ τὴν ἐκκλησίαν καὶ με-
τὸν ἄνωθεν κήπον, ὡς εἴρηται, τὰ ἠγόρασεν ὁ Θεοφάνης, τὸν
δὲ δυτικὸν κήπον ἠγόρασεν ὁ διάδοχος αὐτοῦ Ἱεροσολύμων Παΐ-
σιος, ὃν ἐπώλησεν ὕστερον ὁ κύρ Χρῦσανθος μετὰ τὴν πυρ-
καϊάν τοῦ Παλατᾶ, τὴν ἐπὶ τοῦ σουλτάν Ἀχμέτη τοῦ γ'.

Οἱ Ἰησοῦται κακία φερόμενοι κατηγόρησαν τὸν οἰκουμηνικὸν
πατριάρχην Κύριλλον τὸν Λούκαριν, ὡς καλβινόφρονα. Οἱ
Ῥῶσσοι ταῦτα ἀκούσαντες, ἠρώτησαν τὸν Θεοφάνην, διατρί-
βοντα τότε ἐν Γρασίῳ ἔτει σωτηρίῳ 1630, εἰ ἀληθεύει ἡ κα-
τηγορία. Καὶ ὁ Θεοφάνης ἀπεκρίθη τοῖς Ῥώσσοις ἐν 16 κε-
φαλαῖσι, οἷς ἀποδεικνύς ψεῦδος τε καὶ συκοφαντίαν τὰ λαλθέντα
καὶ ἀθῶν τὸν Λούκαριν.

— Ἐτει. 1634. Κύριλλος ὁ Λούκαρις τὸν Νικόδη-
μον Μεταξᾶν ἀρχιεπίσκοπον Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου χειρο-
τονήσας, ἀπέσπασε τὰς νήσους ταύτας ἀπὸ τῆς Κορίνθου, ἀπὸ τοῦ
καιροῦ τῶν ἀποστόλων ὑπ' ἐκείνη τελοῦσας· ὅθεν παρανόμως
τοῦτο κατετόλησεν. Εἰ δὲ εἶποι τις, ὅτι βασιλεῖς καὶ πατριάρχαι
ισχύουσι τοιαῦτα ποιεῖν, ψεύδεται· Νικόλαος γὰρ ὁ Κωνσταν-
τινουπόλεως ἔλεγεν Ἀλεξίῳ τῷ βασιλεῖ κερῶσθα· βασιλεὺς
ἀντιγραφῆν, ἐφ' οἷς οὐ βλάπτεται ἕτερος, οὐ μὴν καὶ αἷον. Ὅθεν
τὸ Ῥίζιον ἐπὶ Γερμανοῦ τοῦ ὁμολογητοῦ ἐγένετο ἀρχιεπισκο-
πή, ἀλλὰ μετὰ ἔτη 200 ἐπὶ Θεοφυλάκτου καὶ Ῥωμανοῦ
ἐδόθη Νικηφόρῳ τῷ Νεοκαισαρείας.

— Έπει 1634. Τὸ ἐν Ἰασιῶν μοναστήριον Βορονάσκι 1634 ἔπει ἀφιερῶθη τῷ Παναγίῳ Τάφῳ. — Въ этомъ монастырѣ Аѳанасіѣ Комнинѣ, будучи мальчиномъ, учился у Паѳананла Баллонари. — Ὁ ῥηθεὶς Νικόδημος ὁ Μεταξᾶς μετὰ καὶ ἄλλων τινῶν ἔφερον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τοπογραφίαν, καὶ ἐτόπωσαν τὸ σύνταγμα τοῦ Παλαμᾶ, καὶ τοῦ Σχολαρίου καὶ τοῦ Μαργουνίου διάλογον περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ ἐπιστολὰς τοῦ Ἀλεξανδρείας Μελετίου τοῦ Πηγᾶ, καὶ τὸ τοῦ μοναχοῦ Βαρλαάμ κατὰ τοῦ καθαρτηρίου πυρός, καὶ τὸ τοῦ Φιλαδελφείας Γαβριήλ κατὰ τῶν πέντε διαφορῶν. Ὅθεν οἱ ἐν τῷ σταυροδρόμῳ παπισταὶ Φραντζέζοι ταῦτα ἰδόντες, ἔδωκαν ὄωρα πολλὰ καὶ πλῆθος χρημάτων πρὸς τοὺς κρατοῦντας ἐθνικούς, ἵνα ρίψωσιν ἐν τῇ θαλάσσῃ τὴν τοπογραφίαν· ὃ καὶ ἐγένετο.

— Έπει 1642. Γίνεται σύνοδος ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ Παρθενίου τοῦ γέροντος τοῦ καὶ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως κατὰ μῆνα μᾶιον, καὶ ἀναθεματίζονται τὰ προρῥηθέντα 18 κεφάλαια.

— Έπει 1645. Πατριαρχεῖα Παρθενίου τοῦ Νέου. Παρθένιος ὁ Γέρων, οὐκ ἀγαπῶν τὰς μακρὰς ἀκολουθίας καὶ ἀγρυπνίας, κτάται ἐγκλημα καθαιρέσεως διὰ τὴν ἀμελείαν τῆς ἀκολουθίας τῆς ἐπιτεταμένης καὶ ἀσματικῆς λεγομένης παρὰ τοῦ Συμεῶν τοῦ Θεσσαλονίκης. Ὅθεν πατριαρχεύσας ἔτη πέντε καὶ μῆνας ὄσο ἐξορίζεται εἰς τὴν Κύπρον σεπτεμβρίου τῆ εἴ', καὶ ἀναβιβάζεται εἰς τὸν θρόνον ὁ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως Παρθένιος ὁ Νέος, Ἰωαννίτης τὴν πατρίδα, ὅστις καὶ Ὁξὺς καὶ Κεσιόνης καὶ Γολιάθ ἐπωνομάσθη, ἐχρημάτισε δὲ πρὸ τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ Ἰωαννίνων μητροπολίτης, ἀνὴρ σεμνός, ἐντιμὸς καὶ μεγαλοπρεπής, καὶ πατριαρχεῶν τανῶν δραστήριος καὶ τυραννικός ἐγένετο· οὕτω ἐπῆρξεν καὶ τὰ τῶν ἱερέων ἐμβραταίγια, καὶ πλεονέκτης μὲν ἦν, οὐκ ἔσωσε δὲ τινὰ τῶν ἀρχιερέων ζώντων τῆς αὐτοῦ ἐπαρχίας.

Παίσιος, ὁ ἡγούμενος τοῦ παρὰ τῷ Ἰασιῶν μοναστηρίου Παλιῶ, τῆ συνδρομῆ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας Βασιλείου Βαγκλα φέρειται πατριάρχης Ἱερουσολύμων, καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως ὄσοι Παρθένιος ὁ Νέος διὰ φόβον οὐκ ἀντειπῶν ἐπεμψέν

εις Γιάσιον ἐξάρχους τὸν Λαρίσσης καὶ ἄλλους, καὶ ἐχειροτονήσαν αὐτὸν ἐν Γιάσιῳ ἔνθεον ἄνδρα ἀπὸ Δημιτζάνας καὶ αὐτὸν καὶ συγγενὴν τοῦ Θεοφάνους. Ὅρα τὰ περὶ τούτου καὶ τὰς περιηγήσεις αὐτοῦ παρὰ Δοσιθέῳ τόμῳ α' περὶ τῶν ἐν Ἱερουσαλήμοις πατριαρχευσάντων βιβλίῳ ιβ', κεφαλαίῳ α', παραγράφῳ ε', καὶ κεφαλαίῳ β', παραγράφῳ α' καὶ β'.

Χειροτονηθέντος οὖν ἐν Γιάσιῳ καὶ ἐλθόντος εἰς Βυζάντιον, ἵνα κατέλθῃ εἰς Ἱερουσαλήμ, ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Παρθένιος οὗτος ὁ Νέος ἐζήτηε παρ' αὐτοῦ χρήματα· ἀλλ' ὁ κύρ Παΐσιος οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ οὐδὲ ὀβολόν. Ἐπανελθόντος δὲ τοῦ κύρ Παΐσιου ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ ἀπελθόντος εἰς τὴν Μοσκοβίαν χάριν ἐλεύσεως, ἔγραψε κατ' αὐτοῦ ὁ Παρθένιος ὁ Νέος πρὸς τὸν βασιλέα Ἀλέξιον Μιχαηλοβίτζην πλάττων αἰτίας· ἀλλ' οὐδὲν ἀνίσσας, παλινοστήσαντα τὸν κύρ Παΐσιον ἐκεῖθεν, ἵνα ἀπέλθῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐλθόντα εἰς Βυζάντιον διέβαλεν εἰς τὸν βεζίρην, ὡς ὄηθεν ἐπίβουλον τῆς βασιλείας· ὅστις μεταπεμφάμενος αὐτὸν καὶ γνοὺς ἄνθρωπον ὀρθόν τε καὶ δίκαιον ἀφῆκεν ἐλεύθερον, λαβὼν παρ' αὐτοῦ δώρου χάριν φλωρία 4000. Ἐπανελθόντος δὲ τοῦ Παΐσιου ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ εἰς Βλαγοπολιανὴν ἀπελθόντος, πάλιν κατέτρεξεν αὐτοῦ ὁ Παρθένιος ὁ Νέος, προσθεὶς ἐπίβουλεύειν τῇ βασιλείᾳ τὸν τε Μολδαβίας ἡγεμόνα Βασίλειον καὶ τὸν τῆς Βλαχίας ἡγεμόνα Ματέν. Ὅθεν ἐνεργήσαντες οἱ ἡγεμόνες εἰς τὴν Πόρταν διὰ τε τοῦ Παυλακίου καὶ ἄλλων φίλων καὶ διὰ πολλῶν χρημάτων, διὰ νὰ παύσουν τὰ κακὰ τὰ προστεθέντα τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ τὰ τυραννικὰ καὶ βίαια ἦθη, ἀπεκάνθη ὁ Παρθένιος, ὡς βηθήσεται τῷ ἔτει 1650.

Οἱ Χαμπαίσιαι, ὡς ὁμόπιστοι τοῖς ἐν τῇ Αἰγύπτῳ Κόπταις, εἶχον λάβη παρὰ τῶν σουλτάνων Τζερκέζων τῆς Αἰγύπτου μέρος τῆς πόρτας τοῦ Ἁγίου Ταφου, ἐν τῷ ἀνατολικῷ μέρει· ὁμιλήτῃ τῷ λεγομένῳ τοῦ Ἀβραάμ, καὶ τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Ταφου εἶχαν τὰς καμάρας τὰς πρὸς τὸ νότιον μέρος τοῦ Ἁγίου Κομβουλείου, καὶ ἄλλα τινά, καὶ εἶχον καὶ ἄλλας οἰκίας ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ. Μετὰ δὲ παρέλευσιν χρόνων οἱ Ἀρμενιοὶ, ὡς Θεοπασχίται καλῶς ὀμιλοῦντες τοῖς Χαμπαίσιαις Ἰακωβίταις, ὡς Θεο-

πασχίταις καὶ αὐτοῖς, δελεάσαντες αὐτοὺς ἔλαβον παρ' αὐτῶν τὰς ἐν τῇ Βηθλεέμ οἰκίας τῶν Χαμπαισίων, καὶ ἐκτίσαν αὐτὰς μεζονας, καὶ ἐκυρίευσαν αὐτῶν· δελεάσαντες δὲ καὶ τοὺς Κόπτας λειτουργοῦσιν ἐν τῇ κατὰ τῇ Βηθλεέμ τραπέζῃ αὐτῶν· καὶ δελεάσαντες καὶ τοὺς πατριάρχας τῆς Ἱερουσαλήμ, τοὺς πρὸ τοῦ Γερμανοῦ Ἄραβας ὄντας καὶ αὐτόχθονας τῆς Παλαιστίνης, ἔλαβον τὸν ἅγιον Ἰάκωβον μὲ ἐνοίκιον ἐτήσιον πενήντα φλωρία, καὶ κατ' ὀλίγον κόψαντες τὸ ἐνοίκιον ἐκυρίευσαν καὶ τοῦ ἁγίου Ἰακώβου· εἶτα συγκοινωνήσαντες ταῖς τραπέζαις καὶ ταῖς οἰκίαις τῶν Χαμπαισίων, ἐφαρμάκωσαν αὐτοὺς ἕνα πρὸς ἕνα, ὡς κακότροποι καὶ φονεῖς, καὶ ἐκυρίευσαν τῶν μοναστηρίων καὶ τῶν λοιπῶν Χαμπαισιακῶν οἰκιῶν, ἐξ ὧν ἦν καὶ εἰς ἀλογόμυλος ἀντικρὺ τῆς θύρας τοῦ πατριαρχείου, ὄντινα ἐμποκομεῖον ποιήσαντες συναγόμενοι ἐκεῖσε ἤσχημόνουν. Ὁ πατριάρχης Παΐσιος ἐζήτησε παρὰ τῶν Ἀρμενίων τὸν μύλον, διὰ νὰ ἐμποδισθῇ ἡ ἀσχημοσύνη, ἀλλ' αὐτοὶ ἐλοιδύρησαν αὐτόν. Ὁθεν ὁ πατριάρχης Παΐσιος ἐλθὼν εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν ἔλαβε χάτι σερίφι ἐπὶ τοῦ σουλτάν Ἰπραϊμι, τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ σουλτάν Μουράτη τοῦ δ', διὰ ὅλα τὰ Χαμπαισιακὰ κτήματα, καὶ ἀπελθὼν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἔλαβεν εἰς τὴν ἐξουσίαν του πάντα τὰ τε ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ, καὶ τὰ ἐν τῇ Βηθλεέμ, καὶ τὸ μοναστήριον αὐτῶν, καὶ τὰ ὅσα εἶχον ἐνδον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Τάφου καὶ τὰς κανδήλας αὐτῶν, τὰς ἐν τῷ ἁγίῳ Κουβουκλείῳ καὶ τὰς ἐν τῇ ἁγίᾳ Ἀποκαθλώσει.

Ἀλλὰ κατῆ τύχη Χουσεῖν πασᾶ τινι, γενομένῳ μετ' οὐ πολὺ ἡμερῶν Γάζης καὶ Ἱερουσαλήμ, δόντες οἱ Ἀρμένιοι πλῆθος χρυσίου ἀνεκτήσαντο δι' αὐτοῦ ἀρπάσαντες ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων πάντα τὰ Χαμπαισιακὰ, ἀρπάζουσι δὲ καὶ τὴν μίαν πόρταν τοῦ σπηλαίου ἐν τῇ Βηθλεέμ· εἶτα διὰ νὰ βεβαιωθῇ καὶ ὀρισμῶ βασιλικῶ ἡ ἀρπαγὴ τους, κατακρατουμένου τοῦ κύρ Παΐσίου ὑπὸ τοῦ Χουσεῖν πασᾶ ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ, ἀπῆλθον εἰς τὴν πόλιν οἱ Ἀρμένιοι τρεῖς φορὰς, πλῆθος χρημάτων καὶ δώρων προχέοντες, καὶ πρῶτον μὲν τῷ ἔτει 1649· ἀλλ' οὐδὲν ἔγινον τότε κρημαθέντων τῶν βοηθούτων αὐτοῖς ἀγάδων διὰ τὴν τοῦ σουλτάν Ἰπραϊμη καθάρειν ὑπὸ τῶν ἀποστάτων· τῷ δ' αὐτῷ ἔτει

βασιλεύσαντος τοῦ ἑπταετοῦ σουλτάν Μεχμέτη τοῦ δ', καὶ γενομένου βεζίρι τοῦ ἐξ Ἀρμενίων Σουλεϊμάν πασᾶ ἐπὶ τῆς δευτέρας πατριαρχείας τοῦ ἀπὸ Ἡρακλείας Ἰωαννικίου, πάλιν κινουῦνται οἱ Ἀρμένιοι μὲ δόσιν πολλῶν χρημάτων εἰς τὸν βεζίριν, ὅστις μεταπέμπεται τὸν Κωνσταντινουπόλεως Ἰωαννικίον καὶ ζητεῖ δοῦναι γνώμην. Ὁ δὲ ἀπεκρίθη εἶναι τὴν ἀπόκρισιν ἔργον οὐκ αὐτοῦ, ἀλλὰ τοῦ Ἱεροσολύμων (εὔγε τῆς ἀποκρίσεως). Ὁθεν ὁ βεζίρις βοηθεῖ τοῖς Ἀρμενίοις, ἀλλ' ἐξωσθεὶς οὐκ ἐφίτασε τελειῶσαι τὸ ἔργον, ὡς ἐσκοπεῖτο, ὑπὸ τῆς κατακραυγῆς τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πλῆθους ἐπὶ ποσὸν ἐμποδισθεὶς.

Γίνεται οὖν ἄλλος βεζίρις· καὶ πάλιν κινουῦνται οἱ Ἀρμένιοι· ἔτει σωτηρίῳ 1653, καὶ βοηθεῖ αὐτοῖς ὁ βεζίρις καὶ σκοπεῖται νὰ κάμη χάτι σερίφι διὰ βοηθειαν τῶν Ἀρμενίων· ἀλλ' οὐκ ἐφίτασε τελειῶσαι αὐτὸ καταβιβασθεὶς τῆς ἀρχῆς· καὶ γενομένου βεζίρι τοῦ Κεοπροουλῆ Μεχμέτ πασᾶ, δηλοποιούσιν αὐτῷ οἱ χριστιανοὶ τὰ κατὰ τοῦ Παΐσίου ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ. Ὁθεν ὁ βεζίρις πέμψας ἁγᾶν φέρει τὸν κύρ Παΐσιον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἐλθὼν ἔτει σωτηρίῳ 1666 (!) Ἰαννουαρίου τῇ 15· κρίνεται μετὰ τῶν Ἀρμενίων εἰς τὸ διβάνη διὰ τὴν ἁγίαν Βηθλεέμ καὶ διὰ τὰ ἀφιερώματα τῶν Χαμπαισίων καὶ νικηθέντων τῶν Ἀρμενίων ἐδόθη χάτι σερίφι τῷ Παΐσίῳ διὰ τὰ προσκυνήματα καὶ τοὺς προρρηθέντας τόπους, καὶ εἰς τὸ χάτι αὐτὸ ἀνεφέροντο ρητῶς καὶ τὰ χάτι σερίφια τοῦ χαλίφου Ὁμέρ-Ἰπνοῦ-Χαχίτ ἀπ, καὶ τοῦ σουλτάν Σουλεϊμάνη καὶ τοῦ σουλτάν Μουράτη, καὶ τοῦ σουλτάν Ἰπραϊμη, διὰ συνεργείας τοῦ δραγομάνου τῆς Πόρτας Παναγιώτου τοῦ Νικωσίου. Καὶ ἔλαβεν ὁ βεζίρις παρὰ τοῦ κύρ Παΐσίου διὰ τὸ χάτι σερίφι αὐτὸ πουγγεῖα τριάντα, καὶ ἀπελθὼν μουμπασίρις εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἐδίωξε τοὺς Ἀρμενίους, καὶ παρεδόθησαν ταῖς Ῥωμαίοις τὰ προσκυνήματα ἔτει σωτηρίῳ 1657 μαΐου α'. Ἀλλ' ὁ μιαρὸς Ἄνθιμος ὁ Σικουρτος, ἐπίτροπος τοῦ Ἁγίου Τάφου, φθόνῳ φερόμενος κατὰ τοῦ πατριαρχου Παΐσίου, ἔδωκε τοῖς Ἀρμενίοις τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν ἔσω τῆς ἁγίας πόρτας ὄντα, καὶ τὰς τέσσαρας καμάρας τὰς οὔσας ἐπὶ τῆς ἁγίας πόρτας, καὶ τὸν ἅγιον Ἰάκωβον, καὶ ἐμειναν εἰς τοὺς Ῥωμαίους μόνα τὰ Χαμπαισιακὰ τὰ προρρηθέντα.

Καὶ ταῦτα ἐτόλμησεν ὁ κακο-Ἀνθιμος διὰ τοῦ ῥηθέντος Χουσεῖν πασᾶ, ὅστις καὶ ἐκράτει τὸν μουκασίριν τζαούσιν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἀφίη ἀπελθεῖν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Μανζιλευθεὶς δὲ ὁ Χουσεῖν πασᾶς ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γάζαν, καὶ ἐδόθη τῇ Ἱερουσαλήμ τῷ ἡγεμόνι τῆς Δαμασκοῦ Ταγια-Ὀγλοῦ. Ἦλθε καὶ ὁ τζαούσης εἰς τὴν πόλιν, καὶ μετὰ τοῦ Παῖσιόου ἀπῆλθον εἰς τὸν βεζίρηγ ὄντα εἰς τὴν ἀνακαινήσιν τῶν ἐξωφρουρίων Σήστου καὶ Ἀβύδου, καὶ μηνύσας τῷ βεζίρι τὰ γενόμενα ὁ τζαούσης, καὶ εἰπὼν ὅτι ἤρπασε παρὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ χρήματα, ἤρωτήθη ὁ Παῖσιος παρὰ τοῦ βεζίρη, πόσα ἐλάβεν ἀπεκρίθη ὁ Παῖσιος· διακόσια πουργεῖα, καὶ ἐδώρησατο ταῦτα τῇ βασιλείᾳ. Ὄθεν ὁ βεζίρης πέμψας εἰς τὴν Γάζαν ἔλαβε τὰ ἄσπρα παρὰ τοῦ Χουσεῖν πασᾶ, καὶ λαβὼν καὶ τὸν ἅγιον Ἰάκωβον παρὰ τῶν Ἀρμενίων ἔδωκε τοῖς Ῥωμαῖοις.

Ὁ ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας Ματέις ὁ Πασαράπας ἔδωκε τῷ Παῖσιῳ 7000 γρόσια, διὰ νὰ ἀνακαινίσῃ τὴν στέγην τοῦ ἐν τῇ Βηθλεὲμ ναοῦ· ἀλλ' οὐδὲν ἴσχυσεν.

Ὁ καϊμακάμης, ἦτοι ἀνθύπατος τῆς πόλεως, συκοφαντεῖ τὸν κύρ Παῖσιον, ὡς κατασκευάσαντα κορώνην (εἶχε γὰρ κάμη πρὸ μικροῦ μίαν, ὡς πατριάρχης), διὰ νὰ στείλλῃ τῷ βασιλεῖ τῆς Μοσκοβίας, καὶ φυλακῇ παραδίδωσι σκοπῶ τοῦ χρηματολογῆσαι. Τοῦ δὲ Παῖσιου μὴ πληρώνοντος καὶ τὴν φυλακὴν ὑπομένοντος, φράξθεις μήπου προσκλαυθῶσιν οἱ Ῥωμαῖοι τῷ βασιλεῖ, πέμπει τὴν κορώνην εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν πρὸς τὸν βεζίρηγ Κιοπρουλί· συκοφαντῶν τὸν Παῖσιον, ὡς τῆς βασιλείας ἐπίβουλον. Ἄλλ' οἱ πατέρες ταῦτα προγόντες ἔδραμον εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, καὶ ἔδωκαν εἰδερῖν τῶν γεγονότων τῷ Κιοπρουλί. Ἐλθούσης δὲ τῆς κορώνης μετὰ ταῦτα, καὶ ἀποδειχθέντος ἐκ τῶν ἐπιγεγραμμένων γραμμάτων, ὅτι ἐστὶ τοῦ Παῖσιου, ἐπέμφθη τῷ Παῖσιῳ νὰ τὴν φράξῃ ὡς εἶδος, δοθείσης τοιαύτης ἀδείας τοῖς πατριάρχεις παρὰ τῶν ὀθωμανῶν βασιλέων· καὶ ἐπρόστασεν ὁ βεζίρης τὸν ἀνθύπατον ἐλευθερῶσαι τῆς φυλακῆς τὸν Παῖσιον· εἶτα πέμψας εἰς τὸν πόλεμον τῆς Κρήτης ὁ βεζίρης τὸν ἀνθύπατον ἐκεῖσε πεφόνευκεν.

Τῷ ἔτει 1657 ἀπῆλθεν ὁ κύρ Παῖσιος εἰς Πάναρμον, Πισογρον, Ἀρτακην, Μηχανιώνα, Καϊοκάρμον, Σουχίν, Μουδανιά

καὶ Κατιρλί χάριν ἐλεημοσύνης, κάκειθεν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Καὶ τῷ ἔτει 1658 ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἰβηρίαν διὰ τοῦ Πόντου ἀπὸ τοῦ Κόνδοσι λιμένος τῆς Τζερεζίας μέχρι τοῦ Κούρς λιμένος τῆς Μεγκρελίας, κάκειθεν εἰς Ἰβηρίαν φθάσας χάριν ἐλεημοσύνης, (οὔ) μετὰ πολλὰ ἐφθασεν εἰς τὸ Νεοχώριον τὸ παρὰ τῷ Σουθενίῳ τῆς Προποντιδος. Ἐκεῖσε ὄντι ἀφιέρωτε τῷ Παναγιῳ Τάφῳ ὁ προπάππος μου χατζὶ Νικόλαος τόπον ἀπὸ τὸ πωστάνι του, ἐν ᾧ ἦν καὶ τις μικρὰ ἐκκλησία ἐπ' ὀνόματι τιμωμένη τοῦ ἁγίου Γεωργίου. Ἐκτίσθησαν ὕστερον καὶ πλείω κελλῖα εἰς τὸν τόπον αὐτὸν διὰ τὴν ἐκκλησίαν καὶ σπῆτι πατριαρχικὸν ὑπὸ τοῦ Ἱεροσολύμων Δοσιθέου. Κυριάρχης δὲ τοῦ ποστανίου κατὰ κληρονομίαν καὶ μέχρι τῆς σήμερον εἰμι ἐγώ. ὄντος δὲ τοῦ κύρ Παῖσιου εἰς τὴν Ἰβηρίαν, ὁ Βελίς ἡγεμὼν τῆς Ἱερουσαλήμ ἐτυράνησεν καὶ ἐζημίωσε πολλὰ καὶ τοὺς κατοικοητάς της καὶ τὸν ἀποστολικὸν της θρόνον· ὅθεν προσκλαυθέντες τῷ σουλτάνῳ, ὄντι τότε εἰς τὴν Προῦσαν, ἐξώστη τῆς ἡγεμονίας ὁ Βελίς.

Οἱ Ἀρμένιοι ἔδωκαν χρήματα πολλὰ τῷ Σουλεϊμάν Ἀγά κεχαγιά τοῦ ρεῖζ ἐφένδι, διὰ νὰ λάβουν εἰς τὴν ἐξουσίαν τους τὸν ἅγιον Ἰάκωβον, συνεφώνησαν μὲ τὸν δραγομάτιον τῆς Πόρτας Παναγιώτην Νικόσιον ἐμπαθῶς ἔχοντα κατὰ τοῦ κύρ Παῖσιου. ἀνήγγειλαν τῷ βεζίρι οἱ Ἀρμένιοι, ὅτι πρὸ 300 χρόνων ἦσαν κυριάρχαι τοῦ ἁγίου Ἰακώβου. Ἐρωτηθεὶς κρυφίως ὁ Παναγιώτης παρὰ τοῦ βεζίρι διὰ τὴν ἀλήθειαν ἐβεβαίωσε τὸ ψεῦδος τῶν Ἀρμενίων διὰ μνησικακίαν τὴν πρὸς τὸν Παῖσιον (εὖγε τῆς συνειδήσεως καὶ τοῦ χριστιανισμοῦ!). Ὄθεν ὁ βεζίρης Κιοπρουλῆς ἔδωκε φερμάνι τοῖς Ἀρμενίοις, διὰ νὰ λάβουν εἰς τὴν ἐξουσίαν τους τὸν ἅγιον Ἰάκωβον, καὶ ἐν τῇ Βηθλεὲμ πόρταν, καὶ κῆπον, καὶ δύο οἴκους τῶν Χαπαισίων· καὶ κατακρατοῦσιν αὐτὰ μέχρι τῆς σήμερον.

Ἐκοδόμησεν οἴκους ἐν τῇ Ἰόππῃ ὁ Παῖσιος πρὸς κατάλυμα τῶν διὰ θαλάσσης ἐρχομένων προσκυνητῶν, οἵτινες μέχρι τοῦδε κατέλυον ἐπὶ τῆς ψάμμου συγκατόμενοι ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ φυγραινόμενοι ὑπὸ τοῦ ψύχους τῆς νυκτός, οἱ τε Ἀραβῆς Ἐλι-

πιον τὰ πράγματα αὐτῶν. Μιμηθέντες δὲ τὸν Παΐσιον ἔκτισαν ἐκεῖσε ὑπερον οἶκους οἵ τε Ἀρμένιοι καὶ οἱ Λατίνοι.

Τοῦ ἐν Λύδη ναοῦ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, ἐν ᾧ ἔστι καὶ ὁ τάφος τοῦ ἁγίου, ἔλαβόν ποτε τὸ ἥμισυ οἱ Σαρακηνοὶ καὶ ἔκαμαν μεσιζίτη καὶ μετρεσέν. Ὑστερον δὲ λαβόντες καὶ οἱ Ὀθωμανοὶ τὸ ἕτερον ἥμισυ, ἔμειναν ἄνευ ἐκκλησίας οἱ χριστιανοί. Ὅθεν διὰ χρημάτων ὁ Παΐσιος ἔλαβε τὸ ἥμισυ τοῦ ναοῦ, ἦτοι τὸ ἀπὸ τῆς μέσης ἕως εἰς τὸ λήγον πέρασ τοῦ ναοῦ.

Μεταῦθ τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ τῆς Βηθλεέμ κεῖται ναὸς τοῦ προφήτου Ἡλίου μετὰ περισχῆς, ἦσαντος φθαρείσης ἀναγεώσατο τὸ μέρος τὸ πρὸς ὄυσμάς ὁ Παΐσιος πληρεστάτη δαπάνῃ χρημάτων.

Ἰσοῦφ ὁ Σαλαχαδίνης λαβὼν τὴν Ἱερουσαλήμ παρὰ τῶν Λατίνων ἔκτισε τὰ παράθυρα τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Τάφου, καὶ ἐλειτούργουν οἱ ἱερεῖς ἐν ζύφῳ· ἀλλ' ὁ Παΐσιος ἠνέφεξε τὸ τοῦ βήματος καὶ ἄλλα πολλά, καὶ γέγονε φωτεινὸς ὁ θεῖος οὗτος ναός, καὶ διωρίσθη γίνεσθαι καὶ τὴν λειτουργίαν, ὅταν ἡμεῖς θέλωμεν, καὶ οὐχ ὡς τὸ πρότερον ἀορίστως.

Τὸν ἐν τῷ μετοχείῳ τῷ ἐν Κωνσταντινουπόλει οὐτικὸν κήπον ἠγόρασεν ὁ κὺρ Παΐσιος.

Ἀπελθὼν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ ἐντυγῶν τῷ βεζίρι Κροπρουλή καὶ δοὺς αὐτῷ σαμουρόγουναν, ἔκλασε ζητῶν τὸν ἅγιον Ἰάκωβον. Ὁ δὲ βεζίρης ἀπατηθεὶς πάλιν παρὰ τοῦ βεζίρ ἐφένθη, οὐκ ἔχουσε τοῦ πατριάρχου.

Ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον τοῦ ἔτους 1660 ἀπῆλθεν εἰς τὴν Κῆρ, Προῦσαν, Μεγαλίτζη, Πέργαμον καὶ Καλίπολιν χάριν ἐλεημοσύνης, μικρὰν τε τινα ἀθροίσας ἦλθεν εἰς Λεσβὸν ἀσθενῶν ὑπὸ αἰμορροΐδων, κάκειθεν εἰς Χῖον. λυπούμενος τὰ μέγιστα καὶ διὰ τὸν ἅγιον Ἰάκωβον καὶ διὰ τὸ πολὺ χρεὸς, καὶ ὑπὸ τῆς λύπης οὐδὲ τῆς νόσου ἀναλαμβάνων, καίτοι χροῦμενος ἰατροῖς. Ἐκεῖ ἐπῆλθεν εἰς τὴν Κῶ, Πουδρόμι ἦτοι Ἀλιναρισί, καὶ Ρόδον, κάκειθεν ἐπιβὰς πλοίου, ἵνα εἰς Ἀτάλεια ἀπέλθῃ, παρηλάτας τὸ Καστελόροζον θνήσκει ἐν τῷ πλοίῳ ὑπὸ τῆς σθένειας ἔτει σωτηρίῳ 1660 δεκεμβρίῳ β', πατριαρ-

χεύσας ἔτη 16, καὶ ἐτάφη ἀντίπερα τοῦ Καστελόροζου, ἀλλὰ μακρὰν αὐτοῦ ὡσεὶ μίλια 10 ἐν τῇ κορυφῇ σκοπίας τινος παρὰ τῇ θαλάσῃ κειμένης.

— Ἔτει 1648. Μάξιμος ἐκ Καλλιουπόλεως μαθητῆς Κυρρίλλου τοῦ Λουκάρεως ἐν τῇ Εὐρώπῃ, χαρίζομενος τοῖς Καλβινισταῖς, εἰς τὴν ἀπλήν φράσιν τῶν Ἑλλήνων μετενήνοχεν ἅπασαν τὴν Καινὴν Διαθήκην, ἣν τυπώσαντες οἱ τὰ τοῦ Καλβίνου φρονοῦντες πλείστας βίβλους προσήνεγκαν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ τὸν πατριάρχην Παρθένιον τὸν νέον κατέπεισαν διανεῖμαι αὐτὰ τοῖς χριστιανοῖς πρὸς ψυχικὴν ὠφέλειαν. Ὁ δὲ Συρίγος Μελέτιος ἐπ' ἄμβωνος ἀθέσμως ταῦτα γίνεσθαι παρὰ τὸ τῆς ἐκκλησίας ἔθος δεῖξας τῷ λαῷ, τῷ ἀναθέματι ὑπεβλήθη ὅ τε μεταφράσας, καὶ ὁ ἀναγιώσκων καὶ ὁ συνεργῶν ἐν τῇ αὐτῶν συστάσει.

— Ἔτει 1654. Ὅτι ἐπληρώθη ἅπαν τὸ χρεὸς τοῦ οἴκου-μενικοῦ θρόνου παρὰ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδοβλαχίας Βασιλείου βοεβόδα, εἴρηται τῷ ἔτει 1641. Ἀπὸ τότε οὖν εἰς διάστημα ἑτῶν 13 πῶς ἐπεφορτίσθη πάλιν τοσοῦτον χρεὸς, ὥστε καὶ Ἀθανάσιον τὸν Πατελάρον καὶ Ἰωαννίκιον παραιτηθῆναι, καὶ τὸν Παΐσιον φυγεῖν διὰ τὸ χρεὸς, ἃς τὸ συμπεράνη ὁ ἀναγνώστης καὶ ἃς περιγράψῃ τὰς αἰτίας, ὅποιος θέλει. Παρατρέχω οὖν τό, ὅτι τοιοῦτους καρπούς δέν ἔπρεπε νὰ τρυγᾷ ὁ θρόνος αὐτὸς ἀπὸ τὸ σύστημά του· τριπλῶς γὰρ κατεσκάπτοντο οἱ θεμέλιοι τοῦ ἀποστολικοῦ αὐτοῦ θρόνου· πρῶτον μὲν ἀπὸ τῆς ὀρμῆς τῶν ἐπιβαίνειν κατατολμούντων παρανόμως, δεύτερον ἀπὸ τῆν αἰσχροκερδίαν τινῶν τῶν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει ἐνδημούντων μητροπολιτῶν, καὶ τρίτον ἀπὸ τὰς πατρίας λαϊκῶν τινῶν ἀρχόντων, συμφωνούντων τοῖς ῥηθεῖσι μητροπολίταις διὰ ἴδια τέλη, αἰσχροκερδῆ θελήματα, καὶ πολλάκις βιαζόντων καὶ καταδυναστευόντων πατριάρχην τε καὶ ἀρχιερεῖς διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν αἰσχροκερδῶν των.

— Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κρήτης οἱ Φράροι ἐν τῇ ζάλῃ τῆς αἰγματοσφίας ἀπάταις πολλὰς ἔλαβον τὰ βιβλία (ἄπερ ἦσαν ἐκεῖ) τῶν ἁγίων πατέρων, ἄλλοτε ἀναγκαῖα συγγράμματα διαφόρων συγγραφέων. Καὶ μετὰ τινος χρόνου Ἀθανάσιος τις Κύπριος

παπιστής καθ' Ἑλληνας ἠμφισβητούμενος, καὶ τὸν ὀρθόδοξον ὑποκρι-
νόμενος, ἀπελθὼν εἰς τὸ ὄρος τοῦ Ἄθωνος, καὶ εἰς ἄλλα μονα-
στήρια Θράκης, Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας, καὶ ἐκλεξάμενος πολ-
λὰ βιβλία τῶν ἁγίων πατέρων καὶ τῆς εἴω σοφίας, ἠγόρασεν αὐ-
τὰ ὀλίγου τιμήματος. τοὺς δ' ἐν τῇ μονῇ τῶν λεγομένων Μετε-
ώρων πατέρας τοσοῦτον ἠπάτησεν, ὥστε καὶ τριτάνη ἠγόρασε τὰ
τῆς μονῆς βιβλία, ἐν ἐκάστη τριλίτρῳ ἀναδιδούς αὐτοῖς τὴν συμ-
πεφωνηθεῖσαν ποσότητα ἀργυρίων.

— Ἔτει σωτηρίῳ 1660. Κατάστασις τῆς ὀρθοδοξίας ἐν τισι
τόποις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Ἡ ἐν τῇ Ποντοηρακλείᾳ ἐκκλησία κατεκρή λανθάνοντως ὑπὸ
τοῦ ἱερέως· ὅθεν καὶ διεσκορπίσθησαν ἐκεῖθεν οἱ χριστιανοί. Ἐν
τῇ Ἀμάστριδι εἰσὶ πολλαὶ ἐκκλησίαι· καὶ καμπαναρεῖα, ἀλλ' οὐδεὶς
χριστιανός. Ἐν τῇ Οἰωνοπόλει, ἦντινα καὶ Ἀβώνου Τεῖχος λέ-
γει ὁ Λουκιανός, εἰσὶ πέντε χωρία ὀρθόδοξοι, ἕως ὀγδοήκον-
τα οικίας ποσοῦμενοι. Ἡ δὲ πόλις Στεφάνη ἢ παρὰ τῇ Σινώπῃ
ὑπὸ Ῥώσων ἠρημώθη. Ἡ Ἀμεινός Μιλησίων κτίσμα οὐκ ἔχει
χριστιανὸν οὐδένα, οὔτε ἡ Νεοκαισάρεια, ἀλλ' ἐν μόνῃ τῇ Ἀμα-
σεῖα εἰσὶν ὀλιγοστοί. Τὸ Πολεμώνιον, ἄλλως Ἰνεος, περὶ οὗ μά-
χηται ὁ Νεοκαισαρείας μετὰ τοῦ Ἀμασείας, ἐστὶν ἀληθῶς τοῦ
Νεοκαισαρείας. Ἐν τῇ Καρασοῦντι καὶ ἐν τῇ Τριπόλει τῇ παρὰ
τῇ Τραπεζοῦντι εὐρίσκονται μερικοὶ χριστιανοί, ἐν δὲ τῷ τῆς
Τριπόλεως κάστρῳ οὐδεὶς, ἀλλὰ μόνον ναὸς τῆς θεοτόκου ἀξιό-
λογος, ὃν βουλευθέντες σαρακηνίται οἱ Ὀθωμανοὶ ἐκωλύθησαν δεῖγ-
μασι πασιδῆλοις, ὅθεν ἐν ἐκάστη κυριακῇ εἰσερχόμενοι λειτουρ-
γοῦσιν ἐκεῖ οἱ χριστιανοὶ μέχρι τῆς σήμερον. Ἡ Τραπεζοῦς καὶ
ἡ ἐν αὐτῇ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐκτίσθησαν παρὰ Ἰου-
στινιανοῦ τοῦ Μεγάλου· μητρόπολις δὲ τοῦ Τραπεζοῦντος μετὰ τὴν
ὕψι τῶν Ὀθωμανῶν ἀλώσειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Φιλίπ-
που εἴω τῆς πόλεως κειμένη, εἰς τὴν ἐλειτούργησε καὶ ὁ Ἱερο-
σολύμων Παΐσιος, ἀπὸ τῆς Ἰβηρίας ἐπαναρχόμενος, ἦντινα τῷ
ἔτει 1674 ἐσαρακήμισεν οἱ Ὀθωμανοί. Ἀπὸ Σουρμένων ἕως Γου-
ρίας καὶ τοῦ ποταμοῦ Τζορόχι· ἐσαρακήμισεν οἱ Λαζοί, καὶ οὐκ
ἔμεινεν ἕτι οὐδεμία ἐκκλησία ἢ ἱερεὺς ἐν ὅλῃ ἐκείνῃ τῇ ἐπαρ-
χῇ. Τὸ μοναστήριον τοῦ Σουμελά τῆς Τραπεζοῦντος ἀπέχει δίδον

ἡμερῶν δύο, ἐν τοῖς ὄρεσι κείμενον ἐπὶ κρημνῶν καὶ δυσβάτων τόπων, εἰς ὃ οἱ ἀποδημοῦντες εἰσέρχονται διὰ κλίμακος. Ἔστι δὲ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἐν τῷ Σουμελᾷ ὡσεὶ πηχυαία, καὶ λέγεται ἱστορηθῆναι παρὰ τοῦ Δουκᾶ. Εἰσὶ τὰ νῦν ἐν τῇ Τραπεζοῦντι ἐκκλησία τῶν γειτονιῶν καὶ μοναστήριον τῆς Θεοτόκου, Θεοσκέπαστος ἐπιλεγόμενον. Μεταξὺ τῶν δύο βουνῶν, ὅπου ἐστὶν ὁ ποταμὸς ὁ ἀπὸ τοῦ Σουμελᾶ καταβαίνων, τῇ τῆς Θεοτόκου βοήθεια αἱ εὐρισκόμενα κῶμαι χριστιανίζουσιν. Ὁμοίως καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ ὄρους Σουμελᾶ χωρία ἕως Κανίν εἰσὶ χριστιανικά. ὄρος δὲ ἐστὶ τοῦτο τὸ Κανίν. Ἐξω τῆς Θεοδοσιουπόλεως ἐν τινι ὄρει ἐστὶν ἐκκλησία μικρά· εἰσὶ δὲ ὀρθόδοξοι ἱκανοὶ ἐν τε τῇ πόλει καὶ ἐν πολλοῖς χωρίοις. Οἱ παπισταὶ ἐπαπίστασαν ἐν αὐτοῖς Ἀρμενίους τινάς.

— Ἔτει 1661. Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Παρθένιος ὁ Μογιλάλος, ὁ Βασίλειος βοεβόδας παρὼν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει (ἡγεμονεύοντος Μολδαβίας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Στεφάνου) ὁ δραγομάνος τῆς Πόρτας Παναγιώτης ὁ Νικόσιος καὶ ἡ σύνοδος τῶν ἐνδημούντων ἀρχιερέων τε καὶ ἀρχόντων τῶν παρευρεθέντων ψηφίζεται εἰς πατριάρχην Ἱεροσολύμων τὸν Σιναιτην Νεκτᾶριον καὶ δῆτα πέμπουσι τὸν Φιλιππουπόλεως Γαβριήλ, ἵνα τελειώσῃ τὸ ἔργον ὅστις φθάσας εἰς Ἰόππην ἤκουσε τὴν εἰς τὴν Γάζαν ἔλευσιν τοῦ Νεκταρίου. Θανόντος γὰρ τοῦ Σιναιτοῦ Ἰωάσαφ προχειρισθεὶς ἐπίσκοπος ὁ Νεκτᾶριος ἤρχετο χειροτονηθῆναι· ἀλλὰ χειροτονεῖται πατριάρχης Ἱεροσολύμων ἔσω τοῦ Ἁγίου Τάφου τῇ κυριακῇ τῶν βαΐων.

Σκεπάζει κελλία τινὰ ὄντα διεφθαρμένα· ἀγοράζει τοὺς οἴκους πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ Προδρόμου γρσο. 1700. ἐλθὼν διὰ Γάζης εἰς τὸ Ῥέμλι οἰκοδομεῖ κατοικίας, μὴ οὖσας πρότερον πρὸς κατάλυμα τῶν τοῦ θρόνου πατέρων.

Ἔρχεται εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἔτει 1662 Σεπτεμβρίῳ· κάκειθεν ἀπῆλθεν εἰς τὸ Γιάσιον ἔτει 1663 Σεπτεμβρίῳ· κάκειθεν εἰς τὴν Βλαχίαν ἔτει 1664 ἀπριλίῳ, εἶτα εἰς Ῥουσσόουκι, Ῥάσγρατα, Προβάτου, Βάρναν, Τυρναβον, Ἀδριανουπόλιν, ὅπου ἦν καὶ ὁ σουλτάν Μεχμέτης ὁ δ', κάκειθεν εἰς Βυζάντιον, ἀπαιτῶν ὀπὸ τοῦ κόλλικος πρὸ πολλοῦ καὶ τῆς ζωῆς ἀπεργωμένους· ἀλλ'

ἀπελθὼν εἰς τὸ ἅγιασμα τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ἁγιασμὸν ἐπιτελέσας καὶ πῶν ἐξ αὐτοῦ, ἐν ἀκαρεῖ ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ κώληξ καὶ ἕως θανάτου οὐκέτι προσεπάλαισεν αὐτῷ.

Τὰ πέτρινα οἰκοδομήματα, ὧν τὸ ἐν ἐστὶ βιβλιοθήκη, δέδωκεν τῷ Ἁγίῳ Τάφῳ ὁ πρωτογουνάριος Μανολάκις ὁ Καστοριανός· καὶ ὁ αὐτὸς διὰ προτροπῆς τοῦ πατριάρχου Νεκταρίου ἀνεκαίνισε τὴν στέγην τοῦ ναοῦ τῆς Βηθλεέμ, ἀποστείλας διὰ τοῦ Φιλοθέου μοναχοῦ εἰς Ἰόππην ξύλα 40, δεκαπεντεπηχᾶτα, καὶ ὀκτωπηχᾶτα 80, καὶ σανίδας καὶ σίδηρον καὶ ἔλους, προσεπιμετρήσας καὶ τῷ πατριάρχῃ διὰ τὴν οἰκοδομὴν καὶ φλωρία 20000 καὶ σταυρὸν πολύτιμον.

Εἶτα διὰ Καλλιουπόλεως, Λέσβου, Σμύρνης, Χίου καὶ Ρόδου ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἐπεὶ 1665 σεπτεμβρίῳ ἔθετο τὰ ἅγια λείψανα ἐν θήκαις κρυσταλλίνοις, δῆσας ἔξωθεν ἀργυρῷ καταδέσμῳ καὶ ἐν ἐκάστῳ βαλὼν ἔξωθεν χάρτην δηλοῦντα, τίνος ἁγίου ἐστὶ λείψانون· καὶ κατασκευάσας δύο ἀντίπηγας ἔβαλεν αὐτὰ ἔσω· ἔθηκε δὲ μετὰ χρυσοῦ. ὅσον κατὰ τὰς γωνίας καὶ τὸ εὐρισκόμενον τίμιον ξύλον ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ· κατὰ δὲ τὸ πλάτος ἔβαλε κρύσταλλα καὶ ἐν ἐνὶ μέρει ἐποίησε θυρίδιον μετὰ κλειδός, ἵνα κλειθῆται καὶ πάλιν ἀνοίγηται χάριν προσκυνήσεως. Εἶτα κατεσκεύασε τὸ σὺνθρονον τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ ἀναστάσεως· ἀνεκαίνισε καὶ τὰ κελλῖα καὶ τὰ τεῖχη τὰ σεσαθρωμένα τῆς λαύρας τοῦ ἁγίου Σάββα, καὶ ἔκτισε καὶ κελλίον μέγαλον πρὸς κατάλυμα τῶν ξένων, καὶ τῷ μοναστηρίῳ τοῦ Ἀρχαγγέλου ἐπεὶ 1667 πολλὰ ἀνεκαίνισεν.

Δελεάσαντες οἱ Φράγροι ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ τὸν ἐπίτροπον τοῦ πατριάρχου Λαυρέντιον, ἔλαβον δολίως ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὰ πρωτεῖα ἐν τῷ Κουβουκλείῳ τοῦ Ἁγίου Τάφου καὶ ἐν ταῖς λιτανεαῖς περὶ ὧν μεριτεύσας ὁ βασιδέντης τῆς Ναμυζίας ἐποίησεν αὐτοῖς καὶ βασισμὸν. Ὅθεν γέγονε μάχη προπαρασκευῆ μετὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ Φράγκων. Ἀνῆλθεν οὖν ὁ Νεκτᾶριος εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν ἐπεὶ 1668, πατριαρχεῦοντος τοῦ οἰκουμένου πατριάρχου Μεθουδίου τοῦ ἀπὸ Ἡρακλείας, καὶ διὰ τὰς πωλείας τοῦ ἁγιοεικῆς παρητήθη τὸ θρόνον. Καὶ τότε συνέθετο τὸ ἔπιφθῆξαι καὶ ταραχαιότατον κατὰ Λατίνων σὺνθῆμα, καὶ ἕψ-

σας ἔτη τὰ πάντα ἐν οἷς ἐπατριάρχευσεν ἔτη μόνον ὀκτώ, μετέβη εἰς τὰς αἰωνίους μονάς.

— Ἔτει 1662. Κεφάλαιον τριακοστὸν δεύτερον. Πατριαρχεῖα Διονυσίου τοῦ γ' τοῦ ἀπὸ Λαρίσσης.

Πατριαρχεύσαντος τοῦ Παρθενίου ἔτη τέσσαρα καὶ μῆνας δύο καὶ παραίτησιν τοῦ θρόνου ποιησαμένου, λαβόντος τε αὐτ' αὐτοῦ τὴν Προῦσαν προεδρικῶς, ἀναβιβάζεται εἰς τὸν πατριαρχικὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον τρίτος τῷ τοιοῦτῳ ὀνόματι Διονύσιος, ὁ ἀπὸ τῆς νήσου Ἄνδρου καὶ μητροπολίτης Λαρίσσης, ὁ ἐπικληθεὶς Σπανός τε καὶ Πάρδαλις Ἀγρία, ἰουνίου τῆ κδ' ἡμέρα κυριακῆ. Τοῦτον ὑπερεπανεῖ ὁ Ἱεροσολύμων Δοσίθεος, μετὰ Τιμόθεον, λέγων, οὐκ ἔχων συγκρινόμενον αὐτῷ πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως ἕως τῆς ὥρας ταύτης ἐπὶ φρονήσει καὶ ζωῆ ἑναρέτῳ· καὶ τούτῳ ἀφιέρωσεν ὁ αὐτὸς Δοσίθεος τὸ βιβλίον αὐτοῦ, ᾧ ὄνομα Καταλλαγή. Διὰ προτροπῆς τοῦδε τοῦ πατριάρχου Διονυσίου ὁ πρωτογουνάριος Μανολάκις ὁ Καστοριανὸς συνεστήσατο σχολεῖα ἐν τε τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ Χίῳ καὶ Ἄρτῃ δι' ἰδίων ἐξόδων.

Ἰωαννίκιον τὸν ἀπὸ Βερροίας πατριαρχεύσαντα τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου Ἀλεξανδρείας ἔτη ἑννέα καὶ θανάοντα, διεδέχθη ὁ Παΐσιος, χειροτονηθεὶς ἐν τῷ λεγομένῳ Παλαιῶν Μισίρι. Αὕτη δὲ ἡ Βέρροια ἔστιν ἡ ἐν τῇ Συρίᾳ τουρκιστὶ λεγομένη Χαλέπι.

— Ἔτει 1663. Πυρκαῖα εἰς τὴν πόλιν, καὶ καίονται αἱ οἰκίαι τῶν Ἑβραίων αἱ οὔσαι ἀπὸ τῷ Βαλιῶδ' ἄνε καὶ αἱ ἀπὸ τοῦ Ζυγῶν καπισί ἕως τοῦ τείχους τοῦ Βυζαντίου· καὶ ἐδιώχθησαν τοῦ λοιποῦ ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ μέρη οἱ Ἑβραῖοι, εὐαρίθμων τῶν οἰκῶν ἑβραϊκῶν σωζομένων τανῶν μόνον εἰς τὸ Παλὸν παζάρι.

Ἦνωσεν ὁ πατριάρχης τῇ μητροπόλει τοῦ Φιλίππου καὶ Δράμας τὰς δύο ἐπαρχίας τοῦ Ζυγῶν καὶ Νευροκόπου διὰ συνόδου τοπικῆς.

— Ἔτει 1666. Δευτέρα πατριαρχεῖα τοῦ αὐτοῦ Παρθενίου τοῦ ἀπὸ Προύσης, τοῦ ἐπιλεγομένου Μογιλάλου.

Ἐπανακάμφας ἀπὸ τῆς Βλαχίας ὁ προσηρθεὶς πατριάρχης Παρθένιος ὁ δ', ὁ ἀπὸ Προύσης καὶ Μογιλάλος ἐπικαλού-

μενος, αναβιβάζεται τὸ δεύτερον εἰς τὸν πατριαρχικὸν οἰκουμενικὸν θρόνον κατὰ τὴν κε' τοῦ δεκεμβρίου, ἐξώσας τὸν Διονύσιον.

Ἐβραῖος τις Κωνσταντινουπολίτης τοῦνομα Σαπετάϊ Σεβί μετὰ τὸν διωγμὸν τὸν μετὰ τὴν ῥηθείσαν πυρκαϊάν ἐλθὼν εἰς τὴν Σμύρνην, κάκειθεν εἰς Γάζαν καὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὴν Σμύρνην, προσποιεῖται τὸν Μεσίαν, ὡς ἐγένετο πάλαι ποτὲ ἐν τῇ Κρήτῃ, ἀπατᾷ τοὺς Ἐβραίους καὶ φθείρει παρθένους αὐτῶν καὶ γίνεται ἄτοπα πολλά καὶ κινήματα Ἰουδαίων ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου, ὁσσεως, Ἀφρικῆς καὶ δυτικῶν ἐπαρχιῶν, τῶν ὑπὸ τοῖς Ὀθωμανοῖς. Μεταπέμπεται αὐτὸν ὁ βεζίρης ἀπὸ Καλλιουπόλεως, καὶ εἰρικτῇ παραδοὺς ἐξορίζει εἰς τῆς Ἀβύδου τὸ φρούριον μὴ ἤσυχάζοντων δὲ τῶν Ἰουδαίων, τοῦ σουλτάν Μεχμέτι τοῦ ὄντος εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ τοῦ Βεζίρι ἀπελθόντος εἰς τὴν Κρήτην, ὁ ἀνθύπατος τῆς Κωνσταντινουπόλεως μεταπέμπεται δεσμίον τὸν Σαπετάϊν καὶ πέμπει εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν πρὸς τὸν σουλτάνον, καὶ φοβηθεὶς ἐτούρκισεν. Ἔϊτα μὴ παυσάμενων τῶν αὐτοῦ ἀποπημάτων, ἐξωρίσθη εἰς τὴν Κορώνην κάκεισε τὴν φυγὴν ἐτέμεσεν. Ἄλλ' ὕστερον τῷ ἔτει 1683 νέος τις Ἐβραῖος ἐν τῇ Θεσσαλονίκῃ προσποιεῖται τὸν Μεσίαν, καὶ ἐπίστευσαν αὐτῷ οἱ Ἐβραῖοι, καὶ μεταπεμφθεὶς ὑπὸ τοῦ σουλτάνου σαρακηνίζει, καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην εἶχον αὐτὸν οἱ Ἐβραῖοι ὡς Μεσίαν, καὶ δι' αὐτοῦ ἐτούρκισαν ἐν τῇ Θεσσαλονίκῃ καὶ Σέρραις ὑπέρμετροι Ἐβραίων καὶ χαχάμιδες ὀγδοηκονταεταῖς πλείστοι ὄσοι.

Τὸν Ἀλεξανδρείας πατριάρχην Παΐσιον ἀπελθόντα εἰς Μοσχόβιν καταβιβάζει παρανόμως τοῦ θρόνου φθονήσας ὁ πατριάρχης οὗτος Παρθένιος ὁ Μογιλάλος προφάσει δῆθεν τῆς βασιλικῆς ἐπιταγῆς, δι' ἧς ἐκωλύετο τὸ ἀπέρχεσθαι ἐκείσε πατριάρχην ἐκ τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας ἢ ἀρχιερέα, καὶ εἰσῆγγαγον αὐτὸν εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἀλεξανδρείας τὸν Ρόδου μητροπολίτη Ἰωακείμ κατὰ μῆνα νοεμβρίου τοῦδε τοῦ ἔτους. Οὗτος καὶ ὡς πάλιν ἐξεβλήθη ὁ Ἰωακείμ ὡς ἐπιβάτης, καὶ ἐκείθεν ὁ γνήσιος πατριάρχης Παΐσιος. Ἐποίησε δὲ καὶ ἄλλα κακὰ καὶ ἔδειξε ὁ πατριάρχης οὗτος Παρθένιος.

— Ἔτει 1667. Ἐπιπέδησις τοῦ Κλήμεντος τοῦ ἀπὸ Ἰκονίου.

Κατὰ τὴν θ' τοῦ δεκεμβρίου ἡμέρα β' ἐπιβαίνει τοῦ θρόνου ὁ μητροπολίτης Ἰκονίου Κλήμης, ἐξορίσας εἰς τὴν Τένεδον τὸν πατριαρχεύοντα Παρθένιον. Ἄλλ' οἱ ἀρχιερεῖς οὐ ποιήσαντες τὴν μετάθεσιν ἦλθον εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ἐνθα διέτριβε τότε ὁ σουλτάν Μεχμέτις ὁ δ' καὶ ἔμεινεν ὁ θρόνος γηρεύων πατριάρχου μῆνας τρεῖς καὶ ἡμέρας 25.

Τὸν πάπαν Ἀλέξανδρον τὸν ἑβδομὸν θανόντα διεδέχθη Κλήμης ὁ ἑννατος ἀπὸ Πιστόγιαν πόλιν τῆς Ἰταλίας Ἰουνίου δεκάτῃ ἐνάτῃ.

— Ἔτει 1668. Κεφάλαιον τριακαστὸν τρίτον. Πατριαρχεῖα Μεθόδιου τοῦ ἀπὸ Ἡρακλείας.

Τούτῳ οὖν τῷ ἔτει Μεθόδιος ὁ γ' ὁ ἀπὸ Ἡρακλείας φήψω καὶ δοκιμασίᾳ κοινῇ τῶν ἀρχιερέων ἀναβιβάζεται εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως μὲν μεγάλη ἐξόδα ὅστις τὸ βασίλειον ἐνδύμα ἐνδυθεὶς ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Ἀδριανούπολει ἀνακτορίων ἕως εἰς τὴν μητρόπολιν ἐπανακάμπτων ἐφιππος ἐφόρει εἰς τὴν κεφαλὴν κόκκινον πῆλον ἐκ βελούδου, ἦτοι μεταξωτοῦ, λευκοῦς σταυροῦς χρυσοῦς μετὰ μαργάρων ἔχοντα ἄλλ' ἐξ ἐκείνου ἐξέλιπε τὸ σκιάδιον ὅδε εἰς γὰρ μετὰ τὸν Μεθόδιον ἐπὶ κεφαλῆς ἦ ἐν ταῖς χερσὶν ἔφερον σκιάδιον, ὡς οἱ πρὸ τοῦ Μεθόδιου ὀδεύοντες εἰώθασιν φέρειν εἰσερχόμενοι τε καὶ ἐξερχόμενοι τῆς βασιλείου αὐλῆς.

Ἔδωκεν ὁ πατριάρχης Μεθόδιος τὴν μητρόπολιν τοῦ Προλάβου τῷ ἐξωσθέντι πατριάρχῃ Παρθενίῳ διὰ προζωάριον, εἶτα μετὰ μικρὸν ἔδωκε τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Τυρνόβου.

— Ἔτει 1669. Παρατηθέντος οὖν τοῦ κῆρ Νεκταρίου γίνεται πατριάρχης Ἱερουσόλων ὁ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης Δοσίθεος Ἰαννουαρίου τῆς κγ' τοῦδε τοῦ ἔτους. Εὔρε γρῆος τοῦ Ἁγίου Γάφου ἐν μὲν τῇ Κωνσταντινουπόλει γρῆσια 16000, ἐν δὲ τῇ Ἱερουσαλήμ γρῆσια 65000, καὶ τριῶν γρῆσιων τόκους ἀπληρώτους. Ὁ δὲ Νεκτάριος γέρων καὶ ἀσθενὴς ἀπέβηκεν εἰς Ἱερουσόλυμα ἐπιτροπικῶς κατὰ μῆνα Ἰουνίου. Εἶτα πέμπει εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ὁ Δοσίθεος διὰ τοῦ μοναχοῦ Γερασίμου τῆς

σια 10000, διὰ τὰ δωθῶν εἰς τὰ χρέη, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν χάριν ἐλεημοσύνης κατὰ μῆνα Ἰούνιον, κάκειθεν εἰς Φιλιππούπολιν, Σπενίμαχον, Παζαρτζίκι, Ἐστὶ Ζαγοράν καὶ Γιάνπολιν, καὶ πέμπει εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ διὰ τῶν μοναχῶν Καλλινίκου καὶ Παρθενίου γρόσια 12000, εἶτα ἀπῆλθεν εἰς Σίλιμον, Ἀλβανιτοχώριον, Τούρναβον, καὶ Τζερβενβοδα εἶτε σωτηρίῳ 1670' κάκειθεν εἰς Δρύστραν, Φλότζι καὶ Βουκουρέστιον. Ὁ δὲ Νεκτάριος εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, παρόντος τότε ἐκεῖσε καὶ τοῦ πρώην Κωνσταντινουπόλεως Διονυσίου, εἶπεν ἅγιον μύρον πολὺ καὶ θαυμαστόν ὃ τε Δοσίθεος ἐν Βουκουρεστίῳ τῇ τοῦ κοινοῦ δαπάνῃ εἶπεν ἅγιον μύρον φέρων ὄλκην λύτρων 210.

Συντίθησιν ὁ Νεκτάριος τὸ λεγόμενον Σύνταγμα κατὰ τῆς τοῦ πάπα ἀρχῆς.

Ὁ δὲ Δοσίθεος ἐκ Βουκουρεστίου ἀπελθὼν εἰς Γιάσιον τῆς Μολδαβίας, ἔλαβε τὸ μοναστήριον τὴν Τζετατζούγιαν, τὸ ἐκ βάρων αἰκοδομηθὲν παρὰ τοῦ Δούκα βοεβόδα, καὶ τὸ μοναστήριον Κληντζα. Κάκειθεν διὰ τῆς Ἀδριανουπόλεως ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐξ ἧς ἦλθε πάλιν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ἀπαντήσων τὴν ἐπίρροισαν τοῦ πρέσβεως τῆς Φράντζας, κάκειθεν ἀπῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα εἶτε 1671 κατὰ μῆνα μάρτιον μὲ ἀργυρᾶς κανόγλας 40 καὶ χρυσῆν μίαν, καὶ χρυσοῦν θυμιατήριον, καὶ ἐδιωρδύθη ἱκανῶς τὸ ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ χρέος, καὶ ἤλευθερώθησαν ἐκ τῶν χειρῶν τῶν χρεωφειλῆτων τὰ δοθέντα αὐτοῖς εἰς ἐνέχυρον σκεύη τοῦ Ἁγίου Τάφου. Καὶ ἐκρήμνισεν ὁ Δοσίθεος κτήρια τινὰ αἰρετικῶν ἔθδον ἐν τῷ μεγάλῳ ναῷ ὄντα κατὰ τὸ νότιον μέρος τοῦ ἁγίου Κουβουκλείου καὶ ἀγαγὼν τέκτονα; ἀπὸ τῆς Ἀδριανουπόλεως ἀνωκοδόμησεν τὸν κατὰ τὴν Βηθλέεμ μεγάλον ναὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἁγίου Σπηλαίου, ἀπὸ Σεπτεμβρίου ἕως Ἰουλίου τοῦ ἔτους 1672, τὸ δὲ τέμπλον κατασκευάσθη ὑπὸ τεκτόνων Χίων, πληρωθέντων παρὰ τῆς Χίου, τὰ δὲ ἔσλα τοῦ τεμπλοῦ καὶ τὸ χρῶσμα ἐπλήρωσαν ἄλλοι πτωχοί· τὴν δὲ ὄλκην τῆς αἰκοδομῆς ὄλκην ἀπέστειλεν ὁ πρωτογουρνάριος Μανολάκις ὁ Καστοριανός.

Ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ Δοσίθεος εἶτε

1672 Ιουλίῳ, καὶ ἀπαντήσας τὰς διὰ τὴν οἰκοδομὴν ἐπιτηρείας τῶν Φράρων ἀπῆλθεν εἰς Βλαχίαν καὶ ἔλαβε τὰ μοναστήρια Καλούτην καὶ Οὐγκρέτην, κἀκεῖθεν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν κἀκεῖθεν εἰς Σύφιαν καὶ Πελεγιάδι· ἔτει 1673 δεκεμβρίῳ.

Οἱ ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ Φράροι μέλλοντες ὑποδεχθῆναι τὸν πρέσβυν τῆς Γαλλίας δε-Νοϊδὲλ ἀτακτοῦσι· περὶ τὸ Κουβούκλειον τοῦ Ἁγίου Τάφου, στολίσαντες αὐτὸ μεγαλοπρεπῶς παρὰ πᾶσαν συνήθειαν, καὶ παρὰ τῶν πατέρων κωλυόμενοι τύπτουσι δύο πατέρας ἀφέντες ἡμιθανεῖς, καὶ φονεύουσι καὶ τρίτον μοναχὸν τὸνομα Κλήμεντα ἔτει σωτηρίῳ 1674 μαρτίου γ'· τὰς δὲ παροινας τοῦ ρηθέντος πρέσβεως τὰς πρὸς τοὺς πατέρας μαθοῦσα ἡ Πόρτα, ἐπροστάχθη ἐπανελθεῖν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἤσυχασαν οἱ πατέρες.

Ὁ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει βαρλοπέτης τῶν Ἀρμενίων Ἐλεάζαρ, μεθ' οὗ τοὺς πολλοὺς καὶ διεξοδικοὺς πολέμους εἶχεν ὁ Ἱεροσολύμων Παῖσιος, δελεάσας τὸν καθολικὸν τῶν Ἀρμενίων τὸν ἐν τῇ πόλει Σῆς, ἔκαμεν αὐτὸν καθολικὸν τῆς Ἱερουσαλήμ τῷ ἔτει 1665, εἶτα ἔκαμε μεγάλα σκάνδαλα μετὰ τὸν καθολικὸν τῆς Ἀρμενίας Ἰάκωβον. Ἐκεῖνου γὰρ μόνου τὴν ἐψησιν τοῦ μύρου ποιούντος καὶ πέμποντος αὐτὸ πρὸς πάντας τοὺς ἀπανταχοῦ τῆς Ἀρμενίου καὶ συνάγοντος ἐκ τούτου ποσότητα ἰκανὴν χρημάτων, ὁ Ἐλεάζαρ ὑποσχεθεὶς διδοῖναι κατ' ἔτος τῷ βασιλικῷ ταμεῖῳ 45000 ἄσπρα ἔλαβεν ὀρισμὸν, νὰ φήγῃ τὸ μύρον ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ. Οὗ γενομένου ἦλθεν ὁ Ἰάκωβος ἀπὸ τῆς Περσίας εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν τῷ ἔτει 1667 καὶ δοὺς τῇ βασιλείᾳ φλωρία 20000, ἀναιρεῖ τὰ τοῦ Ἐλεάζαρου μετὰ τὴν σερῖφι, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ φήγεται τὸ μύρον μόνου εἰς τὸ Ρεβάν· ὁ δὲ Ἐλεάζαρ ἔδωκε τῇ βασιλείᾳ ἐν τῇ Ἀδριανουπόλει πογγεῖα 45 ἔτει 1671, καὶ γράφεται πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ· εἶτα ἀπατήσας τὴν Πόρταν τῷ ἔτει 1673 λαμβάνει ὀρισμὸν, καὶ ἀπελθὼν εἰς τὸν κριτὴν τῆς Ἱερουσαλήμ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ ἄδειαν λειτουργεῖν τοὺς Ἀρμενίους ἐν τῷ Κουβούκλειῳ τῷ ἐπὶ τοῦ Ἁγίου Τάφου.

Οἱ δὲ Φράροι οὐκ ἔχοντες ἀντιστῆναι αὐτῷ κατέφυγον εἰς τὸν πατριαρχικὸν ἐπίτροπον, ὅστις ἀπελθὼν εἰς τὸν κριτὴν ἀπε-

δειξεν μὲ τὰ βασιλικὰ χρυσόβουλλα δεσπότας τοῦ Ἁγίου Τάφου εἶναι μόνον τοὺς Ῥωμαίους, καὶ διώκονται οἱ Ἀρμένιοι. Ἐρωτήσαντι δὲ τῷ κριτῇ, διὰ τί λειτουργοῦσιν ἐκεῖ ἐνδόν οἱ Φράγγοι, ἀπεκρίθη τὸ, ὅτι δέδωκεν αὐτοῖς ἄδειαν ὁ πατριάρχης. Ὅθεν οἱ Φράγγοι ἀπατήσαντες τὸν κριτὴν ἔλαβον ἀναφοράν, ὅτι τάς τε εἰσι λειτουργεῖν ἐκεῖ τοὺς Φράγγους, Ἀρμενίους δὲ ἢ τινα ἄλλην φυλὴν οὐδαμῶς· καὶ πέμπουσι τὸ ἰλάμι εἰς τὸν ἐπίτροπον τῆς βασιλείας ὄντα εἰς τὴν Μισίαν. Ὅπερ μαθὼν ὁ Δοσίθεος ἐν Πελιγραδίῳ ἦλθεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ἐπανακάμψαντος ἤδη ἀπὸ Μισίας ἐκεῖσε τοῦ τε βεζίρι καὶ τοῦ βασιλέως, καὶ κρινεται τῷ ἔτει 1675 εἰς τὸ ἄρξ ὁδοσί μὲ τοὺς Φράρους καὶ ἀποδείκνυται μὲ τὰ χάρι σερίφια τοῦ σουλτάν Σουλεϊμάνη καὶ τοῦ σουλτάν Μουράτη, ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι ἔχουσι τὸν μέγαν ναὸν τῆς Ἀναστάσεως, καὶ τὸν ναὸν τῆς Βηθλεέμ μετὰ πάντων τῶν περιεχομένων καὶ τῶν περιεχόντων, ἦτοι μνήμα, Γολγοθάν, Ἀποκαθήλων, καὶ Σπήλαιον ἐν τῇ Βηθλεέμ, καὶ τοὺς Ῥωμαίους προτιμᾶσθαι ἐν τε τῷ μνήματι καὶ ἐν ἐκάστη ἐκκλησίᾳ καὶ μοναστηρίῳ, καὶ ἐν πάσῃ τάξει καὶ ἐνεργείᾳ εἶναι πρώτους, καὶ τῷ θελήματι αὐτῶν προσκυνεῖν τὰς ἄλλας φυλάς· καὶ διώκονται οἱ Φράροι, νικήσαντος εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Δοσιθέου.

Σφύζεται εἰς τὸν θρόνον καὶ γοτζίτι παλαιότατον περιέχον, ὅτι τὸ νὰ εἶναι εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ Φράροι μόνον 36 καὶ ἐν ἐκάστη τριετία νὰ ἀλλάττωνται. Ἐμπεσέτευσεν ὁ πρέσβυς τῆς Φράντζας, τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ἑγγλιτέρας κατὰ τοῦ κύρ Δοσιθέου, ἀλλ' οὐδὲν ἔγνωσαν ὅστις ἔλαβεν ὀρισμὸν τοῦ βεζίρι μὲ ὅσον ἑβδομήντα πουργεῖων, καὶ ἐπεμφεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ μουπαρίν, ὅστις φθάσας ἐκεῖ τῷ ἔτει 1676 κατὰ μῆνα Ἰαννουάριον ἐξέβαλε μὲ τὸ μέσον τοῦ καθῆ ἀπὸ τῶν Ἁγίων Τάφου τὰς πόδας καὶ ὅσα κινὰ ἔχον οἱ Φράροι, καὶ παρέδωκε τῷ Δοσιθέῳ τὸν Ἁγίον Τάφον, καὶ τὸ πρῶτ' ἐλειτούργησαν ἐνδόν οἱ Ῥωμαῖοι· ἐξέβαλε δὲ καὶ τὰς τρεῖς καθέλας τῶν Φράρων, τὰς ἐν τῇ κεντρικῇ, τὰς δὲ ἐνδόν τοῦ Ἁγίου Τάφου εἶπε μένειν ὁ Δοσίθεος ἐκεῖ, καί τας φιλωθῆναι μετ' αὐτῶν, καὶ ἐκρέμασεν ἐνδόν τοῦ Καθῆ τὸν καὶ ἄλλας δέκα καθέλας.

Ἐτα ἐπιβόρει κεντρικῇ ἀπὸ τοῦ πατριαρχεῖου μέχρι τοῦ μο-

ναστηρίου τῆς ἁγίας Θέκλης, ὅπερ ἐστὶ τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἐγένετο καὶ τὸ μοναστήριον μὲ αὐτὴν καὶ οἰκήματα καὶ κήπον.

Ἐῖτα ἐπανῆλθεν ὁ Δοσίθεος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, κατέβη εἰς Βλαχίαν ἔτει 1677, κατέβη εἰς Γιάσιον κατέβη πάλιν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Οἱ Δεχοὶ διὰ νὰ εἰρηνοποιήσουν μὲ τοὺς Ὀθωμανούς, ζήτησὺν τὰ προσκυνήματα τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀλλ' οὐκ εἰσακούονται.

Δαμβάνει καὶ ἕτερον ὀρισμὸν ὁ Δοσίθεος μὲ 30 πουργεῖα διὰ τὴν λιτανίαν, τῆν μόνον ἐποίουν καθ' ἐκάστην ἑσπέραν οἱ Φράροι, καὶ ἤρξαντο ποιεῖν πρῶτον οἱ Ῥωμαῖοι, εῖτα ἰμετ' αὐτοὺς οἱ Φράροι.

Ἐῖτα διελθὼν Νικομήδειαν καὶ Προύστην καὶ Δαμασκόν, ἦλθε πάλιν ὁ Δοσίθεος εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἔτει 1678 σεπτεμβρίῳ καὶ ἀνακαινίζει τὸ μοναστήριον τοῦ προζήτου Ἡλίου ἐσωθεν καὶ ἔξωθεν, καὶ οἰκοδομεῖ καὶ τὰ ἀντιστηρίγματα τῆς ἐκκλησίας, ἀλείφας τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἀνοίξας τὴν μεγάλην θύραν καὶ θυρίδας, καὶ ποιήσας τὸ ἵπποστάσιον, νάρθηκα, καὶ ἄλλα πολλὰ καλλιωπίσας.

Ἐνοῦνται Φράροι καὶ Ἀρμένιοι κατὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ πέμπουσι ἄρξ· τοῦ μουτεβελί εἰς τὸν βεζίριν ὅπερ μαθὼν ὁ Δοσίθεος ἔρχεται ὁρομαῖος εἰς τὴν πόλιν, ἀπαντᾷ τὰ κακά, καὶ οὐδὲν ἀνύουσιν οἱ ἐχθροί, καί τας πολλὰ ὑποσχεθέντες.

Ἀπέρχεται ὁ Δοσίθεος εἰς τὴν Βλαχίαν, ὄντος αὐθέντου Σερπάνου τοῦ Καντακουζηνοῦ, εῖτα εἰς τὸ Γιάσιον εῖτα ἐπανακάμψας εἰς τὴν πόλιν πέμπει εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ πουργεῖα 64 ἔτει 1681 κατὰ μῆνα Ἰαννουάριον πρὸς ἐλάφρωσιν τοῦ χρέους τῶν Ἱβηρικῶν μοναστηρίων ἦσαν γὰρ χρεεῖ βαρυτάτω ὑποκαίμενα, καὶ μόνον τὸ χρέος τοῦ μοναστηρίου τοῦ Σταυροῦ, ὅπερ ἔχουσι οἱ Ἱβηρες ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ, ὑπέκειτο εἰς χρέος γροσίων 94 χιλιάδων, καὶ οἱ δανισταὶ Τοῦρκοι ἐζήτουν τὰ ἄσπρα καὶ ἐσφράγιζαν καὶ ἰνόχλουν τὸ μοναστήριον, καὶ οἱ Φράγγοι καὶ οἱ Ἀρμένιοι ἐβουλεύοντο πληρῶσαι τοὺς δανισταῖς τὰ ἄσπρα καὶ λαβεῖν τὰ μοναστήρια τῶν Ἱβηρων, οἱ μὲν Φράγγοι τὸν ἄγιον Νικόλαον, οἱ δὲ Ἀρμένιοι τὰ λοιπά. Ἀπῆλθεν οὖν ὁ Δοσίθεος εἰς τὴν Ἱβηρίαν χάριν ἐλεημοσύνης διὰ τὰ χρεεῖ τῶν Ἱβη-

πέντων τῆς Ἰβηρίας μοναστηρίων, καὶ ἀπάραι τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ μῆνα φεβρουάριον, ἔφθασε διὰ θαλάσσης εἰς τὴν Τραπεζοῦντα, κάκειθεν διὰ ξηρᾶς εἰς τὴν Θεοδοσιούπολιν, κάκειθεν εἰς τὸ Κάρσι πόλιν τῆς Ἀρμενίας, κάκειθεν εἰς τὸ Τίφλιζι, μητροπόλιν τῆς ἄνω Ἰβηρίας, ἰουνίου ζ', καὶ ἐκεῖ ἐδιόρθωσε τὰ περὶ τοῦ χρέους τῶν μοναστηρίων αὐτῶν.

Οἱ Φράγγοι δίδωσι λιβέλον τῷ σουλτάνῳ ἔτει 1681 διὰ τινος παπιστοῦ Χαλεπλῆ, ζητοῦντες δοθῆναι αὐτοῖς τὸν Ἅγιον Τάφον, Γολγοθᾶν καὶ Ἀποκαθήλωσιν καὶ τὸ ἐν τῇ Βηθλεέμ σπήλαιον τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, ὑποσχεθέντες πολλὰς χιλιάδας φλωρίων καὶ τὰ εἰς τὸ τζαμί τοῦ σουλτάν Ἀχμέτι χίλια πενήντα γρόσια ἀνά ἔτος. Ὁ σουλτάνος ἔπεμψε τὸν λιβέλον εἰς τὸν βεζίριν, ὅστις ἐδίωξε τοὺς Φράγγους· ἀλλ' ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ἰάκωβος πεισθεὶς συμβουλαῖς τινων, ἔγραψεν εἰς τὴν Ἰβηρίαν συνοδικῶς μετὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἀρχόντων τῷ Δοσιθέῳ ἐπανελθεῖν εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν καὶ ἀπολογηθῆναι· οὐδὲν ἐλθὼν ἔδωκεν πουγγεῖα 14, καὶ λαμβάνει ὄρισμὸν κατὰ τῶν Φράγγων.

Ὁ ἐπίτροπος τοῦ Ἁγίου Τάφου ἄνευ ἀδείας τοῦ κριτοῦ ἀνακαινίζει τὴν ἐκκλησίαν, τὴν οὖσαν ἐν τῷ χωρίῳ τῶν Ποιμένων τῷ κειμένῳ ὑπὸ τῇ Βηθλεέμ ἔτει σωτηρίῳ 1681, καὶ ἀκολουθεῖ ζημίᾳ πουγγεῖων 10.

Ὁ παστῆς τῆς Ἱερουσαλήμ ἐπὶ ἔτη ἑπτὰ ζημιᾶσι τὸν θρόνον τῆς Ἱερουσαλήμ γρόσια χιλιάδας 70· καὶ τῷ ἔτει 1682 ἔστειλεν ὄρισμὸν ὁ Δοσιθέος ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ διωρθώθησαν αἱ καινοτομίαι τῶν κριτῶν, αἱ κατὰ τοῦ θρόνου, καὶ τὰ λοιπὰ κάκιστα ἔβη αὐτῶν.

Τῷ ἔτει 1683 κινεῖται οἱ Φράγγοι ἐν τῇ Ἀδριανουπόλει κατὰ τοῦ Δοσιθέου, ζητοῦντες αὐτοὺς εἶναι πρώτους· ἀλλὰ παραστάντος τοῦ Δοσιθέου ἐδιώχθησαν ὑπὸ τοῦ βεζίρι οἱ Φράγγοι.

Ὁ προρρηθεὶς βαρταπέτης Ἐλεάζαρ κινεῖται κατὰ τοῦ Δοσιθέου, ὑποσχεθεὶς πολλὰ πρὸς ἀπόκτησιν τῶν Χαπαισιτικῶν κτημάτων αὐτοῦ ἀπεβλήθη καὶ διὰ τοῦ Δοσιθέου ἐξώσθη καὶ τῆς ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ ἐπισκοπῆς, καὶ ἀπελθὼν εἰς τὴν Περσίαν ἐγέ-

νετο καθολικὸς τῆς Μεγάλης Ἀρμενίας κάκεισε τὴν μιανὴν φυγὴν ἐξέμεσεν ἔτει 1692.

Τοῦ βεζίρη Καρᾶ Μουσταφᾶ παστᾶ μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Βιέννης ἦταν ἀναιρεθέντος, ὁ παστᾶς τῆς Ἱερουσαλήμ ἔλαβε παρὰ τοῦ θρόνου πολλὰ χρήματα.

Ἐκρημνίσθη τὸ τεῖχος τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει μετοχίου τοῦ Ἁγίου Τάφου. Ὁ ἡγούμενος ἀνεκαίνισεν αὐτό, ἀλλ' ὁ τότε ἀνθύπατος κρημνίζει τὸν τοῖχον, καὶ τοὺς πατέρας εἰρκτῆ παραδίδωσιν. Ἀπελθὼν οὖν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ὁ Δοσιθέος ἐξοδεύει πουγγεῖα 32 πρὸς διόρθωσιν τῶν κακῶν καὶ οἰκοδομῆν τοῦ τεύχους, καὶ ἀγοράζει καὶ τὰ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ μετοχίου οἰκίματα.

Ἔπειτα ἀπελθὼν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ τῷ ἔτει 1685 πληρώνει τὸ χρέος τοῖς θανεισταῖς διὰ τὰ χρέη τῶν Ἰβηρικῶν μοναστηρίων γρόσια χιλιάδας 94, δοῦς καὶ τῷ παστᾶ πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τῆς πληρωμῆς φλωρία χιλιάδας 23, καὶ δοῦς καὶ τοῖς θανεισταῖς διὰ τὰ ἐξίσασθον διὰ τὰ λοιπὰ γρόσια 50000.

Ἔπειτα ἀνακαινίζει τὴν λαύραν τοῦ ἁγίου Σάββα τὴν ἐκ τοῦ νοτίου μέρους πτώσιν ἐπαπειλοῦσαν, καὶ ποιεῖ τοῖχον ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς ἐκκλησίας ἕως τοῦ ἀσκητηρίου τοῦ ἁγίου Σάββα, κτίζει καὶ τὸ ἀσκητήριον καὶ τὸ κουβούκλειον, στρώνουσι τὴν περὶ τὸν ναὸν αὐλὴν μετὰ πλάκων· οἰκοδομεῖ τοῖχον ἀπὸ τῆς ἐξω θύρας ἕως τοῦ ἐξω πύργου· ἀνακαινίζει δύο ἐκκλησίας καὶ οἰκίας ἑπτὰ κατὰ νότον· κτίζει ἔσωθεν τῆς θύρας κλίμακα λίθινον, καὶ οἰκίαν καινὴν διὰ τοὺς ξένους· ἀνακαινίζει τὸν πύργον τοῦ Δαμασκηνοῦ· σκεπάζει τὴν ἐκκλησίαν τὴν μεγάλην· ἀνακαινίζει τοὺς λοιποὺς τοίχους καὶ τὰς δεξιαμενὰς πλὴν τῶν κελλίων ὑψοῖ τρεῖς πύργους τὸν μέγαν τοῖχον τὸν ἀπὸ τοῦ ἐπάνω πύργου ἕως τοῦ Χρυσοστόμου· καὶ τελειώνει ταῦτα πάντα ἀπὸ ἰουλίου μέχρι νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1686, δαπανηθέντων πουγγεῖων εἰκοσιτεσσάρων. Ἔπειτα διορίσας τὴν ἀνακαίνισιν τῶν μοναστηρίων τῶν Ἰβηρικῶν καὶ μάλιστα τοῦ Σταυροῦ, τοῦ ἁγίου Νικολάου καὶ τοῦ ἁγίου Βασιλείου, κρημνισμὸν ἐπαπειλούντων, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν· καὶ ἐν διαστήματι ἐνιαυτοῦ ἀνεκαίνισθησαν αὐτὰ τε καὶ τὰ λοιπὰ τρία, δηλαδὴ τὸ τῶν ἁγίων Θεοδώρων,

τὸ τῆς ἁγίας Ἀννης καὶ τὸ τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐν τῇ Ἐβραΐδι· καὶ ἐξωδεύθησαν διὰ αὐτὰ πούγγεϊα 40.

Πρὸ δὲ τούτων ἐν Γιάσιω ὡν ὁ Δοσίθεος τῷ ἔτει 1680 καὶ εἰδὼν τοὺς Μολδάβους τύπον ἔχοντας, ἔδωκε γράσια 600 ἱερομονάχῳ τινὶ Μητροφάνῃ καὶ κατεσκεύασε τύπον κανόν, καὶ δοὺς ἀναλώματα τυποῦται τὸ βιβλίον τοῦ Νεκταρίου κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ πάπα, καὶ τὸ βιβλίον Συμεῶν τοῦ Θεσσαλονίκης τῷ ἔτει 1683 ἐπὶ τοῦ Δούκα βοεβόδα.

Κινουῦνται καὶ πάλιν οἱ Φράροι μὲ τὸν πρέσβυν τῶν Φραντζέζων λαβεῖν παρὰ τῶν Ῥωμαίων τὰ προσκυνήματα, προσθέντες καὶ τό, ὅτι διὰ τὸν ἐν Γιάσιω τύπον καὶ τὰ παρὰ τοῦ Ἱεροσολύμων τυπωθέντα βιβλία ἐκινήθη ἡ κράτης τῆς Λαχίας εἰς πόλεμον· ἀλλ' ἀπέβαλεν αὐτοὺς ὁ βεζίρης.

Θανόντος δὲ τοῦ πρέσβεως ἐκείνου, ἐλθὼν ὁ νέος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπιχειρεῖ καὶ πάλιν λαβεῖν τὰ προσκυνήματα, φέρων περὶ τούτων καὶ γράμματα τοῦ Ῥηγὸς τῆς Φραντζας· ἀλλὰ καὶ πάλιν οὐδὲν ἴσχυσαν καὶ ἀπεκρίθη ὁ βεζίρης τῷ Ῥηγί τῆς Φραντζας, ὅτι θέλει πέμψει ἄρχοντα εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ νὰ ἐξετάσῃ, τίνας ἐστὶ τὸ δίκαιον, τῶν Ῥωμαίων δηλαδή ἢ τῶν Φράγγων. Ὁ Δοσίθεος ταῦτα μαθὼν ἐνέτυχε τῷ βεζίρι μετὰ τοῦ ἐρμηθένος Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου καὶ τοῦ πρωτογουνάρεως Μανολάκι Καστοριανοῦ συνεπιφέρων καὶ τιν ὑπερον διαδεχθέντα αὐτὸν ἀρχιμανδρίτην τότε Χρύσανθον, καὶ ἔδωκε τῷ βεζίρι σαμουρόγουαν καὶ 500 βενετικά χρυσᾶ, δεόμενος νὰ μὴν στείλῃ ἐξεταστὴν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἀλλ' ὁ βεζίρης, καίτοι βοηθῶν τοῖς Ῥωμαίοις διὰ τὸ δίκαιον, φοβούμενος ὅμως τοὺς Φραντζέζους, μήπου ἐνωθῶσι μὲ τοὺς Γερμανούς, κατ' ὧν ἐπολέμει ἡ βασιλεία, καὶ ἐλπίζων κινήθῃναι καὶ αὐτοὺς κατὰ τῶν Γερμανῶν, ὡς ὑπισχυοῦντο, χαρίζομενος τοῖς Φραντζέζοις ἐστεύεν ἄγαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἐξεταστὴν τῷ ἔτει 1686.

Φθῆσας οὖν αὐτὸς καὶ ὁμοδοχηθεὶς ἰκανῶς αὐτὸς τε καὶ πάντες οἱ κατοικηταὶ τῆς Ἱερουσαλήμ Ἀραβες Τούρκοι, λαμβάνει ἀρχὴ μαρτύρι, ἰσπραγισμένων παρὰ πάντων καὶ μαρτυρούντων, ὅτι νὰ ἴδωσιν τῶν Φράγγων ὁ Γολγοιδάς, ἢ Ἀποκατήλωσις, τὸ Κουβούκλειον, ἢ ἔμπροσθεν αὐτοῦ καμάρα τῆς Ἀναλήψεως, καὶ ἐν τῇ Βη-

θλεέμ τὸ Ἅγιον Σπήλαιον, ἢ μεγάλη ἐκκλησία, ἢ νότιος πόλις καὶ ὁ κήπος, καὶ ὅτι νὰ ἔλαβεν αὐτὰ ὁ Θεοφάνης ἀδίκως πρὸ πενήντα χρόνων καὶ ὁ Δοσίθεος τὸ Κουβούκλειον πρὸ ἑνδεκα χρόνων καὶ ἀντιφάσκοντας τοὺς πατέρας ἕρρει ἀπανθρώπως καὶ διώκει μετὰ Ῥωμαίας ἐσπασμένης. Καὶ ταῦτα μὲν αὐτοῦ τὰ ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ. Ἀλλ' ἐπανελθὼν πρὸς τὸν βεζίριν ὄντα ἐν τῷ Συρμίω, οὐδὲν ἴσχυσεν καὶ τῷ ἔτει 1687 ἔλαβεν ὁ Δοσίθεος χάτι σερίφι τοῦ σουλτάν Μεχμέτη περὶ τῶν ἀδικιῶν τῶν κατὰ τῶν Ῥωμαίων. Ἀλλ' ἡ ἐξωσις τοῦ σουλτάνου καὶ ὁ θάνατος τοῦ βεζίρη ἐκόλυσαν τὰ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων καλά.

Καθαίρεθέντος γὰρ τοῦ σουλτάν Μεχμέτη τοῦ δ' καὶ βασιλεύσαντος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ σουλτάν Σουλεϊμάνη τοῦ β', ἐγένετο βεζίρις αὐτοῦ ὁ Νισαντζὶ Ἰσμαήλ πασᾶς· καὶ ὁ πρέσβυς τῆς Φραντζας ἐλθὼν ἐζήτησε τὰ προσκυνήματα τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ παρ' αὐτοῦ, ὅστις ἀπεκρίθη μὲ τό· οὐ γίνεται· ἀλλὰ μετὰ μικρὸν ἐξώσθη, καὶ ἔγινεν ἀντ' αὐτοῦ ἐπίτροπος ὁ Τεκίρ Δαγλί Μουσταφᾶ πασᾶς, καὶ ἀπῆλθε μετὰ τοῦ σουλτάνου εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν.

Ἀπῆλθε δὲ καὶ ὁ πατριάρχης Δοσίθεος μὲ τὸ νὰ ἐξήρτουσαν καὶ πάλιν οἱ Φραντζέζοι ἀπὸ τὴν βασιλείαν τὰ προσκυνήματα τῆς Ἱερουσαλήμ· καὶ ἔλαβε μὲν χάτι σερίφι παρὰ τῆς βασιλείας ὁ Δοσίθεος διὰ τὰ λοιπὰ προσκυνήματα, ἢ δὲ ἐκκλησία ἢ μεγάλη τῆς Βηθλεέμ καὶ τὸ ἐν αὐτῇ σπήλαιον τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως ἔμειναν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Φράγγων τῷ ἔτει 1689 κατὰ μῆνα ἀπρίλλιον καὶ συνέτριψαν τὸ τέμπλον τῆς ἐν τῇ Βηθλεέμ μεγάλης ἐκκλησίας, ὅπερ ἐπὶ τέσσαρα ἔτη διὰ τεχνιτῶν Χίων κατεσκεύαζεν ὁ Δοσίθεος πολυεξόδως· κατέσκαψαν δὲ καὶ τὴν ἁγίαν τράπεζαν τὴν ἐν τῇ ἔμπροσθεν τοῦ Ἁγίου Τάφου καμάρα, ἐνθα οἱ πατριάρχαι διανεμούσι τὸ ἅγιον φῶς· ἐκρήμνισαν δὲ καὶ τὸν σταυρὸν καὶ τὰς εἰκόνας τὰς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Βηθλεέμ καὶ κατεπάτησαν, ὡς ἄγθην Ῥωμαίων. Ἐφυγίλευσαν καὶ τοὺς πατέρας εἰς τὴν Δαμασκὸν διὰ τὰς κατ' αὐτῶν σκαρπυτίας· καὶ ὁ πατριάρχης Δοσίθεος ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως ἰπποστεύλας ὀρισμὸν ἀσφαλείας μετῴμασεν αὐτοῦς εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα.

Πατριαρχεύσαντα οὖν τὸν Δοσίθεον ἔτη ἕλα τριάκοντα πρὸς τοὺς ὀκτώ, καὶ πρὸς τὰς οὐρανίους μεταβάντα μονὰς ἔτει σωτηρίῳ 1707, διεδέχθη κανονικῶς ὁ ἀδελφιδόος αὐτοῦ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης Χρῦσανθος ὁ Νοταρᾶς· περὶ οὗ ἐν τῷ ἑξῆς βιβλίῳ, ἦν θεὸς διδῶν, γενήσεται λόγος.

— Ἐτει σωτηρίῳ 1670 καὶ τοῦ χιζῖρῆ (Θηπρα) 1081.

Παναγιώτης ὁ Νικόσιος δραγομάνος τῆς Πόρτας ἐτόπωσεν εἰς τὴν Ὀλάνδα τὴν Ὀρθόδοξον Ὁμολογίαν ὅστις καὶ διατριβῶν ἐν τῇ Κρήτῃ μετὰ τοῦ βεζίρι· ἔλαβε τὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ὁμολογίας βιβλία καὶ ἐπεμφεν αὐτὰ τῷ τανῦν πατριαρχεῦντι οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ Μεθοδίῳ πρὸς τὸ διανεμηθῆναι δημοσίως τῷ ὀρθοδόξῳ λαῷ.

Τὸν πάπαν Κλήμεντα τὸν ἔννατον θανόντα διεδέχθη Κλήμης ὁ δέκατος ἀπὸ Ῥώμης ἔτει σωτηρίῳ 1670 ἀπριλλίου τῇ κη'. Ὁ Κλήμης ὁ ἔννατος εἶχε γένη πάπας τῷ ἔτει 1667· καὶ ἐπὶ τῶν προκατόχων του καὶ ἐπὶ τούτου ἐπραγματεύετο εἰς τὴν Κίναν ἢ χριστιανικὴ πίστις ἀπὸ ἔτους 1479 ἀρῆσμένη. Τούτῳ γὰρ τῷ ἔτει ὁ Ἀλιαδὴν πείς βασιλεὺς τῆς Κίνας ἐζήτησε συμμάχιαν κατὰ τοῦ ἰδίου πατρὸς Παδὰκ πεί ἀπὸ τὸν φατίχιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως σουλτάν Μεχμέτην. Οἱ κατοικηταὶ οὖν τῆς Κίνας ἔχοντες συναναστροφὴν μὲ μερικὸς Ἰησοῦτας ἔγιναν χριστιανοί, καὶ μάλιστα ἐξ αὐτῶν πολλοὶ τῶν ἐπαρχῶν καὶ ἐφόρων τοῦ βασιλείου καὶ τοὺς ἄλλους ἐπειθον μὲ τὸ ἴδιον παράδειγμα τὴν εἰδωλολατρείαν καταλιπεῖν, καὶ πολλὰ βιβλία ἰδιώματι σινικῷ ἐν ὅλῳ τῷ βασιλείῳ διεσπάρησαν, τὰ τοῦ χριστιανικοῦ νόμου θεμέλια περιέχοντα· καὶ ἡ πίστις τοῦ Χριστοῦ πανταχοῦ τῶν Σινικῶν ἐπαρχιῶν ἐξηπλώθη, καὶ ἐκτίσθησαν καὶ ἐκκλησίαι. Ἀλλ' ἐν τούτοις οἱ βούζιοι, ἦτοι οἱ ἱεροτελεσταί, φθονήσαντες τὴν τοῦ χριστιανισμοῦ ἐπίδοσιν ἀνέστησαν τοῖς βιβλίοις, καὶ διωγμὸν κατὰ τῶν χριστιανιστῶν ἐκίνησαν ἀπηνέστατα. Ἐἴτα παυσάμενου τοῦ διωγμοῦ ἐθεμελιώθη πάλιν ὁ χριστιανισμός, καὶ ὁ βασιλεὺς διὰ προγράμματος διασπείρεσθαι τὸν χριστιανισμὸν συνεχώρησε, καὶ ἡ βασιλεὺς αὐτοῦ βαπτισθεῖσα Ἑλένη μετωνομάσθη, καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆς Κωνσταντῖνος, καὶ πολλοὶ τῶν περὶ αὐτοῦς ἐβαπτίσθησαν. Ἀλλ' αὐτοὶ οὐκ ἀπαύθησαν τὴν τοῦ χριστιανισμοῦ αὐτῆσιν ἐκώλυσαν.

ἕως οὗ ἐπιδραμόντες οἱ Σκύθαι τὴν Σίναν ἔτει σωτηρίῳ 1795(?) ὁ μὲν βασιλεὺς ἀγγόνη τὸν βίον κατέστρεψεν ἀπὸ τοῦ φόβου, ὁ δὲ νέος βασιλεὺς τῶν Τατάρων ἐν ταῖς Σίναϊς ἀγαθῆς τὸν Ἰησοῦτην Ἀδὰμ Ἀσχάλων διὰ τὴν τῶν μαθημάτων καὶ τεχνῶν ἐμπειρίαν εὐνοικῶς δι' αὐτοῦ τοῖς χριστιανοῖς ἔκειτο, καὶ προγράμματα ἐκέλευσε σινικῶ τε καὶ ταρταρικῶ χαρακτῆρι γραφέντι καὶ ἐν ὅλῳ τῷ βασιλείῳ ἀναγνωσθῆναι πληθυνθῆναι τὴν τῶν χριστιανῶν πίστιν· ἀλλ' οὐκ ἐξέβη τὸ πρᾶγμα εἰς ἔκβασιν διὰ τοὺς μετὰ ταῦτα κατὰ τοῦ χριστιανισμοῦ διωγμούς, πῆ μὲν τῶν εἰδωλολάτρων, πῆ δὲ τῶν μουσουλμάνων, καὶ τὴν σήμερον λίαν εὐάριθμοι χριστιανίζουσιν ἐν ταῖς Σίναϊς· καί τινος οὐ κατὰ τὴν ἀγίαν ἀνατολικὴν καὶ ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν, ἀλλὰ κατὰ τὴν παπιστικὴν. Ὁ δὲ προρρηθεὶς Κλήμης ὁ δέκατος ὁ ἀπὸ Ῥώμης ἐφ' ὅλης τῆς ἐπισκοπῆς του οὐδὲν ἄλλο ἐφρόντισεν, εἰ μὴ πολλοὺς τῶν μεταγενεστέρων διὰ χρηματολογίας ἀγίους κεχειροτονηθῆναι.

Καὶ τοῦτον διαδεξάμενος ὁ πάπας Ἰννοκέντιος ὁ ἐνδέκατος ἀπὸ τὸν Κόμον πόλιν τῆς Ἰταλίας ἔτει σωτηρίῳ 1676 Σεπτεμβρίου κα' οὐδὲν ἄλλο πρεπωθέστερον ἠγεῖτο, ὡς προείρηται, εἰ μὴ ἐριδας μάχας καὶ πολέμους ἐγείρειν ἐν τοῖς τῶν χριστιανῶν ἡγεμόσιν, ἀλλὰ καὶ συνθήκας αὐτοῖς ἐμποιεῖν κατὰ τὸ αὐτῷ δοκοῦν καὶ συμφέρον.

Ο Ροσσία.

Ἐτει 1664. Ἐγινε σύνοδος ἐν Μόσχᾳ. Ἀνάρηθη τὸν τόμον ταύτης τῆς συνόδου καταστρωθέντα καὶ ἐν τῷ κώδικι τῷ κειμένῳ ἐν τῇ ἐν τῷ μετοχίῳ τῶν Ἱεροσολύμων β' βιβλιοθήκῃ ἐν Κωνσταντινουπόλει.

— Τῷ δὲ ἔτει 1653 προσήχθη τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ Παϊσίῳ καὶ τῇ συνόδῳ ἐκ τῆς Μοσχοβίας ἡ τοῦ πατριάρχου αὐτῆς Νίκωνος ἐρώτησις. Καθηρέθησαν δὲ ὑπὸ τοῦ Νίκωνος χρημάτων ἕνεκα πολλοὶ τῶν ἀρχιερέων, καὶ ἀπ' αὐτῶν προσχειρίσθησαν ἄλλοι, ὡς τὰ ἐν τοῖς κώδικεσιν ὑπομνήματα αὐτῶν δηλοῖ.

— Ἐτει 1630. Ἀκούσαντες οἱ Ῥῶσοι τὰς τῶν Ἰησοῦτων κατὰ τοῦ Λουκάρεως συκοφαντίας ἐπαμφαν πρὸς Θεοφάνη τῶν Ἱεροσολύμων πατριάρχην, διάγοντα τότε ἐν Ἰακίῳ τῆς Μολ-

δαβίας, ἐρωτῶντες, εἰ ἀληθῆ ταῦτα οἱ Ἰησοῦται φασίν. Πρὸς οὓς ὁ Θεοφάνης κεφαλαία ἐ' συνταξάμενος ἀμέτοχον τὸν σφώ-
 τaton Κύριλλον καὶ τὴν ἀνατολικὴν τῆς τοιαύτης συνοφαντίας
 εἶναι ἀπέδειξεν.

— Ὁ πατριάρχης Μεθόδιος ὁ Κωνσταντινουπόλεως σὺν
 τῷ Ἱεροσολύμων Νεκταρίῳ ἀναθέματι καὶ ἀφωρισμῷ Πα-
 ρσιον Λειγαρήθην τὸν Χίον καὶ τὰ αὐτοῦ συγγράμματα, του-
 τεστι τὴν ἐρμηνεῖαν τῆς θείας λειτουργίας τὴν πρὸς βοήθειαν
 τῶν νεωτερισμῶν τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας, καὶ τὰ κατὰ τῆς ἀνα-
 τολικῆς ἐκκλησίας καὶ ἰδίως τὰ κατὰ τοῦ ἱεροῦ Φωτίου καὶ μά-
 λιστα ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τοῦ πάπα. (Ὅρα Δοσιθ. βιβλ. ια'. κεφ.
 ια'.) Ἄλλ' ὕστερον μεταγνοῦς ἀπελθὼν εἰς τὴν Μοσχοβίαν ἐγρα-
 ψε λατινιστὶ πολλὰ κατὰ Λουθηροκαλβινιστῶν, καὶ ζηλωτῆς κατὰ
 Νίκωνος ἐγρημάτισεν. Καὶ ἐλθὼν εἰς Κίεβον ἐδίδαξε πολλὰ
 ὀρθὰ καὶ ὠφέλιμα, καὶ ἐν πολλοῖς κεφαλαίοις ἐγραψε λατινιστὶ
 τό, ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ μόνου τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται.
 Ἐγραψε δὲ λατινιστὶ καὶ κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ πάπα, καὶ σώζου-
 ται ταῦτα ἐν τῇ κατὰ τὸ Κίεβον μητροπόλει, ἐνθα καὶ ἐν μετα-
 νοία καὶ ἐτομολογήσει κεχοίμηται.

— Въ коицѣ сѣй книги содержится: Ἔθιμα τῆς Ὀθωμαν-
 νικῆς βασιλείας:—

α) Τὰ περὶ τοῦ βασιλέως. β) τὰ περὶ τὸν βεζίρη. γ) περὶ
 τῶν τζαούσιδων. δ) περὶ τὸν μουφτήν καὶ οὐλεμάδες. ε) ὄφφι-
 κια τῆς βασιλείας. ς) βασιλικὸς στόλος. ζ) πολεμικὰ τάγματα. η)
 περὶ Ἀραβίας καὶ Αἰγύπτου καὶ ὄρους Λιβανίου, θ) Τατάρων,
 Ἀρβανιτῶν. ια') Ἔθιμα τῶν ἐπαρχιῶν. ιβ) Βλαχία κατάστιχος
 τῶν ἐθῶν αὐτῆς. Авторъ въ 1764 году омыль протоиспаваремъ
 въ Валахию и потому хорошо знаетъ дѣла сего княжества.

Вообще исторія его занимательна. Это богатый материалъ
 для исторіи христіанскаго Востока.

5 февр. 1861 г.

Давушанія

Βιβλίον ἑνάτου

παρῆεν τοῦ ἀπὸ τῆς πατριαρχίας Γαβριήλ τοῦ τρίτου, τοῦ
 ἐπι Χαλκηδόνος, μέγρι τέλος τῆς πρώτης πατριαρχίας Σα-

μου ἢ λ τοῦ ἀπὸ Δέρκων συμβάντα ἐν διαστήματι ἐτῶν 67. Συνετέθη ἐν τῇ πατρίᾳ ἐστὶν αὐτῇ κατὰ τὸ Νεοχώριον τοῦ Καταστῆνου τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει. αΨπβ'.

Это — хронографъ. Подъ важдымъ годомъ, начиная съ 1702-го, записаны событія въ Константинополѣ, Турціи, Молдавіи, Валахіи, Россіи и Персіи. Авторъ подробно изложилъ исторію Петра I и достаточно зналъ дѣла Россіи и ея топографію.

Выписки изъ этого хронографа, сдѣланныя мною въ са-мой Джувани въ 1861 году, здѣсь переставляются по порядку предметовъ, какъ видите:

Ο πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως:

Въ 1714 году Порты увеличила денежный взыскъ съ Константинопольскаго патріарха при возведеніи его на кафедру, и стала получать съ этой поры 50 пунговъ (500 піастр. X 50 пунг. = 25,000 піастр.)

Τότε διωρίσθη γνῶμη κοινῇ τῶν ἀρχιερέων, νὰ πληρώσουσιν οὗτοί, ὁ μὲν 4, ὁ δὲ 3, καὶ καθεστῆς κατὰ εἰσοδήματα ἐπαρχιω-ῶν, καὶ ἀκολουθεῖ αὕτη ἡ ζημία καὶ μέχρι τῆς σήμερον (1782) Καὶ ἔξω ἀπὸ αὐτὸ δίδουσι καὶ εἰς τὸ ὄψαισι τῶν πωσαντζιῶν καθ' ἡμέραν ἀπὸ ὀκτάδες κρέας ἐφ' ὅλον τὸν χρόνον. Καὶ εἰς τὸν γενόμενον πατριάρχην διὰ τὴν νέαν πατριαρχεῖαν ἀντὶ τῶν πάλαι δεδομένων 3000 φλωρίων, ἦτοι 16 πουργεῖων πρὸς τὸ ἡμισυ κοστίζει τῶρα ἡ πατριαρχεῖα εἰς τουρκικὰς δόσεις ἐπιτρόπου καὶ ἄλλων προυχόντων πουργεῖα 80. Ἐσθ' ὅτε οὐ καὶ περισσό-τερα. . .

— Ἐτε: 1719. Οἱ περισσότεροι τῶν κατοικούντων τοῦ Φαναρίου κατέλυον τὴν τεσσαρακοστὴν τῶν ἁγίων ἀποστόλων. Τοῦτο ἐγένετο πρὸ πολλοῦ καὶ με κατηγορίαν τῶν νηστεύοντων κατὰ τῶν καταλύοντων. Ὅθεν ὁ πατριάρχης Γερεμίας ἐστοιχίσθη νὰ εὐρη τὸν τρόπον, ὅπου καὶ οἱ καταλύοντες τὴν τεσσαρακοστὴν νὰ μὴ ἐνέχωνται, ὡς παραβάται τῆς ἐκκλησιαστικῆς προσταγῆς καὶ παλαιᾶς συνηθείας, καὶ οἱ νηστεύοντες νὰ μὴ ἀμαρτάνουσιν κατηγοροῦντες καὶ κρίνοντες τοὺς ἄλλοτρίους οὐκ ἴστας. Συμβούλει-

θεῖς οὖν περὶ τοῦ πρακτέου μετὰ τῶν ἐνδημούντων ἀρχιερέων, εὐρέθη εὐλογον, νὰ γένῃ ἀπόφασις συνοδική τή, νὰ νηστεύουν ὅλοι καίτε χρόνον μόνον ὡδέκα ἡμέρας καί ὄχι περισσότερον. Συγκροτεῖται οὖν σύνοδος πολλῶν ἀρχιερέων καί μαζιλιῶν καί κληρικῶν καί προεστώτων τῶν ἐκκλησιῶν. Παρῆν καί ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων Χρῦσανθος. Οἱ πακάλιδες καί ψαράδες, ὅπως πρὸ ἡμερῶν τινῶν εἶχαν ἀκούσῃ ὅτι μέλλουν νὰ χαλάσουν τὴν τεσσαρακοστήν τῶν ἀγίων ἀποστόλων, καί τοὺς εἶχε κακοφανῆ, διατὶ δὲν θέλει πωλεῖται ἀφθόνως ἡ μουροῦνα καί τὸ χαβιάρι τους. ἔτρεξαν τῶσι εἰς τὸ πατριαρχεῖον, ὅπου ἐγέμισεν ὄλη ἡ αὐλή ἀπὸ πακάλιδες, καί ἀρχησαν νὰ φωνάζουν μεγαλοφώνως καί αὐθαδῶς τὸ, ὅτι θέλουν νὰ χαλάσουν τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ. Οἱ συνοδικοί φοβηθέντες τὴν κατακραυγὴν καί τὰ ἀκόλουθά της, μόλις τοὺς ἐδυσώπησαν, καί τοὺς κατέπεισαν νὰ ἀναχωρήσουν καί διελύθη ἡ σύνοδος χωρὶς καμμίαν ἀπόφασιν.

— Ἐτε: 1720. Ἀναθεματίσθη παρὰ τοῦ πατριάρχου Ἱεραμίου Μεθόδιος διδάσκαλος εἰς τὸ σχολεῖον τῆς Καστορίας, ἐν ἐπαρχίᾳ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρῖδῶν, ὡς ἄθεος. Перехвачены были письменные уроки его.

— Τῷ αὐτῷ ἔτει κατεκλή ὄλον τὸ Φανάρι καί Πετρικάπι, καί ἀκολούθως καί ἡ μεγάλη ἐκκλησία καί τὰ πατριαρχικά σπήτια, καί ὅλα τὰ περίε πατριαρχικά κατοικήματα. Ἀνηγέρθη οὖν ἐκ θεμελίων ἡ μεγάλη ἐκκλησία πλατυτέρα καί ἐπιμηχεστέρα τῆς πρώτης. Ἐκτίσθη δὲ καί τὸ σέτι, ἐφ' οὗ ὤφκοδομήθη τὸ συνοδικόν καί τὰ κελλία τῶν ἐφημερίων, καθὼς φαίνονται μέχρι τῆς σήμερον.

— Ἐτε: 1720. Ἠκμαζεν ἐν τούτοις τὸ σχολεῖον τῆς Πάτμου, συστηθέν πάλιν καί ἐπιμελεῖα τοῦ διδασκάλου Μακαρίου ἐν τῇ αἰᾷ πατρὶδι ἀμισθί διδάσκοντος τοὺς αὐτόχθονας τῶν νέων. Ἡ εὐχὴ τῆς τῶν μαθητευομένων προκοπῆς διασπαρεῖσα μετεκαλεῖσθε καί πολλοὺς μαθητὰς ἀλλοδαπεῖς καί τοσοῦτους, ὥστε μὴ ἔχοντες κατοικῆσαι ἐν τῷ σχολείῳ, κειμένῳ παρὰ τῷ μοναστηρίῳ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Ἀνήγειραν διὰ ἐκ θεμελίων 20 οὐτάδες λιθοκτίστους ὁ προρρηθεὶς Μανουὴλ Ἰψηλάντης εἰς κατοικίαν τῶν ἐκείνων μαθητῶν.

Τὸ σχολεῖον αὐτὸ τῆς Πάτμου ἤρθε καί εὐγαλε μαθητὰς, οἵτινες ἔγιναν καί διδάσκαλοι εἰς ἄλλα νέα σχολεῖα ἄνδρες προκομένοι καί ἐνχρέτου πολιτείας. Τοιοῦτος ἐγένετο καί ὁ εἰς τὸ νεοφανές σχολεῖον τῆς Σμύρνης διδάσκαλος χρηματίας Γερόθεος. — Ἐχει μέχρι τῆς σήμερον (1782) οὖν θεῶ τὴν σύστασιν τοῦ με μαθητὰς οὐκ ὀλίγους τὸ σχολεῖον τῆς Πάτμου καί τὰ ἀπ' αὐτοῦ πηγάζοντα καί συστηθέντα νέα σχολεῖα εἰς οὐκ ὀλίγα μέρη.

— Ἐτε: 1720. Ἠκμαζε τὸ σχολεῖον τῆς πόλεως καί τὰ μὲν φιλοσοφικά παραδίδοντο παρὰ τοῦ διδασκάλου Ἰακώβου, τὰ γραμματικά τῆς πρώτης τάξεως παρὰ τοῦ Κριτίου, τὰ τῆς δευτέρας παρὰ τοῦ Διδασκαλάκη, ἀνδρῶν τῶντι πολυμαθῶν τε καί περιφήμων.

— Ἐτε: 1730. Πυρκαϊὰ μεγίστη καί εἰς τὰ ἔσω τοῦ Παλατᾶ καί εἰς τὰ ἔσω τῆς πόλης. Κατεκλή ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Συναϊτῶν, τὸ μετόχιον τοῦ ἁγίου Τάφου ὁ ἅγιος Γεώργιος, ἡ ἐκκλησία τοῦ Παυλίνου, ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Δημητρίου εἰς τὸ Παρμάκαπι, καί ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἀρχιεπιστρατήγου εἰς τὴν Τουρόπετραν, αἱ πᾶσαι ἐκκλησίαι ἔνδεκα. Διὰ νὰ κτισθῶν ὅλα αὐτὰ ἐζήτησε φερμάνι ὁ Μανουὴλ Ἰψηλάντης παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου, καί παρεχώρησεν αὐτῷ, ἅπερ εἶχε πάρῃ παρ' αὐτοῦ πουγγεῖα 120. Δοθέντος οὖν τοῦ φερμανίου, ἀνηγέρθησαν αἱ ἔνδεκα ἐκκλησίαι ἐκ θεμελίων με τοὺς τοίχους τῆς αὐλῆς των καί με τὰς ἀναγκαίας πρὸς κατοικίαν οἰκοδομάς. Ἡ δὲ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου καί τὸ μετόχιον τοῦ ἁγίου Τάφου ἐκτίσθησαν μεγαλήτερα τῶν πρώτων. Τὰ δὲ 120 πουγγεῖα ὁ Μανουὴλ Ἰψηλάντης τὰ ἔλαβεν ἀπὸ τὰς ἐκκλησίας αὐτάς, ἀπὸ μιᾶς ἐκάστης τὸ ἀνάλογόν της, καί παρὰ τοῦ κῆρ Χρυσάνθου ἔλαβε δι' αὐτὰ 40 πουγγεῖα καί 20 παρὰ τῶν Συναϊτῶν, ὡσάν ὅπου εἰς αὐτάς τὰς δύο ἐκκλησίας ἐκτίσθησαν καί σπήτι πατριαρχικόν καί κελλία περισσότερα.

— Ἐτε: 1738. Πυρκαϊὰ εἰς τὸ Πετρικάπι. Ἀπέρχεται ὁ ἐπιτροπος κατὰ τὴν συνήθειαν διὰ τὸ σβέσιμόν της. Κρίονται τὰ πατριαρχικά σπήτια, συνεχάθησαν δὲ καί πολλοὶ κώδικες τοῦ πατριαρχείου ὅπου δὲν ἐπρόφθασαν νὰ τοὺς βάλουν ἐν τῷ λιθοκτι-

στον οίκον. Σβέννυσι τὴν πυρκαϊάν ὁ ἐπίτροπος, καὶ δὲν ἐκάθη θεῶν, ἔλασε ἡ ἐκκλησία. οὔτε τὰ κελλῖα τῶν ἐφημερίων, οὔτε τὸ συνοδικόν. Ὁ ἐπίτροπος ὡς γυλάργγρος ἤλπιζεν ἀπὸ τῶν πατριάρχων Νεόφυτον ἀμοιβὴν χρηματικὴν καὶ μεγάλην διὰ τὸ σβέσαι τῆς πυρκαϊᾶς, ὡς ἂν ὁποῦ ἐκεῖνος εἴδωσα, κατὰ τὴν συνήθειαν, ἀπὸ ἄσπρα ὅμως τοῦ μηροῦ, εἰς τοὺς γενιτζάρους καὶ μάλιστα τοὺς τουλουμπατζῖδες, ὑποῦ συνέτρεξαν διὰ τὸ σβέσαι, εἰς ἀριθμὰ τινα χρήματα. Κατιδὼν οὖν ὅτι ὁ πατριάρχης Νεόφυτος δὲν τὸν ἐστελεν ἄσπρα, ἔκαμε τὸν λεγόμενον παρ' Ὀθωμανοῖς ναλετλεμέ, διὰ τὰ μὴν κτισθῆ πλέον ποτὲ ὁ πατριαρχικός οἶκος, καθὼς καὶ δὲν ἐκτίσθη ἕως τώρα. (1782 ἔτ.)

— Ἔτει 1745. Τὸ εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος πλησίον τοῦ Ἄθωνος ἱερὸν μοναστήριον τοῦ ἁγίου Γεωργίου εἶναι κτήριον τοῦ ἁγίου Παύλου υἱοῦ τοῦ εὐσεβεστάτου Μεγαήλ Παγκαβὲ βασιλέως Ῥωμαίων, τοῦ αὐτοῦ λέγω, ὁποῦ ἔκτισε καὶ τὸ Χλωροποτάμη διὰ χειρὸς τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Ῥωμανοῦ τοῦ γέροντος. Ἐκεῖνο δὲ τὸ ἔκτισεν ὕστερον διὰ χειρὸς τοῦ τότε κράλι τῶν Βουλγάρων, ὅστις εἶχε γυναῖκα τοῦνομα Ἐλένην τὴν θυγατέρα τοῦ Ῥωμανοῦ, καὶ παρ' αὐτοῦ ὁ Παῦλος, ὡς ἅγιος, ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὅρος προσκληθεὶς ἐπῆγεν εἰς Βουλγαρίαν καὶ τὸν ἐχριστιάνισε καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς κατοικοῦντας τῆς Βουλγαρίας. Διὰ δὲ τὴν ἀγάπην καὶ μεσιτείαν τοῦ ἁγίου Παύλου ἐστελεν ὁ κράλις καὶ ἔκτισεν τὸ μοναστήριον αὐτό, τὸ ὀνομαζόμενον τοῦ ἁγίου Παύλου εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ὁποῦ ἤσκητευσε ἐλθὼν μετὰ τὴν ἀποτελείωσιν τοῦ Χλωροποτάμου. Εἰς αὐτὸ λοιπὸν τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Παύλου ὁ κράλις πρὸς τοὺς ἄλλοις ἀφιέρωσε καὶ πεντὲς κομᾶτια τιμίου ξύλου, ὁποῦ εἶχαν χάριση εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς πρὸ αὐτοῦ οἱ βασιλεῖς τῶν Ῥωμαίων, διὰ τὰ εἰρηνεύωαι, καὶ τὰ μὴν τοὺς πολεμοῦσι, τὰ ὅποια τὰ ἐσύνθεσε, τὰ ἐκάλησε καὶ τὰ ἔβαλε μέσα εἰς ἓνα σταυρόν, ὁποῦ ἐκατασκευάσε, τὸν ὅποιον τὸν ἔχουν τώρα οἱ Ἅγιοπαυλίται. Τοῦτον οὖν σταυρὸν λαβὼν ὁ σκουφύλαξ, ὁ καὶ ἀρχιμανδρίτης, ἀπῆλθε χάριν ἐλευθέρου εἰς τὴν Μοσκοβίαν ἐπὶ τῆς βασιλείου Ἐλισάβετ, ἣτις χάρῃ εὐλαβείας ἐπέκλιθη καὶ ἐπέτρεν ἓνα κομᾶτι ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ τιμια ξύλα, μακρὸν ὡς ἓνα ἀρμόν τῶν ὀακτύλων, ὡς εἶναι

καὶ τὰ ἄλλα, καὶ δὲ αὐτὸ ἔκαμε τὴν ἰθὺν πολὺτιμον εἴδωσα δὲ καὶ χρυσόβουλλον, τὰ λαμβάνη τὸ μοναστήριον τοῦτο τοῦ ἁγίου Παύλου ἀπὸ τῆς Μοσκοβίαν κατ' ἔτος 100 ρουμπλια.

Ἔτει 1746. Ὁ Παῦλος Ἰωαννίκιος ὁ Καρπαζῆς μὴ καλῶς διακίχσας τὴν ἐπαρχίαν καὶ δι' ὑπεριάτων ἀναλωμάτων ἀρχιερατικῶ τε καὶ ποιμανικῶ ἐπαγγέλματι ἐπαρόντων καταχρεώων καὶ μηκέτι ὀνόμενος ἀπολογεῖσθαι τοῖς θανεισταῖς, ἀλλὰ φεύγων καὶ κρυπτόμενος, πολεῖ τὴν ἐπαρχίαν Παῦλου τῷ γολφ Ραβριήλ, καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πόλιν οἰκουρεῖ. Ἦκουσα αὐτοῦ μετὰ τοῦδε τοὺς χρόνους, πολλάνικε, ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ παρελθόντος κατὰ τῶν Γερμανῶν πολέμου λαϊκὴν στολὴν ἔχων καὶ καθοπλισμένος συμπεριφέρων καὶ ἄλλους πολεμιστὰς τὰ ὄρησε πολλὰ κατὰ ἐχθρῶν Νεμτζῶν καὶ τὰ ἐπολέμησε κατ' αὐτῶν, καὶ τερμῶν τὴν κεφαλὴν ἐνὸς ἐπήγαγεν τῷ ἐπιτρόπῳ Ἀββάσ παρὰ λέγων, ὅτι κεφαλὴ Νεμτζου καὶ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τζελέγκι, καὶ παρ' ὅλον τὸν καιρὸν τοῦ πολέμου περιήρχετο καθοπλισμένος μὲ τὸ τζελέγκι, καὶ ἔτοιμος πρὸς πόλεμον νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν. Въ 1747 году ему дали Халкидонскую епархию.

1751 ἔτει. Εἰς τὸ Κατιρλί Αὐξέντιος τις διάκονος ἤρξατο διδάσκειν τῷ λαῷ περὶ τοῦ παπισμοῦ, διαλεγόμενος καὶ ἀναιρῶν τὰς παπιστικὰς καινοτομίας, καὶ σὺν αὐτοῖς ἤρνετο καὶ τὸ βάπτισμα τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐθέσπιζεν ἀποφαντικῶς, ὅτι δεῖ ἀναβαπτίζεσθαι τοὺς ἐκ τῆς παπιστικῆς θρησκείας προεργωμένους τῇ καθ' ἡμᾶς ὀρθοδόξῃ ἀνατολικῇ ἐκκλησίᾳ. Ὁ πατριάρχης Κύριλλος τὴν τοιαύτην διδασκαλίαν ἀκούσας ἐσιώπη διὰ τὸ πρὸς τοὺς παπιστὰς μῖσος, ὡς τόσον ἠῶσαν ὀσημέραι οἱ ἀκροταῖ τοῦ Αὐξεντίου, καὶ γὰρ δολίως ὑπεκρίνετο καὶ τὸν προφήτην. Ἡ μὲν γὰρ διδασχὴ ἐγίνετο κοινότερον ἀπὸ τὸ παράθυρον τοῦ ἰδίου οἴκου εἰς τὸν πρὸ τοῦ οἴκου ἰστάμενον ὄχλον ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ, οὐκ ἐνετύχχανε δὲ τι μετὰ τοῦ ἐξομολογηθῆναι. Καὶ ὁ πνευματικὸς εὐθύς διὰ τοῦ διορισθέντος πιστοῦ ἐμήνυεν αὐτῷ ἐγγράφως τὸ τε ὄνομα καὶ τὴν πατρίδα, καὶ τὸ ἐπάγγελμα καὶ τὰς ἀμαρτίας τοῦ ἐξομολογηθέντος. (Ἦσαν δὲ οὐκ ὀλίγοι οἱ τοιοῦτοι πνευματικοί, πάμπολλοί τε οἱ τοιοῦτοι πιστοί.) Εὐθύς

οὖν μετὰ τὴν ἐξομολόγησιν ἐρχομένῳ πρὸς τὸν Αὐξέντιον τῷ ἀνθρώπῳ ἔλεγεν αὐτῷ ἐκεῖνα τὰ πάντα. Ὅστις ἀκούων τῷ ὄνομί του ἀπὸ ἀνθρώπων, ὅπου ποτὲ πρότερον ἄν εἶδεν, ὁμοίως καὶ τὰς λοιπὰς του πράξεις, ἐνόμιζεν αὐτὸν προσφήτην. Εὐγῆκεν οὖν τὸ ὄνομα τοῦ Αὐξέντιου, ὅτι ἔχει προορατικόν, καὶ ὠνομάσθη ὅσιος καὶ ἐκτεῖσατο μεγίστην ὑπόληψιν διὰ ἀγιότητα, καὶ συνέτρεχον ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες ἀκούειν τῆς διδασχῆς αὐτοῦ, ἐξομολογεῖσθαι καὶ ἐντυγχάνειν αὐτῷ πρὸς ἀσπασμὸν τῆς χειρὸς καὶ πρὸς τὸ τυχεῖν εὐλογίας τε καὶ εὐχῆς. Καὶ ἦν καθ' ἡμέραν σύρροια πλήθους εἰς τὸ Κατιρλί πλείστη ὄση, καὶ οἱ πνευματικοὶ ἠϋθῆσαν ἐπὶ πολὺ, καὶ τὸ εἰσόδημα τῶν ἐξομολογουμένων ἦν οὐκ ὀλίγον.

— Ἐτε: 1752. Ὁ πατριάρχης κύρ Παΐσιος προστάττει τὸν Αὐξέντιον νὰ παύσῃ τῆς διδασκαλίας τοῦ ἀναβαπτισμοῦ, ἀλλ' αὐτὸς οὐκ ἀκούει. Ἐμηνύθη καὶ συνοδικῶς καὶ ἀπαξ καὶ δίς, ἀλλ' οὐ πείθεται. Καὶ τοῦ πλήθους ἡ σύρροια καθ' ἡμέραν ῥῶξανεν. Ἐπέμφθη καὶ ὁ διδάσκαλος Κριτίας ὁμιλῆσαι μετ' αὐτοῦ καὶ πείσαι αὐτὸν τὰ εἰκότα, καὶ μικροῦ ἐδέησε φονευθῆναι τὸν Κριτίαν ὑπὸ τοῦ πλήθους, οἷον φυγῆ τὴν σωτηρίαν εὔρε.

Ἦτον νὰ θαυμάσῃ τινὰς διὰ τὴν αὐξῆσιν τοῦ κακοῦ τοῦ διὰ τὸν Αὐξέντιον. Καὶ γὰρ οὐ μόνον οἱ γυδαῖοι καὶ ἀμαθεῖς διέκην χειμάρρου συνέτρεχον, ἀλλὰ καὶ ἄρχοντες καὶ ἀρχόντισσαι, λόγῳ μὲν παρεργείας διὰ νὰ τὸν ἴδουν καὶ νὰ τὸν ἀκούσων, ἀλλ' ἐπανακάμπτοντες ἐκεῖθεν τὸν ἐδικαίωσαν καὶ δυσηρεστοῦντο εἰς τὴν τοῦ πατριάρχου Παΐσιου καὶ τῆς συνόδου κατ' αὐτοῦ κακὴν ὑπόληψιν ὡς τὸσον ὁ Αὐξέντιος ἠπειθεῖ εἰς τὰς πατριαρχικάς καὶ συνοδικὰς συμβουλὰς τε καὶ ἐπιταγὰς, ἀλλὰ καὶ παροργίων τους ἐκέρχεται παπιστὰς καὶ πατριάρχην καὶ ἀρχιερεῖς, στηλιτεύων αὐτοὺς ἀποσταλῶς καὶ ἀναφιδριάστως ἀρετικῶς μεγάλη τῆ φωνῆ, καὶ ποτε ἐπαυῶν τὸν Κύριλλον, ὡς ὀρθόδοξον. Δὲν ἔμενε χριστιανὸς εἰς τὴν πόλιν καὶ τὰ περίχωρα, καὶ τῶν ἐντοπίων καὶ τῶν ἑνῶν, ὅπου νὰ μὴ ἀπῆλθεν εἰς τὸ Κατιρλί, καὶ πάντες ἐπῆσαν αὐτὸν, καὶ οὗ κατὰ τοῦ πατριάρχου καὶ ἀρχιερέων κατηγορίας ἀπέκρινεν οὐκ ἠτακτοῦν καὶ ἠπέσαν τὸν ὄσιον.

— Ἐτε: 1753. Ὁ Αὐξέντιος ὡς τὸσον εἰς τὸ Κατιρλί πολλὰ καὶ ποιεῖ καὶ διδάσκει, καὶ κατὰ τῶν ἀρχιερέων οὐκ ὀλίγους ἐλέγχους ἐπιστορεύει, καὶ ἀναβαπτισμὸν Ἀρμενίων καὶ παπιστῶν κηρύσσει. Ὁ ὄχλος ἐδέχεται τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἀναβαπτισμοῦ. Ὁ κύρ Παΐσιος καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα μὴ προτενήσῃσι νέα σκάνδαλα μεταξὺ ἡμῶν, Ἀρμενίων καὶ παπιστῶν, πολιτευόμενοι ἀπεσιώπων τὸ πρᾶγμα, καὶ τὴν τοιαύτην τοῦ Αὐξέντιου διδασκαλίαν ἐκόλυον, ὅστις αὐτοὺς διὰ τοῦτο ὡς παπιστὰς ἐστηλίτευε. Ταῦτα βλέπων ὁ ὄχλος ἤρξαντο μισεῖν πατριάρχην τε καὶ ἀρχιερεῖς.

Ἡ Πόρτα κατιδοῦσα τὸ ἄσπον τοῦ Αὐξέντιου καὶ μὴ δυναμένη διὰ τὴν εἰς τὸ Κατιρλί σύρροιαν τοῦ ὄχλου νὰ τὸν συγκώσῃ παρρησία, μεταχειρίζεται δόλον. Ὅθεν ἀπέστειλε ὀφφικιᾶλιόν τινα μπισταντζε: νύκτωρ, νὰ τὸν προσκαλέσων εἰς ἀντάμωσιν τοῦ ἀνακτος. Ἐπίστευσεν αὐτὸς τῇ προτάσει διὰ τὸ φύσει φιλότιμον. Ὁ τε παρῶν ὄχλος ἀκούσαντες τὴν ἀντάμωσιν τοῦ ἀνακτος καὶ ἐλπίσαντες μεγάλα τινὰ ἐσομένα καλὰ ἔσπερῆεν, νὰ πηγαίνῃ. Ἐμβάντα οὖν εἰς τὸ πλοῖον τῇ νυκτὶ τοῦ σαββάτου καθ' ὁδὸν πείξαντες κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτοῖς προσταγὴν, ἔραψαν εἰς τὴν θάλασσαν. Τῇ ἐφεῖτῃ κυριακῇ οἱ ὄχλοι μεγάλην ἐκβασιν ἐλπίζοντες ἀπὸ αὐτῆν τὴν ἀντάμωσιν ἤλθον εἰς τὴν αὐλήν τοῦ ἐπισκόπου μαθεῖν τὰ κατὰ τὸν ὄσιον. Μηδεμίαν οὖν εἶδον λαβόντες ἤψαντο τῆς πρὸς τὸ πατριαρχεῖον, καὶ ἔφθασαν ἐκεῖ μετὰ τὴν μεσημβρίαν, ὅπου ἐπαρχιώται τινὲς τοῦ Σοφίας ὄντες εἰς τὴν αὐλήν τοῦ πατριαρχεῖου προσεκλαίοντο καὶ δευτέρον κατὰ τοῦ μητροπολίτου αὐτῶν. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος τοῦ πατριάρχου Μελέτιος (ὕπερα ὁ Βυθδίνης καὶ Ἐφέσου) καταβάς εἰς τὴν σκάλαν, ἀναχωρῶν αὐτοὺς ἐκεῖθεν προσέταττε μὴ πεισθέντας προστάττει τῷ γιασακτζῆ αἰῶξαι τοὺς μεγαλοφώνως βοῶντας τὸ ἴσπεμέις, ἦτοι τὸν Σοφίας μητροπολίτην. Οἱ παρευρεθέντες αὐξεντιανοὶ κατιδόντες ὅτι κὰν αὐτοὶ διώκονται ὑπὸ τοῦ γιασακτζῆ, ὡς οἱ ἐνάγοντες, καὶ νομίσαντες, ὅτι τὸ ἴσπεμέις νὰ λέγεται περὶ τοῦ πατριάρχου Παΐσιου, ἤρξαντο καὶ αὐτοὶ καταβῶν τὸ ἴσπεμέις, ἦτοι δὲν τὸν θέλομεν ἐντὸς ὀλίγου δὴ συναχθέντος πολλοῦ πλήθους τῶν αὐξεντιανῶν, καὶ πάντων κραυγαζόντων μεγάλη τῆ φωνῆ.

νή τὸ ἴστανεμίς ἐννοοῦντες τὸν πατριάρχην, ὤρμησαν λοιπὸν καὶ ἐπάνω εἰς τὸν ὄντα τοῦ πατριάρχου, καὶ τὸν κατέβασαν δέροντες. Ἡ κουστωδιά τοῦ Φαναρίου ἐπρέξεν εἰς τὴν αὐλήν καὶ ἠλευθέρωσε τὸν πατριάρχην ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ὄγλου· καὶ ἂν δὲν ἤθελεν εἰλθεῖν, ἐφρονεύετο βέβαια ὁ κύρ Παΐσιος· ὡς τόσον λυτρώσασα ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν τὸν ἔστειλεν εἰς τὴν Πόρταν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, νὰ ὑπάγουν καὶ αὐτοί. Ὁ κύρ Παΐσιος ἀπέβηθε διὰ θαλάσσης. Οἱ αὐξεντιανοὶ ἕως οὗ νὰ φθάσουν ἀπὸ τὸ Φανάρι εἰς τὴν Πόρταν διὰ ξηρᾶς, ἔγιναν ὑπὲρ τοὺς 5000. Φθάσαντες ἠρωτήθησαν, τί θέλουν· καὶ ἀπεκρίθησαν, ὅτι δὲν θέλουν πατριάρχην τὸν Παΐσιον, ἀλλὰ τὸν Κύριλλον. Ὁ Κιαγὰ πέιης ἐζήτησε νὰ ἀναβοῦν ἀπάνω δύο οἱ πλέον γέροντες, ἠρώτησε τὰ ὀνόματα καὶ τὰς τέχνας καὶ τοὺς μαχαλάδες των, καὶ ἀκούσας παρ' αὐτῶν, ὅτι θέλουν τὸν Κύριλλον τὸν ὄντα εἰς τὴν Χάλκην, μετεπέμφετο.

Ἐλθόντα τὸν Κύριλλον | | τὴν χλαμύδα διὰ τὴν πατριαρχεῖαν· καὶ ἀπέβηθε εἰς τὸ πατριαρχεῖον μόνον μετὰ τὸ ἀλάϊ τῶν συνηθισμένων τζαουσάδων, τὸν δὲ Παΐσιον ἔστειλεν εἰς τὴν Χάλκην εἰς τὸ μοναστήριον τῆς Παναγίας, ἔτος ἓν καὶ μῆνας τρεῖς πατριαρχεύσαντα τανῶν δ'.

Τῆ δὲ ὑστεραία ἀνεσκολοπίσθησαν εἰς τὴν σκάλαν τοῦ Φαναρίου οἱ δύο ἐκεῖνοι, ὧν τὰ ὀνόματα κατεγράφησαν παρὰ τοῦ Κιαγὰ πέι ὁ Ἰωάννης γούναρης ὀτλαδὴ καὶ ὁ Πανταζῆς Καντζῆς.

Οἱ ἀρχιερεῖς τὸ ἀλλόκοτον τοῦ πράγματος ἐκδειματούμενοι ἤλθον τρέμοντες εἰς τὴν προσκύνησιν τοῦ πατριάρχου.

Διὰ σύστασιν τοῦ συνίστησιν ὁ Κύριλλος ἐπιτροπήν τοῦ Κοινοῦ παρ' ἐπιτρόπων βαναύσων καὶ τὰ ὀσίου ὑπεραγαπώντων.

— Ἐπει 1754. Ἐνόμιζον οἱ πάντες ζῶντα τὸν ὄσιον, οὐκ ἔβλαπτε τὴν μαιφονίαν του. Κηρύττεται ὁ ἀναβαπτισμὸς παρὰ τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου, καὶ τίποις ἐκδίδωσι πόνημα ὑπὲρ αὐτοῦ. Ὁ Κοζίκου Ἀναγίας καὶ ὁ Δέρκων Σαμουήλ πάσχουν, ὡς τὸν καταπέσον τὴν ἀποχὴν τοῦ ἀτόπου· ἀλλ' οὐδὲν ἀνύσαντες ἐπιτιμῶνται ὑστερον διὰ τὸ σταθερὸν τῆς γνώμης καὶ ἀμεταβίβου.

— Ἐπει 1755. Δεινῶς φέροντες οἱ ἀρχιερεῖς τὰ τοῦ πατριάρχου κατὰ τοῦ ἀναβαπτισμοῦ κινήματα κινῶνται κοινῶς πρὸς ἐξωσίν του. Γνωσθέντος τοῦ κινήματος, ὑπερισχέει αὐτὸς διὰ τοῦ Σιμεῶν ἀρχιτέκτονα, ἐνὸς τῶν ἐπιτρόπων τοῦ Κοινοῦ, κτιζοντος τότε τὸ τζαμί Νουρ-Ὀσμανιέ, καὶ φορέσας καθαῖ ἐρχεται εἰς τὸ πατριαρχεῖον μετὰ τὸ συνηθισμένον τουρκικὸν ἀλάϊ. Ἐλθόντας οὖν εἰς προσκύνησιν τοὺς ἀρχιερεῖς σιδηρόδεσμεῖ καὶ πέμπει εἰς τὰς ἐπαρχίας των, καὶ καταγράφει εἰς τὸ ὄβαν καλεμί τοὺς ὀρισμοὺς τῆς ἐξορίας τῶν ἀρχιερέων, περιγράφων τὰς κατ' αὐτῶν πλείστας ὄσας κατηγορίας, καὶ τὸ ὄφελος τῆς χρονοτριβῆς των εἰς τὰς ἐπαρχίας των διὰ τὴν διοίκησιν τῶν ἐπαρχιωτῶν τους. Μεταπεμφθεὶς γάρ ὁ Κύριλλος εἰς τὴν αὐλήν εἶχε κριθῆ μετὰ τῶν ἀρχιερέων, ἀφ' οὗ ἔδωκαν τὸ κατ' αὐτοῦ λιβέλον ἐνυπόγραφον καὶ ἐσφραγισμένον μετὰ τὰς ὑπογραφὰς καὶ σφραγίδας των, καὶ δικαιωθεὶς εἰς τὴν κρίσιν, διὰ τοῦτο ἀνέλαβε τὸν θρόνον, ὥστε εἶχε δυναμὴν πολλήν κατὰ τῶν ἀρχιερέων, ὡς συκοφαντησάντων ὀηλαδῆ.

— Ἐπει 1760, φευρουαρίῳ. Ἦτον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν σχολεῖον γραμματικῶν μαθημάτων. Τώρα συνεστήσατο ὁ πατριάρχης καὶ σχολεῖον διὰ φιλοσοφικὰ καὶ θεολογικὰ μαθήματα, ὀρισθεὶς φιλοσοφικός διδάσκαλος ὁ κύρ Εὐγένιος. Δὲν ἐτελεσφόρησε σχολεῖον αὐτὸ διὰ πτωσίν τοῦ πατριάρχου. Ὁ Ἰωαννίκιος πατριαρχεύσας τὸν διδάσκαλον Εὐγένιον ὑποδοχῆς καὶ περιδάλψεως οὐκ ἠξίωσεν, καὶ ὁ μισθὸς του δὲν ἐπληρώνετο. Ὅθεν ἀπάραντος αὐτοῦ τὸν ἀπρίλλιον τοῦ ἑξῆς ἔτους, διελύθη καὶ τὸ φιλοσοφικὸν αὐτὸ σχολεῖον, μόλις παραταθὲν μῆνας 17, καὶ ἔμεινε μόνον τὸ γραμματικόν.

— Ἐπος 1763. Οἰκουμενικός πατριάρχης Σαμουήλ ἐζήτησε παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου Χαμζὰ πασᾶ τό, νὰ γένῃ ὀρισμὸς μετὰ χᾶτι σερίφι, διὰ νὰ διαιρεθῆ ἡ βοδλα τοῦ πατριάρχου εἰς τέσσαρα, καὶ τὸ μὲν ἓν μέρος νὰ κρατῆ ὁ πατριάρχης, τὰ δὲ λοιπὰ τρία τρεῖς ἀρχιερεῖς τῶν ἐγκρίτων. Ἐγινε.

— Ἐπει 1764. Ἐσυνήθηζον οἱ πατρίρχαι πρὸ πολλοῦ, νὰ εὐγάλουν τὸν χρόνον πέντε ὀσχοὺς, ἤτοι τὴν ἐορτὴν τῶν Θεοφανίων, τὴν κυριακὴν τῆς Ὀρθοδοξίας, τῆς Σιτυροπροσκυνήσεως.

τῶν Βασιῶν καὶ τοῦ Πάσχα, καὶ ἐδίδον εἰς αὐτοὺς καὶ ἄρχιερεῖς καὶ ἄρχοντες φλωρία ἀπὸ δέκα ἕως 4, ἐσφραγισμένα καὶ ἐπιγεγραμμένα μὲ τὴν βούλαν καὶ τὸ ὄνομα ἑκάστου. Ἔδιδε καὶ ὁ χυδὴν λαὸς ὅ,τι ἡδύνατο, μέχρι καὶ τοῦ λεγομένου παρὰ. Πρὸς δὲ καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ἱερομόναχοι, οἱ ἐμβατικιάζοντες τὰς ἐκκλησίας τῆς πόλεως τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ Καταστένου εἶχον χρέος κατὰ παλαιὰν συνήθειαν κομίζεῖν τῷ πατριάρχῃ ἕκαστος αὐτῶν τὴν ἀποκρέω ὀρνίθας 20, καὶ τὴν τυρινὴν καϊμάκια, καὶ τὴν ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ τῶν βασιῶν ἰχθύας τῶν μεγάλων, καὶ τὸ Πάσχα αὐγά καὶ ἀρνία, καὶ ἀπὸ αὐτὰ ὅλα ἐμοίραζεν ὁ πατριάρχης εἰς ὅλα τὰ ἀρχοντικά σπήτια τοῦ Φαναρίου. Φιλότιμος οὖν καὶ μεγαλοπρεπὴς ὁ κύρ Σαμουήλ δὲν κατεδέχθη ὅλον τὸν χρόνον νὰ εὐγάλη τοὺς δίσκους, κατήργησε καὶ τὴν κακὴν αὐτὴν συνήθειαν τῆς τηλεστροφῆς ὀρνίθων τε καὶ τῶν λοιπῶν, κατιδὼν, ὅτι οἱ ἱερεῖς, ὅπου τὰ ἔφεραν αὐτά, μόλις εἶχαν τό, τί νὰ ζωοτροφοῦν οἱ μὲν μὲ τὰ τέκνα τους, οἱ δὲ ἱερομόναχοι ἑαυτοὺς θρέψαι οὐκ ἡδύνατο. Съ тоѣ поры понынѣ, 1782, все это не оубычно—говоритъ петрорикъ Комнинъ.

— Ἐτε: 1764. По случаю тяжбы Пвира, Лавры и Ватопеда, ἀπῆλθεν εἰς τὸ Ὅρος ἄρχων τις τῶν Τουρκῶν πρὸς ἀπαρίθμησιν τῶν καλογήρων. . . Смотри это у меня въ чпелѣ Дѣппсаниѣ св. Горы Аѳонскоѣ подѣ №

— Ἐτε: 1766. Οἱ χρεωφελέται οἱ ἀπὸ ὠφραδοκίων ἔχοντες λαβεῖν ψευδῶς τε καὶ ἀδίκως παρὰ τῶν ἀρχιεπισκόπων Πεκίου καὶ Ἀχριδῶν δίδωσι λιβελον περὶ τῶν δικαίων αὐτῶν προσλαϊόμενοι κρίνονται ὑπὸ τοῦ Μουσουνογλοῦ, καὶ ἀποφασίζετα. ὅτι τὰ χρέη τὰ δι' ἰδίων ὁμολογιῶν τῶν κατὰ καιροὺς ἀρχιεπισκόπων Πεκίου καὶ Ἀχριδῶν νὰ μὴν ζητοῦνται. Μετὰ ἐξ μῆνας ἔδωκαν λιβέλου οἱ αὐτοὶ τῷ ἀνακτι συγκοφαντοῦντες τό, ὅτι κατατρώγη: ὁ πατριάρχης Σαμουήλ τό εἰσόδημα τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων ἔργα προσταγή, νὰ ἐξεταχθῆ τὸ πρᾶγμα.

— Ἐτε: 1767. Γενόμενης οὖν ἐξετάσεως διὰ τὴν ἀρπαγὴν τοῦ εἰσοδήματος Πεκίου καὶ Ἀχριδῶν, καὶ τοῦ ψεύδους φανέντος τῇ μετρωσίᾳ τῶν ἐπισκόπων τῶν δύο αὐτῶν θρόνων, ἐπεκυρώθη κατὰ τὴν αἰτήσιν ἐκείνων μὲ γὰρ: οὐδέ: τό, νὰ προστεθοῦν ἐκεῖ-

νοι: οἱ δύο θρόνοι: τῷ οἰκουμενικῷ θρόνῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Καί ἐγένετο εὐτυχῶς τῇ 16' ἰαννουαρίου μὲ πολλήν δόξαν καί κέρδος τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου καί μὲ τὸ ἀσφαλές καί ἀζημώτον τῶν ἐν τοῖς δύο αὐτοῖς κλήμασι μητροπολιτῶν τε καί ἐπισκόπων.

— Ἔτε: 1768. Τῇ πέμπτῃ νοεμβρίου συνελθόντες ἀρχιερεῖς τε καί λαῖκοι ἐξελέξαντο τὸν Λαρίσση Μελέτιον, καί ἀπελθόντες εἰς τὴν αὐλήν, ἐνεδύσατο τὴν συνήθη χλαμύδα. Ὁ δὲ πατριάρχης Σαμουήλ ἐξωρίσθη εἰς τὴν λαύραν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τὴν ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει τοῦ Ἄθω.

Τὰ κατὰ τὸν πατριάρχην Μελέτιον καί τὰ τοῦ Ῥωστικοῦ πολέμου ἐν τῷ ἐφεξῆς δεκάτῳ βιβλίῳ, ἦν θεὸς ἰδοῦ, καθιστορήσεται.

Συνετέθη ἐν τῇ πατρῷα ἐστία τῇ κατὰ τὸ Νεοχώριον τοῦ Καταστένου τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει. αψβ'.

За симъ непосредственно слѣдуетъ:

Τὰ συμβάντα τῷ ἔτε: 1764 ἀνὰ τὴν Λεχίαν μέχρι ἔτους 1768.

Κεφάλαιον 13'.

Съ 435 страницы до конца— большая статья. Она содержит акты дипломатическіе. — Авторъ Комнинъ, хорошо зналъ все политическія и церковныя дѣла. Но откуда онъ взялъ акты о Польшѣ съ 1764 по 1768 годъ, не знаю. Я не читалъ ихъ по недостатку времени.

Ο πατριάρχης Ἀλεξανδρείᾳς
выписки изъ этой девятой книги Комнина смотри въ моемъ собраніи матеріаловъ для исторіи сего патриархата [Имп. Академіи Наукъ № 88].

Ο πατριάρχης Ἀντιοχείᾳς
выписки изъ этой же книги смотри въ моемъ собраніи матеріаловъ для исторіи сего патриархата [Имп. Академіи Наукъ № 81].

Ο πατριάρχης Ἱερουσαλιμῶν

— Ἔτε: 1727. Οἰκουμενικὸς πατριάρχης Παΐσιος ἰδὼς: τῷ Ἱεροσολύμων Χρυσάνθῳ ἐγκύκλιον συνοδικῆν ἐπιστολῆν ὑπερ

βοηθείας τοῦ Ἁγίου Τάφου, προτρέπων τὴν τῶν χριστιανῶν ἐλεημοσύνην καὶ τοὺς ἐμποδίζοντας τὸ θεάραστον τοῦτο ἔργον ἀρροισμῶ καθυποβάλλων κατὰ μῆνα αὐγούστου.

— Ἐτε: 1731. Θνήσκει ὁ Ἱεροσολύμων Χρῦσανθος, καὶ ἀνάγεται εἰς τὸν θρόνον του ὁ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης Μελέτιος. Παλαιοτάτη συνήθεια τῶν ἀρχιερέων τε καὶ πατέρων τοῦ Ἱεροσολυμιτικοῦ θρόνου ἐστὶ τό, νὰ ἐκλέγουσι ψήφῳ καὶ δοκιμασίᾳ καὶ γνώμῃ κοινῇ τινὰ προκομενέστερον καὶ ἐπαινετότερόν τους εἰς μητροπολίτην Καισαρείας, μὲ σκοπὸν καὶ ἀπόφασιν ἀναντίρρητον τοῦ νὰ εἶναι καὶ νὰ λέγεται παρὰ πᾶσι καὶ διάδοχος τοῦ πατριαρχεύοντος καὶ νὰ δεχθῆ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Ἱερουσαλήμ μετὰ τὸν ἐκεῖνου θάνατον, ὥστε εἰς τὸν θρόνον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ καιροῦ τοῦ ἀδελφοθέου Ἰακώβου μέχρι τοῦδε ἐφυλάχθη ἀπαρασαλεύτως καὶ χωρὶς κανένα ἐλάττωμα, ἢ ἑλλειψιν, ἢ παραμειώσιν, ἢ ἀποστολικὴ διαδοχῇ. Γίνεται δὲ τὸ περᾶτι τοῦ νεοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων μὲ τὸ ἄρξι εἰς τὴν Πόρταν τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, ὅπερ καὶ ἔδωκεν ὁ πατριάρχης Παΐσιος.

— Ἐτε: 1757. Ἐκινήθη ὁ Ἱεροσολύμων κύρ Παρθένιος διὰ τὴν ἀνάκτησιν τῶν προσκυνημάτων τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἐπήραμεν οἱ ὀρθόδοξοι ἀπὸ τοὺς παπιστὰς τὰς ἐκκλησίας τῆς Βηθλεέμ καὶ τῆς Γεθσημανῆς, καὶ ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Ἀναστάσεως τὰς καμάρας καὶ ἄλλα δύο μέρη. Ἐπεκυρώθη ἡ ἀνάκτησις αὐτὴ μὲ χάλκι σερίφι, διὰ τὸ ὅποιον ἔδωκεν ὁ Ἱεροσολύμων κύρ Παρθένιος τῷ μὲν ἐπιτρόπῳ 22 πουγγεῖα, τῷ δὲ Ρεῖζ ἐφέντι 11 πουγγεῖα, καὶ οὐδενὶ τι ἄλλοι (ὁ πρέσβυς τῆς Φράντζας διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ ἔργον αὐτὸ ὑπεσχέθη τῷ ἐπιτρόπῳ 25000 φλωρία καὶ τῷ Ρεῖζ: Πεκίρ ἐφέντι 10000, ὅστις ἐκινήθη πολλὰ εἰς τὸν ἐπιτρόπον διὰ νὰ τὸ ἐμποδίσῃ, ἀλλ' οὐκ εἰσηκούσθη) εἰς δὲ τὸν ἐπιστάτην τὸν ἀπελθόντα εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, διὰ νὰ πάρῃ τα προσκυνηματα εἰς τὸ ἐκδοθῆν χάλκι σερίφι ἀπὸ τῆς κυριαρχίας τῶν Φραγκῶν, καὶ νὰ τὰ δώσῃ τοῖς ὀρθοδόξοις ἐξωδάσας πάλιν περισσοτέρα.

— Ἐτε: 1766. Ὁ Ἱεροσολύμων κύρ Παρθένιος παρακαλεῖ τὴν ἀπὸ τῆς πρῆ ἐτῶν τεκνοῦ ἐπιπερασθῆς αὐτῷ ἀποπληθῆσαι, εἰπὼν ὅτι ὁ διάδοχος τοῦ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης ὑπό-

κειται εἰς ἐπιληψίαν καὶ ἀκολούθως δὲν εἶναι νόμιμον τό, νὰ ἐκτελῆ τὸ μέγα μυστήριον τῆς θείας λειτουργίας, προμυθεύει τό, νὰ μὴν ἐπιπηδήσῃ τις μετὰ τὸν θάνατόν του εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ μὲ τὸ νὰ μὴν εἶχεν εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς του ἄλλον τινὰ ὅμοιον τῷ Ἐφραΐμ τῷ προρηθέντι τὴν τε ἀρετὴν καὶ τὰς ἐπιστήμας, ἔγραψεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ νὰ τὸν χειροτονήσουν Βηθλεέμ, καὶ νὰ τὸν στείλουν εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ τὸν κάμῃ διάδοχον. Ἄλλ' ὁ Καισαρείας δὸς τὴν εἶδθαι τῷ Σαμουήλ ἐζήτησε τό, νὰ διαδεχθῆ τὸν θρόνον αὐτός, καὶ ἐζήτηε τὸ ἄρξι. Ὑπεσχέθη ὁ Σαμουήλ, νὰ τὸν βοηθήσῃ, ἀλλὰ διὰ τὴν δόσιν τοῦ ἄρξίου ἀνέβαλλε τὸν καιρὸν, καὶ ἦσαν προσεκτικὸι ἀμφοτέροι εἰς τό, νὰ ἐμποδίσουν τὴν διαδοχὴν τοῦ Ἐφραΐμ. Ὅθεν ἐλθόντα τὰ γράμματα τῆς Ἱερουσαλήμ, ἐν οἷς ἔγραφον οἱ ἐκεῖσε συνοδικοὶ τὴν τε χειροτονίαν τοῦ Ἐφραΐμ εἰς μητροπολίτην Βηθλεέμ καὶ τὴν συγκατάνευσίν τους εἰς τό, νὰ γένῃ πατριάρχης, τὰ ἐκράτησεν ὁ Σαμουήλ, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν Παρθένιον εἰς τό, νὰ τὸν κάμῃ διάδοχον. Γνωὺς δὲ ταῦτα ὁ Παρθένιος, ἔγραψέ μοι εἰς τὸ Νεσχόριον, νὰ ζήτησω παρὰ τοῦ Σαμουήλ τὰ γράμματα καὶ νὰ παρασταθῶ, νὰ μὴν τὸν ἀκολούθησῃ καμμία ἐναντιότης. Ἀπελθὼν οὖν εἰς τὸν κύρ Σαμουήλ ἐζήτησα τὰ γράμματα, ἀνέγων ἐν αὐτοῖς τό, ὅτι οἱ συνοδικοὶ ὅλοι θέλουν τὸν Ἐφραΐμ, καὶ διαδεχθῆ τὸν θρόνον. Ἐπαινέσας τὴν ἐκλογὴν τῶν συνοδικῶν διὰ τὴν προκοπὴν τε καὶ ἀρετὴν τοῦ Ἐφραΐμ ἤκουσα τό, ὅτι ἀδικεῖ ὁ κύρ Παρθένιος τὸν Καισαρείας καὶ τὴν συνήθειαν τοῦ θρόνου, διορίσασαν ἑκπαλαι τὸν Καισαρείας διάδοχον τοῦ Ἱεροσολύμων, ὅστις καὶ εἰς ἡμᾶς ὑπεσχέθη διὰ τὸ ἄρξι: νὰ βοηθήσῃ τῷ Κοινῷ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας μὲ 24 πουγγεῖα. Ἀπεκρίθην τό, ὅτι ἐπιληπτικὸς ὁ ἄνθρωπος, καὶ παράνομον τό, νὰ λειτουργήσῃ, καὶ ἂν οἱ συνοδικοὶ δὲν τὸν ἤθευραν τοιοῦτον, δὲν ἤθελαν στέρεθῃ τό, νὰ μὴν πατριαρχέσῃ, καὶ τὸν κατέπεισα, ὅτι δὲν εἶναι συκοφαντία ἢ ἐπιληψία. Προσέθετο ὁ κύρ Σαμουήλ τό, ὅτι ὡς λέγεται, ἔχει καὶ ἄλλο σφάλμα μὲ τό, νὰ ὑπεσχέθη προσώποις τισὶ λαϊκοῖς τε καὶ ἐκκλησιαστικοῖς ὅπερ τὰ 100 πουγγεῖα, διὰ νὰ γένῃ πατριάρχης Ἱερουσαλήμ. Τίτλα ἰκούσας, ἐζήτησα τὸ ἄρξι διὰ νὰ γένῃ τὸ περᾶτι τῆς τῶν Ἱεροσο-

λύμων πατριαρχείας εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἐφραΐμ, καὶ ἀκολούθως νὰ ἐμποδισθῆ εἰς κάθε τρόπον καὶ κακεντρεχῆ ἢ παράνομος ἐπιπηδήσεις τοῦ εἰς τὸν θρόνον. Δὲν ἠθέλησε νὰ τὸ δώσῃ ὁ Σαμουήλ καὶ ἐπρόβαλε νὰ γένη εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἀντιοχείας Φιλήμονος. Ἀπελθὼν οὖν τὸ δεῦτερον ὑπεσχέθη τῇ ἀδείᾳ τοῦ κῆρ Παρθενίου εἰς τὸ Κοινὸν τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας πούγγεᾳ 15 καὶ ἔλαβον τὸ ἄρτι.

— Ἐτε: 1767. Θνήσκει ὁ Ἱεροσολύμων κῆρ Παρθένιος, καὶ γίνεται ἡ μετάθεσις τοῦ ἀπὸ Βηθλέεμ κῆρ Ἐφραΐμ τοῦ προορηθέντος εἰς τὸν ἀποστολικὸν καὶ πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀνδρὸς τῶντι καὶ ἐναρέτου καὶ ἐπιστήμονος περί τε τὴν ῥητορικὴν καὶ θεολογίαν, καὶ εἰς ἄκρον δεινοῦ περί τὴν μελέτην τῶν γραφῶν. Καὶ ὁ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης ἀπέηλθεν εἰς τὴν Σμόρνην εἰς ἐπιστασίαν τοῦ ἐκεῖσε μεταοχίου τοῦ Ἁγίου Τάφου.

NB. — Монастырь св. Георгія въ Букарестѣ отданъ былъ св. Гробу воеводѣ Константину мѣ Бранкованомѣ.

Ο Ροσσίη.

— Κίεζον κτισθὲν παρὰ τῶν Ῥωμαίων βασιλέων τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

— Οἱ κάτοικοι τῆς Οὐκράϊνας λέγονται Καζάκοι. Οὕτως ὑπὸ ἀρχηγῷ τῷ Σκόιθι Μεδιέ, 700 χρόνους πρὸ Χριστοῦ, καὶ Τάταροι πενησμένοι ἀφέντες τὴν γενναμένην (?), ἤλθον καὶ κατωκίτησαν περί τὰς πηγὰς τοῦ Βορισθένου, οὔσα εἰς τὸ Σμόλένσκο καὶ τούτων ἀπόγονοι εἰσιν οἱ τῆς Οὐκράϊνας κατοικηταὶ Καζάκοι. Ὁ δὲ Μεδιέ αὐτὸς ὤρμησε εἶτα καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ ἐνίκησε τῶν βασιλέα τῶν Μηδῶν Κυαξάρην. (Откуда Комивныя почерпнулъ такія свѣдѣнія? Не сказано имѣ.)

— Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ βασιλέως Πρακλείου ἀρματώσαντες ἑαυτοὶ οἱ Ῥοσσοὶ ὤρμησαν κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως διὰ τὴν πολιορκίαν, καὶ ἐπεφόρισαν δασμὸν τοῖς βασιλεύσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

— Πῶς οἱ Ῥοσσοὶ πρὸ τοῦ Πέτρου βαρβαρώτατοι, καὶ ἔτι πῶς πῶς ἐμαθίστατοι ἐπὶ τούτοις, ὥστε ὁ πατριάρχης

των Κωνσταντινῶν, ὅπου εἰς Ῥουσσικὴν γλῶσσαν συνέγραψε τὴν ἱστορίαν τοῦ Κιέβου, μαρτυρεῖ, ὅτι εἰς τὴν Ῥουσίαν κατὰ τὸν πέμπτον αἰῶνα οὔτε γράψιμον εἶχον, οὔτε γράμματα οὔτε ἀλφάβητον, τὸ ἀπόκτησαν μόλις τῷ ἔτει 987 ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Νικολάου τοῦ Χρυσοβέργη διὰ τοῦ μητροπολίτου τῆς Ῥουσίας, Ῥωμαίου τὸ γένος. Εἰς τε τὴν ἐκκλησίαν εἰσῆχθη ἡ μουσικὴ πρῶτον ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ἀδελφοῦ Πέτρου Θεοδώρου. Πρὸ τούτου γε οὐκ ἐφαλλον ψάλλαι εἰς τὰς ἐκκλησίας.

— Ὁ ἐπὶ τοῦ βασιλέως Ἀλεξίου πατὴρ τοῦ Πέτρου πατριάρχης Νίκων ἤθελε νὰ βάλῃ τὸν θρόνον του εἰς τὸ ὑψηλότερον μέρος ἀπὸ τὸν θρόνον τοῦ βασιλέως· ἐκάθητο εἰς τὸ πλάγι τοῦ βασιλέως, καὶ ἤθελε νὰ μὴν γίνεταί οὔτε πόλεμος οὔτε εἰρήνη χωρὶς τὴν συγκατάθεσίν του. Ἡ ἐξουσία του ἐπακουμβοῦσα εἰς τὰ πλοῦτη του καὶ εἰς τὸν κληρὸν του καὶ εἰς τὸ πλῆθος, ἐβίαζε τὸν βασιλέα, νὰ τὸν ὑποτάσσει· ἀφώριζε πολλοὺς γερουσιαστάς, ὅπου δὲν ἐσυμφωνοῦσαν μὲ τὴν γνώμην του εἰς τὰ ἄτοπα ἐπιχειρήματα του. Ἐξω ἀπὸ τὰς ζημίας καὶ συγχύσεις, ὅπου ἔκαμαν οἱ πατριάρχαι, δὲν ἦτον ὑποφερτὴ ἡ ζημία καὶ τῶν καλογήρων, καλογραίων, μοναστηρίων, μητροπόλεων, ἐκκλησιῶν ἐνοριακῶν, καὶ κληρικῶν. Καὶ καλόγηροι μὲν ἦσαν σχεδὸν 7400, καλογραῖται 5600, ἐκκλησιαστικοὶ δὲ καὶ κληρικοὶ ἦσαν 200000. Καὶ ἐκ τούτων ἐγένετο βλάβη μεγίστη διὰ τὴν κατοίκησιν τῶν ἐπαρχιῶν καὶ αὔτησιν καὶ πληθυσμὸν τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων τοσοῦτον ἀναγκαίων διὰ τὸ μεγαλεῖον καὶ δύναμιν μιᾶς βασιλείας. Καὶ οὐ μόνον αὐτό, ἀλλ' ἐγένετο μεγάλη ζημία καὶ εἰς τὸ θησαυροφυλάκιον τὸ βασιλικὸν καὶ ἄλλεις τοῦ βασιλικοῦ εἰσοδήματος διὰ τοὺς δούλους, ὅπου εἶχον τὸ ἐκκλησιαστικὸν αὐτὸ τάγμα, οἱ ὅποιοι δὲν ἐτελεσφόρουσαν ποσῶς τῇ βασιλείᾳ, ἀλλ' ἐδούλευον αὐτούς τε τοὺς ἐκκλησιαστικούς καὶ τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰς ἀμπέλους (! ! !) αὐτῶν. Καὶ τὰ μὲν μοναστήρια τῶν καλογήρων καὶ καλογραίων εἶχον εἰς τὴν δούλευσίν τους 721500. Αἱ δὲ ἐκκλησίαι τῶν μητροπόλεων καὶ ἐνοριακαὶ εἶχον εἰς τὴν δούλευσίν τους ἀνθρώπους 23700. Ὁ κληρὸς εἶχεν ἀνθρώπους 37500, καὶ οἱ ἐπίσκοποι ὄντες τὸν ἀριθμὸν μόνον 22 εἶχον εἰς τὴν δούλευσίν τους ἀνθρώπους 116400, ὥστε ὅλη ἡ σὺμμα τῶν δούλων σου-

εποσοῦτο εἰς 899100, καὶ ἡ ὅλη σοῦμα τῶν ἀνυπάνδρων συν-
εποσοῦτο εἰς 213000. Ζημίαν μεγίστην προξενούσα καὶ εἰς τὴν
αὐτῆσιν τοῦ λαοῦ καὶ εἰς τὸ εἰσόδημα τῆς βασιλείας.

— Πρὶν τοῦ Πέτρου τὸ ἐτήσιον εἰσόδημα μόλις ἦτον πέν-
τε μιλιούνια ρούμπλια. (Τὸ ἓνα ρούμπλι εἶναι 200 ἄσπρα τουρ-
κικά.)

— Οἱ πατριάρχαι Μοσχοβίας ἀντέλεγον εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ
βασιλέως. Τοιοῦτος ἐστάθη ὁ Νίκων, καὶ μετ' ἐκαῖνον ὁ Ἰωα-
κείμ. Ὁμοίως καὶ οἱ ἐπίσκοποι εἶχαν οἰκαιοποιηθῆ τὸ προνόμιον
τοῦ εἴρους, καὶ διώριζον εἰς παιδείαν καὶ εἰς θάνατον τοὺς πταί-
στας. Αὐτὴν λοιπὸν τὴν ἐξουσίαν τοὺς τὴν ὑστέρησεν ὁ Πέτρος,
καὶ ἔπαυσεν ἡ κακομεταχειρίσις αὐτῆ. Θανάτος δὲ τοῦ πατριάρ-
χου Ἀδριανου ἐμπόδισε νὰ γένη ἄλλος, καὶ ἔδωκε τὴν ἐξου-
σίαν τῇ συνόδῳ, συντεθειμένη ὑπὸ μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιερέων
εἰς διοίκησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων· ὁ μητροπολίτης τῆς
Μόσχας διώρισθη νὰ εἶναι πρόεδρος τῆς συνόδου· καὶ τὸ πατρι-
αρχικὸν εἰσόδημα προσετέθη τῷ βασιλικῷ θησαυροφυλακίῳ διὰ
πληρωμὴν τῶν στρατιωτῶν· ὡς τόσον κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας καὶ
προεξάρχουσα τῆν μὲν τῇ συνόδῳ, ἀλλ' αὐτὴ δὲν ἐτολμοῦσε, νὰ
μὴν ὑποτάσσεται εἰς ἓνα βασιλέα, μήτε νὰ φιλονεικῇ μὲ αὐτόν,
ὅπου ἤξευρε πολλά περισσύτερα ἀπὸ λόγου τῆς. Ὁ μονάρχης
Ρούστος δὲν ἦτον τῇ ἀληθείᾳ εἰς τῶν πατέρων τῆς συνόδου,
ὅμως ἐρμήνευσε τοὺς νόμους· δὲν ἔπιανε τὸ θυμιατήριον, ἀλλὰ
κατεύθυνε τὰς χεῖρας ἐκείνων, ὅπου τὸ ἐκράτουν. Καὶ ἐπειδὴ αἱ
ἐπαρχίαι τοῦ εἶχαν χρεῖαν κατοικητῶν, καὶ ἡ παρθενία τῶν με-
ναγῶν καὶ καλοκρατῶν ἦτον ἐναντία εἰς τὴν φύσιν καὶ εἰς τὸ
κοινὸν καλόν, τὸν ἔφραντ ἐπιζήτησιον ἓνα πλῆθος νέων καὶ νεανίδων
νὰ κλείωνται εἰς ἓνα μοναστήριον, καὶ νὰ εἶναι ἀνωφελεῖς πάν-
τη, καὶ νὰ ζῶσι μὲ ἔσθλα ἄλλου πινός. Ὅθεν διώρισε, νὰ μὴν
ἐμπιπῇ πινὰς εἰς τὸ μοναστήρι, ἀν δὲν εἶναι 50 χρονῶν, καὶ νὰ
μὴν εἰσχωσῶν εἰς τὸ μοναστήρι ποτὲ τινα, ὅπου νὰ ἔχη καμμίαν
ἐπιστάτην τῆς κοινότητος, εἰς ὅποταν ἡλικίαν καὶ ἂν ᾔθελεν εἰ-
σεῖν. Διόρισε εἰς τὴν Μόσχην τρία σχολεῖα, ὅπου ἐμπάνθανον τὰς
ἐπιστάτας. . . . Ἐμετρίασε τὰς τρεῖς μεγάλας τεσσαρακοστάς,
καὶ νὰ μὴν καταπορήσῃ τὸ στρατιωτικὸν τοῦ, καὶ βλάπτεται κατὰ

τὴν ὑγίειάν του, εἰς τὰς ὁποίας ἐνήστευον μὲν, ἀλλ' ἐμάθουν ἀνευδύτως. Ἐμετρίασεν, ἢ ἐσηκώθη τὴν νηστείαν, καὶ κατήργησε τὴν μέθην...

— Οἱ χρεώσαντες ἱερεῖς ἐπροστάχθησαν, ἂν θέλουσι, νὰ πάρουν καὶ δευτέραν γυναῖκα, καὶ ἔχουν ἄδειαν, νὰ ἀπίνουν τὴν ἱερωσύνην.

— Ἔτει 1710. Въ полѣтѣ мѣсяцѣ сего года посланникъ Петра I при Оттоман. Портѣ посаженъ былъ въ Седмьбашенный замокъ съ 30 домочадцами его. Имущество его было разграблено. Это было по случаю объявленія войны турками Петру I.

— Вѣ 1718 году Петръ нагналъ іезуитовъ. Εἶχαν εἰσελθῆ αὐτοὶ καὶ τῷ ἔτει 1685· ἀλλὰ μετὰ τρία ἔτη ἐδιώχθησαν.

— Ἔτει 1723. Πέτρος ὁ Μέγας εἶχε ζήτησιν παρὰ τοῦ πατριαρχοῦ Γερεμίου τό, νὰ δοθῆ τοῖς Ῥουσσοῖς ἄδεια, νὰ καταλύουν νηστείας μόνον εἰς καιρὸν πολέμου. Τὸν εἶχε στείλῃ φιλικίας χάριν δύο σορόκια σαμούρα, καὶ τέσσαρας εἰκόνας. Ἐφοβήθη, νὰ τὰς βάλῃ εἰς τὸ πατριαρχεῖον, καὶ τὰς ἔβαλεν εἰς τὸ μοναστηρίδιον τὸ κατὰ τὴν νῆσον τῆς Προποντιδῆς Πρωτήν, ὅπου σφύζονται καὶ μέχρι τῆς σήμερον (1782) θαυμασιώταται. Καὶ τότε μὲν διὰ συνοδικοῦ γράμματος συγκαταπέσει καὶ ὑπογραφῆ τῶν ἀρχιερέων ἔδωκαν τὴν ἄδειαν μυστικώτατα. Τανῶν δὲ συγγυθέντες ἐπὶ τῆ τοῦ πατριάρχου δραστηριότητι γράφουσι κατ' αὐτοῦ ἀρχιεργάλη τό, πῶς εἶναι μισωτὸς τῶν Ῥουσσῶν καὶ πῶς τοὺς ἔδωκεν ἄδειαν, νὰ κρεοφαγοῦν, διὰ νὰ ἔχουν δυνάμεις νὰ πολεμοῦν μετὰ τοὺς Τούρκους, καὶ τὸ ἔδωκεν τῷ ἀνακτι μὲ τὸ μέσον τοῦ ἀρχιεπισκόπου τοῦ Μαρμαρινου τοῦνομα Ἀνθίμου, ἐνδουθέντος γυναικεῖαν στολήν. Ἐστειλέν ὁ ἀνακτὶ τῷ ἀρχιεργάλι τῷ ἐπιτρόπῳ προστάτας, νὰ τὸν ἀνασκοποῖσιν. Εὐθύς οὖν ἐσηκώθη ὁ πατριάρχης εἰς τὸν Μουζούρ ἀγάν. Δραμῶν ὁ Μανουὴλ Ὑψουλάντης εἰς τὸν Μεγμέτ Κιαγὰ τὸν κατέπεισεν, ὅτι συκοφαντία τὸ πρᾶγμα καὶ σκευωρία τινῶν, ὅπου νὰ μὴν κάμνη τὰ ζητήματά τους, ἤθελον νὰ τὸν ἀφανίσουν, ἀνδρωπον, ὅπου πρὸς χάριν οὐδὲν ἀποσείζει, καὶ χα-

λιναγωγεί καὶ παιδεύει ἀσπόνδως τοὺς εἰς μικρὸν ἀτακτοῦντας. Πληρώνας λοιπὸν 200 πουργεῖα, καὶ τῇ ὑστεραία ἀντὶ φόβου, ἐφόρεσε καθὰ παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου, καὶ ἐστάλη εἰς τὸ πατριαρχεῖον, προσταχθεὶς, νὰ ἐπισκέπτεται τὸν βασιάν, καὶ νὰ παιδεύῃ τοὺς ἀτάκτους. Ὑπουργώρησε τὸν ἀρχιδιάκονον, ἐλθόντα μαρτυρήσαντα τὴν σκευωρίαν, καὶ ὕστερον τὸν ἐπροβίβασε εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν τῆς Τήνου. Ἀπὸ τοὺς ἀρχιερεῖς οὐδένα παρηλόγησε, μόνον τοὺς ἕκαμε νὰ πληρώσουν τὸ ἥμισυ τῆς ζημίας.

— 1725 г. Извлечение изъ приписки св. Синода Петру I. «Θέλω γνωρίζη, πῶς εἶναι κριτῆς ἄκρος αὐτῆς τῆς πνευματικῆς συνελεύσεως».

— Ἡᾶρσεν ὁ Πέτρος καὶ τὸ βασιλικὸν εἰσόδημα, ἀναβιβάζοντας το εἰς 13 μιλιούνια ρούμπλια εἰς καιρὸν, ὅπου τὸ εὔρε 5 μιλιούνια.

— Αἱ ἐπισκοπαὶ ἦσαν 22· καὶ μετ' ὅλον ὅπου ἐπρόσθεσε πολλὰς ἐπαρχίας εἰς τὸ βασιλείον του, τὰς ἕκαμεν ὀκτώ. Ἐφύλαττεν ἐν εἰρήνῃ τὴν ἐκκλησίαν τῶν Ρουσσῶν αὐτὸς ὁ ὀλίγος ἀριθμὸς τῶν ἐπισκοπῶν τῆς.

— Ἔτει 1741. Πρὸς ἐπικύρωσιν τῆς ρουσσικῆς συμφωνίας ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν ὁ πρέσβυς τῶν Μοσκόβων Ὁζνακόβ, εἰσελθὼν τῇ 15^ῃ τοῦ μαρτίου τοῦ ἔτους 1741, ἕκτη ὥρα τῆς ἡμέρας, τοιαύτη τῇ παρατάξει καὶ προπομπῇ. Πρῶτον εἰκοσιονκτώ γενιτζάρου μετζελίδες ταῖφες τοῦ Μοσκόβου ἀγα προεπορεύοντο ἀπὸ δύο δύο, μετ' οὗς ἠκολούθουν ὁ σούπασις καὶ ὁ γασάπασις μετ' οὗς ἠκολούθουν σαράντα γεδελίδες μετ' οὗς μετζελίδες ἀπὸ δύο δύο καὶ αὐτοὶ εἶτα δύο τρουμπετάσιδες Μοσκόβοι παίζοντες τὰ ἀργυρᾶς τρουμπέτας· εἶτα ὀδώδεκα γεδέλια μετ' οὗς χρυσᾶ τζολτάρια, καὶ ῥάχτια ἐσαίρετα σκεπασμένα μετ' οὗς καπύριον· τὸ δὲ ὀδώδεκατον ἦτον ἀσίου θέας, μεγάλο καὶ ὄψηλον. Εἶτα μία καρῆτα μετ' οὗς ἄλλα μαῦρα, ἐν τῇ ἐκάθητο ἐπιπαστις Μοσκόβος· εἶτα ἄλλη καρῆτα μετ' οὗς ἄλλα μαῦρα, ἐν τῇ ἦσαν αἱ γούνες καὶ τὰ ρούχα τοῦ ἐπισκόπου· εἶτα ἵππεῖς ῥαγιτάρουδες σκεπαστα μετ' οὗς χρυσᾶ ρούχα χρυσᾶ ἀρματωμένοι, ἀπὸ τέσσαρες εἰς τὴν ἀριάν, κρατοῦντες τὰ τουφέκια ὀρθία, φοροῦντες εἰς τὰς κεφαλὰς σκούφια· μετ' οὗς χρυσᾶ ἀρματωμένοι σούβλαροι, ὡσάν τῶν παλτα-

τζιδων, μετ' οὗς τὴν μάρκαν τῆς Μοσκόβιας εἶχαν τὴν σημαίαν τοῦ τάγματός των προπορευομένην κόκκινην χρυσῆν κεντιτὴν μετ' οὗς ῥαγιτάρια, ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους τὴν βάπτισιν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἄλλου σταύρωσιν μετὰ τὴν σημαίαν ἦσαν δύο τύμπανα πολλὰ μετ' οὗς χρυσᾶ καπλατισμένα μετ' οὗς ἀσίμι, καὶ κτυπούμενα ἀπατέλων ἦχον φοβερὸν τοῦ πολέμου· εἶτα ἠκολούθουν δεκατρεῖς μουσικοὶ πεζοί, παίζοντες οἱ μετ' οὗς ἑπτὰν ἀσιμένιες τρουμπέτας, οἱ δὲ πέντε μεγάλους αὐλοὺς, καὶ ὁ εἰς μετ' οὗς φλογέραν λεπτὴν, εἶτα ἠκολούθουν ἑβδόμηντα εἷς γραναιτέρου πεζοὶ πορευόμενοι ἀπὸ τέσσαρες μετ' οὗς πρᾶσινα ρούχα χρυσᾶ, φοροῦντες καὶ αὐτοὶ εἰς τὰς κεφαλὰς σκούφιας ὁμοιαῖς τῶν ῥαγιτάρων, ἔχοντες καὶ αὐτοὶ ἐμπρὸς τὴν σημαίαν τοῦ τάγματός των μετ' οὗς δύο τύμπανα καὶ αὐτὰ μετ' οὗς ἀσίμι, καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ τάγματός ἄλλα δύο, καὶ τὰ ἔπαζαν. ἦσαν δὲ ὅλοι ὠπλισμένοι μετ' οὗς ἄρματα, ὅπου ἦσαν τραπτον, καὶ ἐκράτουν τὰ τουφέκια ἐπάνω ὀρθία, ὡς νικηταί, ὅχι ὡσάν οἱ Νέμτζοι κάτω ὡς νικημένοι. εἶτα ἠκολούθουν εἰκοσιονκτώ σταφιρίδες πεζοὶ μετ' οὗς πρᾶσινα χρυσᾶ φορέματα χωρὶς ἄρματα μετ' οὗς ἕνα τοπούζι μόνον ἀσιμένιον εἰς τὸ χέρι, περιπατοῦντες ἀπὸ δύο· εἶτα ἠκολούθουν δεκαεῖς μουσικοὶ ἐκ στόματος ἵππεῖς μετ' οὗς καζάνικα ρούχα κόκκινα φορεμένοι, καὶ δύο τρουμπετάσιδες, παίζοντες τὰς τρουμπέτας, εἶτα ἠκολούθουν τριάντα δύο ὠπλισμένοι μετ' οὗς ἄσπρα ρούχα χρυσᾶ μετ' οὗς καπέλα εἰς τὸ κεφάλι, ὅπου εἶχαν ἐπάνω σταυροὺς χρυσᾶς κεντιτῆς, σιδηροφορεμένοι μετ' οὗς τῶν γονάτων, οἱ πάντες ἵππεῖς, εἶτα ἠκολούθουν τρία διλ-ογλάνια τῆς αὐτῆς ἐφιππα· εἶτα ὁ δραγομάνος τοῦ πρέσβεως ἵππεὺς μετ' οὗς δύο τζογατάρηδες, εἶτα μαρσιάλ δι-κόρτε, τουτέστιν ὁ κεχαγιάς του, χρυσοφορεμένος περιτριγυρισμένος ἀπὸ τέσσαρα παιδιὰ ὀλόχρυσα ὅπου ἐκρατοῦσαν τοπούζια ἀσιμένια μακρά, ὡσάν δεκανίκια· εἶτα εἰκοσιτέσσαρες νέοι χρυσοφορεμένοι εὐγενεῖς, εἷς ὧν οἱ εἷς ἦσαν κνέζοι, ἦτοι πειζαδέδες, ἀπὸ δύο δύο ὕστερον εἰκοσι ζεῖμιδες, εἰκοσιονκτώ τζαουσάδες, ὁ τζαουσάδης ἐμιλίας μετ' οὗς τὸν δραγομάνον τῆς Πόρτας ἐφιππος μετ' οὗς κεντερέ, τοπούζι· τζολτάρια χρυσᾶ, καὶ τρεῖς τζογατάρηδες, εἶτα δύο καπιζιπασίδες, ἕνας πασᾶς δύο τουγκίων μετ' οὗς τουφεκίδες, ὅπου ἐσυνόδωνε τὸν ἐλτζίν ἀπὸ τὰ σύνορα· εἶτα ὁ τζαουσάσις μετ' οὗς δεκα-

τζοχαδάριδες, προπορευόμενοι πολύ διάστημα εμπρός από τον ελτζίν, εἶτα καὶ ὁ ελτζίν Ῥωμαντζόβ, ἐφοροῦσε ρούχα ἀσπρόχρυσα, εἰς τὸ στήθος εἶχε σταυρὸν μαλαγματένιον κόκκινον με πετραδία πολύτιμα, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην τῆς καρβαλαρίας του τὸ σημεῖον. ἦτον δὲ με στρατιωτικὰ φορέματα. Τριγύρου του ὁ ελτζίν εἶχε σωματοφύλακας, ὄκτῳ δεξιὰ καὶ ὄκτῳ ἀριστερὰ. Οἱ ὄκτῳ ἐφοροῦσαν σκούφιες κατιφέναις μακρὺς με πτερὰ καὶ μακρὰ ρούχα χρυσᾶ, καὶ ἐβαστοῦσαν παλτάδες ἀσιμένιους. οἱ ἄλλοι ὄκτῳ ἐφοροῦσαν χρυσοὺς σκούφιες με τζουλούφια, εἶτα ἀκολουθοῦσαν οἱ δύο κονσιλιέριδες τοῦ ἱμπερίου, ὁ Βισνακὼβ ἀριστερὰ καὶ ὁ Κανιόλις δεξιὰ, ὅστις εἶναι νὰ μείνη εἰς τὴν πόλιν ρεζιδέντες· μετὰ τοὺτους ἦσαν ὡς δεκαπέντε δοῦλοι τους ἵππεις καὶ ὡς τριάντα Τούρκοι τζοχαδάριδες· εἰς ὅλον τὸ ἀλλά αὐτὸ ἦσαν ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἰστάμενοι γενιτζάροι κατζελίδες ἕως τετρακόσιοι.

Θνήσκει ἡ βασίλισσα τῆς Μοσκοβίας Ἄννα ἡ Μεκλεμπούργ' ἀλλ' ἐν τῷ θνήσκειν διατάττει πάλιν καὶ διορίζει διαδόχον τῆς βασιλείας τῆς τὸν ἀνεψιὸν τῆς Ἰωάννην, υἱὸν τοῦ Μεκλεμπούργι, βρέφος δύο μηνῶν, προβιβασθὲν εἰς τὴν βασιλείαν κατὰ μῆνα ὀκτώβριον.

Ἀποβληθέντος τοῦ βρέφους Ἰωάννου προβιβάζεται εἰς τὴν βασιλείαν τῆς Μοσκοβίας ἡ Ἐλισάβετ, θυγάτηρ τοῦ μεγάλου Πέτρου.

— Ἐτε: 1767. Δίδεται ἔγγραφον τῷ βασιλεῖ ἐκ μέρους τῶν Λέγων ἐσφραγισμένον, ἐν ᾧ ἔγραφον, ὅτι θέλουσιν τὸν ὄψῃ τὴν Οὐκραίναν καὶ τὴν Πολοδίαν, νὰ τὰς κάμη δύο ἡγεμονίας, ὡς τὴν Βλαχοποδλιαν, ἂν ἐκστρατεύσας διώσῃ τοὺς Μοσχόβους ἀπὸ τῆς Λευκίας. Τὸ ἔγγραφον εἶχε πολλὰς βούλας καὶ ὑπογραφάς· καὶ ὁ πᾶς δὲν ἐστειλέ τινα, νὰ τοὺς ἐρωτήσῃ, ἂν ἔχουν εἰδῆσιν ὅλοι διὰ τὸ ἔγγραφον, καὶ ἂν αἱ ὑπογραφαὶ εἶναι ὀρθαί των, ἤθελε μὴθ' ἂν ἐστειλεῖν, πῶς δὲν ἔχουν ποσῶς εἰδῆσιν, ὡσάν ὁποῦ τὸ ἔγγραφον ἦτον σκευωρημα μόνον τοῦ Παναγιόβσκι καὶ τοῦ Κρεσίτσκι, ὡσὸν φαρμακῶν καὶ συνομωτῶν. Ἀνεξαρτήτως οὖν τοῦ ἐπιστεῖναι κινούμενος εἰς αὐτὸ ἀπὸ τοῦ . . . камагано названнаго поистрекагелер.

Ο авторъ Комнинъ.

— Έτει 1696. Τούτω τῷ ἔτει ἐγεννήθη ἐγὼ εἰς τὰς τραϊ-
ώρας τῆς νοκτὸς τῆ κθ' τοῦ αὐγούστου ἐν Θεραπειοῖς εἰς τὸ σπῆ-
τι, ὅπου τανῶν εἶναι μητρόπολις τοῦ Δέρκων. Δεῦθ' εἶμι ὄντι
πρῶτος κληρικός, πρωτόπυργος, γερμανοῦ Μазены, λινιν-
νίου всего имущества, когда Русское войско преслѣдовало
Мазену, παρὰ τοῦ Ῥωσσοῦ στρατοῦ τοῦ καταδιώκοντος τὸν Μ-
ζέπαν, а прадеῦθ' — Хаджи Николаи, пожертвовавший въ
1658 году гробу Господню въ Константинопольскомъ пред-
мѣстii Неохори часть огорода съ маюю церковию въ имя св.
Георγiа (смотри выше подъ 1658 годомъ).

— Въ Молдаво-Иескомъ монастырѣ, называемомъ Вор-
носски, который въ 1634 году былъ отданъ Св. Гробу Го-
сподню, Λαοανασιῶν Κομнинῶν, ὄνδучи мальчикомъ, учился
у Παθανανiа Καλονiαρι (смотри выше подъ 1734 годомъ).

— Έτει 1724. Τούτω τῷ ἔτει ἀπῆλθον κἀγὼ εἰς τὸ Γιά-
σι, φθάσας κατὰ μῆνα ἰούλιον ἐπὶ παιδείᾳ Ἑλληνικῆς γλώττης
παρὰ τῷ διδασκάλῳ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας Μιχαήλ Ῥα-
κοβίτζα τῷ ἱερομονάχῳ Ναθαναήλ Χίῳ τῷ Καλο-
νiαρι.

— Έτει 1728. Τούτω τῷ ἔτει ἐπανῆλθον κἀγὼ ἀπὸ Μολ-
δαβίας εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἠκολούθουν τὰ μαθήματά μου παρὰ
τῷ αὐτῷ Ναθαναήλ μετὰ τῶν μπεζαδέδων τοῦ μαζιλευθέντος
Μιχαήλ Ῥακοβίτζα βοεβόδα· οὕτως μετὰ τὴν μαζιλιαν ἐλ-
θὼν ὁ πατήρ μου εἰς τὸ Γιάσι· πάλιν καμεράσις τῶν ὀνῶν με-
ἐκράτησε παρ' αὐτῷ διὰ τὸν χειμῶνα.

— Έτει 1731. Τούτω τῷ ἔτει κατὰ μῆνα ἀπριλλιον διελ-
θὼν διὰ τῆς Σμόρνης, Λιβόρνου, Φλωρεντίας, Βονονίας καὶ Φε-
ράρας, ἐφθάσα εἰς τὴν Βενετίαν ἐπὶ παιδείᾳ φιλοσοφίας τε καὶ
ἱατρικῆς ἐν τῷ Παταβίῳ, Βονονία τε καὶ Φλωρεντία διὰ τὴν πρά-
ξιν τῆς ἱατρικῆς.

— Въ 1734 году онъ находился въ Венеци.

— Въ 1739 году получили должность главнаго врача
при Молдавскомъ воеводѣ Григоріи Гикѣ.

— Въ 1741 году умерли отецъ и мать его отъ чумы.

Тогда онъ въздѣль въ Константинополь, и нашель родительскій домъ запусѣвшимъ, въ **и҃юлиѣ** мартѣ.

— Ёте: 1744. Ёйдон ѳгѡ (Комнинѣ) тѣн 'Аλεξάνδρειαν, ἀπελθὼν ἐκείσε μετὰ τοῦ αὐθέντου μου 'Ραγίπ Μεχμέτ πασᾶ.

— Въ 1745 году Комнинѣ находился въ Каирѣ при Рагинѣ пашѣ, и сочинилъ исторію Персіи, доведенную до 1790 года. — Смотри ниже приписку въ концѣ 12-й книги егѡ.

— Ёте: 1748—1750. Συνετέθη παρ' αὐτοῦ τὸ πρῶτον βιβλίον τῆς Ἱστορίας ἐν τῇ κατὰ Μικρὰν Ἀσίαν Μαγνησίᾳ τῇ παρὰ τῷ ποταμῷ Μεάνδρῳ, ἄλλως Ἡλιουπόλει, ἣς τανῶν τουρκιστὶ λέγεται Ἀἰδὼν Γκιουζέλ Ἰσάρι, ἔτει 1749: ἐνθα διέτριψα μετὰ τοῦ δε μοι τοῦ ὑπερτάτου αὐθέντου 'Ραγίπ Μουχαμέτ Пασᾶ ἡγεμόνος τοῦ Ἀιδινίου ἀπὸ ἔτους 1748 φεβρουαρίου ἢ μέχρι ἔτους 1750 νοεμβρίου ἰδ'.

— Ёте: 1751. Смотри выше сказаніе Комнина о себѣ, подѣ этимъ годомъ.

— Ёте: 1752. Συνετέθη παρ' αὐτοῦ δεύτερον βιβλίον ἐν τῇ Ἐδέσσῃ τῆς κατὰ τὴν Μεσοποταμίαν Ὀσροηνῆς ἐπαρχίας, τελειωθὲν τῷ ἔτει 1752 κατὰ μῆνα νοέμβριον.

— Тѡ αὐτῷ ἔτει κατὰ μῆνα ὀκτώβριον συνετέθη τὸ τρίτον βιβλίον, ἀφιερωθὲν τῷ διδασκάλῳ αὐτοῦ μητροπολίτῃ τῆς Ἐφέσου Ναθαναήλ Χίῳ τῷ Καλλονάρι, ἐν τῇ αὐτῇ Ἐδέσσῃ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἡγεμόνος.

— Ёте: 1753 κατὰ μῆνα δεκεμβριον, ἐν τῇ αὐτῇ Ἐδέσσῃ, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἡγεμόνος 'Ραγίп Пасᾶ, συνετέθη τὸ τέταρτον βιβλίον τῆς αὐτῆς Ἱστορίας.

— Ёте: 1755 κατὰ μῆνα ἰούλιον ἐτελειώθη τὸ πέμπτον βιβλίον ἐν τῇ αὐτῇ Ἐδέσσῃ, τῇ τανῶν τουρκιστὶ Οὐρφα λεγομένη.

— Ёте: 1756 κατὰ μῆνα δεκεμβριον πέραс εἴληφε τὸ ἕκτον βιβλίον αὐτοῦ τοῦ Κομνηνοῦ ἐν τῇ Περροσίᾳ τῆς Συρίας (Χα-
1470).

— Ёте: 1761 πέραс εἴληφε τὸ ἕβδομον βιβλίον ἐν Κωνσταν-

πρωτοπόλοι εἰς τὸ Φανάρι, ὄντος ἐπιτρόπου τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας τοῦ ὑπερτάτου Ραγίπ Μεχμέτ πασά.

— В 1764 году Комнинъ былъ протоснаваремъ въ Валахіи, и потому хорошо зналъ дѣла восточныя.

— В 1766 году онъ находился въ предмѣстїи Константинополя Неохори, и участвовалъ въ дѣлахъ Іерусал. патриарха Парθεнія. — (Смотри это выше подъ этимъ годомъ.)

— Ἐτε: 1775 κατὰ μῆνα μάρτιον εἴληψε πέρας τὸ ἐνδέκατον βιβλίον ἐν νεοδημητῶ οἰκίᾳ διὰ τὴν συμβάσαν πυρκαϊάν.

— Ἐτε: 1782. Συνετέθη ἐν τῇ πατρῷᾳ ἐστίᾳ, τῇ κατὰ τὸ Νεοχώριον τοῦ Καταστένου τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ ἑννατον βιβλίον τῆς ἱστορίας του.

— О кончинѣ сего достопочтеннаго писателя я не имѣю никакихъ свѣдѣній.

Βιβλίον δέκατον.

Десятая книга исторіи Комнина не была разсмотрѣнна мною (теперь — въ 1869 г. — не знаю, почему).

Βιβλίον ἐνδέκατον.

Τὰ Ἀραβικά.

Въ концѣ этой книги приписано: Ἐἴληψε πέρας τῷ ἔτε: 1775 κατὰ μῆνα μάρτιον ἐν νεοδημητῶ οἰκίᾳ διὰ τὴν συμβάσαν πυρκαϊάν.

Исторія Аравіи и Египта доведена до 1517 года, а изложена на 206 страницахъ in 4°. Съ 93-й страницы слѣдуетъ Δευτέρα καταγραφή τοῦ βίου καὶ τῶν πράξεων τοῦ Μεχμέτι.

Вышеки:

Объ Александріи.

Μετὰ τὴν καθάραισιν τοῦ Ἀμὲρ Ἰπνοῦᾶς ἀπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Λιβύης οἱ Ῥωμαῖοι, εὐκαιρίαν ὁρατὰμενοι ἐπὶ τῇ ἀπουσίᾳ εἰς τὴν Τρίπολιν τῆς Βαρβαρίας τοῦ ρηθέντος νέου ἡγεμόνος Ἀπδουλλάχι, ἀνεκτήσαντο τὴν Ἀλεξάνδρειν ἐπὶ τοῦ βασιλέως Κωνσταντῆ, ἀλλ' οὐκ ἐκυρίευσαν αὐτῆς ἐπὶ πολῶ. Οἱ γὰρ Σαρακηνοί, ἀναλαβόντες αὐτὴν καὶ πάλιν, κατεκράτησαν

ἅπαντα τὰ ὑχυρώματα καὶ ἔκτοτε ἔμεινον ἢ τε Ἀλεξάνδρεια, καὶ ἅπαντα ἡ ἐπαρχία τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ τῆ ἐξουσία καὶ τυραννίδι τῶν ἐφεξῆς χαλκίφων Σαρακηνῶν μέχρις ἔτους 868, καὶ ἀπώλεσεν ἐπ' αὐτῶν τὴν δόξαν καὶ καλλονὴν τῆς· ἀλλὰ καὶ μέχρι τοῦδε (1775) οὕτως διαμένει κατακρημνισμένη ἔκτος παντὸς κόσμου καὶ εὐαρίθμους οἰκοδομὰς ἔξω τοῦ τείχους, εἰς τὸν ἰσθμὸν, τῶν μετατῶ τῶν δύο λιμένων, εἰς τὸ τέλος τοῦ ὁποίου ὑκοδόμητο τὸ πάλαι ὁ λεγόμενος Φάρος, ἔπου τανῶν ἐστὶ φρούριον. Κεῖται δὲ ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ πάλαι ὑπὸ τῆ δεσποτεία τοῦ Ἀλεξάνδρεια πατριάρχου καὶ ἐκκλησία, τιμωμένη ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Σάββα, μὲ περιοχὴν λίθινον καὶ κελλία ἱκανά, καὶ οἶκημα πατριαρχικόν, καὶ νοσοκομεῖον. Εἶδον καγὼ τὴν Ἀλεξάνδρεια ἐν ἔτει 1744, ἀπελθὼν ἐκεῖσε μετὰ τοῦ ἀυθέντου μου Παγίπ Μεχμέτ Πασᾶ.

Θὸβ Ἀντιόχιν.

Τουλωνίδαι ἀρπάσαντες τὴν Θεούπολιν Ἀντιόχεια παρὰ τῶν Ῥωμαίων βασιλέων τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατεκράτου αὐτῆς. Ἀπὸ δὲ τῶν Τουλωνίδων ἤρπασαν τὴν Ἀντιόχεια οἱ Σελτζούκιδες τῆς Περσίας, καὶ ἐκ τούτων οἱ Φράγγοι ἔτει σωτηρίῳ 1098, καὶ ἀπὸ τούτων οἱ βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου Μαυλοῦκοι Μπαχαρίται ἔτει σωτηρίῳ 1268.

Μπίπαρς (Бибарс) ὑπέταξε καὶ Ἀντιόχεια, ἀρπάσας αὐτὴν παρὰ τῶν Φραγγῶν ἔτει σωτηρίῳ 1268 ἡμέρα σαββάτω.

Послѣ вышепронисанной мною приписки Копмина въ концѣ сей книги (ἐπιληφε πέρας...) сѣбѣдуютъ:

— Ἀπαρίθμησις τῶν ἀπὸ τοῦ σουλτάν Ὀρχάν μέχρι τῆς ἡμέρας βεζιράδων. Печисленіе ихъ доведено до 1763 года. И не переписавъ сего.

— Ἀπαρίθμησις τῶν ὀθωμανῶν σουλτάνων ἀπὸ ἔτους σωτηρίου 1281.

1) Османъ 1281 г.

2) Орханъ 1328 г.

3) Мурадъ 1360 г.

4) Баязеть 1389 г.

5) Мехмедъ 1415 г.

- 6) Муратъ Саип 1422 г.
- 7) Мехметъ 1451 г. Онъ взялъ Константинополъ.
Кордумъ сынъ Баязета 1481 г.
- 8) Баязеть 1482 г.
- 9) Селимъ 1512 г.
- 10) Сулейманъ 1520 г.
- 11) Селимъ 1566 г.
- 12) Муратъ 1575 г.
- 13) Мехметъ 1595 г.
- 14) Ахметъ 1603 г.
- 15) Мустафа 1618 г.
- 16) Османъ 1618 г.
- 17) Мустафа 1622 г. во второй разъ.
- 18) Муратъ 1623 г.
- 19) Ибрагимъ 1640 г.
- 20) Мехметъ 1649 г.
- 21) Сулейманъ 1689 г.
- 22) Ахметъ 1691 г.
- 23) Мустафа 1695 г.
- 24) Ахметъ 1702 г.
- 25) Махмудъ 1730 г.
- 26) Османъ 1754 г.
- 27) Мустафа 1757 г.
- 28) Абдуль Хамитъ 1774 г.
- 29) Селимъ 1789 г.

Далѣе приписаль кто-то другой:

- 30) Мустафа 1807 г.
- 31) Махмудъ 1808 г.
- 32) Абдуль Меджидъ 1839 г. Этого султана я (Порфирій) видѣлъ въ Константинополѣ.

Βασιλεὺς ἡ.

Τῆ Περγουλά.

Исторія Персїи изложена кратко на 135 страницахъ и доведена до 1760 года. Въ концѣ ея приписано:

Ἐξεπονήθη τὰ Περσικά ταῦτα ἐν τῷ Καίρῳ τῆς Αἴγυπτου, ἔτει σωτηρίῳ 1745. ὑπὸ τοῖς αἰῶσι τοῦδε μοι μακρυαντος (?) Φαρίπ Μουχαμέδ πασᾶ, τοῦ τῆς Αἴγυπτου ἐπάρχου, καὶ τῆς ἀναγνώσεως τῶν τε ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἀποστολικοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξάνδρειας βιβλίων, τῆ σωζομένη ἐν τῷ πατριαρχείῳ, τῷ ἐν τῇ προρρηθείσῃ μεγαλουπόλει Καίρῳ, καὶ τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Σιναιτικῶν, τῆ σωζομένη ἐν τῷ μετοχίῳ αὐτῶν τῷ ἐν τῇ Τζουβανίᾳ μετὰ καὶ ἄλλων πολλῶν ἀλογλώτων.

Βιβλίον 13.

Τὰ Γαλλικὰ καὶ Γερμανικὰ.

Исторія Германіи доведена до 1752 года.

А я перебѣлжилъ всѣ эти выписки въ Кіевѣ, въ 1869 году съ 1 Января до 22-го.

Отдѣлъ VIII.

Словесность. Лексиконы. Риторика.
Классики.

№ 550.

Λόγοι: — Πόσον γίνεται τὸ μέτρον τῆς γλώσσης, καὶ πῶς
τὰ μέτρα περὶ τῆς πίστεως.

№ 551 (1339).

Рукопись на бумагѣ in 12° новая [XV—XVI вѣка, те-
тради α'—α'; 173×123; 132×78; по 31 строкѣ; на ко-
решкѣ надпись: Συντάξεως τῶν τῆ μερῶν τοῦ λόγου Μιχαήλ
Συγκέλλου. Позднѣйшая пометка:

+ εἶται ἄνω Ἰωάννου ζ' ἀπριλλίου ε' ἐγγήμεν ὁ κτῆρ
'Αθανάσιος ἀπὸ τῆν Λίγυπτον.]

Содержитъ:

Μιχαήλου πρεσβυτέρου καὶ συγκέλου τοῦ Ἱεροσολυμίτου
περὶ συντάξεως τῶν ἑκτῶ μερῶν τοῦ λόγου:

'Η περὶ τῆς συντάξεως τοῦ λόγου διδασκαλία...

№ 552 (490).

Разговоръ души съ тѣломъ, писанъ стихами безъ рифмъ;
рукопись древняя на пергаминѣ in 4° [по 26 строкѣ; XIII
вѣка А] [XII—XIII вѣка; 220×170 Г]. Начало ея поте-
ряно. [Сохранились три части (λόγοι) произведенія, по пер-
вая со словъ:

... κατωφερές δὲ γένοιτο τὸ μέρος πλειόνων... Δ1

[Слово второе начинается:

Πολλοὺς μὲν ἔχομεν ὁμοῦ καὶ χρόνους καὶ καιροὺς τε...

Конечная тетрадь εζ' обрывается словами:

... ἀνταγωνιστῆς δυνατὸς καὶ ἀνδρείος.

Недостающее добавлено позднейшей рукой. Γ']

№ 553.

Τεχνολόγιον τοῦ Μανουήλ Μοσχοπολίτου, на бумаге вь листъ. [Повидимому, это

№ 1345.

Рукопись бумаги., XVI вѣка; 318×214; 160×97; по 23 строки; на корешкѣ надпись: Τεχνολογία τῶν ἡμερῶν τοῦ λόγου. Содержитъ

Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἀγίῳ τῶν σχεδῶν τῶν διορθωθέντων παρὰ τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κ̄ρ Μανουήλου τοῦ Μοσχοπούλου:—

Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἀσπόρως...]

№ 554 (1208).

Сказаніе о Кипрѣ и его учителѣ, о седми философахъ и одной женщиנѣ, переведено съ арабскаго; рукопись на бумаге [л. 197, по 14 строкъ] in 4° [150×105 Γ']. Годъ вѣтъ [XIV вѣка Δ] [XV вѣка Γ] [XVI вѣка]. Но что-то записано тутъ въ 1722 году. [Содержаніе:

1) л. 1^a—143^b (безъ начала)

μὴ εὐθύ; ἀπολέσει· εἰ γάρ μὴ τὸν τοιοῦτον ἀναρῆσαι προτάσεις, οὐδεὶς ἔσται πεποινθὸς καὶ καθαροῦν εἰς τὴν τοῦ κράτους σου δικαιοσύνην:—

ἀκούσον παραδειγμα διήγησις τῆς πονηρᾶς γυναίκος:—

Ἦν γὰρ τις ἀνὴρ ὡ βασιλεῦ... καὶ μετὰ γε τῆς βασιλείας καὶ τῆς ζωῆς ἀποστερήσει:—

Τούτων τῶν λόγων ἀκούσας ὁ Κύριος πάλιν τὸν υἱὸν ἀποκτανθῆναι διακελεύεται:—

δευτέρου φιλοσόφου δημηγορία:—

Ἄδὲ δευτερος φιλόσοφος...

и т. д. данная исторія, гдѣ есть между прочимъ и

(л. 126^b—131^b) διήγησις τοῦ φιλοσοφωτάτου Συνα-

τίπα:—

она обрывается на словахъ царскаго сына, который на вопросъ:

Πάλιν ἐρωτᾷ ὁ βασιλεὺς· ποῖος ἄρα γίνεται ὁ θάνατος τοῦ βασκάνου ἀνδρός:—

отвѣчаетъ:

Ἄδὲ υἱὸς ἀπεκρίνατο. Ὁ θάνατος τοῦ τοιοῦτου... γίνεται οὖν πάτερ (обрыв.)

2) л. 144^a—151^b (безъ начала)

ὅτι ψυχὴν καὶ σῶμα ἀνέλαβεν ὅτι ἐπαθεν ὅτι ἀνέστη ὅτι ἀνελήφθη ὅτι πάλιν ἐλεύσεται ὅτι κρινεῖ ζῶντας καὶ νεκρούς· ὅτι αἰώνιος αὐτοῦ ἡ βασιλεία:—

ἐρώτησις. Καὶ διὰ τί εἰσὶ ἱβ':

ἀπόκρισις. Κατ' ἀναλογία τῶν ἱβ' ζωδίων...

последній вопросъ:

ἐρώτησις. Καὶ νῦν ποῦ ἔστιν ὁ θεός:

ἀπόκρισις. Ἐν ἑαυτῷ καὶ εἰς τὰς ἡμετέρας ψυχάς· καὶ ὅπου ἂν θελήσῃ, ἐτοιμῶς εὐρίσκειται· ἐπειδὴ οὐ περιέχεται τόπος· οὐ θύραις κλείεται· οὐδὲ ἄλλοις τισὶ τρόποις κρατεῖται· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων ἀμήν:—

3) л. 151^a—154^b Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κεφάλαια ἱβ' κατὰ Νεστορίου καὶ τῶν κατ' αὐτόν:—

4) л. 155^a—183^a (для заглавія мѣсто)

Ἐρώτησις. Ἐάν τις ἀμαρτίας καταγγράσας μήτε νηστεῦσαι δύναται...

длинный рядъ вопросовъ и отвѣтовъ; последній:

ἐρώτησις. Ποία ἁμαρτία οὐ δύναται μετανοῆσαι τὸ θεῶ:—

ἀπόκρισις. Πρόδηλον ὅτι ἡ ἀπόγνωσις ὑφ' ἧς κρατῆθεις Ἰουδας ἀπήγγεστο:—

5) π. 183^a—185^b [Στίχοι πολιτικοὶ κατανοητικοὶ εἰς τὴν πρὸς θεὸν τῶν ἁμαρτωλῶν μεσίτριαν θεοτόκον:—

Ἐμῶν ῥημάτων ἀκουσον καὶ πρόσχες μου τοῖς λόγοις:—

Παντάνασσα πανόμνητε παρρησιόμητορ κόρη:—

Ἴδε δακρύων στεναγμοὺς. . .

Ὡς παρτησίαν ἔχουσα μητρικὴν εἰς τὸν κτίστην:—

6) π. 186^a—187^b + Στίχοι κατανοητικοὶ κατὰ ἀλφάβητον περὶ τῆς μελλούσης κρίσεως καὶ περὶ ἐλεημοσύνης:—

Ἀναλογίζου ταπεινὴ ψυχὴ μου παναθλία.

Βῆμα τὸ φρικωδέστατον κρίσεως τῆς μελλούσης. . .

Ὡς ἂν ἀξιωθείμεν τῆς ἄνω βασιλείας:—

7) π. 187^b—190^a + Στίχοι κατανοητικοὶ διπλοὶ κατὰ ἀλφάβητον:—

Ἀπὸ ψυχῆς στεναῶμεν, κλαύσωμεν ἐκ καρδίας. . .

Ὡς ἀγαθὸς πανάγαθε, ὡς πλάστης καὶ θεὸς μου, ἐλέησον οἰκτείρησον ἀντιλαβοῦ καὶ σῶσον:—

8) π. 190^b—192^a Πρὸς τὸν θεὸν καὶ σωτήρα Ἰησοῦν Χριστὸν εὐχαὶ διὰ στίχων:—

Ἄναξ ἀνάκτων ἀναρχε, πάντων κτισμάτων κτίστα.

Ὁ πρὸ αἰῶνων γεννηθεὶς. . .

Σὺν τῷ πατρὶ καὶ πνεύματι εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας:—

9) π. 192^b—193^b Περὶ τοῦ πόρτας πόρτας ἔχει τῶ ἴδν κερῶ ἢ Κωνσταντινουπόλεως καὶ πῶς καλοῦνται τουρκικότερον:—

α' Ἐν πρώτοις ἀπ' ὧδε ἐκείθεν δυσικὸν μέρος εἰς τοὺς ἑπτὰ γουλάδας πόρτα. . .

Τῆς Σουλτανίας ἡ πόρτα: ἐξώθεν δὲ ταύτης τῆς πόρτας ἐστὶν ὁ Ζαλαχανίας ἡ γὰρ τὸ μακελειὸν τῆς πόλεως:—

10) π. 193^b—196^a Ὁρισμὸς ὅτι ἐστὶν ὁ Σινανπα-

σίας ὁ τοῦ σουλτάν Μουράτ βασιλεὺς εἰς τὰ Ἰωάννινα ἐπι-
 ἔστους ἐφθλή· :

Τῆς κεφαλῆς τῶν κεφαλαίων... καὶ τὸ χρῆμα καὶ τὸ
 γυράζει ὁ θεὸς ἀπ' ἐσᾶς.

л. 196^а (большая полон.) и 196^б—197^а пустые.]

№ 555.

Περὶ τέλους τοῦ κόσμου, καὶ περὶ ἀλώσεως τῆς Κωνσταντι-
 νουπόλεως καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος ἀγριωτάτου βασιλέως: тетрадка
 in 8^ο.

№ 556 (1194).

Въ Спасаеждуваниѣской библіотекѣ въ Каирѣ.

Ἀπολλωνίου Ῥοδίου Ἀργοναυτικῶν βιβλίον α':—
 и затѣмъ остальные три книги на бумагѣ въ листѣ [309×
 205; тетради α'—β' и α'—ε']. Дорогая рукопись [1491, а не]
 1406 года! Съ нея печатать бы сего классика! Въ концѣ про-
 изведения Аполлонія приписано:

Ἀριστόβουλος Ἀποστόλης ἱεροδιάκονος θεία χάριτι
 καὶ ταύτην τὴν τοῦ Ἀπολλωνίου βίβλον ἐν Κρήτῃ ἐξέγραψα σὺν
 ἄνευ μέντοι μισθοῦ· ὑπὸ γὰρ τοῦ ἐξολεσάτου θηρὸς τῆς πείνας
 καὶ αὐτὸς ὡσπερ ὁ πατήρ μου στραγγεῖομαι. χυαῖά μνηος δε-
 κεμβρίου δ'.

На поляхъ этой рукописи очень много примѣчаній и пояс-
 неній.

— Βιβλίον γ'. — Καταγραφή Θεσσαλίας:—

Ἔστι τις αἰπεινοῖσι περιήρομος οὐρεσι· γαῖα
 Πάμπαν εὐρροτός τε καὶ εὐβοτός· ἔνθα Προμῦθεύς
 Ἰαπετεωνίδης ἀγαθὸν τεκε Δευκαλίωνα
 Ὅς πρῶτος ποίησε πόλεις καὶ εἰδείματο νηούς
 Ἀθανάτοις· πρῶτος δὲ καὶ ἀνθρώπων βασιλευσεν.

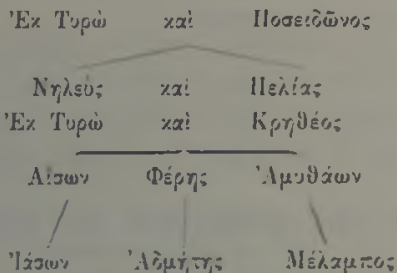
— Въ четвертой книгѣ на полѣ—примѣчаніе:

Λίμονια ἢ Θεσσαλία ἀπὸ Λίμονος, ὃς ἦν Χλωροῦ
 τοῦ Πελασγοῦ, πατήρ δὲ τοῦ Θεσσαλοῦ, ὡς Ῥι-
 νόος καὶ ἄλλοι.

— Ποσῆς четвертой книги помѣщены [гл. 1—80] σχολίη на всѣ книги Απολλονία. [Заставка есть, а заглавіе вырѣзано]:

Ἀπολλώνιος ὁ τῶν Ἀργοναυτικῶν ποιητῆς τὸ μὲν γένος Ἀλεξανδρεὺς, υἱὸς δὲ Σιλλέως, ὡς δὲ τινες Ἰλλέως, φυλῆς Ἱπτολεμαίδος· ἐγένετο δὲ ἐπὶ τῶν Ἱπτολεμαίων, Καλλιμάχου μαθητῆς. Τὸ μὲν πρῶτον συνῶν Καλλιμάχῳ τῷ ἰδίῳ διδασκάλῳ, ὅψε δὲ ἐπὶ τὸ ποιεῖν ποιήματα ἐτρέπετο. Τοῦτον λέγεται ἔτι εἰρηθῶν ὄντα ἐνδείξασθαι τὰ ἀργοναυτικά καὶ κατεγνώσθαι, μὴ φέροντα δὲ τὴν αἰσχύνην τῶν πολιτῶν καὶ τὴν διαβολὴν καὶ τὸ ὄνειδος τῶν ἄλλων ποιητῶν, καταλιπεῖν τὴν πατρίδα καὶ ἀπεληλυθέναι εἰς Ῥόδον· κάκει αὐτὰ ἐπιξέσαντα καὶ ὄντως ἐνδείξασθαι καὶ ὑπερευδοκιμῆσαι· διὸ καὶ Ῥόδιον αὐτὸν ἐν τοῖς ποιήμασιν ἀναγράφει. Ἐπαίδευσέ τε λαμπρῶς ἐν αὐτῇ καὶ τῆς Ῥοδίων πολιτείας καὶ τιμῆς ἤξιώθη· καὶ τὰ μὲν τοῦ γένους αὐτοῦ ταῦτα . .

|| на ποσῆ

— Ἄλλως, Ἀπολλωνίου βίος.

Ἀπολλώνιος ὁ ποιητῆς, τὸ μὲν γένος ἦν Ἀλεξανδρεὺς, πατὴρ δὲ Σιλλέως ἢ Ἰλλέως, μητὴρ δὲ Ῥόδης. Οὗτος ἐμαθήτευσε παρὰ Καλλιμάχῳ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὄντι γραμματικῷ, καὶ συντάξας ταῦτα τὰ ποιήματα, ἐπεδείξατο, σφόδρα δὲ ἀπηνόχῳ, ἐκδοκίμασε· παρεγένετο εἰς τὴν Ῥόδον, κάκει ἐπολιτεύσατο καὶ σοφιστεῖα· ῥητορικοὺς λόγους. Ἐνταῦθα τοίνυν διάγων καὶ ἐκείσε· τῶν τὰ ποιήματα, εἶτα ἐπιδείξασμενος σφόδρα εὐδοκίμησε, ὡς καὶ τῆς Ῥοδίων ἀξιώθη· πολιτείας καὶ τιμῆς. Τίσι δὲ φασί, ὅτι ἐπανήλθεν εἰς Ἀλεξανδρείαν καὶ αὐτὸς ἐπι-

δαξάμενος εἰς ἄκρον εὐδοκίμῃσε· ὡς καὶ τῶν βιβλιοθηκῶν τοῦ Μουσειῶν ἀξιωθῆνα· αὐτῶν, καὶ ταφῆσαι δὲ σὺν αὐτῷ Καλλιμάχῳ.

— В первой книгѣ стихъ: εἴθε ἀνέταλλεν. . .

Σχόλιον:— Ἄθως ὄρος Θράκης ὑψηλότετον, ἀφ' οὗ πλοῦς εἰς Ἀἴμνον.

[Съ записью и въ концѣ схоліи: Ἄριστοβούλος Ἄποστόλης ἱεροδιάκονος ἐξέγραψε:—]

№ 557 (1195).

Тамъ же.

Εὐρεπίδης, на бумагѣ въ листъ [285×195: XV вѣка Г'], съ схоліями на поляхъ и надъ строками. Почеркъ сходенъ съ почеркомъ предыдущей рукописи объ Аргонавтахъ, Аполлоніа Родія. Значитъ, настоящий манускриптъ написанъ около 1406 года. Въ немъ содержатся трагедіи:

- 1) Ἐκάβη.
- 2) τὰ τοῦ δράματος πρόσωπα, Ἡλέκτρα, Πυλάδης, Ἐλενη, Μενέλαος, Τυνηάρεος, ἄγγελος, χορός, Ἑρμιόνη, Ὀρέστης, Φρόβι, Ἀπόλλων.

3) Φοίνισσαι. —

Хорошая рукопись!

№ 558.

Греческій Лексиконъ, на пергаментѣ, въ листъ малый, X вѣка. Начала имѣть до слова Ἀμάζω, а оканчивается словомъ, Οὐδαμῶς. Остальные тетради потеряны. Жаль!

[Загѣтъ было написано: «Эта рукопись хранится въ библіотекѣ Синайск. монастыря», но перечеркнуто; перечеркнуты также и другія помѣтки впереди: «Въ библіотекѣ Синайскаго монастыря» и сбоку: «Лексиконъ X вѣка Синай». Не можетъ быть сомнѣнія въ томъ, что изъ этой рукописи вырваны 78 листовъ К. Тишендорфомъ и привезены въ Петербургъ: теперь Имп. Публ. Библ. 114. XIII—XIV вѣка: 237×165: 175×117; по 27 и болѣе строкъ: начинается:

αὐτὰς ἐν τῷ τοῦτερον τὸν ἕνα αὐτῶν μαστὸν ἀπέκο-
πτον ἢ ὅτι λαμβάνουσαι ζώνην καὶ πανοπλίαν ἐξερχό-
μεναι ἡμῶν καὶ ἐθέριζων· ὥστε αὐτὰς κληθῆναι παρὰ
τὸ ἐν ταῖς ζώναις ἀμᾶν. ἢ ὅτι μαζοῦ καὶ τροφῆς οὐ
μετέσχον. ἀλλ' ὄφρασι καὶ ἄλλοις τισὶ θηρίοις ἐτρέφον-
το· ἢ παρὰ τὸ μάζαις μὴ χρᾶσθαι. ἤγουν ἡμέραις
τροφᾶς· ἀλλ' ὄφρασι καὶ σαύραις καὶ χελώναις. Ἄμα-
ζών. παρὰ τὸ μάζαν μὴ χρῆσθαι, μήτε. . .

Α. λ. 78^b оканчивается на буквѣ Δ:

ὄρω ἑδραθον· κατὰ ἀντίφρασιν, ἀντὶ τοῦ μηδὲν ὄραν

Со всеми особенностями текста этой рукописи совпадают
вио.пѣ, за исключением ошибки Порфирія, сдѣланныя имъ]

ВЫМѢТКИ.

[л. 28^b]. . . Ἄργος, χώρα τίς Πελοπόννησος· ἀπὸ τοῦ Ἄρ-
γους τοῦ πολυόμματος κινὸς ὀνομασμένη.

[л. 29^a] . . . Ἄργύρια, τὰ καὶ χαλκοῦ σταθμίσις γράμ-
ματα τρία. ἄργυρος ὁ τέλειος λίτρων ρ'. ἄργυρος καὶ μνάς.
καὶ μάνης. ὀγκίων εἰκοσι· χαλκοῦ. ἀργύρια δὲ τετυπωμένα, διὸ
καὶ παρὰ Ἀλεξανδροῦσι τὰ ἀργύρια χάλκενα καλοῦνται. Ἔστι
δὲ ὁ χαλκός, ἐστὶ δὲ ὁ χαλκός τῷ σταθμῷ ὄγδοον ὀγκίας,
ὡς ἡ δραχμή. μνά, ἀντὶ τοῦ μανή· τῇ γὰρ ἐβαῖδι ὁ ἀργυροῦς
μανή καλεῖται. ἡ δὲ μνά ἢ Ἰταλική, τεσσαράκοντα στατήρων
ἐστὶ. τουτέστιν ὀγκίων κ'. λίτρα μία. καὶ δίκιον ἀργυρίων, καὶ
πολλοὶ τύποι κατὰ καιρὸν γέγονασι, νούμμους τινὰς ἔχοντες,
ἐπεὶ περ Νούμμας τίς Ῥωμαίων βασιλεὺς γεγένητο, καὶ κατὰ
τὸ ὄνομα αὐτοῦ τετύπωνται. δίχρυσον δὲ ἐκάλουον οἱ παλαιοὶ τὸ
ἡμισυ τοῦ ἀργυρίου, τὸ δὲ ἀργυροῦν τοῦτο ἐστὶν ὃ οἱ Ῥωμαῖοι
μικαρίσιον καλοῦσιν ὅπερ ἐρμηνεύεται στρατιωτικὸν ὄνομα, τὸ δὲ δί-
χρυσον καὶ τοῦτο ἀργύριον ἦν ὅπερ κίβδηλον ὕστερον ἐκλήθη·
ταρταθέντος δὲ τοῦ βασιλέως τότε αὐτὸ νόμισμα ὃ ἐν τῷ δίχρυσῳ
εἰργασίε, τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀποβαλλόμενον, κίβδηλον ἐκλήθη.
ἢ τοῦ πλάκτου.

[л. 40'] . . . Ἄστο, παρὰ τὸ ἄνω ἵστασθαι· οἱ γὰρ ἀρ-
γύρια ἐν ἄστρον τόποις τὰς πόλεις ἐποίησαν.

Ἑλλώτια ἑορτῆ Ἀθηναίων ἀπὸ τοῦ ἄλλου Μαθαίωνος.

Κόρος σίτου. ὁ κόρος εἶρηται ἐκ τῆς εβραϊκῆς διαλέκτου, ὃς λέγεται χωρ. εἰς! δὲ μόδιαι κ. χωρ δὲ λέγεται ἀπὸ τῆς τοῦ βουνοῦ ὑποθέσεως. χωρία γὰρ καλεῖται τὰ βουνα. βουνοσθέντες γὰρ οἱ κ. μόδιοι φορτίον ποιοῦσι καμηλοῦ.

Ἵορφή, ἣ ἐστι σκοτεία, παρὰ τὸ ἔρεψω, τὸ σκέπω τὸ φῶς.

Ὅτλος. ὁ μόχθος.

NB. Въ этомъ лексиконѣ упоминаются пророкъ Самуилъ, Константинъ Великій. Слѣдовательно составилъ его христианинъ.

[Можно думать, что Тишендорфъ вырвалъ указанные листы изъ

№ 1201.

такъ какъ здѣсь совпадаютъ вѣкъ — XIII — и размѣры: 235 × 165; 176 × 112; около 31 строки на страницѣ; текстъ начинается съ продолженіи буквы Δ

ἢ δεξιά ἀπὸ τοῦ δεχεσθαι δι' αὐτῆς τὸν ἄνθρωπον τὰ διδόμενα. . .]

[обрывается на буквѣ Ο:

Οὐδὲν διὰ τοῦ θ καὶ οὐδὲν διὰ τοῦ θ διαφέρουσιν οὐδὲν μὲν λέγεται τὸ ἐν Γ]

№ 559.

Лексиконъ Еллинскаго языка на бумагѣ in 4°.

№№ 560—561.

Еще два лексикона греческіе, на бумагѣ in 4°.

№ 562 (1683).

Въ Синаседжуваниѣтској библиотекѣ.

Λεξικὸν Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, на бумагѣ въ 8-ю долю большаго листа [XVII вѣка. Заглавіе:

Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας Λεξικὸν κατὰ στοιχείων:—

начинн.: Ἀρχὴ τοῦ α'. Ἀσπις ἑβλαβής. . .]

№ 563 (1622).

Въ библиотекѣ Синаеdjуванійскаго подворья въ Каирѣ.

Σύνοψις περὶ σχημάτων ὧν Ἑρμογένης ἐμνημόνευσεν ἐν τοῖς περὶ εὐρέσεως καὶ περὶ ἰδεῶν βιβλίοις, τρόπ. ιζ'. Ручопись на бумагѣ, въ листѣ, XVII вѣка.

Статьи въ ней:

- 1) Στοργυλὸν σχῆμα. Ἀντίθετον. Περίοδος. Κωλικόν. Σχοινοτενές. Πνευματικόν. η τ. д. Въ κοινῇ εἰσὶν статьи прописано: τέλος τῶν προγομνασμάτων Ἀφθονίου ῥήτορος.
- 2) Ἡρωδιανοῦ περὶ σχημάτων:—Σχῆμα ἐστὶ ἐξάλαξις φάσεως ἀπὸ τῶν κατάλληλων ἐπὶ τὸ κρεῖττον μετὰ τῆς ἀναλογίας.
- 3) Τὰ προλεγόμενα τῆς Ῥητορικῆς.
- 4) Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυρίου Ματθαίου τοῦ Καμαριώτου Ῥητορικῆς ἐπιτομὴ ἐκ τῶν Ἑρμογένους.
- 5) Ἀννιτίου, Μαλλίου, Σεβηρίνου, Βοηθοῦ (Βοητίου) ἀπὸ ὑμάτων, τέλους τῶν πατρικίων, βίβλος περὶ παραμυθίας τῆς φιλοσοφίας, ἣν μετήνεγκεν ἐκ τῆς Λατίνων φωνῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα διάλεκτον Μάξιμος μοναχός ὁ Πλανούδης. (Προζα η στнхu).
- 6) Περὶ σφαίρας ἐρμηνευθείσης παρὰ τοῦ σοφωτάτου κυρίου Μελετίου Συρήγου.

№ 564 (1198).

Въ библиотекѣ Синаеdjуванійскаго подворья въ Каирѣ.

Αἰβανίου σοφιστοῦ ἐπιστολαί. Ручопись на хлопчатниковои бумагѣ, въ малыи листѣ, XIII вѣка, содержитъ 583 πνευμα εἰς разнымъ лицамъ. Начало ея потеряно; начинается съ

καὶ ἤμεψατο τὴν μὲν φιλανθρωπιάν ἀδικίαν, τὴν δὲ φιλοτεχνίαν πονηρίαν· τὴν δὲ ὁποδοχὴν ἀρπαγῆ. . .

— Τὸ αὐτοῦ περὶ ἀπληξίας:

Ὁ βράδιον, ὦ ἄνδρες, ἐντυχεῖν ἀνθρώπῳ μὴ κοιδεμοῦσι τὴν τύχην. . .

— Ὅτι τὸ πλεονεῖν ἀδικίας τοῦ πένεσθαι ἀδικώτερον:—

Χθες τις ἑσπερας ἔλαβεν τε καὶ ἔστειλε τοὺς προσαι-

τῶντας ἀριθμῶν τοὺς μὲν ἐστῶτας, τοὺς δὲ οὐδὲ τοῦ-
το γε δυναμένους...

— Παρὶ φίλων:—

Πλούσιον ἀνθρώπων ἀνθρώποι νομίζουσι τε καὶ ὀνο-
μάζουσιν, ὅταν πολὺς μὲν χρυσός, πολὺς δὲ ἄργυρος,
καὶ γῆ ἀνδράποδα, καὶ οἰκία καὶ συνοικία...

— Τοῦ αὐτοῦ προσφωνητικὸς Ἰουλιανῶ:

Ἐπανήκει μετὰ τῶν ἱερῶν, ᾧ βασιλεῦ, καὶ τὸ τιμᾶ-
σθαι τὴν τῶν λόγων τέχνην...

— Послеъ сего слѣдуютъ письма съ поименованіемъ лицъ,
которымъ они были посланы: Евстаθίῳ φιλοσόφῳ, Ἰαμ-
βλίχῳ φιλοσόφῳ, Βασιλείῳ τῷ μεγάλῳ. — Εἰς β' ἐκα-
τοντάδα 61 π 62 ἐπιστολαί.

— Ἐκατοντάς πέμπτη. — Τῷ πατριάρχῃ Ἀντιοχείας.

κς'. Ὑπερ ἀμμωνίλλεν δεύτερα ταῦτα ἐρχεται γράμμα-
τα, τῶν προτέρων οὐδὲν δυνηθέντων, διὰ τὸ δύνασθαι
τοὺς κακῶς ποιῶντας τὸν ἀνθρώπον. Τῇ τε οὖν προ-
τέρα συναχθόμενος ἐπιστολῇ καὶ τήνδε τιμῶν, ποιή-
σον ἡμᾶς μὴ δεηθῆναι τρίτης. (все)

Еще есть 45 π 47 письма, 51-е τοῖς ἀρχιερεῶσιν
τῆς Ἀντιοχείας.

— Ἐκατοντάς ζ'. — Ἐπιστολή 73-η. Βασιλείῳ τῷ με-
γάλῳ. Не любопытно.

№ 565 (1725).

Въ библиотекѣ Синаеджуваніискаго подворья въ Каирѣ.

Рукопись на бумагѣ in 4°, начала XV вѣка.

1) Ἡρωδιανὸς ὁ ἱστορικὸς.

Ἡρωδιανοῦ τῆς μετὰ Μάρκου βασιλείας πρῶτον.

Οἱ πλείστοι τῶν περὶ συγκομιδῆν ἱστορίας ἀποχρηθέν-
των ἐνίων τε πάσαι γεγονότων μνήμην ἀνανεωσασθαι
σπουδασάντων... (всѣхъ 8 статей.)

Въ этой же рукописи:

2) Μάρκου Τυλλίου Κικέρωνος Ῥωμαίου διαλο-
γος περὶ γῆρας Κατων ἢ περὶ γῆρας Ἑρμηναίᾳ Θεοδοῶρος
Ἐννίου στιχοί.

3) Σταται не надупсана, а начипнається такъ:

Εἰ μὲν ἐβούλετο Ἀλέξανδρος, ὦ Τρῶες, κἄν κατὰ μικρὸν εἶναι δίκαιος, οὔτ' ἐκκλησίας νῦν εἶδει, οὔθ' ὅπλων, οὔτε πρεσβείας. . . (Πα 5-τη странициαхъ)

4) Θεοφυλάκτου ἀπὸ τῶν ἐπάρχων τοῦ Σιμοκράτους διάλογος περὶ διαφορῶν φυσικῶν ἀπορημάτων καὶ ἐπιλύσεων αὐτῶν.

Προσίμιον. — Οὐδὲν ἀρετῆς δυνατώτερον, οὐδὲ τυραννικώτερον· αὕτη γὰρ ἐλέγχουσα τὰς τῶν πραγμάτων μεταβολάς, ὑπ' αὐτῶν ἐλέγχεσθαι οὐκ ἀνέχεται, ἀλλὰ πάσας τὰς ἡνίας τοῦ πρέποντος ἐπιβαίνουσα ἡνιοχεῖ καὶ ἄγει πρὸς ὕπερ βούλεται:

Διάλογος. — Πρόσωπα· Ἀντισθένης, ἡ Λαβρινθίος, καὶ Πολυκράτης. (Περὶ ἐλάφου, ἐλαίου, ἐλέφαντος, νάρκης, II T. A.)

5) Ἀλεξάνδρου Ἀφροδισείως προβλήματα νά.

α) Διὰ τί τοὺς ἀνθρώπους Ὀμηρος πολυκρατάτους ἐκάλεσεν; Ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐντευθεν αἱ πόλεις ἄρχονται, τῷ εἶναι τὰ ἐμπρόσθια τῆς κεφαλῆς τῶν ὑποσθίων μᾶλλον ὑγρότερα καὶ φλεγματικώτερα. Ἡ λύσις ἐκ κράσεως.

β) Διὰ τί αἱ γυναῖκες καὶ οἱ εὐνοῦχοι ταχέως πολεοῦνται; Αἱ γυναῖκες μὲν, ὡς φύσει ψυχραὶ, καὶ ἀπὸ τῆς ἀργίας δὲ περιπτώματα συνάγουσι· πλείονα καὶ μάλιστα τῶν καταμηγνίων ἐκλελειπότων. Εὐνοῦχοι δὲ διὰ τὸ μᾶλλον τὸ σπέρμα ἐκκρίνειν, ἀλλ' ἔχειν τὸ περίττωμα τὸ γεννητικὸν τοῦ σπέρματος συναδιόμενον τῷ αἵματι κατ' ὅλον τὸ σῶμα ὕπερ ἐστὶ φλεγματώδες.

γ) Διὰ τί οἱ βραχεῖς τῷ σώματι τῶν μακρῶν φρονιμώτεροι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον; ὅτι συνέσφηκται αὐτοῖς καὶ συγκεκρότητα ἡ ψυχὴ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι. Ἐπὶ δὲ τῶν εὐμαγεθῶν εἰς μῆκος ἐπεκτεταμένη ἐκλύεται· ὡς δὲ καὶ Ὀμηρος· Ὀδυσσεῖα μὲν βραχὺν καὶ φρονιμῶς λέγει, Ἀΐαντα δὲ μακρὸν καὶ μωρότερον.

δ) Διὰ τί τὸ διεμῶν ὄσφρ καὶ εἰς φρέαρ χιλιόμε-

νον ψυχρότερον ὕδωρ ποιεῖ; Ὅτι τὸ ἐν φρέατι ψυχρὸν ἀντιμαχόμενον τῷ θερμῷ ὕδατι καὶ τῷ πλήθει τῆς ψυχρότητος επικρατοῦν αὐτοῦ διώκει τὸ θερμὸν ἀθρόως, καὶ μετὰ πολλῆς ψυχρότητος διέρχεται διὰ τοῦ θερμαίνοντος ὕδατος, καὶ οὕτως ἄγαν αὐτῷ φύγει.

ν') Διὰ τί ζῶφρον ἐν τῷ ὀφθαλμῷ προσπεσὸν ἐξείσιν, ἐάν τὸν ἕτερον τῶν ὀφθαλμῶν μύσωμεν; Ἐροῦμεν ὡς τὸ πνεῦμα τὸ ὀπτικὸν οὐκ ἔστιν ἐξίον διὰ τοῦ μύσοντας, ὡς ἐμάθομεν, ἀλλὰ συναγόμενον τῷ πλήθει ἐπὶ τὸν ἠνεωγμένον, ἐρχόμενον πληροῖ αὐτὸν καὶ διογκοῖ, καὶ προπετέστερον ἐπὶ τὰ ἔσω ποιεῖ, καὶ οὕτως διώκεται καὶ ἐξωθεί καὶ τὸ ζῶφρον.

6) Ὅνειρος τοῦ Σκηπίου.

Ἠνίκα ἐπὶ τὴν Ἀφρικὴν ἐφικόμεν. . .

7) Γοργίου, Ἐλένης ἐγκώμιον:—

Κόσμος πάλει μὲν εὐάνδρ' ἄ σώματι δὲ κάλλος, ψυχὴ δὲ σοφία, πράγματι δὲ ἀρετή, λόγῳ δὲ ἀλήθεια. Τὰ δὲ ἐναντία τούτων ἀκοσμία. . .

8) Τοῦ Ἡρακλέους ἀνδρικοῦς δέκα δύο ἐντεῦθεν ἐκμύθανε φιλότης ἄθλους:—

Ὁ Ἡρακλῆς τετέλεκε δύο καὶ δέκα ἄθλους, τὸν ἐν Νεμέᾳ λέοντα, Ἵδραν, ἔλαφον. . .

(VCC)

№ 566 (1792).

Въ библиотекѣ Синаеджуванійскаго подворья въ Каирѣ.

Ἐρμηνεία τῆς ζωγραφικῆς τέχνης Διονυσίου ἱερομονάχου τοῦ ἐκ Φουρνᾶ. Ручкопись на бумагѣ in 4° писана ранѣе 1802 года, а принадлежала иконописцу Неофиту Синаиту. Она совершенно сходна съ тою, которую я перевелъ на русскій языкъ на Λοοιγῆ.

Отдѣлъ IX.

Естествовѣдѣніе.

№ 567 (1930).

Ζώων περιγραφή: маленькая рукопись на бумагѣ in 16° [XVII—XVIII вѣка съ припиской грузинской: «ὄδο τ. ε. <орель>».

Начинается (заст.) Περὶ ἀετοῦ:—

Ὁ ἀετός εἶναι μὲν βασιλεὺς εἰς ὅλα τὰ πετόμενα...

Оканчивается:

Ὁ νυκτοκόραξ εἶναι πουλί... καὶ κάμνει πουλία:—]

№ 568.

Ἀστρονομικόν: рукопись на бумагѣ in 4°, 7106=1598 года.

№ 569 (1813).

На обыкновенной писчей бумагѣ in 4° majori [217×163] писано на островѣ Критѣ въ Кидонии въ 1737 году:

Βιβλίον καλούμενον Γεωπονικόν τοῦ Ἀντωνίου Τεσγόμπε: ἀπὸ τῆν Μοντανάνα, εἰς Ἰταλικὴν φράσιν καὶ ψηφία, καὶ μεταφρασμένον ἀπὸ τοῦ Νικολάου Βλαστροῦ εἰς τῆν Ῥωμαϊκὴν καὶ ἀπλὴν φράσιν διὰ ἐξόδων καὶ χάρις τοῦ ἠγαπημένου κυρίου ἀρχιεπισκόπου Φιλαρέτου, περιέχων πᾶσαν λογικὴν ἱατρικὴν μετὰ τὰς ἐνεργείας αὐτῶν, καὶ μὲ καθε γενεῆς τέχνην γενομένην.—

Это — гл҃вѣннѣе въ 677 главахъ. Тутъ сказано: какъ

составлять разные воды, сиропы, уксусы, азбартва отъ зубной боли, отъ колики и пр. и пр.

[Съ записью:

Πέρας εἴληφεν ὧδε αὐτῆ ἡ δέλτος.
Ἦν χεὶρ ἐπονθήτη παρ' ἐμοὶ τῷ ἀλίτῃ.
Θύτῃ Ἰωάννην τῷ αἰκτῷ τάλαν.
Περιοχὴν Κυδωνίας τῆς κατὰ Κρήτην
αὐτῆς.

Ἐκ χωρίου Λάκκου.

Съ припиской:

Τὸ παρὸν ἰατροσοφεῖον ἐγραύθη δὲ ἐξ ὧν τῆς ἡμῶν ταπεινότητος ὄθεν μετὰ τὴν τελευταίην μου ἀφιέρωσιν αὐτὸ εἰς τὴν ἡμετέραν μονὴν τοῦ ἁγίου καὶ θεοβαδίστου ὄρους Σινᾶ. Καὶ ὁ ξενώσας αὐτὸ ἔστω ἀσυγχώρητος καὶ ἀτωρισμένος παρὰ θεοῦ παντοκράτορος καὶ ἄλυτος μετὰ θάνατον. 1740.

Σινᾶ ὄρους Νικηφόρου Κρήτης.]

Дополнения:

кв стр. 76.

№ 62.

Отрывокъ Berolin. graec. fol. 36 описанъ у C. de Boor, Verzeichniss der griech. Handschriften der königl. Bibliothek zu Berlin, II 140 такъ: Perg. 303×218. XIII. Jahrh. sie besteht aus 10 Blättern, nämlich dem 1. 2. 4. 6. eines Ternio und einem vollständigen Ternio, 44 Zeilen auf der Seite. Codex — Stücke vom Anfang des Psalmen-Commentars des Euthymius Zigabenus (*Migne*, P. G., 128, col. 41), dessen Namen aber der nicht in Ueberschrift genannt, sondern von späterer Hand (не en. Πορφύρια μ?) am Rande danebengeschrieben ist.

Начинается съ

Προσίμιον τῆς ἐπιγῆσεως τῆς βίβλου τῶν ψαλμῶν ἦτο: τοῦ ψαλτῆρος καὶ ἐγκώμιον τοῦ Δαυὶδ.

Πατήρ τοῦ παρόντος λόγου...

λ. 2^b оканчив.: περί γῆς καὶ τῶν κατὰ γῆν· περί ζώων (col. 49 B)

λ. 3^{a-b} λότως βίβλος ψαλμῶν ὠνόμασται... ἣ καὶ ἤρμωσεν καὶ τὴν χρῆσιν αὐτοῦ πρὸς θεὸν (col. 53 A — 57 B)

λ. 4^a—10^b θαύματα τὰ παιδήματα... καὶ μετ' εὐαριθμητῶν ἀνδρῶν τῶν ταῖς μυριάσι (col. 61 C — 93 D)

т. е. обрывается на тольк. предложение 4,4.

Безъ сомнѣнія, этотъ отрывокъ принадлежитъ къ составу
№ 26

пергам., XII—XIII вѣка лл. 274 (307 × 215; 215 × 125; по 43—44 строки). Начала рукописи не хватаетъ, а л. 1° начинается словами (толкованіе пе. 4,4):

χρῶμενον· κύριος εἰσακούσεταιί μου ἐν τῷ κει-
κραγένοι με πρὸς (αὐτὸν) οὕτω τυχῶν τῆς ἀρω-
γῆς καὶ τηλικούτου κινδύνου παρ' ἐλπίδα περισθεῖς...

Въ концѣ осталось мѣсто, на которомъ писецъ могъ бы прибавить запись о времени появленія своего труда; но записи нѣтъ, а есть пометка:

+ βιβλίον μονῆς θεοτόκου διὰ κ[ ]

къ стр. 323.

№ 507 (489).

[Сборникъ на бумагѣ in 16°, лл. 241, по 18 строкъ, XV вѣка А] [150 × 100; XVI вѣка Г.] [содержаніе его:

1) Ἐκλογαί изъ языч. и христіанск. писателей о различныхъ предметахъ въ 71 главв., изъ которыхъ первая: Παρὶ ἀρετῆς καὶ κακίας.

2) Συναγωγή θεῶν δογμάτων Ἀναστασίου πατριάρχου Θεσσαλονίκης.

Ὅτι δεῖ προηγουμένος βίου...

3) Τὸ Δαμασκηνοῦ συναγωγή δογμάτων πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Λαοδικείας.

Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ...

4) Περὶ σχήματος οὐρανοῦ Κοσμά μοναχοῦ τοῦ Ἰνδουκιστάνου.

5) Μαρτυρία περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ ἕρπης τῶν ἔθνων κατὰ Λατίνων...

6) Περὶ τῶν δεκά ἐπιτολῶν, τῶν ἐπιτὰ μυστηρίων καὶ ἐνεία φωνῶν. А]

Приложенія.

Повидимому, изъ Sinait. 565.

Χρησμός τοῦ ἁγίου Ταμασίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

1) Κείμενον. Ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις ὁ Μωάμεθ παρ-
οικήσει ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Βύζαντος, καὶ στήσει τὴν βασιλείαν
αὐτοῦ δύο νυχθήμερα καὶ μίαν ἡμέραν καὶ δις δύο ὥρας νυ-
κτερινὰς ὑπολειπούσης τῆς ἡμισείας ὥρας.

Ἐξήγησις. Εἰς τοὺς ὑστερινοὺς χρόνους καὶ τελευταίας
ἡμέρας τῆς εὐσεβοῦς βασιλείας τῶν Ῥωμαίων θέλει σταθῆ ἡ
μωαμεθανικὴ βασιλεία τῶν Ἀγαρηῶν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν
10 τριακοσίους τεσσαράκοντα πέντε χρόνους, ἐπειδὴ τὰ δύο νυχθί-
μερα δύο ἑκατοντάδας σημαίνουσιν ἤτοι διακοσίους χρόνους καὶ ἡ
μία ἡμέρα ὀηλοῖ μίαν ἑκατοντάδα ἤγουν ἑκατὸν χρόνους, καὶ αἱ
τέσσαραις ὥραι φανερώουσι τέσσαρες δεκάδας, δηλαδὴ τεσσαράκον-
τα χρόνους καὶ εἰς τὰς τέσσαρας δεκάδας ἀπομένει ἀκόμι ἄλλη
15 ἡμίσεια δεκάς τουτέστι πέντε χρόνους, ὥστε συμποσοῦνται ὅλοι
τρεῖς χρόνοι, καθ' οὓς μέλλει νὰ βασιλεύσει ἡ μωαμεθανικὴ βα-
σιλεία εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἐπειδὴ τὸ νυχθήμερον πυθαγορι-
κῶς φηφηφοροούμενον ἐν σημαίνει ἤτοι μίαν ἑκατοντάδα, καὶ ἡμέρα
ὁμοίως φηφίζομένη ἐν ἀριθμὸν ἔχει ἤτοι μίαν ἑκατοντάδα, καὶ ἡ
20 ὥρα ὡσαύτως ἐν σημαίνει ἤτοι μίαν δεκάδα, καὶ ἡ ἡμίσεια μι-
σὴν δεκάδα ἠδύνατο ὁ ἅγιος νὰ φανερώσῃ ἀναλόγως τοῦτο τὸ χρο-
νικὸν διάστημα τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας, καὶ οὕτω λέγων τὰς
τρεῖς ἡμέρας καὶ τέσσαρας ὥρας καὶ ἡμίσεια ὅμως ἔορταίε τὴν
ἡμέραν μὲ τὴν νύκταν θέλωντας νὰ φανερώσει, πῶς ὁ βασιλεὺς
25 τῶν Ἀγαρηῶν θέλει ἔχει εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα τῆς βασιλείας

αὐτοῦ καὶ ἡμέρα καὶ νύκτα ἦγουν καὶ εὐτυχίαν καὶ δυστυχίαν καὶ νίκην καὶ ἤτταν, καὶ περίπου τὰ τέλη τῆς βασιλείας του θέλει ἔχειν ὅλον νύκτας ἦγουν δυστυχίας ἐλαττώσεις καὶ ἐφευρέσεις τῆς βασιλείας του καὶ καθαιρέσιν τῆς ὑπολήψεως του· αὐτὰ λοιπὸν σημαίνουσιν αἱ νυκτεριναῖς ὥραις ἦγουν ὅλας μιὰς καὶ πικρὰς ἡμέρας τῆς βασιλείας του. αἱ ὁποῖαι ὥραι νυκτεριναὶ σημαίνουσιν καὶ ἄγνοιαν τοῦ μέλλοντος, ἣν ἔχουσιν οἱ Ἀγαρηνοὶ περὶ τοῦ πότε μέλλει νὰ χαθῆ ἡ βασιλεία τῶν Ἀγαρηνῶν, ὡσάν ὅπου αὐτὴ ἡ ἄγνοια εἶναι ὡσάν μία νύκτα καὶ σκότος τοῦ νοῦς.

2) Κεῖμενον. Καὶ ἐν μὲν ταῖς δυοῖς νυχθημέροις οὐχ ἔξει ἐπίθετα, ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἔξει δύο.

Ἐξήγησις. Ἐπίθετα τοῦ βασιλέως εἶναι ὡσάν τοι νὰ ὀνομάζεται· αὐτοκράτωρ ἢ μέγας βασιλεὺς καὶ νὰ φορῆ δύο σερβούτζια εἰς τὸ κεφάλι του ἢ δύο στέφανα εἰς τὴν κωρῶνα του ὡς σημεῖα μεγάλης δόξης καὶ ἄκρας ἐξουσίας διὰ τὰ δύο βασιλεία ὅπου ἤθελεν ἐξουσιάσῃ. τοιαῦτα λοιπὸν τὰ βασιλικά ἐπίθετα, τὰ ὁποῖα τότε ἔσχεν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀγαρηνῶν, ὅταν ἐπῆρεν αὐτὰς τὰς δύο βασιλείας τὴν τῶν Τατάρων καὶ τὴν τῶν Λίγυπτίων καὶ ὑπερον διὰ αὐτὰς τὰς βασιλείας ἐφόρεσε δύο σερβούτζια τὰ ὁποῖα ἐν ταῖς δυοῖς νυχθημέροις ἦτοί ἀναμεταξύ εἰς τοὺς 200 χρόνους τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας ἔλαβεν ὁ Ὀθωμανὸς τὰ εἰρημένα δύο βασιλεία τὸ τῶν Σκυθῶν καὶ τὸ τῶν Λίγυπτίων. ὅμως ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἦγουν ἀναμεταξύ εἰς τοὺς τριακοσίους χρόνους αὐτῆς τῆς βασιλείας ἀπόκτησε τὰ δύο ἐπίθετα εἰς τὴν παρὰ τῶν ἄλλων βασιλέων τῆς Εὐρώπης δοθεῖσαν αὐτῷ ὑπεροχὴν καὶ προσηγορίαν τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας καὶ προσηγορίαν τοῦ αὐτοκράτορος καὶ μεγάλου βασιλέως διὰ αὐτὰ τὰ δύο προληφθέντα βασιλεία. ἐπειδὴ εἰς τὰ δύο νυχθημέρα ἦγουν εἰς τοὺς διακοσίους χρόνους εἶχεν ἀκόμη ἡ Ὀθωμανικὴ βασιλεία καὶ νύκτας ἦτοί σκοτεινὰ καὶ ἄλλας δυσκολίας τῶν πολέμων καὶ δὲν ἐτιμᾶτο μήτε ἐπὶ τὰς ἀνάγκας παρὰ τοῖς εἰρημένοις βασιλεῦσιν ὡς αὐτοκράτωρ καὶ μέγας βασιλεὺς· ἀπ' οὗ δὲ καὶ αὐτοῦ ἐνέλαθεν ὡς τῶν Βενετζίων καὶ τῶν Νεμτζῶν καὶ τόπου παρ' αὐτοῦ ἔλαβεν εἰς τοὺς μετὰ τοῦ χρόνου αὐτῆς τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας, τότε ἐγνωμάθη εἰς τὰς ἡμέρας παρ' αὐτῶν τῶν βασιλέων τῆς Εὐρώπης ὡς

τοιοῦτος βασιλεὺς τῶν Ἀγαρηνῶν λαβὼν τοιαῦτα ἐπίθετα καὶ ἄκραν δόξαν καὶ ἀκμὴν βασιλικήν, ἣν καὶ ἡμέραν καλεῖ ὁ χρῆσμός. καὶ διὰ τοῦτο λέγει, αὐτὴν ἡμέραν ἔξει δύο ἐπίθετα.

3) Κεῖμενον. Ὡν πρῶτον μὲν τὸ μείζον εἶτα τὸ ἐλαττον μέγρι τῶν τριῶν ὥρων τῶν νυκτερινῶν βασιλεύσει καὶ ἡμισείας ὥρας.

Ἐξήγησις. Τὰ ὁποῖα αὐτὰ τὰ δύο βασιλεία καὶ τὰς δύο ἐπίθεσιν(?) ἦτουν αὐξήσεις καὶ μέρη τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας ἐγένοντο. τὸ μὲν μεγαλύτερον τὸ τῶν Σκυθῶν βασιλεῖον θέλει βασιλεύσει ὑποτασσόμενον εἰς αὐτὴν τὴν Ὀθωμανικὴν βασιλείαν μέγρι τῶν τριῶν ὥρων τῶν νυκτερινῶν καὶ ἡμισείας ὥρας ἦγουν εἰς τοὺς τριακοσίους πέντε πρὸς τοὺς τριάκοντα τῆς τῶν Ἀγαρηνῶν βασιλείας, καὶ μετὰ τοὺς τοὺς χρόνους θέλει παύσῃ ἀπὸ τὸ νὰ βασιλεύῃ ὑπὸ τὴν βασιλείαν τῶν Ἀγαρηνῶν. τὸ δὲ μικρότερον μέρος τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας ἦτοί τὸ βασιλεῖον τῆς Λίγυπτου θέλει βασιλεύσῃ καὶ αὐτὸ ὑποτασσόμενον ὑπὸ τὸν αὐτὸν βασιλέα τῶν Ἀγαρηνῶν μέγρι τῶν τεσσάρων ὥρων τῶν νυκτερινῶν καὶ ἡμισείας ὥρας τῶν ἐν ἀρχῇ οὕτως εἰρημένων ἦγουν εἰς τοὺς μετὰ χρόνους τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας, εἶτα παύεται καὶ αὐτὸ τὸ ἐλαττον ὡς καὶ αὐτὸ τὸ μείζον βασιλεῖον ὑπὸ τὴν βασιλείαν τοῦ Τούρκου, καὶ ἀφοῦ ἀπολέσει ὁ Τούρκος αὐτὰ τὰ δύο μέρη τῆς βασιλείας του, συναπολεσθήθεται καὶ αὐτὴ ἡ βασιλεία μαζί με τὸ ἐλαττον μέρος. νυκτερινὰς ὥρας ὀνομάζει ὁ χρῆσμός ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις τῆς βασιλείας τοῦ Τούρκου δηλαδὴ μιὰς σκοτεινῆς δυστυχισμέναις ἡμέραις τῆς βασιλείας του. εἰς τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα τῶν τεσσάρων ὥρων τῶν νυκτερινῶν καὶ ἡμισείας ὥρας ἦτοί μετὰ δυστυχισμένον χρόνον τῆς βασιλείας του μέγρι τῆς παντελοῦς ἐξολοθρεύσεως νυκτερινὰς καλεῖ αὐτὰς διὰ τὸ ἐν αὐταῖς σκοτεινὸν καὶ ἀόηλον τῆς ἀπώλειας τῶν Ὀθωμανῶν διὰ τὴν ἄγνοιαν τοῦ μέλλοντος, ἣ ὁποῖα εἶναι νῦν καὶ σκότος τοῦ νοῦς.

4) Κεῖμενον. Καὶ ἔσται ἐν τῇ τρίτῃ ὥρᾳ ἐμφανὴς ἡ ἀπώλεια αὐτοῦ.

Ἐξήγησις. Βέβαια ἀπ' οὗ πλ' χρόνους τοῦ βασιλικῆς ἔτους δηλαδὴ ἀφοῦ ἐπῆρεν ὁ Τούρκος τὴν Κωνσταντινούπολιν θέλει παρῆ καὶ ἐξουσιάσῃ ὁ Μόσχος τὸ Κράμι καὶ μετὰ ταῦτα καὶ

τὴν Μπασαράβιαν καὶ πλησίασθ μετὰ τὰ σύνορα εἰς τὴν Μολδοβλαχίαν φανερά εἶναι καὶ πλησία ἢ ἀπόλεσα τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας ἢ πρῶτον ἀφανῆς οὐσα καὶ ἀήλωσ.

5) Κεῖμενον: Τῷ γὰρ ἔπειτα: π: παραχθέν πετροβόλο θυμῷ πατάει μικρόν τὸ δέκερον: υ.

Ἐξήγησις. Π ἀρκουδα ὅταν θυμώσῃ ἰσχύμενη εἰς τοὺς δύο πόδας πετροβολεῖ καὶ ἀμώνεται τὸ θηρίον ἐκεῖνο ἢ ἄνθρωπος: ἤμελεν τὴν συγχύσθ, καὶ οὕτω δάκρυα αὐτὸν μέσγεται. ἢ ἀρκουδα τῶν ξανθῶν βασίλειαι, ὅταν συγχυθῆ, δὲν πετροβολεῖ ἀλλὰ πυροβολεῖ κατὰ τῶν συγχυσάντων αὐτὴν ἐναντιῶν καὶ πολεμίων, διὰ τοῦτο καὶ παρομοιάζεται διὰ τοῦ δίποδος: π: μετὰ τὴν ἀρκουδα. ἢ ὅποια ἀρκουὰ βασιλείαι τῶν ξανθῶν θέλει κτυπήσθ κατ' ὀλίγον ὄλιγον καὶ ὄχι διὰ μιᾶς τὴν τῶν Ἀγαρηνῶν βασιλείαν, ὅπου παραμοιάζεται μετὰ τὸ δέκερον: α: ἐπειδὴ αὐτὴ ἢ κωαμεθανικὴ βασιλείαι ὅταν ἐπῆρε τὴν Κωνσταντινούπολιν ἦτον ὡσάν τὸ: ο: χωρὶς κέρατα καὶ τὴν Αἴγυπτον, ἔγινεν ὡσάν τὸ: υ: καὶ μετὰ δύο κέρατα τὰ ὅποια προστεθέντα τῷ: ο: ποιούσιν αὐτὸ: α: καὶ μετὰ δύο κέρατα ἦτοι μετὰ αὐτὰς τὰς δύο δυνάμεις ἐκράτει τε καὶ καταέπληγτε τὰς ἄλλας βασιλείας τῶν Εὐρωπαίων.

6) Κεῖμενον. Καὶ ἔπονται τῇ αὐτῇ ᾠρᾳ ἐκείναι οἱ ἄνθρωποι ἀήλωσσαι.

Ἐξήγησις. Εἰς τὴν τρίτην ᾠραν τὴν νοκτερινήν, δηλαδὴ εἰς τοὺς τριακοντα χρόνους μετὰ τοὺς τριακοσίους τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας. θέλουσιν εἶναι οἱ ἄνθρωποι μετὰ ἀμφιβολίαν ὀφνημοί εἰς τὴν ἀπόλειαν αὐτῆς τῆς βασιλείας, ὅσοι: ὀφνημος ὁ ἄνθρωπος εἶναι καὶ ἀήλωσσαι: καὶ δὲν ἔχει τὰ αὐτὰ λόγια μετὰ τὰ πρῶτα, ἀπὸ λέγει ἀλλὰ πρῶτα καὶ ἄλλα ὕστερον, καὶ μετὰ τὸ νὰ ἀλέγῃ ἢ γυμῆ του, ἀλλάζουσιν καὶ τὰ λόγια του καὶ οὕτω γύεται δηλωσσαι τοῖς τοῖς λόγοι οἱ ἄνθρωποι τότε θέλουσιν γένει δηλωσσαι εἰς τὴν ἀπολεσθρομένην αὐτὴν βασιλείαν, ποτὲ μὲν λέγουσιν εἰς αὐτὸν τὸν πόλεμον εἶναι νὰ χωρῆ τὸ βασιλείον τοῦ Τυρασίως, ὅταν ἀκούσων καὶ ἴδουσιν, ὅταν νοκταὶ ὁ Ἀγαρηνός καὶ πέρα: ὁ ἐνδοξὸς πόλεμος καὶ ἐκείνη ποτὲ δὲ πάλιν λέγουσται, ὅτι: τὸ βασιλείον τοῦ Τυρασίως ποτὲ δὲν χάνεται, ἀπὸ θέλει: εἶναι αἰώνιον καὶ

καὶ βασιλεύσει μέχρι τῆς συνταλείας τοῦ αἰῶνος, ὅταν ἴδουσι ὅτι ἔγινεν εἰρήνη καὶ οἱ τόποι καὶ τὰ κτήρια ἐλάθησαν εἰς τὴν Τυρασίαν πάλιν ὀπίσω, καὶ ὅτι οἱ ἄλλοι βασιλεῖς τῆς Εἰρηώτικης ἐπὶ μήτε τὸ Κράσι: νὰ πάθῃ. καὶ μετὰ τὰ λέγια, ὅπου λέγουσιν ἀπῶνα καὶ ἄλλα ὕστερον, γίνονται οἱ ἄνθρωποι: ἐπὶ λέγουσιν ἄλλα ἄρτις γενήσονται μονόγλωσσοι.

Ἐξήγησις. Ὅμως εἰς καιρὸν ὅπου τελειῶνται ἐκείνη ἢ ἡμῶν σὲκα ᾠρα ἢ νοκτερινὴ μετὰ τὰς τρεῖς ᾠρας τὰς νοκτερινὰς κατὰ τοὺς τριακοντα πέντε χρόνους κατὰ τῆς Ὀθωμανικῆς βασιλείας ἔτος, καὶ ὁδ: θέλει παραθῆ ἢ Μπασαράβια καὶ ὁ Νιούρος ποταμὸς θέλει γένει σύνορον, περὶ ὧν προλέγει: καὶ ὁ Νιούρος Στεφάνου τοῦ Ἀλεξανδρέως. καὶ ἀπὸ τότε καὶ εἰς τὸ ἔξῃ οἱ ἄνθρωποι θέλουσιν γένει ὀμόγλωσσοι: καὶ ἀπὸ τότε καὶ εἰς τὸ ἔξῃ οἱ ἄνθρωποι θέλουσιν γένει ὀμόγλωσσοι: καὶ οἱ ὀρεγόμενοι αὐτῆς τῆς βασιλείας καὶ οἱ μὴ ὀρεγόμενοι ὀμογλωσσοί: καὶ ὀμογλωσσοί: καὶ ὀμογλωσσοί: καὶ ὀμογλωσσοί.

8) Κεῖμενον. Τὸ γὰρ δέκερον: α: ἠτηθῆν κατὰ κράτος ὑπὸ τοῦ: π: ἄκερον μένει καὶ ὡς τὸ ἔμμα, ὡς ἦν ἀπ' ἀρχῆς: π.

Ἐξήγησις. Διότι ἡ Ὀθωμανικὴ βασιλείαι, ὅπου παρομοιάζεται μετὰ τὸ δέκερον: α: ἀφοῦ νικηθῆ κατὰ κράτος ἀπὸ τὴν ἀρκουδα βασιλείαν τῶν ξανθῶν ὅπου εἰκονίζεται διὰ τὸν ἀρκουδα θέλει μείνῃ ἄκερος χωρὶς τὰ εἰρημένα δύο κέρατα ἦτοι χωρὶς τὰς δύο μεγάλας δυνάμεις τὴν τῆς Σουθίας καὶ τὴν τῆς Αἴγυπτου καὶ θέλει μένει: ο: ὅπου ἔχει τὸν σχηματισμὸν τοῦ ὀμμάτου (διότι τὸ ὀμμάτι καὶ τὸ: ο: ἔχουσι τὸν ὅμοιον σχηματισμὸν) ἦτον θέλει χάσει τὰ ὑπὸ αὐτὴν δύο εἰρημένα βασιλείαι καὶ θέλει μένει χωρὶς αὐτά, καθὼς ἦτον ἀπὸ τὴν ἀρχῆν, ὅταν ἐπῆρασι τὴν Κωνσταντινούπολιν.

9) Κεῖμενον. Μεταβλήθην δὲ ὡσταί: ἐκ τοῦ πολλοῦ κημάτου καὶ φθέεται: τῇ ἐπαλόσφω μετὰ τελευταίου ἰσχυρισμοῦ.

Ἐξήγησις. Ἀφοῦ δοκιμάται τὸ: α: ἦσαν ὁ βασιλεὺς τῶν Ὀθωμανῶν αὐτὴν τὴν μεγάλην μεταβολήν, ἦτοι τὴν ἀπόβλησιν τῶν δύο κερμάτων, δηλαδὴ τὴν ὕστερον τῶν ὀμογλωσσοῦ βασι-

πλειῶν, τότε θέλει νυστάξῃ ἐκ τοῦ πολλοῦ καμμάτου ἡγουν θέ-
λει ἀποκάμῃ κορκουθῆ καὶ ἀπελπισθῆ ἀπὸ τοὺς κατὰ τῶν ἔσθων
ἐπιπόνους καὶ συνεχεῖς πολέμους ὡς ἀπράκτους καὶ ματαίους, καὶ
πρὸ τοῦ νὰ τραπῆ εἰς ὑπνον ἡγουν εἰς τὴν ἐκ τῆς βασιλευούσης
φυγῆν, θέλει εἰπῆ μετὰ τελευταῖον ἀποχαιρετισμὸν εἰς τὴν ἐπτά-
λοφον Κωνσταντινούπολιν αὐτὰ τὰ ἔσθης λόγια, ὅπου λέγει ὁ χρη-
σμὸς αὐτολεξεί.

10) Κεῖμενον. Ἰδοὺ ἐγὼ ἐνύσταξα καὶ πορευόμαι εἰς τὴν
κλίην μου, ἵνα κοιμηθῶ, πῶς διὰ εἴη νύξ πανσέληνος ἵνα ἀγρυ-
πνῆς.

Ἐξήγησις. Νὰ ὅπου ἐγὼ ὁ τελευταῖος βασιλεὺς τῶν Ἀγα-
ρηνῶν ἀπέκαμα μὲ τὴν ὀλότητα, ὡ βασιλεύουσα πόλις, καὶ σε ἀφι-
νω καὶ πηγαίνω εἰς τὸ κρεβάτι τῆς πρώτης καὶ παλαιᾶς κατοικί-
ας μου τῆς Ἀνατολῆς, νὰ κοιμηθῶ καὶ ἀναπαυθῶ ὡς ἀπελπισμέ-
νος ἀπὸ τὴν βασιλείαν μου, διότι ἠμέλησα καὶ ἄν ἡγρύπνησα εἰς
τὴν μετὰ δικαιοσύνης διοίκησίν της. διὰ τοῦτο καὶ ἡ σελήνη καὶ
ἡ δόξα αὐτῆς ἐξέλιπε καὶ ἐμεινεν ἀφώτιστος καὶ τόφερα εἰς ἐμέ-
να. ὅμως εἰς ἐσένα, Κωνσταντίνε, ἄμποτες νὰ εἶσαι ἀείφωτος τὴν
ἡμέραν ἀπὸ τὸν ἥλιον φωτιζομένη καὶ τὴν νύκταν ἀπὸ τὴν ὀλό-
φωτον σελήνην καὶ ἄγνοια ὅπου εἶναι σκότος τοῦ νούς παρομοιά-
ζεται μὲ τὴν ἀσέληνον νύκτα, νὰ φωτίζεσαι ἀπὸ σοφίαν καὶ ἐπι-
στήμην καὶ θεῖαν ἐλαμφνὴν διὰ νὰ ἐπιμελήσῃς εἰς τὴν ἐπαινετὴν
καὶ σοφὴν διοίκησιν τῆς βασιλείας σου. καὶ οὕτως ὁ βασιλεὺς εὐ-
χόμενος καὶ ἀποχαιρετόντας τὴν Κωνσταντινούπολιν θέλει ἀνα-
χωρήσει ἀπὸ αὐτὴν διὰ νὰ μὴν κατακαυθῆ μαζὴ μὲ αὐτὴν μέ-
κωντας μεστὰ εἰς αὐτὴν ἀπὸ τὸ πυρίστατον γένος τῶν ἔσθων.

11) Κεῖμενον. Τούτων δὲ γενομένων ἐγερθήσεται πόλεμος
ἐμφύλιος καὶ ἀπολεσθήσεται πᾶς ὁ λαὸς ὁ ἄπιστος.

Ἐξήγησις. Καὶ ἀφ' οὗ τὰ ἄνω εἰρημμένα γένουν, τότε ἐπι-
σθῆ μὲν μερικὸν ἀπὸ τὰ πλήθη τῶν Ἀγαρηνῶν ἀποφεύγοντες τὸν
ἐκ πολέμου ἀρκεσμὸν θέλουσιν νὰ ὑποσχυθῶσιν εἰς τοὺς ἔσθους,
καὶ οὕτως τὸ ἐναντίον θέλουσιν νὰ πολεμήσουσιν κατ' αὐτῶν καὶ ἄς
γὰρ οὕτως ἐκ τούτου θέλει συμβῆ εἰς αὐτοὺς ἐμφύλιος πόλεμος καὶ
ἀπολεσθῶσιν μετὰ αἱματοχυσία, ὥστε πρὸ τοῦ νὰ πολεμηθῶσιν ἀπὸ
τοῦ ἐναντίου, θέλουσιν γὰρ μὲ τὴν ὀλότητα ὅπ' ἀλλήλων πολε-
-

μούμενοι καὶ θανατούμενοι· καὶ οὕτω εὐκολίαν χωρὶς πόλεμον θέ-
λει ὑποτάξει ἡ βασιλεία Ῥωσσικὴ τὸ πλεῖον μέρος τῆς Ὀθωμα-
νικῆς ἐπικρατείας· αὐτὸς ὁ ἐμφύλιος πόλεμος θέλει γένει· καὶ εἰς
τοὺς δυσσεβεῖς ἐναντίους τῆς εὐσεβοῦς βασιλείας καὶ ἐχθροὺς τοῦ
δεσποτικοῦ σταυροῦ.

12) Κεῖμενον. Καὶ ἐξυπνήσει ὁ ἅγιος βασιλεὺς ὁ ἐν ἀρχῇ
μὲν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τὸ: ι: ἐν δὲ τῷ τέλει: ς: ἔχων.

Ἐξήγησις. Θαῦμα ὑπερφυῖς τοῦτο τὸ μέρος τοῦ χρησμοῦ
θέλει γένει εἰς ἐκεῖναις ταῖς ἡμέραις, διὰ νὰ παύσῃ ὁ φθόνος καὶ
ἀλληλομαχία περὶ τοῦ, τίς ἐν αὐτῇ τῇ πόλει βασιλεύσει. Ὅθεν
καθὼς ἐκοιμήθησαν ἐκεῖνοι οἱ ἐπτά παῖδες μέσα εἰς ἓνα σπή-
λαιον ἐπὶ βασιλέως εἰδωλολάτρου καὶ διώκτου τῶν χριστιανῶν καὶ
θεῖα δύναμις πάλιν ἐξύπνισαν εἰς καιρὸν ὅπου ἔπαυσεν ὁ διωγμὸς
τῶν χριστιανῶν καὶ ἐλαμφεν ὁ χριστιανισμὸς, κατὰ τὸν ὅμοιον
τρόπον καὶ οὗτος ὁ ἅγιος βασιλεὺς, ἐν ὅσῳ ὁ ἄπιστος καὶ ἀσε-
βῆς βασιλεὺς τῶν Ἀγαρηνῶν βασιλεύει, κοιμᾶται μέσα εἰς κανένα
κουβούκλιον τῆς ἁγίας Σοφίας ἢ κατὰ ἄλλους εἰς τὴν πρώτην
ἄκραν τῆς Βυζαντίδος, μετὰ τὴν παντελῆ κατάλυσιν τῆς Ὀθωμα-
νικῆς βασιλείας θέλει ἐξυπνήσει θεϊκῇ δυναστείᾳ καὶ οἰκονομίᾳ διὰ
νὰ βασιλεύσῃ ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁ ὁποῖος εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ
ὀνόματός του ἔχει τὸ: ι: καὶ εἰς τὸ τέλος τὸ: ς: τὰ ὅσα στοι-
χεῖα οὕτως ἔχει τὸ Ἰωάννης ὄνομα. τούτων δὲ τὸν ἐξυπνή-
σαντα ἅγιον βασιλέα, ὃν προλέγει ὁ ἅγιος Ταρσίσιος, ὑπαινίττε-
ται καὶ Θεολόγος Ἰωάννης ἐν τῇ αὐτῷ Ἀποκαλύψει διὰ
λευκοῦ ἵππου λέγων οὕτω· Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἀνε-
φγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκὸς καὶ ὁ καθήμε-
νος ἐπ' αὐτὸν καλούμενος πιστός καὶ ἀληθινός καὶ
ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. Δοιπὸν καθὼς
ὁ ἐπίγειος βασιλεὺς ἐφ' ἵππου καθήμενος πολεμεῖ, ὅταν ἔχει πό-
λεμον μὲ τοὺς ἐναντίους του, οὕτως καὶ ὁ οὐδὸς καὶ λόγος τοῦ θε-
οῦ καὶ θεὸς ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλέων καὶ κύριος τῶν κυρίων,
ὡσάν ὅπου εἶναι ὅλος καθαρός καὶ ἅγιος καὶ ἐν τοῖς καθαρῶς
καὶ ἁγίως ἀναπαύεται καὶ κατοικεῖ, καὶ διὰ τοῦτο ἐφ' ἵππου λευ-
κοῦ καθήμενος παρὰ τῷ Θεολόγῳ περιγράφεται, ἀφ' οὗ προχθῆ
ὁ οὐρανὸς ἀγλαδῆ ἢ ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν κλεισθεῖσα ἀπὸ ἐκείνη

καὶ νέα Σιών ἢ ἐπὶ ὀνόματι τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας κτισθεῖσα
καὶ ἐξέληθ' ἐξ αὐτῆς ἐξυπνήσας ὁ νῦν κοιμώμενος ἐν αὐτῇ ἅγιος
βασιλεύς, ὅστις παρεικάζεται τῷ λευκῷ ἵππῳ διὰ τὴν ἀγίότητα
καὶ καθαρότητα τῆς ἀμωμήτου ὀρθοδόξου πίστεως, θέλει καθῆραι
καὶ κατοικήσει εἰς αὐτὸν τὸν ἅγιον βασιλέα, ἵνα δι' αὐτοῦ ποιμαί-
νη τὸν λαὸν αὐτοῦ ὁ ἀρχιποιμὴν δεσπότης Χριστὸς ἐν ῥάβδῳ αι-
δηρᾷ, καθὼς ὁ αὐτὸς Θεολόγος ἐν τῷ αὐτῷ κεφαλαίῳ ιθ' λέγει·
Καὶ αὐτὸς ποιμαίνει αὐτούς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ. καὶ
οὕτω λοιπὸν καθήμενος ἐπ' αὐτὸν τὸν βασιλέα ὡς ἐφ' ἵππον *λευκὸν*
πολεμήσει διὰ αὐτοῦ τοὺς πολεμοῦντας αὐτὸν ἐναντίους τῆς ὀρθοδόξου
πίστεως καὶ βασιλείας βασιλεῖς ὡς πάλιν πολεμήσας τοὺς ἄλλο-
φύλους βασιλεῖς διὰ τοῦ προφητάνακτος Δαβὶδ λέγοντος· Πολέ-
μησον, Κύριε, τοὺς πολεμοῦντας σε. αὐτοὺς δὲ τοὺς πο-
λεμοῦντας τῷ Κυρίῳ ὑποσημαίνει καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης εἰς τὸ
ἴδιον κεφάλαιον τῆς Ἀποκαλύψεως οὕτω λέγων· Καὶ εἶδον τὸ
θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ στρατεύ-
ματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι πόλεμον μετὰ
τοῦ καθημένου ἐφ' ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύ-
ματος αὐτοῦ.

13) Κεῖμενον. Καὶ σώσει τὰ πρόβατα αὐτοῦ κηρύττων αὐ-
τοῖς τὸ: α: καὶ τὸ: ω: ἄπερ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

Ἐξήγησις. Καὶ θέλει ἐλευθερώσει τὰ λογικὰ πρόβατα τοῦ
Χριστοῦ καὶ τὸ ἴδικόν του εὐσεβὲς ὑπήκοον ἀπὸ τὸν φθορέα τῆς
ἀσεβείας λόκον Μωάμεθ καὶ οὕτως ὄντως ἀντίχριστον κατὰ
τὸν Θεολόγον Ἰωάννην, διδάσκοντας αὐτοὺς τοὺς χριστιανούς τὰ
τῆς εὐσεβοῦς καὶ ὀρθοδόξου πίστεως μυστήρια, τὸ τῆς ἁγίας τρι-
ᾶδος μυστήριον καὶ τὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ δεσπότη Χρι-
στοῦ· τὸ γὰρ: α: καὶ τὸ: ω: τὰ τρία φωνήεντα σημαίνουσι τὸν τῶν
ἄλων τρισυπόστατον Θεόν, ὡσαύτως ἠηλοῖ καὶ τὸ ἐγὼ εἰμὶ ὁ ὢν
καὶ γὰρ τὸ ὢν τρία ἔχει στοιχεῖα: ν: καὶ δύο: σ: ἐξ ὧν σύγ-
κεται καὶ τὸ: ω: ὅπερ εἰκονίξει τὴν ἐν μιᾷ ὑποστάσει τοῦ σω-
τήρος Χριστοῦ ἕνωσιν Θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος· τὰ ὅποια αὐτὰ
δύο στοιχεῖα: α: καὶ: ω: τὰ ἔχει ὁ κηρύττων αὐτὰ Ἰωάννης
ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

14) Κείμενον. Καί σήσαι την βασιλείαν αὐτοῦ ἐν νυχθήμερον καί ἐν τέταρτον τῆς ὥρας.

Ἐξήγησις. Καί θέλει σαθῆ ἡ βασιλεία του ἑκατὸν χρόνους καί δύο ἡμισυ, ἐπειδὴ τὸ τέταρτον τῆς ὥρας εἶναι τέταρτον τῆς δεκάδος, τὸ δὲ τέταρτον τῆς δεκάδος εἶναι δύο ἡμισυ, καί ἐν τῇ Ἀποκαλύψει τοῦ ἁγίου Ἰωάννου χίλια ἔτη ὡς ἑκατοντάδες ἀναλόγως ἐκλαμβανόμενα, αἱ δὲ ἑκατοντάδες κατὰ συστολήν καί κολοβωσιν λογιζόμεναι ποιῶσιν ἑκατὸν χρόνους.

15) Κείμενον. Ὡς ἐκ τῶν στοιχείων τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἀριθμητικῶς δείκνυται..

Ἐξήγησις. Τὸ ὄνομα τοῦ εἰρημένου βασιλέως εἶναι Ἰωάννης, τὸ ὅποσον ἔχει ἑπτὰ στοιχεῖα: Ἰ. ω. α. ν. ν. η. ς: ὧν τὰ μὲν δύο: νν: σημαίνουσιν τὸ νυχθήμερον τὸ ὅποσον ἔχει δύο: νν: ἀρκτικὸν καί τελικόν, τὸ δὲ: η: σημαίνει τὴν ἡμέραν, ἢ ὅποια ἔχει τὸ: η: ἀρκτικόν, τὸ δὲ: ω: ὑπανίσταται τὴν ὥραν ὡσάν ὀποδ αὐτῇ ἢ ὥρα ἔχει αὐτὸ: ω: ἀρκτικόν, τὸ δὲ: ς: τὰ δύο νυχθήμερα ἤτοι δύο ἑκατοντάδες, τὸ δὲ: Ι: σημαίνει τὰς δέκα δεκάδας ἤτοι τὴν μίαν ἑκατοντάδα, τὸ δὲ: α: σημαίνει τὴν μονάδα ἐξ ὧν ὁ εἰρημένος συγκεῖται, εἶ: δὲ τὰ εἰρημένα ἑπτὰ στοιχεῖα τοῦ βασιλικῶ ὀνόματος Ἰωάννης ἐπισημαίνουσι καί ταῦτα: τὸ μὲν: ι: καί τὸ: σ: σημαίνει τὴν σωτηρίαν τῶν λογικῶν προβάτων τοῦ ἀρχιποιμένου Χριστοῦ: τὸ δὲ: α: καί τὸ: ω: τὸ τρισυπόστατον τῆς μίας θεότητος, ὑπερ μέλλει νὰ κηρύξῃ αὐτὸς ὁ βασιλεύς: τὰ δὲ δύο: νν: ἀποδηλοῦσι τοὺς ἑκατὸν χρόνους, καθ' ὅς μέλλει νὰ σαθῆ ἢ τοιαύτη εὐσεβῆς βασιλεία μέχρι τοῦ ἡγούου αἰῶνος ἤτοι τῆς συντελείας τοῦ κόσμου, ταῦτα οὖν ἐκ τῶν στοιχείων τοῦ βασιλικῶ ὀνόματος δείκνυται.

υπο Γαβριὴλ ἱερομοναχοῦ Σιναιτου.
, αωε', δεκ. ις'.

Переписано въ Спваѣскомъ монастырѣ 23-го июня
1850 года.

II.

Изъ Sinait. 508 (926) лл. 113^a—125^b Βαριανты взяты изъ Hierosol. Metoch. 145 лл. 564^a—565^b (опис. А. II. Παπαδοπουλο-Κεραμεωου, 'Ιεροσολ. Βιβλιοθήκη, IV 126—134), гдѣ текстъ не пологъ и по имѣетъ βαρβαρία.

Βασιλικὸν γράμμα γράφον τὰ ἱεροκράτεια τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς αἰ Ἰουστιανῆς καὶ πάσης Βουλγαρίας Σερβίας καὶ λοιπῶν:—

Ἡ περὶ τοὺς ἀγαθοὺς τῶν βασιλέων μετὰ τέλος εὐλάβεια μέγα μὲν τὸ θεοφιλὲς ὑπεμφαίνει, πολὺ δὲ [καὶ] μετὰ τοῦ εὐλόγου φέ-
 ρει τὸ δίκαιον ὁμοῦ τε γὰρ εὐγνωμοσύνης ἀποφέρεται δόξαν καὶ
 δεῖγμα πάντως οὐχὶ μικρὸν τοῦ πρὸς θεὸν σεβάσματος γίνεται,
 εἰ γε δὴ καὶ ἐπ' αὐτὸν τὰ τῆς τιμῆς διαβαίνει, τὸν αὐτοὺς βα-
 σιλεύσαντα· ὅτι δὲ ¹⁾ τῶν ἄλλων τινὶ καὶ βασιλεῖ χρεῶν πρὸ τῶν
 ἄλλων τοῖς γε δὴ τῷ χρόνῳ πλεῖστον προειληφόσι τὸ πρεσβεῖον ¹⁰
 ἀπονέμειν κατάλληλον, ὡς ἂν εἰ τῶν ὁμολογουμένων περιετύχαι-
 νεν²⁾ ὄν, οὐδὲ μίας προσδεῖται τῆς ἀποδείξεως· ἀλλ' ἵνα γοῦν ἐν-
 τεῦθεν τὸν σκοπὸν τοῦ λόγου παραγυμνώσωμεν, φιλάνει ποτὲ καὶ
 ὁ ἐν βασιλευσίν αἰδοίμος Ἰουστινιανὸς ἐκεῖνος, ὁ μὴ μόνον
 τὸν ἅπαντα τῆς ἀρχῆς χρόνον μέγα τὸ ἐπὶ τοῖς ἔργοις διασώσας ¹⁵
 ἐπέβου, ἀλλὰ καὶ τῇ μνήμῃ καταλειποῦς περιφανῶς διαρκού-
 σαι τὴν εἰς αὐτὸν γε ἔχουσαν εὐκλειαν, σπουδῆν τινα προμηθεΐ-
 ας οὐχ ὅπως καὶ λεχθῆναι βραβία³⁾ περὶ τὴν ἁγιωτάτην ἀρχιεπι-
 σκοπῆν Βουλγαρίας ἐπιδείξασμενος, ἣν δὴ καὶ Πρώτην Ἰουστινια-
 νῆν (II. 113^b) ἐκ τῆς οἰκείας κλήσεως [κατ]ώνόμασεν, ἅτε δὴ οὖν ²⁰
 ἐπιβία τούτην λαχῶν—ταύτην γὰρ λόγος ἔχει τῆς σωματικῆς αὐ-
 τῆς κατάρξεως γενέσεως—πάντα διεπέλει ποσῶν καὶ διὰ σπουδῆς με-

¹⁾ ἢ ἐπὶ τοῖς τῶν ἀλλοτρίων

²⁾ παρατιγγασαί

³⁾ βραβία

γίστης ἐτίθετο, πῶς ἂν ἀξίως ἑαυτοῦ τὰ προφῆτα ταύτη μεγαλοτελῶς
 ἀποτίσῃ καὶ πλεῖστον προαγάγῃ καὶ τιμῆς καὶ λαμπρότητος. οὐδὲν
 καὶ μακρὸν ἂν εἴη καταριθμεῖν, ὅποσον αὐτῇ παρὰ τὰς ἄλλας τὸ
 πρεσβείον ἀπέδοτο, καὶ ὅσοις αὐτὴν ἐσέμνονε προτετήμασι, καὶ ὅσας
 5 αὐτῶν ἐπ' ἀρχιερατεία τιμημένων ἐκκλησιῶν περὶ ταύτην ἀφώ-
 ρισε, πλὴν ὅτι πολλάτα καὶ μεγάλα ταύτην ἀποσεμύνας καὶ
 ἄπερ ἂν βασιλέως ἔχοι δοῦναι γνώμη φιλότιμος, ἐφ' οἷς ὁμολο-
 οῦντα καὶ τὸν ἀγιώτατον ἐκεῖνον ἔσχε τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης
 πάπαν Βιγίλιον, ἐπὶ μᾶλλον αὐτῇ τῆς εἰς τὸ μέλλον ἐπιεφρόντι-
 10 σε δόξης, καὶ ὅπως ἂν παραμένειν τὰ τῆς ὑπεροχῆς παντὶ τῷ
 χρόνῳ διαδιδόμενα, ἐνθεν τοι καὶ χρυσοβούλλοις ταῦτα λόγοις
 καὶ βασιλικοῖς ¹⁾ ἐκράτυνε διατάγμασιν. ἔμενε γοῦν ἐπιπολὺ τῆς οἰ-
 κείας δόξης ἐμφορουμένη καὶ τῶν ἀπονενεμημένων (I. 114^a) ὡς
 εἰκὸς πρωτείων ἐπαπολαύουσα, καὶ μὴν καὶ τὰς ἀποδοθείσας ἐ-
 15 ρὰς ἀπάσας ἐκκλησίας, οἷόν τινα κληῖρον εὐτυχούσα παντελῶς ἀμε-
 τάτρεπτον. ἐπεὶ δ' ὁ τὰ πάντα συγγέων χρόνος ἄλλοτε ἄλλας ἐπι-
 εισάγων περιπτώσεις κινήσεων οὐκ ἔμελλε μὴ καὶ τὰ κατ' αὐ-
 τὴν ἐτέρως διαθεῖναι. καὶ τῶν ἐπ' αὐτῇ μεγάλων ἀγαθῶν ἐργά-
 σασθαι σύγχυσιν, αὐτίκα καὶ πραγμάτων πρὸς τὸ χεῖρον μεταβολή,
 20 καὶ τῆς πολλῆς ἐκείνης εὐκληρίας μετάβασιν, καὶ ὅσα ὀν συμβ-
 βαινῆν ἐπὶ τούτοις εἰκὸς ἐκ τῆς ἐπιβούλου τῶν ἐχθρῶν ἐπιθέ-
 σεως. ὡς οὖν ἔδει καὶ αὐτὴν τῆς καιρικῆς μετασχεῖν ἐκείνης φο-
 ρᾶς, τὸ γοῦν πλεόν τῆς μεταβολῆς ἐπὶ ταῖς ἀποκεκληρωμέναις
 ἐκκλησίαις συστήναι ταύτη συμβέβηκεν. ἐνθεν καὶ ταῖς μὲν ὑπ'
 25 ἐχθροῖς ἐπεισπεσοῦσι γεγονέναι ²⁾ συμπέπωκε καὶ αὐτίκα παρ'
 ἐκείνων οἷονεὶ τυράννων ἐδουλαγωγούντο τῇ βίᾳ· αἱ δ' εἰς τοσοῦ-
 τον τοῦ καιροῦ τῆς ὀυσαχερείας ἀπέλαυσαν, ὡς καὶ εἰς ἔσχατον ἀνα-
 νισμοῦ συναλειθῆναι· καὶ μὴ δ' ἂν τινα ραδίως ἔχειν καλεῖν αὐτάς
 ἐξ ὀνόματος. εἰσὶ δ' ἄς καὶ τῶν παρ' ἡμῖν ἱερῶν πολλὰι μνηροπέλειων
 30 τὸν καιρὸν ἔρμαιον (I. 114^b) λογισάμεναι· καὶ ἄλλην ἄλλη διαλαβού-
 σαι, τρόπον τοῦτον εἰσεποιούντο τὰς ἄλλοτρίαις καὶ πρὸς ἑαυτάς
 αὐτίκα μεθεῖλκον μετὰ τοῦ καιροῦ καὶ αὐτὰι γινόμεναι· καὶ τίσω
 μᾶλλον, ὅσῳ καὶ ὁ χρόνος προῖων ἀστράλας ἔδοκε· ταῦταῖς ἐνεχο-

¹⁾ καὶ βασιλικοῖς προσημ.

²⁾ γίνονται eod.

ρον· ταῖς δὲ καὶ τὸ αὐτόνομον ἡγαπήθη καὶ διὰ ταῦτα τῆς κοι-
νῆς αὐτῶν μητρὸς διεσπασθῆσαν· ἀλλ' οὐκ ἦν ἐπιπολὺ τὸ ἐναν-
τίον προβαίνειν οὐδ' ἐπὶ τοσοῦτον κατ' αὐτῆς τὸν χρόνον νεανιεύ-
εσθαι. τοίνυν καὶ ὡς αὖθις βασιλέως ἐδεῖτο εἶπερ ἔμελλέ τι πρά-
ξειν τῆς περὶ αὐτὴν ἀρχαιολογίας ἐπάξιον, οἷον ἐπ' ἀγαθῷ τῷ
ταύτης ὁ τῆς εὐτυχοῦς καὶ αἰοδιμοῦ μνήμης βασιλεὺς ὁ πορφυρο-
γεννῆς ἐκεῖνος ἀνεφάνη Βασίλειος, ὃς καὶ διὰ τὸ πλείστην
συντριβὴν τῷ γένει τῶν Μυσῶν ἐμποίησαι τὴν τοῦ βουλγαροκτό-
νου κληρίν ἠνέγκατο. οὗτος οὖν τὴν γε τῶν πραγμάτων δυσκολίαν
ἐκ μέσου ποιήσας καὶ τὰ δυσχερῆ μεταγαγὼν πρὸς τὸ βέλτιον,
καὶ τῆ ἀγιωτάτῃ ταύτῃ ἀρχιεπισκοπῇ τὰ τε ἄλλα πλείστον πρὸς
τὸ ὑπερέχον τῆς τιμῆς συνεβάλετο¹⁾, καὶ ὅη (J. 115^a) καὶ τῶν κατ'
αὐτὴν ἱερῶν ἐκκλησιῶν ὡς οἷον τ' ἦν τὰς πλείστας ἐπανεσώσατο,
ἅμα καὶ ἐφ' οἷς ἡ γνώμη πλεονέκτης ἐπ' αὐταῖς διεδείχθη, μη-
θεμίαν δοῦς τῷ χρόνῳ παρρησίαν κατ' αὐτῆς ἐνεγκεῖν δίκαιος οὐ-
τος δικαστῆς ὡς ἐγῶμαι τοῖς τῶν καλῶν ἐπιγνώμοσιν· ὅθεν καὶ
βασιλικά θεσπίσματα διεξέθετο²⁾, ἃ δὴ καὶ τοιαύτην ἔχει κατὰ ῥῆ-
μα τὴν ἐκθεσιν:

Πολλῶν ὄντων καὶ μεγάλων τῶν παρὰ τοῦ φιλανθρώπου θε-
οῦ δωρημένων τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ἀγαθῶν κατὰ διαφόρους και-
ρὸς καὶ ἀριθμούς³⁾ υπερβαινόντων, τοῦτό ἐστι παρὰ πάντα ἐξάρε-
τον τὸ προσθήκην γενέσθαι τῇ Ἰωμαίων ἀρχῇ καὶ τὴν τῶν Βουλ-
γαρῶν γενέσθαι ὑπὸ ζυγῶν ἕνα. ἐντεῦθεν οὖν καὶ τὸν εὐλαβέστα-
τον μοναχὸν Ἰωάννην ἀρχιεπίσκοπον Βουλγαρίας ἐκυρώσαμεν
εἶνα· καὶ τὰ τῆ ἀρχιεπισκοπῆ προσήκοντα παρ' αὐτοῦ ἵθυσθαι,
καὶ ἐπεὶ ἤπρησατο ὁ τοιοῦτος ἐγγράφως ἔχειν τοὺς ὀφείλοντας ταῖς
ἐκκλησίαις τῆς ἐνορίας αὐτοῦ καὶ τῶν ἐπισκόπων αὐτοῦ κληρι-
κούς καὶ παρικούς ὑπηρετεῖν, δεδώκαμεν (J. 115^b) αὐτῷ τὸ πα-
ρὸν σφύλλιον τῆς βασιλείας ἡμῶν, δι' οὗ παρακλεουόμεθα
αὐτὸν μὲν τὸν ἀρχιεπίσκοπον ἔχειν εἰς τὰ κάστρα τῆς ἐνο-
ρίας αὐτοῦ, ἧρῶν τὴν Ἀγρίδα, τὴν Πρέσπαν, τὸν Μόαρον καὶ
τὴν Κιζάρην, κληρικούς τεσσαράκοντα καὶ παρικούς τριάκοντα.
τὸν δὲ ἐπίσκοπον Καστορίας εἰς τὰ κάστρα τῆς ἐνορίας αὐ-

τοῦ ἤγειρον εἰς [αὐτὴν] τὴν Καστορίαν, εἰς τὸν Κούρεων ¹⁾, τὴν Κολώνην, τὴν Δεάβολην, τὴν Βοῶσαν καὶ τὸν Μῶρον, κληρικούς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τριάκοντα· εἰ τάχα καὶ περισσότερον ²⁾ εἶχε πρώτην, ἀλλ' οὐδ' οὐ βουλόμεθα ὑπερβαίνειν τὸν ἀριθμὸν τῶν κληρικῶν καὶ παροίκων τοῦ ἀρχιεπισκόπου.

τὸν δὲ ἐπίσκοπον Γλαβενίτζης ³⁾ εἰς αὐτὴν τὴν Γλαβενίτζαν ⁴⁾ καὶ εἰς τὰ Κάνινα καὶ εἰς Νεάνισσαν κελεύομεν ἔχειν κληρικούς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τεσσαράκοντα.

τὸν δὲ ἐπίσκοπον Μογλαίνων εἰς αὐτὰ τὰ Μόγλαινα καὶ τὸν Πρόσακον καὶ τὴν Μορίχοβαν καὶ τὴν Σετίνην καὶ τὸν Ὀστροβὸν καὶ εἰς τὰ Ζαύδρουα, κληρικούς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

(π. 116^α) καὶ τὸν ἐπίσκοπον Βουτέλεως εἰς τὴν Πελαγονίαν καὶ εἰς τὸν Πρίλαπον καὶ εἰς τὴν Δευρέτην ⁵⁾ καὶ εἰς τὸν Βελεσσόν, κληρικούς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Στρουμνίτζης εἰς αὐτὴν τὴν Στρούμνιτζαν καὶ τὸν Ῥαδόβιστον καὶ τὸν Κονέτζην, κληρικούς δώδεκα καὶ παροίκους δώδεκα.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Μοροβίσδου εἰς αὐτὸν τὸν Μοροβίσδον καὶ τὸν Κοζίακον καὶ τὴν Σλαβίστην καὶ τὴν Σθλετοβάν καὶ τὸν Λουκόβιτζον καὶ τὴν Πιάνιτζαν καὶ τὴν Μαλέσοβαν, κληρικούς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Βελεβουσόου ⁶⁾ εἰς αὐτὴν τὴν Βελέβουσαν ⁷⁾ καὶ τὸν Σουντιάσκον ⁸⁾ καὶ τὴν Γερμάνειαν καὶ τὸν Τερίμερον καὶ τὸν Στοβὸν καὶ τὸν Κάτω Σουνδέασκον καὶ τὰ Ῥάσλογα, κληρικούς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον ⁹⁾ Τριαδίτζης εἰς αὐτὴν τὴν Τριαδίτζαν ¹⁰⁾ καὶ τὸν Πέρνικον ¹¹⁾ καὶ τὴν Σύκοβον καὶ τὴν Σβενάπος κελεύομεν ἔχειν κληρικούς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τεσσαράκοντα.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Νίσου εἰς αὐτὴν τὴν Νίσου καὶ εἰς τὸν

1) κούρεστον 2) περισσοτέρους 3) γλαβενίτζης 4) γλαβενίτζαν
 5) δευρέτην 6) свержу надписано мѣста 7) cod. in m. добавл. мѣста
 8) сунтияткѡν 9) ἐπίσκοπον 10) свержу добавл. мѣста
 11) здѣсь обривається Hieros. Metoch. 145.

Μόκρον καὶ τὸν Κόμπλον καὶ Τόπλιτζαν καὶ τὸν Σφελίγοβον (λ. 116^b), κληρικούς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τεσσαράκοντα.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Βρανίτζης εἰς τὴν Βρανίτζαν καὶ τὸν Μορόβισκον καὶ τὸν Σφενδέρομον καὶ τὸν Γρόταν καὶ τὸν Βίσισκον καὶ τὴν Ἰσραάλαγαν καὶ τὸν Βροδάρισκον, κληρικούς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Βελαγράδων εἰς αὐτὰ τὰ Βελάγραδα καὶ τὸν Γραδέτζην καὶ τὸν Ὀμτζὸν καὶ τὸν Γλαβεντῖνον καὶ τὴν Ἄσπρην Ἐκκλησίαν, κληρικούς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τεσσαράκοντα.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον τῆς Θράμου κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικούς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον τῶν Σκοπίων εἰς αὐτὰ τὰ Σκόπια καὶ τὸν Βινέτζην καὶ τὸν Πρεάμορον καὶ τὴν Λύκοβαν καὶ τὸν Πρινίπον, κληρικούς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τεσσαράκοντα.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Πρισδριάνων εἰς αὐτὰ τὰ Πρίσδριανα καὶ τὸν Χοσὸν καὶ τὸν Λεασκουμτζὸν καὶ τὴν (ДЛЯ СЛОВА ОСТАВЛЕНО МѢСТО. а III III. τὴν βράτ[ ] ὡς ἐμοὶ δοκεῖ.), κληρικούς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Λιπαινίου εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικούς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Σερβίων (λ. 117^a) κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικούς τριάκοντα καὶ παροίκους τριάκοντα.

ἵνα ἐξκουσεύονται οἱ τοιοῦτοι πάντες κληρικοί ἀπὸ τοῦ οἴκου καὶ τῶν λοιπῶν ἐπιχειρῶν, ὡς ἐξκουσεύοντο καὶ ἐπὶ τοῦ Σαμουήλ. ὁθεν καὶ πρὸς εἶδῃσιν τῶν μετ' ἡμᾶς βασιλέων ποιήσαντες τὸ παρὸν σιγγίλιον δεδώκαμεν τῷ ἀρχιεπισκόπῳ, βουλλώσαντες τῷ βουλλωτηρίῳ τῆς βασιλείας ἡμῶν διὰ μολίσδου:

Ἦν μὲν δὴ τοῦτο τοιοῦτον: ἕτερον δέ.

Ἐπὶ ὁ ἀγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Βουλγαρίας ἤτήσατο τὴν βασιλείαν ἡμῶν μετὰ τὸ ἐκθέσθαι ταύτην σιγγίλιον, διαλαβάνου περὶ πάσης ἐπισκοπῆς Βουλγαρικῆς ὑπόσπρον τὴν ἐνορίαν ἔχειν ποιῆσαι καὶ ἕτερον σιγγίλιον περὶ τῶν λοιπῶν ἐπισκοπειῶν τῶν πρὸς ἀναμνησθέντων ἐν τῷ προτέρῳ σιγγίλιῳ τῶν κατ' αὐτὸν λοι-

πῶν ἐπισκοπῶν διὰ τὸ τοὺς γεινιάζοντας μητροπολίτας καθαρπάσαι ταύτας ἐκ τῆς Βουλγαρικῆς ἐνορίας καὶ πρὸς αὐτοὺς οἰκειῶσαι. καὶ ἡ βασιλεία μου οὐκ εὐδοκεῖ ὁδοβατεῖν τινα ἐξ αὐτῶν ἢ ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἕως ἐνός βήματος ἐσω τῶν ὄρων τῆς Βουλγαρικῆς ἐνορίας, ἀλλὰ πάσας (λ. 117^b) τὰς Βουλγαρικὰς ἐπισκοπὰς, αἱ ὑπὸ Πέτρου τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ Σαμουήλ ἐδοσεπόζοντο καὶ κατείχοντο καὶ παρὰ τῶν τότε ἀρχιεπισκόπων, καὶ τὰ λοιπὰ ἅπαντα κάστρα τὰ αὐτὰ θεσπίζομεν ἔχειν καὶ διακρατεῖν καὶ τὸν νυνὶ ἀγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον· οὐ γὰρ ἀναιμωτὶ καὶ πόνων χωρὶς καὶ ἰδρώτων, ἀλλὰ διὰ καρτερίας πολυετοῦς καὶ συμμαχίας θεϊκῆς ὑπόσπονδον τὴν χωρῶν ταύτην ὁ θεὸς ἡμῖν ἐδώρησατο, τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ εὖ μάλα τρανώς ἡμῖν ἀρωγούσης καὶ τὰ διεστώτα εἰς ἐν συναπτούσης, ὑπὸ ζυγὸν ἕνα θεμένης τοὺς ὄρους καὶ τοὺς τύπους τοὺς καλῶς παρὰ τῶν πρὸ ἡμῶν βασιλευσάντων θεσπισθέντας μὴδὲν λομηναμένης· εἰ γὰρ τῆς χώρας ἐγκρατεῖς ἐγενόμεθα, ἀλλὰ τὰ ταύτης δίκαια ἀπαράσπαστα διετηρήσαμεν ἐπικυροῦντες αὐτὰ διὰ χρυσοβούλλων καὶ σιγγιλίων ἡμῶν. καὶ τὸν νυνὶ ἀγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Βουλγαρίας τωσαύτην τὴν ἐνορίαν ἔχειν θεσπίζομεν, οἷαν καὶ πόσῃν εἶχε καὶ ἐπὶ Πέτρου τοῦ βασιλέως, καὶ δεσπόζειν καὶ διακατεῖν πάσας τὰς ἐπισκοπὰς Βουλγαρίας, οὐχ ὕσαι ὀηλαθῆ τῷ προτέρῳ σιγγιλίῳ ἔτυχον τεθεῖσαι, ἀλλὰ καὶ (λ. 118^a) ὕσαι διαλαθοῦσαι οὐ ταύταις συνετάγησαν, καὶ αἱ διὰ τῶν παρόντων σιγγιλίων ἐμφανισθεῖσαι καὶ ἐξ ὀνόματος τεθεῖσαι καὶ ταύταις ὡς καὶ ταῖς λοιπαῖς κληρικούς καὶ παροίκους ὁρροῦμεθα:

ἤγουν κελεύομεν ἔχειν τὸν Δρίστρας ἐπίσκοπον εἰς τὰ κάστρα τῆς ἐνορίας αὐτοῦ καὶ τὰ λοιπὰ κάστρα τὰ περὶ αὐτὴν κληρικούς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τεσσαράκοντα· ἐπὶ Πέτρου γὰρ τοῦ βασιλευσάντος ἐν Βουλγαρίᾳ αὕτη μὲν τῷ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς ἀγιώματι ἐλαμπρόνετο, μετὰ δὲ τοῦτο ἀπὸ τόπου εἰς τόπον μεταβαίνόντων τῶν ἀρχιεπισκόπων τοῦ μὲν εἰς Τριάτζαν τοῦ δὲ ἐν τοῖς Βοδηνοῖς καὶ ἐν τοῖς Μογλαίνοις, εἶδ' οὕτως ἐν τῇ Ἀχρῶδα τὸν νυνὶ εὐρομεν ἀρχιεπίσκοπον, καὶ αὐτὴν μὲν τὴν Ἀχρῶδα ἀρχιεπίσκοπον ἔχειν, ἐπίσκοπον δὲ εἰς τὴν Δρίστραν χρῆσασθαι νῆσαι.

τὸν δ' ἐπίσκοπον Βοδίνης κελεύομεν ἔχειν εἰς τὰ κάστρα τῆς ἐνορίας αὐτοῦ κληρικούς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τεσσαράκοντα· ὅτι γὰρ καὶ προσφορωτάτη αὕτη μοι γέγονε καὶ προοδευτικωτάτη καὶ πρὸς τὴν τῆς χώρας εὐθείαν ὁδὸν τὰς εἰσόδους ἀνέφξεν, ἔδει πάντως αὐτὴν καὶ μεγίστων ἐπιτεύξασθαι ἀμοιβῶν (l. 118^b) καὶ τῶν κρειττόνων πάντως ὑπεραρθῆναι. ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ ὑπερ-αἰρεῖν αὐτὴν καὶ ὑπερκεῖσθαι τοῦ ἀρχιεπισκόπου, κληρικῶν καὶ παροίκων τὴν ἰσομοιρίαν τοῦ ἀρχιεπισκόπου ταύτη δὲδώκαμεν ἐπαυξήσαντες δέκα ὑπὲρ τοὺς ἑβδομήκοντα τοῦ ἀρχιεπισκόπου.

(iii. iii. τὸν δὲ ἐπίσκοπον Ῥάσου) εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κελεύομεν ἔχειν κληρικούς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

τὸν δὲ ἐπίσκοπον Ὠραίας κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικούς δώδεκα καὶ παροίκους δώδεκα.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Τζερνίκου κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικούς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

τὸν δὲ ἐπίσκοπον Χιμαίρας κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικούς δώδεκα καὶ παροίκους δώδεκα.

τὸν γὰρ μητροπολίτην Δυρραχίου μόνον τῷ θρόνῳ αὐτοῦ ἐμμένειν κελεύομεν καὶ ἀρκεῖσθαι τοῖς περὶ αὐτὸν κτήμασι καὶ χρήμασι καὶ μὴ ἐπιβαίνειν ταῖς τοῦ Βουλγαρίας ἐπισκοπαῖς· τῷ γὰρ ἀρχιεπισκόπῳ Βουλγαρίας ταύτας ἐκυρώσαμεν, ὡς καὶ ἀπὸ παλαιοῦ (l. 119^a) τὸ κῆρος ἦν αὐτῷ καὶ ἡ ἐξουσία παρὰ τῶν ἀρχαίων τετέλεσται. οὐ γὰρ παράχαράττομέν τι ἐκ τῶν προσηυθεύτων τῆ ἀρχιεπισκοπῆ Βουλγαρίας, ἀλλ' εἰ καὶ ἡμαυρώθησαν, ἡμετεροῦμεν καὶ ἀκατοῦμεν διὰ τοῦ παρόντος σιγγλλίου ἡμῶν ἀπαρᾶραυστά τι διατηρεῖσθαι καὶ ἀκαινοτόμητα πάντα τὰ ἐξ ἀρχαίων ἰσχυρότα τῆ ἀρχιεπισκοπῆ καὶ μήτε τὸν αὐτὸν μητροπολίτην καὶ τοὺς λοιποὺς ἐν ταῖς τῆς Βουλγαρίας ἐπισκοπαῖς συγοργεῖν, ἀρκεῖσθαι τι τοῖς ἰδίαις καὶ ἐξ ἀρχαίων ὄρων βεβαιωθεῖσιν, εἶδον μόνον τῆ ἰδία δεσποτεία καὶ ἀκαινοτόμητον.

τὸν δὲ ἐπίσκοπον Ἀδριακωπόλεως κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικούς δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον (για νμεши оставлено мѣсто) κελεύομεν

ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικούς δεκαπέντε καὶ παροί-
οίκους δεκαπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον Βοθρωτοῦ κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν
ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικούς δώδεκα καὶ παροίκους δώδεκα.

τὸν δὲ ἐπίσκοπον Ἰωαννίνων κελεύομεν ἔχειν (λ. 119^b) εἰς
πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικούς δεκαπέντε καὶ παροίκους δε-
καπέντε.

καὶ τὸν ἐπίσκοπον αὐτὸν Κοζιλιῆς κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν
τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ κληρικούς δεκαπέντε καὶ παροίκους δεκαπέντε.

τὸν δὲ ἐπίσκοπον Πέτρου κελεύομεν ἔχειν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνο-
ρίαν αὐτοῦ κληρικούς δώδεκα καὶ παροίκους δώδεκα.

τὸν δὲ ἐπίσκοπον τῶν Ῥιγῶν εἰς πᾶσαν τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ
κληρικούς τεσσαράκοντα καὶ παροίκους τεσσαράκοντα.

οὐ μόνον δὲ τὰς ἐξ ὀνόματος τεθείσας ἐπισκοπὰς ἔχειν
θεσπίζομεν τὸν ἀγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Βουλγαρίας, ἀλλ' εἰ

καὶ λοιπαὶ ὑπελείφθησαν διὰ λήθην μὴ ἐμνησθεῖσαι καὶ τῶν
βουλγαρικῶν ὄρων ἐντός εἰσι, καὶ ταύτας διακατέχειν καὶ δε-
σπόζειν παρακελευόμεθα· καὶ ὅσα ἕτερα ὑπελείφθησαν κάστρα

ἐκτός τῶν σιγγιλλίων τῆς βασιλείας μου, ταῦτα πάντα κατέ-
χειν τὸν αὐτὸν ἀγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον καὶ λαμβάνειν τὸ κα-

νονικὸν αὐτῶν πάντων καὶ τῶν ἀνά πᾶσαν τὴν Βουλγαρίαν Βλά-
χων καὶ τῶν (λ. 120^a) περὶ τὸν Βαρδάρειον Τούρκων, ὅσοι

ἐντός τῶν βουλγαρικῶν ὄρων εἰσὶν· τιμᾶν δὲ αὐτὸν καὶ σέβεσθαι
μεγάλως καὶ ἀκούειν τοῦ λόγου αὐτοῦ καὶ τῆς παραινέσεως καὶ

πάντας τοὺς ἐν τῇ Βουλγαρίᾳ στρατηγούς καὶ λοιπούς ἀπαιτητάς
καὶ ἄρχοντας, καὶ μὴ περικόπτειν αὐτοὺς μήτε εἰς μοναστήριον

βουλγαρικὸν μήτε εἰς ἐκκλησίαν ἢ ἐν οἴκῳ ποτε ἐκκλησιαστικῷ
ὄλως πράγματι, μήτε κολύειν αὐτὸν μήτε τοὺς ὑπ' αὐτὸν θεοφι-

λεστάτους ἐπισκόπους ἢ ἐμποδίζειν τούτους, ἵνα μὴ μεγάλην καὶ
ἀσυμπαυῆ ὁ τοιοῦτος ἀπὸ τῆς βασιλείας ἡμῶν τὴν ἀγανάκτησιν

ἐπισπάσῃται. Ἔθεν καὶ πρὸς εἰδῆσιν τῶν μεθ' ἡμᾶς βασιλέων ποι-
ήσαντες τὸ παρὸν σιγγιλλιον, δεδώκαμεν τῷ ἀγιωτάτῳ ἀρχιεπισκό-

πῳ, βουλώσαντες τῷ βουλλωτηρίῳ τῆς βασιλείας ἡμῶν διὰ μο-
λιβδίου, μηνὶ μαΐῳ ἰνδικτιῶνος γ'. ἔτους ἑξακισχιλιοστοῦ πεντα-

στοστοῦ εἰκοστοῦ ὀγδοῦς·

Καὶ ταῦτα μὲν δηλοῖ τὸ πρωτοτύπον. ἐπεὶ δὲ ὁ νῦν τιμω-
 τας ἀρχιεπίσκοπος Βουλγαρίας ἀνήγγειλε τῇ βασιλείᾳ μου, ὅτι
 διὰ τὸ τὰ πρωτοτύπα αὐτὰ (I. 120^b) χρυσοβούλλα καὶ τυπικὰ ἐπι-
 φέρεσθαι τοὺς πρὸ αὐτοῦ ἀρχιεπισκόπους μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῇ ἀρ-
 χιεπισκοπῇ πάντων ὁμοῦ συνέβη τούτων γενέσθαι ἀπόλειαν, μὲ-
 ρις δὲ πού τινα τούτων εὐρέθησαν μετὰ πολλοὺς κόπους καὶ ἐξο-
 δους καὶ ἤτησατο αὐτὴν ἴσα τούτων γενέσθαι, ἵνα τῶν πρωτο-
 τύπων ἐν τῷ μετοχίῳ τῆς κατ' αὐτὸν ἐκκλησίας ἀποκειμένων
 αὐτὰς τὰ ἴσα τούτων μεθ' ἑαυτοῦ ἐπιφέρηται καὶ προβάλληται εἰς
 δικαίωσιν τῶν τυπωθέντων καὶ ἀφιερωθέντων τῇ κατ' αὐτὸν ἐκ-
 κλησία, ἢ βασιλείᾳ μου τὴν τούτου αἴτησιν ὡς εὐλογον οὖσαν
 προσδεξαμένη, τὸ παρὸν ἴσον γενέσθαι προσέταξεν, ὅπερ ἀπα-
 ραλλάκτως ἀπὸ τοῦ πρωτοτύπου μεταγραφέν καὶ διὰ κινναβάρειω
 κανικλωθέν, τῷ βουλωτηρίῳ αὐτῆς ὑπεσφραγίσθη:

Ἔτι δὲ καὶ ἕτερον:

Τῇ ἀγιωτάτῃ ἀρχιεπισκοπῇ Βουλγαρίας τὸ παρὸν σιγίλλιον
 ἐδόθη τῆς βασιλείας ἡμῶν, ὡσὺν ἀκωλύτως κατέχει τὰς ἐπι-
 σκοπὰς ταύτας τῶν τε Σερβίων καὶ Σταγῶν καὶ Βερροίας· τοῖς
 βουλγαρικοῖς γὰρ ὄροις (I. 121^a) καὶ ταύτας διακειμένους διὰ τοῦ
 παρόντος ἡμῶν σιγίλλιου ταῖς λοιπαῖς συνετάξαμεν ἐπισκοπᾶς
 καὶ τῇ ἀρχιεπισκοπῇ Βουλγαρίας ἐκωρῶσαμεν, καὶ ταύταις δὲ κλη-
 ρικούς καὶ παροίκους δωρήσασθαι διανοησάμεθα, τῷ μὲν Στα-
 γῶν παροίκους δώδεκα καὶ κληρικούς δώδεκα, τῷ δὲ Βερροίας
 κληρικούς τριάκοντα καὶ παροίκους τριάκοντα· τῇ γὰρ ἐπισκοπῇ
 Σερβίων τῷ πρωτοσιγίλλῳ ἐδόθη αὐτοῖς καὶ μὴ κωλύηται.

Ἐντεῦθεν δῆλον, ὅσαί τε καὶ οἶαι τῶν ἐπισκοπῶν τῇ ἀρχι-
 επισκοπῇ προσῆσαν ὑποταττόμεναι· ἐπὶ γὰρ τούτῳ σκοπῷ καὶ ἡ
 ἡμετέρα βασιλεία εὐδόκησε διεκτεθῆναι κατὰ ῥῆμα τὰ προεκτε-
 θείμενα σιγίλλια τοῦ διαληφθέντος πορφυρογεννοῦς αυτοκράτορος,
 ἐν' ἐντεῦθεν εἶεν ἐγνωσμένα κατ' ὄνομα. εἶχε μὲν οὖν οὕτω ταῦτα
 μέχρι πολλοῦ· καὶ πολλοὶ τῶν ἐφεστῆς εὐσεβῶν βασιλέων τῷ γε τού-
 του σκοπῷ λαβόντες γνώμην ἀκόλουθον, τὰ αὐτὰ καὶ οὗτοι περὶ
 τὴν ἀρχιεπισκοπὴν ἐνεδεξάντο. ἀλλ' ἐπειδὴ φιλεῖ πολλάκις μὴ
 πρὸς τέλος παραμένειν, ἀλλ' ἔστιν ὅπου δὴ καὶ (I. 121^b) συνεχῶς
 μετακινεῖσθαι τὰ πράγματα, οὐδ' ἐπ' αὐτῇ τὰ τελεσθέντα τῷ μα-

καρτῆ τούτῳ βασιλεῖ δέμεναι περιέμεναι, ἀλλ' ἔργου καὶ εὐ-
 χίας κατὰ τοῦτον ὁ χρόνος καὶ ἡ ἐπιπέδον ἄλλοι ἄλλως ἐπιση-
 βαίνουσα σύγχυσις, καὶ ὅτι τὸν ταύτων ἱερὸν ἐκκλησίαν καὶ
 καὶ μὲν καὶ ἐφεστῆς ὑπὸ τοῖς ἐκκλησίαις ἀποπέσει κατέστησαν,
 πολλὰ δὲ πάλιν ἐπαλλήλου ταῖς αἰτίαις εἰ μὴ ἴσως ἀνεπι-
 τίμωσθαι τινα πρὸς τοῦμφανὸς τῆν τῶν πρηγμάτων περιπέσει,
 ἀλλὰ παρ' ἄλλοις τῶν παρ' ἡμῖν ἀρχιεπισκοπῶν γνήσιον, ἐπιπέδον
 πολλοὶ μὲν κατ' ἄλλοις ἄλλοις καιροῖς τῶν ἡμετέρων ἐκκλησίαν ἐν
 θρόνον τῆς ἀγιωτάτης τούτης ἀρχιεπισκοπῆς, πολλὰ τε αἰτίαις
 καὶ πράξαντες πῶς ἂν γένοιτο τούτοις ταύτας ἐπιπέδον, ὅμοι
 πρὸς μηδὲν ἄνουςα· τέλος τὸ σπουδαζόμενον ἐδοῦσαν, ταῦτα δὲ τῶ
 σιν ἐκείνων μικρὸν κέρδους παρεῖχε μόνον πρὸς τῶν ταύτων ἐπι-
 κινουῶσιν ἀεὶ τὴν εἰς ἑαυτοῦς αὐτῶν ἐπιπέδον, ὅτι παρὰ βασι-
 λέων ἐλάμβανον (I. 122^a) ἐγγράφους προσταγὰς δικαιοσύνης, οὐ
 νεὶ διατεμνόντων τὴν τῶν χρόνων ἐπίστασιν καὶ ἀρχὴν ἐκείνων
 παρεχόντων κατὰ διαστάσεις ἐκάστοτε, πῶς ἂν εἴσεται τοῖς τοιο-
 τοῖς λαλεῖν καὶ μὴ τὴν οἰκνὴν παντελῶς αὐτοῖς ἀπολλεῖσθαι, ἴσως
 δ' ἂν καὶ φαίη τις ἕτερος, ὡς μόνον δὴ τῷ νῦν ἀρχιερατικῶς λα-
 χόντι ταύτης προϊστάσθαι· τοῦτ' αὐτὸ προσεβῆτον παρὰ τῆς ἡμε-
 20 τέρας εὐσεβοῦς βασιλείας ἐταμειετο, ἐν ἅμα μὲν καὶ βασιλεύσαν
 ἐκαίνοις, οἱ μεγάλῃ τὴν σπουδῇν ὡς γε ἐφθήμεν εἰπόντες ὑπερ
 αὐτῆς κατεβάλοντο, παρὰ τῆς ἡμετέρας βασιλείας ἀποσωθεῖν τὰ
 τῆς προσηκούσης αἰδοῦς, ἅμα δὲ κίντεῦθεν εἴη καταφανές, ὅπῳ
 σον δὴ καὶ διαθεσεως ἡμεῖς περὶ αὐτὸν μερίστης ἐκτρέφμεν,
 25 ὅθεν ἀκολούθως αὐτῷ καὶ τῷ δικαίῳ εἶναι λαμβάνειν πέρας παρ-
 αὐτὰ τῶν αἰτήσεων· μετέσχε γὰρ οὐκ εἰς μικρὸν ἐκ τῆς ἐμῆς
 βασιλείας, ἀλλ' ἑαυτὸν(?) διερεθίζειν ἱκανὰ πρὸς τελεωτάτην περὶ
 ἡμᾶς εὐνοίαν καὶ τὴν ἐμὴν δὲ αὐτῆς βασιλείαν οὕτως περὶ αὐ-
 τὴν διατίθεσθαι· πρὶν γὰρ ἢ (I. 122^b) περιτεθῆναι τούτῳ τὸ σε-
 30 μνὸν τῆς ἀρχιερατείας ἀξίωμα, τῆς περὶ ἡμᾶς τε οἰκειώσεως μα-
 κρὸν ἀπέλαυσε χρόνον καὶ τὰ τῆς ἀγιωτάτης αὐτῷ συνυπῆρχε προ-
 ἦκοντα μετὰ τῶν ἀποδεδομένων αὐτῷ παρὰ τοῦ ἡμετέρου κρά-
 τος τιμῶν. ἐπεὶ δὲ ἄνωθεν αὐτῷ καὶ ὁ τῆς ἀρχιερατείας ἐπι-
 φήφιστο θρόνος, οὐ μέγα εἰπεῖν, ὅτι καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τούτῳ θεοῦ
 35 γετόναμεν συνεργοὶ κατὰ τὸν ἱερὸν καὶ θεῖον ἀπόστολον προήγγη-

τα: μὲν οὖν ταῦτα. ἃ δὲ καὶ αὐτὸς ἄφ' ἑαυτοῦ συνεισφέρει, τὸ
 τῆς ἀρετῆς αὐτῷ περιὸν ὀλίγους εἶναι τούτῳ παραπλησίους ποιῶν,
 τὰ δ' ἐς τὴν τῶν λόγων παιδείαν μετὰ τῶν οἷς πολὺς ἴ) ἐπὶ σο-
 φία λόγος συνάπτεται, ἵνα μὴ καὶ τἄλλα καταριθμοῖμεν, ὑπόσα τὸν
 διὰ πάντων ἀγαθὸν ἀποφαίνουσιν. ἐπεὶ οὖν ὁ μακαριώτατος οὗτος
 τῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς καὶ Βουλγαρίας πάσης ἀρχιεπίσκοπος ἦδη
 πρὸς τὴν ἡμετέραν βασιλείαν καὶ τὸν περὶ τούτων λόγον κεκοινώ-
 νηκε καὶ σὺν τῷ εὐλόγῳ δικαίαν ἅμα προὔτεινεν αἴτησιν πρὸς τὴν
 κατ' αὐτὸν δὴ ταύτην ἀγιωτάτην ἀρ(μ. 123^α) χιεπισκοπὴν ἐπανα-
 σωθῆναι: τὰς ἐφ' αἷς τῶν εἰρημένων ἀρχιερατικῶν ἐκκλησιῶν ἀπὸ
 πολλοῦ τοῦ χρόνου παρὰ τῶν παρ' ἡμῖν ἀρχιερέων, ἠδίκηται ὡς
 ἄνω διῶν ὁ λόγος ἐδήλωσεν, ἢ ἐκ θεοῦ βασιλεία μου ἐπικληνὲς
 παρέσχε τούτῳ πρὸς τὴν δέησιν οὗς καὶ ἐπιβραβεύει παραυτίκα
 τὸν παρόντα χρυσόβουλλον αὐτῆς. καὶ περὶ μὲν τῶν ὑπὸ τοῦ τῶν
 ἀλλοτριῶν μέρους κατεχομένων ἀρχιερατικῶν ἐκκλησιῶν, ἃς δὴ καὶ
 ταύτας τὰ προεκτεθειμένα διαλαμβάνει σιγίλλια, οὐδὲν ἀποφαινό-
 μεθα πλέον, ὅτι μηδ' ὑπὸ τὴν ἡμετέραν ἀρτίως διατελοῦσιν ἀρ-
 χήν, ἢ ὅτι θεῷ μελήσει περὶ αὐτῶν, ᾧ καὶ πάντα τὰ κατ' ἑαυ-
 τοὺς ἀναρτῶμεν, πῶς ἂν εἰ εὐδοκήσει, καὶ ταύτας εἰς τὴν ἀρχαίαν
 ἐκείνην τάξιν ἐπαναγάγῃ καὶ τῷ κοινῷ τῶν Ῥωμαίων ἐπισυνα-
 ψῆσι σχοινίσματι. τὸ δ' οὖν παρὸν θεσπίξει τὸ εὐσεβὲς ἡμῶν κρά-
 τος καὶ προστασσει καὶ διατάττεται, ἵν' ἄδειαν ἔχει τοσποτοῦδε
 ὁ μακαριώτατος οὗτος ἀρχιεπίσκοπος πρὸς τὴν κατ' αὐτὸν ἀγιω-
 τάτην ἀρχιεπισκοπὴν ἐπανασώσασθαι: πάσας (μ. 123^β) τὰς ἀρχιε-
 ρατικὰς ἐκκλησίας, ὅσαι τοῖς προεκτεθεῖσι σιγίλλιοις τοῦ διαλη-
 φθέντος πορφυρογεννοῦς καὶ αἰοῦδ' μου βασιλέως Βασιλείου τοῦ
 Βουλγαροκτόνου διεληγμένα: παρ' οἰουδήτικος τῶν παρ'
 ἡμῖν ἀρχιερέων οἰσθῆναι τῶν εἰρημένων τρόπων πεπλεονέκτηται:
 καὶ ἡμεῖς μὲν τοῖς παλαιοῖς ἐκείνοις χρόνοις ὑπ' αὐτὴν συνετάττε-
 τα, κατῶ δὲ ὑστερον ἀποσεισαμένη τὴν ὑπ' αὐτῆς ἀρχεῖσθαι ἀρ-
 χιεπὶ αὐτῆ κατ' ἑαυτὴν ἠγάπησε μᾶλλον, πάλιν ὑπ' αὐτὴν κατα-
 σταῖ καὶ ὁ ἀρχιερατεύειν τῆς τοιαύτης λαχὼν πνευματικῶς ὑπο-
 σταίη τῷ μακαρίῳ τούτῳ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ ἅπαν τὸ κατ' ὄρει-

λήν ἀποδώσει, ὡς ὑπὸ τούτῳ ταπτόμενος, εἴ τις δὲ καὶ εἰς ἴδιαν
 ἄνωθεν καθισταμένη ἀρχὴν ἢ ἄλλως πως διατελοῦσα καὶ μὴ ὑπο-
 κειμένη τῇ ἀγιωτάτῃ ταύτῃ ἀρχιεπισκοπῇ μίαν τινὰ ἢ καὶ δύο
 καὶ πλείους, καὶ εἰς ὅσον ἂν ἀπλῶς ἴκῃται μέτρου τῶν ὑπ' αὐ-
 τὴν ἀρχιερατικῶν ἐκκλησιῶν τῷ καιρῷ ἕνεπιπεθεῖσα πρὸς ἑαυτὴν
 5 μεθελκύσατο καὶ ταύτην ἢ καὶ ταύτας παρευθὺς ἀπολύσῃ ὑπὸ
 τὴν ἀγιωτά(1. 124^a) τὴν ἀρχιεπισκοπὴν καὶ αὐθις καθίστασθαι,
 πλὴν εἰ μὴ τις τούτων τε χάκεινων ἔχει προβαλέσθαι δικαίωσιν
 εἰ ἐπιγράφου διαταγῆς τινὸς τῶν ἀοιδίμων βασιλέων, ὅσοι μετὰ
 τὸν μακαριστὸν ἐν βασιλεῦσι τὸν πορφυρογενεὴ Βουλγαροκτό-
 10 νον Βασίλειον τὴν ἡγεμόνα τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴν καὶ κατε-
 δέξαντο καὶ διέθνον, σὺν τελευταίῳ δὴ τῷ ἀειμνήστῳ πορφυρο-
 γενεῖ βασιλεῖ τῷ Κομνηνῷ Μανουήλ· ὁ γὰρ τοι τοιοῦτος
 ἀρχιερεὺς προσκομίζων εἰς τὴν ἡμετέραν βασιλείαν καὶ διεμφα-
 νίζων τὴν βασιλικὴν ἐκείνην δικαίωσιν διαμενεῖ κατὰ τὴν οἰκίαν
 15 τάξιν παρὰ μηδενὸς διοιγλούμενος· τὰ μὲν γὰρ ἄνω εἴ τι καὶ συμ-
 βέβηκέ πως ἐπὶ ταύταις οἰασθῶν περιπετείας, ὁ πορφυρογενεὴς
 ἐκεῖνος αὐτοκράτωρ Βασίλειος διὰ τῶν προεκτεθέντων τούτου
 σιγίλλων διαλελυκῶς ἀπεκλείσατο, τὰ δὲ μετὰ τὸν πορφυρογενεὴ
 20 καὶ μακαρίτην Κομνηνὸν Μανουήλ ἐκεῖνον αὐτάνακτα εἴ τις
 ἴσως γε καὶ ἔχει προτείνειν οἰονοῦν ἐκ βασιλέως δικαίωμα, ἐπεὶ
 καὶ τὰ μετ' ἐκεῖνον (1. 124^b) ταῖς ἐπισυμβαινούσαις ἐπηκολουθη-
 κέναι μᾶλλον συγχύσει λογίζομεθα, ὅτι καὶ μικρὸν ὁ χρόνος
 προσέβη καὶ παραυτὰ τῆς βασιλείδος ταύτης ἐξώσθημεν, μὴ τὸ
 25 στέρηρον ἔχειν τοῦτο διαταπτόμεθα. τοῦτο δὲ φαινομεν οὐχ ὅτι δὴ
 καὶ τοῖς τοιοῦτοις ἀοιδίμοις βασιλεῦσι τὴν ὀφειλομένην αἰδῶ δια-
 σφῆξιν ἡμεῖς οὐ βουλόμεθα, ἀλλ' ὅτι γε δικαίως ὑπειλήφμεν
 μᾶλλον ὡς ἂν εἴ τις γε ἐκεῖνων ἴσως τι τοιοῦτον ἐπὶ τῶν τῆς ἀρ-
 30 χιεπισκοπῆς δικαίων ἐφύλασε διατάξασθαι ἐκτὸς ἰσταμένης ἂν ἀνάγκης
 τῶν ἐπισυμβαινουσῶν περιπτώσεων τῆς καιρικῆς ἀνωμαλίας, κατὰ
 νόον τε τὸ τοιοῦτον ἔσχε καὶ διεπράξατο· ἐτέρως γὰρ πῶς ἂν
 οἴησεν τις ἀληθῆς ἐπιγνώμων τοῦ ἐκεῖνων σκοποῦ, ὡς οὐκ ἔν
 χάκεινοις ἀγαθοῖς βασιλεῦσιν ἢ αὐτὴ συνετηρεῖτο εὐλαβεία πρὸς
 τοὺς θελωθέντας πρὸς αὐτὸν αὐτοκράτορας, ἐφ' οἷς ἐκεῖνοι διε-

φθάσαντο πράττοντες. ἀλλ' ἐπειδή γε φιλανθρώπως ¹⁾ θεός ἡμεῖς
ἐπανάγγαγεν εἰς τὸ πατρῷον τοῦτο καὶ βασιλείον ἔδαφος. τί μὴ
καὶ αὐτοί, ὅσον εἰς τὴν ἡμετέραν δύναμιν ἔχει διὰ τῆς ἀνωθείας
χάριτος, (J. 125^a) τῆ ἀγιωτάτη ταύτῃ ἀρχιεπισκοπῇ κατὰ τὸν τοῦ
εἰκότος συμβαλλοίμεθα λόγου, καὶ τὰ πρεσβεῖα προσποδοίμεθα
τρόπον, ὃν διὰ τοῦ παρόντος χρυσόβουλλου διεξιδήμεθα, καὶ ἅμα
μὲν θεῷ τε καὶ τῷ δίκαιῳ τὸ προσῆκον ἐνθεν ἀφοσιώσασμεν, εἰς
ὃν καὶ τὰ τῆς τοιαύτης διαβαίνει τιμῆς, καθὼς ἅμα ὅτῃ καὶ τῷ τοῦ
λόγου κατάρξει παραυτίκα διεσημηνάμεθα, οὕτω δὲ καὶ τὴν ὀφει-
λομένην ἀποτίσασμεν χάριν τοῖς φιλευσεβέσιν ἐκείνοις μακαριστοῖς ¹⁰
αὐτοκράτορσιν, ὧν ὁ μὲν τῆ ἀγιωτάτη ταύτῃ ἀρχιεπισκοπῇ δεξιὰ
τις ἐπὶ πᾶσιν ἐγεγόνει τῶν μεγάλων καὶ τιμῶν καὶ πρεσβεῖων
ἀρχῇ, οἱ δὲ τὴν ἐφεξῆς καλῶς ποιοῦντες τῶν ἐκείνων περὶ ταύτης
δοξάντων ἐξ ἑαυτῶν παρέσχον ἀσφάλειαν. προσέσται τοίνυν ὁ παρῶν
χρυσόβουλλος τῆς βασιλείας ἡμῶν τῆ ἀγιωτάτη ταύτῃ ἀρχιεπι- ¹⁵
σκοπῇ πάσης Βουλγαρίας τῆ καὶ Πρώτῃ Ἰουστινιανῇ εἰς διαρκου-
σαν τῶν εἰρημένων βεβαίωσιν, ὁ καὶ ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα τοῦ-
τον τῆς ἐνισταμένης Ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ἑπτακισιο-
στοῦ ὀγδοηχοστοῦ ἔτους, (J. 125^b) ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβές
καὶ θεοπρόβλητον ὀπησημήνατο κράτος:—

Εἶχε καὶ ὑπογραφήν διὰ χρυσῶν γραμμάτων καὶ βασιλικῆς
χειρός·

Μιχαήλ ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκρά-
τωρ Ῥωμαίων Δοῦκας Ἄγγελος Κομνηνὸς ὁ Παλαιολό-
γος:—

¹⁾ φίλων cod.

III.

Har. Sinait. 4506331 ff. 18^v—19^r

Νικηφόρου τοῦ ἀγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρ-
χου στίχοι περὶ θείας εἰς τὸν πρῶτον τοῦ Ἁγίου Ὄρους
κὲν Ἰωαννίκιον, τὸν εἰς τὸν πρῶτον τὸν μαζῶν τοῦ Ἁγί-
ου Ὄρους προῖδιόμενον.

5 Πολλάκις μὲ ἤξιωσας, τέκνον εὐλογημένον, διὰ γραφῆς ἠηλοῦ-
σαι σοι, πῶς ὀφείλεις διάγειν εἰς εὐχὴν εἰς ἐγκράτειαν εἰς ἀλη-
θῆ νηστείαν, ἔτι (καὶ) διὰ τὸ πλεῖστον φημί τοῦ ὅλου χρόνου. καὶ ὁ
πεισθεὶς τοῖς λόγοις σου, εἴςα τῇ σῇ αἰτήσῃ· ἐγράξα σοι, ὡς ὄρα,
τὰ τῆδε γεγραμμένα, ἀρχὴν ἐνθὺν ποιούμενος οὐδὲν ἀρχεσθαι
10 θέμις:

“Ὅρος κανῶν καὶ τύπος:

Σεπτέμβριος εἰσέρχεται πρῶτος μὴν τῆς Ἰνδίκτου. Καὶ δεῖ σε
πάντως φυλακὴν ἔχειν ἐν ταῖς νηστεαῖς. νηστείαν δὲ ποιεῖν φημί
τῶν ἡμερῶν τῶν δύο· τετράδα καὶ παρασκευὴ πάσα τοῦ χρόνου
15 ὅλου. Ἀλλὰ νηστείαν ἀκριβῆ, ὡς οἱ πατέρες φάσκουσιν, ἰχθύων τε
ἀπέχεσθαι ἐλαίου τε καὶ οἴνου, μοναστείαν ἀπτεσθαι ἅπασ ἐν
ταῖς ἐννάταις τοῦ χρόνου τὰς δευτέρας τε ὡς βούλει ἐγκρατεῖου.
τῶν δὲ γ’ τεσσαρακοσῶν, ὡς τὰς τετράδας πρόσχες. τῶν μοναχῶν
δ’ ὡς ἀληθῶς ἄλλος βίος ὑπάρχει, ἀκριβείαν ὀρίζουσι φοβερὰν καὶ με-
20 γάλην. τὰς δ’ ἑορτάς, ἃς λέγομεν δεσποτικάς οἱ πάντες, ἐν αἷς καὶ κα-
ταλύομεν εἰς βρῶσιν τε καὶ πόσιν, νῦν προτιθέσθω πρότερον γέννη-
σις τῆς παρθένου καὶ θεοτόκου ἀληθῶς τῆς πανάγου δεσποίνης.
λοιπὸν ἢ τοῦ δεσπότη γέννησις κατὰ σάρκα, ἢ τούτου πάλιν βά-
πτισις δι’ ἡμᾶς τοὺς φθαρέντας, ἀνακαινίσαι θέλοντος ἐν ρεῖθροις
25 Ἰορδάνου. ἢ τούτου οὖν εἰσένεξις εἰς γαόν τε τὸν θεῖον, ἦν πάν-

τες ὀνομάζομεν ὑπαπαντήν Κυρίου, σὺν ταύταις ἢ ἐν τῷ Θαβῶρ
 ἑλλαμψίς τοῦ προσώπου· Χριστοῦ γὰρ οὕτως λέγομεν μεταμόρφωσι-
 θεῖαν, τῆς παναμώμου τοῦ θεοῦ καὶ μητρὸς κατὰ σάρκα ἢ κοίμη-
 σις ἢ πάντιμος καὶ ξένη ἐκδημία, ἐν τῇ νηστεία πρὸς αὐτῆς κα-
 νονικῶς τελεῖται. ἀρχὴν καὶ τέλος εἴληψαν καὶ πάντιμοι καὶ θεῖαι τῆς 5
 θεοτόκου ἑορταί αἱ καὶ μητρὸς Κυρίου, ἀρχὴν ἔσχεν ἡ γέννησις,
 ἡ κοίμησις τὸ τέλος. προκείσθω ταύτην σὺν λοιπὸν καὶ μία τοῦ
 Προδρόμου, ἡ γέννησις ἡ ἐνδοξος καὶ παράδοξος ὄντως· τῆς κε-
 φαλῆς ἢ ἐκτομῆ, ἦν ὑπέστη ἀδίκως. Ἐπισυνάψας σὺν αὐταῖς τῶν 10
 θεῶν ἀποστόλων, Παύλου φημί τοῦ κήρυκος, τοῦ κορυφαίου Πέ-
 τρου, ἐν ταύταις σὺν ταῖς ἑορταῖς εἰ μέλλεις καταλύειν, ἐν αἷς
 ὑπάρχει ἡ τετράς τῶν ἡμερῶν ἡ ἕκτη, ὀψάριον κατάλυε καὶ ἔλαι-
 ον καὶ οἶνον. Ἐν μόνῃ δὲ τῇ τοῦ Χριστοῦ γεννήσει καὶ θεοῦ μου 15
 τυροῦ, ὡσοῦ καὶ γάλακτος, οὕτως ἐστιαθήσει, καὶ τοῦ ἀγίου πνεύματος
 τῆς τυρινῆς ἐννάτας. ταῖς δὲ λοιπαῖς ἀρκέσθητι εἰς οἶνον καὶ ἰχ- 15
 θύας. Ἄλλως οὐ κανονίζοντες οὐδὲ νομοθετοῦντες οὐδὲ πρὸς τὴν ἀκρι-
 βεῖν τὴν τῶν πατέρων λέγω, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀσθενείαν τὴν ὑμετέραν
 γράψω. τὰς δὲ λοιπὰς τῶν ἑορτῶν, ἐν αἷς ἀργία ἐστίν, ἀργίαν δὲ
 ποῖαν φημί; τῶν μετανοιῶν καὶ ἔργου, καὶ τίνες δὲ ὑπάρχουσι, ἀπαριθ- 20
 μοῦμεν ἤδη αἱ τῶν μαρτύρων ἱερῶν, ἐξόχως ὧν αἱ μνεῖται. σὺν τούτοις
 τῶν ἱεραρχῶν καὶ ἱερομαρτύρων, ἀσκητῶν ἢ ὀμήγουρις, προεχόν-
 των τῶν ἄλλων, οὐστίνας δὴ τὸ τυπικὸν πολυελέους γράφει. ἐν
 ταύταις σὺν ταῖς ἑορταῖς ἔασον τὴν νηστείαν, ἂν τύχη τὴν πα- 25
 ρασκευὴν καὶ τὴν τετράδα, φίλε, καὶ φάγε καὶ τὸ ἔλαιον καὶ πίε
 καὶ τὸν οἶνον, ἰχθύων δὲ μὴ ἀφεσαι ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις, καὶ 25
 μὴ μοι μέμφοιο λοιπὸν ὡς ἀκριβολογοῦντι, καὶ τῶν πολλῶν μὴ
 ἐθέγγεσαι τοὺς λόγους καὶ τοὺς ψόγους. Ἄλλ' ἑαυτὸν εὐτρέ-
 πιζε πρὸς τὴν μέλλουσαν κρίσιν, ἐν τῇ οὐκ ἐστὶ πρόφασις οὐδ'
 ἀπαρτίσις λόγων. Κἀγὼ δὲ περὶ τούτων νῦν καταπαύσω τὸν λό- 30
 γον. Ἀρκεσθήσι οἷς ἔγραψα καὶ μηδὲν πλεῖον ζήτηι, εἰδὼς τὴν
 κηροῖαί μου καὶ τὸ στενὸν τοῦ λόγου· ὑπόθεσις γὰρ πρόκειται
 πλεῖον τῶν γεγραμμένων, καὶ δὴ λοιπὸν ἀπαρτίσθαι τοῦ γράφειν
 περὶ ταῦτα. Σαρρακοστή εὐεργεταὶ μεγάλη καὶ ἀγία, καὶ ταύτης
 ἡ ὑπόθεσις ὡς περ εἰπωδὲν εἶπον μηδὲν σε ὁδεῖ περιττόν, ὁ μί- 35
 λω γράφει· ἔστι ἄλλο σακτὸν ἔγραψαμεν ἄλλης νηστείας ὄρον. 35

τῆς νῦν λοιπὸν ἡ διαίτα ὅλως ἐκλελεγμένη, διότι καὶ πανθαύμα-
 στος καὶ φοβερὰ τυγχάνει. Καὶ γινώσκει τοῦτο ἀκριβῶς, εἰ κωνεχῶς
 προσέχεις. τὸ πρῶτον τοίνυν στάδιον τῆς πρώτης ἐβδομάδος οἱ
 πλείους τῶν ἀγωνιστῶν ἄσιτοι παρεῦσαι, οὐδὲ ὡς ἀσθενέστερος
 5 ἄρτον καὶ ὕδωρ λήψαι παρὰ μικρὸν τῆς χρείας σου ἐσθίειν κατ'
 ἡμέραν, ὡς ἔφη ὁ πατὴρ ἡμῶν Θεόδωρος ὁ μέγας. Τὰς
 πέντε τοίνυν φύλαξον ἡμέρας, ὡσπερ ἔφη. τὰς δύο δὲ κατὰ
 λύσε εἰς ἐλαιὸν καὶ οἶνον καὶ εἰ τι ἄλλο εὑρεθῆ ἔκ τῶν
 ὀστρακοδέρμων. ὅταν δὲ πρώτη ἐβδομάς σὺν θεῷ πέρας λάβῃ,
 10 τὰς τρεῖς ἡμέρας φύλαττε τῶν λοιπῶν ἐβδομάδων, τετράδα καὶ
 παρασκευὴν φημι καὶ τὴν β'. τὰς δὲ δύο καταλύσον εἰς ἐψῆμα
 καὶ μόνον. Εἰ δὲ καὶ ταύτας δύνασαι φυλάττειν ὡς τὰς ἄλλας,
 ἕξεις πλείω ὠφέλειαν, ὡς ἐντολὴν πληρώσας. σαββάτω καὶ κυ-
 ριακῇ λύσε, ὡς προεγράφη. ἰχθύος τε μὴ ἄψασαι ἐν ταῖς
 15 ἡμέραις (ταύταις), εἰ μὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τὴν ἑσπέρην καὶ μόνην.
 τὴν δὲ σεπτὴν καὶ πάντιμον μεγάλην ἐβδομάδα οὕτως εἶσαι φυ-
 λάσασθαι, ὡς οὐδεμίαν ἄλλην, ἅπασι καὶ μόνον λύσαι δεῖ ἐν τῇ
 μεγάλῃ πέμπτῃ, ἂν δὲ μιᾶ τῶν ἡμερῶν ἑσπέρῃ ἀπαντήσῃ, ἑσπ-
 20 τὴν δὲ ποίαν φημί; τὴν κεφαλὴν ἀπάντων, ἐν ἣ ὁ εὐαγγελισμὸς
 τῆς θεοτόκου κόρης. ἀλλ' οὐκ ἰχθύος ὡς τινες, ἀλλ' οἶνω καὶ
 ἐλαίῳ. Παρασκευὴν καὶ σάββατον ἄσιτος διαμείνας, ἕως τὸ τέλος ὤ-
 σει σοι ἡ θεία λειτουργία. καὶ οὕτως ἐστιαῖθητι, εὐχαριστῶν Κυ-
 ρίῳ. Ἰδοὺ λοιπὸν ἐφέστηκε λαμπροφόρος ἡμέρα ἡ τοῦ Χριστοῦ
 ἀνάστασις πιστῶν ἢ εὐφροσύνη· πατήσας γὰρ τὸν θάνατον ὡς
 25 θεὸς καὶ δεσπότης, ἐξανέστη τριήμερος ὡσπερ πάλαι προεῖπεν.
 Ἀπόθου τοίνυν καὶ αὐτὸς τὸν πενθῆρη γιγῶνα καὶ τὴν νηστείαν
 σκόλασον· οὐκ ἔστι γὰρ νηστεία, ἀλλ' εὐφροσύνη καὶ χαρὰ, ὡς μο-
 ναχοῖς ἀρμόζει. Ἐνταῦθα δὲ γενόμενος βούλομαι τι προσθεῖναι
 ἐκ τῶν πανσόφων καὶ χρυσῶν λόγων τοῦ Χρυσοστούμου ἐκεί-
 30 νος γὰρ ἐφθέγγετο εἰς ἓνα τούτων οὕτως· Εἰ καὶ παρήλαθαι ὁ
 καιρὸς τῆς παντήμου νηστείας, ἀλλ' ἡ αὐτῆς ὠφέλεια ἐν ὕμν
 αἰεὶ ἔστω. Ὅθεν κἀγὼ σοι παραίνων, ταῦτα καὶ νῦν σοὶ γρά-
 φω· Εἰ τάχα καὶ παρήλασεν ὁ τῆς νηστείας χρόνος, ἀλλὰ τῆς
 ἐγκρατείας τε παρέδραμεν οὐδόλω. Καὶ δεῖ σε ταύτην ἐπιλάθ-
 35 ῶς τιθῆναι κατέχειν. Ἐάν διελθῇ ἡ ἐβδομάς τῆς διακονησεως

μονοπροσώπως φύλαττε τετράδα καὶ τὴν ε'. τοῦ οἴνου ἀπέχου
 παντελῶς καὶ τῶν ἰχθύων βρώσιν, τὰς δὲ λοιπὰς ἡμέρας τε τῆς
 ἑβδομάδος ὅλης νηστείαν οὐ θεσπίζομεν οὐδὲ γονυκλισίαν. ταῖτα
 γὰρ τὰς πεντήκοντα οἱ θεοὶ ἡμῶν πατέρες ἀνακυκλοῦντες ἔφασαν
 μίαν εἶναι ἡμέραν. Καὶ περὶ τούτων δὲ λοιπὸν ἀρκέσθητι ἐνταῦθα·
 ἄγων γὰρ μοι ἐπίκειται πάλιν ἐνταῦθα ἄλλος· αἱ οὖο τεσσαρακο-
 σταὶ κατελήφθησαν οὕτως· μᾶλλον καὶ ἢ τὸν αὐγουστον τελουμέ-
 νη νηστεία· καὶ περὶ τούτων δεῖ εἰπεῖν ὡς δυνατόν ὑπάρχει. Καὶ
 πρότερον δηλώσωμεν περὶ τῶν Χριστουγέννων. Παράδοσιν ἐλά-
 βομεν ἐκ τῶν ἐκπαλαί χρόνων ἐν ταύτῃ τῇ σαρακοστῇ μονοσι-
 τίαν ἔχειν, ἀλλ' οὐδ' ἰχθύων ἀπτεσθαι ἐν ταῖς τρισὶν ἡμέραις,
 δευτέραν καὶ παρασκευὴν οὐκ ἔλαιον οὐκ οἶνον, σαββάτω καὶ κυ-
 ριακῇ μεταλαμβάνειν πάντων. Τὴν δ' ἑβδομάδα λέγω οὖν τὴν πρὸ
 τῆς ἀποκρέου, ἣν καὶ ἐπονομάζομεν τὴν τοῦ ἀρτζιβουρίου, οἱ πλει-
 στοὶ ἔθος ἔλαβαν ἀδεῶς καταλύειν τετράδα καὶ παρασκευὴν οἱ κοσμι-
 κοὶ τὸ κρέας, ὡσαύτως καὶ οἱ μοναχοὶ τυροῦ μεταλαμβάνειν, κα-
 κῶς νοοῦντες ἀληθῶς καὶ πράττοντες ὁμοίως. οἱ μὲν φυλῆς κατὰ
 τὸν νόμον(?) ἐκ τῆς τῶν Ἀρμενίων καὶ εἶχον καὶ τὴν αἵρεσιν τὴν τοῦ ἀρ-
 τζιβουρίου, καλῶς ποιοῦσι λύοντες ἀπασαν ὑποψίαν· οἱ δὲ πιστοὶ ὀρ-
 θόδοξοὶ εἰσι καὶ ἐκ προγόνων, εἰς μάτην προφασίζονται λύοντες τὴν
 νηστείαν. Ἐκεῖνοι γὰρ νηστεύουσιν ὅλην τὴν ἑβδομάδα ἄρτω καὶ μο-
 κῶ τρέφεσθαι· ἀλλ' ἐπεὶ καὶ λαχάνοις, ἡμεῖς δὲ καταλύομεν ἀπ' αὐτῆς
 τῆς δευτέρας εἰς ἔλαιον εἰς οἶνόν τε καὶ εἰς ἰχθύων βρώσιν. λοι-
 πὸν ἐκ τούτου δείκνυται μὴ κοινωνοῦντες τούτοις, καὶ ταῦτά σοι
 ἐγράψαμεν πρὸς τοὺς ραθυμωτέρους, τῶν δ' ἀληθῶς ἀγωνιστῶν
 ἄλλος κανὼν τυγχάνει.

Ἐρωσο τοῖνον πρώτιστε τοῦ ὄρου τοῦ Ἁγίου.

IV.

Παπ. Sinait. 1605 π. 130b.

Замѣтка о надписяхъ въ монастырѣ св. Екатерины.

Ταῦτα ἐστάλησαν ἐν τῷ ἁγίῳ μοναστηρίῳ νὰ σημειωθῶσιν εἰς τὸ ταβάνι.

Τῷ βασιλεῖ τῶν αἰώνων ἀφθάρτῳ ἀσράτῳ μόνῳ σοφῷ θεῷ τῷ ἐνθάδε ἐν φλογὶ πυρός παραδόξως ἐπὶ τῆς
 5 βάτου ὀφθέντι καὶ τῷ προσήτῳ αὐτοῦ Μωυσῆ συλλαλήσαντι, καὶ γῆν ἁγίαν, κατὰ τὴν γραφήν, τὸν τόπον τοῦτον ἀποκαλέσαντι, τιμῇ καὶ δόξῃ αἰώνιος· τῇ γὰρ παντοκρατορικῇ αὐτοῦ δυνάμει μετὰ τὴν τοσοῦτων αἰώνων πάροδον τὴν τοῦ ἁγίου τοῦτου οἴκου ὀρωμένην ὀροφὴν γενέσθαι ἠδύδοκῆσε. ἦτις ἀρίστη ἐμπείρου τεχνίτου Ἰωάννου Κορνάρου Κρητὸς χειρὶ ἐπὶ τοῦ πανιερωτάτου ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ καὶ Παίθου καὶ ὑπερτίμου κυρίου Κυρίλλου τοῦ Κρητὸς ἐζωγράφηται, συνευδοκησάντων αὐτῷ πρὸς τοῦτο καὶ τῶν λοιπῶν τῆς μονῆς ταύτης πατέρων καὶ ἀδελφῶν, ὡς τὴν τοῦτοιούτου θείου ἔργου ὀαπάνην ἐκ κοινοῦ ἐράνου πρὸς ἀγασμόν τῶν ἰδίων ψυχῶν καὶ διηνεκές τούτων μνημόσυνον καταλαβόντων· οὗς κληρονόμους τῶν αἰ-
 10 ωνίων αὐτοῦ ἀγαθῶν ὁ κύριος ποιῆσαι τα.

ἔτι δὲ τὰ τοῦ αἰοιδίμου κτήτορος, πρὸς δὲ καὶ τοῦ ἀρχιτέκτονος ὀνόματα ἐπὶ τῶν δοκῶν τῷ κατασκευάσματι τῆς ἐπικελευθεισῶν κεχαραγμένα ἐτύχχανον. ταῦτα τοῖς ἑνα καὶ δύο· ὡς ἠρώμενα καὶ τοῖς βουλομένοις ταῦτα εἰδέναι· εὐμαρῶς ἀναγνωστέ-

μενα. ἐνταῦθα ὡς ἔχουσι γράφονται. καὶ δὴ ἐν τῇ ε' δοκῶ ὑπῆρχον τὰ ἑξῆς·

+ ὑπὲρ σωτηρίας τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων Ἰουστινιανοῦ, ἐν δὲ τῇ ζ'.

+ ὑπὲρ μνήμης καὶ ἀναπαύσεως τῆς γενομένης ἡμῶν βασιλίδος Θεοδώρας, καὶ ἐν τῇ ιγ'.

+ κύριος ὁ θεὸς ὁ ὀφθεις ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ σώσον καὶ ἐλέησον τὸν δούλον σου Στέφανον Μαρτυριούδη καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ Ἐλίσηον καὶ Νόναν, καὶ ἀνάπαυσον τὰς ψυχὰς τῶν κεκοιμημένων τέκνων αὐτοῦ Γεωργίου Σεργίου καὶ Θεοδώρου.

ἵνα δὲ καὶ τὰ ἐκτὸς τῆς μονῆς ἐν τῇ καλουμένῃ μάνδρα ἐγγεγλυμμένα ἐπὶ τινος μαρμάρου ἀραβιστὶ γράμματα ἐγνωσμένα καὶ ταῦτα ὑπάρχουσι, ὡς τὸν κτίτορα καὶ ταῦτα, καὶ μὴν καὶ τὸν χρόνον, καθ' ὃν καὶ τὸ ἱερόν τοῦτο μοναστήριον φηκοδόμηται ἐκδηλοῦντα, ταῦτ' ἄρα τοῖς περιέργοις χαριζόμενοι παρασημειώμεν καὶ ταῦτα ἐπιλεξικῶς οὕτως φάσκοντα·

ἐκ θεμελίων τὸ ἱερόν τοῦτο μοναστήριον τοῦ ἁγίου Σινᾶ, ἐνθα ὁ θεὸς τῷ Μωϋσῆϊ ἐλάλησεν, φηκοδόμηται τῷ τοῦ βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων Ἰουστινιανοῦ θεσπίσματι, πρὸς αἰόδιον αὐτοῦ τε καὶ τῆς ἰδίας συζύγου μνημόσυνον, τῆς οἰκοδόμη· πέρασ λαβούσης μετὰ τὸ τριακοστὸν ἔτος τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἡγουμένον Δουλιᾶν ὀνόματι ἐν αὐτῷ καταστήσαντος. ἐν ἑτεῖ ἀπὸ μὲν Ἀδάμ 5200, ἀπὸ δὲ Χριστοῦ 543.

V.

Изъ «Тактикона» Никона Дивногорца. Sinait. 436
(441) лл. 56^b—62^a.

Α. СЛОВО 4-е.

Часть его, носящая особое заглавие, вся напечатана на стр. 567—
573: 21-22. 574²⁰—575²⁷: въ правомъ столбцѣ пиз. Vindobon. hist. graec. 7
(Nessel: 45 Lambecius) лл. 210^a—211^b.

(л. 56^b) ϑ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μοναχὸν κύριον Δουκᾶν
περὶ εἰδήσεως τῶν ἐορτῶν καὶ δεσποτικῶν νηστειῶν καὶ ἐπέ-
φων ἐποθέσεων ἀναγκαίων ἔτι δὲ καὶ περὶ τοῦ Νηστευτοῦ
λεγόμενον νομοκάνονον.

Πνευματικέ μου ἀδελφέ κύριε Δουκᾶ, ἀπελάβομεν τὰ πιπτα-
πίττα καὶ καθὼς μας ἔγραψες περὶ πάντων ἐνεπιτόμως πρώην
ἐγράψαμέν σοι σπουδαστικόν ἀρτίως δὲ πλατυτέρως ἐγράψαμέν σοι
τὴν εἰδήσιν, ὅτι καθὼς ἐξεύρεις τοὺς πρώην μου διωγμούς, πρὶν
ἔλθουν οἱ τῶν Τουρκῶν πειρασμοί, ὅταν δὲ ἦλθαν οἱ Τούρκοι,
καὶ οἱ πειρασμοὶ ἐπέηλθαν τοὺς ἀνθρώπους διὰ τὸ μὴ ἀκούειν
τοὺς νόμους τοῦ θεοῦ καὶ τὰς λοιπὰς θείας γραφάς, καὶ ἐν τού-
τῳ σχολάσαντες οἱ ἀνθρώποι, μᾶλλον δὲ οἱ ἔχοντες τὰ τοῦ κόσ-
μου ἐσχόλασαν εἰς τοὺς πειρασμούς τῶν Τουρκῶν καὶ ἐμὲ ἀφή-
καν ἄκοντες καὶ μὴ βουλόμενοι καὶ καθὼς καὶ ἀπὸ ταχὺ ἔγρα-
ψά σε ἠρεπευόμην σωματικῶς ὡς ἠγάπουν, ὅπου ἦν ἡμῶν, ἀρτίως
δὲ διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ ἐγένετο εἰρήνη κατακυριεύοντας τὰς
χώρας οἱ Τούρκοι, οἷα οὐκ ἦσαν, ὅταν οἱ ἁμόπιστοὶ μας τὴν ἐπι-
κράτησιν εἶχον, καὶ ὡς γύρην οἱ ἀνθρώποι, μᾶλλον δὲ οἱ ἔχοντες
τὰ τοῦ κόσμου ἴδειαν ἐκ τὰς σφαγῆς καὶ ἀγχλωσίας, πάλιν ἀρ-
γῶ καὶ ἐν εἰρήνῃ οὐ προαιροῦνται διάγειν καὶ δοξάζειν τὸν θεόν,
ἀλλὰ ἤρξαντο πάλιν τὰς ἀρχαίας παραχὰς καὶ συκοφαντίας καὶ
βλασφημίας διεγείρειν κατ' ἑμὸν τοῦ ἐλευνοῦ καὶ ἀναξίου, καὶ

δὲ τοῦτο ἠναγκάσθη διὰ τὰς ἀντιλογίας τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπρο-
 σέφυγα πρὸς τὸν θεὸν μόνον, μὴ ἔχων ἀλλαγὴν παραμυθίαν πνευ-
 ματικὴν. ὅθεν καὶ τὴν ἀκρίθειαν πᾶσαν ταύτην πεποίηκα τῶν θεί-
 ων γραφῶν, ὅπως πληροφοροῦμαι ἐξ αὐτῶν διὰ τῆς τοιαύτης ἀκρι-
 βείας τῶν θείων γραφῶν καὶ μὴ μολύνεται τὸ οἰκτεῖον συνειδή-
 ἐκ τὰς συκοφαντίας καὶ ραδιουργίας τὰς γινόμενας παρὰ τοῦ ἀν-
 (1. 57^a) τικαιμένου διαβόλου· φοβοῦμαι γάρ καὶ ἐν τούτῳ τὸ πλγ-
 ροφορεῖσθαι εἰς τὴν ἰδίαν γνώσιν καὶ εἰς τὸ οἰκτεῖον θέλημάν τε
 καὶ δικαίωμα, ὅτι ἐκ τοῦτο ἡ πλάνη ἐγγίνεται εἰς τὸ νομίζειν
 τινὰ μηδὲν πταίειν, ἀλλὰ τὸν πλησίον αἰτιᾶται εἰς πάντα, ὃ καὶ
 πολλοὶ ἔπαθον, καὶ διὰ τοῦτο ἐγὼ ὁ ἑλεεινὸς εἰς μέρος τὸ ἐμὸν
 φρόνημα τὸ κατὰ δύναμιν ἀποταξάμενος ὡς ἰδιώτης καὶ χωρικός,
 τὴν τοιαύτην ἀκρίθειαν τῶν θείων ἐπιλεξάμεν γραφῶν, ἅμα τὰς
 τούτων ἐρμηνείας καὶ ἑμοῦ πάντα εἰς τὸ μέγα βιβλίον συνάψας,
 ὅπερ καὶ σὺ μετὰ σοῦ ἔχεις, ἔχοντα δι' ὅλης τῆς βίβλου τὰς εἰ-
 δήσεις τῶν θείων γραφῶν μετὰ τὰς αὐτῶν ἐρμηνείας. καὶ ἐγὼ ὁ
 ἀνάξιος ὅπως οὐ πολυπραγμονῶ, ἀλλ' ὡς εἰ τις ἀγροικικὸς ἀπλο-
 κῶς κατακολουθῶν ταῦτα, ὡς πού τις τῶν πατέρων λέγει, ὅτι μὴ
 πολυπραγμονεῖ τὰς θείας οἰκονομίας, ἀλλὰ ἀπλο-
 ἔκως τοὺς θεῖους ὑποδέχεσθαι λόγους· κτηνὸς δὲ
 φησὶν ἐγενόμην παρὰ σοί. καὶ γὰρ διὰ παντὸς μετὰ
 σοῦ προσέχει γάρ με φησὶ καὶ ἄπαρ ἔπαται τὸ κτῆ-
 νος τῷ ἡγουμένῳ καὶ ἄγοντι μὴ περιεργαζόμενον
 ποῦ βαδίξει, οὕτω τοῖς σοῖς λόγοις πιστεύειν καὶ
 τοῖς σοῖς νόμοις ἀκολουθεῖν· τοῦτο γὰρ ποιῶν τῆς
 σῆς κηδεμονίας ἔρημος οὐ γενήσομαι. καὶ πάλιν ἑτε-
 ρος λέγει, ὅτι δεινὸν καὶ ἐφ' ἁμαρτον τὸ καταφρονεῖν,
 μάλιστα δὲ τὰ τῷ θεῷ ἀρμόζοντα· καταφρονήτης
 ἀνὴρ φησὶν ἀλαζών καὶ ὑπερήφανος, πρῶτος ἐστὶν
 ὁ αὐτεπάθετος ἐν παντί ἔργῳ τὸ πρὸς θεοῦ εὐαρε-
 στησαν. ἐπὶ τούτῳ γὰρ φησὶ ἐπιβλέψω, ἀλλ' ἢ ἐπὶ τὸν
 πρῶτον καὶ ἡτόχιστον καὶ τρέμουτάν μου τοῦς λόγους.
 καὶ ταῦτα μὲν ὅπως διὰ τοῦτο, καθὼς καὶ προεῖπα, μετὰ φρό-
 νης ἡμετέρας ἐκδόθησαν γραφαί· καὶ μάλιστα ὡς ἔρωμεν καὶ ἀκού-
 σματα, ὅτι οἱ τὰς γραφαὶ πιστάμενοι εἰς τὴν εὐδοκίαν τῶν γρ-

φῶν ἐγκαυχῶνται καὶ τὴν ἀφορμὴν ἔχουσι ἐξ αὐτῶν βε-
 βαιοῦν τὴν ἀλήθειαν καὶ πάλιν οἱ τὰς γραφὰς ὅπως μὴ ἐπι-
 στάμενοι τὰς γραφὰς ἔχουσι ἀφορμὴν καὶ διὰ τοῦτο προσ-
 τρέχουσι τοῖς ἀναγινώσκουσι τὰς γραφὰς, (1. 57^b) εἴην καὶ
 ὅπως ἐπιγινώσκουσι. ἐνεκεν τοῦτο, καθὼς καὶ πολλαχῶς λέγω, οὐχί
 τὰς ἀπλῶς γραφὰς, ἀλλὰ τὰς ἀγίας καὶ ἀπὸ πνεύματος ἁγίου ἐκ-
 δεδομένας ἅμα ταῖς αὐτῶν ἐρμηνείαις τοῦ θεοῦ συνεργούντος ἐρευ-
 νήσας συνήψα καὶ ταύτας ἐγὼ ὁ ἑλεεινὸς θέλων κατακολουθεῖν
 φοβούμενος τὴν ἰδίαν γνώσιν, καθὼς καὶ πολλαχῶς εἶπα. καὶ ὅμως
 εἴην καὶ παρὰ τινῶν ἀντικειμένη διάλεξις σὺν ἡμῖν γένηται, εὐθε-
 ως τῇ ἀπολογία χρῶμαι, εἴ τε καὶ πολλαίαις ἂν ὅπως ἀντιλογίαν
 εὐλογον χρῆζει, σκεπόμενος τῇ τοῦ θεοῦ χάριτι ὡς ἑλεεινὸς εἰ-
 μὲν καὶ ἀνάξιος ὢν, ἵνα μὴ τὸ θυμικόν¹⁾ τῆς ψυχῆς μέρος
 διεγερθῆ ἐν ἐμοί (καὶ) διὰ τῆς ἀπροσεΐας καὶ ἐμπαθείας ἀποσφαλῶ
 τοῦ προσήκοντος, ἀλλὰ τῇ μακροθυμίᾳ διὰ τὴν κατὰ θεὸν ἀγάπην
 εἰς ὅπλον κατέγω, καθὼς ὁ ἀπόστολος λέγει, ὅτι ἐν πραότη-
 τι πατρὸς ὁσίων τοὺς ἀντιδικατικημένους²⁾. καὶ τοῦτο ποιῶ,
 εἴην μικρὸν τι χρήζη λαλῆσαι. εἰ δὲ μή, οὐδὲ τοῦτο, ὅταν δὲ παρ'
 ἰδίως ἐν εἰρήνῃ βαθεῖα τέως τὸ ὅσον γένωμαι, καὶ λογισμῶν
 καταστάσει ἐκ τῆς τῶν ἀντιλογιῶν φύσης καὶ ἀκαταστασίας, γο-
 ρηγούντος ἡμῖν τοῦ θεοῦ τὴν αὐτοῦ εἰρήνην, τότε εὐχὴ καὶ ἐρευ-
 νῆ τῶν θείων γραφῶν, ὅταν ὅσα ἔκρουσα ἐν τῷ συλλόγῳ τότε ἐν
 εἰρήνῃ τῶν λογισμῶν εἴην τι εὔρηται ἄτιον διορθώσεως χρῆζοντα,
 εὐθὺς διορθοῦμαι· τοῦτο, ἐνδυναμούντος τὴν ἑλεεινότητάν μου αὐ-
 τοῦ τοῦ Κυρίου. εἰ δὲ γε ἀπὸ ἄλλης τινὸς ἐνεργείας εἴτε συκοφαν-
 τίας ἢ ραδιουργίας γένηται, παράκλησιν τοῦτο καὶ κατὰ θεὸν ἠρώ-
 μαί καρπὸν τῇ τούτου σκεπόμενος χάριτι. εἰ δὲ πάλιν εἰς ἀγνοίας
 γένηται ἀντιπικτόντων πατέρων τινῶν ἢ ἀδελφῶν ἡμῶν καὶ γρήνη
 ἀπολογίαν ποιῶμαι, ταύτην οὐκ ἀπ' ἐμαυτοῦ, ἀλλ' ἐκ τῶν θείων
 γραφῶν εἰς ὠφέλειαν διὰ τὴν κατὰ θεὸν ἀγάπην ἐγγράφως ἐκτί-
 θημι· καὶ ἀποδείξωμι ταῦτα τοῖς ἐμὲ ἀνακρούουσι καὶ ἐπείροις τοῖς
 θέλουσι τὴν ἀλήθειαν ἐπιγινώσκουσι, τὸν θεῖον ἀπόστολον ὁ ἀνά-
 ξιος εἰς τοῦτο τὸ ὅσον τέως κατακολουθῶν τῶς γὰρ ὁ θεὸς

¹⁾ τὸ θυμικόν· καὶ

²⁾ ἢ τὸν θυμὸν· καὶ

ταύτας οὕτως, καθὼς ἀρμόζει, μετὰ τῶν αἱρετικῶν ὑπὸ τῶν θείων
συνόδων καὶ ἁγίων πατέρων συναριθμοῦνται.

Τὰς δὲ ἑορτὰς περὶ φαγίου καὶ πίου καὶ λοιπῶν τῶν τοιαύ-
των οὐδαμοῦ εἰς ἐνθεσμον εὐρήσεις γραφὴν παραδιδόμενον καὶ εἰς
μὲν τοῦ νηστεύειν τελείως ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς δεσποτικὰς ἑορ-
τὰς ἀνάρμοστον εὐρίσκεται, τὸ δὲ ἐγκρατεῦσθαι εὐάρμοστον εὐ-
ρίσκεται πανταχόθεν ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς. καὶ ὅμως ὠρι-
σταί ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς, πῶς γρηῃ ἑορτάζειν, καθὼς καὶ ὁ
Θεολόγος Γρηγόριος καὶ αἱ λοιπαὶ θεῖαι γραφαί. καὶ οὕ-
τως ἡμᾶς γρηῃ εἰς τὰ τοιαῦτα φρονεῖν, καθὼς οὗτοι πάντες ἐδί-
δαξαν καὶ παρέδωκαν, πῶς δεῖ ἑορτάζειν χριστιανοῖς. τὰ δὲ τυπι-
κὰ τῶν μεγάλων μοναστηρίων καὶ τὸ τοῦ Νηστευτοῦ λεγόμε-
νον νομοκάνονον εἰς τὰ τοιαῦτα οὐ συμφωνοῦν τοὺς θείους κανόνας
οὔτε ἄλλην θείαν γραφὴν ἐνθεσμον. καὶ ὅμως εἰς τὸ μέγα βιβλί-
ον τῶν ἐρμηνειῶν εἰς τὸν νηΐ λόγον περὶ ἑορτῶν, μετὰ τὰς ἀφω-
ρισμένας καὶ σηματοθευμένας ἑορτὰς. ἐξ(ετ)έθειται ἐρμηνεία τῶν εἰ-
δησιῶν ἐχόντων ἑορτῶν, ὅπερ βιβλίον καὶ σὺ ἔχεις. ὁμοίως καὶ εἰς
τὸ τυπικουότζικον ἐξετέθειται πᾶσα εἰδησις τῶν ἑορτῶν ἢ ἀκρίβεια,
καθὼς δὲ καὶ ἀποδεδείχται περὶ τῶν τυπικῶν τῶν μεγάλων μο-
ναστηρίων καὶ τὸ τοῦ Νηστευτοῦ λεγόμενον νομοκάνονον, ὅτι
οὐ συμφωνοῦν εἰς τὰ τοιαῦτα τοὺς θείους κανόνας οὔτε ἄλλην ἁγίαν
καὶ ἐνθεσμον γραφὴν, διὰ τοῦτο οὐκ ἐτόλμησα εἰς τὸ τυπικουότζικον
τὸ ἐξετέθη εὐμάρτυρον ἐκ τῶν θείων πατέρων θήσειν τὰς ἑορτὰς
ἐξ αὐτῶν ἢ ἀπὸ ἄλλου τινός, ὅπως ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐκ τῶν θείων
πατέρων μόνον ἔχει τὴν συναγωγὴν. καὶ ἕνεκεν τοῦτο ἀκριβασά-
μενος ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς, ἔπεσαν ἡ ἑορταῖς (J. 59^b) εἰς τρεῖς
τάξεις. καὶ ὅσαι μὲν εὐρηναί ἐν τῇ θείᾳ Γραφῇ ἑορταῖς ἔχοντα
ἀναγνώσματα, ὁμοῦ καὶ πᾶσα πνοή καὶ εὐαγγέλιον καὶ σύναξιν
περιεκτικὴν τῶν χριστιανῶν, συνηρμόσθησαν μὲ τὰς δεσποτικὰς ἑορ-
τὰς. τὰς δὲ ἑτέρας ὅσο διαφοράς τῶν ἑορτῶν, τῶν τε μεσαίων καὶ
τῶν μικρῶν, ἐδιδάχθημεν πάλιν καὶ τοῦτο ἐκ τῶν θείων γραφῶν
ἀπὸ τε τῆς τετυπωμένης ἐν ἐκάστη ἑορτῇ ἀκολουθίας, καὶ ἐξ αὐ-
τῶν τῶν τυπικῶν τοῦ τε Στουδίου καὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους τέως
τὰ ἀρμόζοντα ἐν τοῖς τοιοῦτοις, πῶς διαφοράς ἐκεῖ ἔχει περὶ τοῦ
καμάτου καὶ τῶν τετυπωμένων ὥρων καὶ τῶν μετανοιῶν.

Πάλιν ἐγράφε: μὲ, περὶ τὸ
λεγόμενον τὸ τοῦ Νηστευτοῦ
νομοκτινονον γὰ σοι γράψω τὴν
εἰδησίαν καὶ ἐν τούτῳ πολλὰ ἐ-
ερσυνήσας οὐχ εὐρίσκεται ἐν ἀλη-
θείᾳ τὸ πῖνος ἐστίν, ὅτι οὐ συμ-
φωνοῦν ἐν τούτῳ ἕνα τὸ ἄλλο.
ἄλλα μὲν ἐπιγράφουν οὕτως νο-
μοκάνονον Ἰωάννου πατρι-
άρχου Κωνσταντινουπό-
λεως τοῦ Νηστευτοῦ, καὶ
ἄλλα ἐπιγράφουν οὕτως: κανο-
νικὸν Ἰωάννου μοναχοῦ
καὶ διακόνου μαθητοῦ τοῦ
ἁγίου Βασιλείου, οὔτινος
ἢ ἐπωνυμία τέκνον τῆς
ὑπακοῆς. εἰς ἄλλο πάλιν ἐνδει-
κνυται τὸν χαρακτήρα, ὅτι γέρον-
τός τινος ἐν πρός μαθητὴν ἐν
τῷ λέγειν, ὅτι ταῦτα γράφω
σοι καὶ οὕτως ποίει(ε), ἕως
οὐ σε συντύχω ἀπὸ στό-
ματος. καὶ πάλιν ἔχει εἰς τινα
προλόγους ὅσο καὶ ἐκ τὸ λέ-
γειν, ὅτι ταῦτα πάντα ἔμα-

ἀποδείξει, ὅτι τὸ λεγόμενον
τοῦ Νηστευτοῦ νομοκτινονον οὐ
ἐστὶ τοῦ Νηστευτοῦ, ἀλλὰ γράφω
καὶ τὸν πῖνονον ἐπὶ τῷ
ἐκείνῳ μαθητῇ.

Ἐγράφε: μὲ, περὶ τὸ λεγόμενον
ἐπὶ Βασίλει, ὅτι τὸ λεγόμενον
τινα περὶ τοῦ λεγόμενου νομο-
κάνου τοῦ Νηστευτοῦ καὶ Ἰω-
άννου, ὅτι πολλὰ περὶ τούτου ἐ-
ερσυνήσας εἰς ἡμετέραν εὐρίαν
ἐν ἀληθείᾳ. τίνα ἐστὶν ὁ γρη-
συμφωνοῦσι ἀλλήλοις καὶ ἐπι-
γραφα, ἄλλα τὰ μὲν παλαιά
φέρουσι τὴν ἐπιγραφὴν νο-
μοκάνονον Ἰωάννου πα-
τριάρχου Κωνσταντινουπό-
λεως τοῦ Νηστευτοῦ, ἄλ-
λα κανονικὸν Ἰωάννου
μοναχοῦ καὶ διακόνου μα-
θητοῦ τοῦ ἁγίου Βασιλεί-
ου, οὐ γρηῃ ἐπωνυμία τέ-
κνον ὑπακοῆς. ἐν ἐτέροις
δὲ πάλιν δείκνυται τις χαρακτήρ,
ὅτι γέροντός ἐστι τινός πρὸς τὸν
ἑαυτοῦ μαθητὴν τῷ 1) λέγειν, ὅτι
ταῦτά σοι γράφω καὶ οὕ-
τως ποίει, ἕως ἂν σε συν-
τύχω ἀπὸ στόματος, καὶ
ἐκ τοῦ λέγειν, (J. 210^b) ὅτι
ταῦτα πάντα ἔμαθον ἐκ
τοῦ ἐμὲ 2) ἀναθρέψαντος
λόχνου τῆς διακρίσεως.
τῷ τε ἔχειν προλόγους ὅσο καὶ

1) το cod.
2) ἐμὲ cod.

θον ἐκ τοῦ ἐμὲ ἀναθρέψαν-
 τος λύχνου τῆς διακρίσε-
 ως, καὶ ἀπὸ ἄλλα πολλὰ ἐνδείκνυ-
 ται, ὅτι γέροντος ἐν τινὸς πρὸς μα-
 θητὴν ὁ γὰρ μέγας Ἰωάννης ὁ
 Νηστευτῆς ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ βασιλέως ἦτον, ὁ δὲ ἅγι-
 ος Βασίλειος ἐπὶ Οὐά-
 λεντος, καὶ ἀσύμφωνον ἐνι.
 καὶ ὅμως ἀναγκασζόμενος ἐκ
 τῆς ἀσυμφωνίας τῶν τοιούτων
 παντων ἐξερεύνησα καὶ ἠύρα
 τὸν βίον τοῦ ἁγίου Ἰωάν-
 νου τοῦ Νηστευτοῦ, καὶ οὐ-
 δαμῶς φέρει, ὅτι τινὸς ἐγένετο
 μαθητῆς πώποτε, οὔτε σύγγραμ-
 μα οἰονδήποτε πώποτε ἔγραψε,
 μᾶλλον δὲ νομοκάνονον, εἴτε ὅλως
 περὶ μαθητῶν ἐξαγορεύσεις οἰων-
 δήποτε φέρει, οὔτε κἄν ἐπι-
 στολὴν εἰς οἰονδήποτε μαθη-
 τῆν, καθὼς εἰς τὰ τοιαῦτα νο-
 μοκάνονα λέγει. (1. 60^α) ὅτι
 πλήθι πολλὰ ἀνδρῶν τε καὶ
 γυναικῶν εἶχεν εἰς μαθητεῖαν
 καὶ ὅμως ὡς εἰς τὰ τοιαῦ-
 τα βιβλία γυναικῶν μνημο-
 νεῖα εἶχεν ἐξαγορίας, καὶ εἰς
 αὐτὰ πάλιν ἑαυτὸς λέγει, ὅτι
 γυναικῶν ἐξαγορίαν ὅλως
 εἰ μὴ πρὸς θάνατον μὴ δέξῃ,
 καὶ ὡς πάλιν ἐμφαί-
 νει γέροντα πρὸς μαθητὴν, τῶς
 καθὼς καὶ προείπαμεν, ὁ βίος τοῦ
 ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Νηστευ-

τοῦ ἄλλων πολλῶν δείκνυται, ὅτι
 γέροντος ἐν τινὸς πρὸς τὸν ἑαυ-
 τοῦ μαθητὴν. ὁ γὰρ μέγας Ἰω-
 ἄννης ὁ Νηστευτῆς ἐπὶ
 Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως
 ἦν, ὁ δὲ μέγας Βασίλειος ἐπὶ
 Οὐάλεντος πολλῶ πρότερον
 αὐτοῦ βασιλεύσαντος, καὶ ὅλως
 ἔστιν ἀσύμφωνον, τοῖνον τσαύτης
 ἀνισότητος ἐν τοῖς ἀντιγράφοις
 εὑρισκομένης, ἠναγκάσθην καὶ ἀκων
 ζητῆσαι καὶ ἐξερευνησαι τὸν βίον
 αὐτοῦ, ὁ καὶ πεποίηκα. ἀλλ' οὐ-
 δὲ ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ ἐμφέρεται,
 ὅτι γέρονε τινος μαθητῆς ἢ οἰον-
 δήποτε σύγγραμμα ἐξέθετο πώ-
 ποτε, καὶ μάλιστα νομοκάνονον,
 ἀλλ' οὐδὲ περὶ ἐξαγορεύσεων μα-
 θητῶν ὑπωσδῆποτε περιέχει, ἢ
 ὅλως περὶ ἐπιστολῆς ὡς πρὸς
 μαθητὴν τινα διαλαμβάναι, ὡς
 περ εἰς τὰ λεγόμενα τοῦ Νη-
 στευτοῦ νομοκάνονα εὑρηται,
 ὅτι πολλὰ πλήθι ἀνδρῶν τε καὶ
 γυναικῶν εἶχεν εἰς μαθητεῖαν ἐν
 τῶν δὲ τῶν ἀντιγράφων λέγει, ὅτι
 γυναικῶς ἐξαγορίαν εἰ
 μὴ πρὸς θάνατον μὴ δέξῃ,
 ὅπερ ἐστὶν ἄντικρυς τοῦ ἐστὶν
 ἐναντίον τὸ ποτὲ μὲν ἐπιτρέπεαι,
 ποτὲ δὲ ἀπαγορεύειν τὴν τῶν
 γυναικῶν ἐξαγορίαν, τὸ δὲ εἰπεῖν
 ἐπιπέθαι, ὅτι εἰ μὴ πρὸς θά-
 νατον μὴ δέξῃ λογισμὸν
 γυναικῶς, ἐμφαίνει πάλιν, ὡς ἐ-

τοῦ οὐδόλως ἐμφαίνει ποτὲ γα-
 ρακτεῖρά τι τῶν τοιούτων, ἀλλὰ
 χαράκτης ἦτον τοῦ λογαρίου τῆ
 ἐπιστήμη καὶ ἡ ἐνθεος αὐτοῦ
 ἀρετὴ ἀνεβίβασεν τοῦτον εἰς
 τὸ τάγμα τῆς ἐκκλησίας καὶ
 οὕτως εἰς τὸν πατριαρχικόν
 τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον,
 καὶ λεπτομερῶς γράφει περὶ
 τὰς ἐνθεού(ς) αὐτοῦ πράξεις
 καὶ ἐλεημοσύνας, καὶ οὔτε μα-
 θητῆς τινος ἐγένετο οὔτε
 σύγγραμμα οἰονδήποτε πεποίη-
 κεν.

15 Πάλιν ἄλλο, ὅτι, καθὼς καὶ
 προείπαμεν, ὁ μέγας Ἰωάν-
 νης ὁ Νηστευτῆς ἐπὶ Ἰου-
 στινιανοῦ βασιλέως τοῦ προ-
 τέρου ἐγένετο, ἡ δὲ σ' ἁγία σύν-
 20 ὁδος ὑπὸ τοῦ ἐγγόνου Ἡρακλεί-
 ου ἐν ὑστέροις ἐγένετο, καὶ εἰς
 τὸν αὐτῆς πρόλογον εἰς τὸν β'
 κανόνα λεπτομερῶς ἀπὸ τοῦς κα-
 νόνας τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ
 25 καθεστῆς ὅλας τὰς συνόδους οἰκου-
 μενικάς τε καὶ τοπικάς, ὁμοίως
 καὶ τοῦς κανόνας ἐκάστης συνό-
 δου τὸν ἀριθμὸν ἐντιθεῖς καὶ
 αὐτὰς τὰς ἐπιστολάς τῶν ἁγίων
 30 πατέρων πάντας, ὅσας ἔχουσι θεί-
 ουσ κανόνας μικράς καὶ μεγάλας,
 ὁμοίως καὶ διὰ μικρὰ τελείως
 πάθη τινὰς τῶν πατέρων ἐπιστο-
 λὰς, καθὼς ἡ τοῦ ἁγίου Ἀθα-

πομεν ἀνωθεν, γέροντος εἶναι πρὸς
 μαθητὴν. Καὶ τῶς ἀποδεδεικται
 ἐκ τε τοῦ βίου αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν
 λοιπῶν μὴ εἶναι τοῦ Νηστευ-
 τοῦ τὸ εἰρημένον νομοκάνονον,
 αὐτὸς δὲ ὁ Νηστευτῆς τῆ ἐπι-
 στήμη τοῦ λογαρίου χαράκτης
 ἐτύγγανεν ὢν, ἡ δὲ ἐνθεος αὐ-
 τοῦ ἀρετὴ ἀνεβίβασεν αὐτὸν εἰς
 τὸ τάγμα τῆς ἐκκλησίας καὶ εἰς
 τὸν πατριαρχικόν τῆς Κωνσταντι-
 νουπόλεως θρόνον ὕψωσε καὶ οὐ-
 τε μαθητῆς τινος γέρονε οὔτε οἰ-
 ονδήποτε σύγγραμμα ἐποίησεν.

Καὶ κατ' ἄλλο δὲ πάλιν ἐστὶ
 τοῦτο πιστώσασθαι, ὅτι ὁ μέγας
 οὗτος Ἰωάννης ὁ Νηστευ-
 τῆς ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ βασι-
 λέως ὡς φησάντες εἶπομεν γέ-
 γονεν, ἡ δὲ ἕκτη ἁγία σύνοδος
 ἐπὶ τοῦ ἐγγόνου Ἡρακλείου
 πολλῶ ὕστερον ἐγένετο, ἐν δὲ τῷ
 δευτέρῳ κεφαλαίῳ τῆς τοιαύτης
 συνόδου ἀπὸ τε τῶν κανόνων τῶν
 ἁγίων ἀποστόλων καὶ καθεστῆς
 πασῶν τῶν συνόδων, τῶν τε οἰ-
 κουμενικῶν καὶ τῶν τοπιζῶν, καὶ
 τὸν 1) ἀριθμὸν τῶν κεφαλαίων
 ἐκάστης συνόδου λεπτομερῶς ἐμ-
 φέρεται, πρὸς δὲ καὶ πάσας τὰς
 τῶν ἁγίων πατέρων ἐπιστολάς,
 ὅσαι ὀρθλαθῆ θεῖους κανόνας ἔχου-
 σιν, ἢ τε μικρά, ἢ τε μεγάλας
 εἶεν, ὡς τε καὶ ἡ τοῦ μεγα-

1) τὸν αὐτὸν

νασίου πρὸς Ἀμοῦν μονά-
 ζοντα περὶ τὴν νυκτερινὴν ῥύσιν
 τοῦ σώματος ἔγραψεν, ὡσαύτως
 καὶ ἐτέρων πατέρων τινὰς λέξεις
 μικρὰς τινὰς· πάντα ἐν ἀκριβείᾳ
 εἰς τοῦτο τὸ κεφάλαιον ἔγραψεν
 ἢ ἁγία οἰκουμενικὴ σύνοδος αὕτη
 καὶ συνηρμόσατο, καὶ εἰς πλειο-
 τερὰν ἀσφάλειαν ταῦτα προσέθη-
 κεν, καὶ οὐδαμοῦ ἐμνημόνευσεν, ὅτι
 Ἰωάννου πατριάρχου Κωνσταν-
 τिनουπόλεως τοῦ Νηστευτοῦ.
 (J. 60^b) ὡσπερ λέγει καὶ διέ-
 τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων ἐτέρων
 πατριάρχων Κωνσταντινουπόλεως
 εἰς ὀνόματος συγγράμματα περὶ
 ὑποθέσεων τινῶν μερικῶν καὶ ὀλι-
 γοστῶν, πύσῃ γε μᾶλλον τοιού-
 των τελείων καὶ περιεκτικῶν ἔχων
 τὰς ὑποθέσεις εἰς πάντα ἀνθρω-
 πον, καὶ τοιούτου ἀνδρός καὶ μάλιστα
 πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως
 καὶ ἐν τῇ τοσαύτῃ ἀρετῇ δια-
 πρεπόντος εἶχεν ἀθετησαί ἢ ἁγία
 συνέδος ἢ ἀπὸ θεοῦ πνεύματος
 συναρμόσασα πάντα, ἀλλὰ μᾶλλον
 πρὸς περισσοτέραν ἀσφάλειαν καὶ
 εὐρίαν τῶν ψευδῶν ἐκπιεμένων
 ἀπὸ τῶν κατὰ τὰς θείας ἐπιθυ-
 μίας, μετὰ τὸ ἀριθμῆσαι πάντας
 τοὺς θεοῦ ἐπιθέτας καὶ τὰς ἁγί-
 ας συνέλους ὁμοίως καὶ τὰς κα-
 νόνας ἐπιστάτας ἐν ἀκριβείᾳ πᾶ-
 ντα ἐπιθέσει οὕτως καὶ λέγει μη-
 γρὸν εἰσεῖναι τοὺς προδεδι-

λου Ἀθανασίου γραφεῖσα πρὸς
 Ἀμμοῦν μονάζοντα περὶ τῆς
 νυκτερινῆς ἀνειρώξεως καὶ τῆς
 ἐντεῦθεν ῥεύ(μ. 211^a)σεως, καὶ
 ἄλλας δὲ τινὰς ῥήσεις πατρι-
 κὰς περὶ ἐλαχίστων ῥηθείσας
 πραγμάτων ἢ ἁγία αὕτη ἐν-
 τη σύνοδος ἀνετάξατο εἰς πε-
 ρισσοτέραν ἀσφάλειαν, καὶ οὐ-
 δαμοῦ ἐδήλωσεν, ὅτι τὸδε τὸ
 σύγγραμμα ἢ γοῦν τὸ ῥῆμα Ἰω-
 ἀννου (ἐστίν) πατριάρχου Κων-
 σταντινουπόλεως τοῦ Νηστευ-
 τοῦ, ὡσπερ ἀμέλει λέγει ἐτέ-
 ρων πατριάρχων Κωνσταντι-
 νουπολιτῶν ὀνόματα ἐκτὸς τῶν
 συνόδων καὶ τὰ τούτων συγ-
 γράμματα καὶ ἔσθ' ὅτε περὶ βρα-
 χυτάτων τινῶν καὶ μερικῶν ὑπο-
 θέσεων, εἰ δὲ ταῦτα οὕτως, οὐ
 πολλῶ μᾶλλον, εἰ γε ἦν τοι-
 οῦτον περιεκτικὸν καὶ λυσitelēs
 ἔγραψεν καὶ τοιούτου ἐπιστή-
 μου ἀνδρός ἀπὸ τε τῆς καθ-
 ἕδρας ἀπο τε τῆς ἀρετῆς, οὐκ
 ἔδει καὶ περὶ τούτου ἀνατάξα-
 σθαι καὶ ποσῶς δηλώσαι τὴν
 ἁγίαν ταύτην σύνοδον τὴν τῷ θεῷ
 πνεύματι κινήθεισαν καὶ πάντα
 καλῶς συναρμόσασαν ἦτοι ἢ σύ-
 νοδος μετὰ τὸ πάντα ἀνακρι-
 λικῶσαι καὶ καλῶς περὶ τῶν ὀ-
 κωντικῶν διασταλέσθαι ἐπαγεῖ λέ-
 γων· μηδεὶν εἰσεῖναι τοὺς
 προδεδιλωθέντας παραχα-

λωθέντας παραχαράττειν
 κανόνας ἢ ἀθετεῖν, ἢ ἐτέ-
 ρους παρὰ τοὺς προκει-
 μένους παραδέχεσθαι κα-
 νόνας ψευδεπιγράφους ὑπό-
 τινων συντεθέντας τῶν τὴν
 ἀλήθειαν καπηλεύειν ἐπι-
 χειρησάντων, εἰ δέ τις
 ἄλλο(ν) κανόνα τινὰ τῶν εἰ-
 ρημένων καινοτομῶν ἢ
 ἀνατρέπειν ἐπιχειρῶν ὑπε-
 εὔθυνος ἔσται κατὰ τὸν
 τοιοῦτον κανόνα, ὡς αὐτὸς
 διαγορεύει τὴν ἐπιτιμίαν
 δεχόμενος, καὶ αὕτη ἢ ἁγία
 σύνοδος ὠμμάτωσεν ἡμᾶς καὶ ἦνοι-
 ξε θύραν τοῦ γινῶναι τῶν τοιού-
 των τὴν εἰδησιν, πάλιν ἐν ὑστέ-
 ροις καιροῖς ἐπὶ Ἰωμανοῦ τοῦ
 γέροντος καὶ Κωνσταντί-
 νου ἢ γενομένη σύνοδος τῆς ἐνώ-
 σεως ὑστέρα πάντων τῶν θείων
 πατέρων καὶ διδασκάλων καὶ διὰ
 τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ ὀρθοδόξων
 βασιλέων Ἰωμανοῦ τοῦ γέ-
 ροντος καὶ Κωνσταντίνου
 καὶ ὀρθοδόξων ὁμοίως πατριαρ-
 χῶν μετὰ καὶ ἐτέρων πολλῶν τοῦ
 ἐκκλησιαστικοῦ συστήματος ἅμα
 καὶ λαϊκῶν σοφῶν τε καὶ γνω-
 στικωτάτων, καὶ ὁμως οὐκ ἐν γω-
 νία μὲν εἶτε εἰς μικρὰν τινα πόλιν
 καὶ οὐδαμινῆν γενομένη, ἀλλ' εἰς
 αὐτὴν τὴν βασιλεύουσαν τὴν Κων-
 σταντινουπόλεως, καὶ τότες ὅτε

ράττειν κανόνας ἢ ἀθε-
 τεῖν, ἢ ἐτέρους παρὰ τοὺς
 κειμένους παραδέχεσθαι
 ψευδεπιγράφους ὑπό-
 των συντεθέντας τῶν τὴν
 ἀλήθειαν καπηλεύειν ἐπι-
 χειρησάντων, εἰ δέ τις
 κανόνα τῶν εἰρημένων
 καινοτομῶν ἢ ἀνατρέ-
 πειν ἐπιχειρῶν ὑπεύθυ-
 νος ἔσται κατὰ τὸν τοι-
 οῦτον κανόνα, ὡς αὐτὸς
 διαγορεύει, τὴν ἐπιτιμί-
 αν δεχόμενος, καὶ οὕτω
 μὲν ἢ τοιαύτη σύνοδος ὠμμά-
 τωσεν ἡμᾶς καὶ ἦνοιξε θύραν
 τοῦ γινῶναι τῶν τοιούτων τὴν εἰ-
 δησιν, ἐν ὑστέροις δὲ καιροῖς ἢ
 γενομένη σύνοδος τῆς ἐνώσεως
 ἐπὶ Ἰωμανοῦ τοῦ γέροντος καὶ
 Κωνσταντίνου τῶν ὀρθοδό-
 ξων βασιλέων καὶ τοῦ εὐσεβοῦς
 καὶ ἐναρέτου πατριάρχου καὶ ἄλ-
 λων πολλῶν τοῦ τῆς ἐκκλησίας
 πληρώματος ἅμα λαϊκῶν τε σο-
 φῶν καὶ γνωστικῶν, οὐκ ἐν γω-
 νία που καὶ ἐν παραβύσπῃ, ἀλλ'
 ἐν αὐτῇ τῇ βασιλεύουσῃ τῶν πό-
 λεων Νεῇ Ῥώμῃ, ἦν ἡμᾶς πάντων
 τῶν σχισμάτων καθαρθεύουσα ἢ
 ἢ τοῦ θεοῦ ἐκκλησία, τότε πως
 ἐν τῷ τέλει διεξείσεν, ὅτι πᾶν

ἐκ πάντων αἱρέσεων καὶ σχι-
 (α. 61^α)σμάτων καθαρεύουσα, τότε
 ἢ σύνοδος αὕτη ἐγένετο τῆς ἐνώ-
 σιως. ἐν τῷ τελείῳ δὲ τῶν αὐτῆς
 διατάξεων κατὰ τάξιν ἐπιφέρει
 τοὺς ἀναθεματισμοὺς καὶ ἐκεῖ ἐπι-
 φέρει καὶ ἐπισφραγίζει καὶ τοῦτο
 λέγων, ὅτι ἅπαντα τὰ παρὰ
 τὴν ἐκκλησιαστικὴν πα-
 ράδοσιν καὶ τὴν διδασκα-
 λίαν καὶ ὑποτύπωσιν τῶν
 ἁγίων καὶ ἀοιδίμων πα-
 τέρων καινοτομηθέντα καὶ
 πραχθέντα ἢ μετὰ τοῦτο
 πραχθησόμενα ἀνάθεμα, καὶ
 μεθέτερα ὅτι τοῖς ἐν κατα-
 φρονήσει τιθεμένοις τοὺς
 ἱεροὺς καὶ θείους κανό-
 νας τῶν μακαρίων πατέ-
 ρων ἡμῶν, οἳ καὶ τὴν ἁγί-
 αν ἐκκλησίαν ὑπεριδοῦσι
 καὶ ὅλην τὴν χριστιανι-
 κὴν πολιτείαν κοσμοῦν-
 τες πρὸς θεῖαν ὁδηγοῦσιν
 εὐλάβειαν, ἀνάθεμα¹⁾. ἰδοὺ
 καὶ αὕτη ἡ σύνοδος πολλῶν πα-
 τέρων συναγομένων πάντας τὰς
 ματαίας ὑπολήψεις ἀνέτρεψεν ὑπὸ
 τῶν ὅλων τούτων ἀναθεματισμῶν.
 καὶ μάλιστα ὅτι ἐν ὑστέροις τελεί-
 ος τῶν θεῶν πατέρων ἐγένετο.
 πρὸς τὰ τῶν ἐπιτιμῶν τὸν κατὰ

τα τὰ παρὰ τὴν ἐκκλησια-
 στικὴν παράδοσιν καὶ τὴν
 διδασκαλίαν καὶ ὑποτύ-
 πωσιν τῶν ἁγίων καὶ ἀοι-¹⁰
 δίμων πατέρων καινοτο-
 μηθέντα καὶ πραχθέντα
 ἢ μετὰ τοῦτο πραχθησό-
 μενα ἀνάθεμα, καὶ πάλιν
 τοῖς ἐν καταφρονήσει τι-¹¹
 θεμένοις τοὺς ἱεροὺς καὶ
 θείους κανόνας τῶν μα-
 καρίων πατέρων ἡμῶν,
 οἳ καὶ τὴν ἁγίαν ἐκκλη-²⁰
 σίαν ὑπερείδουσι καὶ
 ὅλην τὴν χριστιανικὴν
 πολιτείαν κοσμοῦντες
 πρὸς θεῖαν ὁδηγοῦσιν εὐ-
 λάβειαν, ἀνάθεμα¹⁾. ἰδοὺ
 καὶ αὕτη ἡ σύνοδος ὑπὸ πολ-
 λῶν πατέρων ἐν ὑστέροις και-
 ροῖς ἐν ἀγίῳ πνεύματι κηθη-
 σα διὰ τῶν δύο τούτων ἰνα-
 θεματισμῶν πᾶσας τὰς ματαίας
 ὑπολήψεις ἀνέτρεψε, περὶ ἧ-
 τῶν ἐπιτιμῶν τὰς τε θείας συ-

¹⁾ Ἡ ἑστία ἐστὶν, τ. 9—10 (ἐπὶ τῆς ἀναθεματικῆς ἐπιστολῆς ἐν ἀποστολικῇ ἐπιστολῇ, κατὰ ἀρχαίαν V α 7).

τῆς πορνείας χρόνον τῶν θεϊ- νό(1. 211^b)δους καὶ τὸν μέ-
 ων πατέρων, συνόδων καὶ τοῦ γαν Βασιλείου ἐξηκολούθη-
 μεγάλου Βασιλείου ἐξηκο- σεν, ὅτι περὶ πορνικῶν αἰτιῶν
 λούθησεν, ὅτι περὶ πορνικῶν ἢ ὑπόθεσις ἦν· περὶ δὲ τοῦ
 αἰτιῶν ἢ ὑπόθεσις ἦν, καὶ Νηστευτοῦ οὐτε ἐμνημόνευ-
 οὔτε Νηστευτοῦ ἐμνημό- σεν ὅλως οὔτε ἐξηκολούθη-
 νευσεν καὶ ἐξηκολούθησεν.
 οὔτε ἄλλου τινος, ἀλλὰ τῶν περιεχτικῶν ἁγίων καὶ θεῶν συν-
 ὄδων τῶν ἐν ἀληθείᾳ ἐν ἁγίῳ πνεύματι συνηγμένων, καὶ τοῦ
 10 μεγάλου Βασιλείου, καὶ ταῦτα πάντα ἐρευνήσας, πνευματι-
 κῆ ἀδελφεῖ, καὶ φοβηθεὶς τὴν ἀγκυρομένην πλάνην, εἴ τι ὁ
 θεὸς ἐδωρήσατο, συνῆψα τὰ τῆς προειρημένης βίβλου τοῦ Νη-
 στευτοῦ λεγομένης τὰ ἀρμόζοντα τέως τὸ ὅσον μετὰ καὶ ἐμμη-
 νείας τῶν δυσνοήτων τῆς αὐτῆς βίβλου καὶ ἑτέρων ἐρμηνειῶν τι-
 15 νων συμβαλλομένων τῶν ἐπιτιμιῶν τέως τῶν διαφόρων ἀμαρτημάτων
 καὶ τῆς μετανοίας αὐτῆς καὶ κρατήσεως καὶ συγχωρήσεως τῶν θεῶν
 καὶ ἁγράντων μυστηρίων, καὶ πάλιν ὅσα τῶν ἁγίων πατέρων ἐν
 εἰδήσει τοιαύτη ἐνετύχα, συναρμόσας δε καὶ ὁμοῦ τεθεικῶς ταῦ-
 τα πρὸς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου τῶν ἐρμηνειῶν τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυ-
 20 ρίου ἐθήκαμεν (1. 61^b) μετὰ τὸ τελειωθῆναι τὸν εἶς λόγον καὶ τὰ
 ἐν αὐτῷ πάντα προκείμενα ὅπερ (ταύτην τὴν βίβλον καὶ ἐσὺ ἔχεις)
 καὶ ὥδε εἰς τὸν ἅγιον Συμεῶν τὸν θαυματουργὸν ἐνι. ἀλ-
 λαχοῦ δὲ τὸ νομοκάνονον τοῦτο πλατυτέρως ἐξεδόθη.

Περὶ δὲ βρώσεως καὶ πό- Ἄλλ' ἐνταῦθα μὲν οὕτως περὶ
 25 σεως τὰ ἐν τῇ βίβλου τοῦ δὲ βρώσεως καὶ πόσεως οὐ συμ-
 Νηστευτοῦ ἐγκείμενα οὐ συμ- φωνοῦσι· τὰ τῇ βίβλῳ τοῦ Νη-
 φωνοῦσιν ὅλως τοῖς θεοῖς κανόσι, στευτοῦ ἐγκείμενα τοῖς θεοῖς
 καθὼς καὶ ἄνωθεν εἶπαμεν, καὶ κανόσι καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐτόλ-
 διὰ τοῦτο οὐκ ἐτόλμησα θῆσαι μῆσα θεῖναι· τὰς ἐσρτάς ἐξ αὐ-
 30 τὰς ἐσρτάς ἐξ αὐτοῦ τοῦ βιβλίου τοῦ εἰς τὸ τυπικουτέρικον, ὅπερ
 εἰς τὸ τυπικουτέρικον τὸ ἐνι. εὐμάρ- ἐνι. ἐμμάρτυρον ἐκ τῶν ἁγίων πα-
 τυρον ἐκ τῶν ἁγίων πατέρων, τέρων.

Ταῦτα δὲ πνευματικῆ μου ἀδελφεῖ, περὶ ὧν ἐγραψάς με ὑποθε-
 σεων ἐρευνήσας ἐγραψά σε, ὅσα ἐνετύχον ἐκ τῶν θεῶν γραφῶν, εἰς δὲ
 35 τινα ἕτερον ἔχουσι σκοπὸν τὸν μετ' ἡμῶν, εἰ τις ἄλλος γί-

νύστων ἐκ θείου καὶ προσκυνητοῦ πνεύματος, τὸ κρείττον ἡμῶς
 ὠφελῆσαι ὡς ἰδιώτας. διὰ τοι τοῦτο εἰς πᾶν, ὅ τι λόγῳ ἢ γράμματι
 εὐρητὲ δυσδιάκριτον, οὐκ ἀποτολμῶ διακρίνειν τοῦτο ἢ ἀποφραίνεσθαι,
 ἀλλ' ἐτέροις τοῦτο παραχωρῶ. εἴπω παντός ἐπιχειμένου κινδύνου ἑμαυ-
 τὸν ἐλευθέρον εἶναι σπουδάζω τῇ χάριτι τοῦ Χριστοῦ μόνον τὴν εἰ-
 δεῖν φανεροποιῶν. οὕτως καὶ ἐσὺ ποιῶν οὐκ ἀποσφραλεις τοῦ προ-
 σήκοντος διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ. ἡμεῖς τοῖνον εἶ τι καὶ ἐνετό-
 χασμεν ἐν διαφόροις βίβλοις εἴτε εἰς τὰ τοπικὰ τῶν μοναστηρίων,
 εἴτε ἐν τῇ προσηρημένῃ βίβλῳ τῇ λεγομένῃ τοῦ Νηστευτοῦ, εἴτε
 ἄλλου τινός τῶς τῶν ἐχόντων εἰδησιν πάντες καὶ ἀπὸ διαφόρων
 θείων γραφῶν καὶ κανόνων ἐνθέσμων καὶ νόμων πολιτικῶν, εἴτε
 περὶ βρώσεως καὶ πόσεως, εἴτε περὶ ἑορτῶν καὶ νηστειῶν, εἴτε ἐν
 ἄλλῃ οἰαδῆποτε πράξει, πάντα συνάψαντες διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυ-
 ρίου καὶ τὸν θεσμὸν ἐξακολουθοῦντες τῆς θείας ἀγάπης εἰς τὸ παγ-
 κόσμιον καὶ περιεκτικὸν βιβλίον τῶν ἐρμηνειῶν τῶν ἐντολῶν τοῦ
 Κυρίου ἐθήκαμεν πάντα. τὴν δὲ ἀκρίβειαν πᾶσαν εἰς τὸ προλεχθῆναι
 τοπικούττινον ἐξειθέμεθα. ἕκαστος οὖν ἐντογγάνων ταῦτα πάντα, εἶ τι
 καὶ ἁρμόζει, τοῦτο πρὸς σωτηρίαν ψυχῆς καὶ ἀρέσκον θεῷ διαπρά-
 ξει· καὶ ἡμῖν ὑπερευχόμενος

(Α. 62^α) Ἡμᾶς δὲ τοῦτο ἁρ-
 μόζει, καθὼς ὁ ἀπόστολος Τι-
 μοθέω γραφῶν ὤρισε (σε αὐτὸν
 ἄγνον τήρει· καὶ μὴ κοι-
 νῶνε· ἀμαρτίας ἄλλοτρι-
 ας¹⁾· καὶ ἐν πραύτητι παι-
 δεύων τοὺς ἀντιδιατιθε-
 μένους²⁾· καὶ τὸ εἶ τις φιλό-
 νεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύ-
 ταν συνήθειαν οὐκ ἔχο-
 μεν οὐδὲ αἰ ἐκλήσια· τοῦ
 θεοῦ³⁾· καὶ εἰ τις ἐτέρῳ δι-
 βουλεύεται καὶ μὴ προσέρ-

Τὸ λοιπὸν οὖν ἐκεῖνο ἡμῖν ἁρ-
 μόζει, ὅπερ ὁ ἀπόστολος Τιμο-
 θέῳ¹⁾ ἐπέστειλε, σε αὐτὸν
 λέγων ἄγνον τήρει· καὶ μὴ
 κοινῶνε· ἀμαρτίας ἄλ-
 λοτρίαις²⁾· καὶ τὸ ἐν π
 πραύτητι παιδεύων τοὺς
 ἀντιδιατιθεμένους³⁾· εἰ
 δὲ τις φιλόνηκος εἶναι
 δοκεῖ, ἡμεῖς τοιαύτην συ-
 νήθειαν οὐκ ἔχομεν οὐδὲ
 αἰ ἐκλήσια· τοῦ θεοῦ⁴⁾·
 καὶ τὸ εἶ τις ἐτεροδοξά-

¹⁾ καὶ ἀποστολῆς τῶς Τιμοθέου
²⁾ 1 Κορ. 13α

³⁾ 1 Τιμ. 2α

⁴⁾ 11 Τιμ. 2α

χεται ὑψαίνουσαι λόγοις οὐκαὶ καὶ μὴ προσέρχ-
 τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ καὶ ὑψαίνουσαι λόγοις τοῦ
 Χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέ- κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
 βειαν, διδασκαλίᾳ, τετόφω- στοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβει-
 5 ται μὴδὲν ἐπιστάμενος, ἀν διδασκαλίᾳ, τετόφωται
 ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητή- μὴδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ
 σεις καὶ λογομαχίας. εἴ νοσῶν περὶ ζητήσεως καὶ
 ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, λογομαχίας, εἴ ὧν γίνεται
 βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πο- φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι,
 10 νηραί, διαπαρτριβαί δι- ὑπόνοιαι πονηραί, διαπα-
 εφθαρμένων ἀνθρώπων ρατριβαί ἀνθρώπων δι-
 τὸν νοῦν καὶ ἀποστερημέ- φθαρμένων τὸν νοῦν καὶ
 νων τῆς ἀληθείας, νομι- ἀπεστερημένων τῆς ἀλη-
 ζόντων πορισμὸν εἶναι θείας, νομιζόντων πορι-
 15 τὴν εὐσέβειαν. ἀφίστασο σμὸν εἶναι τὴν εὐσέβει-
 ἀπὸ τῶν τοιούτων· ἐστὶ ἀν. ἀφίστασο ἀπὸ τῶν
 δὲ πορισμὸς μέγας εὐσέ- τοιούτων· ἐστὶ δὲ πορι-
 βεια μετὰ αὐταρκειᾶς¹⁾· σμὸς μέγας ἢ εὐσέβεια
 Ταῦτα πάντα, πνευματικῆ ἀδελφέ, μετ' αὐταρκειᾶς²⁾. Ταῦ-
 20 ἀπὸ ἀνωθεν καὶ εἴ ἀρχῆς τῆς ἐπι- τα τοῖνον μαλέτα, ἐν τοῖτοις ἀπο-
 στολῆς ὁμοίως καὶ τῶν λοιπῶν λέσγει ὑπερευχόμενος καὶ τῆς
 διαφορῶν ἐπιστολῶν καὶ λοιπῶν ἡμῶν ἀλλιότρις (οὐ γὰρ ἡμετέ-
 συγγραμμάτων ἐτέρων καὶ αὐτοῦ ρα ταῦτα οὐδὲ τῆς ἡμετέρας ἡα-
 25 τοῦ μεγάλου βιβλίου τῶν ἐρμη- νοίας γεώρημα, ἀλλ' ἅπερ ἡ γὰ-
 νειῶν νουνεγῶς πάντα καὶ φιλο- ρις ἐνεπνεύσει) ἐν αὐτῷ Χριστῷ
 πόνως ἀενάως διέρρηξ, ὡς ἐκ τῆς τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὃ πρέπει. ὅσα
 θείας προνοίας τὴν ἐνέργειαν διὰ εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.
 τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ ἔργοντα καὶ
 οὐκ ἀπὸ ἑμῆς σπουδῆς τοῦ ἀνα-
 30 τίου μοναχοῦ Νίκου. μετάνοιαν
 οἱ μετ' ἐμὲ ἀδελφοί· καὶ τοὺς ἐν
 σοὶ ἀδελφοὺς μετάνοιαν εἴ ἐμοῦ.

¹⁾ 1 Τιμ. 11 3-5

B. СЛОВО 31-е.

λα΄. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν κύριον Βασιλείον. ὅτι κληρὸν ἢ ἔμπρακτος διδασκαλίᾳ καὶ ὅτι εἰς οἰονόμησιν κἀθως μολυνθῆ τις, οὐκέτι ἱερατεύει καὶ περὶ τῆς τριτητῆς τῆς ἐξουσίας πὸς ἐνετώθη ἔτι καὶ περὶ τοῦ θρόνου τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας.

Πνευματικὴ μου ἀδελφὴ κύρι Βασίλει, καθὼς ἡ κατὰ θεὸν ἀγάπη σου ἤπῃσαστο καὶ ἐπέταξέν με γράφαι καὶ ἀποστελεῖν σου τινῶν κεφαλαίων τὴν εἰδῆσιν, ἅτινα καὶ ἀπὸ στόματος εἶπες μοι, καὶ ἐγὼ ὅμως καθὼς καὶ ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐσὺ καὶ ὁ κοινὸς ἡμῶν πατὴρ ὁ πατὴρ σου οἶδατε, ὅτι πολλὰ ἡγάπουν συνδιαλέγεσθαι τὴν ἀγάπην σας καὶ συνομιλεῖν ἀπὸ πανταχόθεν, ἐπηρεῖα δὲ τοῦ μισοκάλου ἀπετύχησεν πρὸς ἡμᾶς τῆς τοιαύτης ὠφελείας ἰδοὺ πλέον τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ ἐπειδὴ ὁ πανοικτίρμων θεὸς διὰ πρεσβειῶν τῆς παναχράντου θεοτόκου καὶ τοῦ ἀγίου κοινοῦ ἡμῶν αὐθέντου Συμεῶν τοῦ μεγάλου θαυματουργοῦ οὐκ εἶασεν τὴν ἐπιρριαν τοῦ μισοκάλου, ἢ κατὰ θεὸν ἀγάπη σας ἐπὶ πλεῖον προκίψαι, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐμὲ τὸν ἀνάξιον τὰ τῆς ἀγάπης ἐνδείξασθαι διὰ τῆς αὐτοψῆς σου ὁμιλίας καὶ πάλιν τοῦ κοινοῦ ἡμῶν πατρός καὶ πατρός σου διὰ γραμμάτου, τοσοῦτον δὲ ἐχάρην εἰς τοῦτο, ὡς ὁ εὐρίσκων σκύλα πολλά, καὶ πρῶτον μὲν ὑπὸ τῆς κατὰ θεὸν ἀγάπης κινούμενος, καθὼς εἴρηται, ὅτι τὰ μυστήρια μου τοῖς ἐμοῖς καὶ τοῖς υἱοῖς τοῦ οἴκου μου, οὕτως καὶ γὰρ ὁ ἀνάξιος φανεροποιῶ πάντα καὶ ὅμως τέως τὰ ἤργησαν, ἀφοῦ τὸ σκάνδαλον γέγονεν, καὶ οὐκ ἐφανέρωσα τὴν κατὰ θεὸν ἀγάπην σας τὰ γὰρ πρῶην μικρὸν μικρὸν τέως τὸ ὅσον ἐφανέρωσα τὴν ἀγάπην σας. ἀρτίως δὲ φανεροποιῶ σας καὶ τοῦτο. ὅταν ὁ ἀγιώτατος ἡμῶν δεσπότης ὁ πατριάρχης προσεκαλέσατό με, ὅμως ὡς ἦν ἀκηνη νεοπῶς, οὐκ ἐγίνωσκεν τὰ κατ' ἐμὲ ἐν ἀκριβείᾳ οὔτε τὴν ἐμὴν γνώμην, καὶ πρῶτον μὲν ἐλάλησέν με διὰ χειροτονίαν καὶ ἀποστελεῖν εἰς τὸ Βαγδά. ἐγὼ δὲ κατ' ἐμαυτοῦ εἰδὼς ἀσφαλῶς, ὅτι κενόδεκτός εἰμι εἰς χειροτονίαν, ἀμερίμνως εἶχον εἰς τοῦτο. ἐπειτα πάλιν μεταβληθεὶς μετὰ συμβουλῆς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων καὶ μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων ὁμοίως καὶ λαϊκῶν καὶ παντὸς τοῦ συστήματος, καθὼς καὶ τότες ἐλεγέν με, ἡβουλήθη τῆ τοῦ πρεσβυτέρου

χειροτονίᾳ καὶ τῆν ἐργασίαν τὴν ἐν ἐμοὶ κενόδεκτον καὶ τὴν ἐσὼ τῆς πόλεως καὶ αὐτῶν τῶν γυναικῶν καὶ πᾶσαν ἡμετέραν καὶ ἐπολεμήσεν με τότες πολλὰ καὶ πάντας ἐκ ἄρχῆς καὶ ἐκ λοιποῦ, ὅπως ἐπακούσω εἰς τούτο, ἢ ἢ ἢ πάντας πάντα καὶ τὸ σκεῖον συνειδὸς ἐρευνήσας, τὸ μέγα μόνον μετὰ τῶν ἑστων ἐργασίᾳ καὶ τὸ ἀ.λ. 219 ἰσχυριστέον κρινεῖ, καθὼς ἡ θεὸς ἠέκουεν γνώσιν, οἰκονομήθησαν τὰ χερότερα, καὶ τὸ μὲν ἱερατεῖον ὡς μὴ λαγγανόντά με οὐκ ἐδεξάμην, τὴν δὲ ἱερατεῖον ἐγγέρον οὐτως μὲν ὡς καὶ ἐπολεμήσασιν οὐκ ἐδεξάμην, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἁγίου ἀνδρόντου ἔχοντα τάτιν τὴν τῶν ἐστω μυστηρίων τῆν τοῦ ἐστω δὲ πάλιν οὐκ ἔχω πῶς εἰπεῖν, τέως πάντων ἡμῶν τῆν ἐργασίαν ἀναμεμιγμένην τῆ τοῦ κόσμου συγχύσει καὶ περιπλοκαί, καὶ ὅμοι πάντα ἀναμεμιγμένα καὶ συμπεπλεγμένα τὰς ἀμαρτίας καὶ τὰ λοιπὰ τὰ τὸν θεὸν παροξύνοντα ἕνεκεν τῶν τοιούτων τὴν ἐργασίαν ταύτην οὐκ ἐδεξάμην, ἀλλὰ τὴν μετὰ ἀγάπης καὶ ταπεινώσεως, καθὼς καὶ διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ ἀνάξιον μου ὄντος ἐξ ἀρχῆς ἐγχειρίσθην, καὶ ὅμως καθὼς ἐσοφίσαστο Κύριος, οὕτως καὶ ὀκονομήσεν, καὶ τίς πον τέως οὐκ ἐγίνωσκεν τὴν τοῦ θεοῦ σοφίαν καὶ οἰκονομίαν; ἀλλ' ὅμως τὴν μὲν ἐξ ἀρχῆς δοθεῖσαν μοι διακονίαν τοῦ διδασκαλείου οὐκ ἐπαραιτηράμην, ἀλλὰ εἰ καὶ ἀνάξιος, ὅμως κατὰ τὸν πάλαϊ Ἰακώβ ἐγὼ ἀνάξιος ὢν, θεϊκῆ δὲ σοφίᾳ οἰκονομήσας ὁ Κύριος, τὴν σφραγίδα καὶ εὐλογίαν διὰ τῆς πίστεως ἐδεξάμην τοῦ δεσπότου μου τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου, καὶ ὅμως τὰς θείας γραφὰς καὶ τὰ λανθάνοντα τοῖς πολλοῖς φανεροποιῶ καὶ ἄλλα, ὅσα τοῖς αἰτούσιν καὶ γρηῃζοῦσιν, καὶ καὶ ἡ ἐσὴ ἀγάπη ἡ κατὰ θεὸν ἀρτίως πεποίηκεν.

Ταῦτα μὲν οὐκ ἐμὲ μόνον ἀρμόζουσι, ἀλλὰ καὶ πάντας ἀπλῶς τοὺς δυναμένους ἐν τοῖς τοιούτοις μετὰ θεόν, καθὰ καὶ ἐν τοῖς πρῶην ἡμῶν πατράσιν εὐρίσκονται πράττεσθαι καὶ διὰ ἐπιτροπῆς, καὶ ὅμως ἐγὼ τότες ἔγραψα ἐπιμέστωσ ἀποφαντικῶς οὕτως ὅτι μὴ τολμήσῃ με τίς πον μαρτυρῆσαι εἰς ἱερατεῖον, ὅτι εἰς τὸν κόσμον ἐμολύνθη, καὶ νὰ ἐπακούσω ὑπακοὴν προσκρούοντα τὸν θεόν, τοῦτο φοβερόν, τὰ δὲ συντείνοντά με εἰς τὴν τάτιν καὶ τὸν βαθμὸν μου, εἰς ταῦτα οὐκ ἀντιτείνω, καὶ ταῦτα γράφας εἰς χαρτίον, τὸν δεσπότην ἡμῶν τὸν ἀγιώτατον πατριάρχην ἀπέστει-

λα. καὶ ἀπεδείχθη ἐπιμέσεως διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ ἡ ἐπαι-
 νουμένη ὑπακοὴ καὶ παρακοή, τὴν μὲν διακονίαν μου μὴ παρ-
 αιτησάμενος, τὸ δὲ ἱερατεῖον, εἰ καὶ ἀνάξιος καὶ ἐλεεινός, ἀλλὰ
 πολλά πολλά ἀγαπῶ διὰ πράξεως λαλεῖν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον καὶ τὰς
 θείας γραφάς φανεροῖν, καὶ οὐ διὰ λόγου μόνου ἀπλῶς καὶ ἀσκό-
 πως, καὶ οὕτως ἐπιμέσεως ἐξ ἐμοῦ ἀποδείξας, ὅτι ἀνάρμοστον
 καὶ παράνομόν ἐστιν τὸν μολυνθέντα σαρκὶ δίχα τοῦ τιμίου καὶ
 νομίμου γάμου ἱερατεῦειν ἕνεκεν τῆς μετανοίας· ἡ μετάνοια γάρ
 (1. 219^b) τὰς ἀμαρτίας ἀποκαθαίρει, οὐ τὴν ἱερωσύνην χαρίζε-
 ται, καθὼς οἱ θεῖοι κανόνες διακελεύονται. καὶ ὅμως ἔργῳ καὶ 10
 λόγῳ ἐπιμέσεως ἐφανερώθη περὶ τῆς ἱερωσύνης τὰ τῶν θείων
 κανόνων· ἐκ τῶν αὐτῶν δὲ θείων κανόνων ἐπιστολῇ καθηρησάθη
 διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ περὶ τὰ τοιαῦτα πάντα τὰ τῆς ἱερωσύνης
 εἰς τὸν πρεσβύτερον Λαοδικείας· ἅπερ ταῦτα καὶ ἄλλα, ὅσα ἐν δια-
 φόροις προνοία θεοῦ ἐσυναχθήσαν καὶ ἐγράφησαν, συνάξας ὁ πνευ- 15
 ματικός ἡμῶν ἀδελφός κύριος Ἰωάννης καὶ ἕτεροι ἔχουσιν. ἐγὼ
 δὲ τότες τῆς πρώτης εὐλόγου ἀφορμῆς τῆς ἀρρωστίας μετὰ ταῦ-
 τα ἀπαλλαγείς καὶ ὁ καιρὸς ἤγγη τὸ κατὰ δύναμίν μου τῆς εὐλόγου
 ὑπακοῆς οὐκ ἠμέλησα, ὡς καὶ πάλιν τέως ἕως ἄρτι καὶ μετέπει- 20
 τα ἕως οὗ τῷ θεῷ δοκεῖ· οὕτως γὰρ ἡ τοῦ θεοῦ σοφία οἰκονο-
 μεῖ εἰς τοὺς βουλομένους σφίσεσθαι καὶ τὰ εἰς ὠφέλειαν ψυχῆς
 συνεργῶντα πρὸς ὑπακοὴν ἄγει, τὰ δὲ πρὸς βλάβος ψυχῆς ἀνα-
 τρέχοντα παρακούειν καὶ ἀποφεύγειν κελεύει κατὰ πάσας τὰς θεί-
 ας γραφάς.

Ἐπὶ δὲ πνευματικῆ μου ἀδελφέ, τὰ ἅπερ ἠγγίσω, καθὼς καὶ 25
 ἄλλοι πλείονες καὶ ἀπὸ ἄλλας γῶρας καὶ ἀπὸ ὧδε ὁμοίως αἰτησάμε-
 να, κατὰ τὸ ἐκαστοῦ ἐπίταγμα εἰ τι ὁ θεὸς ἐδιορήσατο συνεργούσης
 τῆς αἰσῶν πίστεως καὶ κατὰ θεὸν ἀγάπης ἐγράψαμεν, ταῦτα πᾶν-
 τα συνῆρα, καθὼς καὶ προσέπα, ὁ πνευματικός ἡμῶν ἀδελφός
 κύριος Ἰωάννης καὶ ἕτεροι ἡμέτεροι ἔχουσιν ἄρτι δὲ μετ' αὐ-
 τῶν πάντων καὶ τὴν ἐστὴν ἐπίστατον ἀγάπην ἀποδώσω μετὰ θεῶν
 καὶ ἀγαθῶν· χάρις τὸ κατὰ δύναμιν.

Ἐγὼ δὲ ὡς πάλιν περὶ τῆς ἐβλουμαίας τῆς τρυφεροῦς ἢ
 κήρυξον εἰς τὸ γρατικὸν βιβλίον τοῦ Ἀλεξανδρείως ἐβλήθηκα, πᾶς
 ὁ ἐκαστός· ἔβληται ἐν Ἱερουσαλὴμ ζήλοισι καὶ φημίνας 30

νηρᾶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλήμ χριστιανούς πάντας ἀπέκτειναν
 εἰς δὲ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἱερουσαλήμ ὑπὸ τῶν Περσῶν ἀιχμαλωτισθεῖς
 ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης Ζαχαρίας μετὰ καὶ τῶν τιμίων ἑ-
 λων, εἶθ' οὕτως πάλιν μετὰ τὴν θείαν ἐκείνην παράδοξον βοήθει-
 αν τοῦ θεοῦ τὴν εἰς τοὺς Ῥωμαίους γεγενημένην καὶ παραδόξω
 5 προνοίᾳ ὁ βασιλεὺς τῶν Ῥωμαίων Ἡρακλῆς τὴν Περσικὴν δι-
 ναστείαν κατὰ κράτος νικήσας, τὸν μὲν ἀγιώτατον πατριάρχην Ζα-
 χαρίαν τελευτήσαντα εὗρεν, τὰ δὲ τίμια ἑῷ ἀναλαβὼν πρὸς τὰ
 Ἱεροσόλυμα ἤρχετο· οἱ δὲ προλεχθέντες Ἑβραῖοι οἱ τοὺς χρι-
 10 στιανούς ἀποκτείναντες, φοβηθέντες καὶ ὄψρα λαβόντες πρὸς ἵπαν-
 τὴν ἦλθον τοῦ βασιλέως, μετὰ ὁλοῦ τοῦτον εἰς ὄρκον κρατήσαν-
 τες· ὁ δὲ βασιλεὺς τούτους ἠρώτα, πόθεν ἐστέ; ἀνταπεκρίθησαν
 ὁ ἀυθις· ὁλοῦ τοῦ βασιλείου σου πένητες οἱ Ἑβραῖοι (1. 220²)
 κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ ὡς ἐζήτησαν αὐτὸν ὄρκον μὴ
 15 ἀδικῆσαι αὐτούς, οὐκ ἔγνω τὸν ὅλον ὁ βασιλεὺς καὶ ἔνεκεν τοῦ-
 το μὴ βουλόμενος τούτους ἀδικῆσαι ὡμοσεν αὐτοὺς ὄρκω· ἐλθὼν
 δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα, οἱ ἐν ταῖς ὕρεσιν καὶ ἐν ἑτέροις κρυφίοις ἢ
 20 τόποις κρυπτόμενοι ὀλίγοι χριστιανοὶ εἰς πρόσωπον ἦλθαν τοῦ βα-
 σιλέως. ἐρωτώμενοι δὲ, ὡς μὴ ἕτεροι οὐκ εἰσίν, ἀπεκάλυψαν πάν-
 τα τῷ βασιλεῖ. τότε ἔγνω ὁ βασιλεὺς τῶν Ἑβραίων τὸν ὅλον
 εἶτα λέγει αὐτούς· Ἦ ἀρεστόν ἐστιν ὑμῖν ποιῆσαι; οἱ δὲ ἠτήσαν-
 25 το τοὺς Ἑβραίους ἀποκτανθῆναι· καὶ καθὼς ἐπραΐαν ταῦτα παιθεῖν.
 ὁ δὲ βασιλεὺς Ἡρακλῆς τὸν ὄρκον φοβούμενος οὐκ ἤρατίσαστο
 τούτο ποιῆσαι· ἰδόντες δὲ οἱ χριστιανοὶ καὶ θέλοντες τούτο ἐπι-
 30 τυχεῖν, ἐτόπισαν ταύτην τὴν ἐβδόμηδα τῆς τυροφάγου νηστεύειν
 ὑπὲρ τῆς τοῦ ὄρκου τοῦ Ἡρακλῆ βασιλέως.

Ταῦτα δὲ εἶως ὥδε ἐκ τοῦ προγεγραμμένου βιβλίου τοῦ Ἀλε-
 ξανδρέως. πληρὴν ἐνεπιτόμως ἰδιωτικῶς τε καὶ χωρικῶς ἐστὶ·²)
 35 ἐκεῖ δὲ πλατυτέροις καὶ ἄλλῃ καὶ τεχνικῇ τὴν ἐκδοσὴν ἔχοντα.
 τούτο δὲ τὸ εὖχα τοῦ Ἡρακλῆ ἐκ Περσίδος οὐκ ἰσάζουν τὰ
 συγγράμματα Ἰσα. ἀλλ' ὁμως εἴτε οὕτως εἴτε οὕτως, ὡς καὶ ἐ-
 ἦλθεν ἀπὸ Περσίδος, τούτων εἶχε τὸν τρόπον περὶ τὴν αὐτὴν ἐβδο-
 μάδα. καθὼς ὥδε λέγει, σκοπεῖ δὲ, ὅτι διὰ τούτου εὐλογοῦν οἱ

¹ ἢ κρυφίοις κρημ.

² ἢ ἐπὶ τοῦ.

αίρετικοί Ἀρμένιοι λέγοντες, ὅτι τί ἐνεχόμεθα τὴν ἑβδομάδα ταύτην νηστεύειν διὰ βασιλέα τυπωθέντα καὶ οὕτως εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα μόνον ἀρμόζοντα. οἱ ἡμέτεροι δὲ πατέρες οὐ διὰ τὸν Ἡρακλῆν, καὶ μᾶλλον ὅτι Μαρωνίτης ἐτελεύτησεν, ἀλλὰ προκαθάρισμον τῶν ἁγίων νηστειῶν ἐπαρέδωκαν ταύτην, καθὼς τὰ συγγράμματα ἔχουσιν, καὶ ὅμως τὰ σιχηρὰ καὶ πᾶσα ἡ ἀκολουθία τῆς ἑβδομάδος ταύτης προκαθάρσιν λέγουν καὶ ψάλλονται, καὶ οὐχὶ διὰ βασιλέα, καθὼς αὐτοὶ οἱ αίρετικοὶ οἱ Ἀρμένιοι λέγουσιν. εἰς ταύτην δὲ τὴν ἑβδομάδα ἀπεναντίας ἐνέριψεν ζιζάνια ὁ διάβολος. καθὼς ὁ κανὼν τοῦ ἁγίου Νικηφόρου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως διαγορεύει· τὰ γὰρ ἐξ ἀκοῆς, καθὼς καὶ εἶπα σε, συγχώρησόν με, ἐγγράφως οὐ παραδίδω τῶς εἰς τὰ τοιαῦτα καὶ μᾶλλον εἰς τὰ τῆς πίστεως, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐγγράφως μετὰ ἀκριβείας· καὶ φόβου ἢ οὐδὲ ὅλως διὰ τὸν κίνδυνον, ὅτι χωρικός καὶ ἰδιώτης ὢν περὶ πίστεως οὐκ ἀποτολμῶ ἐρευνᾶν, οὐδὲ οἶδα τὸ τί ἦν τοῦτα, καὶ μᾶλλον ὅτι καὶ ἀσθενῆς κατὰ ψυχὴν, καὶ ἀνάρμυστόν ἐστιν εἰς τοὺς τοιοῦτους τὰ τοιαῦτα ἐρευνᾶν. ἐγὼ δὲ διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἀγάπην σου, καθὼς καὶ ἐδεήθης καὶ ἐπέταξες με, εἴ τι καὶ ἐνέτυχα ἐγγράφως ἔγραψα· καὶ πάλιν ἐξ ἀκοῆς εἴ τι καὶ ἤκουσα εἶπα σε, πλεῖον οὐδέν. τῶς περὶ τῆς ἑβδομάδος τῆς τυρινῆς, καθὼς καὶ προεἶπα, ἐν κανὼν τοῦ ἁγίου (d. 220^b) Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως κανὼν δ' λέγων οὕτως· ὅτι δεῖ νηστεύειν τοὺς μοναχοὺς τῇ τετράδει τῆς τυροφάγου καὶ τῇ παρασκευῇ καὶ μετὰ τὴν τῶν προηγιασμένων ἀπόλυσιν ἐσθίειν τυρόν, ὅπου ἂν εὐρεθῶσιν. ἀνατρέπει δὲ οὗτος ὁ κανὼν τοῦ Πακώβου τὸ δόγμα καὶ τὴν τῶν Τετραδείτων αἵρεσιν.

Καὶ ὡς μεν οὕτως ὁμοίως εἰς τοὺς αὐτοὺς κανόνας περὶ τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς τοὺς ἀσθενούσας μοναχοὺς ἐπιτρέπει ἡμεῖς ἐπιτείνε ὁφέριον, ἔλλοις οὐχί.

Περὶ δὲ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ λέγει, ὅτι εἰάν φθάσῃ ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς μεγάλης εἴ ἢ τῆς μεγάλης παρασκευῆς, τῆς μεσσαγείης οὐκ εἶται καὶ ἔλλαίου καὶ ἕ-

Ἄρτι, πνευματικῆ ἀδελφέ μου, ἡ μία σου αἵτησις ἀπεδοθήν·
καὶ ὁμως περὶ τῶν Τετραδιδίων τούτων καὶ ἕτερα ἀπὸ στόματος
ἐδιδάχθην, ἀλλὰ τέως διὰ τὰς ἐν ἀγνοίᾳ ὑπονοίας μικρὸν ὁμως
καὶ ἐγγράφως ἤρρα, ὅτι εἰς τὰ τῆς πίστεως τετράδα ὁμολογούν,
οὐ τριάδα· ἡμεῖς μὲν τριάδα ὁμοούσιον ὁμολογοῦμεν, οὗτοι δὲ
προσθήητους εἰς τὸ τετράδα, καὶ τέως μικρὸν τὴν εἰδῆσιν εἶπα
μόνον καὶ τοῦτο ἤρρα, ἵνα μὴ νομίσῃ τίς πον, ὅτι εἰς πράξιν
ἐστίν (οὐ γὰρ οὕτως ἔχει), ἀλλ' εἰς πίστιν ἔχει τὸ σφάλμα, καὶ
ἐγώ, καθὼς καὶ προεῖπα, τὰ ἀπὸ στόματος ἀκούω, πάλιν ἀπὸ στό-
ματος λέγω, ὅταν μᾶλλον καὶ οὐκ ἔχῃ εὐλογον ἀφορμῆν.

Ἔοδε πάλιν περὶ τῶν ἀγιωτάτων ἡμῶν πατριάρχων, καθὼς
ἠτήσω, πνευματικῆ μου ἀδελφέ, τὰ ἤρρα ἐγγράφως ὡς προσθή-
σω ἐν ἐπιτόμῳ, διὰ τὸ καὶ πλατυτέρως εἰς τοῦ πνευματικοῦ
ἡμῶν ἀδελφοῦ κυροῦ Ἰωάννου τὴν ἐπιστολὴν ἔγραφα τὰ τοιαῦ-
τα πάντα, καὶ ἕτερα ὁμοια καθηρμόσθησαν ἐν ἀκριβείᾳ· τέως ὡδε
τὰ ἀπερ ἐζητησας ἀναγκαῖα ἀρξώμεθα διὰ τῆς χάριτος τοῦ
θεοῦ. Ἐγγραπται ἐν ἱστορικῷ βιβλίῳ ἦτοι Τακτικόν, ὅτι ἀφοῦ παρ-
εδόθησαν τὰ Ἱερουσόλυμα καὶ ἐκρατήθησαν παρὰ τῶν Σαρακηνῶν
ὑπὸ τὰς ἡμέρας τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου Σωφρονίου, μετὰ
τὸ παρελθεῖν αὐτὸν οὐκ ἐτόλμησέν τις ἢ παρεωρήθη ἐκεῖ πα-
τριάρχης γενέσθαι ἕως ἐπέκεινα πλείους ἢ χρόνους, ἢ δὲ Ἀντιό-
χεια ἀπὸ τὰς ἡμέρας Ἡρακλείου βασιλέως μετὰ τὸ κρατή-
σαι Σαρακηνούς ὁ θρόνος Ἀντιοχείας μ' χρόνους ποιήσας μὴ ἐλ-
θῶν ἐν αὐτῇ πατριάρχης κωλύοντων τῶν Σαρακηνῶν, ἀλλὰ πα-
τριάρχαι Ἀντιοχείας κατὰ διαδοχὴν γενόμενοι ἐν Κωνσταντινου-
πόλει διήγον, καὶ μετὰ τὸ τελευτήσαι τὸν ἕνα ἕτερος ἀντ' αὐτοῦ
ἐγεγονέει ἕως τοῦ τρίτου, ἕως τοῦ τρίτου αὐτοῦ διατρέποντες, καὶ
ὁμως γεγόνασιν ἐκ τούτων αἰρετικοί, καὶ μετὰ τοὺς μ' χρόνους ἐκ-
λείποντες οἱ πατριάρχαι προστάξει τῶν Σαρακηνῶν ἐκ τῶν μερῶν
Συρίας χριστιανῶν προσέταξαν γίνεσθαι πατριάρχας, ὡς καὶ ἐγένοντο,
ἕως οὐ Ῥωμαῖοι τὰς χώρας ἐκράτησαν, μετὰ δὲ τὸ κρατήσαι Ῥωμαί-
ους (1. 221^α) πρῶτος πατριάρχης Ἀντιοχείας ὁ μακαρίτης ἐγενετο
Θεόδωρος, ἠγούμενος ὢν τοῦ μοναστηρίου τοῦ κυροῦ Ἀντωνίου
ἐν τῷ θέματι τῶν Ἀρμενικῶν, τούτου ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης ὁ Τρι-
μισχῆς χρυσοβούλιον δέδωκεν καὶ ἐκύρωσεν πάντα τὰ τετυπωμένα.

ὁμοίως καὶ πάσας τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ ἐν Ἀντιοχείᾳ καὶ ἐν τοῖς περί-
 μοναστηρίοις τὸ δίκαιον τοῦ πατριάρχου πεποιήκεν. ἀκολουθῶν τοῖς
 θείοις κανόνας καὶ τοῖς πρὸ αὐτοῦ πολιτικοῖς νόμοις, ὡς καὶ αὐ-
 τοὶ πάντες διαγορεύουσιν, προσεκύρωσεν δὲ ὁ βασιλεὺς τοῖς κατα-
 κειρὸν πατριάρχεις Ἀντιοχείας ἐνδιαίτημα τὴν ἐν Κωνσταντινου-
 πόλει μονὴν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν Ὁδηγῶν, καὶ ἐποίησεν
 Πολύε(υ)κτος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως
 προτροπικὸν ἐνγραφον τοῦ λειτουργεῖν καὶ χειροτονεῖν τοὺς κατά
 καιρὸν πατριάρχας Ἀντιοχείας ἐν τοῖς μετοχίαις αὐτοῦ, ἐν τε τῇ
 βασιλευσῆ καὶ ἐν πάσι τῆς ἐνορίας αὐτῆς, ἐνθα ἂν καὶ μετόχι-
 ον ἐπιφέρεται, καὶ ἀναφέρεσθαι τὴν ὀνομασίαν αὐτοῦ, μετὰ ταῦτα
 Ἀγάπιος πατριάρχης Ἀντιοχείας παραιτησάμενος, ἀντ' αὐτοῦ
 Ἰωάννης προβάλλεται ὁ μακαρίτης, μεταμεληθεὶς δὲ ὁ Ἀγάπι-
 ος τὴν παραίτησιν, καὶ ὁ μακάριος Ἰωάννης φοβηθεὶς οὐκ
 ἐκαρτέρησεν ἐλθεῖν εἰς τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τῶν αὐτοῦ μη-
 τροπολιτῶν τελειωθῆναι τὴν ἱερωσύνην, ἀλλὰ κατὰ σπουδὴν προ-
 ἔδωκεν τὸ προνόμιον Ἀντιοχείας, καὶ ἀπὸ τότε ἐτυπώθη χειροτο-
 νεῖσθαι ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

ὑπὸ τοῦ μακαρίτου πατριάρχου Ἀντιοχείας κυροῦ Πέτρου
 Χριστόδουλος διάκονος τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας Ἀντιοχείας
 ὁ Ἀγιοστεφανίτης ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπελθὼν κουβουκλήσιος
 ἐτιμήθη ὑπὸ Μιχαὴλ τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου, καὶ ἐν Ἀν-
 τιοχείᾳ ἐλθὼν ὡς τιμηθεὶς ὑπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, ὁ
 δὲ κύρις Πέτρος μὴ καταδεξάμενος προδοῦναι τὰ τῆς ἐκκλησίας
 αὐτοῦ δίκαια, τὸν διάκονα ἀπεδίωξεν καὶ τὴν κέλευσιν διέρρηξεν,
 τὸν δὲ πατριάρχην ἔγραψεν αὐστηρὰς γραφὰς ἀναδιδάσκων τὸ δί-
 καιον, ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ ἀποστολικὸς θρόνος Ἀντιοχείας ὑπὸ τοῦ
 Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλὰ καὶ τὴν σφραγίδα παράνομον ἔχει ὁ
 Κωνσταντινουπόλεως διὰ σπουδῆς Ἰωάννου τοῦ ἀγιωτάτου, (ὅς) τὰ
 τῆς ἐκκλησίας Ἀντιοχείας προνόμια ἔδωκε, καὶ ἀντέγραψεν ὁ
 Κωνσταντινουπόλεως συγγνώμην αἰτῶν, ὅτι παρὰ γνώμην αὐτοῦ
 ὑπὸ τοῦ χαρτοφύλακος αὐτοῦ ἐγένετο τὸ σιγίλλιον, καὶ ὁ πατρι-
 ἀρχης μετὰ τοῦτο τὸν διάκονα συνεπάθησεν.

Ταῦτα πάντα εἰς τὸ προλεχθὲν βιβλίον οὕτως γράφουν, ἀπο-
 δεικνύει δὲ καὶ τοῦτο (ὁ) ἐκεῖ γράφων, ὅτι ὁ ἀποστολικὸς θρόνος τῆς

Ἀντιοχείας ἀπὸ θαλάσσης τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἰσχυρὰ ἐστὶ
 πάσης ἀνατολῆς καὶ ἐνταῦθα τὰς πατρὶς Ἀντιοχίης ἀποκρίσκει
 πατριάρχης, ἐπειδὴ τὸν πρῶτον ἱεροῦ ἀποστολῆς (ὁ τῆς) τῆς
 πρὸς Κωνσταντινουπόλει, μετέπειτα δὲ τῆς ἐν Σεβήστῳ Ἀν-
 τιοχείας θέλων μὴ τούτου καθάρου προέβλεπον τὰ λοιπὰ ταῦτα
 πάντα ἐκεῖ μνημονεύουσιν εἰς τὸ προλεχθὲν βιβλίον.

Περὶ δὲ τὴν ταύτην τῶν μεγάλων ἁγίων ἐκ τῶν ἁγίων τῶν ἐν-
 νην τοῦ διποστάτου εἶπε ἀλλοχρῶ, ὅπου εἶπε καὶ ἐπιπέσει
 τοῦ κυροῦ Πέτρου τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχίης, καὶ ἐπέσει
 ἐπιστολὴν εἰς τὸν Βασιλέα, εἶπε εἰς τὰς ἀπὸ αἰσῶν, καὶ καὶ
 συσταίνει καὶ ἀποδεικνύει τὸν Ἀντιοχείας μόνον ὅσα αὐτοῦ
 πατριάρχην, οἱ λοιποὶ δὲ εἰς δικαίον τὴν θέαν προσηγορίαν
 κέντηται, καὶ τὸ θεῖον μῦρον ἐξ ἀρχῆς ἄλλη οὐκ ἠγάθει, γρά-
 φει δὲ εἰς ὑπερ προσέπα ἀνωθεν βιβλίον ἱστορικὸν εἰς πρακτικὴν
 τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας συνόδου, ὅτι ἐτυπώθη δὲ τὸ μῦρον
 πανταχοῦ ἀγιάζεσθαι πρῶτον γὰρ ὑπὸ τοῦ Ἀντιο-
 χείας μόνου ἠγιάζετο, μαθὼν δὲ ὅτι ὄρων ἕνεκα
 δίδοται, ἐτυπώθη παντὶ ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων ἀγιάζε-
 σθαι, ὁ δὲ βασιλεὺς φιλοφρονήσας τὴν σύνοδον
 τῶν χλ' πατέρων, ἀπέλυσεν ἕκαστον εἰς τὰ ἴδια,
 ταῦτα εἰς πρακτικὰ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου γράφου, καίως
 καὶ προείπαμεν, τοῦτο δὲ ὑπομνήσω τὴν κατὰ θεὸν σας ἀγάπην
 σκοπῆσαι, μήπως ἐφθασεν καιρὸς πληροῦσθαι τὸ τοῦ μεγάλου
 Ἀντωνίου ῥητὸν καθὼς καὶ ἀναγινώσκεται τὸ λέγον, ὅτι ἐρχε-
 ται καιρὸς, ἵνα οἱ ἄνθρωποι μανῶσιν καὶ, ἐπὶ ἀνιδω-
 σίν τινα μὴ μαινόμενον, ἐπαναστήσονται αὐτὸν λέ-
 γοντες, ὅτι σὺ μαίνεις διὰ τὸ μὴ εἶναι ὁμοίος αὐτοῖς,
 ἐγὼ ὅμως, ὡς καὶ νομίζω, τέως κατὰ προαίρεσιν τῶν κατὰ θεὸν ζήλω
 κινούμενος καὶ ὡς αὐτὸς ὄψει ἰσχύον διὰ τὴν αὐτοῦ ἀγάπην καὶ
 τὴν ὁμοίαν τὴν τοῦ πλησίον, εἴ τινα ἑρμηνείαν ἐντύχω τῶν θείων
 γραφῶν, φανερωποιῶ διὰ τὴν ἐπιγινόμενὴν πλάνην προσάσει τῶν
 θείων γραφῶν, ἔνεκεν τοῦτο ὅταν καὶ ἤμουν αὐτόθι, καίως γινώ-
 σκεις, εἰδείξά σε εἰς τὸν Πραξαπόστολον τὸ κεφάλαιον περὶ τῶν
 ἁγίων ἀποστόλων τὸν κληῖρον, καθὼς ἐκεῖ λέγει, ὅτι ἔβαλον κλη-
 ρους, καὶ οἶδας, πῶς τὸ ἐρμήνευσεν ἐκεῖ ὁ θεὸς Χρυσόστο-

μος καὶ πῶς ἦτον ἡ ὑπόθεσις τοῦ κλήρου ἐκείνου, καὶ οὐχ ὡς πλανῶντες τινὲς ἐκ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας καὶ φέρουσιν παράλογον ἀφορμὴν εἰς μαρτυρίαν, καὶ ἀγνώστως τὴν θεῖαν παρερμηνεύουσιν γραφὴν, καὶ κλήρους ποιοῦσιν, καὶ πράττουσιν τὰ ἅπερ εἰσὶν ἀπηγορευμένα παρὰ τῶν θεῶν γραφῶν ἐκ τῆς τῶν χριστιανῶν παραδόσεως. ῥῥσαι ἡμᾶς, Κύριε, πάντας ἐκ τῆς τοιαύτης καὶ ἐτέρας διαφόρου πλάνης καὶ ἐξελοῦ ἐκ τῆς παγίδος τοῦ σατανᾶ πρεσβείαις τῆς ὑπερηνδόξου θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων ἀμήν.—

17 июля 1850 г.

Спиаѣ.

C. Слово 35-ое о цагахъ.

λε΄. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν πνευματικῶν ἡμῶν ἀδελφῶν τῶν ἐπιλεγόμενον Τζάτων.

Τὸ ἴσον τοῦ πατριαρχικοῦ πιττακίου τοῦ ἀποσταλέν-
τος πρὸς τὸν κύριον Εὐθὺμιον πατριάρχην Ἱεροσο-
λύμων.

Ἐπιγραφή. Τῷ θεοειδεστάτῳ καὶ ἁγίῳ ἡμῶν δεσπότη τῷ θεοτιμῆτῳ πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων οἱ ἐνδημοῦντες ἐν
Ἀντιοχείᾳ ἀρχιερεῖς καὶ τοῦ κλήρου οἱ πρόκριτοι, τὰ τέκνα
καὶ δοῦλοι σου:—

Ἐχρῆν μὲν ἡμᾶς, θεοτίμητε ¹⁾ ἡμῶν καὶ ἅγιε δέσποτα, διὰ γραμμάτων ἀεὶ καὶ προσαγορεύειν σοὶ καὶ ἀσπάζεσθαι καὶ τὴν ὀφειλομένην τὴν κατὰ θεόν σου πελιῶσαν ²⁾ ἀποδιδόναι προσκύνη-
σιν. ὥστε τῶν ἁγίων σου με(λ. 233³⁾)ταλαγχάνειν εὐχῶν καὶ παρὰ σου εὐλογεῖσθαι. ἀλλ' αἰ συμβᾶσαι ἡμῖν περιστάσεις καὶ ἡ γενομένη τῶν πραγμάτων ἐναλλαγὴ τοῦ θέοντος ἡμᾶς περικόπτου-
σιν τοῦ συμφέροντος, ἐπειδὴ καὶ ἀποίμαντοι διατελοῦμεν, καὶ οὐκ ἔστιν ὅστις ἡμᾶς εἰς ἐν συνάξει διεσπαρμένους ὄντας καὶ θηρῶν
εὐλόγων ⁴⁾ ὀπηρεγμένους ἠήραμα. νῦν δὲ καινοῦ ⁵⁾ τοῖς ὡσὶν ἡμῶν παρεμπροσθέντος ⁶⁾ ἀκουσματος, τὴν παροῦσαν γραφὴν πρὸς τὴν ἀρχιεπίσκοπον σου τεθαρρήκαμεν, τοῦτο μὲν τὴν ὀφειλὴν αὐτῆν ἀποκρίνασθαι τῆς προσκυνήσεως καὶ τὴν παρ' αὐτῆς εὐλογίαν αἰτούμενα, τοῦτο δὲ καὶ περὶ τοῦ ἀκουσθέντος δηλοῦντες. ἴσως γὰρ εἰς τὰς οὐκ οὐκ ἐπιτέλθη τοῦτο ἀκούει. ἠετιμώμεν γὰρ, ὅτι τῶν Τζα-

των Ἀρμενίων τινῶν, ἦτοι τῶν ἀναχωρητῶν τῆς τῶν Ἀρμενίων θρησκείας, αὐτοῦ ¹⁾ που ποιησαμένων τὴν κατοίκησιν καὶ ἡσυχάζειν αὐτόθι προελομένων, τινὲς πάντως τοῦ μισοκάλου ἐχθροῦ ἐπιτίθενται τούτοις ²⁾ καὶ ὡς οὐκ ὀρθοδόξους ³⁾ διαβάλλουσιν καὶ παντοίῳ τρόπῳ λυποῦσιν αὐτούς. εἰ γὰρ τοιοῦτοι καὶ δεκταῖοι ἦγούτο παρὰ τῶν προηγησαμένων ἁγιωτάτων πατριαρχῶν ἡμῶν, καὶ τινες αὐτῶν ἀδελφοὶ ἐντεταγμένοι εἰσὶν ἐν τῇ σεβασμίᾳ μονῆ τοῦ ἁγίου Συμεῶν τοῦ θαυματουργοῦ καὶ ἐν ἐτέραις μοναῖς, ἐν αἷς καὶ λειτουργοῦσιν καὶ τῶν ἀχράντων μυστηρίων τοῖς ὀρθοδόξοις συμμεταλαμβάνουσιν, καὶ οὔτε ἐκπαλαί τῶν χρόνων μέχρι τοῦ νῦν ἐνέσκηψεν ἀμφιβολία περὶ τὴν δόξαν αὐτῶν. τὰτα οὖν ἡμεῖς ὡς εἰδότες ἐδηλώσαμεν, τῆς σῆς δὲ βουλήσεως ἔστιν ἡ τῆ γνώμη τῶν προηγησαμένων μακαριωτάτων πατριαρχῶν ἐπακολούθησαι, ἢ ἄλλως πως κατὰ τὸ δοκοῦν καὶ ἀρέσκον θεῷ διαπραῖσθαι. αἰ οὖν τιμίαι καὶ ἅγιοι σου εὐχαὶ χαρισθείησαν ἡμῖν διὰ βίου παντός.

Τὸ ἴσον τοῦ πιττακίου τοῦ ἀποσταλέντος ἐκ τῶν ἁγίων θαυματουργῶν Συμεῶν πρὸς τὸν κύριον Εὐθὺμιον πατριάρχην Ἱεροσολύμων μετὰ τοῦ πατριαρχικοῦ πιττακίου.

Ἡ ἐπιγραφή. Τῷ μακαριωτάτῳ καὶ ἁγίῳ δεσπότη μου τῷ τρισμακαρίῳ πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων, Πέτρος ἐλάχιστος μοναχὸς πρεσβύτερος καὶ καθηγούμενος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ ἐν τῷ θαυματῷ ὄρει θαυματουργοῦ καὶ ἁγίου Συμεῶν, ὁ δοῦλος τῆς εὐχῆς σου.

Μακαριώτατε δέσποτά μου καὶ ἁγιώτατε, φήμη τις ἐπέλθεν ταῖς ἡμε(λ. 233⁴⁾)τέραις ἡκοῖς περὶ τῶν αὐτόθι ὄντων ἀναχωρητῶν τῶν Τζάτων, αὐτοῦ που ποιησαμένων τὴν κατοίκησιν καὶ ἡσυχάζειν προελομένων. τινὲς πάντως ἐπηρεία τοῦ μισοκάλου ἐχθροῦ ἐπιτίθενται τούτοις καὶ ὡς οὐκ ὀρθοδόξους διαβάλλουσιν καὶ παντοίῳ τρόπῳ λυποῦσιν αὐτούς. καὶ οὔτοι, δέσποτα ἅγιε, δεκταῖοι ἦγούτο παρὰ τῶν προηγησαμένων ἁγίων γερόντων καὶ τῶν ἁγιωτάτων πατριαρχῶν, καὶ τινες ἐξ αὐτῶν ἐντεταγμένοι εἰσὶν

¹⁾ ἁγίον σου. ²⁾ καὶ παρεμπροσθέντος μετὰ παροῦσιν σου. ³⁾ ὡς οὐκ ὀρθοδόξους σου. ⁴⁾ αὐτοῦ σου. ⁵⁾ ταῖς σου. ⁶⁾ ἐπιτέλθεις σου.

¹⁾ αὐτοῦ σου.

²⁾ ταῖς σου.

³⁾ ἐπιτέλθεις σου.

εἰς τὴν ἀδελφότητα τῆς ἀγίας ἡμῶν μονῆς, καὶ συλλειτουργεῖν
καὶ συγκοινωνεῖν ἡμῖν ἐμ-ᾧσι παρ' ἐκείνων τῶν ἀγίων γερόντων
καὶ συναλλίξεσθαι ὠρίσθησαν ὡς ὀρθόδοξοι. καὶ εἰ οὐκ ἀκροβῆ-
ῖται ἡρεῦνθησαν καὶ ὀρθὰ φρονούντων εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, οὐκ ἂν
τούτους ἐδέξαντο, καὶ ἡμεῖς ὡς εὐθέως τὰ κατ' αὐτοὺς ἐδηλώσα-
μεν τὴν σὴν μακαριότητα, σοὶ δὲ ἐστὶν θέλημα κατὰ τὸ δοκῶν
αὐτῇ καὶ τῷ θεῷ ἀρέσκον διαπράττειναι. ἡμᾶς δὲ τοὺς ἀνατίους
δούλους σου ἀστούμεν, ἵνα (ὅτε) πρὸς τὸ θεῖον τελειουργεῖς, ἐ-
χαῖς σου μὴ ἐπιλάβῃ, ὡς δούλοι γὰρ ἀνάτιοι τολμήσαντες ἐγρά-
ψαμεν.

Переписано 13 июля 1850 г.
въ Синайскомъ монастырѣ.

D. Слово 36-ое о тѣхъ же цацахъ.

ἰς. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἀββᾶν Γεράσιμον περὶ τῶν αὐτῶν,
καὶ τὸ ἴσον τοῦ πιττακίου τὸ ἀπολυθὲν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα
πρὸς τὸν ἀββᾶν Γεράσιμον, ὅπως ἀναγνωσθῆ ἐπιμέσεως μετὰ
τῶν δύο πιττακίων τοῦ τε πατριάρχου καὶ τοῦ ἀγίου Συ-
μεῶν τοῦ θαυματουργοῦ τῆς μονῆς.

Ἠγαπημένον καὶ πνευματικόν μου τέκνον, ὡς ἠκούσαμεν παρά
τινων, ὅτι τινὲς τῶν αὐτόθι ἐν ἀγνοίᾳ καὶ παρακινήσει σατανικῇ
κινούμενοι διὰ λόγων λυποῦσι τοὺς αὐτόθι ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς
λεγομένους Τζάτους, καὶ ὁμῶς οὐ φανερώς καὶ κατὰ πλάτος, ἀλλὰ
κρυφίως καὶ φθόνῳ σατανικῷ καὶ ἄλλας τινὰς σαρκικὰς ἀφορμὰς
προβαλλόμενοι, καὶ ἵνα μὴ ἔξ ἀγνοίας τῶν ἀκουόντων ἰδιωτῶν
καὶ πάλιν τῶν ζητούντων ἀφορμὰς ἀπωλείας, τῶν πονηρῶν λέγω
δαιμόνων, τὴν ῥίζαν τοῦ τοιοῦτου πονηροῦ καὶ σατανικοῦ φοτοῦ
καὶ τῶν ὁμοίων τούτων ἕκαστος τὸ κατὰ δύναμιν διὰ τὸν τῆς ἀγά-
πης θεσμὸν τοῦ Χριστοῦ συνεργοῦντος ἐκριζώσῃ ἀγωνισθῆτω.
ἐγὼ δὲ ὧδε, τοῦ κυρίου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν καὶ τῆς ἀχράν-
του μητρὸς αὐτοῦ τῆς θεοτόκου καὶ πάντων αὐτοῦ τῶν ἀγίων
συνεργηστῶν, τὸ κατὰ δύναμίν μου (I. 234ⁿ) οὐκ ἠμέλησα καὶ εἰς τὴν
καθολικὴν ἐκκλησίαν εἰς τὸ πατριαρχεῖον καὶ εἰς τὸν ἅγιον Συ-
μεῶν τὸν αὐθέντην μας τὸν θαυματουργόν, καὶ ἐπιμέσεως ἡρε-
υῖθη ὑπὸ πάντων ἐν ἀκριβεῖα καὶ φανερώς ἀπεκαθαίρισθησαν
πάντα χάριτι Χριστοῦ, καὶ ἰδοὺ ἀπελύσαμεν τὰ πιττάκια καὶ τὰς

ἐπιγραφῆς μαρτυρίας καὶ πληροφορίας ἵνα καὶ ἐγὼ, ἐπεὶ οὐκ
 με εἰσέυρετε, ἠραπτημένον, μὴ τελευτῶ, ὅτι ἀποκρίθην κατασφραγίσ-
 μῳ καὶ εἰσέυρετε, ὅτι ὡς εἰς τὸ φροντιστικόν, οὐ καὶ ἐπισημασθῆναι
 πρῶτους, εἰς τὴν θεοτόκον λέγω τὴν ἐπισημασθῆσαν καὶ Ρωμῶν
 οὐκ ἀπλῶς καὶ ἀνόπως ἐκλήθη, ἀλλὰ καθὼς ἐκλήθη, ὅταν
 ἐπαρεδόθη ἡ Ἀντιόχεια, ἦλθα ὡς εἰς τὴν θεοτόκον εἰς αὐτὴν Ρωμῶν
 καὶ ἤρα πρῶτον μὲν τὸν τόπον ἀπερρώσθη, ὅτι οὐκ ἔβλεπον καὶ
 ἀπὸ πανταγόθεν καὶ ἤραγον καὶ ἀνεργήσαντα εἰς τὴν πόλιν, καὶ
 ἠγάπων καὶ ἠθέλα, καθὼς με εἰσέυρετε, ἵναται πάλιν ἔρα καὶ
 ἀλλογλώσσους ἀγροίκους καὶ ἰδιώτας καὶ ἄμαρταντας, οὕτως καὶ
 10 τοὺς Αἰγυπτίους ἐκεῖνους ἀλλογλώσσους καὶ ἰδιώτας, οἱ προσηγορευ-
 νοι πατέρες ἡμῶν Ῥωμαῖοι, καὶ ὅμως ἐγὼ εἶ καὶ ἠθέλας ὅτι,
 ἀλλὰ δοῦλος αὐτῶν ἔκρινά εἶναι με διὰ τὸ σῆμα, καὶ ὡς ἔρα-
 ζω τὸ κατὰ δύναμιν τῶν τῶ ὅσον μικρὸν τι σπουδάζω τοὺς
 15 μιμῆσθαι, οὐκ ἀσκόπως δὲ ὡς ἐκλήθη, ἀλλὰ πρότερον ἐπει-
 νησα εἰς τὸν ἅγιον Συμεῶν τὸν Θαυματουργὸν τοῦ εἰδι-
 τας καὶ γνωστικῆς, καὶ ἀπλῶς καὶ ἀλλαγῶ τῶν γνωστικῶν τῶν
 θείας γραφῆς, καὶ πάλιν ἐγραψα εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν
 εἰς τὸ πατριαρχεῖον, καὶ ἀπέλυσάν με ὁ δεσπότης ὁ κατε-
 20 λίου πιττάνιν περιέχον τὴν αὐτῶν μαρτυρίαν καὶ τῆς αὐτῶν τε-
 λείας πίστεως τὴν πληροφορίαν διαλαμβάνον ὡς καὶ λέγει,
 ὅτι τοὺς Τζάτους ὅμας μᾶλλον οἶδατε ἐν τῇ καθ'
 ὅμας γὰρ ἀσχοῦνται¹⁾ μονῇ, εἰ δὲ τοὺς οἱ προση-
 γησάμενοι ἅγιοι πατέρες ἀλλοτρίους τῆς ὀρθῆς
 25 ἐγίνωσκον πίστεως, πῶς τοὺς συνοικεῖν καὶ συν-
 διάγειν αὐτοὺς καὶ συναναστρέφειν: κατεδέξαν-
 το, ἢ πῶς οἱ μακαριστοὶ πατριάρχαι ἐν ᾧ τῷ παν-
 ιέρῳ τόπῳ εἰσέρχονται αὐτοὺς καὶ εὐχὰς ἐπιτε-
 λεῖν καὶ λειτουργίας παρεχώρησαν, εἰ μὴ ὀρθῶς
 30 φρονουῦντας ἠπίσταντο.

Ταῦτα περιεῖχεν τοῦ σακελλίου τὸ πιττάνιν καὶ ἀπέλυσάν με
 το εἰς τὸν ἅγιον Συμεῶν, ἐν ᾧ καὶ φυλάττω το ἐκ πίστεως. (J.
 234^b) καὶ ἄλλας γραφῆς ἀπέλυσάν με περιέχοντα τελείαν πλη-
 ροφορίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ προ-

¹⁾ ἀσχοῦντες cod.

τροπήν τῆς εἰς αὐτῶν συνοικίσεως καὶ συνδιαγωγῆς καὶ συγκοινωνίας τῶν θείων μυστηρίων, λέγοντα οὕτως, ὅτι τοῖς ὀρθοῦς περὶ τὴν ἀμώμητον τῶν χριστιανῶν ἔχοντας πίστιν οὐκ ἔστιν οφθαλρὸν συγκοινωνεῖν τῶν θείων μυστηρίων καὶ μεταδιδόναι αὐτοῖς καὶ παρ' αὐτῶν μεταλαμβάνειν· οὐδὲ γὰρ περὶ τὴν γλῶσσαν ἔστιν ἡ διαφορὰ καὶ τὸ ὑποπτον, ἀλλὰ περὶ τὴν πίστιν αὐτὴν τὴν ὀρθήν.

Καὶ ταῦτα οὕτως εἶχον καὶ ἄλλα πλείονα ἔχοντα τελείαν πληροφορίαν. καὶ ὅμως οἱ τὰς θείας γραφὰς ἐρευνοῦντες οἶδασιν τὰ τοιαῦτα ἐξετάζειν, τὰ περὶ πίστεως λέγω. αὐτὸς δὲ ὁ μέγας Βασίλειος εἰς τὸν α' αὐτοῦ κανόνα σαφῶς περὶ τὰς τοιαύτας διαφορὰς λέγει ἐκεῖ, τί ἐστὶν αἵρεσις καὶ τί σχίσμα καὶ τί παρασυναγωγή. καὶ οὕτως μὲν ὁ ἅγιος περὶ τὰς τοιαύτας διαφορὰς λέγει, ἃς ὁ ζητήσας εὑρήσει. τούτους δὲ τοὺς ἀδελφούς ἡμῶν τοὺς λεγομένους Τζάτους ὅπου ἂν εἰσιν καὶ εἰς οἶον κατοικοῦσιν τόπον ἀπὸ πανταχόθεν ἐξερευνήσαντες, εὔρομεν αὐτοὺς χάριτι Χριστοῦ ἀνεπιλήπτους εἰς τὰ τοιαῦτα, εἰς τε τὰ περὶ πίστεως, ὁμοίως καὶ εἰς τὰ σχίσματα καὶ τὰς παρασυναγωγὰς. καὶ γὰρ ὁ μητροπολίτης τῆς ἐνορίας αὐτῶν καὶ τῆς χώρας Μεσοποταμίας, ἐν ᾗ καὶ οἰκοῦσιν ἀπὸ τῶν ἀνωθεν χρόνων, εἰ καὶ διὰ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν ἐθνῶν ἐσχυρπίσθησαν τινες ἐξ αὐτῶν εἰς διαφόρους χώρας, ἀλλ' ὅμως, καθὼς καὶ εἶπαμεν, ὁ μητροπολίτης αὐτῶν ἐκ (τοῦ) τῆς Ἀντιοχείας πατριαρχοῦντος χειροτονεῖται, ὡς ἱερός ὑπάρχων πάσης Ἀνατολῆς. καὶ ἐνθεσμον καὶ κανονικὸν αὐτῶν ἐστὶν τὸ ἱερατεῖον καὶ ὅλον αὐτῶν τὸ σύστημα ¹⁾ καὶ ἔσω πάσης χάριτι Χριστοῦ ὑποφίας. καὶ ὅμως αὐτοῦ πάλιν τὸν βίον τοῦ μεγάλου πατρὸς ἡμῶν Σάββα ἐντυχόντες εὑρήσατε ²⁾ τούτους συνοικοῦντας τῶν μέγαν ³⁾ καὶ εἰς τὴν θείαν ἐκκλησίαν ἐπιτραπήναι παρὰ τοῦ ἁγίου ἐν τῇ ἁρμενίᾳ διαλέκτῳ ψαλλεσθαι τὴν ἀκολουθίαν, τοὺς δὲ ἑλληνας παραμένειν πάλιν ψάλλειν, καθὼς καὶ οἱ ἐνταῦθα ἀδελφοὶ ἡμῶν ψάλλουσιν τῆ τῶν Ἀρμενίων διαλέκτῳ καὶ οἱ ἑλληνας ⁴⁾ παραμένειν εἰς διαφορὰς εἰ γὰρ οὐκ εἶχε ὅσο ἐκκλησίας, μό-

νον τὸν τρισάχιον ὕμνον ἑλληνας λέγουσι, καθὼς καὶ εἰς τοῦτο ὁ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Σάββας παρέδωκεν διὰ τὴν προσθήκην καὶ (I. 235^α) ὑπόληψιν Πέτρου τοῦ Γναφέως τὸ, (1) στανρωθεῖς δι' ἡμᾶς. καὶ αὐτοῦ πάλιν τὸν βίον τοῦ μεγάλου πατρὸς ἡμῶν Θεοδοσίου ἐντυχόντες εὑρήσατε ¹⁾ τούτους μετ' αὐτῶν συνοικοῦντας καὶ εἰς ἐκκλησίαν τῆ ²⁾ τῶν Ἀρμενίων διαλέκτῳ παραμένειν ψάλλειν τὴν ἀκολουθίαν. καὶ ἀρκετὸν ἡμῖν μμεῖσθαι τούτους τοὺς δύο μεγάλους φωστῆρας. τὸ δὲ εἰς τὴν τῶν ἑλληνας ἐκκλησίαν προτραπήναι καὶ παρὰ τοῦ μεγάλου πατρὸς ἡμῶν Σάββα καὶ παρὰ τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου εἰσέρχασθαι καὶ μεταλαμβάνειν τῶν θείων μυστηρίων, ὡς φαίνεται, διὰ τὴν ἄλλοιψιν τοῦ ἱερατείου ἦν, ὅτι ἀκρίβειαν πολλὴν εἶχαν οἱ ἅγιοι πατέρες εἰς τὸ ἱερατεῖον καὶ μόλις ποτε καὶ ἐν πολλῷ συστήματι κατεδέχοντο ἱερέα ἕνα ἔχειν ἢ καὶ μηδ' ὅλως ἐγίνωσκαν γὰρ τὸ βάρος καὶ τὸν κίνδυνον τῆς ἱερωσύνης. καὶ μαρτυρεῖ τοῦτο αὐτὸς ὁ βίος τοῦ μεγάλου πατρὸς ἡμῶν Σάββα, ὁμοίως καὶ τοῦ μεγάλου πατρὸς ἡμῶν Παγωμίου καὶ ἀρχηγῶ τῶν κοινοβίων, ὅτι καὶ εἰς τῶν ἀμφοτέρων τὰ μοναστήρια εἰς τε τὴν λαύρα(ν) καὶ τὸ κοινόβιον πόσοι μοναχοὶ ἐγένοντο καὶ τοῖον ἐκ τούτων αὐτότε μοναχοὺς εἰς πρεσβυτέρου χειροτονίαν οὐκ εἶχον, ἀλλὰ καιροῦ καλοῦντος ἐκ τῶν πλησίον πρεσβυτέρων προσεκαλοῦντο ποιεῖν αὐτοὺς τὴν ἱεράν λειτουργίαν, ὥστε ἀναγκασθῆναι βρατερον καὶ οὐκ ἄλλους τινάς. καὶ αὐτὸς μὲν ὁ μέγας Παγώμιος τὸ βάρος τῆς ἱερωσύνης ἐξέφυγεν, ὁ δὲ μέγας πατὴρ ἡμῶν Σάββας τὴν χειροθεσίαν ἄκων καὶ μὴ βουλόμενος παρὰ τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων ἐδέξατο, κρίναντος τὸ βάρος αὐτὸς ἀναδέξασθαι καὶ μὴ ἑτέρους προτρέψαι εἰς τοῦτο ὑπεισελθεῖν. αὕτη ἐστὶν ἡ αἰτία, καθὼς καὶ ἐκ τούτων βίους τῶν ἁγίων καὶ ἀπὸ ἑτέρων συγγραμμάτων ὁ κατὰ θεὸν φιλοπονήσας εὑρήσει τὸ ἀληθές. τὴν δὲ ἀκρίβειαν καὶ τὸν κίνδυνον, καθὼς καὶ προσείπαμεν, τῆς ἱερωσύνης οὐ μόνον αἱ λοιπαὶ θεαταὶ γραφαὶ ἐμφανίζουσιν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἱερωσύνης εἰς λόγῳ τοῦ θείου Χρυσόστομου πλατυτέρως διεξέρχονται, εἰ καὶ περὶ ἀρχιερωσύνης διαλέγεται. καὶ ὅμως ὁ μετὰ θεὸν ἕτερον τι κρεῖττον καὶ ἀληθέστερον ἐνοιήσαι (καὶ) ὠφέλησαι τοὺς

¹⁾ ἐν ταῖς ἐκκλ. ²⁾ ἐκκλ. ³⁾ μέγαν ⁴⁾ ἐκκλ. ⁵⁾ ἐκκλ.

¹⁾ ἐκκλ. ²⁾ ἐκκλ.

ἐντυγχάνοντας καὶ ἡμῖν, ὅτι ἰδιώτης εἰμὶ καὶ ἐγγύριος καὶ τῆς
 ὠφελείας εἰς πᾶν πρᾶγμα ἐπιζητῶ.

Τέως πολλὰ ἐρευνήσας τὸ κατὰ δύναμιν περὶ τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν
 τούτους (I. 285¹) τοὺς ἐπιλεγομένους Τζάτους, καὶ οὐχ εὑρηται πώ-
 ποτε, ὅτι ἀπὸ τότε ἐκ τὰς ἡμέρας τοῦ μεγάλου πατρὸς Θεοδοσίου
 καὶ τοῦ μεγάλου Σάββα ἐν ᾧ καὶ πρώην ἡ ἀγία μεγάλη ἐν Χαλκη-
 δόνι σύνοδος τοῖς αἰρετικοῖς Ἀρμενίοις ἐχώρισεν καὶ ἀνεθεμάτισεν
 τοὺς ἐσάροντας αὐτῶν, ἔπειτα πάλιν παρ' αὐτῶν τῶν δύο φαστήρων,
 τοῦ μεγάλου πατρὸς λέγω Σάββα καὶ Θεοδοσίου, ἀγωνισθέντων
 καὶ τὰ ζιζάνια ἀπὸ τῶν καθαρῶν σίτων διαχωρισθέντων καὶ τῶν
 ὀρθοδόξων τούτων τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν καὶ τῶν ὁμοίων αὐτῶν ἐν-
 απομεινάντων καὶ ἠρωμένων τῇ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλη-
 σίᾳ μετὰ τῶν ὀρθοδόξων, οὐχ εὑρηται πώποτε, ὅτι ἀπὸ τότε
 ἔσφαλαν οἰονόηποτε σφάλμα, εἴτε κἂν εἰς σχίσματα εἴτε εἰς παρα-
 συναγωγάς, καθὼς τινες πολλαχῶς ἔπαθον τῶν ἡμετέρων, οἵτινες ἐξ
 ἀρχῆς ὑπὸ τῶν θείων πατέρων καλῶς ἐναρξάμενοι ὕστερον εἰς
 σχίσματα καὶ παρασυναγωγάς ἐξετράπησαν. τούτους δὲ τοὺς ἀδελ-
 φοὺς ἡμῶν ἕως τὴν σήμερον οἱ πατέρες ἡμῶν καὶ αὐτοὶ οἱ μα-
 χαριστοὶ πατριάρχαι, ὅταν ἐπὶ συνόδου τίποτες κινήθῃ κατὰ τῶν
 αἰρετικῶν Ἀρμενίων, ἐὰν καὶ εὑρεθῇ ἐκ τούτους τις ἔχοντα γνῶ-
 σιν τὴν θεϊκὴν, τούτους ἔχουσιν μετὰ θεὸν εἰς ἀντιπαράταξιν τῶν
 ἐναντιῶν, ὡς τὴν γλῶσσαν καὶ τὰς γραφὰς αὐτῶν ἐπισταμένους,
 καθὼς καὶ ὧδε ἐπὶ τῶν μακαρίων πατριαρχῶν ἐν τοῖς ἡμετέροις
 καιροῖς ἐγένετο, καὶ πλείστων ὄντων τῶν αἰρετικῶν Ἀρμενίων ἐκ
 τούτους λίαν ὀλίγοι τινὲς ἐπὶ συνόδου οὐδὲ ῥῆξαι γλῶσσαν ἢ κί-
 νῆσαι τοῖς αἰρετικοῖς ἀφῆκαν κατὰ τῶν ὀρθοδόξων. ταῦτα πάντα
 ἡμεῖς τὸ κατὰ δύναμιν ἐρευνήσαντες περὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν
 ἡμῶν τῶν ἐπιλεγομένων Τζάτων ἠύραμεν. ὁ δὲ δυνάμενος μετὰ
 θεὸν καὶ πλεῖον τι ὠφελῆσαι καὶ τοῦτο μετὰ χαρᾶς ἀποδεχόμε-
 θαι, ὡς ἰθιῶται ὄντες ἡμεῖς καὶ τὰ τῶν σοφῶν καὶ γραμματικῶ-
 τάτων μὴ ἐπιστάμενοι, τὰς δυνάμεις τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τοί-
 ούτων γνωστικῶν τὴν γνῶσιν μὴ ἐπιστάμενος, μόνον ταῦτα πάντα
 ἐξερευνήσας ἐν ἀκριβείᾳ ἐκ τῶν ἔσθων καὶ πάλιν ἐκ τοῦ ἔσω-
 θεν συνελθόντος τὴν πληροφορίαν λαβῶν, συμμαρτυρούντων¹⁾ τῶν γρα-

¹⁾ συμμαρτυρούντως cod.

πραγμάτων καὶ πατρικῶν παραδόσεων, καὶ τῶν πάντων ἀποστολῶν σου, καίθως με γίνωσκεν, ἐπέστειλόν δ' ἡμεῖς τὸ πρῶτον τῆς θεου-
 σου ἰδέε καὶ πάλιν διὰ πρεσβυτέρων τοῦ ἁγίου (καὶ ἁγῶν) Σαμου-
 ῶν εἰς τὸ αὐτοῦ ἄγιον καὶ ἠτορματικόν. Ὅμως τὸ ἀποστόλου μετ'
 τοῦ ἁγίου Συμεῶν τοῦ Ἡερομαχοῦργου, καὶ παρ' ἡμῶν ἐστὶ, καὶ
 οὐδὲ ὧδε κἀνομαί καὶ ἀναπαύομαι¹⁾, ὡς ἔχει ὁ σκοπὸς μου. Ὅτι τῶν
 ψυχῶν ἐκάστος, γὰρ εἴη οὐκ εὖρη, ὡς ἄρα τὸ καὶ δικαίον εἶναι
 ἀναπαύεται²⁾, εἴτε σαρκικόν εἴτε πνευματικόν.

Τοῦτο δὲ γίνωσκε, πνευματικῶν μου τέκνον, ὅτι ἐνόησεν καὶ
 10 πρῶτον ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ μακαρίτου πατριάρχου κυρίου Θεο-
 δοσίου ἐνεχειρισθῆναι καὶ ἐπετρέπῃ, ἀνάξιον μου ἵνα, τὸ δόξα-
 σκαλεῖον³⁾, ἀρτίως πάλιν οὐκ ἐσυνεχώρησάν με νικητικῶν καὶ ἐπι-
 προσεζάρχοντες καὶ οἱ ἀρχιερεῖς τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς
 ἐκκλησίας, ἀλλὰ μάλλον ἐπεκύρωσαν καὶ ἔγραψάν ἐν ἁγστατικῶν
 15 προσεπτικῶν καὶ ἀπέλυσάν με το με τὸν κύριον Σαμουὴλ τὸν μη-
 τροπολίτην Ἀδάνης, καὶ ὡς ἐνόμισα βλαπτόν μου εἶναι καὶ ὑπερ τὸ
 μέτρον μου, οὐκ ἐδεξάμην τοῦτο, ἀλλὰ ἀπέστρεψά το παρακαλῶν
 διὰ τὸ προθυμούμενος τὴν ἡρεμίαν καὶ ζευκτηίαν, ἄρτι πάλιν ἠλι-
 φρωσάν το ὡς ἤρμωζεν ἀκινδύνως καὶ ἀπέλυσάν με το με τὸν πνευ-
 20 ματικῶν ἀδελφῶν τὸν κύριον Κοσμάν τοῦ κυροῦ Ῥωμανοῦ
 τοῦ αὐτόθι ἐγκλειστοῦ, καὶ ἐφοβήθη τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἀποστρέ-
 φειν τοῦτο πάλιν ἐκ δευτέρου, ὅτι οὐκ ἔχει τινὰ δυσχέρειαν καὶ ὑπερ
 τὸ μέτρον μου, οὐδὲ ἐμποδίζοντά με εἰς τὸν πρῶτον ὃν εἶχα σκυ-
 πόν, μάλλον δὲ καὶ ἔγραψάν με, ὅτι ἐβιάσατό σε ἡ καθολικὴ ἐκ-
 25 κλησία εἰς τοῦτο, καὶ διὰ τοῦτο ἐδεξάμην τοῦτο εὐλογίαν καὶ χά-
 ριν ἀναξίου⁴⁾ μου ὄντος εἰς τὴν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλη-
 σίαν, ὡς ἐκ χειρὸς κυρίου τοῦ θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν καὶ τῆς
 ἀχράντου μητρὸς αὐτοῦ θεοτόκου καὶ τοῦ δεσπότης ἡμῶν τοῦ κα-
 ρυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου, ἐν ᾧ καὶ τὸν πατριαρχικόν
 30 θρόνον πάσης Ἀνατολῆς ἢ Ἀντιόχου πόλις τετίμηται, ἐγὼ δὲ
 εἰ καὶ ἀνάξιος, ἀλλὰ τάχα, ὡς καὶ νομίζω, ὡς μοναχὸς δούλος τῶν
 δούλων τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας, καὶ εἰ μὴ ἦν
 οὕτως καὶ εἰ εἶχεν τίποτες δυσχέρειαν, οὐ μὴ τὸ ἐδεξάμην ὅλως,

1) ἀναπέομαι cod. 2) ἀναπαύεται cod. 3) δόξασκαλεῖον cod. 4) ἀνάξιος cod.

καθώς καὶ γινώσκεις με, καὶ ὁμως, καθὼς καὶ προσείπα, εἰ μὴ ἐγένετο ἐλευθερίως καὶ ἀκινδύνως, οὐκ ἂν προφάσει ὑπακοῆς ἐπήκουσα διὰ τὰς ἀπὸ θεΐας πλάνας τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν δαιμόνων καὶ αὐτοῦ τοῦ θελήματος, ὅτι ἕκαστος ἐξέλεκται καὶ δελεάζεται ἀπὸ τῆς ἰδίᾳς ἐπιθυμίας, καθὼς γέγραπται¹⁾. (1. 236^b)

Καὶ τοῦτο χρῆ γινώσκεις σε τὸ πνευματικὸν μου τέκνον, ὅτι καὶ διὰ τῶν ἀνωθεν προγεγραμμένων ἀδελφῶν ἡμῶν τῶν λεγομένων Τζάτων, δι' οὓς καὶ ἡ ὑπόθεσις ἐξεδόθη, καὶ εἰς ἄλλους ὁμοίως τοὺς ἐν ὑπολήψει ὄντας, εἴτε εἰς δόγμα, εἴτε εἰς πράξιν, καὶ εἴτε εἰς ἕνα εἴτε καὶ εἰς πλείονας, εἴτε πάλιν εἰς μαθητάς, εἴτε εἰς διδασκάλους, χρῆ τοῦτο τοὺς πνευματικούς ἡμῶν πατέρας, ἵνα κατὰ τῶν πρώην ἐκείνων ἀγίων πατέρων ποιῶσιν καὶ οὗτοι εἰς τοὺς ἔχοντας²⁾ ὑπόληψιν, εἴτε ἐξ ἀκοῆς εἴτε ἀπὸ ἰδίᾳς ὑπονοίας, ἐξετάζωιν φανερώς τὸν τοιοῦτον καὶ οὕτως συγκρίνειν καὶ διακρίνειν καὶ κρίνειν καὶ ἀποφῆνεσθαι, εἴτε καλὸς ἐστὶν ὁ τοιοῦτος εἴτε ἄλλως πως, τέως ὡς καὶ ἀρμόζει, καὶ μὴ εἰς ὅλον τὸ ἔθνος εἴτε τοὺς μαθητευομένους ὑπ' αὐτοῦ, ἐὰν μὴ κακῶς ἐδιδάχθησαν, γίνεται πολλάκις, καθὼς καὶ πολλαχῶς ἐγένετο, καὶ πολλοὶ διεστραμμένα φρονούντες ἐτέρους διδάσκουσι τὰ ὀρθά, ὡσπερ καὶ τὸ ἔμπαλιν, καὶ οὐ μόνον εἰς τὴν πίστιν, ἀλλ' ἕτεροι πάλιν εἰς τὴν πρᾶξιν, φοβούμενοι τὸ γραφικὸν λόγιον τὸ οὐαὶ τῷ ποτίζοντι τῷ πλησίον αὐτοῦ ἀνατροπήν ἠολογᾶν³⁾, καὶ τοῦ Κυρίου λέγοντος πρὸς τοὺς μηδὲ ποιῶντας μηδὲ τῷ πλησίον λέγοντας τὴν ὁδὸν τῆς ζωῆς δοῦλε πονηρῆ⁴⁾ καὶ τὰ ἑξῆς, καὶ πάλιν ἐτέρω τρόπῳ πολλαχῶς γίνεται εἰς τοὺς μαθητευομένους, καὶ εὐσεβεῖς τινες ὄντες ὅσα διδασκόμενοι τὰ κατὰ εἰς αὐτοὺς ἔνθεν κατέχουσιν, τὰ δὲ σφαλῆρα ἐξωθεν ἀπορρίπτουσιν, ὡσπερ γίνεται καὶ ἐπὶ τῆς ἀναγνώσεως, εἴτε εἰς πίστιν, εἴτε εἰς πρᾶξιν, πλὴν εἰς τοὺς ἐν θεῷ δυναμένους, εἰ δὲ ἐπιμὴν ἀσθενεῖς ὄντες, σφαλῆρα τὰ ἀμφοτέρω. ὁμως πάλιν γίνεται καὶ ἐτέρω τρόπῳ, καὶ ὁ διδασκάλος ὕγιως καὶ καλῶς διδάσκει, ὁ δὲ μαθητὴς κατὰ τὴν διεστραμμένην αὐτοῦ γνώμην πάντα συγκρίνει καὶ ἐπιτρέμωσιν, καθὼς καὶ ὁ μέγας ἀπόστολος Πέτρος λέγει εἰς μίαν τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ εἰς τινὰς ἀσεβήτους τῆ

καρδία διὰ τὰς διδασκαλίας τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου, ὅτι στρεβλοῦσιν αὐτάς¹⁾, κατὰ τὰ ἴδια δηλονότι θελήματα στρέφουσιν, καὶ διὰ ταῦτα πάντα καὶ τὰ ὅμοια τούτων χρῆ ἐξετάζειν καλῶς καὶ ὕγιως περὶ τούτων καὶ οὕτως ἀποφῆνεσθαι, καθὼς καὶ προσείπαμεν, καὶ μᾶλλον καὶ εἰς τοῦτο πολὺς ὁ φόβος ἐστὶν καὶ ὁ κίνδυνος διὰ τὸ βλάβος τοῦ πλησίον. (1. 237^a) καὶ σκάνδαλον πρόκειται τὸ ἀπηγορευμένον, καθὼς γέγραπται ἐν τοῖς εὐαγγελίοις, ὅτι συμφέρει μύλος ὀνικός²⁾ καὶ τὰ ἑξῆς, ὡσπερ ἐρμηνεύων ὁ θεὸς Χρυσόστομος τοῦτο τὸ σκάνδαλον λέγει εἶναι κώλυμα τῆς ὀρθῆς ὁδοῦ, καὶ ὁμως εἰς τοῦτο συντείνει καὶ ὡσπερ προσείπαμεν σκάνδαλον εἰς τὸν πλησίον, εἰ δὲ καὶ οὐκ ἐν τοιαύτῃ φανερὰ ἔρευνα μετὰ παρρησίας καὶ ἀγάπης θεοῦ καὶ τοῦ πλησίου, καθὰ διδασκόμεθα, ἀλλὰ κρυφῶς πως καὶ ὑπόπλως καὶ ὡς ἐν ζόφῳ κρυπτόμενα καὶ δόλῳ καὶ λόγῳ μαγόμενα, τοῦτο πᾶσι τοῖς εὐφρονούσιν εὐδηλόν ἐστίν, καὶ πόθεν ἔχει τὴν γέννησιν ἐπιγινώσκουσιν, ὅτι ἐκ τοῦ σκότους καὶ φθόνου καὶ λοιπῶν κακιῶν ἐνεργήματα καὶ γενήματα, ἐπεὶ πᾶν τὸ φανερούμενον τῶν τοιοούτων εἰς φῶς ἀνατρέχει, καθὼς γέγραπται³⁾, καὶ οὐκ ἀρμόζει τὰ τοῦ σκότους τοιαῦτα καὶ τὰ ὅμοια τούτων ἔργα τὰς φιλοθέους ψυχὰς προσέχειν εἴτε πιστεῦειν καὶ συγκοινωνεῖν τὰ τοιαῦτα.

Καλὸν μὲν τὸ διδάσκειν εἰς καιρὸν εὐλογον καὶ ὠφελεῖν τὸν πλησίον, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον χρῆζει τῆς τοῦ θεοῦ χάριτος καὶ τῆς ἀπαθείας ὁμοίως καὶ τοῦ δεχομένου, καθὼς καὶ ὁ ἀπόστολος εἰς τὴν διανομὴν τῶν χαρισμάτων ἀριθμὸν τοῦτο λέγει μὴ πάντες διδάσκαλοι⁴⁾ καὶ τὰ ἑξῆς, καὶ οὕτως δύναται μετὰ θεοῦ ὕγιως συγκρίνειν καὶ διακρίνειν καὶ κρίνειν καὶ ἀποφῆνεσθαι, καὶ εἰς ἕνα ἕκαστον τὴν γραφικὴν εὐλογον μαρτυρίαν προσάγειν, καθὼς γέγραπται περὶ τοῦ δικαίου, ὅτι οἰκονομήσει τοὺς λόγους αὐτοῦ ἐν κρίσει⁵⁾, εἰ δὲ καὶ τῆς θεΐας χάριτος μὴ συνεργούσης καὶ ὁ διδάσκων ὁμοίως καὶ τὰ τοιαῦτα ἐξετάζων ἀκμῆ ἔμπαθῆς ὦν καὶ ὑπὸ τῶν φυσικῶν παθῶν νικώμενος, ἀπίστα τὰ παρ' αὐτοῦ λεγόμενα καὶ σφαλῆρα ἀπὸ πανταχόθεν τυγχάνουσιν, ἐξελεόμενος καὶ

1) II Petra 3,16.

2) Mate. 18,6.

3) Efec. 5,14.

4) I Cor.

δελεάζομενος ἀπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας καὶ τῶν κατ' ἐμὲ δεδου-
 λωμένους, οἴμοι, καὶ ἠττημένος εἰς ἓνα ἕκαστον πάθος· καὶ οὐκ
 αὐτὸς ἄγει καὶ κυριεύει αὐτά, ὅπου καὶ βούλεται, ἀλλ' αὐτὰ
 κατακρατοῦσιν καὶ κυριεύουσιν καὶ ἄγουσιν αὐτόν, ὅπου καὶ βού-
 λονται, καὶ διὰ τοῦτο εἶ τις ἠττηται, τούτῳ καὶ δε-
 ούλωται, καθὼς γέγραπται, καὶ ἀλλῆ¹⁾ λέγει, ὅτι ὅσα
 πάθη ψυχῆς τοσοῦτοι δεσπόται, καὶ ὅμως τοιοῦτος καὶ
 οὗτός ἐστιν, οἷος ὁ παρὰ τῷ προφήτῃ Ἡσαΐα λεγόμενος προ-
 φήτης διδάσκων τὰ ἄνομα²⁾, καὶ ὅμως τοὺς εὐσε-
 βεῖς καὶ ἐκ θεοῦ φυλαττομένους, (I. 237^b) εἰς καὶ προσέχου- 10
 σιν, καθὼς καὶ ἄνωθεν εἶπαμεν, οὐ δύνανται βλάψαι, ἀλλὰ τοῖς
 μὴ προσέχουσιν καί, καθὼς καὶ προσεῖπα, τοῖς κατ' ἐμὲ φιλοκῶ-
 σμοῖς καὶ φιληθόνοις, καὶ ὅμως τὰ τοιαῦτα ταχέως ἀποδοκιμάζον-
 ται, καθὼς λέγουσιν οἱ πατέρες, ὅτι τὰ κατὰ ἀνθρώποις γι-
 νόμενα ταχέως ἀποδοκιμάζονται, γρη τοίνυν ἕκαστον 15
 μένειν ἐν τοῖς ἰδίοις ὅροις καὶ μέτροις καὶ ἐπιγινώσκειν τὰ ἴδια,
 καὶ μὴ κεφαλῆ νομιζόμενος εἶναι πρὸς τυγχάνων, καθὼς ὁ Θεο-
 λόγος ὁ μέγας Γρηγόριος εἶπεν, καὶ ὅμως καὶ αὐτὴ ἡ
 ε' ἀγία σύνοδος εἰς τὸν εἰδ' κανόνα κωλύει τέως ἐπιμέσεως δι-
 δάσκειν, οἷος ἂν εἴη, καὶ ἐπιτιθέναι ἑαυτὸν ἀξίωμα διδασκαλικόν, 20
 μὴ ἔχοντα ἐπιτροπὴν ἐκ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. τοῦτο τῆς φι-
 λαρχίας καὶ κενοδοξίας πάθος καὶ τὰ ὅμοια ψυχικὰ πάθη μετὰ τῆς
 δεινῆς ὑπερηφανεῖας ὀλέθρια καὶ δεινὰ καί, καθὼς λέγουσιν οἱ πα-
 τέρες, δυσίατα, μᾶλλον δὲ ἀνίατα, καὶ ὅμως οὐδὲ ἐν τοῖς τοιούτοις
 γρη ἀπελπίζειν ἢ ἀπογινώσκειν ἕως τέλος· τὰ γὰρ παρὰ ἀν- 25
 θρώποις ἀδύνατα, παρὰ δὲ θεῶν δυνατὰ πάντα· λέγει γὰρ ἐν
 τῇ θείᾳ Κλίμακι οὕτως, ὅτι λάγνους μὲν ἄνθρωποι,
 πονηροὺς δὲ ἄγγελοι, ὑπερηφάνους δὲ θεὸς ἰσ-
 τῆσαι πέφυκε, τέως ἐσὺ ἐν ἀκριβείᾳ παραφυλάττου ἀπὸ
 τῶν τοιούτων, πνευματικὸν καὶ ἡγαπημένον μου τέκνον, μή- 30
 πως σὺ τοῖς διατριβῶν αὐτὸς μὲν βλαβίσει· τὰ μέγιστα, τού-
 τος δὲ ὅψε ποτε ὁ φιλόθρωπος καὶ οἰκτίρμων θεὸς ὡς οἴ-
 διεν ἰστίει, ἐσὺ δὲ διαμείνης ἐκ τῆς συνδιατριβῆς ἀγιόρθωτος.

1) Ἡσαΐα 48.

2) Ησαΐα 9.16.

οὐ θέλω σε δὲ ἄγνοεῖν καὶ μάλιστα τὸ ἀναγκαιότερον, ὅτι εἰς μὲν
 τὰ τῆς πίστεως τῆς ὀρθῆς σῶα καὶ πτελλίπῃ καὶ ἀνευ τινὸς οἰ-
 ασθηποτοῦν ὑπολήψεως διαφυλάττονται πάντα ἐν ἀκριβείᾳ διὰ τῆς
 χάριτος τοῦ θεοῦ καὶ οὐ χρεῖα ζητήσεως ἢ ἐξετάσεως παρὶ τοῦ-
 του, ἀλλ' εἰς τὴν πράξιν τῶν νόμων τοῦ θεοῦ καὶ τῶν θείων κα-
 νόνων τῶν ἁγίων συνόδων καὶ λοιπῶν ἁγίων πατέρων τὰς παρα-
 δόσεις τὰς ἐν τῇ θείᾳ Γραφῇ ἐστὶν ἡμῖν ἡ σπουδὴ, ὅτι οὐ βλέπο-
 μεν ταῦτα τέως εἰς τὸ κοινὸν φυλαττομένας.

Καὶ ταῦτα μὲν καὶ περὶ τούτων τῶν ἀναγκαιῶν ἐγράφα-
 μέν σοι πρὸς εἰδησίᾳ σου μικρὸν, ἵνα μὴ τὰ περὶ πίστεως ἐρευ-
 νᾶς, ἀλλὰ τὰ τῆς πράξεως μόνον καὶ πλεῖον οὐδέν, ἵνα μὴ
 μάτην εἰς λογομαχίας ἑαυτὸν ἐμβάλ(λ)ων καὶ παραχάς, (I. 238^a)
 τὸ βιβλίον γινώσκεις τὰς ἐρμηνείας τῶν ἐντολῶν τοῦ κυρίου,
 τὸ ἐγράφη συνεργεῖα θεοῦ εἰς τὴν νεότητάν μου καὶ ἐν ὧδε
 εἰς τὸν ἅγιον Συμεῶν τὸν Θαυματουργόν, ἄρτι πάλιν 15
 ἐδάρτε συνεργεῖα θεοῦ καὶ τῆς ἀχράντου θεοτόκου ἐγράφη ἄλ-
 λο ἔχοντα τὰς θείας γραφὰς φανεροῦντας τὰς ἐξ ἀγνοίας γε-
 γενημένας ἐν ἡμῖν τοῖς χριστιανοῖς αἰς καὶ ἡμελήθησαν ἐν τοῖς
 προλαβοῦσιν χρόνοις περὶ τε τὰ σχίσματα τῶν μοναστηρίων καὶ
 20 ἄλλας διαφοροὺς ὑποθέσεις ἀναγκαιάς, μικρὸν δὲ ἐνὶ μὴ φιλί-
 νον ἕως ἐνὸς νομίσματος καὶ οὐκ ἐνὶ μέγαν, οἷον τὸ προτερόν,
 ἀφιερῶθη δὲ ὧδε εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν ἦτοι τὸ πατρι-
 αρχεῖον τῆς Ἀντιοχείας, ὅτι ἀναγκαῖον ἐνὶ καὶ γρηῖται το ἡ ἐκ-
 κλησία· ὁμοίως καὶ εἰς τὸν ἅγιον Συμεῶν τὸν Θαυμα-
 25 τουργόν, καὶ διὰ τοῦτο ἀπέλυσά το καὶ αὐτόθι καὶ ἄς ἀφιερῶ-
 θῇ ἀναξίου μου ὄντος δῶρον εἰς τὴν ἁγίαν Ἀνάστασιν, καὶ εἰς τὸ
 μεταγράφης καὶ ἐσὺ καὶ ἄλλοι, εἰς ὠφέλειαν ψυχῆς γίνεται, καὶ
 πάλιν ἄς ἐνὶ εἰς τὸ πατριαρχεῖον, καθὼς καὶ ὧδε ἡ καθολικὴ ἐκ-
 κλησία, ἦτοι τὸ πατριαρχεῖον, ἐρευνήσαντες τοῦτο ἐν ἀκριβείᾳ ἀπε-
 30 δέξαντο, καὶ εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν ἀφιερῶθη καὶ ἀπεδέχθη
 χάριτι Χριστοῦ ὡς ἀναγκαῖον, διὰ τοῦτο καὶ ἐσὺ καὶ οἱ αὐτόθι
 φιλοπονήσαντες τοῦτο μετὰ θεόν τὴν ἀναξιοτήτά μου ὑπερεύεσθε,
 καὶ ὁ θεὸς διὰ πρεσβειῶν τῆς δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ πάν-
 των αὐτοῦ τῶν ἁγίων ἔστω σκέπων καὶ διαφυλάττων σε ἀπὸ παν-
 35 τὸς κακοῦ καὶ διασώσει σε εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ.

Εἰς τὸν ἅγιον καὶ ζωηφόρον Τάφον ἀντὶ ἐμοῦ μετανοίας ἀπὸ γῆς βάλει ἰβ' καὶ εἰς τὸν ἅγιον Βολγοθάν ὁμοίως, καὶ εἰς τὴν ἁγίαν Γεθσημανῆν, καὶ τὸν μακαριώτατον καὶ ἅγιόν μου δεσπότην τὸν πατριάρχην, ὡς ἀνάξιος ἐγὼ Νίκων ὁ δούλος τῶν δούλων του, καὶ τοὺς λοιποὺς δεσπότης μου καὶ πατέρας ὁμοίως καὶ ἀδελφοὺς οὓς ἂν λάχῃς αὐτόθι μετάνοιαν πάντας ἅς με εὐξοῦνται, νὰ με ἐλεήσῃ ὁ θεὸς καὶ διαφυλάξῃ με τὸν ἀνάξιον πρεσβείαις τῆς θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων, ἀμήν:—

16-ro iulia 1950 r.

Синаѣ.

E. СЛОВО 37-е оуб иверачѣ.

λξ'. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοὺς πνευματικοὺς καὶ ἀγαπητοὺς πατέρας καὶ ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς Ἰβήρους πρὸς τὸ πνευματικόν μου τέκνον τὸν μοναχὸν Γεράσιμον. 10

(I. 238^b) Ἀπελύσαμέν σοι πρώην, πνευματικόν μου τέκνον, θείας γραφάς, τὴν τε τοῦ πατριαρχείου Ἀντιοχείας καὶ τοῦ θαυματουργοῦ ἁγίου Συμεῶν καὶ ἐμοῦ τοῦ ἀναξίου, ἔχοντα γραφικὰς μαρτυρίας καὶ πληροφῶριαις περὶ τοὺς πνευματικοὺς ἡμῶν ἀδελφούς τοὺς ἐπιλεγομένους Τζάτους, ἐπιδεικνόντες τὸ ἀνεπίληπτον αὐτῶν χάριτι Χριστοῦ ἀπὸ πανταχόθεν εἰς τε τὰ περὶ πίστεως καὶ σχισμάτων καὶ παρασυναγωγῆς, καὶ καθαροὺς εἶναι τῶν τοιούτων τελείως καὶ πάσης ὑποψίας ἀνωτέρους διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ. Οὕτως πάλιν καὶ ὡς περὶ τοὺς πνευματικοὺς καὶ ἀγαπητοὺς πατέρας καὶ ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς Ἰβήρους, εἴ τι ὁ θεὸς ἐνεδυνάμωσεν δι' ἁγίων εὐχῶν των καὶ ἐδωρήσατο, συνάψαντες εἴ τι καὶ ἐνετύχαμεν ἐκ τῶν θείων γραφῶν, συνηρμόσαμεν ταῦτα καὶ ἀπελύσαμέν σοι διὰ τὴν τοῦ θεοῦ ἀγάπην καὶ τὴν ὁμοίαν αὐτῆς τὴν τοῦ πλησίου, καὶ ἐσὺ πάλιν ἐτέρους πάντα ταῦτα μεταδίδούς τὸν τῆς θείας ἀγάπης ἀναπληρῶν θεσμόν, ὅπως εἰς τὸ προφανές γένηται: τὰ τοιαῦτα τὰ ἐκ προλαβόντων τῶν χρόνων εἰς διαφόρους βίβλους ἐγκαίμενα, εἰς ἀμελείας δὲ μὴ ἐρευνώμενα μηδὲ φεταγόμενα καὶ οὕτως εἰπεῖν κεχωσμένα, καὶ ὡς ἐν ζόφῳ κρυπόμενα. διὰ τοιούτου ὁ ἀνάξιος ἐγὼ μοναχὸς Νίκων, ὁ κατὰ πνεύματι πατὴρ σου, συνεργεῖα θεοῦ ταῦτα φιλοπονήσας ἀπέλυσά 30

σε τὰ τε πρώην περί τοῦ πνευματικοῦ ἡμῶν ἀδελφοῦ τοῦ
ἐπιλεγομένου Γζάτους, ἄρτι πάλιν περί τῶν πνευματικῶν καί
ἡγαπημένων πατέρων καί ἀδελφῶν ἡμῶν τῶν Ἰβήρων, ὅπως ὁ
ἀνάξιτος ἐγὼ Νίκων δοῦλος τῆς ἁγίας αὐτῶν εὐχῆς καί ἀγάπης
θείας γενόμενος τὸ τοῦ θεοῦ ἔλεος εἰς ἑμαυτὸν ἐπισπάσσωμαι ὡς
καί ἐξ ἀρχῆς καί ἄνωθεν ἀμφοτέροι, ἐγὼ τε καὶ οὗτοι τίμιοι πα-
τέρες ἡμῶν καί ἀδελφοί θεῷ πνεύματι οἰκειούμενοι τὸν τῆς θεί-
ας ἀγάπης θεσμὸν ἐκπληροῦντες ἔργῳ καί λόγῳ τὸ κατὰ δύναμιν.
οὗτοι γὰρ οἱ πνευματικοὶ καί ἀγαπητοὶ πατέρες ἡμῶν καί ἀδελ-
φοί, ἐξ ἀρχῆς τέως τὴν εἰδησίην τῆς ἐπιστροφῆς αὐτῶν ἐκ τῶν
10 ματαίων εἰδώλων πρὸς τὴν ἀληθινὴν τῶν χριστιανῶν πίστιν ὁ
μακάριος Θεοδώρητος, ἐπίσκοπος Κύρου, εἰς τὴν ἐκκλησιαστι-
κὴν ἱστορίαν ἐξηγεῖται, περί τε τῆς ἀπὸ Ῥωμανίας ἀρχμαλωσίαν
τῆς μακαρίας ἐκείνης ἐν γυναιξὶ καί ἐναρέτου Νόνας, καί πῶς
15 τὸ ἔθνος τῶν Ἰβήρων μετέστρεφεν εἰς τὸν χριστιανισμὸν ἀπὸ τῶν
ματαίων εἰδώλων. καί τέως τὰ τῆς τοιαύτης ἀρχῆς ἐκεῖ ἐξηγεῖ-
ται. εἰς ἕτερον (II. 239°) πάλιν ἱστορικὸν βιβλίον γράφει οὕτως ἐπὶ
τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου τῆς βασιλείας ἡ Ἰβε-
ρία εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ἤλθεν καί ἐχριστι-
20 ἄνισεν ἰατρευθεῖσα παρ ἑαυτῆς τοῦ βασιλέως γὰρ
Ἰβήρων υἱοῦ ἐν χαλεπῇ νόσῳ γενομένου καί παρὰ
τῆς τοῦ βασιλέως γυναικὸς ἰαθέντος, ὁ βασιλεὺς
γνοὺς ἐχριστιάνισεν αὐτὸς τε καί πάντες καὶ ναὸν
αἰτεῖται τὸν βασιλέα οἰκοδομῆσαι. ὁ δὲ βασιλεὺς
25 τὸ μὲν εἰς τὴν ὁμόζυγον θαῦμα γεγενημένον εὐ-
φήμει, τὸν δὲ ναὸν οὐκ ἤθελεν δημᾶσθαι. χρόνου
δὲ διεληθόντος, αὐτὸς εἰς θήραν ἐξῆλθεν. ὁ δὲ φι-
λάνθρωπος αὐτὸν δεσπότης κατὰ τὸν Παῦλον ἐθή-
ρευσεν. ζόφος γὰρ αὐτὸν ἐξαπίνης προσπεσών, οὐκ
30 εἶα πορωτέρω προβαίνειν. καί οἱ μὲν συνθηρεύ-
οντες τῆς ἀκτίως συνήθως ἀπελάμβανον, αὐτὸς δὲ
μόνος τοῖς τῆς ἀορασίας ἐπεδέθη δεσμοῖς. ἐν ἀπο-
ρίᾳ δὲ ὧν πόρον εὔρε τῆς σωτηρίας. καί εὐθύς ὁ
ζόφος ἐκεῖνος μετηλάθη εἰς φῶς. καί προσκα-
35 λεσάμενος τὸν Βεσελεήλ, ἄρχοντα τεκτονίας, σο-

ρίας ἐμπλήσας, καὶ ταύτην ἤξιώσεν χάριτος, ὥστε
θεῖον διαγράψαι νόον. οἱ δὲ ὤρυττόν τε καὶ ἀνοι-
κοδόμουν. καὶ ὡς ἐτελεώθη ὁ νόος, ἐδέοντο ἱερεῖα
εὔρεϊν. καὶ τούτου πόρον ἠθαυμαστὴ γυνὴ ἐποίη-
σεν ἔπεισεν γὰρ τὸν τοῦ ἔθνους ἡγούμενον πρὸς
τὸν Ῥωμαίων πρεσβεύσασθαι βασιλέα καὶ αἰτήσα-
σθαι πεμφθῆναι διδάσκαλον εὐσεβείας. ὁ δὲ μέγας
Κωνσταντῖνος ὁ βασιλεὺς, μετὰ περιχαρίας τοὺς
πρέσβεις δεξάμενος, ἐξέπεμφεν αὐτοῖς Εὐστάθιον
πατριάρχην Ἀντιοχείας μετὰ πολλῆς τιμῆς. καὶ
ἀπελθὼν ἐκεῖσαι ἐβάπτισεν πάντας σὺν τῷ βασι-
λεῖ, καὶ ἐνθρονίσας τὸν κτισθέντα νεὼν ἐποίησεν
αὐτοῖς καθολικὸν ἐπίσκοπον, τυπώσας αὐτὸν ὑπὸ
θείου τύπου¹⁾ ὑποκεῖσθαι τῷ πατριάρχῃ Ἀντιο-
χείας. ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν Ἰβήρων καὶ οἱ συγκλη-
τικοὶ αὐτοῦ ἐτύπωσαν τῷ πατριάρχῃ Ἀντιοχείας
εἰς χορηγίας ἀρωμάτων τοῦ ἁγίου μύρου μονοπρά-
στια χίλια εἰς τὴν χώραν τῆς Ἰβερίας, ἵνα ἐκά-
στης προσόδου αὐτῶν χορηγοῦνται ἀρώματα τοῦ
μύρου· ἐν Ἀντιοχείᾳ γὰρ ἦν τύπος ἁγιάζεσθαι τὸ
μύρον καὶ ἐξ αὐτῆς ἐχορηγεῖτο εἰς ἅπαντα τὸν
κόσμον· ἀλλαχοῦ γὰρ τὸ μύρον οὐκ ἠγιάζεν τις.

Καὶ ὧδε μὲν οὕτως· πάλιν εἰς ἄλλο βιβλίον ἱστορικὸν λέγει
ἐπὶ Κωνσταντίνου βασιλέως τοῦ Κοπρωνύμου πα-
τριαρχοῦντος τοῦ μακαρίου Θεοφυλάκτου ἐν Ἀν-
τιοχείᾳ (J. 239^b) πρέσβεις κατέλαβον ἀπὸ Ἰβερίας
μοναχοὶ δύο, ἀναγγεῖλαντες τὸν μακάριον Θεοφύ-
λακτον, ὅτι ἐν ἀνάγκῃ ὑπάρχουσιν οἱ χριστιανοὶ
τῶν χωρίων Ἰβερίας, μὴ ἔχοντες καθολικὸν ἀρχι-
ἐπίσκοπον· ἀπὸ γὰρ τῶν ἡμερῶν τοῦ μακαρίου
Ἀναστασίου τοῦ ἱερομάρτυρος καὶ πατριάρχου Ἀν-
τιοχείας οὐκ ἐσφραγίσθη αὐτοῖς ἀρχιεπίσκοπος
καθολικὸς διὰ τὸ ὄξυ τῆς ὁδοῦ καὶ τὸ μὴ τολμᾶν

¹⁾ ἢ καὶ περιγραφαὶ καὶ μίμν.

τινὰ διὰ τοὺς Ἀγαρηνοὺς διέρχεσθαι καὶ ἐκ συνο-
 δικῆς κρίσεως τῶν αὐτοῦ μητροπολιτῶν καὶ ἀρχι-
 επισκόπων καὶ επισκόπων προτρεπτικὸν ἔγγραφον
 5 δέδωκεν τοῖς Ἰβήροις χειροτοναῖσθαι παρὰ τῶν
 επισκόπων τῆς αὐτοῦ ἐνορίας τὸν κατὰ τὴν ἡμέ-
 ραν καθολικὸν ἀρχιεπίσκοπον Ἰβερίας, μετὰ τὸ γε-
 νέσθαι τὴν ψῆφον παρ' αὐτῶν ποιῆσαι καὶ κλῆρον,
 καὶ μετὰ τὸν κλῆρον, ἐνθα ἂν ἡ θεία χάρις φανε-
 ρώσῃ, τοῦτον σφραγίσει κατὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν
 10 τύπον. καὶ ἐποίησαν ἔγγραφον ὑπόμνημα ὑπὲρ αὐ-
 τοῦ τε καὶ ἡ συνελθοῦσα σύνοδος καὶ σφραγίσας
 ἐπέδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἐχειροτόνησεν ἓνα τῶν δύο
 ἀποσταλέντων μοναχῶν Ἰωβανὲ τοῦνομα. ἦσαν δὲ
 κτήματα τοῦ πατριάρχου ἐν Ἰβερία χίλια ἀπὸ ἀρχῆν
 15 τυπωθέντα· καὶ ἐτύπωσεν τελεῖν κατ' ἔτος τοῖς
 κατὰ καιρὸν πατριάρχαις λόγου κανονικὸν τῶν αὐ-
 τῶν κτημάτων νομίσματα χίλια ὑπὲρ ἀγορᾶς ἀρω-
 μάτων τοῦ ἁγίου μύρου, καὶ κατ' ἔτος ἐδίδοντο μέ-
 χρι Ἰωάννου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου· οὗτος γάρ
 20 ἐδωρήσατο αὐτὰ τῷ πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων ἐπὶ
 Ὀρέστου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου, ἀπερχομέ-
 νου αὐτοῦ εἰς πρεσβείαν πρὸς τὸν βασιλέα κύριον
 Βασίλειον. ἐτυπώθη δὲ τὴν ἀναφορὰν ἔχειν ὁ Ἀν-
 τιοχείας πατριάρχης καὶ μόνον ἐν Ἰβερία καὶ ἀπο-
 25 στέλλειν ἕξαρχον εἰς ἐπίσκεψιν περὶ αἰρέσεως καὶ
 ἀπαίτησιν περὶ ψυχικῶν σφαλμάτων καὶ ἀναλα-
 βῶν τὰ κανονικὰ τῶν κτημάτων.

Πάλιν εἰς πρακτικὰ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ἁγίας γράφει
 οὕτως, ὅτι ἐτυπώθη δὲ τὸ μύρον πανταχοῦ ἁγιαζε-
 30 σθαι· πρῶτον γὰρ ὑπὸ τοῦ Ἀντιοχείας μόνου ἡγια-
 ζετο· μαθὼν δέ, ὅτι δώρων ἕνεκα δίδονται, ἐτυπώθη
 παντὶ ὑπὸ τῶν επισκόπων ἁγιαζεσθαι· ὁ δὲ βα-
 σιλεὺς, φιλοφρονήσας τὴν σύνοδον τῶν χλ' πα-
 τέρων, ἀπέλυσεν ἕκαστον εἰς τὰ ἴδια. ἐν ὑστέ-
 35 ροις δὲ καιροῖς ἐπὶ Κωνσταντίνου βασιλέως τοῦ Μονομά-

χοῦ καὶ τοῦ μακαρίτου πατριάρχου Ἀντιοχείας κυροῦ Θεοδώρου ἀνεφύτῃ ζιζανίων σπορεύς (H. 240^a) τις τῶν ἐπισκόπων ἐν Ἰβηρίᾳ. ὄθεν καὶ διαφόρους ἐπιστολάς ὁ κύρις Θεόδωρος μετὰ καὶ κοβουκλησίῳ ἀπέστειλεν ἐν Ἰβηρίᾳ, διορθωσάμενος πάντα τὰ ἐκεῖσαι γινόμενα σκάνδαλα διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ καὶ τῆς προθυμίας καὶ θείῳ ζήλῳ τῶν ἐκεῖσαι θείων πατέρων καὶ ἐπισκόπων. αἵτινες τοιαῦται ἐπιστολαὶ ὡς ἐμφέρονται εἰς τὸν θαυματουργόν καὶ ἅγιον Συμεῶν παρὰ τῷ καθηγουμένῳ κυρῷ Ἰωάννῃ, ὃν τὸ ἐπίκλην τοῦ Δηποτάτου. εἰς τὰς τοιαύτας τοίνυν ἐπιστολάς φέρεται ἐπιτροπὴ καὶ χειροθεσία τοῦ πατριάρχου κυροῦ Θεοδώρου διὰ τῶν ἐπιστολῶν εἰς τὸν τότε καιρὸν γινόμενον καθολικὸν Ἰβηρίας τὸν κύριον Ἰωάννην.

Ταῦτα, πνευματικόν μου τέκνον, τὸ κατὰ δύναμιν ἔγραψά σε, εἶτι καὶ ἐνέτυχα ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς περὶ τῶν τοιούτων ὑποθέσεων. καὶ ὅμως, καθὼς καὶ γινώσκεις, ὅτι εἰς τὸν βίον τοῦ ἁγίου αὐθέντου μας Συμεῶν τοῦ θαυματουργοῦ λέγει, ὅτι ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν γινόμενος ὁ ἅγιος ἐν ἐκστάσει, εἶδεν πολλὰ πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν καὶ παιδίων μετὰ σταυρῶν ἐρχόμενα ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς αὐτόν, τὸ τε ἅγιον πνεῦμα ἐπισκιάζοντα τὰ πλήθη καὶ συμπορευόμενον αὐτοῖς. τούτων δὲ προσεγγισάντων τῷ ἁγίῳ θαυμαστῷ Ὄρει, ἔφη τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον πρὸς τὸν αὐτοῦ θεράποντα Συμεῶν Ἐπίστασαι τίνες εἰσὶν οὗτοι οἱ πρὸς σὲ παραγενόμενοι; οὗτοι εἰσὶν τὸ ἔθνος τῶν Ἰβήρων, οἵτινες ἀγαπήσουσίν σε διὰ τὸ ὄνομά μου καὶ ἐλεύσονται πρὸς σε κατὰ καιρὸν μετὰ πίστεως καὶ πληροφορίας πολλῆς καὶ πεῖραν λαμβάνοντες τῆς δωρημένης σοι τῶν ἰαμάτων χάριτος, κηρύξουσιν τὰ περὶ σου ἐν ὅλῃ τῇ γῶρᾳ αὐτῶν καὶ οἰκοδομήσουσι πάντας τοὺς ἐν αὐτῇ πιστούς· κατοικήσουσιν ἐν αὐτῶν καὶ ἐν τῷ εὐαγεῖ σου καταγωγίῳ, καὶ εὐχρηστοὶ καὶ πιστοὶ γενήσονται. ὀλίγων δὲ μετὰ τὴν θεωρίαν διαδραμουσῶν ἡμερῶν, παραγίνονται πρὸς αὐτόν πλήθη Ἰβήρων λιτανεύοντα μετὰ σταυ-

ρων, καὶ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν ἐθάρραψεν ὑπὸ ἀκα-
θάρτων πνευμάτων ἐνοχλουμένους καὶ ποικίλοις
πάθεσι συνεχομένους. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν θεασά-
μενοι τὰς παρά τοῦ ἁγίου θαυματουργίας, ἤτησαν
αὐτὸν συνεῖναι αὐτῷ. ἀποδεξάμενος οὖν τὴν αὐ-
τῶν πρόθεσιν, καὶ γνοὺς θέλημα θεοῦ τοῦτο εἶναι,
καθὼς προεῖπεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, προ-
εδέξατο τὴν αὐτῶν αἰτήσιν καὶ ἔμειναν λοιπὸν ἐν
τῷ αὐτῷ μοναστηρίῳ, τὸν μοναδικὸν ἀσκοῦντες
10 βίον.

Ταῦτα πάντα ἡμεῖς ἐντυχόντες, κατὰ σκοπὸν τῆς θείας ἀγά-
πης τὸν βίον ἡμῶν εἰς εὐαρέστησιν τοῦ θεοῦ ἐφαρμόσωμεν, ὅπως
ταῖς τῶν προειρημένων πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν εὐχαῖς βοη-
θούμενοι ἵλεων ἔξομεν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν ἡμῶν θεὸν πρεσβεί-
15 αῖς τῆς ἀχράντου μητρὸς αὐτοῦ καὶ θεοτόκου καὶ πάντων τῶν
ἁγίων. ἀμήν:—

Указатели.

ПОЛУСАМЪ ТИ
 АУТОИС ОТИ
 НСПРОСТНИ
 РОКЪ ДАДИ
 МЕПЕТРЕФЕ
 АПОЛУСАИГА
 ИКАСУМЪИ
 ИСАЕОНГЕ

1.

Указатель

рукописей и рукописных отрывков Синайского происхожденія, находящихся въ разныхъ другихъ библиотекахъ.

№

Изъ пергам. Четвероевангелия унциального письма VI—VII вѣка.

а) Имп. Публ. Библ. 12 (= Tischendorf. Notitia, p. 50).
Однѣя листь (340×260; 272×182; по 18 строкъ)

л. 1^{a-b} *χρημα ή σικκη . . . ὅμιν ερω εν ποια* (Матт. 21, 19-24)

б) Имп. Публ. Библ. 278. Обрывокъ листа (315×192; 270×152)

л. 1^{a-b} *γορίαν φέρετε . . . ἐδωκάν σε ἐμοί* (Іоанна 18, 29-35).

с) проф. А. А. Дмитриевскаго¹⁾ (въ С.-Петербургѣ) обрывокъ листа (245×172; 240×133; по 16 строкъ; этотъ листь былъ въ переплетѣ другой р-си)

л. 1^{a-b} *ἀνθρώπω ἀπολύσαι τήν γυναῖκα . . . ἀπ' ἀρχῆς*
δὲ οὐ γέ (Матт. 19, 3-8).

№ 552 (490)

Имп. Публ. Библ. 88 (= Tischendorf. 15; см. Notitia.

¹⁾ Призезенные проф. А. А. Дмитриевскимъ съ Синая отрывки изъ рукописей были подарены ему монастырскими властями, какъ не казавшіеся имъ цѣнными.

р. 64). Отрывокъ въ 16 листовъ (тетради δ' и ε'; 241×172; 178×122; по 30 строкъ).

№ 78

Имп. Публ. Библ. 33.

№

Отрывки (22 листа), привезенные Тишendorfомъ (Anecd., р. 11—12, сѣд. XIII и XIV), взяты изъ Евангелія-апракосъ XIII вѣка; они неровнаго формата, такъ какъ текеть писанъ на смытомъ арабскомъ и греч. унциальномъ VIII—IX вѣка.

а) Имп. Публ. Библ. 37. Три листа пергам. (102×70; 80×47; по 12 строкъ).

б) Имп. Публ. Библ. 37^a. Три листа пергам. (102×70; 80×55; по 12 строкъ).

с) Имп. Публ. Библ. 110. Одинъ листъ пергам. (103×70; 83×60; по 10 строкъ).

д) Имп. Публ. Библ. 112. Пятнадцать пергам. листовъ (102×75; 80×55; по 11 строкъ).

Въ № 112 на л. 14—15 есть помѣтка писца:

+ προσηνέχθη ἡ ἀγία θελτος ταύτη παρὰ τοῦ τιμίου καὶ πανευλαβεστάτου μοναχοῦ κοροῦ Ὁνουφρίου καὶ πρεσβυτέρου τοῦ ἀγίου ὄρους Σινᾶ ἐν τῇ ἀγίᾳ κορυφῇ, ἐνθα ὁ ἅγιος καὶ ἐνδοξος μέγας προφήτης Μωυσῆς τὸν νόμον ἐδέξατο καὶ τὰς φοβέρας καὶ μεγάλας θεωρίας ἴδεν +

№ 558 (1201)

Имп. Публ. Библ. 114.

№

Имп. Публ. Библ. 216. Псалтырь 862 (вѣриѣе: 87^{7/8} года

№

Имп. Публ. Библ. 219. Четвероевангеліе 835 года.

№
Имп. Публ. Библ. 226. Евхологий IX вѣка, писанный
Николаемъ.

№
Имп. Публ. Библ. 238. Нотный Обиходъ, XVIII вѣка.

№ 457 (1646)

Имп. Публ. Библ. 244. Двадцать пять листовъ (именно:
лл. 308—332) изъ сборника словъ патриарха Константи-
нопольскаго Филовея, содержащія 12-е слово его противъ
Григоры (282×217; 208×136; по 26 строкъ).

№

Имп. Публ. Библ. 250. Сборникъ Исаака Месопо-
тама, XIII—XIV вѣка.

№ 33

Имп. Публ. Библ. 262. Помѣтка: «862 год.» Конецъ
Псалтыри унциальнаго письма VIII—IX вѣка (190×146;
150×110; по 25 строкъ):

л. 1^{a-b} καὶ ὑψώσει πραεῖς . . . τοῖς ἁίοις αὐτοῦ.

ρν' στιχοι ἐν ἀλληλωνια.

Δίνετε τὸν θεὸν ἐν τοῖς ἁίοις. . . Πᾶσα πνοή
αἰνεσάτω τὸν κύριον:—(пс. 149, 4—150, 6)

Запись:

χω τελειω χαρις εγραψε χειρι
Σολομωντος δια/ ρη^ο αβου ταμρα
αναγνωσκε υγιανων και ευχα:
υπερ του γραψαντος δια τον κν'
κεινται εν τωδε ψαλτηριω'
ψαλμοι ρν' καθηματα κ'
δοξαι: ε'. στιχοι: αψπα

Тутъ же контекая приписка позднѣвней рукою XIII вѣка:

ΔΙΝΕΙΤΕ ΑΥΤΟΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΝ
 ΑΡΤΗ ΚΑΙ ΕΓΓΛΥΝΗ ΣΑΥΡ
 ΔΙΝΕΙΤΕ ΑΥΤΟΝ ΕΝ ΗΧΩ ΣΑ
 ΠΙΓΓΟΣ·
 ΔΙΝΕΙΤΕ ΑΥΤΟΝ ΕΝ ΨΑΛΤΗΡΙΩ
 ΚΑΙ ΚΙΘΑΡΑ·
 ΔΙΝΕΙΤΕ ΑΥΤΟΝ ΕΝ ΤΥΜΠΑ
 ΗΩ ΚΑΙ ΧΟΡΩ·
 ΔΙΝΕΙΤΕ ΑΥΤΟΝ ΕΝ ΧΟΡΩ Σ
 ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩ·
 ΔΙΝΕΙΤΕ ΑΥΤΟΝ ΕΝ ΚΥΜΑ
 ΛΟΙΣ ΕΥΗΧΟΙΣ·
 ΔΙΝΕΙΤΕ ΑΥΤΟΝ ΕΝ ΚΥΜΑ
 ΛΟΙΣ ΑΜΑΡΚΙΩ·
 Ι ΔΑΣΑ ΠΙΘΗΝ ΕΣΑΤΟ ΤΟΝ ΚΗ

ΧΩ ΤΕΛΕΙΩ ΧΑΡΙΣ ΕΓΓΡΑΦΕΙ ΧΕΙΡ
 ΤΕΛΟΚΙΩΝ ΤΟΣ ΜΙΑ. ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΑ
 ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΕ ΥΓΙΑΙΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΖΑ
 ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΓΡΑΨΑΝΤΟΣ ΔΙΑ ΤΟΝ ΕΝ
 ΚΕΙΝΤΑΙ ΕΝ ΤΩ ΔΕ ΨΑΛΤΗΡΙΩ
 ΨΑΛΜΟΙ ΡΗ ΚΑΘΗΜΕΡΑ Κ
 ΔΟΞΑΣ Ζ' ΕΠ' ΑΥΤΑ

Η ΕΝ ΦΡΑΝ ΠΕΝΟΣ ΘΕΣ ΠΧΣ

ΔΙΝΕΙΤΕ ΑΥΤΟΝ ΕΝ ΚΥΜΑ
 ΛΟΙΣ ΑΜΑΡΚΙΩ

ден фран пенос̄ ӣс̄е п̄х̄с̄ аϣωωπ̄ῑ й̄хе̄ па̄цуенерфмеот̄ῑ
 й̄те̄ па̄а̄са̄σ̄ω̄ν̄ ӣте̄ па̄п̄са̄л̄тӣрю̄н̄ е̄β̄ο̄λ̄ ο̄ῑτε̄ν̄ πε̄ν̄τᾱ-
 πο̄τ̄η̄ κ̄σ̄ο̄ν̄ χᾱ(ӣλ).

т.е. «Во имя нашего Господа Иисуса Христа совершился этотъ экземпляръ этого блага, этой псалтыри, потщаниемъ нашего боголюбиваго брата (Мн)ха(и.л.а)»¹⁾.

№ 48

Имп. Публ. Библ. 267. Помѣтка: «6583 года Синай 1075 год.» Тря листа изъ Псалтыри (193×150; 130×110; по 16—19 строкъ):

- л. 1^{а-б} Οἱ δὲ πρᾶξις... καὶ οὐκ ἀποτίθει· (пс. 36, 11-21)
 л. 2^а μὴ ἐγκαταλίπης με... ἐκωφώθη καὶ οὐκ ἤνοιξα τὸ
 στόμα μου ὅτι σὺ ἐποίησας· (пс. 37, 22—38, 10)
 л. 3^{а-б} διεφθάρησαν καὶ ἐβδελύχθησαν... ἐξομολογήσο-
 μαὶ τῷ ὀνόματί σου κύριε ὅτι ἀγαθόν· (пс. 52,
 2—53, 8)

№ 5 (44)

Имп. Публ. Библ. 268. Помѣтка: «1122 годъ по Р. Х. 6630 годъ Синай. Псалтырь». Одинъ листъ изъ Псалтыри (202×154; 152×110; по 20 строкъ):

- л. 1^{а-б} Διὰ τοῦτο εἰσῆκουσέν... ταρχήτωσαν ἀπὸ προ-
 σώπου αὐτοῦ (пс. 65, 19—67, 6)

№

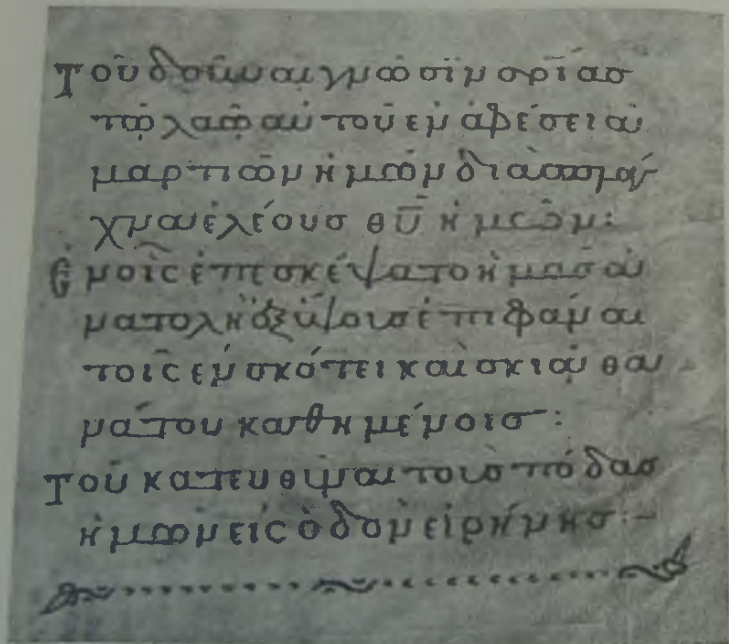
Имп. Публ. Библ. 269. Помѣтка: «рисунокъ скопированы съ рисунковъ знаменитой Псалтыри X вѣка въ Парижѣ». Четыре миниатюры изъ Псалтыри XII вѣка (175×125; 135×85; по 18 строкъ):

- л. 1^а изображены: Βηθλεεμ̄ и Η μελοδία (пастухъ, играющій на лирѣ, рядомъ, муза, вивзу стадо);
 л. 2^а изображены Μωυσης, Ισραηλιται, Φαραω, ερημος̄:

¹⁾ Переводъ съ коптскаго принадлежитъ О. Э. Лемму.

л. 3^a изображены Δαυὶδ съ голубемъ надъ головою, слѣва отъ него Προφητια, справа Σοφια

л. 3^b помѣтка рукой XVI вѣка: τὸ παρὸν ψαλτήριον ἔστι τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ὄρους Σινὰ καὶ εἴ τις θέλει βουληθῆ ἔξῳσαι τοῦτο νὰ ἔγει τὰς ἀρὰς τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Σηρὰ καὶ Παῖθοῦ ἀνερεθέντων καὶ τῆς κυρίας Ἐκατερή- νοις ἐνε τοῦ χοροῦ.

№ 9. Имп. Публ. Библи. 269.

винзуръ рукой XIII вѣка: τὸ παρὸν ψαλτήριον

л. 4 изображена Божія Матерь (MP ΘΥ) съ Младенцемъ на бѣлѣбахъ и свиткомъ въ рукѣ (μεγαλόνει ψυχη μου τον κυριον), а слѣва отъ нея ὁ ἀρχάγγελος Μιχαήλ, справа ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ

л. 4^b 10 строкъ: Τοῦ δοῦναι γινώσιν σωτηρίας τῷ λαῷ... ὁδὸν εἰρήνης:—(Луки 1, 77-79).

№ 10 (55)

Имп. Публ. Библ. 272. Помѣтка: «1344 год по Р. Х. Синай Псалтырь 6852 года» Одинъ листъ (175×124, 99×62 по 15 строкъ):

л. 1^{a-b} μὴ ἐλπίετε ἐπὶ ἀνθρώποις... ἐν τῇ σκεπῇ τοῦ
πετέρωτον σου ἀγαλλιάσασθε: ἐκολλήθη ἡ (ис. 61, 11—62, 9)

№ 38 (?)

Имп. Публ. Библ. 274. Одинъ листъ, кажется, изъ Псалтыри XIII—XIV вѣка (184×127), на которомъ только двѣ миниатюры (безъ текста):

1) на синемъ фонѣ изображенъ бой Давида съ Голиафомъ,

2) на золотомъ фонѣ изображены вверху сѣва Божія Матерь (ΜΡ ΘΥ), подъ Нею фигура на колѣнахъ, а правая сторона вся занята фигурой въ царскомъ одѣянии; эти двѣ фигуры и подписи къ нимъ совсѣмъ стерлись.

№

Имп. Публ. Библ. 281. Помѣтка: «Sinai». Три пергам. листа IX вѣка изъ Четвероевангелія греческаго съ арабск. переводомъ (333×267; греч. текстъ 248×140, арабск. текстъ 248×45; по 18 строкъ). Листъ 1-й хуже сохранился (276×217; 236×130).

л. 1^{a-b}

Γενεσίων δὲ ἀγομένων τοῦ (арабскій текстъ ервзанъ и почти пропалъ)

Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκείθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον (Μθ. 14 6-13).

فلما سمع يسوع
انصرف من هناك
في سفينة الى بروجيه

л. 2^{a-b}

Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι: εἶπον...

اجيبوا العاقلات
قالوا

ὁ τὰ πάντα τάλαντα λαβὼν εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐποίησεν (Μο. 25, 9-16)	التي اخذ الخمس وزنتها و فعل بها و صنع
εἰς τὸ πῦρ τὸ ἠτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ...	الى النار العده شيطان و ملائكته.
καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντα τοὺς λόγους τούτους (Μο. 25, 41—26, 1)	فكان له ابت يسوع كل هذا الكلام

№

Четвероевангелие IX—X вѣка (210×163; 144×98; по 23 строки, въ два столбца):

а) Имп. Публ. Библи. 282. Одинъ листъ:

л. 1^{a-b} δουκαίους συνήχθησαν... ὁμῶν ὁ καθηγη (Μο. 22, 34—23, 10)

Этотъ листъ принадлежить рукописи

б) Имп. Публ. Библи. 54, привезенной Тишендорфомъ (Notitia, 58—59), и мѣсто его между лл. 59 и 60.

в) Вторая половина рукописи Тишендорфомъ продана въ Оксфордъ Bodl. Misc. gr. 310.

№ 107 (213)

Имп. Публ. Библи. 283. Помѣтка: «6475 года. 967 года по Р. Х. Синай». Одинъ листъ изъ Евангелия-апракосъ (213×165; 150×105; по 19 строкъ) унциального письма:

л. 1^{a-b} ὁμῶν. οἱ δὲ ἐκράγασαν... ἵνα σταυρωθῆ.

Εὐαγγέλιον εἰ κατὰ Ματθαῖον.

Τῷ χειρῶ ἰδῶν Ἰουδας . . . ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆν
σημερον +

№ 192

Имп. Публ. Библ. 286. Помѣтка: «годъ неопредѣленъ».
 Два листа изъ Четвероевангелія Х вѣка (140×113; 94×75;
 по 18 строкъ):

Л. 1^а Καθὼν γ' ἐν ᾧ οἱ γ' ἢ рядомъ καθὼν δ' ἐν ᾧ
 οἱ γ'

№ 10. Имп. Публ. Библ. 286.

Л. 1^b Καθὼν ε' ἐν ᾧ οἱ β' ἢ рядомъ καθὼν ε' ἐν ᾧ
 οἱ β'.

Л. 2^{a-b} Τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου τὰ περὶ τὰς

№ 108 (231)

Имп. Публ. Библ. 288. Помѣтка: «6541 года. Синай»

При Михайлѣ и Зоѣ. 1033 года по Р. Х.» Одинъ листъ изъ Евангелія-апракосъ (262×206 ; 190×130 ; въ два столбца, по 25 строкъ):

л. 1^{a-b} *Κυριακῆ γ' ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν*:—

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ Ἰησοῦς εἰς πόλιν καλουμένην Ναϊν . . . λαὸν αὐτοῦ:—

σαββάτω δ' κατὰ Λουκᾶν:—

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι . . . αὐτοῦ ὕγιεις ὡς ἡ ἄλλη:—

κυριακῆ δ' ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν:—

Ἐἶπεν ὁ κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην ἐξῆλθεν ὁ σπεῖρων

№ 223

Имп. Публ. Библи. 289. Помѣтка: «1039 год. по Р. Х. 6547 год» Одинъ листъ изъ Евангелія-апракосъ (293×227 ; 219×155 ; по 24 строки):

л. 1^{a-b} *φη λέγει ὄφονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν*:—

εὐαγγέλιον ε' κατὰ Μάρκον:—

Τῷ καιρῷ . . . ποῦ τίθεται:—

εὐαγγέλιον ια' κατὰ Ἰωάννην:—

Τῷ καιρῷ . . . ἐθῆκαν τὸν Ἰησοῦν:—

εὐαγγέλιον ιβ' κατὰ Ματθαῖον:—

Ἐφίας δὲ . . . ἐν μηνεῖω ὃ ἐλατόμη

Внизу на оборотѣ цифра тетради: ις'.

№ 74 (172)

Имп. Публ. Библи. 291. Помѣтка: «Синай 6575 год. при К. Дукѣ. 1067 годъ по Р. Х. Синай. При семь картинъ». Три листа изъ Евангелія-апракосъ (213×155 ; 140×88 ; по 25 строкъ):

л. 1^a таблица *Κανὼν γ' ἐν ᾧ Ἰωάννης ἰδίως*

л. 1^b миниатюра: ΙΣ ΧΣ и мужская фигура съ надписью: Θεόδωρος πατριος καὶ τεποτηρητης ὁ Γαβραεῖς ἰδως Χριστοῦ

л. 2^a миниатюра: Божія Матерь (MHP ΘΥ) и женская

фигура съ надписью: θεοτόκος βοήθει: τῇ σῇ δοῦλῃ Εἰρήνη τῇ
Γαβριάβη:—

л. 2^b миниатюра, гдѣ пять медальоновъ: въ среднѣй ὁ
ἀρχάγγελος Μιχαήλ, вверху ὁ ἅγιος Πέτρος и ὁ ἅγιος Παῦλος,
внизу ὁ ἅγιος Βαρθολομαῖος и ὁ ἅγιος Θωμᾶς

л. 3^{a-b} τὴν δὲ μὲν τῶν σαββάτων . . . ἀλλὰ γε σὺν
πάντων τούτοις τρίτην τὰς (Лукк 24, 1-21)

На оборотѣ внизу цифра тетради: 27.

№ 109 (234)

Имп. Публ. Библ. 297. Помѣтка: «Синай. ⁹⁶²⁷/₁₁₁₉ года».

Одинъ пергам. листъ (248×198; 185×137; по 25 строкъ)
изъ Евангелія-апостольскаго:

л. 1^{a-b} ἀπεκριθῆ Ἰησοῦς . . . ὁ Ἰησοῦς:—

Τῷ σαββάτῳ τῆς διακινησίμου ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην

Τῷ καιρῷ . . . ἀληθῆς ἔστιν:— Δεῖ εἰδέναι ὅτι: τῇ

κυριακῇ τοῦ ἀντιπάστρα ἐωθηδόν

ἀ' λέγεται:— Εὐαγγέλιον τῆς λειτουργίας:—

Ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην:—

Θύσης ὀψίας . . . πάλιν εἰρήνη ὁ

№ 77 (169)

Имп. Публ. Библ. 308. Помѣтка: «1247 г. по Р. Х.
6755 год. Синай». Одинъ листъ изъ Четвероевангелія:

л. 1^{a-b} μετ' αὐτῶν κατακείμενοι, . . . ἀπὸ τῶν νόσων αὐ-
τῶν καὶ οἱ ὀχλούμενοι (Лукк 5, 29—6, 18).

№ 168 (?)

Имп. Публ. Библ. 313. Помѣтка: «Син. XIII вѣка. Те-
τραεὺς αγγ.» Одинъ листъ изъ Четвероевангелія съ изображе-
нiемъ евангелиста Іоанна Богослова XIII вѣка (128×
95; 75×60) безъ текста (л. 1^b пустої)

№ 125 (293)

Имп. Публ. Библ. 318. Помѣтка: «6561 года. 1053 года

по Р. X. Синай». Два листа изъ Апостола (225 × 163; 163 × 103; по 24 строки въ два столбца):

л. 1^a—2^b ἀπὸ τῆς τιμῆς . . . ἀκούοντας ταῦτα.

ἀνάγνωσμα εἰς τῷ σαββάτῳ τῆς β' ἐβδομάδος
πράξεων:—

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις εἰσηλθὼν οἱ ἀπόστολοι ὑπὸ
τὸν ὄρθρον . . .

ἀνάγνωσμα εἰς τῷ πράξεων.—

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν
ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς ἑβραί-
ους ὅτι

№ 73

Имп. Публ. Библ. 320. Помѣтка: «Изъ Апостола. Предисловіе Александр. діакона Евѳалія (462 г.)». Пять листовъ изъ Новаго Заѳта XI—XII вѣка (153 × 124; 105 × 87; по 33 строки):

л. 1^a ἀγάπαις ὑμῶν, σπιλάδες συνευωχούμενοι . . . ἀμήν:—
τέλος.

л. 1^b—5^b Πρόλογος Παύλου ἀποστόλου προτασσόμενος
τῆς βίβλου:—

Τὸ φιλομαθές . . . δός μοι φήσει τὸν Λουκᾶν ἱστο-
ροῦντα, Παύλου τὸ μαρ

№ 140 (968)

Изъ Евхологія 1426 года:

а) Имп. Публ. Библ. 323. Помѣтка: «1426 г. по Р. X. 6934 год. Апостолъ. Синай». Одинъ листъ (220 × 140; 135 × 80; по 20 строкъ):

л. 1^{a-b} ἡμέρας ἐγείρομαι . . . κουστωδίας:.

Τῷ ἀγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ ἑσπέρας μετὰ τὸ τέ-
λος τῶν ἀναγνωσμάτων Συναπτὴ τοῦ τρισαγίου. καὶ
ἔτσι εἰς Χριστόν. Προκείμενον τοῦ ἀποστόλου ἦχος
πλ. δ'. πᾶσα ἡ γῆ προσκυνήσει. Ἀλαλάξατε τῷ κυ-
ρίῳ: πρὸς Ῥωμαίους:

Ἀδελφοί! ὅσοι ἐβαπτίσθητεν . . . ὁ δὲ ζῆ' ζῆ' τῷ
θεῷ

б) Имп. Публ. Библи. 348. Помѣтка: «1426 г. по Р. Х. Синай. Εὐχολόγιον 6934 писанъ иереемъ Росомъ». Одинъ листь (218×128; 138×83; по 17 строкъ):

л. 1^{a-b} αὐτῷ, καὶ χρίσιν . . . πατρός: —
πρὸς Κορινθίους α'

Ἀδελφοί ὁ πρῶτος . . . δεῖ γάρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐν-
δύσασθαι ἀφθαρσίαν: καὶ

№ 97 (8)

Изъ Паремейника унциального писема X вѣка:

а) Имп. Публ. Библи. 324. Одинъ неполный листь (шк-
няя половинка) (215×207; 145×138; въ два столбца):

л. 1^a

ст. лѣвый 14 строкъ

ριζε δικαί[ ] καὶ προσθήσει τῷ
δέχεται: ἀρχὴ σοφίας φόβος
κυρίου . . . πολὺν ζῆσεις χρόνον
καὶ προστεθήσεται:

ст. правый 13 строкъ.

ἀνάγνωσμα [ ]
τῆς ἐξόδου τοῦ ἀνάγνωσμα:—
Ἐξίρειν Μωσῆς . . .
Υἱὲ μὴ ἀλιγώρη . . . ὅτι γὰρ
ἀγαπᾷ κυρίως

л. 1^b

ст. лѣвый 13 строкъ

[ ] εὖρε σοφίαν
καὶ θνητός ὅς σιδεὺς φρόνησιν
. . . αὐτὴ οὐδὲν πονηρὸν

ст. правый 14 строкъ

[ ] οὐ δὲ τιμὴν οὐκ ἄξιον
αὐτὸ ἐστὶν μήκος . . . ἐπὶ
γλώσσης φορεῖ

б) Имп. Публ. Библи. 52. Четыре листа оттуда же, при-
везенные Тишендорфомъ (286×210; 205×140; по 18
строкъ):

л. 1^a τοῦ σου χεῖρας ἐξέτινας ἐπίσυναγων πάντα τὰ ἔθνη
κράζοντα κύριε δόξα.

προκείμενον α' ψαλμὸς οὗ' κλ. β'.

Αὐτός ἐστιν οἰπίρμον καὶ ἰλάσεται ταῖς ἁμαρτίας
ἡμῶν . . .

с) Berlin. graec. fol. 30. Оттуда же, судя по описанию у *C. de Boor*, Verzeichniss der griech. Handschriften der königl. Bibliothek zu Berlin, II 139 (подъ № 268), шесть пергам. листовъ унциального письма X (?) вѣка (277×203: въ два столбца, по 17 строкъ, съ красными инициалами и заглавїями), содержащїе чтенїя изъ Ветхаго Завета.

л. 1^a начпн. Αρχή σὲν θεῷ ἀναγνωσμάτων τοῦ χρόνου ὄλον· μὴν σεπτέμβριος α'. ἀρχὴ τῆς ἐνδίκτου καὶ μηνίμου τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεῶν τοῦ Στυλίτου. ἀνάγνωσμα α'. Σοφία Σολομῶντος

Δικαίων ψυχαὶ ἐν χειρὶ θεοῦ. . .

л. 6^{a-b} ἀνάγνωσμα γ'. Παροιμιῶν τὸ ἀνάγνωσμα.

Ἡ σοφία φιλοδόμησεν ἑαυτῇ οἶκον. . . δίδου (Притчи 9, 1-9)

№ 356 (319)

Имп. Публ. Библ. 327. Помѣтка: «1048 года по Р. Х. Синай 6556 года. Изъ Дїонисїя Арсинаг. писано при Михаилѣ игуменѣ монаст. Студ.» Одинъ листъ (290×220; 240×173; текстъ Дїонисїя 146×110 по 20 строкъ):

л. 1^{a-b} τὸ δὲ, καὶ εἰς τὰς θείας. . . εἰ δὲ τὰς ἀπεμφαινοῦσας εἰκονογραφίας αἰτιάσονται τις· αἰδεῖσθαι λέγων ἀνατεθῆναι τα

№ 360 (342)

Имп. Публ. Библ. 330. Помѣтка: «6507 года Синай. Изъ Григорїя Богослова. 999 годъ по Р. Х.» На самомъ дѣлѣ рукопись 1051 года. Одинъ листъ (290×233; 205×143; по 25 строкъ):

л. 1^{a-b} ἀλλὰ Ναύατος οὐκ ἐδέξατό φησι τοὺς ἐν τῷ διωρισμῷ. . . ἀμῆν· εἰς τὰ ἅγια φῶτα. +

Внизу на л. 1^a цифра тетради: ιθ'

№ 361 (347)

Имп. Публ. Библи. 335. Помѣтка: «Γρηγορία Βογοελ. XIII в. Синаей». Рукоп XVII в.: πολλ. α'. Одинъ листъ:

л. 1^{а-б} Λόγος αὐτῶν. Τοῦ αὐτοῦ λόγος λεγόμενος λεγόμενος:

Παρθένε . . . ἵνα συνεισελθῶσαι, τὸ κάλλος τοῦ νομφῶνος

№ 384 (375)

Имп. Публ. Библи. 343. Помѣтка: «Ἐτος, 702. Конецъ слова: κατήχησις πρὸς τοὺς μέλλοντας φωτισθαι λόγος κα'. Синаейск. подворье въ Капрѣ» Отрывокъ листа изъ конца слова Іоанна Златоустаго 893 года (343×255; 272×160; въ два столбца по 32 строки):

л. 1^а το φθέγγει τὸ ῥῆμα πρότερον ἀποτάσσομαι . . .
ἀμήν:—

л. 1^б πύστοй.

№ 159 (595)

Имп. Публ. Библи. 350. Помѣтка: 6557 Μηναία διὰ χειρὸς Φωτίου α. συγγεν. Νικολάου μοναχῶν». Одинъ листъ изъ Миней служебной 1049 года (264×194; 185×140; по 30 строкъ):

л. 1^{а-б} ὁ κατ' ἀξίαν νέμων τὰ ἐπαθλα . . . ἀνεκλάλητον:—

Κανὼν εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Θεόδοτον ἐπίσκοπον Κυρηνίας.

φθῆ ζ'. Ἐν τῇ καμίνῳ ἀβραμιαῖοι παῖδες:—

Τῇ θεῷ πατέρι πυρακτωθεῖς ἀγάπῃ τοῦ παντοδργῶν κλητῆ πυρωθεῖση ὅλων ἀνακλιθεῖς, ἀκατάφλεκτος διέμεινας, . . . ἐκδημῶν τομῆς καὶ καύσεως, σὺ οὐκ ἐφρῶντισας ἀνέσθη

№ 738

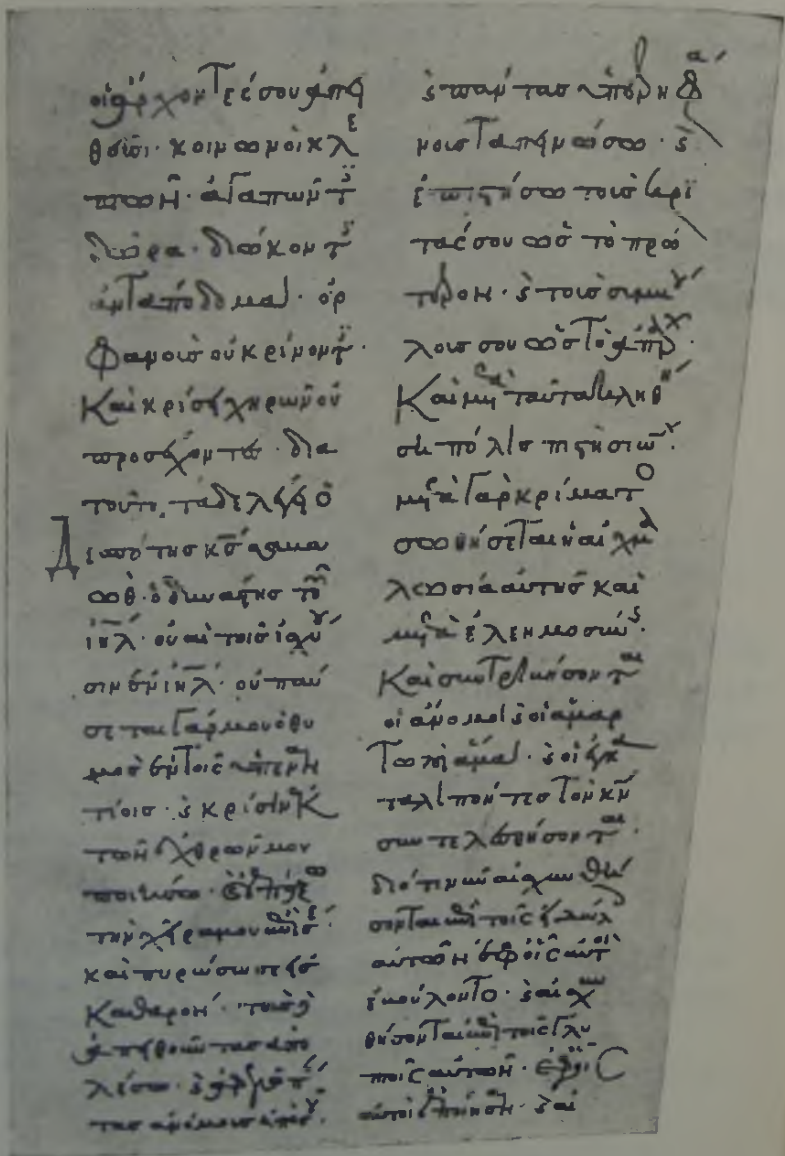
Имп. Публ. Библи. 356. Помѣтка: «Τριῶδ. года πῆτῶ. Си-

най». Два листа изъ Тріоди постной XII вѣка (167×121; 122×70; по 24 строки въ два столбца)

- 1. 1^а οἱ ἄρχοντες σου ἀπειθοῦσι κοινωνοὶ κλεπτῶν...
- 1. 2^б ОКОНЧ.: . . .

γενέσεως τὸ ἀνάγνωσμα.

Εἶπεν ὁ θεὸς γεννηθήτωσαν φωστῆρες... καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα πέμπτη:

№ 220

Имп. Публ. Библ. 357. Помѣтка: «Тріодъ поетная. Синай.
Года нѣтъ. Есть стихиры безъ нотъ». (Одинъ листъ (227×
182; 150×104. по 12 строкъ):

л. 1^{a-b} ταρω χειμενην... δοξα σου:—
ἦχος πλ. α'

Σε τον αναβαλλομενον . . . πως σε κηδεωω θεε
μου η πως συνδοσει

Внизу л. 1^b цифра тетради: εθ'.

№ 273 (1218)

Имп. Публ. Библ. 360. Помѣтка: « $\frac{8505}{1177}$ года при цар.
Мануилѣ и Маріи». Одинъ листъ изъ Стихирари 1177
года (227×283; 220×161; по 19 строкъ):

л. 1^{a-b} συνεκρεμματο μοι' επι του ζυλου . . . πολας χαλ-
κας συνετριφας και μοχλους συνεδλασας

№ 272 (1214)

Имп. Публ. Библ. 362. Помѣтка: « $\frac{8507}{999}$ στιχηραρ. παρὰ
Στεφάνου δομestίκου. Синай» Одинъ листъ изъ Стихирари
1052 ¹⁾ года (220×170; 168×123; по 22 строки).

На л. 1^a вверху есть арабская помѣтка:

كانون الاول عبد القيسد بربره т. е. «мѣсяць декабрь. Праздникъ
св. Варвары».

л. 1^{a-b} Μηνι θεκεμβριου δ. της αγίας μαρτυρος Παρβα-
ρας ἦχος α'.

Της γενης τρυφης . . . οπως ἰλεως γενησεται ημιν εν
τη ημερα της κρισεως:—

¹⁾ Sinait. 1214 Антониноу датируетъ XI вѣкомъ, Гардтгаузенъ — XII вѣкомъ. Такъ какъ указываемые Гардтгаузеномъ форматъ (220×180) и Антониновою число строкъ (22) и вѣкъ (XI) совпадаютъ съ Имп. Публ. Библ. 362, и такъ какъ Порфирию, повидимому, лишь невѣрно прочелъ пропавшую, можетъ быть, теперь дату (вмѣсто ζαζ', онъ прочелъ ζαζ', какъ и въ Sinait. 322), то предлагаемое отождествленіе Имп. Публ. Библ. 362 съ Sinait. 1214 болѣе чѣмъ вѣроятно.

№ 282 (1219)

Имп. Публ. Библ. 363. Помѣтка: «Синай года нѣтъ. Στι-
χηραριον». Одинъ листъ изъ Трїода постной (310×235;
218×170; по 23 строки):

л. 1^{а-в} τας ψυχας ημων:—

μητι τῷ αὐτῷ καὶ εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν
θεολόγον ἤχος α'.

Ποταμοὶ θεολογίας . . . τας ψυχας ημων:—

№ 275 (1221)

Имп. Публ. Библ. 366. Помѣтка: «Στιχηράριον του Μανου-
ηλ Χαλκεοπ. ¹⁸²⁹1821 года. Синай». Одинъ листъ изъ Стихи-
раря 1321 года (235×170; 164×105; по 18 строкъ):

л. ^{а-в} Προδρομοε του σωτηρος . . . ἐλεθηται τας ψυχας
ημων:—

μητι τῷ αὐτῷ λα'. ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας ζώνης
τῆς υπεραγίας δεδλοίτης ημῶν θεοτόκου:—

Ὡς στεφανον υπερλαμπρον . . . και σωτηρια ημων:—

Ἀρχὴ τῆς τεσσαρικοστής:

Μη προσευξομεθα φαρισσαϊκως . . . στηρίξον με
Χριστε ο θεος

№ 1220

Имп. Публ. Библ. 367. Помѣтка: «XIII αἰῶνος. Син. Πα-
λίμψητος = εὐαγγελίων ἐκλογή» Восемь листовъ изъ Стихи-
раря XIII вѣка (255×188; 191×140; по 19 строкъ; палим-
пестъ):

л. 1^а начин.: προσηλωθεις πως και εθνησας σαρκι . . .
εὐφρανθωμεν εν αυτη: +

ἀρχὴ τοῦ δ' ἤχου, τῷ σαββάτῳ ἐσπέρας:—

Δευτε ανυμνησωμεν λαοι . . .

л. 8^в кончается: . . . η ως νεκρον παραστησατε η ως
δειν προσκνησατε συν ημιν μελωδουντες:

Внизу л. 1^а и л. 8^в есть цифра тетради: λγ'.

№ 308 (1256)

Имп. Публ. Библи. 371. Помѣтка: «6817 г. 1309 г. Синай. Писаніе Прѣины, дочери Θεοδора каллиграфа». Одинъ листь изъ Стихираря 1309 года:

л. 1^{a-b} το το παραδοξον και το μεγα μεγατηριον. . . γλω-
νομεν:—

αρχη του δ' ηχου: ψδη α' ηχος δ'.

Θαλασσης το ερυθραιον πελαγος. . . στρωπασατο:—

ψδη γ' Ευφραίνεται επι σοι η εκκλησια. . .

δ' καταφυγη και στερωμα:—

№ 425 (448)

Имп. Публ. Библи. 381. Помѣтка: «Синай 6512 года. 1004 года по Р. Х. Житія святыхъ». Одинъ листь изъ Изречений свв. отцовъ 1004 года (325×227; 230×178; по 29 строкъ), приходящійся въ р-си между лл. 335 и 336:

л. 1^{a-b} και πολλα παρεκαλεσα. . . πατερων:—

*οτι θεινη η καταλαλιε και χαλεπη λιαν και αξι-
ον διηρησεως το κεφαλαιον.*

Ο θαυμαστός Ιωάννης. . .

*Θεοφιλον αρχιεπισκοπον Αλεξανδρειας περι
της αγιας αναφορας:—*

Ἐλεγεν περι τινος αδελφου. . . απηγγειλεν αυτοις λε-
γων συγχωρησατε μου πατερες: οτι α

№ 130

Имп. Публ. Библи. 390. Помѣтка: «6711 года. 1203 г. по Р. Х. Синай». Одинъ листь изъ Псалтыри (170×128; 118×80; по 15 строкъ):

л. 1^a—2^a α του οψιστου. . . και επακουσομαι αυτοου: (ис.
90, 1-15)

№ 8 (94)

Имп. Публ. Библи. 391. Помѣтка: «1294 г. по Р. Х. 6802 на Синаѣ писано Евксеномъ при епископѣ Арсении». Одинъ листь изъ Псалтыри:

л. 1^{а-б} Καθ' ἑσόν ἀπέχουσαν... Ὁ ἀναβῆσαι ἐν ἑσόν
τα ὅ (но. 102.12—103.3)

№ 76 (201)

Имп. Публ. Библ. 396. Помѣтка: «6758 или 6757 ἐν-
δεικτ. α', 1250 года по Р. Х. писано Ιακωβωμъ μοναχομъ»
Одинъ листь изъ Четвероевангелія 1243 года (258×175;
190×120; по 25 строкъ):

л. 1^{а-б} εαν, ὅτι οὐκ ἔμαί εἶναι ὁ Χριστός... οἱ δὲ πίπτον
αὐτῶ· ραββί· ὁ λέγεται ἑραρῶν

Вверху л. 1^а цифра тетради: α.

№ 215 (754)

Имп. Публ. Библ. 405. Помѣтка: «6685 года ἀπὸ χει-
ρὸς Συμεῶν. Есть приписъ: ἐτούτο το βιβλίον εγραφη δια χει-
ρὸς εμοῦ Γερμανου αρχιεπισκόπου Συνα καί ετιθη εἰς το με-
τοχιον τοῦ ἁγ. Ἰω Κλεμακος. 1177 год по Р. Х.» Одинъ листь
изъ Трїоди поетной:

л. 1^{а-б} δὲ ἐκεί ἀνθρωπον... ἐπίστευσαν ἐπὶ τῷ Κορι-
ον— ἀλληλόμα ἦχος ὁ πα': Τὰ ἐλέη σου κύριε
εἰς τὸν αἰῶνα:

εὐαγγελιον ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννη:

Τῷ καρῷ ἐκείνω ἀνέβη ὁ Ἰησοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα...
Ἰησοῦς ἐστιν, ὁ ποιήσας αὐτὸν ὁγιῆ +

№ 372 (363)

Имп. Публ. Библ. 413. Помѣтка: «Синай. Шестодневъ
Ἰω. Златоуст. 6842 года. 1335 год. по Р. Х.» Одинъ листь
(383×265; 273×203; по 37 строкъ):

л. 1^{а-б} λόγος ϙῶ цѣликомъ.

№ 383 (380)

Имп. Публ. Библ. 414. Помѣтки: «Слова Ἰω Златоуст.
Синай. 6341 года или 833 года по Р. Х.» и другая: «Си-

най. Слова Ιω Златоуст. ἐδωρήθη 6341 год. Смотр. промаса. бумагу». Два листа (250×170; 169×126; по 22 строкки):

л. 1^{а-в} (вверху цифра тетради: ΙΓ·) κάλεσα καὶ εἶπεν· ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου ἡ γὰρ δύναμις μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται . . . ἐν λύστροις οὐ μόνον ἦσαν ἐκπεπληγμένοι, ἀλλὰ καὶ ταύρους στεφανώσαντες ἤνεγκαν καὶ θῦσαι ἐπεγεῖ!

л. 2^{а-в} (вверху цифра тетради: μ·) καὶ νῦν τὰ καθ' ἡμᾶς ἅπαντα ἀοράτω τιμὴ δυνάμει . . . ἐνταῦθα δὲ γυμνὸν τὸ σὸν ἐστὶ τὸ τρόπαιον· καὶ οὐδένα ἔχεις τὸ μεριζόμε

№ 973

Имп. Публ. Библи. 418. Помѣтка: <6661 ἰνδ. α' 1153 год. по Р. Х. Авксентіемъ пресв. и іеромон.> Одинъ листь изъ литургіи св. Іоанна Златоустаго (167×120; 118×88; по 26 строкъ):

л. 1^{а-в} κραγῶτα καὶ λέγοντα· ὁ λαός· ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύριος:—

ὕπερ τῶν ἐν πίστει ἀναπαυσασμένων πατέρων πατριάρχων· προφητῶν· αποστόλων· κηρύκων· εὐαγγελιστῶν· μαρ

№ 1101

Имп. Публ. Библи. 426. Помѣтка: <6820 ἰνδικт. ε'. Синайт. 1312 г. по Р. Х.> Одинъ листь изъ Тинника св. Саввы (172×130; 133×85; по 20 строкъ):

л. 1^{а-в} στίχος καὶ ἡ ἀκολουθία κατὰ τάξιν ἀπολυτικόν ἕχος δ'. κατεπλάγη Ἰωσηφ. Ἱερωσύνης σολισμὸν . . . ε'. Ἡ μνήμη τοῦ γενομένου θαύματος ἐν Κολασσαῖς . . . εἰσῆλθεν Μωυσῆς εἰς τὸ ὄρος τοῦ θεοῦ· κατὰ τοῦτο τοῦ εὐαγγελισμοῦ

№ 319 (1627)

Имп. Публ. Библ. 428. Помѣтка: «Μηγαλιὸν Ἰουλίου· λα΄.
Σινᾶ 6869=1361 г.» Одинъ листъ (274×203; 200×128;
по 30 строкъ):

- л. 1^а τελοῦμεν ἐκ γῆς μεταστάσιν... καὶ σώσον τὰς ψυχὰς
ἡμῶν:—
л. 1^б пустой.

№ 274 (1231)

Имп. Публ. Библ. 439. Помѣтка: «Στιχηραριον 6744 годα
пис. Неоф. іеромου. $\frac{6744}{1238}$ ». Два листа (337×242; 265×180,
по 23 строки):

- л. 1^а ας παρα Χριστου τας κλης εκχειριστω ο δε τω
ξειπει αποτηθεις...
л. 2^б Τω τριτον της ερωτησεως το πετρε φιλεις με το
τριτον της αρνησεως ο Χριστος διορθωσατο· διο καὶ
προς τον κρυφιογνωστην ο Σιμων κυριε πάντα γνωσ-
σαις

№ 277 (1229)

Имп. Публ. Библ. 440. Помѣтка: «Θεολιπτα $\frac{2822}{1374}$ год.»

Вверху на л. 1^а есть помѣтка: خازيران ... (?) т. е. «мѣсяць
хазиранъ» (= июнь). Одинъ листъ изъ Стихираря (281×187;
213×140; по 27 строкъ):

- л. 1^{а-б} ἐν γαρ τω κωνι εφευρες ουρακιον υψωσιν. . .
σωθηναι τας ψυχας ημων:

μην ιουλιος εχει ημερας λ': η ημερα εχει ωρας
ιε' καὶ η νεξ ωρας θ': εις την η' του αγιον με-
γαλομυρτηρος Θεοδωρον του Στρατηλάτου:

- πλ. α'. Σημερον ανετειλεν. . . Αστρη ανετειλεν ευσεβειας
απο δυσμων ηλιου του φαινομενου· ο μεγας.

№ 309 (1586)

Имп. Публ. Библ. 441. Помѣтка: «Син. 6841 года. Стихирарь». Одинъ листъ (242×155; 180×110; по 20 строкъ):

- л. 1^{a-b} Δευτε λαοι προσκυνησωμεν τον εκ χειρων ανα-
 σταντα... ο φωτισας τον κοσμον τη τριημερω ανα-
 στασει σου εξελου τον λαον σου εκ χειρος των εν-
 θρων σου φιλανθρωπε:—

№ 904

Имп. Публ. Библ. 449. Помѣтка: «1211 г. по Р. Х. 6719 года писано Іоанномъ пресвитеромъ. Синаѣ». Одинъ листъ изъ Часослова (205×140; 138×87; по 13 строкъ):

- л. 1^{a-b} παντοκράτωρ κύριε καταπεμφον τὸ ἔλεός σου...
 ... ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων ἐρρύσατό με· προσέλθετε
 πρὸς

№ 817

Имп. Публ. Библ. 450. Помѣтка: «1258 год. по Р. Х. 6766 год. Діакон. Арсеніемъ. Синаѣ». Одинъ листъ (220×140; 167×105 по 20 строкъ):

- л. 1^{a-b} τῶν ἀποστόλων· τὰ ἔθνη ποιμάναντα· ἐν ἀλη-
 θεῖα... οὐ γὰρ τῆς γνώσεως καρπὸς· θανατηφόρος τοῖς
 βροτοῖς· ἐκ σοῦ ἀνεβλάστησεν

№ 927

Имп. Публ. Библ. 451. Помѣтка: «1285 г. по Р. Х. 6793 год. на Синаѣ писана». Одинъ листъ изъ Октоиха (211×128; 151×90; по 21 строкъ):

- л. 1^{a-b} στατε, καὶ θεῷ ἐλατρεύσατε· ὅθεν λάμπεται· ταῖς
 τῶν θαυμάτων... .

Μηρὶ τῷ αὐτῷ ε' χοιβάκιον τοῦ ἁγίου μίσητρος

№ 440 (945)

Имп. Публ. Библ. 466. Помѣтка: «1533 год.». Четыре листа изъ сборника Θηκάρη 1533 года (200×140; 140×90; по 23 строкъ):

λν

καισαν Πι του πο. και αμαρ αλλου. υρη. και αλλε σωο
 ιθελτα και βοικε λαλινοικηυ προβα και ενανθεμαλι.
 ως ερ στικε. Αμνη εν ποραιοιυ ρυπανηλ πνε. και α
 βαλιζειν. μιφαι προιωιαι σινοσβαλιτου ρυσφ
 ηρσειαυ. Αλλου κε ριβα. σι τ σωο Αμνητο υπαρχ
 αλβιο πλιση. μη πυοδι αμλων. εν σβαλδωσση
 και ερ βασιλιδα εν ποραιοιυ. και λεη λαλι σωσση
 αλταν. και ηω βασιλιτη ερσεια. εις ρυοτ ελ και ιδυ
 υθεα. ιτα ορ και ενανθεμαλι νευ υπο βα αιβιο. Α
 λιμεναυ πηην ερ και με χει και με χα η βασιλι
 ρυ προ τ ρυδω παλαιολογ ρυδω ρυδω μα κεν σση π
 Δι ρηιλο. και ορ αν ρε αλλο εηρωσ λαπη τοθι. Αμ
 ο υπο ερ ριυ. και βουλαγ. ερ ανατο λαν ηηδω μωη
 εν αε ροθαι ηλιμοδων. βουλη ηη ρηι και θω.
 ε κεριστουα βουλασαμωο. σιμ ρω ρηι πευ
 χαμλι ιω ανε ρυδω και λαλινο φονι. ως ις πο
 ηεθωη ηλ λαλινο φοναμαλι. επι προ φασει
 οδω τ αμλασι ερ ρηι. και ρυδω οθ ειαι ερθεη
 λαλινο και ρηι. και λαλινο αλλο ερ πανι σωμω. οθω

μενος τὴν ὑπόθεσιν ἀπὸ τῆς Λατίων τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀλώσεως, ἀψευδῶς δι' ἐγγράφων παραδέδωκε:—

Л. 5^b—6^b Ἀναφορά τῶν εἰτελῶν μοναχῶν τοῦ Ἁγίου Ἰεροφάνου πρὸς τὸν αὐθιμὸν βασιλέα κερὶ Ἀλέξιου.

Л. 6^b—7^a Πιττάκιον βασιλικὸν πρὸς τὸν ἀγιώτατον πατριάρχην κερὶ Νικόλαου.

Л. 7^{a-b} Πιττάκιον πατριαρχικὸν πρὸς τὸν βασιλέα κερὶ Ἀλέξιου.

Л. 7^b—8^a Πιττάκιον βασιλικὸν πρὸς τοὺς Ἀγιορείτας κερὶ τῆς ἐπιθέσεως τῶν Σαρακηνῶν.

Л. 8^a Ἄτερον πιττάκιον βασιλικὸν τοῦ αὐτοῦ κερὶ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ.

Л. 8^{a-b} Λόγος τοῦ ἀειμνήστου ἁγίου βασιλέως κερὶ Ἀλεξίου ἐπεὶ ὑπομνήσει τοῦ πρώτου κερὶ Γαβριήλ.

Текст лл. 5^a—8^b изд. Порфирия, История Афона, ч. III отл. 1, стр. 358—362, 366, 370—371 не по этой р-се.

Л. 9^a—10^a Ὁρισμὸς τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ ἢ ἐποίησεν διὰ τὸ θεοβάδιστον ὄρος Σινά.

Εἰ δὲ καὶ . . . ὀρισμὸς τῆς βασιλείας μου, κατὰ μῆνα λούλλιον, Ἰνδιτιῶνος ὧ', εἶχε δὲ καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς θείας καὶ βασιλικῆς χειρός:—

описанъ у Порфирия (Имп. Акад. Наукъ № 90 стр. 15—16).

Л. 10^b ηςτοῦ.

№ 291 (1252)

Имп. Публ. Библ. 493. Помѣтка: «Ψαλτ. ηχηματάριον»
Одинъ лветъ (280×200; 180×120, по 16 строкъ):

Л. 1^a Ἀρχὴ τῶν κρατημάτων τοῦ βαρεως ἤχου ποιηθέντων παρὰ διαφόρων ποιητῶν. Ἰωάννου τοῦ μακρυωτάτου καὶ μαῦστορος τοῦ Κουκουζέλι. (in m. β')

№ 302

Имп. Публ. Библ. 495. Помѣтка: «Стихирарь Неофита іеромонаха въ Дамаскѣ. Синай. Годъ не извѣстенъ». Четыре листа (248×160; 177×115; около 16 строкъ на страницѣ):

л. 1^a пустої; л. 1^b начинн.: ἐρωτήσεις: Πόσι τόνος·
καὶ τί, τόνος· καί. . .

л. 4^{a-b} окончн.: *τηχίσματα τῶν ὀκτώ ἤχων*

№

Имп. Публ. Библ. 497. Помѣтки на л. 1^a двѣ: вверху
2. внизу: «Спл. Ιερολογ. Γοδᾶ νῆτῆ». Шесть листовъ ду-
мажи. XIII—XIV вѣка (247×180; 165×130; по 32 строки,
въ два столбца, причеиъ находящійся въ правомъ арабскѣи
переводѣ не всегда написанъ):

л. 1^a

Ἀρχὴ τῶν σημάδι-
ων τῆς παπαδικῆς τέχνης
ψαλλόμενα κατ' ἤχων. ἀρ-
χὴν μέσον τε καὶ τέλος· σὺ
τίμα πάντων τῶν ἀνιόντων
καὶ κατιόντων· τὸ ἴσον εὖ.
μελέστατον διὰ τοῦ ἴσου·
χωρὶς γὰρ ἴσου οὐ κατορ-
θοῦτε φωνί·

بدو العاليم لدماسقه بصلى ككل
قلعه على لحنها اول والتصف والنام
هاتى اساس ككل العاليم التطبيع والتنزيل
السند الصحيح وحتن يستقيم وغير المستقيم
ما يصح *

л. 6^b окончнв.:

+ ἀρχὴ δὲν θεῶ ἀγίῳ τῶν ἐνιχισμάτων:

Ααα εα εεεααεεεε

№ 312 (1469)

Имп. Публ. Библ. 500. Изъ Нотнаго Обихода 1689 года
четыре листа (216×160; 150×90; по 16 строкъ):

л. 1^a таблица Ἰωάννον ἱερέως τοῦ Πλουσιασθη-
νοῦ ἢ σοφωτᾶτῆ παραλλαγή

л. 2^a другая таблица κατ' Ἰωάννον ἱερέως τοῦ Πη-
λιοσειδινοῦ

л. 3^{a-b} окончаніе Херувимской:

ὡς των βασιλεγεα των ολων υποδεξομενοι ταις αγ-
γελικαις χορατως δοροφορουμενον ταξεσιν αλληλουα
αλληλουα αλληλουα:

Κοσμῆ ἱερομονάχου τοῦ Μακεδόνος καὶ δο-
μειστίου τῶν Ἰβήρων

Οἱ τα χειροβριμ... ἀλληλοῦσι:—

л. 4^{a-b} Ἀρχὴ τοῦ β-ου ἤκου' κ̅̅̅ Παυκαρίον ἱερο-
μονάχου, καὶ Ἰερότην δομειστίου

Οἱ τα χειροβριμ... ἀλληλοῦσι:—

л. 4^b К̅̅̅ Γεωργίου τοῦ Ραιθεστίου.

Οἱ τα χειροβριμ... ως τον βασιλέα τον ο

№

Изъ Евангелія-апракосъ

а) Проф. А. А. Дмитриевского (въ С.-Петербургѣ) оубри-
вокъ пергам. листа унциального псѣзма VIII—IX вѣка (290×
175; 207×160; по 12 строки):

л. 1^a τὴν ὁδόν, καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦν-
τες... μετὰ τῶν δώδεκα:— (Марка 11, 9-11).

л. 1^b [ ] Δουκαν κεφάλαιον εὐα̅̅̅.

Καὶ ἐγένετο... ὅρας ἔρω (Луки 19, 29-31)

Внизу грузинская приписка, принадлежащая, по мнѣ-
нію акад. Н. Я. Марра, времени около XII вѣка и гласищая:

სხვადასე უმჯობესი ზღაპრები და მოქმედებები უკეთესი ხდებათ:—
გზებზე ოდო უძლეს ხეობებში: ო:

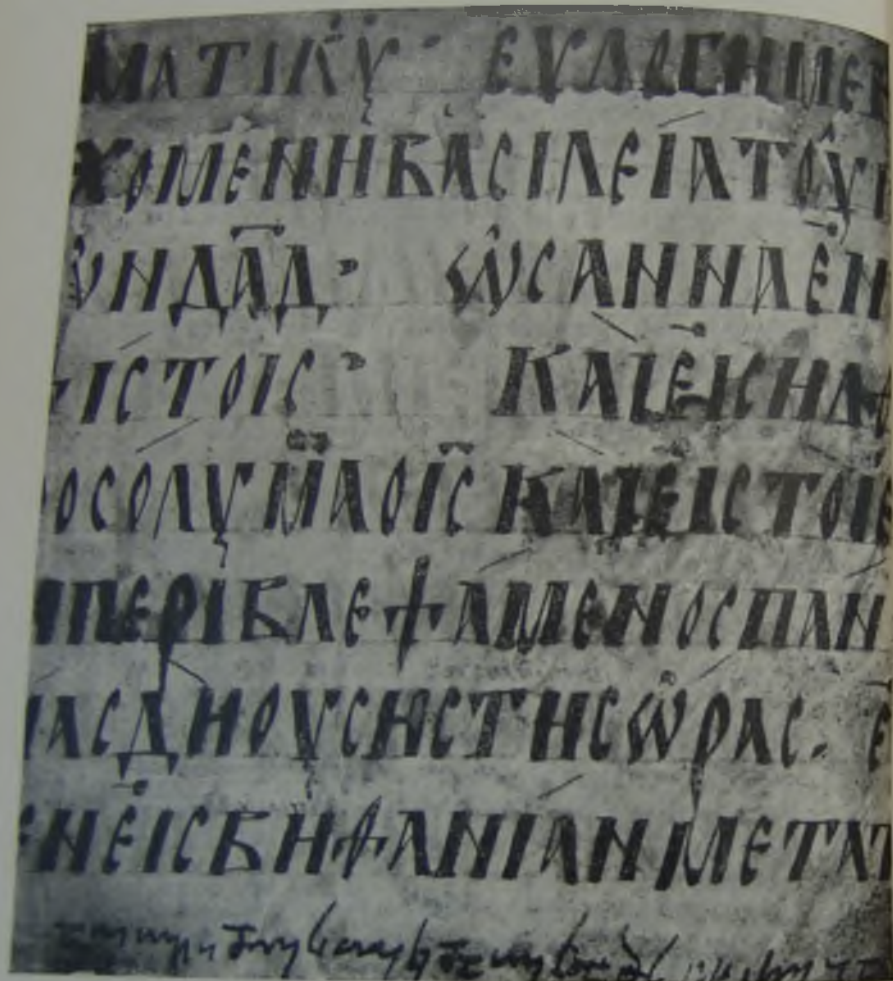
т. е.: «внидутъ въ жизнь вѣчную и возрадуются о думашъ на-
шихъ:— служба святого [сентября?] 9:—»

б) Имп. Общ. Любят. Др. Письм. ¹⁾ осл. CLII (инвент. 1925).

Отрывки двухъ пергам. листовъ изъ Евангелія-апракосъ ун-
циального псѣзма VIII—IX вѣка (одинъ листъ: 215×195;
215×165; 12 строки; другой листъ: 215×197; 215×175;
11 строки):

л. 1^{a-b} μητα: εν τη κεφαλη [σου] ομοσης: οτι ου... του
εχθρου σου (Матт. 5, 36-43)

¹⁾ Отрывки пзъ Синайскихъ рукописей, принадлежачіе Обществу,
привезены (кроме осл. CLVI) акад. Н. П. Кондаковымъ и описаны Х. М.
Лопаревымъ, Описание рукописей Имп. О. Л. Др. П., ч. III (СПб. 1899)
173—174.

№ 14. Обрывокъ А. А. Дмитриевскаго.

3. 2^{a-b} ου δυναμι: αναστας δυναμι: . . . αιωσαν τω-
των:—

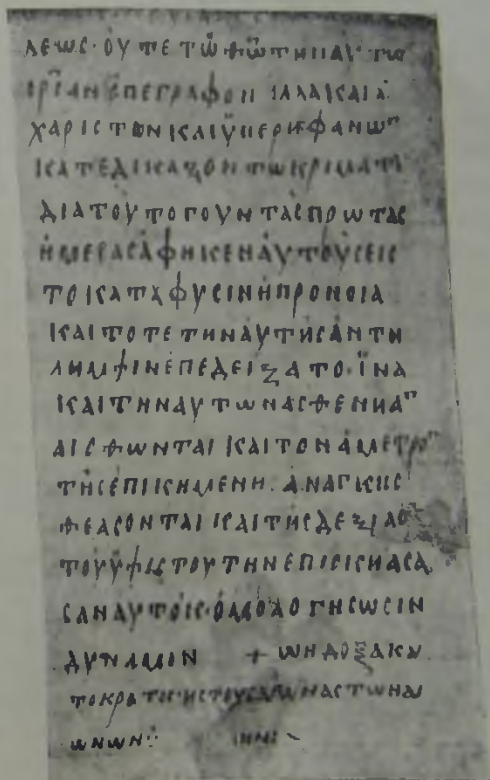
[T₂] κερακη τω[ν] αγω[ν]η[ν] πιστ[ειων] κατα Μαρ-

θατου.

Προσχευε την ελεημοσυνην (Ματθ. 6, 1)

№

Проф. А. А. Дмитриевскаго (въ С.-Петербургѣ) обрывокъ одного пергам. листа унциальнаго письма IX вѣка (227 × 130; 186 × 118; въ два столбца по 29 строкъ) со славянск. по-мѣткой: Тълкованіе змислени гинѹхъ.

№ 15. Обрывокъ А. А. Дмитриевскаго.

- Л. 1^{a-b} ρισσῆσαι· δια τούτω χρι[ ] ἡμᾶς αὐτῷ δέσποτα Χριστέ· καὶ τὸ ἅπασ τούτω ἵνα τῆ θεουργικῆ καὶ παρ' ἀνθρώποις ἰδυνάτου σωτηρίας τοχόντες ὁμοθυμαδὸν συνστάντες ἐν τῷ ναῶ· . . ὡ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων· ἀμήν·—

Затѣмъ полустерпяся позднѣйшая помѣтка:

+ κε η + καὶ βοηθῆ τ[ ] Βαρθολωμῶ
[ ] καὶ ἁμαρτωλῶ.

№ 210

Проф. А. А. Дмитриевского (въ С.-Петербургѣ) четыре листа пергам. унциального письма IX вѣка (344×207; 250×135; по 23 строки); листы принадлежатъ одной тетради, но идутъ не подрядъ, а такъ: 1-й, 3-й, 6-й, 8-й (но цифры для обозначенія тетради нѣтъ; не была ли она въ 10 листовъ, и перехъ нами теперь лл. 2-й, 4-й, 7-й и 9-й?) изъ Евангелия-апракосъ:

Л. 1^{a-b} τισα ἀποδίδομι τετραπλοῦν . . . ἀπολωλός·—
(Лукк 19, 8-10)

εἰ' εἰς τὰ ἑσπερινᾶ τοῦ τιμίον σταυροῦ· κατὰ
Ματθαίου·—

Ἐν ἐκείνω τῷ καιρῷ . . . ἦν ὅτε ἐπ (Ματθ. 13,
44-48)

Л. 2^{a-b} + εἰς τὴν ἡμέραν Πέτρον καὶ Παύλον εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαίου·

Τῷ καιρῷ ἐκείνω ἐλθὼν . . . οὐρανοῖς·— (Ματθ. 16,
13-19)

Л. 3^{a-b} ὅτι πολλοὶ γὰρ . . . ἀδελφῶν καὶ συγ (Лукк
21, 8-16)

Л. 4^{a-b} ρανοῦ καταβάς . . . αἰώνιον·—(Ιωαννα 3, 13-15)
x μὲν χριστῶν· α' κυριακῆ εὐαγγέλιον κατὰ
Λουκαν

Ἐπεσθῆπερ πολλοί· . . ἐντολαῖς καὶ δι· (Лукк 1, 1-6).

5
 К
 5
 МНИХОІАК. АКУРАКЕНТ
 БУАРГЕЛСІАЛОУКАН
 ПЕРІДНПЕРПОЛЛОІЕ,
 ПЕХЕІРНСАМЪАТА
 ЗАСФІДИНГНСИПЕ
 ДІТЪМПЕПЛНРОФ
 РНМЕНШЕННМШ
 ПРАГМАТОН. КАФ. ѠС
 ПАРЕДШКАННМНОІА
 ПАРХНСАУТОПТАИКА

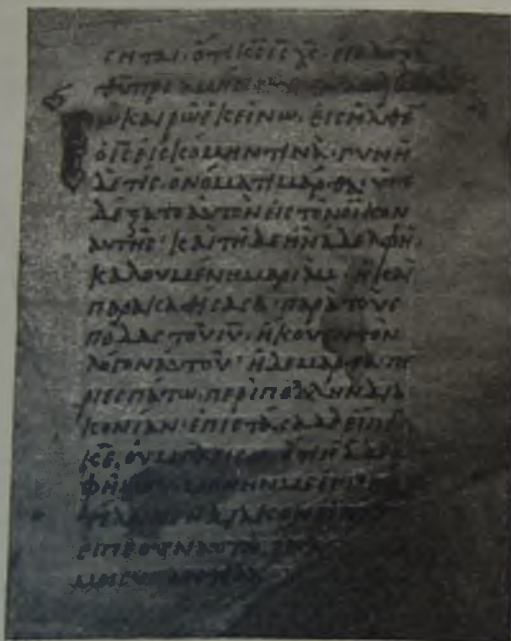
№

Имп. Обл. Любит. Др. Письм. ост. СЛ (вивент. 1926). Два пергам. листа изъ Евангелія-апракосъ съ Апостоломъ, унциальнаго письма IX—X вѣка (125×87; 87×52; по 18 строкъ):

л. 1^{a-b} σηται ὅτι κύριος Ἰ. Χ. εἰς δόξαν θεοῦ πατρὸς ἀμήν:—

Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς κόμην . . . ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰ. εἶπεν αὐτῇ (Λυκκ 10, 38-41)

№ 17. Имп. Обл. Люб. Др. Письм. ост. СЛ.

л. 2^{a-b}

Ὁ ἀπόστολος πρὸς Κορινθίους α'.

Ἄδελφοί . . . μιμηταί μου γίνεσθαι:—(I Κορ. 4, 9-16)

Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαίου.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς τοὺς δώ-

δεκα μαθητάς αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν περπατῶν
καθαίρων ὥστε ἐκβάλλ

№

Имп. Общ. Любителей Древней Письменности ост. СХІХ
(инвент. 1923). Верхняя половина пергам. листа изъ евангелія
отъ Марка 13, 12-26, унциального письма VIII—IX вѣка (170 ×
212; 130 × 185; въ два столбца; сохранились 15 строкъ на
страницѣ):

лѣвый столбецъ начин.:   правый столб., начин.:

л. 1^a

καὶ παραδώσει ἀδελφός ἀδελφόν... καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν μη...

л. 1^b

εἰπη ἴδε ὡδὲ ὁ χς ἴδε... ρνz Καὶ τότε σφονται...

№ 183

Имп. Общ. Любит. Др. Писем. ост. СІІІ (инвент. 1927).
Два пергам. листа изъ Четвероевангелія IX—X вѣка (255 ×
199; 173 × 108; по 29 строкъ, въ два столбца):

л. 1^{a-b} ὀλίγον ἀφίεται... βλέπωσι τὸ φῶς (Луки 7, 47—
8 16)

л. 2^{a-b} κομορτόν... ἀπὸ Ἱερουσαλήμ (Луки 10, 11-30)

№ 1

Синайская Виблія:

а) Имп. Публ. Библ. 259.

б) Lipsiens. 1¹).

№

Имп. Общ. Любит. Др. Писем. ост. СLVI. Часть одного
листа (192 × 146), гдѣ текстъ смытъ, но еще можно раз-
личать столбцы (два цѣлыхъ, шириной 50", и одинъ срѣ-

¹) Смотр.: Katalog der Hss der Universitäts-Bibliothek zu Leipzig III: Die griech. Hss von V. Gardthausen. Leipzig, 1898.

КАЛТАРА	КАЛОЕ
ΦΟΡΔΑΕΝ	ΛΗΝΤΙ
ΝΑΤΟΝ	ΠΤΙΣΩ
ΚΝΟΝΙ	ΤΙΟΝ
ΕΠΗΕΟΝ	ΤΑΙΕΝ
ΕΠΤΟΝ	ΕΛΙΕ
ΤΩΕΟ	ΖΟΥ
ΚΑΙΕ	ΤΑΙ
ΝΟΙ	ΧΕ

занный). Это — «даръ лица, пожелавшаго остаться неизвѣстнымъ». Вѣроятно, со словъ его этотъ обрывокъ считается принадлежащимъ къ составу Синайской Библии; такъ какъ, однако, книга Юдиовъ здѣсь сохранилась вполнѣ, то можно догадываться лишь о томъ, что самъ обрывокъ принесенъ съ Синая.

Два столбца, сохранившіеся только въ верхнихъ своихъ частяхъ, содержатъ текстъ изъ книги Юдиовъ 11, 23—12, 3, 5-9 (третій, повидимому, содержитъ текстъ съ 11, 19):

	ΑΗΣΑΣ Ο ΘΣ ΕΣΤΑΙ	ΜΕΣΟΥΣΗΣ ΤΗΣ ΝΥ
	[ ]ΤΕ ΜΟΥ ΘΣ ΚΑΙ	ΚΤΟΣ ΚΑΙ ΑΝΕΣΤΗ
	ΣΥ ΕΝ ΟΙΚΩ ΒΑΣΙΔΕ	ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΘΘΙ
	ΩΣ ΝΑΒΟΥΧΟΔΟ	ΝΗΝ ΦΥΛΑΚΗΝ
5	ΝΟΣΟΡ ΚΑΘΗΣ Κ,	ΚΑΙ ΑΠΕΣΤΕΙΛΕ
	ΕΣΗ ΟΝΟΜΑΣΤΗ	ΠΡΟΣ ΟΛΟΦΕΡΝΗΝ
	ΠΑΡΑ ΠΑΣΑΝ ΤΗΝ	ΛΕΓΟΥΣΑ ΕΠΙΤΑΞΑ
	ΓΗΝ ΚΑΙ ΕΚΕΛΕΥ	ΤΩ ΔΗ Ο ΚΥΡΙΟΣ Ε
	ΣΕΝ ΕΙΣΑΓΑΓΕΙΝ ΑΥ	ΑΣΑΙ ΤΗΝ ΔΟΥΛΗΝ
10	ΤΗΝ ΟΥ ΕΤΙΘΕΤΟ	ΣΟΥ ΕΠΙ ΠΡΟΣΕΥ
	ΤΑ ΑΡΓΥΡΩΜΑΤΑ ΑΥ	ΧΗΝ ΕΛΘΕΙΝ
	ΤΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΕΤΑΞΕ	ΚΑΙ ΠΡΟΣΕΤΑΞΕΝ
	ΚΑΤΑΣΤΡΩΣΑΙ ΑΥ	ΟΛΟΦΕΡΝΗΣ ΤΟΙΣ
	ΤΗ ΑΠΟ ΤΩΝ ΟΥΘΟ	ΣΩΜΑΤΟΦΥΛΛΕΙΝ
15	ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ ΑΥ	ΜΗ ΔΙΑΚΩΛΥΕΙΝ
	ΤΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥ	ΑΥΤΗΝ ΚΑΙ ΠΑΡΕ
	ΟΙΝΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΙ	ΜΕΙΝΕΝ ΕΝ ΤΗ ΠΑ
	ΝΕΙΝ	ΡΕΜΒΟΛΗ ΗΜΕΡΑΣ
	ΚΑΙ ΕΠΕΝ ΙΟΥΔΙΘ	ΤΡΕΙΣ
20	ΟΥ ΦΑΓΟΜΑΙ ΕΞ ΑΥ	ΚΑΙ ΕΞΕΠΟΡΕΥΕΤΟ
	ΤΩΝ ΙΝΑ ΜΗ ΓΕΝΗ	ΚΑΤΑ ΝΥΚΤΑ ΕΙΣ
	ΤΑΙ ΣΚΑΝΔΑΛΩΝ	ΤΗΝ ΦΑΡΑΓΓΑ ΒΕ

ΑΔΔ ΕΚ ΤΩΝ ΗΚΟ	ΤΟΥΛΟΥΑ ΚΑΙ ΕΒΑ
ΔΟΥΘΗΚΟΤΩΝ ΜΟΙ	ΠΤΙΖΕΤΟ ΕΝ ΤΗ
ΧΟΡΗΓΗΘΗΣΕΤΑΙ	ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ ΕΠΙ
ΚΑΙ ΕΙΠΕΝ ΠΡΟΣ ΑΥ	ΤΗΣ ΠΙΓΗΣ ΤΟΥ Υ
ΤΗΝ ΟΛΟΦΕΡΗΣ	ΔΑΤΟΣ ΚΑΙ ΩΣ ΑΝΕ
ΕΑΝ ΔΕ ΕΚΛΗΠΗ ΤΑ	ΒΗ ΕΔΕΕΤΟ ΤΟΥ
ΟΝΤΑ ΜΕΤΑ ΣΟΥ	ΚΥ ΘΥ ΙΣΑ ΚΑΤΕΥ
ΠΘΕΝ ΕΞΟΙΣΟΜΕΝ	ΘΥΝΑΙ ΤΗΝ ΟΔΟΝ
ΣΟΙ ΔΟΥΝΑΙ ΟΜΟΙΑ	ΑΥΤΗΣ ΕΙΣ ΑΝ[ ]
ΑΥΤΟΙΣ ΟΥ ΓΑΡ ΕΣΤΙ	ΤΩΝ ΥΙΩ[Ν ΤΟΥ]
ΜΕΘ ΗΜΩΝ ΕΚ ΤΟΥ	ΔΑΟΥ ΑΥΤΟΥ [ΚΑΙ ΕΙΣ]
ΣΟΥ ΕΘΝΟΥΣ	ΠΟΡΕΥΟΜΕΝΗ

На оборотѣ листа ничего не было написано.

✓ № 549

Имп. Академія Наукъ въ собраніи еп. Порфирія. Отрывки изъ исторіи Аѳанасія Компіна Ипсиланти:

а) № 72 содержитъ 31 листъ, а именно страницы: 155—196, затѣмъ 3 неумеров. и, наконецъ, 180—196.

б) № 136 содержитъ 19 листовъ, а именно страницы: 217, 218, 2 неумеров., 237—242, 271—278, 302—307, 320—321, 308—319. Весь текстъ, находящійся ~~здѣсь~~, изданъ А. И. Пападопуло - Керамевсомъ, Documente privitoare la Istoria Românilor vol. XIII (București, 1909), p. 515—531; большая часть того же текста напечатана выше, стр. 458—487, 506—508.

№

Имп. Академія Наукъ въ собраніи еп. Порфирія № 90 стр. 193—198, 559—568. Восемь листовъ изъ сборника документовъ, относящихся къ исторіи Синайскаго монастыря (бумажи. XVIII вѣка: 215×158; 155×112; по 20 строкъ):

они описаны сампль еп. Порфиріемъ (стр. 191—192, 199—204) и имъ пронумерованы.

л. 1^a Окончаніе грамоты синайск. архіеп. Іоасафа:

ἐγράφη ἐν Αἰγύπτῳ ἐπὶ ἔτος ἑξήκοντα καὶ τρία:

Ταπεινός ἀρχιεπίσκοπος τοῦ ἁγίου καὶ θεοβλαδέτου
 θρόνου Σινᾶ Ἰωάσαφ:

Νεκτάριος ἱερομόναχος Κλήμης ἱερομόναχος.

Νεόφυτος ἱερομόναχος Ῥωμανός μοναχός.

Παρθένιος μοναχός. Ἰωάσαφ μοναχός.

Γρηγόριος μοναχός. Διονύσιος μοναχός καὶ
 οἰκονόμος.

л. 8^b оканчивается:

. . . εἰς ἐτῶν περιόδους ἐπὶ στηριγμῶν καὶ εὐφρο-
 σύνη καὶ καὶ (окончаніе дописано рукою еп. Пор-
 фирія: καυχίματι τῆς αὐτοῦ ἀγίας καὶ ὀρθοδόξου τῶν
 πιστῶν ἐκκλησίας ἀλήν).

№ 214

Berolin. ¹⁾ graec. fol. 29 (у С. de Boor № 267). Два пергам. листа унциального шрѣма VIII—IX (?) вѣка (282×205; въ два столбца по 22 строки) изъ Евангелія-апракосъ. Снимокъ у Wattenbach, Schrifttafeln zur Geschichte der griechischen Schrift. Berlin, 1876. Taf. 8.

№

Berolin. graec. fol. 31 (у С. de Boor № 269). Одинъ листъ изъ пергам. Минен-четырехъ XI вѣка (303×210; въ два столбца, по 26 строкъ):

л. 1^{a-b} миниатюра, изображающая святаго и затѣмъ

Μηνὶ τῷ αὐτῷ β. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου
 πατρὸς ἡμῶν Σιλβέστρου ἀρχιεπισκόπου Ῥώ-
 μης.

¹⁾ Берлинскій р-си, привезенный съ Синаи въ 1866 году знаменитымъ Н. Brugsch, описанъ С. de Boor, Verzeichniss der griechischen Handschriften der königl. Bibliothek zu Berlin, II (Berlin, 1897).

Καὶ πάντων μὲν τῶν ἄλλων ἀγίων... θάνατόν τε δεύ-
ρον δι' αὐτῆς ἐπαχόντων τὸ ἐπιτίμιον

№

Berolin. graec. fol. 32. 33 (у *C. de Boor* № 270). Два
папирусныхъ документа изъ времени имп. Фоки (602—610).

№

Berolin. graec. fol. 35¹⁾ (у *C. de Boor* № 271). Одинъ
пергам. листъ унциальнаго письма IX (?) вѣка изъ переплета
какой-то рукописи, содержащій (302×202, въ два столбца
по 39 строкъ) отрывокъ изъ Орибазія συναγωγαὶ ἱατρικαί.

№

Berolin. graec. qu. 43 (у *C. de Boor* № 345). Пергам.
рукопись XIII вѣка (116 листовъ; 240×175; по 39 строкъ),
содержащая Псалтырь и Дѣянїя съ посланїями апостольскими.
Снимокъ у *Wattenbach*, *Schrifttafeln*, Taf. 18.

№ 235

Berolin. graec. qu. 44 (у *C. de Boor* № 346). Отрывокъ
въ 46 пергам. листовъ XII вѣка (275×207; въ два столбца
по 22 строки), содержащій евангельскїя чтенїя на всѣ дни
отъ Пасхи до Пятидесятницы. Снимокъ у *Wattenbach*, *Schrift-
tafeln*, Taf. 14.

№ 967

Berolin. graec. qu. 45 (у *C. de Boor* № 347). Отрывокъ
въ 94 листа изъ пергам. Евхология XIII вѣка (184×138; по
21 строкъ). Снимокъ у *Wattenbach*, *Schrifttafeln*, Taf. 15.

№

Berolin. graec. qu. 47 (у *C. de Boor* № 349). Четверо-
евангеліе пергам., XII—XIII вѣка; 220 листовъ (210×150).

¹⁾ Если существуетъ Berolin. graec. fol. 34, то и онъ долженъ бы быть
съ Синаемъ!

№

Berolin. graec. qu. 48 (у *C. de Boor* № 350). Пергам. свитокъ XIII вѣка, содержащій литургію св. Іоанна Златоустаго.

№

Berolin. graec. qu. 49 (у *C. de Boor* № 351). Пергам. свитокъ XIII вѣка, содержащій литургію св. Василия Великаго.

№ 37

Berolin. graec. oct. 2 (у *C. de Boor* № 378). Отрывокъ въ 88 листовъ изъ пергам. Псалтыри унциальнаго письма IX вѣка (165×112).

№

Berolin. graec. oct. 4¹⁾ (у *C. de Boor* № 380). Пергам. Четвероевангеліе XII вѣка (179 листовъ: 118×90; по 25—27 строкъ). Снимокъ у *Wattenbach*, *Schrifttafeln*, Taf. 19.

№

Berolin. graec. oct. 5 (у *C. de Boor* № 381). Бумажи. рукопись XV вѣка (323 листа; 152×100), содержащая
*Κανόνες λεγακλικοὶ τῆς ἁλεξανδρίας ἀποστολῆς
ἡμῶν θεοτόκου ποιῆσαι Ἰωάννου μοναχου.*

№

Alexandr. ²⁾ 87. Слова св. Іоанна Златоустаго, на пергам., 968 года.

¹⁾ Ошибочно приписано Синайское происхожденію р-си graec. oct. 3 1077 года, которая на самомъ дѣлѣ принадлежала къ составу патриаршей библиотеки въ Капрѣ.

²⁾ Указанія на рукописи съ Синая, находящаяся въ библиотекѣ Александрійскаго патриархата въ Капрѣ, взиты изъ *V. Gardthausen*, *Catalogus codd. Sinait.*, praef., V—VI, 257, 259.

№

Alexandr. 394. Аристотеля сочиненія, на бум., 1720 г.

№

Alexandr. 414. Бум. рукопись, писанная той же рукой 1720 года.

№

Alexandr. 454. Октоихъ, на бум., 1523 года.

№

Cantabrig. Ff. III. 30. Галена труды, на бум., 1550 г.
 (смотри: A catalogue of the mss preserved in the library of
 the university of Cambridge, II 426—229 подъ № 1238).

№

Nanian. ¹⁾ 74. Григорія Писскаго творенія, XVI вѣка.

№

Nanian. 101. 1615 года.

№

Nanian. 102. 1617 года.

Геронтичѣ.

№

Nanian. 108. Иоаннъ Ксифилпнъ, XVI вѣка.

№

Nanian. 173. XVI вѣка.

№

Nanian. 174. XIV вѣка.

Литургическаго со-
держанія.

¹⁾ О венеціанскихъ рукописяхъ приходится упомянуть тоже со словъ
 F. Gardthausen, Catalogus, p. 61, VI, такъ какъ мнѣ не удалось получить
 въ С.-Петербурѣ каталогъ Mingarelli.

№

Nanian. 207. Θεόδουλα творенія. XVI—XVII вѣка.

№

Nanian. 210. .Ілтург. содержанія. XVII вѣка.

№

Nanian. 254. Александра Афродис., 1486 года.

№

Nanian. 281. Θεοδώρα Προδρόμα произведенія, XIII—XIV вѣка.

№

Lipsiens. 69 (= Tischendorf. VI E: см. Anecd., p. 37, гдѣ приводится весь текстъ начальной страницы; Segareum, VIII, 66). Два листа пергам. унциальн. письма IX вѣка (200×140; по 24 строки), литургическаго содержанія.

№

Lipsiens. 70 (= Tischendorf. VIII: см. Anecd. p. 43. Отрывокъ въ 29 листовъ изъ бум. рукописи XVI вѣка (200×145), содержащій

*Ἐκλογαὶ χρήσιμοι ποιεῖσθαι ὑπὸ διαφόρων κε-
φαλαίων ποιητῶν τῆς ἐκκλησίας καὶ παλαιῶν φι-
λοσόφων Ἑλλήνων.*

№

Lipsiens. 71 (=Tischendorf IX: см. Anecd., p. 44—58; Se-
gareum, 1847, VIII, 69—70). Сборникъ, составленный изъ
различныхъ отрывковъ (220×150), писанныхъ въ XIV, XV
и позднѣйшихъ вѣкахъ. На первомъ мѣстѣ листы, носяще
древнюю нумерацію τμδ—τμζ' и содержащее постановленіе со-
бора 1341 года противъ Варлаама и Акиндина.

№

Въ антикварныхъ каталогахъ за 1908 г. № 354 п за 1909 г. № 367 книжнаго магазина К. Hiersemann въ Лейпцигѣ предлагалась за 1150 марокъ рукопись, описанная слѣдующимъ образомъ:

Ψαλτήριον. Pergamenths. des 12. Jahrh., 20×15 cm.; die Hs., deren Blätter nicht numeriert sind, ist ca. 2 cm. dick. Die Seite hat 32 Zeilen. Die Buchstaben hängen von den vertieften resp. erhöhten Linien herab.

Der Einband ist beschädigt, manche Lagen sind lose: auch der vordere Holzdeckel, mit gepresstem schwarzem Leder überzogen, ist abgerissen. Zwei Schliessen sind entfernt. Bezeichnung der Quaternionen fehlt. Neben der schwarzen Tinte ist auch rote Farbe angewendet für die Ueberschriften, Initialen und die Zahlen am Rande.

Die erste Ueberschrift (rot) unten auf der ersten Seite lautet:

Ψαλτήριον τερπνόν εἰς θ(εο)ν. μέλος. Α.

Schwarz: Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλή ἀσεβῶν (Ps. 1, 1).

Hinter dem Psalm ος' eine Seite leer.

Hinter ρμζ': 3 1/2 Seiten leer.

Hinter ρν': 1 1/2 Seiten leer.

Dann folgt ohne Randzahl der Psalm Μικρὸς ἤμην ἐν τοῖς ἀδελφοῖς μου

— — — εἰς τῶν Ἰσραήλ.

Vgl. cod. Sinait. 28—31 etc.; darauf 1 1/2 Seiten leer.

Den Beschluss bilden, wie meistens bei den griechischen Psalterien, grösstenteils alttestamentliche Hymnen:

Exodus 15, 2.	ὠδὴ Μωυσέως ἐν τῇ ἐξόδῳ	ὠδὴ α'
Deuteron. 32, 2.	» » » τῆ δευτερονομίῃ	» β'
1. Reg. 2, 1.	προσευχὴ Ἀννης μητρὸς Σαμουὴλ	» γ'
Habac. 3, 1.	ὠδὴ Ἀμβρακοῦ τοῦ προφήτου	» δ'
Isai. 26, 1.	» Ἰσαΐου » »	» ε'
Jon. 2, 3.	προσευχὴ Ἰωνᾶ » »	» ζ'
LXX. ed. Tischend. 2 p. 488.	» τῶν τριῶν παιδῶν	» η'
» » » 2 p. 489, v. 34.	ὕμνος » » »	» θ'
Ev. Luc. 1, 47.	ὠδὴ ἀγίας θ(εο)τάκου ἐν τῷ ἀκούσαι τοῦ ἀγγελοῦ.	» θ'

Ohne Zahl:

Ev. Luc. 1, 68—79. προσευχὴ τοῦ προφήτου Ζαχαρίου.

Ueber die Provenienz der Hs. vom Sinai berichtet ein beigelegter Zettel, dem zu misstrauen wir keinen Grund haben:

Τὸ ψαλτήριον τοῦτο ἐκομισθῆ ἐκ τοῦ ὄρους Σινᾶ εἰς Ἀθήνας ὑπὸ τοῦ Ἀραβῶς μοναχοῦ Χαμσίτ Σκανδέρ (= Ἀγαπίου Ἀλεξάνδρου), ὡς εἶπον ὁ πωλητὴς αὐτὸ ἐμοὶ Τζεζέρλης ἐν Ἀθήναις τῇ 1/13 Ἀπριλίου 1897.

Mit den im Katalog des Sinai (Oxford 1886) aufgezählten Psalterien № 21—147 lässt sich unsere Hs. nicht identifizieren.

№ 564 (1198)

Изъ сочиненій Ливанія: по указанію *R. Förster*. Zur Schriftstellerei des Libanios (Jahrbücher f. klass. Philol. herausgg. von A. Fleckeisen, 1876, XXII, 635—638)

а) Cantabrig. Univers. Два листа изъ члеса купленныхъ у Тшвендорфа.

б) Lipsiens. 38 (= Tischendorf. VII). Тридцать три листа.

№

British. Museum ¹⁾ Burney 69, описанный, кажется, у *J. Forshall*, Catalogue of mss in the British Museum. New series. Vol. 1 (London, 1840).

№

British Museum Addit. gr. 11835. Psalterium cum canticis sacris et hymnis. On vellum, probably of the XIII-th cent. Very small Quarto. Поступила въ Музей въ 1841 году, какъ и слѣдующая.

№

British Museum Addit. gr. 11838. Evangelia Quattuor. With. tables of lessons prefixed, and lists of chapters to each Gospel, and paintings of the Evangelists. On vellum written by Constantine, priest and notary, in the monastery of S. Demetrius, the Martyr, A. M. 6834, A. D. 1326. Quarto.

№

Ветхаго Завета книги на пергаментъ, IX—X вѣка (330×

¹⁾ *H. Omont*, Notes sur les mss grecs du Brit. Mus. (Bibliothèque de l'École des Chartes, 1884, т. XLV, стр. 332).

268; 275×210; по 42 строки) унциальн. в минускульн. письма¹⁾:

a) Bodl. Misc. graec. 312 (опис. Palaeographical Society, Series II, pl. 26). Отрывокъ на 29 листахъ унциальнаго письма, содержащій Бытія 1, 1—42, 18 (до словъ: *εἰπεν δε αὐ*).

b) Cantabrig. Univers. (опис. *Sicete* въ The Academy 1891 6 июня, стр. 538). Одинъ листъ (recto унциальн. письмомъ, verso минускульн.), содержащій Бытія 42, 18—43, 14 (со словъ *τοῖς τῆ τριερα* до *των ενα και*).

с) Имп. Публ. Библ. 62. Отрывокъ на 146 листахъ минуск. письма, содержащій Бытія 43, 14 (со словъ *τὸν βενιαμειν*) — Ис. Нав. 24, 26, I—II Царетвъ, III Царетвъ 16, 28 (до словъ *των σαρπλωζων*).

d) Brit. Mus. Addit. gr. 20002 (опис. *E. M. Thompson*, Catalogue of Ancient Mss in the Brit. Mus. part I, London, 1881 стр. 21; снимокъ на plate 20). Отрывокъ въ 16 листовъ, содержащій Ис. Нав. 24, 27— Руфь.

№

Hierosol. Patriarch. 77. Сборникъ аскетическаго содержания, 1473 года (опис. *А. И. Пападопуло - Керамесомъ*, *Γεροσολ. Βιβλ.*, II 138—141).

№

Bankes²⁾ 1. A thick Ms., containing a) Phephaestio on the Greek Metres, b) an Oration of Isocrates, c) the Letters of Phalaris (which were the subject of much controversy some years ago).

¹⁾ *A. Rahlfs*, Ueber eine von Tischendorf aus dem Orient mitgebrachte, in Oxford, Cambridge London und Petersburg liegende Handschrift der Septuaginta (Nachrichten von der Königl. Gesellsch. der Wissensch. zu Göttingen, Phil.-Hist. Kl. 1898, стр. 98—112). Синайское происхождение р-си въ установлено твердо, но представляется весьма вѣроятнымъ.

²⁾ Рукописи, привезенныя Bankes'омъ съ Синая, перечислены у *W. Turner*, Journal of a tour in the Levant, vol. II p. 443 note (London, 1820).

№
Bankes 2. Another Ms., containing a) three first Books of the Iliad. and part of the fourth: b) two Tragedies of Aeschylus and c) much Greek poetry.

№
Bankes 3. Another thin one, containing the Medea of Euripides, and the beginning of his Hippolitus.

№
Bankes 4. An Historical Work of Cedrenus (a Byzantine historian quoted in Gibbon).

№
Bankes 5. A very fair one, containing, it appears, all the Physics of Aristotle, probably of no remote antiquity as it is written with contractions, which were not used in the early ages.

№ 37

Професора П. К. Никольскаго 6 листовъ (165 × 112; 107 × 70; по 19 строкъ), содержащіе псал. 103, 34—105, 7:

л. 1^а ἴδου δειτῆ ἀβὴ . . .

л. 6^б . . . καὶ παρτίκρηται

Эти листы давно подарены были покойному протоіереев К. Т. Никольскому кѣмъ-то изъ родныхъ П. Крылова, бывшаго спутникомъ архим. Порфирія (выше предисл., XIII), съ собственноручной, повидимому, пометкой Крылова: «Изъ библіотеки Синайскаго Монастыря взяты на память въ 1850 году изъ кучи разнообразныхъ обрывковъ, очень древніе (чуть ли не V вѣка)».

II.

Указатель именъ писцовъ.

- Ἐθανάσιος πατριάρχης Ἱεροσολύμων 1236 годα —
 № 254 (660)
- Ἄλεξις πρωτοφάλης Ἄρτης 1466 годα—№ 143 (877)
- Ἀναστάσιος ἱερομόναχος Κύπρου 1673 годα—№ 548 (1849)
- (Ἄνθιμος ἱερομόναχος Κρητικός?) 1706 (1750?) годα —
 № 537 (1678)
- Ἄνθιμος ἱερομόναχος 1638 годα — № 34 (69)
- Ἄντιοχος ἀμαρτωλός 1650 годα — № 15 (138)
- Ἀντώνιος ἱερομόναχος καὶ δομέστικος 1332 годα — № 276
- Ἀργυρόπουλος ἱερεὺς 1567 годα — № 508 (976)
- Ἀριστόβουλος Ἀποστόλης ἱεροδιάκονος 1491 годα — № 556
 (1194)
- Ἀρσένιος μοναχός 1281 годα — № 85 (175)
- Βαρδολομαῖος ἱερεὺς τὸ ἐπίκλην Ῥόσος 1426 годα — № 140
 (968)
- Βασίλειος ἀμαρτωλός νοτάριος ὁ Σκηνοῦρις 1167 годα —№ 110
 (220), 1174 годα — № 111 (232)
- Βασίλειος υἱὸς τοῦ παπᾶ Καφοριάνου (?) 1247 годα —
 № 77 (169)
- Βασίλειος ὑποδιάκονος πόλεως Δαλισιάνου 1053 годα —
 № 125 (293)
- Γαβριήλ μοναχός ὁ Ἀγιοσαβίτης 1334 годα —№ 422 (432)
- Γγίνος ἱερεὺς καὶ οἰκονόμος τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Πωγωνιῶάνης
 1633 годα — № 460 (1168)
- Γερμανός ἀρχιεπίσκοπος τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ 1177 годα—
 № 215 (754)
- Γεώργιος ὁ Γαλιτσιώτης 1346 годα —№ 75 (152)
- Γεώργιος Σώλων 1519 годα —№ 217 (746)
- Γεώργιος ἱερεὺς ὁ Φουσκάλλας 1333 годα — № 309 (1586)

Γεώργιος βασιβερενδάριος ἱερός θύτης 1365 γοδα — № 310
(1230)

Γεώργιος ὁ Τζαγγαρόπουλος ἱερός 1464 γοδα — № 321 (1109)
1466 γοδα — № 390 (1645)

Γρηγόριος Ἀλλιάτης 1437 γοδα — № 278 (1262)

Διονύσιος τάχα καὶ βακενδύτης ἐπίσκοπος Μάγδος Πελοποννή-
σιος 1478 γοδα — № 318 (1106)

Διονύσιος μοναχός 1784 γοδα — № 427 (454)

Διονύσιος ΧVΙ βῆκα — № 542 (1190)

Εἰρήνη ἀμαρτωλὴ θυγάτηρ Θεοδώρου τοῦ Ἀγιοπετρίτου καὶ
καλλιγράφου 1309 γοδα — № 308 (1256)

Ἐλευθέριος ἱερομόναχος ὁ Κρής 1650 γοδα № 424 (396)

Εὐστάθιος πρεσβύτερος ἀμαρτωλός 967 γοδα — № 107 (213)

Ζαχαρίας ὁ Πραιτωριώτης 1067 — № 74 (ὀβιμνίη 172)

Θεόδουλος ὁ ἐν ἱερομονάχοις ἐλάχιστος XII—XIII βῆκα —
№ 281 (1227)

Θεόδωρος ἀναγνώστης ἀμαρτωλός ὁ Τριχῆς 1242 γοδα —
№ 71 (2123)

Θεόδωρος ὁ Ἀγιοσαβίτης 1308 γοδα — № 88 (277)

Θεόδωρος μοναχός XI βῆκα

Θεόκλητος μητροπολίτης Λιθύης 1374 γοδα — № 277 (1229)

Θωμᾶς Πατρολόγος ἱερός 1533 γοδα — № 440 (945)

Ίάκωβος μοναχός 1243 γοδα — № 76 (201)

Ίγνάτιος 1603 γοδα — № 454 (1156)

Ίωάννης ὁ Δροσινός 1198 γοδα — № 6

Ίωάννης θύτης 1737 γοδα — № 569 (1813)

Ίωάννης ὁ Κυνηγός οἰκτρός τάχα καὶ θύτης 1600 γοδα —
№ 541 (1625)

Ίωάννης ἱερός ὁ Τευτελέκας καὶ πρωτεύδικος Γλυκός 1624
γοδα — № 399 (310)

Ίωαννίκιος μοναχός XII βῆκα — № 73

Ίωάσαφ 1373 γοδα — № 112 (239)

Κοσμᾶς ἀμαρτωλός εἰς τῶν Ἰβήρων 1689 γοδα — № 312
(1469)

Κωνσταντῖνος ἱερός καὶ σκευοφύλαξ ἐπίσκοπος Πάφου 1466
γοδα — № 142 (880)

- Κωνσταντίνος ΧΙ βΐβα — № 375 (365)
 Λαυρέντιος αιμόλος μονοτρόπος 1242 годα — № 393 (522)
 Λεόντιος 1119 годα — № 109 (231)
 Λεόντιος ἱερομόναχος 1665 годα — № 271 (1923)
 Λέων ταπεινός καὶ ἁμαρτωλός 1004 годα — № 425 (448)
 Μακάριος ἱερομόναχος ὁ Σιναΐτης 1602 годα — № 458 (1732)
 Μανουήλ ὁ Χαλκεόπουλος 1321 годα — № 275 (1221)
 Μανουήλ ὁ χρυσοῦ χωνευτής ΧVIII βΐβα — № 65 (2016)
 Μαρία ἡ Κρουσαράπουλα 1531 годα. — № 439 (940)
 παπᾶς Μάρκος ἐπίκλην Παυλόπουλος 1452 годα — № 11 (27)
 Ματθαῖος 1646 годα — № 462 (1157)
 Ματθαῖος 1648 годα — № 14 (91)
 Μιχαήλ 1610 годα — № 454 (1182)
 Μιχαήλ ὁ Βυζάντιος 1696 годα — № 64 (1907)
 Νεόφυτος ἱερομόναχος καὶ δομέστικος τῆς μονῆς τῶν Κελλι-
 βάρων ἕτοι τοῦ Λάτρου 1236 годα — № 274 (1231)
 Νεόφυτος ἱερομόναχος ΧV βΐβα — № 302
 Νικηφόρος ἱερεύς 1177 годα — № 273 (1218)
 Νικόλαος μοναχός καὶ πρεσβύτερος 1049 годα — № 159 (595)
 Ὀνούφριος μοναχός καὶ πρεσβύτερος ΧIII βΐβα — Имп. Публ.
 Библ. 112
 Παγκράτιος μοναχός Σιναΐτης 1737 годα — № 524 (1824)
 Σολομών διάκονος γν^ο αβου ταμρα IX βΐβα — № 33 (Имп.
 Публ. Библ. 262)
 Σταματίνος ἱερεύς 1550 годα — № 105 (71)
 Στέφανος δομέστικος 1051 (999?) годα — № 272 (1214)
 Συμεών καὶ Κοσμᾶς οἱ Ἀζύκοι 1033 годα — № 108 (231)
 Συμεών 1177 годα — № 215 (754)
 Φιλόθεος μοναχός καὶ πρεσβύτερος 1049 годα — № 159 (595)
 Φώτιος μοναχός καὶ πρεσβύτερος 1049 годα — № 159 (595)
 Χαρίτων 1344 годα — № 10 (55)
 Χριστοφόρος διάκονος 1058 годα — № 359 (319)
 ὁ πτωχός καὶ ἁμαρτωλός καὶ ξένος 1293 годα — № 8 (94).
 1296 годα — № 9; 1299 годα — № 317 (657).

III.

Указатель датированныхъ рукописей по годамъ.

710 (755 ?) года—№ 78	ранѣе 1236 года—№ 254 (660)
833 (?) года—№ 383 (380)	1236 года—№ 274 (1231)
893 года—№ 384 (375)	1242 года—№ 71 (2123)
967 года—№ 107 (213)	1242 года—№ 393 (522)
968 г.—Alexandr. 87 (стр.645)	1243 года—№ 76 (201)
1004 года—№ 425 (448)	1247 года—№ 77 (169)
1033 года—№ 108 (231)	1258 года—№ 817 (стр. 628)
1039 года—№ 223 (стр. 614)	1285 года—№ 927 (стр. 628)
1048 года—№ 356 (319)	1288 года—№ 7
1049 года—№ 159 (595)	1293 года—№ 8 (94)
между 1042— 1050 годами—	1296 года—№ 9
№ 373 (364)	1299 года—№ 317 (657)
1051 (999 ?) года—№ 360 (342)	1300 года—№ 435 (456)
1052 (999 ?) года—№ 272(1214)	1304 года—№ 256 (849)
1053 года—№ 125 (293)	1306 года—№ 394 (302)
1067 года—№ 74	1308 года—№ 88 (277)
1075 года—№ 48 (стр. 609)	1309 года—№ 308 (1256)
1077г.—Berol.gr.oct.3(стр.645 ¹)	1312 года—№ 1101 (стр. 626)
1119 года—№ 109 (234)	1321 года—№ 275 (1221)
112½ года—№ 5 (44)	1326 года — Brit. Mus. Addit.
1153 года—№ 973 (стр. 626)	11838 (стр. 649)
1167 года—№ 110 (220)	1332 года—№ 276
1174 года—№ 111 (232)	1333 года—№ 309 (1586)
1175 года—№ 114 (221)	1334 года—№ 422 (432)
1177 года—№ 215 (754)	1335 года—№ 372 (363)
1177 года № 273 (1218)	1340 года—№ 89 (279)
1198 года—№ 6	1344 года—№ 10 (55)
1203 года—№ 130 (стр. 624)	1346 года—№ 75 (152)
1211 года—№ 904 (стр. 628)	1361 года—№ 319 (1627)
1214 года—№ 320 (1097)	1365 года—№ 310 (1230)

- 1373 года—№ 112 (239)
 1374 года—№ 277 (1229)
 ранѣ 1375 года—№ 141 (869)
 1378 года—№ 216
 ранѣ 1404 года—№ 227 (775)
 1419 года—№ 414 (440)
 1426 года—№ 140 (968)
 1437 года—№ 278 (1262)
 между 1425—1448 гг.—№ 311
 (1584)
 1452 года—№ 11 (27)
 1464 года—№ 321 (1109)
 1466 года—№ 390 (1645)
 1466 года—№ 143 (877)
 1466 года—№ 142 (880)
 1473 года — Hieros. Patr. 77
 (стр. 650)
 1473 года—№ 318 (1106)
 1486 года — № 12
 1486 года — Nanian. 254 (стр.
 647)
 1491 года—№ 556 (1194)
 1504 года—№ 404 (413)
 1519 года—№ 217 (746)
 1523 года—Alexandr. 454 (стр.
 646)
 1531 года—№ 439 (940)
 1533 года—№ 440 (945)
 1550 года — Cantabrig. Ff. III.
 30 (стр. 646)
 1550 года—№ 105 (71)
 1571 (αϛϛ) года—№ 401 (312)
 1580 года—№ 13 (118)
 1600 года—№ 541 (1625)
 1602 года—№ 458 (1732)
 1603 года—№ 454 (1156)
 1610 года—№ 459 (1182)
 ранѣ 1612 года—Имп. Публ.
 Библ. 480 (стр. 629)
 1615 года — Nanian. 101 (стр.
 646)
 1617 года — Nanian. 102 (стр.
 646)
 1624 года—№ 399 (310)
 1630 года—№ 354 (543)
 1633 года—№ 460 (1168)
 1638 года—№ 34 (69)
 1646 года—№ 462 (1157)
 1648 года—№ 14 (91)
 1650 года—№ 15 (138)
 1650 года—№ 424 (496)
 1665 года—№ 271 (1923)
 1671 года—№ 351
 1673 года—№ 548 (1849)
 1689 года—№ 312 (1460)
 1694 года—№ 536 (1632)
 1695 года—№ 443 (1046)
 1699 года—№ 64 (1907)
 1706 года—№ 537 (1678)
 около 1718 года—№ 547 (1821)
 1720 года — Alexandr. 394 и
 414 (стр. 645)
 1737 года—№ 569 (1813)
 1754 года—№ 538 (1687)
 1784 года—№ 427 (454)
 ранѣ 1794 года—№ 532 (1843)
 ранѣ 1802 года—№ 566 (1722)

IV.

Указатель снимковъ въ текстѣ.

№№ по порядку		Страницы
1	Имп. Публ. Библ. 320 (къ № 73)	91
2	» » » калъка Порф. карт. 1 (къ №87)	101
3	» » » 52 (къ № 97)	110
4	» » » 357 (къ № 220)	132
5	» » » 363 (къ № 282)	142
6	» » » 495 (къ № 302)	155
7	А. А. Дмитріевскаго 1	604
8	Имп. Публ. Библ. 262	608
9	» » » 269	610
10	» » » 286	613
11	» » » 356	620
12	» » » 367	623
13	» » » 480	630
14	А. А. Дмитріевскаго 2	634
15	» » » 3	635
16	» » » 4	637
17	Имп. Общ. Люб. Др. Письм. оцт. СЛІ	638
18	» » » » » оцт. СХСІХ	640

V.

Общій указатель всѣхъ упоминаемыхъ въ текстѣ рукописей.

(Цифрами справа обозначены страницы).

A. Codices Sinaitici

1 (2)	1—2	169 (77)	96, 615
2 (4)	2—19	172 (74)	93—95, 614—615
8 (97)	111, 617—618	175 (85)	98—100
21 (391)	215	183 . . .	639
24 (60)	30—37	192 . . .	613
25 (61)	38—76	201 (76)	95—96, 625
26 (62)	76, 529—530	204 (106)	112—113
27 (11)	22—23	210 . . .	636—627
33 . . .	607—609	213 (107)	113—115, 612
37 . . .	645, 651	214 . . .	643
38 . . .	611	220 (110)	116—117, 621
39 (33)	28—29	221 (114)	119—120
42 (28)	25—27	223 . . .	614
44 (5)	19—20, 609	231 (108)	115, 613—614
48 . . .	609	232 (111)	117—118
55 (10)	21—22, 611	234 (109)	115—116, 615
69 (34)	30	235 . . .	644
71 (105)	112	239 (112)	118
91 (14)	24	277 (88)	108
94 (8)	21, 624—625	279 (89)	108—109
108 (16)	24—25	281 . . .	109
118 (13)	23	282 (96)	109
130 . . .	624	293 (125)	122, 615—616
138 (15)	34	302 (394)	219
152 (75)	95	303 (397)	229
168 . . .	615	310 (399)	221—222
		312 (401)	222—223

314 (398)	220—221	490 (552)	515—516
319 (356)	199—200, 618	497 (333)	178—182
342 (360)	200, 618	500 (335)	183
347 (361)	201—203, 619	512 (341)	184—186
363 (372)	204—205, 625	516 (348)	188—191
364 (373)	205—206	517 (344)	186—188
365 (375)	206—207	522 (293)	217—219
366 (374)	206	531 (355)	194—198, 555
367 (377)	207	542 (253)	193
368 (376)	207	543 (354)	193—194
369 (379)	208	550 (514)	353—354
370 (378)	208—208	595 (159)	129, 619
371 (380)	208—209	657 (317)	171—172
372 (381)	209	660 (254)	134
373 (382)	209	738 . . .	619—620
375 (384)	210—213, 619	739 (221)	131—133
378 (386)	213—214	740 (222)	133
380 (383)	208—210, 625—626	746 (219)	133
383 (513)	347—352	754 (215)	130—131, 623
384 (497)	308—309	775 (227)	133
386 (498)	309—312	784 (253)	134
391 (426)	234—235	817 . . .	628
396 (424)	233	849 (256)	135—135
398 (392)	215—217	869 (141)	127
405 (359)	200	877 (133)	127—128
410 (402)	222	880 (142)	127
413 (404)	223	904 . . .	628
416 (406)	225—226	927 . . .	628
427 (411)	227	940 (439)	247—248
432 (422)	230—232	945 (440)	248, 628
435 (423)	232—233	967 . . .	644
437 (405)	224—225	968 (140)	123—126, 616—617
440 (414)	228	973 . . .	626
441 (436)	237—246, 561	976 (508)	323—347, 542
448 (425)	233—234, 624	1000 (504)	321—322
452 . . .	236	1037 (132)	123
454 (427)	235—236	1094 (322)	176
456 (435)	236—236	1096 (323)	176—177
458 (352)	192	1097 (320)	173—174
463 (499)	312—315	1101 . . .	626
489 (507)	323, 530	1106 (318)	182—173

1109 (321)	174—176	1469 (312)	167—170, 632—633
1117 (482)	266—293	1584 (311)	162—166
1121 (483)	292—305	1586 (309)	157—158, 628
1140 (522)	377—278	1604 (476)	259—264
1141 (438)	246—247	1605 (531)	392—425
1144 (524)	380—381	1606 (349)	191—192
1146 (443)	249	1622 (563)	524
1154 (456)	252	1625 (541)	443
1156 (454)	251	1627 (319)	173, 627
1157 (462)	256	1631 (331)	178
1163 (455)	252	1632 (536)	429—430
1168 (460)	255—256	1645 (390)	215
1169 (461)	256	1646 (457)	252—254, 607
1182 (453)	251	1655 (519)	367—369
1184 (540)	439—443	1667 (441)	249
1186 (539)	432—439	1671 (475)	237—259
1190 (542)	444—446	1678 (537)	430
1191 (544)	447	1683 (562)	523
1194 (556)	519—521	1687 (538)	430—431
1195 (557)	527	1706 (521)	372—377
1198 (564)	524—525, 648	1720 (533)	426
1201 (558)	521—523, 621	1725 (565)	525—527
1208 (554)	516—519	1730 (501)	315—316
1214 (272)	621	1732 (458)	254—255
1216 (316)	171	1736 (527)	383—374
1218 (273)	136, 621	1754 (535)	428—426
1219 (282)	141, 622	1765 (447)	250
1220 . . .	622—623	1760 (546)	447—447
1221 (275)	137, 622	1771 (523)	378—379
1227 (281)	140—141	1788 (526)	371—382
1229 (277)	138—139, 627	1792 (566)	527
1230 (310)	158—162	1795 (520)	366—372
1231 (274)	136—173, 627	1801 (530)	386—392
1251 (289)	143—146	1813 (569)	528—529
1252 (291)	147—149, 631	1821 (547)	448
1256 (308)	156—157, 624	1824 (524)	379—380
1262 (278)	137—140	1843 (532)	425
1276 (307)	156	1849 (548)	447—450
1339 (551)	515	1878 (502)	316—318
1345 (553)	516	1893 (496)	307
1407 (445)	249—250	1907 (64)	77— 78

1923 (271)	135	2023 (527 ^c)	383
1927 (63)	77	2039 (517)	356—364
1930 (567)	528	2123 (71)	81—89
2015 (529)	384—385	2124 (534)	426—428
2016 (65)	78—67	2125 (70)	80—81
2021 (527 ^b)	383	2127 (503)	318—321
2022 (527 ^a)	382		

B. Alexandrini:

87	645
394	646
414	645
454	646

C. Bankes 1—5 650

D. Berolinenses:

oct. 2	645
oct. 3	645 ¹
oct. 4	645
oct. 5	645
qu. 43	644
qu. 44	644
qu. 45	644
qu. 47	644
qu. 48	645
qu. 49	645
fol. 29	643
fol. 30(97)	111, 618
fol. 31	643
fol. 32, 33	644
fol. 35	644
fol. 36(62)	76, 529

E. Bodleiani:

Misc. 312	658
Misc. 313	96, 649

F. British Museum:

Burney 69	649
Addit. 11835	649
Addit. 11838	649
Addit. 20002	650

G. Cantabrig. Univers.:

Ff. III. 30	646
?	649
?	650

H. Hierosol. Patr. 77 650

I. Hiersemann 648

K. Lipsienses:

1	639
38	649
69	647
70	647
71	647

L. Nauiaui:

74	646
101	646
102	646
108	646
173	649
174	646
207	647
210	647
254	647
281	647

M. Vindobon. hist. 7 561

N. Имн. Публ. Библиотеки:

12	605
33 (78)	96, 606
37	606
37 _a	606
52 (97)	111, 617

54	612	357 (220)	131, 621
62	650	360 (273)	136, 621
88	605	362 (272)	136, 621
110	606	363 (282)	141, 622
112	606	366 (275)	137, 622
114 (558)	606	367	622
216	606	371 (308)	157, 624
219	606	381 (425)	234, 624
226	607	390	624
238	607	391 (8)	21, 624
244 (457)	254, 607	396 (76)	96, 625
250	607	405 (215)	130, 625
259 (1)	1, 639	413 (372)	204, 625
262	607	414 (383)	209, 625
267	609	418	626
268 (5)	19, 609	426	626
269	609	428 (319)	173, 627
272 (10)	611	439 (274)	137, 627
274	611	440 (277)	138, 627
278	605	441 (309)	158, 628
281	611	449	628
282	612	450	628
283 (107)	113, 612	451	628
286	613	466 (440)	248, 628
288 (108)	115, 613	480	629
289	614	493 (291)	149, 631
291 (74)	94, 614	495 (302)	154, 631
297 (109)	116, 615	497	632
308 (77)	615	500 (312)	167, 632
313	615		
318 (125)	122, 615		
320 (73)	92, 616		
323 (140)	123, 616		
324 (97)	617		
327 (356)	199, 618		
330 (360)	618		
335 (361)	201, 619		
343 (384)	212, 619		
348 (140)	123, 617		
350 (159)	129, 619		
356	619		
		O. Имп. Академіи Наукъ въ собраніи еп. Порфирія:	
		72	451, 642
		81	421
		88	416, 421
		90	419, 643
		136 (310)	159, 451, 642
		P. Имп. Общества Любителей Древней Письменности:	
		oct. CXLIX	369
		oct. CLI	638

oct. CLII 633
oct. CLIII 639
oct. CLVI 639

Q. А. А. Дмитриевского.

1 605
2 633
3 635
4 636

В. И. К. Нивольского 651

Оглавление.

	Страницы
Отдѣль I. Священное Писаніе	1—110
Отдѣль II. Богослуженіе	111—198
Отдѣль III. Учительство и Проповѣдничество	199—264
Отдѣль IV. Церковное законовѣдѣніе	265—307
Отдѣль V. Панѳекты или Сборники	308—426
Отдѣль VI. Философія	427—431
Отдѣль VII. Географія. Топографія. Исторія.	432—514
Отдѣль VIII. Словесность. Лексиконы. Риторика.	
Классики.	515—528
Отдѣль IX. Естествовѣдѣніе	528—529
Дополненія	529—530
Приложенія:	
I. Χρησιμὸς τοῦ ἁγίου Ταλαίου	533—541
II. Βασιλικὸν γράμμα	542—554
III. Νικηφόρου στίχοι περὶ διαίτης	555—558
IV. Ἐπιγράμματα τῆς μονῆς	559—560
V. Изъ «Тактикона» Никона Дивногорца	
слова 4 ^е , 31 ^е , 33 ^е , 36 ^е , 37 ^е	561—601
Указатели:	
I. рукописей и рукописныхъ отрывковъ	
Синайскаго происхожденія	604—651
II. именъ писцовъ	652—654
III. датированныхъ рукописей	655—656
IV. снимковъ въ текстѣ	657
V. всѣхъ упоминаемыхъ въ текстѣ рукописей	658—663

